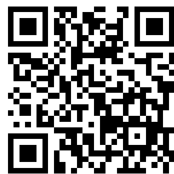

Stephanus

PABULUM SPIRITUALE OVIUM CHRISTIANARUM, SEU CONCIONES SUPER DOMINICAS PENTECOSTES, AC SUPER PRÆCEPTA DECALOGI,

Ab omnibus Pastoribus Ovium Christianarum ex Cathedris prædicandæ, sed multò magis in Confessionalibus cum Peccatoribus sedulo ventilandæ; quantò utiliores, tantò necessariores judicatæ; propterea & omni possibili studio compositæ, ac pro salute æterna Ovium Christianarum in lucem datæ.

A

R. P. STEPHANO ZAGRABIENSI,
Concionatore Capucino.

PARS QUINTA, ET ULTIMA.

SUPERIORUM PERMISSU.

Zagrabiæ, Typis Joannis Weitz, Anno 1734.

HRANA DUHOUNA,
OVCHICZ KERSCHANZKEH,
ALITI
PRODEKE
ZVERHU
NEDELY TROJACHKEH,
I ZVERHU
DESZETEREH BOSIEH ZAPOVEDIH,

Od uszeh Paztirov Ovchicz Kerschanzkeh iz Pro-
ekalnicz prodekuvane, ali unogo bolye vu Szpove-
alniczah z-Gresniki marlivo obchiniane; kuliko hasznovitesse,
tuliko potrebnesse szugiene; zato uszum moguchnum marlivoztium
zkomponuvane, y k-sitku vekovechnomu Ovchiczam Ker-
chanzkem na szvetlo dáne.

PO

P. STEFANU ZAGREBCZU,
Prodekatoru Capuczinu.

ZTRAN PETA, y NAIZADNIA.

Z-DOPUSCHENIEM GORNIEH.

PREDGOVOR
K-POBOSNOMU CSTAVCZU.

Vo ò moy pobosni Cstavecz, naimre pako uszaki Paztir Duhouni, koiega zkerb, y dusnozt je hraniti Ouchicze kerschanzke hranum duhounum, RechiBosie, ovo velim podaiemti na pomoch y Peto Breme travicz uszakoiachkeh z-koiemi y szam szebe y nye hraniti budes znal, y mogel, ako liztor budes hotel: koie travicze poztavilszemti vu dve bremena; Vu pervom bremenu naiti hoches 24. vehte, vu drugom pako szamo 21. hochu recsi, vu pervom bremenu 24. Prodeke zverhu tuliko Nedely Troiachkeh. Vu drugom pako bremenu szamo 21. zverhu Deszetereh Zapovedi Bosieh, kakoveszem naimre potrebnesse y hasznovitesse prestimal, terszechisze nye ukup zebrati, y szpraviti onum marlivoztium, koia je za takov poszel potrebna bila, tak da morem y ja one mudroga Salamona rechi, koieie on vu Pete, y naizadnie Knige szvoie, na konczu poztavil, y zapiszane oztavil, morem velim y ja od mene recsi *Quæsivi verba utilia, & conscripsi sermones rectissimos, ac varietate plenos. Eccle. c. 12. v. 10.* Izkalszem rechi hasznovite, popiszalszem Raz govore pravichne y iztinzke, y vszakoiachkeh govoreny pune. Rauno tak y ja vu ove Pete, y naizadnie, kakti y vu oztaleh perveh Chetireh knisiczah moieh, terszilszemsze uszigdar takove rechi imeti, y na paper poztaulyati, koieszu vszakomu mogle pohaszneti, y daieie vszaki naipriproztessi mogel razumeti, y iz nyhsze kai navuchiti hasznovitoga k-dusnomu zvelicheniu, oztaulyaiuch za skolne katedre disputaczie od Filosofie, Theologie, Astrologie, y oztaleh navukov, koij proztem lyudem k-dussnomu zvelicheniu nikai nepomasu, negoszem piszal. *Sermones rectissimos, ac varietate plenos.* Razgovore iztinzke, y nye vszakoiachke, kod naimre od Szmerti telounè, y dusseunè; Od SzudaBosiega obchinzkoga, y zoszebnoga; Od lepo te dike nebeczke, od ztrahote muk peklenzkeh, y vekovechnozti nyhove; Od ostroche muk Purgatoriumzkeh, y kakszeDussiczam onem pomagati mora, y more; Od vszakoiachkeh dobrot z-koiemiszuszi Szvetczi y Szveticze diku nebezku zadobili, kakti y od vszakoiachkeh grehov, z-koiemiszuszi Gresniki y gresnicze muke peklenzke zaszlusili, koia vusza terszilszemsze vszakoiachkemi lepemi Peldami, y Historiami potverditi, koieszem pobral tuliko iz Sz. Piszma, kuliko iz knig

Sz.

Sz. Navuchitelov, y vucheneh Pifzczev, koiem pobofno veruvati prepufcha Sz. Matti Czirkva; Kakti tulikai y iz ztareh Rimzkeh, pache y Poganzkeh Hiftorikufsev, koiefzem prikladne nahagial k-czilyu govorenia moiega, jednum rechium. *Confcripfi fermones varietate plenos.* Od koieh vecs naifze nigdor nenadeie od mene, ar ako prem rekelie Salamon. *Faciendi plures libros, nullus eft finis. ibid. v. 12.* Pifzati, y komponuvati vech knig, nieden ni konecz, vendar pridalie taki ove rechi. *His amplius fili mi ne requiras. ibid.* Od oveh vech dalye fzinko moy nezizkavai. Tako velim y ja tebe ò moy Pobofni Cftavecz, da ako prem pifzaniu knigam nigdar ni, niti nebude koncza, togafze vendar ti od mene vecs nadeati nemores, ar tebe ja velim da naimre. *Finis venit, Venit Finis. Ezech. c. 7. v. 2.* Konecz je dofsel. Dohagia Konecz. Hochu recfi, Konecz je doffel jakozti moie, koiuic ztarozt poterla, y vecs neg napol fzlepoga vuchinila, ar na levo nikai, a na defzno kruto mallo vidim, oko; y tako pifzaniu vecs knig pri mene je konecz doffel. *Finis venit.* Od fzada potrebnoie dafze ja pripraulyam k-onomu drugomu konczu, koimifze vfzaki dan priblifava. *Venit Finis.* Dohagia konecz, toieto konecz fitka moiega, ztraffechime jako one S. Paula Apoft. rechi. *Ne cum aliis prædicaverim, ipfe reprobus efficiar. 1. Corin. c. 9. v. 27.* Da morebiti potlam fzem drugem prodekuval, put vu nebo kazal, y zrok zvelichenia bil, fzam krivecz neoztanem, y zkvarien nebudem; Koie rechi ja mene pripifzuiem, y od mene govorim, ar mi iz fzercza y mifzlih izpazti nemogu; Zakaizato vam naipervo ò Gozpoda Paztiri Duhouni, koizte naivexi zrok bili za pomochivafz z-Hranum Duhounum, Rechi naimre Bofie, koiumzte vi Ouchicze Kerfchanzke vam podlofne hranili, preporuchamfze vu Sz. Molitve vaffe, dami fnymi izprofzite od Boga oprofchenie grehov. Zatem y vfzem Pobofnem Cftauczem, koijfzu kada cfteli, ali budu cfteli knificze moie, doznaufi dafzem dokonchal fiveti na ovom izvetu, y daie duffa moia preminula na vekovechnozt, akobifze morebiti zaderfavala od Bofanzke Pravicze vu mukah purgatoriumzkeh, dafze iz nye fzpomenete, y nyu z-kakovum ako prem y kratkum molitviczum Miloztiunozti Bofanzke za pokoy vekovechni preporuchite, vu koiega kada zaidem, budemfze y ja za vafz kod dobrochinitele moie pred liczem Bofiem molil; Medtemtoga feleiuchi ja vam vfzem fzrechno, zdravo, y vefzelo, do volye Bofie oude fiveti, od ovud vu milofche Bofie preminuti, y potlam vek vekoma Blafene vekovechnozti vkup zmenum vufivati.

Fr. Stefan od Zagreba Conr. Capucin.

APRO-

APPROBATIO.

QUintum hoc, ídque postremum Opus Concionatorium, nuncu-
patum *Pabulum Spirituale Ovium Christianarum*, sub senium jam &
senectam à R. P. Stephano Zagrabiensi, Ordinis nostri Capuci-
norum Concionatore, Croatico idiomate affabrè elucubratum, comple-
ctens Conciones in Dominicas Pentecostales, & in Decalogum, ex man-
dato A. R. P. Gotthardi Græcensis Provinciæ nostræ Styriæ Provincia-
lis, facultate sibi ad id delegata à Reverendissimo P. Hartmano Brixien-
si Ministro Generali; eâ, quâ valui, solertiâ lustravi. Et quoniam idem
cum sua Nuncupatione ex asse concordare adinveni, nihílque in illo of-
fendi, quod Orthodoxæ Fidei, sanæ Doctrinæ, aut morum regulæ ad-
versaretur, quin potiùs cunctis Verbi DEI Præconibus, ac etiam Con-
fessariis, nec non cæteris curam Animarum gerentibus, admodùm uti-
le ac necessarium notavi; quapropter, ut luce publicâ donetur, & Prœ-
lo mandetur, dignissimum judicio, atque Approbo.

Dabam Varasdini 3. Aprilis, Anno 1733.

Fr. Georgius Severinensis, Capu-
Guardianus, & antehac S.
Theologiæ Lector.

JUssu A. R. P. Gotthardi Græcensis FF. Minorum Capucinorum p-
Provinciam Styriæ Ministri Provincialis, Quintum Opus à R. P. Ste-
phano Zagrabiensi ejusdem Ordinis ac Provinciæ Concionatore zelo Apo-
stolico compilatum, cui Titulus: *Pabulum Spirituale Ovium Christianaru-*
seu Conciones in Dominicas Pentecostes, ac super Præcepta Decalogi
attento oculo perlustravi, mentéque ruminavi; Idque Orthodoxis S
Conciliorum, SS. Patrum gravissimo ordine concinatis manipulis de-
terrimè locupletatum, quia Christianis Ovibus in vita spirituali sagina-
dis, aureo disciplinatorum morum vellere adornandis, ac ad securu-
per pericula mundi fallacis deserta incessum dirrigendis studiosissimè
peri adaptatum, unde ut & Prœli ministerio publicis ovilis Evangel
usib

ısibus depntatum, communi Paſtorum, Oviúmque paſcendarum utilitati deſerviat digniſſimum cenſeo, ac approbo.

Dabam Goritiæ 1. Februarii, Anno 1733.

Fr. Felix Zagorienſis, Capuc. Ind.
SS. Theologiæ Lector actualis.

FACULTAS.

Reverendiſsimi P. Generalis.

Nos Fr. Hartmanus Brixienſis, Ord. Min. Capucinorum Miniſter Generalis (L. I.)

FAcultatem concedimus, ut Quintum Opus, cui Titulus: *Pabulum Spirituale Ovium Chriſtianarum*, à duobus Ordinis noſtri Theologis examinantum, & approbatum, ab A. V. P. Stephano Zagrabienſi, Concionatore Provinciæ Styriæ, idiomate Croatico compoſitum, ſervatis de more ſervandis, Typis dari valeat. Inquorum fidem &c.

Datum Romæ 15. Maij 1733.

Fr. Hartmanus Brixenſis,
Miniſter Generalis Ind.

CEN-

CENSURA.

PRæsentem Partem Quintam *Pabuli Spiritualis Ovium Christianarum, &c* Compositam à R. P. Stephano Zagrabiensi Concionatore Capucino ex commissione Illustrissimi, ac Reverendissimi D. Sigismundi L. B. à Si nisperg, Cathedralis Ecclesiæ Zagrabienis Præpositi Majoris, Canonic Senioris, S. Margaritæ de Bela Abbatis, Gorensis, & Zagoriensis Ar chidiaconi, nec non per Almam Diœcesim Zagrabiensem in Spirituali bus Vicarii Generalis &c. accuratè, & studiosè perlegi; in qua cùm nihil repererim Catholicæ Religioni, aut bonis moribus adversans, quin imò tum lectissimis Scripturis, quàm Patrum Sententiis, rarísque Exem plis illustratam reperi Ovibus Christi ad cœlestem Patriam iter præbens. Eamdem igitur luce publicâ in multorum utilitatem omninò dignam judico, ac censeo.

Dabam Zagrabiæ die 2. May,
Anno 1733.

Petrus Antonius Zauerski, Canon.
Zagrabiensis, Archidiaconus
Varasdinensis Præpositis Inful.
S. Stephani de Bela.

Ad

AD requisitionem Illustrissimi, ac Reverendissimi D. Sigismundi L.B. à Sinisperg, Præpositi Majoris Almæ Capit ularisEcclesiæ Zagrabiens Abbatis S. Margaritæ de Bela &c. &c. Illustrissimi & Reverendissimi D. D. Georgii Branjugh Episcopi Zagrabiensis &c. &c. in Spiritualibus Vicarii, &c. Causarum Auditoris Generalis. Legi cum gustu spirituali Librum, cui Titulus: *Quinta Pars Pabuli Spiritualis Ovium Christianarum &c.* A. R. P. Stephani Zagrabiensis Concionatoris Capucini. In quo nihil omninò reperi fidei Christianæ Orthodoxæ: Sacris Canonibus & Conciliis; sive bonis moribus, aut Regimini Principium contrarium: Sed potiùs Opus dictante animarum zelo, compositum ad Cynosuram Doctrinæ Cœlestis, Sacræ Scripturæ, ac SS. Patrum Sententiis egregiè & solidè fultum. Quapropter Prælo dignissimum censeo, si ita iis, ad quos id spectat, videbitur. In cujus rei fidem &c.

Dabam Zagrabiæ 30. Aprilis Anno 1733.

Nicolaus Stanislaus Pepelko, Canonicus Zagrabiensis Archidiaconus Dubicensis.

FACULTAS ORDINARII.

Anno Domini 1733. die 6. May. Visâ hâc Censurâ, conceditur Facultas Imprimendi supra dictum Librum.

Sigismundus Bernardus L. B. à Sinisperg, Illustrissimi, & Reverendissimi D. D. Georgii Branjugh Episcopi Zagrabiensis in Spiritualibus Vicarius Generalis.

NA

NA DAN SZ. TROIZTVA.

Da jedan ſzam pravi Goſzp. Bog ie vu Treh Perſonah, toſze zpoznava ne ſzamo iz Sz. Piſzma, nego y iz vnogeh Boſanzkeh ochituvany: Od koiega kuliko chlovek menie govoriti more; tuliko vu niega bolye veruvati, y niega lyubiti mora.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritûs Sancti.
Matth. c. 28. v. 19.
Vu Ime Otcza, y Szina, y Duha Sz.

Elelbi, y hotel dabimi moguche bilo dan danasni muchati, ali konche na ztran oztaviti ſzpomenek danasniega tak velikoga, pacſe naivexega vu lettu Szvetka naimre Preſz. TROIZTVA, ali kaitimi Prodekatorzke regule to prepovedaju, zapovedajuch vſzigdar na Prodekalniczah govorenie ſzvoie pochiniati vu Imenu Preſz. TROIZTVA Otcza, Szina,

y Duha Sz. Akoli budem muchal? takoſze boim, da budem primoran danaſz ali zutra tuſitiſze z-rechimi Sz. Iſaiaſſa Proroka: *Va mihi, quia tacui.* Jay mene, kaitiſzem muchal; y rechi Sz. Tobiaſſa ztarcza hoteme obſaniti, koi veli. *Sacramentum Regis abſcondere bonum eſt. Opera autem Dei revelare honorificum eſt.* Zkrovnozt kralya zakriti dobroie; chine pako Boſie odkriti, poſtenoie. Ako budem govoril? takomi hoche zavezati jezik Sz. Job ovemi rechmi. *Ecce Deus magnus, vincens ſcientiam noſtram.* Nut Bog veliki, obladajuchi znanie naſſe, y vu drugom meztu, *Excelſior cœlo factus eſt, & quid facies? profundior inferno, & unde cognoſces? longior terrâ menſura eius, & latior mari.* Viſſeſſi od neba vuchinienie, y kai pochnes? glubokeſſi od pekla, y odkud zpoznas? dugſſaie od zemlye mera niegova, y ſirſſa od moria. Akoli zamuknem? takomi Sz. Kraly David hoche vuzta odpreti z-onemi rechmi. *Ex ore infantium, & lactentium, perfeciſti laudem.* Iz vuzt detinzkeh, y ſzeſznucheh dobilſzi hvalu. Akoli odprem vuzta? takomie Sz. Gregur Papa zapre govoreſſi. *Divina virtutis opera tunc facundius loquimur, cum obſtupeſcendo tacemus.* Boſanzke jakozti dela onda naibolye povedamo, kada chudechiſze nad nymi muchimo. Kaiſzem adda ſzad ja chineſſi? neznam, neznam velim hochuli na hvalu, y diku Boſiu vuzta moia odpreti, ali pak zaperta derſati, ter na tihom Preſz. TROIZTVO chaztiti, y hvaliti, arme nato vabe one Sz. Dionyſiuſſa rechi. *Trinam Deitatem, quæ ſimul eſt Deus, neque dicere, neque cogitare eſt poſſibile.* Troie Boſanztvo, koie zkupa je Bog, nitiſze dopovedati, niti zadozta razmiſzliti more, kak naimre troy y jeden, kak jedan y troy? tojeto ako jeden, kak troy, ako troy kak jedan? Alime pako batriveu one Sz. Auguſtina rechi, z-koiemie y on ſzam ſzebe batrivel: *Loquar igitur de Deo meo, non quantùm debeo, ſed quantùm valeo.* Govoriti adda hochu od Boga moiega, ne kulikoſzam duſen, nego kuliko znam y morem. Polek vſze moguchnozti adda moie terſzitiſze hochu govoriti, y izkazati da je ſzam jeden jedini G. Bog, à troy vu Perſonah, vu koie-

Iſaiæ c. 6. v. 5.
Tobiæ c. 12.
Job. c. 36.
Idem c. 11.
Pſal. 8.
S. Greg. lib. 9. moral.
S. Dionyſ. de Divin. Nom.
S. Auguſtin. l. 1. de Trinit. c. 7.

koiega szamoga mi veruvati jeszmo dusni, oztavlyajuch na velikeh skol diake dispututuvanie y premislyavania kak to more bitti: verujuch pako kak chaztiti, y lyubiti Presz. TROIZTVO mi dusni jeszmo, poszluh adda.

Daie szam jeden jedini G. Bog, Troy vu Personah, to ne szamo iz Sz. Piszma ztaroga y novoga Testamenta, nego tulikai iz prechudneh Bosanzkeh ochituvany zpoznatisze lehko more, y naipervo iz ztaroga Testamentuma, iz perveh knig Moysesseveh, kade taki na pochetku cstusze ove rechi. Genes. c. 1.
In principio creavit Deus cœlum, & terram, & Spiritus Domini ferebatur super aquas. Na pochetku ztvorilie G. Bog nebo, y zemlyu; y Duh Gozponov noszilszeie zverhu vòd. Po ovem pochetku razmeju Sz. Otczi Augustin, Ambros, y Basilius, Boga Szina, koi szam szebe imenuje pri Sz. Ivanu vu 8. dèlu, Joan. c. 8. v. 25.
Principium, Pochetek, ar kadaszuga sidovi pitali *Tu quis es?* Gdoszi ti? *dixit eis JEsus; Principium, qui & loquor vobis.* Rekelie nym JEsus; Jaszem Pochetek, koi y govorim vam, y tako z-ovemi Moysessevemi rechmi izkasujusze y ochituju vsze 3. Bosanzke Persone, ar naipervo znati y veruvati vszakomu je potrebno da Otecz Bog nebezki szvoium Bosanzkum mudroztium y vszamoguchnoztium ztvorilie nebo y zemlyu, po Pochetku razmesze (kodszem pokazal) Szin Bog, po Duhu pako Gozponovom razumetisze mora Duh Sz. Bog.

Nadalye vu ovom iztom pervom delu knig Moysessa, vu drugom meztu kadaszeie vu szpravischu Bosanzkom tolnach chinil zverhu chloveka, kakbisze naimre ztvoriti moral, rekelie Ztvoritel Bog nebezki. *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Vuchinemo chloveka na kip, y szpodobu nassu, szad pitam ja vasz N. N. zkem, y komuie to tak Ztvoritel Bog nebezki govoril? *Faciamus hominem*, vuchinemo chloveka, ako rauno naidesze morebiti gdo od vasz N. N. koimi nato odgovori, daie naimre G. Bog rekel ovu rech *Faciamus*, vuchinemo, zbok toga, kaitisze tak doztoie niegove zmosnozti, y velichanztva, da y on szam szebe imenuie *Nos*. Mi. Kod chine Kralyi, y Ceszari, pache y po-

y pomenfi Glavari imaju navadu fzameh fzebe imenuvati *Nos*, Mi takov, y takov, zapovedamo, ali Mi na znanie daiemo &c, tak adda chinilie y G. Bog, Ali tomu takovomu jafze fzuproti poztavlyam govorecs da to ni nigdar Bofia mifzel bila, dabi on fzam fzebe takov Titulus daval, nego nahagiam vu knigah Izhoda da kadaie Moyfeffa poffilyal k-Faraonu Kralyu, y k-lyucztvu Izraelzkomu, rekelie Moyfes G. Bogu, akome budu pitali, gdoie on, y kakfze zove, koi tebe k-nam poffilya? nato G. Bog rekelie Moyfeffu, akote pitali budu za me? ti nym odogovori dafzem Ja on, koi jefzem, *Ego fum, qui fum.* Kade (NB.) ni rekel G. Bog *Nos fumus, qui fumus.* Mi jefzmo, koi jefzmo: addafze veruvati mora da vu ztvarianiu chloveka G. Bog z-onum rechium *Faciamus.* Vuchinemo, razmelie ne fzamo fzebe, nego y vech Bofanzkeh Perfon, tojeto Szina, y Duha Sz. k-ovem adda Bofanzkem Perfonam govorecfi. *Faciamus hominem ad imaginem, & fimilitudinem noftram*, Vuchinemo chloveka na kip y fzpodobu naffu. Hotelie pokazati jedinztvo, y jednaku fzpodobu vfzeh treh Bofanzkeh Perfon, ar ni rekel *Ad imagines, & fimilitudines noftras*, na kipe y fzpodobe naffe, nego na kip y fzpodobu, iz chefza vfzega zpoznavafze TROICZA Bofanzkeh Perfon, y ove Perfone fzebe jefzu jednake vu Bofanztvu, lepote, fzvetloztj, zmofnoztj, y vekovechnoztj.

Jofche ochitneie fzvedochanztvo Prefz. TROIZTVA nahagiam vu Sz. Pifzmu Novoga Teftamenta naimre pri Sz. Januffu Evang. koi veli. *Tres funt, qui teftimonium dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus S. & hi tres unum funt.* Trifzu koy fzvedochanztvo daju na nebu, Otecz, Rech, y Duh Sz. y ovi Tri jefzu jedno, ali kakovo fzvedochanztvo daju ove TRI Perfone? jedna od druge fzvedochi, kako to? Otecz y Duh Sz. daju fzvedochanztvo od Szina; Szin od Otcza, y Duha Sz. y ova fzvedochanztva jefzu bila z-vufsefzmi chlovechanzkemi chuiena, y ochima vigiena: Otecz Bog dalie fzvedochanztvo od Szina onda, kadaje Chriftus vu potoku Jor-

Jordanu od Ivana kerschen bil, kadaje naimre glasz iz Neba od Otcza izhagiajuchj od lyudih chuien bil ovakov. *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Ovo je Szin moy dragi, vu koiemszemsze obraduval. Szin pako dalie szvedochanztvo od Otcza szvoga nebezkoga, onda, kadaje rekel, *Non omnis, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed qui fecerit voluntatem Patris mei, qui in cælis est.* Ne vszaki on koi mene govori Gozpone, Gozpone, vleze vu kralyeuztvo nebezko; nego koi vuchini volyu Otcza moga, koi je na nebeszeh. Od Duha pako Sz. zkupa, y od Otcza dalie Szin szvedochanztvo onda kadaje govoril. *Cùm venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me.* Kada doyde Razveszelitel Duh iztine, koi od Otcza izhagia, on szvedochil bude od mene, kodie y vuchinil na Trojachku Nedelyu kadaszejc Apostolom vu szpodobe goruchek jezikov pokazal, nye vu lyubavi Bosie vusgal, z-oszebuinemi kreposchiami napunil, daszu oni presz. Ime JESUSsevo prez vszakoga ztraha po vszem szvetu raznassali, y Sz. Veru Krivovernikom nazveschali, y zadniemu (da prevnoga druga szvedochanztva na ztran oztavim) doztami budi rechj danasniega Sz. Evang. napervo doneztj, y jeszu ove *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs S.* Kadaie naimre Szin Bosi Apostole szvoje possilyal po szvetu nazveschat Sz. Evang. govorilie nym, poyte moji dragi Vucheniki vuchete vsze narode, y nye Kerztete vu Imenu Otcza, y Szina, y Duha Sz. iz kojeh rechih mi zpoznatj moremo TROIZTVO vu Personah, y Jedinztvo vu Bosanztvu, ar veli *In Nomine*, vu Ime, à neveli *in nominibus*, vu Imeneh. Y to budi dozta poszvedocheno y potvergieno iz Sz. Piszma od Boga jedinoga vu Bosanztvu; Trojega vu Personah.

Matth. c. 3.

c. 7.

Joan. c. 15.

Matth. c. 28.

To tulikai iz vnogeh prechudneh pripechény od G. Boga ochituvaneh zpoznatisze more ne szamo od mudreh, nego y priproztek lyudi, kak naimre G. Bog je Troji vu Perso-

 nah,

nah, à jedan ſzam vu Boſantzvu, y naipervo chudo nai bude ono z-koiem vu ſzpraviſchu Nicenzkom Sz. Mikula Biskup, tverdokornozt Ariuſſevu je obladal vu diſputuvaniu od Preſz. TROIZTVA, ar ov Sz. Biskup videchi nevernoga Ariuſſa ztalnoga vu ſzvoie tverdokornoztj, vzelie pred vſzem ſzpraviſchem, y pred Ariuſſem jeden goruchi, y od ognia razbelyeni czigel, ovakmuje pochel govoriti. *Quare tibi in Creatore videtur difficile, quod in creatura reperitur? Ecce laterem unum, in quo ſunt trina diſtincta, ignis namque, aqua, & terra, & tamen later unus eſt.* Zakaiſze tebe vu Ztvoritelu vidi tesko, kaiſze vu ztvoreniu nahagia? Nut ovo jeden czigel, vu koiemſze troia razluchna nahagiaiu, ogeny naimre, voda, y zemlya, y vendar jeden ſzam czigel je: koie rechi kak berſe je izrekel Sz. Biskup, pochelie iz onoga czigla goruchj plamen na viſſak podigatiſze, voda pak dole kapatj y czureti, y k-zadniemu zemlyaſze drobiti, y na prah obrachati, z-velikem chudom vſzega ſzpraviſcha, y obſanoztium nevernoga Ariuſſa.

Niti menſega chuda je vredno ono pripechenie, koieſze y do danasniega dneva vu latinzke zemlye za vekovechni ſzpomenek chuva, oni naimre 3. Globuſczi, koji vu ſuchi Sz. Clare *de Monte Falco* naideni po nye ſzmertj jeſzu bili, na znamenje velike chazti, y lyubavi, koiuie ona Preſz. TROIZTW izkazuvala, koji 3. Globuſczi jeſzu iz meſza bili, vſzi tri jednako veliki, y jednako ſmehki, ar ako rauno poztaveſze na jednu ztran vage dva, na drugu jeden, ona dva neprevaſuiu jednoga, negoſzu ſnym jednako ſmehka, y jeden ſzam tak ſmehkek, kak druga obodva, y jeden tak velik, kod vſzaki zmegy oztaleh dveh, y vſzi tri tuliko vaſu zkupa, kuliko vſzaki zoſzeb; Koie Blaſene Devicze nahagiaſze do danasniega dneva Sz. Telo vſze czelo, y vu Telu ſzercze, vu koiem ſzerczu videſze, vſzakoiachkoga Orudia muke Chriſtuſſeve zlamenia, kai ona prez vſzake dvoinozti jeſzi izproſzila od Preſz. TROIZTVA, kakti jedno zlamenie z-koiemſzu neverniki Ariani, y Manikei obſanieni bili.

Nut

Nut szada N.N. premiszlete dobro ovo dvoie chudo iz koiega lahko zpoznati budete mogli zkrovnozt Presz. TROIZTVA, kak naimre G. Bog je Troji vu Personah, tojezt Otecz, Szin, y Duh Sz. à szam jedan vu Bosanztvu, vu zmosnozti, y vekovechnozti, kak pako to more, y mora bitti? vu tomsze nikomu ni potreba disputuvati, nego nai dozta bude veruvati, verujuch Presz. TROIZTVO hvaliti, chaztiti, y lyubiti, ar veli Sz. Ambrosf. *Laudare potes, effari non potes, lauda, & effatus es.* Hvaliti mores, govoriti pak nemores, tojeto od zkrovnozti Presz. TROIZTVA, zakaizato *lauda, & effatus es.* Hvalie polek moguchnozti, y doztaszi govoril. S. Ambrosf.

Buduch adda tomu tak, da ova zkrovnozt Presz. TROIZTVA nemoresze z-jezikom chlovechanzkem izrecsi, niti razumom preszechi, preztaiem y ja od nye govoriti, nego polek vsze moguchnozti iz glubine szercza moga lyubiti, lyubech, vszum jakoztium chaztiti y hvaliti; Iztinaie dame turobè one Sz. Augustina rechi, z-koiemiszeie on G. Bogu izprichaval daga nemore vredno, doztoino, y zadovolyno hvaliti ovak govorecsi. *Quis ego sum Domine Deus, ut laudem te, qui inhabitas æternitatem? Numquid tenebræ laudabunt lucem, aut mors vitam, aut vanitas veritatem? Tu lux, ego tenebra; Tu vita, ego mors; Tu veritas, ego vanitas; Numquid fætor laudabit odorem; numquid laudabit te miseria mea?* Gdoszem ja dabi tebe hvalil G. Bose, koi ztanuies vu vekovechnozti? Jeda morebiti hvalila bude tmicza szvetlozt; ali szmert, sitek; ali chalarnozt, iztinu? Tiszi szvetlozt, ja tmicza, Ti sitek, ja szmert, Ti iztina, ja chalarnozt: Jeda bude hvalil szmrad, duhu, jeda bude hvalila Tebe szlabozt, nevolya y Kerhkocha moia? S. Augustin. Soliloq. c. 10.

Ali na vsze to ni potreba paziti, negoie potrebno dassze mi vszi zkupa terszimo hvaliti, y chaztiti Presz. TROIZTVO, buduch da ono to od nasz potrebuie, y chiniti zapoveda, ali kak, y kem nachinom bi mogli mi to doztoino vuchiniti? Naipervo moramo mi z-onemi tremi Mladenczi vu go-

vu goruche Babilonzke pechi zapertemi vſza nebeſza, y elementume, vſze jakozti y krepozti, vſze ztvari zemelyzke y nebezke na hvalu Preſz. TROIZTVA zezavati, y ſnymi zkup vſza naſſa chutenia ſzloſiti govorecſi. *Benedictus es Domine in firmamento cœli, & laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſæcula.* Blagoſzlovlyen jeſzi G. Boſe na nebu, hvalyen, odichen, y izviſſen na vſze veke vekoma. Drugoch moramo mi z-Sz. Serafinzkem moiem Otczem Ferenczem zezavati Pticze nebezke; Sz. Antonom Ribe morzke; z-velikem Opatom Antonom zveria puſchinzka; y z-poſtuvanem Bedum tverde pechine, y kamenia, na hvalu Preſz. TROIZTVA. Moramo mi z-onemi 24. ztarczi krichati nepreztancze po dnevu, y po nochi Szvet, Szvet, Szvet, Goz. Bog Sabaoth, ſzvet Otecz, ſzvet Szin, ſzvet Duh ſz. Sz. Ztvoritel, Sz. Odkupitel, Sz. Zvelichitel: ſzvet na nebu, ſzvet na zemlye, y pod zemlyum. Moramo hvaliti y zeuſzemi Koruſſi Angelzkemi, vſzemi Szvetczi, y Szveticzami nebezkemi od koieh Sz. Janus ſzvedochi. *Et requiem non habebant die, ac nocte, dicentes:*
Apoc. c. 4. *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus omnipotens, qui erat, qui eſt & qui venturus eſt.* Pokoia niſzu imela po dnevu, y po nochi, govorecſa Szvet, Szvet, Szvet G. Bog zmosni, koi je bil, koi je, y koi doyti hoche. *Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis.* Szvet Bog zmosni, jàki, y neumertelni, vezda y na vſze veke vekoma.

Ovem nachinom akoſze mi budemo terſzili polek moguchnozti ne ſzamo vu Preſz. TROIZTVO jedino Boſanztvo veruvati, nego polek vere, nye lyubiti, y lyubech chaztiti, velike plàche od niega budemoſze mogli nadeiati, ali kakove plàche, morebiti dame opita gdogod? tomu takovomu ja odgovariam rechmi Sz. Paula Apoſt. *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparavit Deus diligentibus ſe.* Niti oko chlovechanzko je videlo, niti vuho je chullo, niti vu ſzercze je doslo; ono, kai G. Bog je pripravil onem koji niega lyube; ali kaibi jur to takovoga moralo biti ò Sz. Apoſtole? *Illud decus, illa celſitudo, illa gloria.*

Ona

Ona lepota, ona ſzvetlozt, vu gledaniu licza Preſz. TROIZTVA, koie gledanie ſzvetlozti y lepote licza Boſiega, kai za jednu ſzlazt, veſzelje y naſzladnozt vu ſzebe zaderſava? tonamie hotela obznaniti ona Blaſena Johanna Bellopratenſis, koia po Boſiem prepuſcheniu izkazalaſzeie bila po ſzmerti, jedne ſzvoie ſzeztre, y megy oztalemi nigdar chuienemi, nit vigienemi novinami od drugoga ſzveta, ove tulikai ona je nye povedala, govorecsj. Moia draga ſzeztra ti moras znati, y tverdno veruvati da vu Preſz. TROIZTVU tulike y takove naſzladnoztiſze nahagiaiu zakrivene, da dabi vſze nebo pargamena bilo, vſze vode tinta, vſze travicze pera; y vſze ztvari od pochetka ſzveta ztvoriene piſzczj dabi bili, ter dabi dan y noch nepreztanczè od niega piſzali, vendar naimenſe naſzladnozti, koiaſze vu nebu vuſiva gledaiuch Preſz. TROIZTVO, nebi mogli zadovolyno izpiſzati; koiu lepotu, ſzlazt, veſzelye, y naſzladnozt megy oztalemi ztanovnikj nebezkemi oſzebuinem nachinom vuſiva Sz. Auguſtina duſſa, y to zbok toga, kaiti on megy oztalemi lyudmi oſzebuinu lyubav y poboſnozt vu ſzvoiem ſzerczu vſzigdar je noſzil k-Preſz. TROIZTVU, y polek moguchnozti terſzilſzeie nye chaztiti, y hvaliti, koiu iztinu ſzvedochi ſzercze niegovo, koieſze na ſzvetu nahagia, za veliko chudo y kincs chuva, y na dan Preſz. TROIZTVA za poboſnozt lyucztvu kaſe, friſko ykakti ſivo, ali ztoprav iz tela izrezano dabi bilo.

Ovo adda premislyavaiuch y mi, gdo bude od naſz on tako tverdovrat daſze nebude mogel, y moral genuti ne ſzamo na poboſnozt, y lyubav proti Preſz. TROIZTVU, nego y na alduvanie ſzercza ſzvoga za ztan y prebivaliſche, kod rauno to Boſanzke Perſone od naſz potrebuiu: *Fili mi, prabe mihi cor tuum.* Szinko moy, kcherko moia, daimi, prikaſimi ſzercze tvoie, za ztan y prebivaliſche moie, koie Boſanzke Perſone videuſſi od kotere poboſne kerſchene duſſe ſzercze alduvano, y daruvano, vſze tri zkupa z-velikem veſzelyem govore: *Ad eum veniemus, & manſionem apud eum faciemus.*

 K-nyemu

k-nyemu (tojeto tomu takovomu koi nym szercze szvoie daruie) hochemo doiti, y prebivalische nasse pri nyem vuchiniti, Oh! te gdo bude mogel tak zkup, neszpameten, y nezahualen bitti, da szvoie szercze nebi hotel Bosanzkem Personam daruvati? Buduchi daie vszaki od nasz ztem dussen: Ali vendar vendar koie zmegy oveh Bosanzkeh Person naipervo, y naivecs mi dusni jeszmo szercze nasse daruvati? Prez vsake dvoinozti one, koianaszie naibolye lyubila; vezdaszo pako pita, koia Bosanzka Persona je nasz naivecs, y naibolye lyubila? Znanoie da Otecz Bog nebezki je nasz natuliko lyubil, danamie szvoga jedinorogienoga Szinka dal, y prikazal ar veli Sz. Janus Evang. *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.* Takie Otecz Bog nebezki lyubil szvet, daie nyemu na odkuplyenie Szinka szvoga jedinorogienoga prikazal, kainamie on mogel prestimanessega prikazati? kaknaszie bolye on mogel lyubiti? Iztinaie prava, da nitinaiszie mogel bolye lyubiti, nitinamie imel kai prestimanessega prikazati.

Joan. 3. 16.

Nistarmanie lyubav szerchena koiuie proti nam nevolynem gresnikom Szin Bosi, druga Persona Presz. TROIZTVA izkazal, onda, kada Bosanzke Persone videchi narod chlovechanzki po pregressenin perveh otczev upazti pod oblazt, y szusanztvo vraga peklenoga, y za pomochimu, vuchinileszu megy szobum tolnach kakbimusze pomochi moglo, y dokonialeszu da drugacs nikak bolye, pomochimusze nemore, nego da jedna zmegy nyh mora na zemlyu ztupiti, naturu chlovechanzku nasze vzetj, mukum, keruium, y szmertium niega od szmerti vekovechne oszloboditi, to dokoniausi megy szobum, rekelie adda Otecz Bog nebezki. *Quem mittam, & quis ibit nobis?* Koga na tak velik poszel poszlati hochu, y gdo bude on, koi bude hotel poyti? Na koie pitanie taki prez vszakoga stentania odgovorilie Szin Bosi Druga Bosanzka Persona iz one prevelike lyubavi koiuie proti nam imal. *Ecce ego mitte me.* Nut ovo mene ò Otecz nebezkj, posli mene, jaszem on koi hochu rad nebo y naruchaj tvoy oztaviti,

na

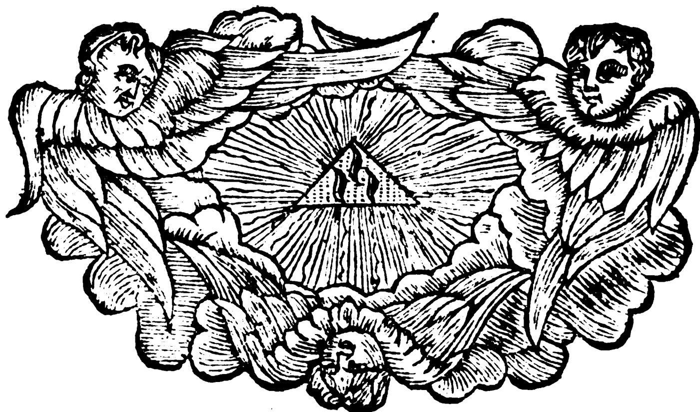
na szvet poiti, vszem tugam, nevolyam, pregonom, mukam, y iztoi szmertisze podurecsi, da liztor nevolyni narod chlovechanzki od oblaztj, vrasie, y szmerti vekovechne oszlobodim. *Mitte me.* Posli mene. Y takoie vuchinieno bilo, kod Sz. Mat Czirkva szvedochi: *Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis &c.* Koi zbok nasz lyudih, y zbok zvelichenia nassega ztupilie na zemlyu &c. *Oh Amor amorum! quo te deduxit amor?* Oh lyubav vszeh lyubavih, kamteie napelyala, y zapelyala lyubav?

Niti mensa morebiri lyubav ni bila Duha Sz. Tretie Bosanzke Persone, koi Otcza, y Szina Szercze je nadehnul, y genul na izkazanie tulike lyubavi proti nam gresnikom, kaisze adda komu vidi zmegy vasz N.N. y od ove Duha Sz. Persone, jeli mogla y ona nasz bolye lyubiti, negnaszie lyubila? Koie adda zmegy oveh Person mi moramo Szercze nasse prikazati? Szpomenetesze N.N. da: *Hi Tres unum sunt.* Tojeto da ove Tri Persone Otecz, Szin, y Duh Sz. *unum sunt.* Jedno jedino jeszu Bosanztvo, zato vszem Trem zkupa Personam jedinomu G. Bogu vszaki od nasz jedino szercze szvoie nai daruie, y iz vszega czeloga Szercza szvoga nai lyubi zverhu vszeh ztvarih G. Boga, ako hoche da Presz. TROIZTVO bude vszigdar pri nyem, y vu nyem prebivalo.

Na konecz govoriena moga oztavlyam vszem za navuk rechi Sz. Bernarda, koi veli da buduchi Chlovek na kip, y szpodobu Bosiu ztvorien, polek oneh rechi: *Faciamus hominem ad imaginem nostram.* Vuchinemo chloveka na kip nas, y zato (veli Sz. Otecz: *Sicut in Deo sunt tres Personæ, Pater, Filius, & Spiritus S. sic in homine sunt tres potentiæ, intellectus, memoria, & voluntas.* Kakti vu Bogu jeszu tri Persone, Otecz, Szin, y Duh Sz. tak vu chloveku ieszu tri jakozti, Razum, Pamet, y Volya. Zakai zato vuchinasz y Discipulus da mi moramo nas Razum, Pamet, y Volyu daruvati, y na szlusbu alduvati vszem Trem Bosanzkem Personam. *Intellectus sit Camera Patris, in qua habitet per veræ fidei cognitionem.* Razum nai bude komora Otcza Boga vu koie nai prebiva, po prave ve-

S. Bernard. de inter. domo c. 67.

re zpoznaniu. *Memoria sit Camera Filii, in qua inhabitet per continuam recordationem.* Pamet nai bude prebivalische SzinaBoga, dasze vszigdar szpominamo iz lyubavi niegove proti nam izkazane. *Voluntas sit Camera Spiritûs S. in qua inhabitet per Amorem.* Volya neka bude Ztan Duha Sz. na koiem naj ztanuie po lyubavi, y ovako daruiuch tri Jakoztj nasse Trem Bosanzkem Personam, Szercze pako nasse jednomu jedinomu szamomu G. Bogu, ter iz vszega szercza, Razuma, Pametj, y Volye: *Benedicamus Patrem, & Filium cum S. Spiritu, laudemus, & superexaltemus eum in sæcula.* Blagosłovemo Otcza, y Szina, z-Duhom Sz. hvalemo, y chaztemo nye, na vsze veke vekovechne, Amen.

DRU-

DRUGA NEDELYA PO TROJAKEH.

Chudo zverhu vſzeh chud naivexe, izkazalaie mudrozt, y dobrota Boſanzka, dajüchi chloveku na hranu duhovnů ſzvoie Boſanzko Telo, vu Preſz. Oltarzkom Sacramentumu; Koiſze ove dneve tak pobosno na Proceſsiah obnaſſa; y odkud ſzvoy pochetek imaju ove proceſsie?

Caro mea verè eſt cibus. Joan. c. 6. v. 56.

Telo moie zaiztinu je hrana.

N premudri, ali krive vere chlovek imenom Seneca, imalie negda navadu govoriti ove rechi. *Magni artificis eſt, totum clauſiſſe in exiguo.* Velikoga meſtra je, vſze zapreti vu malom; Kakti Gallenus ſzpominaſze daie videl jeden perzten z-jednem takovem dragem kamenom, vu koiemie bil izrezan Faëton Bog Szuncza, ſzvoiem goruchem hintovom, y chetiremi koini z-koiemiſzeie vozil, daie bilo Gallenus.

na nyh poznati glave, noge, grive, repe, y vsze naimense

Adrianus Junius. dlake. Adrianus Junius pisse, daie videl jednu Chresnievu koschiczu, koiaie bila napravlyena, y izrezana na szpodobu jedne pletenicze, ali kossaricze, vu koieie bilo petnaizt parov Koczkih, na koich koczkah vsze piknicze lepo, y razluchno jeszusze mogle videti, y poznati.

Illias Homer. Illias Homerus szvedochi daie on vu jedne Orehove Lupinie videl razluchno vsze Trojanzke voyzke, koieszu czeleh deszet leth terpele, y vszi harczi takszu izrezani bili, daszusze mogli poznati, kodszu

Aulus Gellius. negda vuchinieni bili. Aulus Gellius pisse, daie negda Dedalus tak mudro izrezal bil kip Bosicze Venus, y niega sivem szrebrom napunil, daie on kip iz dreva izrezan szam szimo tamo hodil. Myrmecides izrezalie bil jeden hintov z-koinitak mal, dagaie jedna muha szvoium jednum szamum perutniczum mogla pokriti, y zakriti. Oh! prechudna della ruk chlovechanzkeh: Niti mensega chuda vredno je bilo ono zteklo od Arkimedessa izmislyeno, z-koiem on jednu millu dalko vusigalie Barke na moriu, y nye zkonchaval. Ali on dreveni Golub koiegaie szvoium rukum napravil Arkites daie po zraku kod vszaki drugi sivi Golub letal. Ali ona Statua ili kip izrezan od Memnona iz kamena, vu koiega kadaie vu jutro pochelo szuncze szeiati, pochelaie govoriti, y zlata poztaiati. Iztina je da y ova jeszu bila chudna dela mudrozti chlovechanzke, ali od vszeh oveh do izada imenuvaneh menesze naichudnessa vidi mestria Joannella Turianussa od koiega pisse, y szvedochi Strada, daie on pokazal Cesszaru Carolussu V. ovoga imena vu szvoie puschine pri Sz. Justu, na jednom ztollu jeden sereg szoldatov od szvoieh ruk napravlyeneh, koysz usze megy szobum z-orusiem vojuvali, vu trumbete puhali, y bubniali. Zatem pokazalie vu jedne male skatule iz dreva napravlyene urabcze, koiszu iz skatule izleteli, y ne szamo po komore letali, nego chez obluk van izletavali, y pak nazad vu skatulu, kakti na gniezdo doletavali. Zatem je pokazal jeden selezni tak mal melin, dagaie vszaki puschenik mogel vu rukavu noszititi, chez dan pa-

ko

ko mogelie tuliko melye zemleti, kulikoie oſzmem perſonam chez dan za hranu bilo potrebno. Gdo ſzada bude zmegy vaſz N.N. koiſze nebi chudil dabi kai takovoga videl? Ali prez kraia y koncza vexega chuda je vredno ono dello mudrozti, y dobrote Boſanzke proti greſnomu chloveku izkazano, kada naimre ſzvoie Preſz. Boſanzko Telo vu malyahnu droptiniczu kruha je poztavil, y nam na duhovnu hranu oztavil; On velim prezmoſni G. Bog: *Que n cœli capere non poſſunt*, koiega nebeſza zavieti nemogu, y koi *Tribus digitis ſuſtentat mollem terræ.* Z-tremi perztmi zderſava ſmechinu zemlye, jeſze doztoial y hotel zeuſzum ſzvoium zmoſnoztium, poztauitj, y zapreti vu vſzaku naimenſu hoſtiu, ali droptiniczu vſzake poſzvechene Hoſtie Preſz. Oltarzkoga Sacramenta kod on ſzam ſzvedochi pri Sz. Januſſu govoreeſi. *Caro mea verè eſt cibus.* Telo moie zaiztinu je jeztvina. Odkud Sz. Auguſtin veſz od chuda oſzupnien krichi. *Quid hoc Sacramento admirabilius? in quo Deus, & homo ſub ſpeciebus panis, & vini continetur.* Kaiſze more naiti od ovoga Preſz. Sacramenta chudneſſega? vu koiem Bog y chlovek vu kruhu, y vinu zaderſavaſze. *O Miraculum! O Dei bonitatem!* krichim y ja z-Sz. Ivanom zlatovuztem, O chudo! ô dobrota Boſanzka nezgovorna, y nepreſzesna! od koie vendar ja polek ſzlabozti moie nekai na kratkom govoriti kanim, kakti takai pochetek y zrok Proceſſijh, koieſze ove dneve po vſzem kerſchanztvu chine k-vexe poboſnozti vſzeh Katolikov napervo doneztí, y pokazati hochu. S. Auguſtin. ſer. de Corp. & Sang. Dom.

Nedvoim N.N. dazteſze vſzi do jednoga zadozta chudili nad moiem do vezda govoreniem, y pripovedaniem od tulikeh prechudneh meſtrijh, y chinov chlovechanzkeh; Ali ako hochemo mi dobro razmiſzliti chudo mudrozti Boſanzke, koieie nas predragi Odkupitel Chriſtus na one ſzvoie zadnie Vecherie vuchinil, dajuchi naimre y oztavlyajuchi nam pod kruſnem kipu vu Preſz. Oltarzkom Sacramentu na hranu duhovnu ſzebe vſzega czeloga z-Duſſum, y Telom; z-Meſzom, y Keruium; z-Boſantzvom, y Chlovechanztvom;

vom; kod on szam od szebe to szvedochj. *Caro mea verè est cibus.* Meszo y Telo moie zaiztinu je jeztvina, koiuszem pod Krusnem kipom narodu chlovechanzkomu, iz szame lyubavi, y dobrote moie nyemu na hranu dal: Koiu lyubav, y dobrotu premislyavaiuch moy Sz. Serafinzkj Otecz Ferencz, chudechisze nad nyum ovak govori. *O admiranda altitudo! O ineffabilis dignatio! O humilitas numquam satis laudabilis! quòd Dominus universitatis Deus, & Dei Filius sic se humiliavit, ut pro nostra salute sub modica panis formula se abscondat.* Oh prechudna viszina! O nezgovorna doztoinozt! O ponizno zt nigdar zadozta hvalyena! Da Gozpodin vszega sirokoga neba y szveta y Szin Bosj, tak szebe ponizuie, da za nasse zvelichenie pod malyahnem kruha kipom szam szebe zakriva, y zapira. Pravoie adda rekel od nyega Sz. Thomas Aquinas, kodie negda mudri Seneka govoril od mestrov ovoga szveta. *Magni artificis est se totum clausisse in exiguo, imò miraculum ab ipso factorum maximum.* Velikoga mestra je Kunst y mestria szebe vszega vu malo kaj zapreti, kodie naimre Szin Bosj koga vsza nebesza zavieti y zapreti nemogu, szamoga szebe je zaperl vu vszaku naimensu droptiniczu poszvechene Hostie, da pache toie jedno chudo zverhu vszeh chud od niega vuchiniench naivexe.

S. Franciscus Epist. 12.

S. Thom. Aq. Opusc. 57.

Koie chudo za povexati, pridaie Odkupitel nas ove takai rechi. *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, in me manet, & ego in eo.* Koi je moie Telo, y pie moiu Kerv, vu mene prebiva, y ja vu nyem. Oh! ter kai chudnessega, y kai za nasz gresnike szrechnessega moresze naitj, nego Boga vu szebe imeti, y vu Bogu prebivati? odkud Sz. Cyrillus ovu veliku szrechu, y haszen chlovechanzku premislyavaiuch, govori. *Nullum Sacramentum est isto utilius, quo purgantur peccata, virtutes augentur, mens omnium gratiarum abundantia repletur.* Nieden Sz. Sacramentum od ovoga ni hasznovitessi, z-koiemsze chizte grehi, dobrotesze povexavaiu, y pamet vszeh milosch obilnoztiumsze napuniuie; josche vecs veli pobosni Thomas de Kempis, da ne szamo

S. Cyrillus.

oni

oni kojiſze doztoino priztuplyuiu k-ovomu Preſz. Oltarzkomu Sacramentu dobivaju G. Boga vu ſzvoie telo, y oni vu Bogu prebivaiu, od koiega oproſchenie grehov dobivaiu, velikemi miloſchamiſze od niega nadelyuiu; nego zdravie telovno, y duſsno zvelichenie ſzebe zadobivaiu. *Eſt hoc altiſſimum, & diviniſſimum Sacramentum ſalus animæ, & corporis.* Tho. Kemp l. 4. c. 4. paragraho 2. Je ov previſzoki, y Boſanzki Sacramentum zdravie duſſe, y tela, k-koiemu vſzakomu Boſiemu Kerſcheniku je put odpert: *Veniat doctus, veniat indoctus, veniat dives, veniat pauper, nullus ab hac menſa excluditur.* govorj Sz. Ivan Chryſoſtomus: S. Joa. Chryſ. hom. 2. ad Pop. Antioc. Nai doide chlovek vuchen, ali priprozt, bogat ali ſziromah, Gozpodin ali kmet, nikomuſze nekrati k-ovomu Boſanzkomu ztollu priztupiti.

Ali navuk koga Sz. Pavel Apoſt. vſzakomu od naſz daie, kojiſze priztuplyuiemo na Sz. Pricheſchaniu k-Preſz. Oltarzkomu Sacramentu, potrebaie da ne ſzamo dobro zapametimo, nego y obderſavamo, y je ov. *Probet autem ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat.* Nai pak vſzaki chlovek ſzam ſzebe probuie, illi zkuſſa, y tak nai od kruha onoga je, y od keliha pie, zverhu koich rechih mudri Cornelius à Lapide ovak govori. Corn. à Lap. *Probet, id eſt, examinet, an ſit ſibi conſcius alicujus peccati, maximè mortalis, illúdque expurget contritione, ac confeſſione.* Nai zkuſſava, tojeto nai izpitava y obchinia ſzvoiu conſcienczìu, akoſze zpoznava y nahagia vu kakovom grehu naimre ſzmertnom, y niega nai ochizti ſzèrchenum ſaloztium, y chiztum ſzpovedium, ar drugach: *Qui manducat, & bibit indignè, judicium ſibi manducat, & bibit.* Koi nevredno, y nedoztoino, tojeto, hoche recsj, vu kakovom ſzmertnom grehu buduchj, je, y pie Preſz. Telo y Kerv Chriſtuſſevu, ſzud ſzebe je, y pie, hoche recsj da na vexe oſzugienie, y zkvarienie, neg na zvelichenie jemlye k-ſzebe, y vuſze Preſz. Oltarzki Sacramentum.

Znanoie iz Sz. Piſzma ono kaiſze vu drugeh knigah kralyeuzkeh cſte vu 6. delu od one Skrinie Boſie, vu koieſzeie zaderſavala Manna kruh Angelzkj; Skrinie Mira, koiu Skri-

niu videchi jenkrat Oza, y doteknuchisze nye z-nechiztemi
2. Reg. c. 6. rukami proti Zapovędi Bosie, *Extendit Oza manum ad Archam*
v. 6. *Dei, & tenuit eam*, veli Sz. Piszmo daie pretegnul Oza ruku
v. 7. k-Skrinie Bosie, y dersaliuie, zakai zato: *Iratusque est Dominus indignatione contra Ozam, & percussit eum super temeritate, qui mortuus est ibi, iuxta Archam Dei.* Raszerdilszeie G. Bog szuproti Oze, y vudrilgaie zbok preuzetnoztj, koi je mertev opal onde polek Skrinie Bosie. Malo pak nise vu oveh izteh knigah, cstesze kakie G. Bog obilnemi darmi y blagoszlovi szvojemi nadelil, y naplatil Obededa Getheia, zbok toga daie on onu Skrinin Bosiu doztoino z-velikum chaztium vu szvoiu hisu priel, y onde vu velikom posteniu dersal. *Et habitavit*
v. 11. *Archa in Domo Obededom Gethei tribus mensibus, & benedixit Dominus Obededom, & omnem domum ejus.* Y prebivalaie Skrinia Gozponova vu hise Obededove tri meszecze, y blagoszlovilie G. Bog Obededa, y vszu hisu niegovu. Po ove pako Skrinie Bosie kaisze drugo zlamenuie kak Presz. Oltarzki Sacramentum? koiega gdogodersze dotiche nedoztoino, nevredno, y prevzetno, toięto on koiga vu gresna szvoia vuzta prijmlye neszna snum, y zatepenum Conscienczium, z-kakovem szmertnem grehom, kastige Bosie, y szmerti vekovechne nadeiati, y boiatisze mora, ar *Mors est malis, vita bonis.* Szmertie hudobnem y gresnem, Sitek pako je dobrem, y pravichnem. Oni pak pravichni, pobosni, y Bogaboiechi Kerschenikj, koijsze z-chiztemi Consciencziami priztuplyuiu k-Bosanzke Szkrinie Presz. Sacramenta, y nyu k-szebe z-doztoinum pobosnoztium na ztan po Sz. Prichesechaniu prijmlyu, nadeiatisze mogu Blagoszlova na ovom, y sitka vekovechnoga na drugom szvetu; Koj Blagoszlov, y sitek vekovechni nadeiatisze moraiu tulikaisse vszi oni, koij doztoinu chazt y postenie izkasuiu vu vszakom meztu Skrinie Bosie pune Kruha Angelzkoga, Presz. Oltarzkomu Sacramentumu, a naimre pak vu oveh 8. dneveh vu Czirkvah y na Procesiah, na koieh Sz. Mati Czirkva poztavlya van, y na pobosnozt lyudem: Ponassania pak na Procesiah Sz. Sacramenta zrok, y pochetek je ovakov.

Pissu

Piſſu Sigonius, Panvinius, Dieſtelmius, y Mathias Faber z-vnogemi drugemi ztareh pripecheny Piſczj, da leta 1230. je ſivela jedna poboſna, y Bogaboiecha Devicza imenom Juliana, koia vu ſzvoie zasgane molitve, y premislyavaniu duhovnom videlaie vecskrat jeden lep, pun, okrugel meſzecz pred ochima ſzvoiemi, ali jednu fallingu vu nyem je zpoznavala, kako dabi naimre natren bil, da ni mogel pravo ſzvetiti, kod drugacs ſzveti kadaie pun; zverhu cheſza chudilaſzeie ona, neznaiuchi zroka tomu, y miſzlechi Juliana nekj put zverhu toga, nut zachulaie glaſz iz neba ovè rechi zgovariaiuchi, Imas znati ò kchi moia, da ov pun Meſzecz zlamenuie Sz. Czirkvu Katolichanzku, koiaſze ſzveti z-tulikemi ſzvetki koie chez letto obſzluſava, alie joſche manka jeden ſzvetek koibi nye zverſſenu ſzvetlozt dal, tojeto ſzvetek Preſz. Sacramenta vu koiemſze Telo, y Kerv Chriſtuſſeva zaderſavaiu, poidi adda y povecs Redovnikom da ov Szvetek nai chaztè z-oſzebuinum poboſnoztium; To chuiuchi iz neba Juliana, poznalaie daie glaſz Boſi, ali ſzama ſzebe je zpoznavala za nevrednu y priproztu prevecs to lyudem od ztrani Boſie povedatj, y zato proſzilaie G. Boga dabi on po kom drugom to ſzvetu obznanil, ali zahman, k-zadniemu podalaſzeie na pokornozt, y obverſſenie zapovedi Boſie, y poslaie k-jednomu pobosnomu Redovniku Kanoniku Ivanu de Lauſema imenom, povedauſſimu kaije videla, y chula, iz neba; Koi Kanonik povedalie ſzvoiemu Jaspriſtu, Jakopu de Trecis imenuvanomu, koi Jaspriſt chez mal chaſz vuchinienie bil Biskup vu Verdunu, y Patriarka vu Jeruſalemu; potlam pak do malo vremena, y na Papinzku chazt izviſſen, koiſzeie potlam Urbanus IV. zval, koi Sz. Otecz ni pod vuho vergel one volye y zapovedi Boſie, zato vuchinilie zverhu toga z-Cardinali y drugemi Redovnemi Perſonami tolnach, akobiſze naimre doztoialo, y moralo koi oſzebuini dan chez letto obſzluſavati Szvetek Preſ. Tela Chriſtuſſevoga, k-chemu vſzi privoliſſe, y obchinzkem nachinom dokoniaſſe, letta 1264. zapovedauſi ov Sz. Otecz da vſzako letto, pervi chetertek po Sz. Troyztvu, po vſzoi

Sz. Matere Czirkve Katolichanzke zeuſzum moguchnum pompum, y poboſnoztium moraſze obſzluſavati, y Sz. Sacramentum na Proceſſiah noſziti, y ovo dozta budi povedano od pochetka ovoga Szvetka.

Gdobimi pak ſzada znal povedati kaiſze naibolye po oveh Proceſſiah Telovneh, koieſze vſzako leto, ovoga tiedna po vſzoi Sz. Matere Czirkve Rimzke Katolichanzke k-chaſzti Preſz. Sacramenta chine, na nyh Preſz. Sacramentum ponaſſaiuch, kaiſze velim naibolye zlamenuie? y kaiſze razme? Znam da to malo gdo zna, zato nai vſzaki poſzluſſa, ako znati hoche, y navuk kogamu dam nai dobro zapameti, y na Proceſſiah hodech obderſava. Naipervich adda znati morate N.N. daſze ove Proceſſie chine na ſzpomenek onoga ſaloztnoga y ſpotlyvoga okolu hogienia Chriſtuſſa Odkupitela naſſega, koi potlambi nam na one ſzvoie zadnie vecherie oztavil bil ſzvoie Preſz. Telo, y Kerv na hranu, govorecſi: *Caro mea verè eſt cibus &c.* Telo moie je prava hrana, puztilſzeie na vertu Olivetanzkom od Judaſſa izdati, y od ſidovov vloviti, iz verta vu temniczu odpelyati, iz temnicze pred Annaſſa, od Annaſſa do Caifaſſa, od Caifaſſa do Pilatuſſa, od Pilatuſſa do Herodeſſa, po piaczeh y vuliczah bilie mili JESUS z-velikem ſpotom natezan, muchen, y traplyen kod kakov naivexi hudodelnik: Zatoga vezda Sz. Mati Czirkva vu oveh oſzmeh dneveh ima navadu po vuliczah y piaczeh zeuſzum moguchnum poboſnoztium obnaſſati, y na ſzpomenek oneh Poglavnikov ſidovskeh dvorov, vu koieh krivo tuſen, ſpotan, y oſzmehavan je bil, ſzada Sz. Mati Czirkva ima navadu vu nekulikeh meztah po varaſſeh ſznasne oltare napravlyati, na koieh, y pri koieh pochivaſze Sz. Sacramentom, kadeſze na mezto oneh ſpotov vu dvoreh ſidovzkeh prieteh; od Kerſchenikov hvali, chazti y dichi. Ondaſzeie vſzaki iz nyega oſzmehaval, y ſpot delal; ſzadaſze vſzaki pred nym klania, y pokleka, niega chaztech y molech. Onda od naigorſeh lyudi, kodſzu henkari, ſergi, y grabanti, je bil natezan, povlachen, y zprevagian iz jedne muke na drugu; ſzada od naivexe Gozpodè;

y

y naiprestimanessega lyucztva Szveczkoga, y Redovnoga ztalissa je zprevagian. Onda on pouszud à naimre pak na Goru Calvarie bilie zprevagian od oborusneh szoldatov, zaztavami, bubni, y trumbetami, y to na vexi spot niegov: Szada po Processiah od naiuredresseh Person Redovneh nossen, takai od szoldatov z-orusiem, zaztavami, bubni, y trumbetami je szprevagian, y to k-vexe chaytj y posteniu niegovomu. Onda sidovi niega jeszu z-ternovum korunum korunili; Szada na Sz. Monstranczie vu koieh on prebiva pod krusznem kipom, poztavlyaiu vencze iz vszakoiachkoga czvetia, y tako vszi spoti, trudi, y muke koieie Odkupitel nas od sidovov preterpel, szadamusze vszum chaztium yposteniem nadomeschaiu od kerschenikov.

Imaiu ztaru navadu Anglianczi, koiu marlivo obdersavaiu, naimre ovu, toieto, da kada gdo od nyh mimo Tronussa Kralyeuzkoga akoprem praznoga ide, tak dobromusze klania, kako dabi szam Kraly vu nyem szedel: Kuliko pak vredneie, y doztoineie je, dasze mi Katoliki odkrivamo, y klaniamo pred Monstranczìami, y Kelihmi vu koiehsze nas Kraly zverhu vszeh kralyev naivexi, z-meszom y keruium, Telom y Dussum, Bosanztvom, y Chlovechanztvom zadersava, zakaizato naisze nigdor neszramuie; niti nepoteschava vu oveh oszebuinem nachinom oszmeh dneveh na obchinzke Processie doyti Ztvoritela, y Odkupitela szvoga chaztit, y nyemusze do cherne zemlyè klaniat, kaisze ni koruniene glave; y Poglavniki Kerschanzki niszu szramuvali, ali poteschavali chiniti. Ovu iztinu poszvedochiti morem zdvemi nigdar zadozta hvalyenemi Ceszari Carolussem naimre V. ovoga imena, y Rudolfussem Drugem, ar Carolus buduchi vu Auspurgu na obchinzkom Szpravischu letta 1530. na koiemie vnosina Herczegov, Ersekov, Biskupov bilo, pacse y izti Kraly Ferdinand, arie ono szpravische dersano bilo zbok vere Katolichanzke, ter rauno ovo vreme Presz. Tela Christussevoga, koi Szvetek vuchinilie Czeszar z-velikum pompum y pobosnoztium obszlusavati, na koie Processie noszilie Sz. Sacramen-

tum Cardinal y Herczeg Moguntinzki; Nebo pak noſziloie ſezt Herczegov do pervoga Oltara, od onud drugeh ſezt Herczegov do drugoga Oltara, y tako od tretiega do chetertoga drugeh ſezt; Czeſzar pako Carolus, z-Kralyem Ferdinandom jeſzu od zada za Sz. Saeramentom hodili na Proceſſie odkrivenemi glavami vſze po ſzunczu noſzechi vu rukah velike y ſmehke chetirovuglate goruche duplere, za koiemi onem iztem nachinom hodiliſzu vſzi Herczegi y druga velika Gozpoda ſzvetczka, y Redovna zprevagiaiuch velikum poniznoztium, y pobosnoztium Preſz. Oltarzki Sacramentum.

Rudolfus pako Ceſzar iz ſzvoie globoke poniznoztj, lyubavi, y pobosnozti k-Preſz. Sacramentu, kaktj pravomu Odkupitela, y Zvelichitela duſſe ſzvoie, Telu y Kervi, jenkrat vu ſzadasniem vremenu imaiuchi nekoiu bol vu ſzvoie deſzne ruke, daiuie moral na ruchniku k-vratu obeſſenu noſziti, hotechi vendar na Proceſſiu poyti, opitanie bil od dvorianika, kak zapoveda, da koi od velike Gozpode, ali pak koi Dvorianik polek niega goruchi dupler noſzi? na koie pitanie onie vekovechnoga ſzpomenka vreden odgovor dal ovakov. *Supereſt adhuc manus altera, quâ Deo ſerviam.* Oztaiemi joſche ruka druga, z-koium Bogu moiemu dvoril budem, y tako po naivexem ſzunczu na vſze Proceſſie gollum glavum vu leve ruke ſmehkek dupler noſzechi Preſz. Sacramentum je pobosno zprevagial; y ovu ovakovu pobosnozt proti Sz. Sacramentu ov Bogabojechi Ceſzar ne ſzamo na Proceſſiah ovoga Telovnoga tiedna je izkazuval, nego y vſzigdar, ter naimre kadaie chul daſze mimo niegovoga Ceſzarzkoga Dvora neſze od Redovnika, k-koiemu betesniku, vſzigdarie naproti van z-vusganem duplerom iztekel zprevagiat, y chaztit Zvelichitela ſzvoga. Szadasnye pako vreme kakova chazt, y poboſnozt od vſzake verzti, y ztana lyudi izkaſuieſze G. Bogu vu Preſz. Sacramentu? Kulikoijhie koiemſze gruztj na obchinzke Proceſſie hoditi, po ſzunczu, ali po vetru, boiechiſze nezbeteſati? Kulikoijhie koijſze ſzramuiu ne ſzamo poyti zprevagiat Boga ſzvoga k-betesnikom, nego liztor pred nym pokleknutj na piaczu, ali vulicze, kadga vide od Re-
dov-

dovnika noszitj, y ako pokleknu, to chine zbok spota lyudi, y liztor na jedno koleno, kodszu-pred niega poklekali Sidovi, kadszu iz nyega norcza chinili. Akoga zprevagiaiu? z-kakovum pobosnoztium oni to chinè? jeli molech y premislyavaiuch koga zprevagiaiu: ali paz razgovariaiuchisze, z-ochima zbrivaiuch po oneh obrazeh, od nyh nechizto miszlech, y za nymi hlepechi? oh! dabi tak nebila to iztina, kod je y prevecs velika, y tako chinechi vecs salozti neg hvale ali radozti G. Bogu zaudaiu, szebe pako muke vekovechne, na mezto dike nebezke zaszlusuiu; na mezto Blagoszlova na telu, dusse, y blagu, koisze Sz. Sacramentom pobosnem kerschenikom na takoveh Processiah daie, takovi nepobosni kerscheniki kastige vremenitne, y vekovechne szebe zaszlusiu.

Ztare Rimzke Historie szvedoche od Rimlyanov, daszu naimre oni negda navadu imali nekoi oszebuini dan chez leto okolu po varassu z-Processium obnassati, y zprevagiati jednoga Pisza na stange obessenoga, y jednu Guzku na Barsunzkom vanykussu szedechu, y to zbok zroka ovoga, kaiti naimre doiduchi muchecs po skure nochi Franczuzi pod Rim, y pocheussiga sturmati kadaszu Rimlyani naibolye szpali, onda pocheleszu Guzke krichati vu Capitoliumu, y szvoiem krichem ztrasu jeszu zbudile, strasa pak szoldate, szoldati vesz varas zbuchili, koijszusze nepriatelom oborili, nye obladali, y varas od nepriatelzke szilke oszlobodili; y zbok toga zroka guzku chaztè, y pszu spot chinè, kaitj paszia dusnozt bi bila laiatj, y lyudy buditi, toga pako ni vuchinil pasz, nego Guzka, y zato nyu chaztè.

Vu Orszagu Kataio bilaie ova negda navada, koiasze morebit y szada obdersava, da oni poganini vszakoga Meszecza pervi dan z-jednum oszebuinum Processium tri odurne kipe szvoich Malikov jeszu okolu velikum chaztium obnassali, z-uffaniem da oni nyhovi Bogi nyhov Varas y Orszag od vszake kastige, y neszreche obchuvati hote.

Szada pak ja velim ovak, ako Rimlyani jedne guzke tuliku chazt jeszu izkazuvali? y ako pogani Kataierczi tuliko uffanie poztavlyaiu vu szvoie malike? Kai szada mi Kerscheniki dusni jesz-

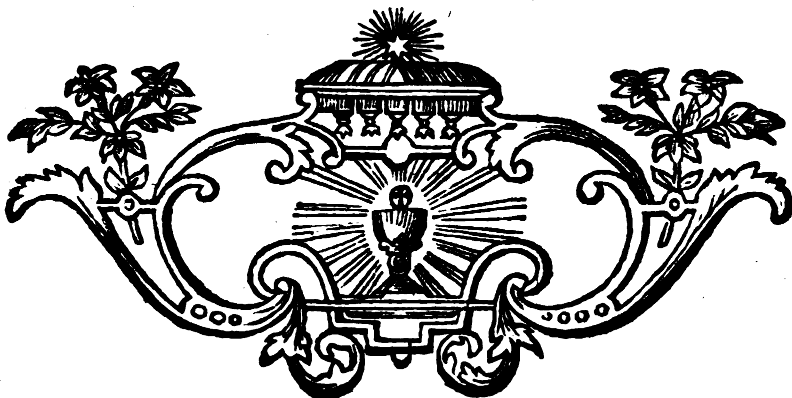
jeſzmo chiniti? Nili adda vredno y doztoino da mi oveh oſzem dan na Proceſſiah ponaſſamo, y zprevagiamo, ne jednu guzku na barſunzkom vanykuſſu, nego pravoga ſivoga G. Boga vu Preſz. Oltarzkom Sacramentu prebivajuchega, na ſzpomenek y zahvalnozt daie on naſz na ſzvoy Boſanzki kip ztvoril, ſzvoium Preſz. Keruium, mukum, y ſzmertium od ſzuſanztva peklenzkoga, y ſzmerti vekovechne oſzlobodil.

Kuliko pravichneie moramo mi kerſcheniki ne ſzamo kip, nego pravo iztinzko, pod kruſnem kipom Telo G. Boga naſſega vſzaki meſzecz van poztavlyati, y na Proceſſiah uſzum moguchnũ poboſnoztium od Redovnikov noſſenoga zprevagiati, vſza naſſa uffania vu niega poztavlyaiuch, da on naſz ſzvoiem Boſanzkem blagoſzlovom napuni, naſz od kuge, glada, y voyzke oſzlobodi, od vſzeh neſzrech y kaſtig telovneh, y duſſeuneh obchuva, y z-miloſchami Boſanzkemi nadeli.

Hvalemo adda vſzi mi, chaztemo, y poboſno molemo G. Boga naſſega vu Preſz. Oltarzkom Sacramentu govorecſi Sz. Materium Czirkvum

Genitori, Genitóque laus & jubilatio,
Procedenti ab utroque compar ſit laudatio.

Roditelu y Roienomu dika budi y ſzlava,
Prihodechemu od obedveh, jednaka budi hvala, Amen.

TRE-

TRETA NEDELYA PO TROJAKEH.

Kak skodlyvo, y ſpotlyvo je na lyuczke grehe bolye neg na ſzvoie paziti, y nye odkrivati: Kak pako haſznovito, y hvale vredno je nye pokrivati, y zagovariati.

Hic peccatores recipit, & manducat cum illis. Lucæ c. 15. v. 2.

Ov gresnike priemlye, y jèda ſnymi.

Rez vſzake dvoinozti veruvati morem, y hochu, daie vſzakomu zmegy vaſz N. N. dobro znano, da zmegy vſzeh Boſieh zapovedih, naiperva y naivexa je ova, lyubiti naimre G. Boga, zeuſzega ſzercza naſſcga, y bliſniega kakti naſz ſzameh, kod to zpoznavaſze iz Evang. Sz. Matthea kadeſze cſte vu 22. dèlu, kakie negda Chriſtus odgovoril onomu koigaie zkuſſavaiuch pital, Meſter, koiaie zapoved velika vu praude? y JESUS nyemu je odgovoril: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, hoc eſt maximum mandatum.* Lyubi G. Boga tvoiega, iz vſzega ſzer- Matth. c. 22. v. 37.

D cza

cza tvoſega, ova je naivexa zapoved. *Secundum autem ſimile eſt huic; Diliges proximum tuum ſicut te ipſum.* Druga pako ſzpodobna je ovoi; lyubi bliſniega tvoga kako tebe ſzamoga. Koiu zapoved kada ja premislyavam, nahagiam daſzu dve, ali jedna zaderſavaſze vu druge, y tako obodve chinè jednu ſzamu; tak da on koi Boga lyubi, ni moguche dabi za lyubav Boſiu, y bliſniega ſzvoga nelyubil; On pako koi bliſniega ſzvoga naimre vu kakove potreboche poztavlyenoga lyubi; pomaſe, y brâni, ni moguche dabi G. Boga takai nelyubil. Od jednè takove lyubavi vlecheme ſzercze moie danaſz vam N.N. govoriti, boiechiſze davaſzie kruto malo koijbiu zverſſeno obderſavali. Ali nai nigdor neſtima, niti neveruie, da ja deneſz kanim govoriti, kakſze mora od naſz Bog lyubiti; Niti od one koiaſze vu ovoi zaderſava, lyubiti naimre bliſniega kakti ſzebe ſzamoga. Niti od one, koiunam Otecz Bog nebezki po Sz. Iſaiaſſu Proroku zapoveda: *Frange eſurienti panem,*
Iſa. c. 58. *& egenos induc in domum tuam, cùm videris nudum, operi eum &c.* Vlomi gladnomu kruha, y nevolyne zapelyai vu hiſu tvoiu, ako vidis gologa pokriga: Niti miſzlim govoriti od one, koiunam
Matth. c. 5. Szin Boſi zapoveda proti nepriatelom naſſem imati: *Ego autem dico vobis, diligite inimicos veſtros.* Ja pako velim vam, lyubete nepriatele vaſſe. Nego kanim govoriti od jedne druge lyubavi, od vſzeh oveh do ſzada imenuvaneh vnogo vexe, G. Bogu dragſe y prietneſſe, toieto kada mi lyubimo nazochi bliſniega naſſega, y zagovariamo gdega nazochi ni, ar ovi takovi jeſzu pravi priateli. *Amantes in præſentia, defendentes in abſentia.* Ar rauno od ove ovakove lyubavi govori Duh
Prov. c. 10. Sz. po mudrom Salamonu: *Univerſa delicta operit charitas.* Vſze
1. Petri c. 4. grehe pokriva lyubav, y po Sz. Petru: *Charitas operit multitudinem peccatorum.* Lyubav pokriva vnoſinu grehov. Oni ada kerſcheniki jeſzu pravi lyubiteli, y lyublyeni priateli, zapoved Boſiu naizverſſeneſſe obderſavaiuchi, koijti zagovariaiu bliſniega ſzvoiega, kada chuiu proti niemu kai zloga govoriti; y kadga vide greſſiti, grehe niegove pokrivaiu. Szuprotiunem pako nachinom moreſze, y mora recſi od oneh ker-

kerſchenikov, koij na grehe bliſniega ſzvoga bolye paze neg na ſzvoie, y nye razglaſzuiu y raznaſſaiu pouſzud, pacſe, ne ſzamo grehe, nego y dobra dela koia vide od bliſnieh ſzvoieh, iz prokletoga nazloba za zla y greſna ſzude y razglaſzuiu, kodſzu rauno chinili oni Sidovi od koiehſze denesni Sz. Evang. ſzpomina, kadaſzu od Chriſtuſſa govorili. *Hic peccatores recipit, & manducat cum illis.* Ov gresnike prijmlye y jèda ſnymi, toie zlamenie da on nye lyubi, ar: *Omne ſimile diligit ſibi ſimile.* Vſzaka ztvar lyubi ſzebe ſzpodobnu ztvar, y tako Chriſtus mora gresnik bittj kodſzu oni zkoiemi barache, arſze govori: *Noſcitur ex ſocio, qui non cognoſcitur ex ſe.* Zpoznavaſze iz paidaſtva, koiſze ſzam iz ſzebe nezpoznava: Od koieh ſidovov govori Sz. Peter Chriſologus: *Non minus ſuperbi, quàm invidi, malitiam de Dominica bonitate capiebant, idque reprehendebant, quod laudare debebant.* Ne menie gizdavi neg y nazlobni dobrotu Boſiu za hudobu jeſzu derſali, y proti onomu mermrali, kaibi hvaliti bili morali. Od oveh adda obodveh bude moie goverienie, kanechi izkazati kak skodlyvo, y ſpotlyvo je lyuczke grehe odkrivati, y dobra dela za zla oſzugiavati: Kak pako haſznovito y hvale vredno je gresnike zagovariatj, y grehe nyhove pokrivati. Poſzluh.

S. Petr. Chryſ. ſol. ſerm. 168.

Natulikoſzeie laztovita luybav, koiu vſzaki chlovek ſzam proti ſzebe ima, vu ſzerczah chlovechanzkeh zakorenila po iztochnom grehu, daſze lyudi nikai bolye nezkerbè, neg grehe ſzvoie pokrivati; y nikaiſze bolye neboiè, neg grehe ſzvoie na ſzvetlo doyti, natuliko da vnogem tesko y ſzmehkoſze vidi, da drugi lyudi za nyhove grehe znaiu; ſzuprotivnem pako nachinom na druge paziti, y lyuczke ne ſzamo grehe zezvedati, nego y dobra dela za greſna oſzugiavati, kodſzu Sidovi Chriſtuſſeva dobra dela za greſna derſalj, y proti niemu mermrali: *Et murmurabant Phariſæi, & Scribæ, dicentes: hic peccatores recipit, & manducat cum illis.* Mermraſſe Fariſeuſſi, y Piſzci govorecſi, ov gresnike prijmlye, y ièda ſnymi, ove velim neverne Sidove naſzleduiuch vnogi y prevnogi kerſcheniki naivexe veſzelye chùte, ar z odkrivaniem

lyuczkeh grehov, y mermraiuch proti Bogaboiechem lyudem, terſzeſze grehe ſzvoie pokrivati, ſzebe za pravichne, a druge za krivichne, y gresne oſzugievati. *Multi ita ſoliciti ſunt de alieno negotio, quòd perdunt ſuum*, govori Poſtuvani Hugo Card. Vnogiſze tak zkerbe za lyuczko ſivlyenie y grehe, daſze pozablyuiu iz ſzvoga gresnoga ſitka.

Hugo Card.

Hodmo vu Sz. Piſzmo vu perve naimre Knige Kralyeuzke, y onde hochemo nayti vu pervom dèlu od onoga velikoga Popa Heli zapiſzano, daie on bil tak jako ſzvoy vid pogubil, da ni mogel vecs videti goruchega pred oltarom lampaſſa ſzvetlozti, ali vendar onie poznaval vſzakoga koigodie vu czirkvu doſſel, y videlie kakſzeie gdo vu czirkve derſal, vu koiu czirkvu doiduchi jenkrat ztaricza Anna Matti Samuelova molit G. Boga za plodnozt vutrobe ſzvoie. *Anna loquebatur in corde ſuo, tantùmq; labia illius movebantur, & vox penitùs non audiebatur.* Anna govorilaie vu ſzerczu ſzvoiem, y liztor vuztnicze nye jeſzuſze gibale, glaſz pako zeuſzema ni bil chuien, ouo gibanie vuztnicz videlie dobro Heli, ali glaſza nechuiuchi, zato oſzudilie Annu za piannu, govorecſi nye. *Uſquequo ebria es? digere pauliſper vinum, quo mades.* Kak dugo budes pianna? hotelieie recſi, poydi domov, y prebavi to vino, koiegaſzi puna, y od koiegaſzi pianna; kai razumeuſi Anna pochelaſzeie ſaloztiti, chuiuchiſze potvariati piankum, kakova nigdar ni bila. *Infelix mulier ego ſum.* Neſzrechna ſenna ja jeſzem, koiaſzem potvoriena za piannu, akoprem ni vina, niti nicheſza niſzem pìla, od cheſzabiſze bila opìla, *Vinúmque, & omne, quod inebriare poteſt, non bibi.*

1. Reg. c. 1. v. 13.

v. 15.

Pop Heli bilie takov chlovek daie on videl vſze naimenſe fallinge vu ztranzkeh lyudeh, a vu ſzvoie hiſe, y vu ſzineh ſzvoieh naivexeh grehov ni videl, koie grehe akopremſzu oni pred ochima niegovemi chinili. *Erat peccatum puerorum grande nimis coram Domino.* Bilie greh deczè niegove prevecs velik pred G. Bogom, niti je videti mogel, ali znati za nye, doklam ni chul po vuliczah, y po piaczu, obchinzkem nachinom od grehov ſzinov ſzvoieh lyucztvo govoriti, vu

ibid. c. 2. v. 17.

nyh

nyhſze ſzpachuvati, y od ſzluſbe Boſie dalko ztati, onda ztoprav doznalie Pop Heli hudobu veliku ſzinov greſneh. *Audivit omnia, quæ faciebant filij ſui univerſo Iſraëli.* Chulie vſza koiaſzu chinili ſzini niegovi vſzemu Izraëlu, zato dozvaliç Heli ſzine ſzvoie predſze, y pochelie nym govoriti Decza moia kakzte to vuchinili? *Res peſſimas quas ego audio ab omni populo.* Tulike y takove hudobe koie ja chuiem od vſzega Izraelzkoga lyucztva proti vam povedati: Adda vſze lyucztvo je znallo za grehe koijſzuſze chinili od Szinov Popa Heli, pervo neg ſzam Otecz, oh! ſzlepota prevelika, ſzlepomu bittj doma, a videti vſza koiaſze chinè vane, koiu ſzlepotu premislyavaiuch ne ſzamo Helia Popa, nego vnogeh, y prevnogeh kerſchenikov Sz. Hieronym ovak govori: *Solemus mala domûs noſtra ſcire noviſſimi; & liberorum, & conjugum vitia, vicinis canentibus, ignorare.* Vnogi Roditeli, y Zakonzki tovaruſſi jeſzu tak zaſzleplyeni, da grehov koijſze vu nyhoveh hiſah chinè neuide, niti za nye neznaiu, doklam od ſzuſzedov ochitno za nye govorecs nechuju, a znaiu pak za grehe bliſnieh ſzvoieh, y nye razglaſzuiu, derſechi ſzameh ſzebe pravichneſſe, y hiſe ſzvoie poſteneſſe od vſzeh drugeh. Ibid. v. 22. S. Hyeronym.

Kakov pako vſzemu tomu zrok moralbi bitti? Sz. Bernard ovak odgovaria: *Tamdiu homo ignorat peccata ſua, quæ debuerat flere, quamdiu aliena vitia exquirit curiosè.* Dotehdob chlovek nezpoznava grehov ſzvoieh, za koiebiſze duſen plakati, doklam gdo za lyuczke grehe, y fallinge zezveda prevzetno, nego kadaſze chlovek ſzam vuſze poverne, y ſitek ſzvoy premislyava, nepazi, nit nezveda za grehe lyuczke: Oh! kulikoie pak y kuliko ſzada na ſzvetu kerſchenikov koij zabechiſze iz ſzvoga greſnoga Bogu y lyudem odurnoga ſivlenia, vu drugeh ne ſzamo male naturalſzke fallinge, nego y dobra dèla za greſna dersè, ſzude, y razglaſzuiu. Kodſzu oni Fariſeuſſi, y Piſzci Sidovzki z-Chriſtuſſem chinili, mermraiuchi proti nyemu: *Hic peccatores recipit.* Ov greſnike prijmlye; ono niegvo dobro dello lyubavi, y miloſzerdia proti greſnikom, koieie on lyublyeno prijmal kadaſzuſze k-niemu S. Bernard. de modo benè vivendi c. 59.

mu

mu po Sz. pokore utekali, y nym miloztivno grehe je oprafchal, oni pak nyega jeſzu oſzugievali za gresnika ſzpodobnoga onem, koijſzu k-niemu dohagiali; Rauno ovak chine vnogi kerſcheniki, koij ſzami buduchi puni grehov, aliſze nezpoznavaiu za gresnike; ſzami dobra nikaj nechinè, y vu drugeh dobra dèla kude, y za gresna razglaſzuiu, od koiehſze mogu one Chriſtuſſeve rechi recsj. *Vident feſtucam in oculo fratris ſui, trabem autem in oculo ſuo non conſiderant.* Vide male truſſicze vu lyuczkeh ocheh, à velikeh tramov vu ſzvoieh nepremislyavaiu, toieto, vide vnogj male fallinge, koieſze niti za greh pravo nemogu derſati, vu ſzvoieh bliſnieh, y nye za velike grehe ſzude, y po vſzeh kuteh razglaſzuiu; velikeh pako grehov vu koieh ſzami tuliko vremena ſivu, nepremislyavaiu, ah! *Medice cura te ipſum.* O gresnik! ô gresnicza! izhiti naipervo tram iz oka tvoiega: *Ejice primùm trabem de oculo tuo*: Zpoznai tvoy gresni ſitek, tvoie ſzmertne grehe, ſzpovecſze iz nyh, y pokoru za nye chini. *Et tunc perſpicies, ut educas feſtucam de oculo fratris tui.* Onda budes znal pomiluvati Bratta tvoiega, y niegove ne ſzamo male fallinge, nego y velike grehe pomiluvatj, y zagovoriti.

Jeden Puſchenik vzelie bil jenkrat jedne biſzage, vu koie na jednu ztran poztavilie bil drobnoga peſzka, vu drugu pako zernaztoga velikoga kamenia, y ovak poztavilie na plecha ſzvoia one biſzage, zpreda peſzek, od zada kamenie, y ovak iſſelie po Varaſſu, koiega pitaiuchi lyudi kai zlamenuiu one biſzage z-peſzkom zpreda, kamemiem odzada? Odgovorilie, da po biſzage z-peſzkom zlamenuiuſze male fallinge naſſeh blisnieh koie mi vſzigdar predochima naſſemi noſzimo, po biſzage pako druge z-kameniem zlamenuieſze Conſcienczia naſſa puna ſzmertneh grehov, koie mi odzada za herbtom noſzimo za nevidetyh, y neſzpominatiſze iz nyh, zakaj zato Sz. Ivan Chriſoſtomus izpitava vſzakoga takovoga neſzpametnoga kerſchenika koiſze za lyuczkè grehe bolye zkerbì, neg za ſzvoie. *Quare in alienis vides tam parva peccata, & in te tam magna transcurris?* Zakai ò gresni chlovek vu drugeh

S. Joa. Chriſoſt. apud S. Bonav. citat.

geh vidis tak male grehe, a vu tebe tak velikeh nevidis, niti nezpoznavas? Koiemu Sz. Bernard ovak odgovaria: *Multi* S. Bernard. in meditat. *multa sciunt, sed scipsos nesciunt, quia reverà sicut oculus cognoscit, & videt alia, se ipsum autem non potest cognoscere, nec videre.* Vnogi vnoga znaiu, ali szameh szebe neznaiu, kaitj kod oko poznava y vidi druga, szebe pak szamo nemore poznatj, niti videti: *Sic multi sunt, qui se ipsos non considerant,* Idem. *nec cognoscunt, defectùsque suos tam naturales, quàm morales non advertunt.* Tak jeszu vnogj koij na druge paze, a szameh szebe nepremislyaiu, niti nepoznavaiu. Idem. *Qui tamen alios sciunt cognoscere optimè judicare, & arguere.* Koij vendar druge znaiu dobro poznatj oszugievati, y ogovariatj, kai vszakomu vecs skodi, neg haszne k-dussnomu zvelicheniu: *Relinqu* Idem de interiori domo c. 65. *ergo catera, & te ipsum discute,* daie vszakomu za navuk Sz. Bernard, puztj vsze pri miru, nai sive gdo kak hoche; pazj szam nasze kak tj sives? kak Bogu szlusis? y kak niegove Sz. Zapovedi obdersavas? *A te incipiat cogitatio tua, & in te finiatur, ne frustrà in alia distendaris te neglecto.* Od tebe, toieto od tvoie Conscienczie, od sitka tvoiega, y vszeh tvoieh podlosneh vu hise tvoie naisze pochnu miszli tvoie, y vu tebe naisze dokonchaiu, da nebudes zabztuny drugeh premislyaval, y oszugiaval, à tebe szamoga zamugiaval, kodie chinil zgora imenuvani Pop Heli koi vu drugeh fallinge je videl, y oszugiaval, a za grehe szvoieh szinov akoprem vszemu lyucztvu znane, on vendar ni znal, niti karal, vnogo menie kastigal; y kodszu chinili Fariseussi odkoiehsze denesni Sz. Evang. szpomina, koijszu vu Christussu dobra dela za gresna oszugiavali: *Hic peccatores recipit.* Ov gresnike prijmlye.

Velika iztinaietò da je ona lyubav, koiu vszaki kerschenik proti szvomu blisniemu je dusen izkazati, vszakoga naimre puztiussi pri miru szvoiem siveti, za nichie siulyenie izvedati, nikoga neszuditi, niti koga potvariati za gresnika, nego od vszakoga vszigdar dobro miszliti; koia lyubav kerschanzka kakie G. Bogu draga, y od G. Boga naplachena zpoznatisze more iz one Historie koiasze cste vu Kronikah moie-

moiega Sz. Redda, od Fratra Bernarda iz Quintavale jednoga zmegy perveh tovarusſev Sz. Ferencza, daſzeie naimre on po ſzmerti izkazal bil, po Boſiem prepuſcheniu, jednomu Brattu Szvoiega Redda, z-ochima ſzvetlemi kakti ſzuncze, od koiega Bratta buduchi opitan on velikj ſzluga Boſi Bernard, kai zlamenuie ona tulika ſzvetlozt vu ochieh niegoveh? Odgovorilie jaſzem ovum ſzvetloztium na veke daruvan od G. Boga, zbog toga, kaitiſzem vſzigdar od vſzakoga dobro miſzlil, y akoſzem prem kada kai zloga chiniti videl, vſzigdarſzem na dobro obrachal, y za dobro dello, ali konche nakanenie ſzudil.

Niti menſega ſzpomenka je vredno ono kaiſze cſte vu ſitku Sz. Magdalene de Paczis, daie naimre G. Bog prepuztil bil jedne duſſe nekoie ſzeztrè Redda ſzvoga, koiaie jur 16. dan po ſzmerti bila vu purgatoriumu, daſzeie pokazala bila ove Szveticze Boſie, ali vſza veſzela, koiu zagledauſi Magdalena vſzu vu goruchem plamnu obvitu, ali veſzelu, y ſzmeiuchu, nad chim zachudilaſzeie Szveticza, y opitalaie duſſu kakovoie to chudo Boſie ò ſzeztra daſze ti na ſzredi tak gorucheh plamnov veſzelis, y ſzmeies? Odgovorilaie Duſſa, imas znati ſzeztra moia draga daſzem ja od pravicze Boſanzke zbok nekoieh maleh grehov vu purgatorium oſzugiena, ali kruto malu muku vu nyem terpim, zrok pako tomu ie moia neozkruniena chiztocha, y gorucha lyubav z-koiumſzem ja moie vſze Szeztre lyubila, od vſzeh dobro vſzigdar miſzlila y govorila, ſzudechj vſze zverſſeneſſe y ſzveteſſe od mene.

Nitiſze ſzamo G. Bog na drugom ſzvetu dareslyvoga, nego joſche y na ovom miloztivnoga izkaſuie proti onem koij od vſzeh dobro miſzle, kodſze zpoznati more iz one Hiſtorie, koiu Baronius piſse. Da naimre lerta 599. bilie nekoi Redovnik, koi dozta leno, nemarno, y nepoboſno, vecs vu greheh, neg vu dobrotah ſzvoiega Redovnicſtva dneve je potroſſil, na ſzvoiem vendar ſzmertnom vremenu, kadaſze drugj ne ſzamo greſni, nego y pravichni lyudi od ztraha merzlem potom potè, y vſzj derſchu, ov Redovnik pako je veſz

Baronius ad ann. 599.

vesz veszel bil, y szmeiuch szmerti chakal, nad chím vszj okol ztoiechi Redovniki nachuditisze zadozta niszu znali, niti mogli, opitassega adda koi zrok mora bitti onoga vu tak pogibelnom vremenu veszelia? Odgovorilie nym vmiraiuchj, Iztinaie daie ovo vreme pogibelno, y ja velik gresnik jeszem bil, ali malo pervo Angeli Bosi jeszu pri mene bili, y vsze moie grehe na paperu popiszane jeszu mene pokazali, opitaussime akoie poznam? y odgovorilszem daie poznam, ali dame ni za nye ztrah, ar ja od potlamszem Redovnik poztal, niszem nigdar nikoga szudil za gresnika, nitimeie bilo kai za lyuczko zlo siulyenie zkerb, od vszakogaszem dobro miszlil, y vszakomu, koimiszeie zameril iz szercza jeszem oprafchal. Znam pako daie Christus rekel: *Nolite judicare, & non judicabimini; Dimittite, & dimittetur vobis.* Naite szuditi, y nebudete szugieni; Oproztete, y oproscheno vam bude, y kadaszem ja to Angelom povedal, ondaszu oni razdrapalj regifter grehov moieh, y szadaszu dosli po duszu moiu, ovo izrekuchj veszelo y szrechno je preminul.

Nut szada N.N. ova razumeusj premiszlete kuliko hasznе od vszakoga dobro miszliti, vszigdar na szvoy sitek bolye neg na lyuczki paziti, ar je navadno govorienie da vszakj szvoiem saklyem vu melin poyde; Naipervo potreba da vszaki pred szvoium hisium szmetie zmeche; Vszakj potreba da tram velikj iz oka szvoga izuleche, ako hoche vu lyuczkom oku malu truhu videtj kod to vszakomu szam Christus zapoveda: Ako pako to Christus zapoveda chiniti, y ovem nachinom blisniega szvoga lyubitj? Oh kuliko zto jezerokrat zapoveda bolye vszakomu ne szamo nepazitj na lyuczke grehe, nego kada gdo koga vidi gressitj, dagaie dusen pokritj, y zagovoritj, y ovem nachinom proti blisniemu nassemu naivexu y G. Bogu naipovolynessu lyubav pokazatj, ar kodszem na pochetku rekel. *Charitas operit multitudinem peccatorum.* Lyubav pokriva vnosinu grehov, y gdogod ovakove lyubavj nima? Bosiega ztraha, nitj lyubavi vu szerczu szvoiem nima, koj pak toga nima, kaisze od Boga nadeiatj mora? szudete vi.

E Pisse

Plutarchus. Piſse Plutarkus od jednoga oſzebuinoga Gerchkoga Herczega imenom Perikla; daie naimre on kruto lepa Perſona bil, ali Glavu imelie prevecs veliku, y merzeg obraſz, a drugach zbok ſzvoga viteskoga derſania y junacſtva, pri vnogeh narodeh na velikom glaſzu je bil, koiegaſzu vnogi ſeleli konche izmalanoga videti, y imeti. Gerkj pako iz lyubavi koiuſzu proti Herczegu ſzvomu noſzili, za pokriti rugotu obraza niegovoga, vuchiniliſzu ukup zezvati y doyti vſze malare, y nym zapovedali jeſzu, da kada god budu malali Herczega nyhovoga, moraiumu vſzigdar na glave malati jeden kasket, illiti ſelezni ſsiſſak kod ſzoldati na voyzkah noſze, y ſnym da pokriu, ali konche pomenſaiu merzkochu obraza niegovoga: Velika lyubav bilaie ova, lyucztva onoga. Rauno ovakovu lyubav duſni jeſzmo mi proti naſſem bljſniem izkazatj, kadaie vidimo vu kakoveh odurneh greheh ſivetj, toieto da ono kai mi vidimo vu koiem kai lepoga, dobroga, y hvale vrednoga, to moramo kazati drugem: Kada pak znamo za kakovu fallingu, ili za kakov greh, koi chini bliſniega naſſega Bogu y lyudem merzkoga, y ogrutnoga, ono moramo mi z-pemzlinom jezika naſſega farbati, y pokrivati, ali konche pomenſavati z-onem izprichavaniem, zagovarianiem kulikoie naivecs moguche, y dopuſcheno, prez Boſiega bantuvania to vuchiniti, ar: *Non ſunt facienda mala, ut eveniant bona.* Ni potreba zla chiniti, toieto lagati, dabi iz onoga zla illi laſi kakovo dobro van izeslo.

Hodmo vu Sz. Piſzmo vu druge knige Kralyeuzke, y onde hochemo nayti lepu peldu, y navuk vu Abſolonu, koi videchi Szeztru ſzvoiu Thamar vſzu ſaloztnu, y tuſnu, pocheliuie izpitavati za zrok one velike ſalozti, akoie naimre betesna, ali pak kakova neſzrecha jeſze nye pripetila? k-zadniemu povedalamuie, kakie ſzilum ozkruniena bila od
2. Reg. c. 13. Bratta Amona, kai razumeuſi Abſolon rekelie nye: *Soror tace, frater tuus eſt.* Szeztra muchi, Brat tvoy je, koi ztobum tak veliko zlo je vuchinil, y toga nikomu nepovedai, arſze nepriztoie tak velikoga y odurnoga greha pred lyudmi odkrivati.

Kaiſz-

Kaiſzmo pak vſzi mi Boſi kerſchcniki, ako ne Bratia, y Szeztre vu Chriſtuſſu? kod Sz. Pavel Apoſt. govori: *Multi* Rom. c. 12. *unum corpus ſumus in Chriſto.* Vſziſzmo jedno telo vu Chriſtuſſu, à megy ſzobum pako jeſzmo Bratia y Szeztre, zakaizato kod takovi duſniſzmoſze megy nami lyubiti, jeden drugoga pomagati, y grehe bliſniega ſzvoga, kod ſzami ſzvoie pokrivati; ako gdo za nye zna? duſni jeſzmo zagovariatj, y branitj izprichavaiuch kod ſzameh ſzebe. Kodie chinil negda on pobosni Opat Conſtabilis, koi kadagodie chul proti koiemu od Redovnikov ſzvoich mermrati, y od grehov govoriti, vſzigdarſzeie terſzil niega vſzum moguchnoztium zagovariati, y fallinge Bratie ſzvoie pokrivati, zbok koie lyubavi dobilſzie bil ime y titulus: *Operimentum Fratrum*. Odeva Bratie.

Ali ovde naideſze morebiti gdo, koimi recſe ovak; Greh bliſniega moiega je vſzemu Varaſſu zkoro znan, y tak ochiten daſze prez ochiveztc lasj taiti nemore, kaiſzem adda chinech? Vzemi moy kerſchenik navuk Sz. Bernarda, toieto, ako greh je tak ochit daſze pokritj nemore? Lagati ni potreba, negoie potrebno on greh pomenſati, rekuchi, da ni vſze iztina kai lyudi govore, y akolibi kai takovoga vuchinieno bilo? nemore bitti tuliko, kuliko lyudi govore: Ako ochem ni mochi vſzega veruvati, ar vecskrat chloveka vkaniuiu, vnogo menieſze more vuſſeſzam veruvati. Akoli to nebi dozta bilo za izprichati bliſniega naſſega? tak pridai ovo, da morebiti ni imel nakanienia zlo ono vuchinitj, ako y to nepomaſe? tak recsj daie prilika prevecs jaka bila, koie ni mogel obladati, hvalemo Boga da mi niſzmo vu takovu priliku doslí, y od takove tentaczie bantuvani bili, arbi morebit ztokrat gorie vuchinili, y vu vexe grehe opali bili, y tako duſni jeſzmo mi vſzemi moguchnemi nachini izprichati bliſniega naſſega, kak goder izprichavamo naſz ſzameh, ar akoſzmoga duſni polek zapovedi Boſie lyubiti kod naſz ſzameh, moramomu vſze dobro ſeletj, kod ſzamem nam, moramoga zagovariatj, kod mi ſelimo zagovorienj, izprichani,

 bra-

branieni, y lyublyeni od drugeh bitti, ar veli Christus pri
Matth. c. 7. v. 12. Sz. Mattheu. *Quæcunque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* Koiagod hochete da vuchinè vam lyudi, y vi vuchinete nym. Hoches adda ò moy kerschenik da nigdor od tebe nebude nikai zla miszlil, niti govoril? Nemiszli, niti negovori zla nikakvoga od blisniega tvoga, akoprem vidis niega zlo chiniti, y gresno siveti. Hoches da grehi y fallinge tvoie budu lyudem otaini, y pokriveni? pokrivai y ti lyuczkè grehe, neochituiuch otaineh, zagovariaiuch ochite. Szpomeniszе vszigdar, kadszе vu prilike naides drugoga oszugiavati, ali ogovariati, da tebe nebi drago bilo dabi gdo tebe oszugiaval, ali ogovarial, ter nechini ni tì toga drugomu: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.* Kaj neches dabi tebe vuchinieno bilo, nechini niti ti drugomu, ar imas znati, y tverdno veruvati ono kai Christus pri Sz. Lukachu go-
Luce c. 6. v. 38. vori: *Eâdem quippe mensurâ, quâ mensi fueritis, remetietur vobis.* Onum iztum merum, koium vi merili budete, odmerieno vam bude, toieto, kakgoder vi z-blisniemi vassemi chinite, G. Bog prepuzti, da vam vuchinieno bude, tojezt ako vi druge oszugievali, y ogovariali budete? budu y drugi vasz; ako pak budete druge zagovariali, lyuczke otaine grehe pokrivali, od vszeh dobro miszlili? budu y drugi takzvami chinili.

Oudeszе napervo poztavlya Sz. Thomas od Aquine z-
S. Thom. 2.2. q. 60. a. 4. jednem lepem, y mudrem izpitavaniem, y je ovakovo. *Utrum dubia sint in meliorem partem interpretanda?* Ako ona dugovania za koiaszе pravo nezna akoszu pravichna, ali krivichna, dobra ali zla, moraliszе ona dvoinozt na bolsu ztran szuditi? poztavemo dve ali tri pelde; Vidi gdo jednoga chloveka po nochi iz koie hise muchech izhagiati, y pod plaschem nekai noszhiti, neznaszе ako noszi kai prikazanoga, ali kuplyenoga, ali vkragienoga? Vidiszе ona Divoyka iz one hise vsza vusgana, y zacherlienena van iziti, neznaszе jeli od tancza, ali od vincza, ali od tople pechi, ali pak z-nechiztem kakvom dellom onu na liczu farbu dobila? Vidiszе
ona

ona mlada szneha lepo opravlyena, à znasze da doma tulikoga imètka nima, odkud adda nye ona tak czifrazta oprava? kai adda mora vszaki ovde nad ovemi miszliti, y szuditi? Poszluhnete navuk Sz. gore rechenoga Thomasa. *Res ergo dubias, quas ignoramus an bonæ, aut malæ, justa, vel injusta, laudandæ, aut vituperandæ sint? prius in bonas, & justas, quàm malas, & injustas, interpretari debemus.* Dugovania adda dvoina za koia, neznamo akoszu dobra, ali zla, pravichna, ali krivichna, hvale, ali spota vredna? pervo za dobra y pravichna, nego za zla y krivichna dersati, y szuditi moramo. Idem ibid.

Ali oh tuga y salozt! dasze szadasnie vreme malo, y kruto malo tak lyublyeneh lyudi na szvetu nahagia, koijbi ove lepe navuke obdersavli toieto, koijbi bolye szami nasze, neg na druge pazili, lyuczke otaine grehe pokrivalj, ochite zagovarialj: Szuprotiunem pako nachinom vszi kuti jeszu puni oneh, koij ne szamo na piaczu, na vuliczah, vu hisah, nego tia y vu Czirkvah Bosieh pred ochima Szudcza nebezkoga od blisneh szvoich zlo miszle y govore, ne szamo odkrivaiuch otaine grehe blisnieh szvoieh, nego iz maleh mussicz velike gamille chinechi, velim vecs, oszugiavaiuch y govorecs od nyh ono, zakai oni ni miszlili nigdar niszu, vnogo menie kai onakovoga chinili, oh! prokleta lyubav takova.

Bose moy Vszamoguchi! kadeszu szada ona zlata vremena? vu koieh Constantinus Cesar pervi ovoga imena vekovechnoga szpomenka navuk vszemu szvetu je oztavil onda naimre, kadati vu szpraviſchu Nicenzkom duhovnom buduchimu podan jeden lizt, vu koiem popiszane jeszu bile tusbe proti gresnomu sivlyeniu nekoieh Redovnch person, koi lizt pervo nego je precſtel Ceszar vu ogeny jega hitil, odgovoriusi onem koijszuga doneszlj, dabi ja z-ochima moiemi videl koiega Redovnika greſſiti, hotelbiga z-plaſchem moiem pokriti daga nigdor nebi videl zlo chiniti, a vi hochete dabi ja niega szudil, y kaſtigal? oh! nikai menye nego to.

Kadeszu ona vremena? vu koieh pobosni Opat Amon razumeusi tusbu proti jednomu Redovniku szvomu daie vigievan vu In Spec. Exemp. ex Apend. 3.

vu Cellicze z-jednum ſenzkum perſonum, kai on ni hotel veruvati niti na tusbu taki onoga Redovnika kaſtigati, negoie poſſel ſzam k-nyemu, y kodie obtuſen bil, naiduchi jednu mladu ſznehu pri nyem pod jednom chebrichkom zkrivenu, na koi chebrich Opat je ſzel, y vuchinil predſze doyti one koiſzumu tuſili, zapovedauſsijm da nai iſchu ſennu, y pokaſu, ali oni nemoguchiu nayti, oſtroieie pokaral y zagrozilſze ako vecs z-takovemi krivichnemi tusbami pred niega doydu, da budu onakovum kaſtigum kaſtigani, kakovumbi krivecz kaſtigan moral bitj, ſennu pak muchech vu Redovnichke opraveje van odpravil, y Redovniku onomu polek zaſzluſenia otainu pokoru dal, za koiu nigdor ni znal. Oh! Blaſena takova vremena; ali ſzada, gdeie koga takovoga nayti? Oh redka pticza Fenix.

Dokancham adda govorienie moie z-rechmì Sz. Bernarda: *Per te curre, & in te conſiſte.* Po tebe teczi, y vu tebe obztoy, toieto naj vſzaki ſzam ſzvoy ſitek z-miſzelyum obteche, premislyavaiuch kak ſzam ſive; kak G. Bogu ſzluſi? kak onu naipervu y naivexu zapoved Boſiu obderſava, vu koieſze vſze druge zapovedi zaderſavaiu toieto kak G. Boga, y bliſniega ſzvoga lyubi? Vu ovom ovakovom premislyavaniu naiſze zaderſava, y od vſzakoga bolye neg ſzam od ſzebe miſzlil, ſzudil, y govoril bude, y tako chinech, na ovom, y na drugom ſzvetu obilno plachen bude. Nai vſzaki dobro premiſzlj rechi Bogaboiechega Opata imenom Paſtora, koieſze vu ſitkeh

In Vitis Patr. lib. 9. n. 6.

ſzveteh Otczev nahagiaiu y cſtu. *Quacumque horâ legimus peccatum Fratris noſtri, leget etiam Deus noſtrum: Et quacumque horâ prodiderimus culpas fratrum, & Deus ſimiliter noſtras prodet.* Koiugod vuru zakrivamo greh brata, (toieto bliſniega naſſega) zakrie takaj y G. Bog naſſega: Koiugod pako vuru mi odkrivali budemo grehe brattov, y G. Bog podobnem nachinom grehe naſſe odkrival bude, y ochituvane chinil lyudem; ſzada naj vſzakj premiſzlj bilimu drago bilo dabi gdo za otaine grehe niegove znal, y drugem nye povedal? znam prez vſzake dvoinoztj da nebi? ako pak nebi? tak naj zna da y drugomu ni drago:

go: Adda: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris*, kaj neches dabisze tebe chinilo, nechini ni tj drugomu, znaiuch dobro, y tverdno veruiuch, kai Christus govori, Da rauno onakvum merum, kakovum mi merimo, nam odmerieno bude. Amen.

CHETERTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Vsza dobra dela od Kerschenika vu ztalissu szmertnoga greha vuchiniena, jeszu prez naima; kot vszakoga krivovernika, y poganina.

Per totam noctem laborantes nihil cæpimus. Lucæ c. 5. v. 5.

Vszu noch delaiuch, nikai niszmo vlovili.

VFfamsze da vszaki szpametni szadasnie moie pravichno potverditi hoche govorienie, da naimre vszako naimense dobro y posteno dello, hvale y prestimania je vredno. Takove hvale y postenia je vredna bila lyubav Augustussa Ceszara koiuie on proti vszem blisniem, naimre pak szoldatom szvoiem betesnem y ranienem izkazuval, nym szam dvorechj, y laztovitemi rukami szvoiemi nye ne szamo kermech, y napaiaiuch, nego y szmerdlyve nyhove ranne prevezuiuch. Takovej hvale y prestimania bilaie vredna Miloszerdnozt y dares-

dareslyvozt Alexandra velikoga Kralya Macedonzkoga, koi vzfigdar vbogem y potrebnem vechie prikazuval, nego fzuga oni profzili. Takove hvale y preftimania bilaie vredna chiztocha, Kralya Demetriuffa, Inaffa imenom Demokla, koiega kadabi Kralicza k-izpunieniu nye nechiztoga pofelenia nagovariala, y truczala, chizti mladenecz raiffie vu jeden kipuchi kotel zkochil, neg chiztochu fzvoiu dabi pogubil. Niti menfe hvale y preftimania bilaie vredna Rimzke Matrone Lucreczie vernozt proti zakonzkomu tovaruffu fzvomu, koia videchifze od Cefzara prifzilyevanu na praznozt, y vu ochivezte pogibeli naiduchifze z-Cefzarom naimre fzamem vu komore zapertu, raiffifzeie chez vifzoki obluk one komore na glauczè dole hitila, neg Cefzarovomu pofeleniu privolila, y veru zakonzku prelomila. A kai hochu recsj od oneh oftreh poztov Kuriana Filofofuffa, z-koiemi częleh 50. leth on fzvoie je telo trapil, nigdar drugo neieduch, niti nepiuch, nego fzuh kruh y vodu, Oh! gdobi mogel recsj da y ov z-oztalemi ni vfzake hvale y preftimania vreden bil? koieh, oh! kakie pak malo na fzvetu, koijbi nye nafzleduvali; ar gdeie lyubav y dareslyvozt megy Gozpodum y Glavareh videtj? gdeie megy mladenczj, y divoykami, za takovu chiztochu chuti? gde megy zakonzkemi takvu vernozt zpoznati? gde megy Redovnikj tuliku oftrochu poztov naiti? Ali N.N. kaifzu vfzj ovi za plachu tulikeh fzvoieh dobreh, vfzake hvale y preftimania dèl, od Boga prieli? Muke peklenzke vekovechne. Oh Bofe! kako to? nechudetefze nad tem N.N. ar znaite da ovi vfzj jefzu bili poganinzke krive vere lyudi, vu koie krive vere nikakvo najbolfe y naipreftimaneffe dello G. Bogu ni prietno, niti chloveku k-dufsnomu zvelicheniu hafznovito, toga ni potreba dalye tverditi, ar to jur fzam vfzaki kerfchenik mora znati, y veruvati. Nego dafze rauno ovakove plache vnogi kerfcheniki za fzvoia akoprem dobra y hvale vredna dela moraiu nadeiatj; oh! toie ztrahota, toie chuda y ofzupnienia vredno; y ti takovi kerfcheniki jefzu vfzi oni gresniki, koij ako vu koiem

koiem naimenſem ſzmertnem grehu ſivuchi, neznam kulika, y kakova dobra dela chinè doiduchi vendar na zkradniu vuru ſzvoiu, budu priſzilyeni pred Szudczem nebezkem zpoznatj, y valuvati, kodie Sz. Peter Apoſtol pred Chriſtuſſem, ribe lovechj govoril. *Praceptor, per totam noctem laborantes, nihil cæpimus.* Meſter vſzu noch trudechiſze y delaiuchi, nikaj niſzmo vlovili, po koie nochi razumetiſze more ne ſzamo poganinzki, nego y vſzakoga gresnika vu ſzmertnom grehu ſivuchega ztalis, greh pako y Bog vu jednom ſzerczu, y duſſe nemoguchi zkupa prebivati, kot nemogu ſzvetlozt y tmicza zkupa vu jedne hiſe bitti, kade pako Boga ni, onde nikakvoga dobra ni, y zato pobosni Didacus Stella govori. *Ubi Christus abest, ibi omnis labor inanis est.* Kade Chriſtuſſa ni, ondeie veſz trud zahman, pri greſnikeh pako vu ſzmertneh greheh ſivucheh Chriſtuſſa ni, adda vſza nyhova dobra dela, koia vu greſnom ztaliſſu chinè, nym jeſzu zahman, toieto nikai nehaſzneiu niti nepomaſu k-duſsnomu zvelicheniu, nego kod drugi poganini vu nyhove krive vere vmiraiuchi, vu pekel idu, tak y kerſcheniki vu ſzmertneh greheh preminuiuchj, na veke zkvarieni jeſzu, ar veli Sz. Pavel Apoſt. *Nam & qui certat, in agone non coronatur, niſi legitimè certaverit.* Ar y on koi voiuie, na konczu ſitka ſzvoiega ni korunien, akoſze nevoiuie kodbiſze voiuvati moral, toieto, vſzaki on kerſchenik koigodſze voiuie ſzuproti nepriatelom duſſe ſzvoie telu, ſzvetu, y vragu, po ſzmerti ſzvoie korunien nebude vu nebu, akoſze vu kakovom ſzmertnom grehu voiuie, y vu nyem vmira: Nut adda N.N. kuliku skodu vſzaki ſzmertni greh kerſchene duſſe chinì? da vſzi trudi, y vſza dobra dèla zanikuie, na niſtar ſzpraulya, y prez vſzakoga naima, chinì chloveka ſivetj, y umreti, kai rauno obilneie nakanilſzem pokaſzati.

Didac. Stella.

2. ad Timoth. c. 2. v. 5.

On veliki priatel Boſi, y naivexi Secretar niegov, Sz. Iſaias Prorok, tuſilſzeie negda kulikoie pri G. Bogu bil pogubil, daſzumu naimre jenkrat vſzi puti bili preprecheni, y miloſcha zkratchena z-G. Bogom govoriti, koiemu takaj nitije hotel G. Bog ſzvoie zkrounozti ochituvati, kod pervo,

nitimuſzeie puſchal videti kod pervo, jednum rechium natuликoie zapuſchen bil od G. Boga ov Sz. Prorok Iſaias kako dabimuſze neznam kak jako bil zameril, y ova velika neſzrecha ovoga Sz. Chloveka terpelaie vſze ono vreme, doklamgod Ozias kraly zverhu ſidouzkoga lyucztva je kralyuval; koi preminuchi iz ovoga ſzveta, dobilie Iſaias znovich miloſchu pri Bogu, kod pervo, damuſzeie naimre G. Bog izkazuval, puſchalmuie ſzvoy Boſanzki glaſz chuti, y zkrounozti ſzvoie pochelmuie ochituvati, natuliko da ſzam Sz. Prorok od ſzebe

Iſaie c.6.v.1. je govoril: *In Anno quo mortuus eſt Rex Ozias, vidi Dominum ſedentem ſuper ſolium excelſum, & elevatum.* Ono izto letto, vu koiem Ozias Kraly ſidouzki je umerl, videlſzem taki on iztj hip G. Boga moiega ſzedechega na velikom, viſzokom, y odichenom tronuſſu: Sz. Ivan Chriſoſtomus premislyavaiuch ovo pripetchenie chudiſze nad nym, y nemoguchimu na konecz doyti, iſche y izpitava zroka kakovbi moral bitti, da ov Sz. Prorok vſze ono vreme bilie zvun miloſche Boſie? Recse morebiti gdo daie moral on z-kakovem grehom G. Boga zbantuvati, ne ztanovito, odgovaria Sz. Navuchitel, arſze Sz. Iſaias nigdar z-nikakvem grehom G. Bogu ni bil zameril,

S. Joa. Chryſoſtom. in c. 6. Iſaie. nego: *Silet Spiritûs S. gratia, eò quòd ſub illo impuro non erat gratia, non adveniebat Deus, non apparebat, viſiones non exhibebat, Prophetæ non loquebantur, ſilentium, & ſimultas erat inter Deum, & hominem.* Muchi Duha Sz. miloſcha, kaiti pod onem nechiztom kralyu ni bilo miloſche, ni dohagial G. Bog, nitiſze ni izkazuval, vigienia ni prepuſchal, Proroki niſzu govorili, muchanie veliko biloie megy Bogom, y chlovekom, kako dabi hotel bil receſi Sz. Navuchitel da ov Sz. Prorok Iſaias doklam god je ſivel Kraly Ozias ni imel perve miloſche y priatelztva z-G. Bogom, arie to vſze pohagialo zbok velikeh grehov Oziaſſa Kralya; Oh! ter nili ztrahote vredno ovo dugovanie? da naimre ov tak ſzvet Prorok y tulik priatel Boſi, zbok lyuczkeh grehov iz miloſche Boſie ſe izpal, y vu tuliku neſzrechu opal, a kaibi pak bilo dabi on ſzam proti G. Bogu bil zagreſſil? Iſaias, ni kriv, ni duſen ponizuvalſzeie

pred

pred G. Bogom, molilie dan y noch, z-poztmi, disciplinami, ciliciumi trapilie telo szvoie, dabi bil mogel vu pervu miloschu doyti, ali vsze zahman doklamgod gresni Kraly Ozias je sivel.

Tak ja govorim z-vami N.N. da doklamgod szmertni greh vu vassem szerczu sive, y kraliuie, Miloscha Bosia z-vami ni, ar on izti hip kada vi koi naimensi greh szmertni vuchinite, iz milosche Bosie izpadete, y pod oblazt vrasiu opadete, y onda pogublyate vsze one naime y korune, koieztelzi vu nebu pred onem szmertnem grehom zaszlusili bili; niti szamo to, nego josche vecs, naimre, doklam god on peklenzki Ozias szmertni, toieto, greh, vu vassem szerczu kralyuie; Rauno kod Isaiassu szvetomu vsza niegova dobra dèla niszu pomagala miloschu Bosiu nazad dobiti, tak tulikai y vam on szmertni greh koga vu szerczu, y na dusse imate, pachi y brani, da vam vsza vassa dobra dela akoprem neznam kulika, y kakova, nikai nehaszneiu k-zadoblyeniu milosche Bosie, y dusnomu zvelicheniu, ar veli mudri Abulensis: *Opera facta in peccato mortali, sunt mortua, id est tunc quando fiunt, non sunt meritoria vitæ æternæ.* Dela vuchiniena vu szmertnom grehu jeszu mertva, toieto, onda kadaszechinè akoprem neznam kak dobra, y szveta, nezaszlusuiu vendar sitka vekovechnoga, tak dabisze takovomu vu koiem god naimensem szmertnom grehu nagla szmert pripetila, zeuszemi szvoiemi dobremi deli moralbi naveke vu pekel poyti, kako dabyh nigdar nebil vuchinil, y daie to prava iztina, poszluhnemo Sz. Ezekiela Proroka: *Si averterit se justus à justitia sua, & fecerit iniquitatem? omnes justitiæ eius, quas fecerat, non recordabuntur.* Akosze odverne pravichen od pravichnozti szvoie y gressil bude? vszem niegovem pravichnem chinom nebude szpomenka, Oh! adda neszrechni szmertni greh, kulikem skodam, y neszrecham je on zrok? kak hitro z-jednum kratkum miszelyum, z-jednem hipnem pogledom, ali doteknenjem vuchinien, tulikeh leth z-tulikemi trudi vuchiniena dobra dela, na nistar szpravlya, koiega hudobu Sz.

Abulensis c. 21. Matth.

Ezech. c. 18. v. 24.

Ivan Chryfoftom ovemi kratkemi rechmi ovak izpifzuie : *Barbarum eft peccatum, & tyranidem exercens in animam femel captam.* Kako dabi hotel recfi, niga poganina na fzvetu tak hudobnoga y nemiloztiunoga proti chloveku akoprem neznam kak velikomu nepriatelu fzvoiemu, kodie hudoben y nemiloztiven fzmertni greh vfzake duffe vu koiu doyde, y zverhu koie oblazt dobì.

S. Joa. Chryf. homil.

Vnogi mudri Navuchiteli, y Sz. Otczi k-vnogem ztvaram prifzpodablyalifzu fzmertni greh, ali k-czilyu fzadasniega govorenia moga, naiprilichneffimifze vidi Trezk, ar Trezk je takove nature kod vuchè Meteorifte, da kadafze trezk iz neba zpuzti, vnoge prechudne fzvoie jakozti izkafuie, pripechaiuchifze vecs krat, da ako vudri vu koiu mofniu, ali faklecz pun penez, peneze na niftar fzpravi, a mofniu czelu oztavi; rauno tak chini z-mechem, fzablyum, ali nofem vu nofniczah, felezo na niftar fzpravi, a nofnicze neurafene oztavi. Vecskrat vudri vu chloveka, fitkaga mentuie, alimu telu nikai nenaskodi, negoga oztavi na meztu onak kodga naide, na ztoiechke, fzedechke, ali lefechke: kodfzeie pripetilo po fzvedochantzvu ztareh Hiftorijh, da naimre vu Otoku Lemo jenkrat fniachi obedvaiuch pod fzenczum jednoga hrazta, megy koie fniache vudriufi trezk vfzeie pomoril, alieie oztavil onem iztem nachinom, kodieie naffel, nekoga kruh refuch, nekoga zalofai vu vuzta poztavlyaiuch, nekoga vino tochech, nekoga piuch, vfzifzufze tak videli, kako dabi fivi bili, akopremfzu vfzi mertvi bili. Rauno tak pripetilofzeie jednomu mufu putem fzvoiemi voli pelyaiuchemu kola, koiega y z-volmi zkupa zadelie trezk, potükelie niega y vole, ali onak kodieie na putu naffel, takieie y oztavil ztoieche; iduchi pak lyudi mimo oneh fniachev, y mimo ovoga mufa, videchie z-mirom ztoieche, nitifze kai gibaiuche, priblifauffifze k-nym y terknuchi vu nye, taki na prah y peffel jefzufze poruffili y obernuli, ar vruchina onoga trezka vfzu vlagu, mehkochu, y muchvarnozt fzufsì, kervi y fitka mentuie, y akoga prem pufcha pri miru na meztu kod-

ga nahagia, nitimu jedinzke dlake na opraue nenaskodi, nego szamo telo skoncha.

Ovakovomu goruchemu trezku po pravicze priszpodobitisze more vszaki szmertni greh, ar kakgoder trezk zkonchava vu chloveku meszo y kozti; tak tulikai chinì szmertni greh vu naſſe duſſe, kaigod naide G. Bogu dragoga, y prietnoga, vsze zesge, poszusì, y na niſtar zpravi, ar on chloveka greſnoga mentuie szercza, da nemore lyubiti G. Boga, y bliſniega szvoga, kodbi moral, y duſen bil lyubiti, mentuiega vszeh kotrigov da nemore jednoga jedinoga dobroga, y G. Bogu prietnoga della vuchiniti, z-koiembiszi mogel kakov naimenſi Naiem vu nebu zadobiti, jednum rechium duſſu greſnu vmaria, ar *Anima, quæ peccaverit, ipſa morietur.* Duſſa koia zagreſsì, vmreti mora, y tako videsze vnogi daszu ſivi, aliszu mertvi; ſivi pred lyudmì, mertvi pred Bogom, ar veli Sz. Ambros: *Nemo graviùs moritur, quàm qui peccato vivit.* Nigdor gorie neumira, nego koi grehu ſive, y Sz. Auguſtin pridaie ove lepe rechi. *Vita corporis anima eſt; Vita animæ Deus eſt; Moritur corpus, cùm recedit anima; Moritur ergo & anima, à qua recedit Deus.* Sitek tela, duſſa ie; ſitek duſſe G. Bog je; vmira telo, kadie duſſa oztavlya; vmira adda y duſſa od koie Bog odhagia; y tako nevolyni greſnik szam szebe nezpoznava akoie ſiv, ali mertev, ſtima daie priatel Boſi, ali G. Bog za niega nemara: ſtima daszi zaszluſuie velike naime y korune vu nebu, szvoiemi dòbremi dèli; ali G. Bog neſche ni znati za nye: ſtima da poyde po szmerti duſſa niegova vu nebo k-G. Bogu; ali poyde na veke vu pekel k-vragu, Oh! neszrechni ztalis vszake greſne duſſe, vu szmertnom grehu buduche, ar dabi rauno koi takov greſnik ali greſnicza vu szmertnom grehu buduchi oſtreie szvoie telo trapil z-poztmi, diſciplinami, czilicziumi, nochnem na molitve zkoznuvaniem, negszu trapili vszi Sz. Puſcheniki, y Pokorniki. Dabi gdo vsza szvoia razdelil vbogem, kodie negda razdelila bila Melania y neizbroiene druge muſkoga y ſenzkoga szpolla perſone: Dabi szvoiemi rukami gubave

Ezech. c. 18. v. 4.

S. Ambroſius c. 10.

S. Auguſtinus ſerm. 28. de verb. Apoſt.

y grintave vrachil, y fznafil, kodie vuchinila Sz. Elizabeta Vugerzka Kralicza: Dabi gdo vecs Heretnikov, y krivovernikov obernul na Veru Katolichanzku, negyhie obernul Sz. Ferencz Xaverius: Dabi gdo z-vexem fzerczem vfze ovoga fzveta vefzelya y nafzladnozti oduril, negieie oduril Sz. Alexius; y dabi vu vexem fziromaftvu fivel, negie fivel Sz. Ferencz Serafinzki, jednum rechium dabi gdo vecs dobra vuchinil, negfzu vuchinili vfzi Szvetczi, y Szveticze Bofie, ter dabimufze na konczu fitka fzvoga jednum fzamum naimenfum mifzelyum fzmertni greh vuchiniti pripetilo, vfza, vfza ona niegova dobra dela, nyemu tulikobi hafznela k-fitku vekovechnomu, y dufsnomu zvelicheniu, kuliko dabijh nigdar nebil vuchinil, vfzabimu zahman y za ludo bila; Dabi imel vecs Naimov, y Korun vu Nebu, negfzu imeli vfzi Szvetczi y Szveticze Bofie vu Nebu, vecs neg izta Kralicza Nebezka Maria Dev. odchefzafze vecs nemore recfi, vendar vfza ova nikai nebi pomagala, nefzrechnomu grefniku k-dufsnomu zvelicheniu, Oh fkoda prevelika! Oh kvar nezgovorni! koiega chinì vfzakì naimenfi fzmertni greh nefzrechne kerfchene duffe, kodga chinì goruchi trezk telu chlovechanzkomu, koie umaria, y na niftar fzpravlya.

Kaifze adda vfzaki takov grefnik vu fzmertnom grehu umiraiuchi nadeiati more po fzmerti za tulika dobra dela za fivota vuchinrena? Pofzluffaite vi koijzte fivi, davamfze denez ali zutra kai fzpodobnoga nepripeti, kai Sz. Janus Apoft. govori: *Pars illorum erit in ftagno ardenti igne, & fulphure, quod eft mors fecunda.* Ztran nyhova, toieto mezto, y placha nyhova bude vu jame goruche pune fveplenoga ognia, y ovoie fzmert druga, toieto duffeuna, y ona vekovechna, y tonam potvergiuie Sz. Pavel Apoft. govorecfi: *Iniqui Regnum Dei non poffidebunt.* Grefniki hudobni kralyeuztva Bofiega nebudu ladali, negofze vek vekoma vu peklu muchili budu.

Apoc. c. 21. v. 8.

1. Cor. c. 6. v. 9.

Jofche jednu prifzpodobu napervo daie Cornelius Celfus Medicus, prifzpodablyaiuchi naimre fzmertni greh jednoi kache kada koga picfi, vuchiniga zamertvoga, y zvun fzebe

ſzebe iziti, kai takai potvergiuie Alexander ab Alexandro, daie naimre on bil doſſel na jednu Oſtariu, kadeie naſſel Gudcze illi Hegeduſſe dan y noch nepreztancè vu guſzle igraiuche, zachudilſzeie, y opitalie zrok onoga igrania, y odgovorienomu beſſe, da igraiu zato, dabi ſzvoium muſikum mogli obuditi, y k-ſzebe doyti Mladencza od Tarantule kache pichenoga koi je onde na tleh raztegnien leſal zamertev, koiu iztinu za zpoznati Alexander da nad onem Mladonczem, kai naiglaſzneie mogu z-guſzlami igrati, nai igraiu, za videti ako oſive, ali neoſive? Igraſſe hegeduſſi pri vuſſeſzeh onoga zamertvoga Mladencza kaiſzu naiglaſzneie mogli, y nut, pochelie Mladenecz ochi odpirati, gibatiſze, y na noge podigati, potlam pak y tanczati, kai videchi Alexander, y dabi joſche bolye tu iztinu zpoznal, zapovedalie hegeduſſem preztati od igrania, y Mladenecz je znovich na zemlyu zamertev opal, odkud zpoznalie Alexander da chemer one kache Tarantule je merzel, koi razhlagiuie niegovo ſzercze, y zamertvoga chinì; glaſz pako guſzlih koiga zbugiuie, raztaplya kakti kerv pri ſzerczu, koiaſze po vſzem ſzerczu razleva, y chinì on merzli chemer van hitati.

Nekai ſzpodobnoga pripechuieſze z-vami ò greſne duſſe, ar buduchi vi od peklenzke kache picheni z-kakovem ſzmertnem grehom, koiega vuchiniuſſi z-miſzelyum, z-ochima, vuztmi, vuſſeſzi, ali rukami, chemer lyuti vu vaſz prijmlyete, ar veli Sz. Ivan Chryſoſtomus: *Peccatum venenum in anima relinquit.* Greh, chemer vu duſſe puſcha, koi chemer greha taki vudira k-ſzerczu, nye merzlo y dreveno vuchinì, tak da nemore nikakvoga naimenſega dobroga y G. Bogu prietnoga della vuchiniti.

Takie bil Kraly David od peklenzke Tarantule kache pichen kada zagledauſi Barſabeu zalyubilſzeie vu nyu poſeleliuie, z-koiumie y pregreſſil, zamertev poztal, y ovak zvun ſzebe czeleh jedenaizt meſzeczev je bil, toieto da ſzvoiega neſzrechnoga greſnoga ztaliſſa ni poznal, doklamgod ni Natan Prorok k-nyemu doſſel; koimuie doteh dob na

vuſ-

vussesza krichal, napervo donassaiuch niegov gresni, y pogibelni ztalis, doklam David prebudilszeie kakti iz globokoga szna, zpoznalszeie gresnikom, y pochelaszeie kerv prj szerczu niegovom raztaplyatj, ochi razuma odpirati, y suhkemi szuzami chemer merzlj szmertnoga greha van hitatj, krichecs: *Peccavi Domino.* Zagressilszem G. Bogu, zverhu koiega pripetchenia mudri Agellius govori, da naimre David chuiuch Natana od ztrani Bosie szebe karaiuchega, pochelie krichati: *Miserere mei Deus; quoniam iniquitatem meam ego cognosco.* Szmiluiszе mene G. Bose, ar hudobu moiu ja zpoznavam, ali zakai pervo vu jedenaizteh meszeczeh tak ni krichal David? Odgovaria recheni Agellius: *Quia quodam voluptatis fascino consopitus erat.* Kaitije bil od naszladnozti telovne zaszleplyen, y omamlyen: Nego kakberse zachulie glasz Natana Proroka, prebudilszeie kaktj od szna, szam k-szebe je dossel, zpoznalie szvoy greh, za koiega oproschenie, y miloschu pochelie od Boga proszititi: *Ubi verò Propheta verbis excitatus est, tunc tandem magnitudinem peccati sui advertit, & ad Dei misericordiam se convertit.* Kadaie pak od Prorokoveh rechih zbugien bil, ondaie ztoprav velikochu greha szvoiega zpoznal, y k-Miloszerdiu Bosiemusze obernul. Oh! kuliko, y kuliko zmegy vasz N.N od peklenzke kache je pichenеh, ter y Bog zna pred kulikemi letmi, koij vendar y szada zamertuj lesè kakti dreveni, neszpoznavaiuchi vu kak neszrechnom y pogibelnom ztalissu nahagiasze gresna dussa nyhova, akoprem Prodekatori krichè nad nymi na vesz glasz malo dasim persza nepuczaiu, liztor dabivasz osiveti, y vu miloschu Bosiu pripelyati mogli, ali za kakovu haszen? gdesze gdo vidi, ali chuie dabi z-Davidom krichal: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco.* Szmiluyszе mene ò G. Bose, ar ja zpoznavam hudobu moiu, y grehe moie, za nyesze kaiem, y saluiem: Gdeie koga chuti z-Davidom gresnem krichatj: *Confitebor adversùm me iniustitiam meam Domino.* Szpovedamsze G. Bogu moiemu iz vszeh grehov y krivicz proti nyemu vuchinieneh od mene gresnika? Ah krichi, krichi ò Sz. Jeremias

remias Prorok one tvoie iztinzke rechi : *Attendi, & auscultavi, nemo quod bonum est, loquitur, nullus est, qui agat pœnitentiam super peccato suo, dicens, quid feci?* Pazilszem, y poszlussalszem, akobisze gde gdo videl, ali chul dobro govoriti, y grehe szvoie pravichno szpovedati, ali nitie videti, niti chuti koga koibi za grehe szvoie pokoru delal, ali koibisze liztor zmiszlil na grehe szvoie, y na pokoru, terbi szam szobum rekel Ahime! *Quid feci?* Kaiszem vuchinil? Oh ter kaiszem vuchinil? daszem tak ludo y neszpametno zagreshil, y y gresshech iz milosche Bosie izpal, ter pod oblazt vraga peklenoga opal? *Quid feci?* Kaiszem vuchinil? daszem vu tulikeh letah z-tulikemi trudi zadoblyene naime y korune vu nebu, na jenkrat z-jednum hipnum naszladnoztium pogubil? *Quid feci?* Kaiszem vuchinil? daszemszi tak kratkemi naszladnoztmi vrata nebezka zaperl, y peklenzka odperl? Boga z-lepotum szvetloztium, y veszelyem dike niegove pogubil; y muke peklenzke vekovechne zadobil? *Oh! quid feci, quid feci?* Oh! kaiszem vuchinil? kaiszem vuchinil? Da tuliko leth vu ztalissu szmertnoga greha sivuchi zamertev pred liczem Bosiem na tulike kriche Prodekatorov, na tulika karania Szpovednikov, na tulika opominania Redovnikov, niszemsze zbudil, od greha po Sz. pokore niszem gore ztal, y oproschenia Boga moiega proszil? *Quid feci?* kaiszem vuchinil? daszem vu takovom gresnom ztalissu vsze moie molitve, pozte, almustva, y oztala dobra dela prez najmensega pri Bogu naima vuchinil? Niga ni koibisze szada na ove velike skode, koie dusse szvoie chinì szpomenul doklamga Milosche Bosia na pokoru chaka, ali doide vreme kada bude pred pravichnoga Szudcza nebezkoga doyti, za davat rachunov od sitka szvoga, y onde neszrechni gresniki budu morali neszrechu szvoiu zpoznati, y z-rechmi denesniega Sz. Evang. krichati: *Per totam noctem laborantes, nihil capimus.* Oh tusni mi! vszu noch delaiuchi, toieto vsze nasse sive dni akoprem jeszmosze poztili almustva delili, pregone y betege terpeli, alisze szada zpoznavamo da *Nihil capimus*, Nikai niszmo vlovili,

Jerem. c. 8.

vili, toieto niednoga naima, y korune pri tebe dobili, kaitiſzmo vu nochi ſzmertnoga greha ova dobra dela chinili, kada tebe pri naſz, y znami ni bilo, oh hudoba prevelika ſzmertnoga greha!

Zakaizato opominam vſze greſnike y greſnicze rechmi Sz. Kralya Davida: *Convertantur peccatores in infernum, omnes gentes, quæ obliviſcuntur Deum.* Obernetesze greſniki z-vaſſemi miſzli vu pekel, y premiſzlete one muke peklenzke koievaſz tamo chakaiu, y koiehvaſz vſza vaſſa dobra dela vu ſzmertnom grehu vuchiniena oſzloboditi nebudu mogla, kod ni drugeh Poganinov vu krive Boge veruiuche, a za pravoga Boga neznaiuche: Nebili adda vſzakomu bolye, y haſznoviteie bilo ſzmert podnezti, neg duſſu ſzvoiu kakovem ſzmertnem grehom vmoriti? poſzluhnete vſzi Sz. Cyrilluſſa: *Sanè multò gravius eſt unicum committere peccatum, quàm morte mulctari.* Zaizto vnogo vexe je zlo, jeden ſzam greh vuchiniti, neg ſzmert podnezti. Toſzu dobro premislyavali vſzi Sz. Mucheniki, y Muchenicze Boſie, koyſzuſzi raiſſi ztraſne vſzakoiachke muke, y ſzmerti odbirali, neg dabi koiemu naimenſemu ſzmertnomu grehu privolili.

Toie dobro premislyaval on chizti mladenecz Laus Kraly Franczuzki, koi potlambi dugo vremena beteguval, y velike bolli rerpel, pochelmuie Doctor govoriti odperto ovak, Preſzvetli Kralye beteg y bol Szvetlozti vaſſe je pogibelen, y bude vam na ſzmert, zbok ſzamoga zroka ovoga, da vi z-chiztochum telo vaſſe vu takove mladozti trapite; kai razumeuſi Kraly raſzerdilſzeie na Doctora, y z-oſtrem pogledom odgovorilmuie, czuki van zpred obraza moiega ò peklenzki tolnachnik! *Malo enim mortem incurrere, quàm cum offenſa mei Creatoris ab hoc malo relevari.* Raiſſi hochu umreti, neg zbantum Ztvoritela moga oſzloboditiſze ove bolli. O Mladeneczi! kadezte? vi naimre koij od vraga naputcheni, vu tulikeh nechiztochah ſivuchi neiſchete zdravia telovnoga, nego ſzmert duſſeunu, y nyu vekovechnu.

Toie dobro premislyavala ona kralyeuzkoga pokolenia pre-

Psal. 9.

S. Cyrill. L. 14.

prelepa Gozpodichna Alexandra, koia zbok szvoie lepote, bogacztva, y Gozpoczke kervi vu velikom prestimaniu vu vsze Alexandrie je bila, vu koiu zalyubiussisze nekoi Mladenecz gozpoczki, y hodechi za nyum dabiu kak mogel po szebe obernuti, ali ova chizta golubicza, seleiuchi, y zkerbechisze dragsa bitti Christussu Zaruchniku szvomu, neg niednomu chloveku, videchisze adda vu pogibeli prelepi Czvet chiztoche szvoie, y milоschu z-lyubauium Zaruchnika szvoga nebezkoga pogubiti, poslaie, y vu jednu gluboku pechinu szama szebe sivu je zakopala, y onde chez dvanaizt let naidena od louczev, besse opitana gdoie? y kai onde chini? Odgovorilaie, vszem Divoichiczam za vekovechni navuk, ove rechi. *Quidam insano mei amore tenebatur, ne eum viderem, neve ab eo* In vitis P.P.
videre, malui me vivam in hoc monumentum inferre, quàm of- l. 8. c. 5.
fendere animam meam, quæ facta est ad imaginem Dei. Neki Mladenecz neszpametno y nedoztoino zalyubiussisze vu me, dabiga adda nevidela, y od niega dabi vigiena nebila, raissiszemsze ovde zakopala, neg dabi dussu moiu vredila, koiaie na kip Bosi vuchiniena. O Divoichicze kadezte? koie pred Mladenczi ne szamo nebesite, nego pache za nymi hodite, nezkrivatesze pred zalyublyenemi vu vasz, negosze prednye kod tulike vrasie mrese poztavlyate, szvoie y nyhove dusse pogublyate, y naveke vu pekel possilyate, ter zakai, y za kakovu haszen, tulikosze dobro pogublya, kodie G. Bog z-dikum szvoium nebezkum, y tulikosze zlo dobiva, kodie vrag z-mukami szvoiemi peklenzkemi? Ah Bose szmiluisze! vszemu tomu drugi zroki niszu, nego oni neposteni pogledi, one nechizte miszli, y poselenia, oni neszramni razgovori, y dotikania &c. koia vsza kratko vreme terpè, ali muke peklenzke koieszi snymi zadobivaiu, terpè na veke, ar *Momentaneum quod delectat, æternum quod cruciat.* Hipnoie kai naszladuie, vekovechno kai muchi, y vendar neszpametni kerscheniki na ovo nemiszle, nego prez vszakoga ztraha Bosiega, y pomiluvania dussicz szvoieh gresè nepreztanczè gorie od izteh poganinov.

Ar ja eftem daie Ariftoteles zapifzane oztavil ove veko-
Ariftoteles Etich. 4. vechnoga fzpomenka rechi: *Melius eft mori, etiam crudeliter, quàm facere aliquid contra bonum virtutis.* Bolyeie umreti, nego vuchiniti kai fzuproti dobrote. Cftete N.N. dalye krivovernikov knige, y naiti hochete od Seneke daie on oztavil
Senec. Ep. 11. ove rechi zapifzane: *Si fcirem Deos meos ignofcituros, & homines ignoraturos, adhuc peccare erubefcerem, propter peccati turpitudinem.* Dabi znal da mene moij Bogi oprozte, y da lyudi nebudu znali, jofche greffiti zacherlenilbifze zbok odurnozti greha. K-zadniemu da neizbroiene druge na ztran oztavim, fzamoga jednoga Cicerona rechi napervo poztavlyam k-ve-
Cicero lib. 5. xemu fpotu vfzeh grefneh kerfchenikov. *Perfuafum effe debet, etiamfi omnes homines, & Deum celare poffem, nihil tamen amare, nihil libidinosè, aut injuftè concupifcere vellem.* Nai vfzaki dobro zna, y veruie, da dabi ja znal, da Bog, y chlovek nieden nebi znal ni videl, ja vendar nikai nechizto lyubiti, niti nefzramno ali krivichno pofeleti nebi hotel.

Kaifzu ovi mudri za navuk vfzemu Szvetu vu knigah fzvoieh zapifzano oztavili, tofzu drugi z-dellom y peldum pokazali, kod naimre Socrates poganin raiffi hotelie umreti, neg jedno nedoztoino, y nepofteno dello vuchiniti. Tak ona poganinzka Divoichicza imenom Hipo vozechifze po moriu vu jedne Barke, kadefzeie videla vu pogibeli Divoiachtvo fzvoie pogubiti, raiffie iz barke vu morie zkochila govorocfi: *Quid falvi effe poteft virgini, amiffà pudicitià?* Kai more pomagati ali hafzneti Divojke, kad chiztochu pogubì?

Szada pak z-vami dokancham ò N.N. govorienie moie ovemi rechmì. *Quid falvi effe poteft Chriftiano, amiffà Dei gratià?* Kai more hafzneti, y pomagati Kerfcheniku, ako Bofiu milofchu pogubi? Ovo dobro premifzlete ò grefniki, y grefnicze navuk, y peldu vzemetefzi od poganinov, koijfzu natuliko oduriavali grehe, akoprem za Boga, y Milofchu niegovu nifzu znali, vnogo meniefze vu nyu vffali, y vendar zbok fzame odurnozti greha, tulikofzuga oduriavali; Vi pako koijzte rafzvetcheni vu Sz. Vere, koij znate kuliku fkodu

zaudaie

zaudaie dussam vassem vszaki naimensi szmertni greh, y vendar tak lahko y ludo prez vszakoga ztraha Bosiega, y szrama chlovechanzkoga gressite, ter niszteli gorsi od Poganinov? Kaisze imate nadeiatj zatulike vasse grehe plache, nego muke peklenzke, y one vekovechne. Budete priszilyeni z-vassum vekovechnum skodum pred szudczem nebezkem po szmerti vasse valuvati. *Domine per totam noctem laborantes, nihil capimus.* Gozpone vszu noch sitka nassega gresnoga delaiuch, toieto molech, poztech, almustva delech, nikai niszmo vlovili od Naimov y korun tvoieh nebezkeh, y tako zeuszemi szvoiemi dobremi deli pred szmertnom grehom, y vu szmertnom grehu vuchinienemi budu vkup z-poganini na veke vu muke peklenzke oszugieni, Oh ztrahota prevelika szmertnoga greha! Amen.

PETA

PETA NEDELYA PO TROJAKEH.

Greh Nazloba kak Bogu oduren, y Szerditczem pogibelen.

Vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum. Matt. c. 5. v. 24.

Poydi pervo pomeriſze z-brattom tvoiem, y onda doiduchi alduies dàr tvoy.

Noge mudre glave, vnogem kaikakvem beſtiam priſzpodablyaiu lyudi vu kaikakveh greheh ſivuche; kakti naimre Gizdaucze mudri Simboliſta Picinellus priſzpodablya pticze Pavu, z-ovem podpiſzkom *Formâ ſuperbit.* Lepotumſze izgizdava, ar kod Pav razgledaiuch lepotu ſzvoiega piſzanoga vu repu peria, veſz naſlelſurien od gizdozti hodi, tak rauno hode y oni Gizdauczi, koijſze lepſeh vu obrazu od drugeh ſtimaiu, ali vu lepſeh opravah neg drugi gizdavo hode, vecs od ſzebe, neg od drugeh derſechi, od koieh Ovidius govori: *Faſtus ineſt pulchris, ſequitur ſuperbia luxum.* Ohole chini lepota, naſzleduie gizdozt Opravu. Od Zkupczev, y Lakomczev, rechèni Picinellus piſſuchi nye priſzpodablya Jaztrebom ovem podpiſzkom. *Numquam contenti prædâ.* Nigdar zadovolyni dobichkom, ar kaktigod Jaztreb ako vlovì

Ovid. lib. 1. faſtor.

koiu

koiu pticzu, ali pifchc, ni fnym kontent, nego y za drugem gledì, hlepì, letì, doklamie vlovì, tak rauno zkupczi, y Lakomczi chinè, od koieh Sz. Bafilius piffe: *Avari, atque Gulofi non ea qua retrò funt attendunt, fed qua his defunt, quarunt.* Gizdauczi y Lakomczi nepaze na ona, koia imaiu, nego koga onem mankaiu, ifchu. Jofche jednu on mudri Simbolifta Picinellus prifzpodobu napervonam ovde poztavlya, Nenavidnike naimre Jalne prifzpodablyaiuch Pfzom laiauichem na lyudi ztranzke, koieh nepoznaiu ovem podpifzkom: *Ignotos allatrant.* Na nepoznane laiu; Tak chinè Nenavidniki, kada zagledaiu koiu perfonu lepo opravlyenu, ali vu kakove chazti izviffenu, ali kakovum fzrechum od Boga nadelyenu, taki pochnu kod tuliki pfzi na nyu herfchati, na nyu, y proti nye z-jeziki fzvoiemi laiati, govorecs da ona oprava ni pofteno zadoblyena, da ona chazt, y fzrecha ni po pravicze nye dofzpela; Odkud Plutarkus od teh takoveh ovak govori: *Ut canis ignotos allatrat, fic invidus novos, & nuper evectos homines potiffimùm infeftat.* Kakti pafz na nepoznane lyudi laie, tak Nenavidnik na one koie vidi vu noveh lepeh opravah oblechene, ali vu chazteh izvifzene, ali kakovum fzrechum nadelyene, nemore gledati, niti terpeti, nego kak zna y more, tak nye pregania, y ogovaria. K-zadniemu da neizbroine druge na ztran oztavim, mudroga Sylveiru dopufchenomi nai bude napervo donezti, koi nechizte gresnike f. v. fzviniam prifzpodablya govorecfi: *Per fues fignificantur homines impuri, voluptatibus dediti.* Po fzviniah razmeufze lyudi nechizti, telovnem nafzladnoztiam podàni, ar kaktigoder Szvinie blato, y fzmerdlyve mlake jefzu naivexa nafzladnozt, tak rauno y nechiztocha onem lotriffem, y praznikom naivexa je nafzladnozt, zato y Sz. Ivan Chrifoftomus od teh takoveh govori: *Sues ex hominibus lafcivia facit, imò verò & fuibus deteriores.* Szvinie iz lyudih nechiztocha chinì, da pacfe y od fzviny vnogo gorfe, ar vnogi za nechiztochami bolye hlepè, y prekoredneie vu nyhfze nafzladuiuch kalyaiu, neg fzvinie vu naifzmerdliveffeh mlakah;

S. Bafilius.

Plutarchus in moralib.

Sylveira in Evang. L. 4. c. 18.

S. Joa. Chryfoftom.

kah; y tako vſzem greſnikom kakovu takovu nemu zvab mudre glave priſzpodablyaiu, ſzamomu jednomu greſniku Szerditczu nemogu naiti ſzpodobne beſtie, kod ſzvedochi Sz. Ivan Damaſcenus govorecſi: *Quanam bellua ità ſava, & truculenta eſt, ut homo iracundus?* Koia beſtia je tak lyuta, y chemerna, kodie chlovek ſzerditecz? kako dabi hotel recſi, da ſzerditecz, illi greh ſzerditozti, koiſze zbok kakove krivicze, ali obſanozti priete, na ſzerczu proti bliſniemu noſzi, je greh zmegy vſzeh ſzedem ſzmertneh grehov naivexi, ar za vſzaki greh kadaſze greſnik pokaie, y ſzpovè, oproſchenie dobì, toſze pak od greha ſzerditozti, y Nazloba recſi nemore, ar niti ſalozt, niti ſzpoved, niti nikakvo dobro dello pred Bogom ni prietno, doklam godſze chlovek z-protivnikom ſzvoiem nepomeri, ar veli mudri Diſcipulus zverhu rechih danasniega Sz. Evang. *Si non dimittitur injuria, nulla opera bona valent, etiam quæcumque ſint illa.* Akoſze neoprozti krivicza, tak nikakva dobra dela nevalyaiu, akoprem neznam kakva budu ona, *Sive jejunium, ſive elemoſyna, ſive caſtigationes corporis, frequentatio Eccleſiarum, Miſſarum, Sacramentorum, non valent.* Ali pozti, ali almoſtva, ali traplyenia tela, pohagiania Czirkvih, poſzluſſania Sz. Mass, y hogienia na Szpoved, *non valent.* Nevalyaiu y nepomaſu k-duſsnomu zvelicheniu. Zakaizato opomina Chriſtus vſzeh vu danasniem Sz. Evangel. *Si offers munus tuum ad Altare, & recordatus fueris, quòd frater tuus habet aliquid adversùm te, vade prius reconciliari fratri tuo.* Ako ti ò K. D. hoches kakvoga dobroga della Dar G. Bogu alduvati, terſze ſzpomenes daſzi vu kakovom Nazlobu bliſniem tvoiem, poydi pervo pomeriſze ſnym, y onda tvoy dar aldui Bogu, ako hoches damu bude drag y prieten: Ali kaiti je dvoie fele ſzerditozt nekoia greſna, nekoia potrebna; Ja derſechiſze danaſniega Sz. Evang. od ſzerditozti potrebne muchal budem, nego od greſne govoriti kanim, y vu kak pogibelnom ztaliſſu nazlobni ſzerditczi ſivu izkazati kochu.

S. Joan. Damaſcen.

Diſcipul. ſer. 180. de temp.

Nebiſze zaizto pouſſal danaſz ja moich vuzt odpreti, niti

niti jezika moiega na govorienie genuti, dabi neimal uffania vu onoga, koi polek fzvedochanztva mudroga Salamona: *Aperuit os mutorum, & linguas infantium fecit disertas.* Sapient.c.10. v.21. Odpiralie vuzta nemeh, y jezike malyahne dechicze chinilie, govoriti, toieto Vfzam. Gozp. Otecz Bog nebezki: Nitibifze uffal od danasniega Sz. Evangeliuma govoriti, dabi neznal, y neveruval onem rechem Szina niegovoga Odkupitela nasſega, z-koiemi on je Apoſtole fzvoie batrivel, posſilyaiuch nye po fzvetu fzvoiega Sz. Evang. nazvefchat, zbok koiega previdechi on da nye budu poganini preganiali, y natezali, zato rekelie nym: *Nolite præcogitare, quid loquamini.* Nemifzlete vnogo, nitifzi glav vasſeh vu tom neterete, kai, y kak budete govorili, ar nizte vi govorecſi, nego Duh Sz. bude zvami govoril: *Non enim vos estis loquentes, sed Spiritus S.* Znaiuch dobro ja da vnoge y neizbroiene kerfchenike leglyebi uputiti da pod zimzkem fznegom roficze czvetù, y fitek na polyu razte; da pod fzunchenum vruchinum po letu vu pasziech dneveh, po potokeh, ribniakeh, y mlakah vodefze pomerzavaiu; da chlovek more po vode hoditi, y nog nezmochiti; da more gdo goruche vuglenie vu goleh rukah nofziti, terfze nefzpechi, niti neztopiti. Vu vfza ova velim ja dabi mogel vnoge kerfchenike berfe, y leglye vputiti, neg nym dopovedati dusnozt obderfavania Zapovedi Bofie koiunam vu danasniem Sz. Evag. Odkupitel nas napervo poztavlia govorecſi: *Si offers munus tuum ad Altare, & ibi recordatus fueris, quòd frater tuus habet aliquid adversùm te, &c.* Ako ti ò kerfcheni chlovek kakov dar hoches G. Bogu alduvati, ali kakovo dobro dello na chazt Bofiu vuchiniti, terfze fzpomenes da koi tvoy blifni ima kakov jal, y nazlob proti tebe, vu fzerczu fzvoiem, zbok koie krivicze z-koiumfzimufze zameril: *Relinque ibi munus tuum, & vade priùs reconciliari fratri tuo.* Oztavi tvoy dar, preztani od dobroga della, y poydi pervo, pomerifze z-Brattom tvoiem, ako hoches da G. Bogu prieten bude dar, y ono dobro dello, koie kanis vuchiniti, tebe hafznovito bude k-dufsnomu zvelicheniu: Kai,

oh! kak tesko, y smehko vnogem kerschenikom vidisze chiniti, y vendar drugacs nemore bitti, nego daie dusen vszaki od blisniega szvoga proschenia proszititi, koiemuszeie vu chem zameril, y snym pomeriti kakti takai y vsze od blisniega szvoga priete krivicze, nyemu iz szercza oproztiti, ako seli, y hoche da niegova dobra della budu G. Bogu draga y prietna.

Ako pak ova zapoved Bosia tak teskasze vidi chloveku kuliko nebudesze tesessa videla ona, od koiesze ov izti Sz. Evangelista Matthe malo nise vu ovom iztom delu szvoiega Evangelia szpomina kak naimre Odkupitel nas nam zapoveda ne szamo proschenia proszititi od oneh, koiemsze mi zameriamo, y snymi meriti; nego pache y onem koijsze nam zameriaiu, vsze krivicze iz szercza opraschati, y koi nasz
Ibid. v. 44. oduriavaiu, nye lyubiti. *Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros.* Ja pako govorim vam, y zapovedam, da lyubite nepriatele vasse, *benefacite his, qui oderunt vos.* Dobro chinete onem, koij vasz oduriavaiu; *Orate pro persequentibus, & calumniantibus vos.* Molete za one koij vasz preganiaiu, y psane, *Ut sitis filij Patris, qui in cœlis est.* Da budete Szini Otcza vassega, koi je na nebeszeh, kade potrebaie dobro zapametiti ove zadnie rechi, y ovak razumeti, da ako oni, koij nepriatele szvoie lyube, nym dobro chinè, y za nye Boga mole, jeszu pravi Szini Bosi, kaisze drugo more recsi od oneh, koij toga nechine, nego daszu Szini vrasi, y tomi Sz.
1. Joan. c. 3. v. 10. Janus Evang. potvergiuie govorecsi. *In hoc manifesti sunt filij Dei, & filii diaboli; Omnis enim, qui non est justus, non est ex Deo, & qui non diligit fratrem suum, odit Deum.* Vu tomszu ochivezti szini Bosi, y szini vrasi; ar vszaki on koi ni pravichen, ni od Boga, y koi nelyubi bratta szvoga, oduriava Boga, koi pak oduriava G. Boga on je szin y naszlednik lucifera peklenoga, szin szmerti, y zkvarienia vekovechnoga
Ibid. v. 14. je vszaki takov, polek szvedochanztva Sz. Janussa: *Qui non diligit, manet in morte, id est filius mortis, & aeterna damnationis est.* Oh preztrasne rechi! Ako oni jeszu szini szmerti, y

y zkvarienia vekovechnoga, koij liztor nelyube blisniega szvoga, od koiegaszu kakov spot, ali kriviczu prieli; a kai bude iz oneh, koij dan y noch miszle, tuliko vremena vu nazlobu sivuch, kakbisze mogli fantiti, y na platiti za one krivicze priete, tomu takovomu vsze zlo, y neszreche, ne szamo selechi, nego y od Boga proszechi, ter kaije josche gorie, to vnogi chine vu Sz. Czirkvah, y pod Sz. Massami? Ah! ovoszu oni od koieh Sz. Kraly David govori: *Oratio ejus fiat ei in peccatum.* Molitva niegova naimu bude na greh, toieto od Boga prieta za greh. Psal. 108. v.7.

Nitimi nai nigdor negovori da nemore razumeti ove tak ochivezte zapovedi Bosie, ar ov koinaszie pervo kod nepriatele lyubil, zapoveda da y mi lyubimo nepriatele nasse: On, koije nas Otecz zapoveda dasze mi kod szini niegovi, y bratia megy szobum lyubimo; On, koi nam oprascha vsze spote, y krivicze, koie mi nyemu nassemi grehi chinimo, zapoveda da y mi nassemu blisniemu, kadnamsze vuchem zameri, oproztimo: Toga pako on nezapoveda chiniti nam za kakovu szvoiu haszen, ali potrebochu, niti za kakovu haszen nepriatelov nasseh, nego vsze za szamu nassu vekovechnu haszen, ar akobimu prez toga dusen vszaki pokoren bitti, y zapoved niegovu zverssеno obdersavati, kuliko vexem nachinom to vszaki je dusen vuchiniti, ako nesche vekoma pogublyen bitti.

Ja kuliko od moie ztrani valuiem y szpovedam da ova Bosia zapoved je dozta teska, y ostra, ali vendar naisse vszaki szpomene, y veruie tverdno da G. Bog nigdar nikai takovoga nam nezapoveda, kaibi mi podnezti, y preterpeti nemogli, y kai on nebi bil z-peldum szvoium pokazal: *Seipsum inter regulas suas concludens*, govori od Szina Bosiega kruto lepo y szpametno vucheni Arnoldus, *ut à capite patientiæ, forma prodiret in membra.* Szebeszamoga megy zapovedi szvoie je zaperl, y to zato, dabi naimre od glave terplyunozti pelda razeslasse po kotrigeh; Christus je nassa Glava, koiega mi vszi jeszmo kerscheniki, koi kakovu zapoved nam ie dal; Arnold. tract. 10. de Verb. Domin. in cruce. tom. 5.

 takovu

takovu y peldu je pokazal, ar on kulike pregone, y krivicze od neverneh ſidovov je priimal, to vſzaki dobrò zna, koia vendar vſza on ne ſzamo je dobrovolyno, y terplyuno, podnaſſal, nego y protiunike ſzvoie tulikemi miloſchami je nadelyaval, na ſzpodobu ſarkoga ſzuncza, koie, akoprem oblaki zakrivaiu, y ſzvetlozti niegove videti nepuztè, ono vendar jakoztium ſzvoium nepreztaie zemlye, y lyudem pomagati; koiu lyubav y miloſzerdnozt oſzebuinem nachinom na krisnom drevu viſzechi razpet je izkazal proti nepriatelom, y nam kerſchenikom peldu pokazal, kada naimre podignuſſi ochi ſzvoie Boſanzke vu nebo k-Otczu ſzvomu nebezkomu govorilie, y proſzil: *Pater!* Ottecz moy nebezki! molimtiſze za jednu miloſchu, y proſzimte damiu nezkratis pervo neg na ovom kriſnom drevu vmrem: koiemu rekelie Ottecz nebezki: Povecs Szinko, hochu rad proſniu tvoiu poſzluhnuti, y kai ſelis izpuniti: *Ah Pater! ignoſce illis, non enim ſciunt, quid faciunt.* Ah Otecz moy predragi! oprozti ovem gresnem ſidovom, koijſzume na ovo kriſno drevo tak nemilo, ni krivoga, ni duſnoga pribili, ar neznaiu kai chine, Oh! nezgovorna lyubav Odkupitela naſſega, od koie kaiſze vam vidi ò N-N.? a naimre pak vam ò nazlobni ſzerditczi? koij vu oneh jaleh y naztoreh tuliko vremena ſivete, dan y noch miſzlech kakbiſze mogli nad nepriatelmi vaſſemi fantiti, y nym za kakove male krivicze, od nyh vam morebiti nehotech vuchiniene, na blagu, telu, ali poſteniu, terſziteſze, y zkerbite naſkodeti. Ali polahko jednomalo ò ſzerdite, jadovite kache, y poſzluſſaite ne jur mene, nego Sz. Otcza Auguſtina, kai, y kak on vſzakoga zmegy teh takoveh izpitava. *Si de te quæreret vindictam Deus, ubi remaneres?* Dabiſze nad tobum fantiti hotel G. Bog, kambi ti doſſel? Naiſzi adda vſzaki ſzerditecz nazlobni ruku ſzvoiu na perſzi poztavi, y dobro premiſzli, kulike y kulike krivicze, ſpote, y obſanozti je G. Bogu vuchinil, y ſnymi tak ztraſnomuſze zameril, z-onemi blaznoztmi, kletvami, priſzegami, tatbinami, lotriami, pianztvom, lakomoztium, y oztalemi

S. Auguſt. lib. 50. Homili. hom. 42.

talemi preztrasnemi grehi, za koie dabisze on bil hotel fantiti, *Ubi remaneres?* Gdebi ti do szada bil? Ah vu peklu, vu peklu, jurbi tuliko leth goreti moral, y vendar on nisze nad tobum tak nemiloztiunoga izkazal, kodsze ti nad blisniem tvoiem izkasuies, koiegabi gotov dabi kak mogel vu jedne slicze vodè vtopiti; Negosze G. Bog iz vszeh krivicz kakti zpozablyuie, oprascha, miluiete, y podnassa. *Et libet hominem vindicari, si Christus non est vindicatus?* pita nadalye Sz. Augustin, *quis es tu, ut vindictam quaeras? Ille non vult vindicare de te, qui penè quotidiè illum offendis, & tu quaeris vindicari?* O neszrechni y neszpametni chlovek! Tersze ti nessonas, nego pacse seleies fantitisze nad blisniem tvoiem, a Christus nigdarsze nad tobum ni fantil? Gdoszi ti, y gdo je Christus? Onsze nesche nad tobum fantiti, akogaprem vszaki dan bantuies, y to ne jenkrat, neg vecs, y vecskrat, a ti vsze modusse y nachine isches fantitisze nad blisniem tvoiem: Niliti poleg Zapovedi dal y peldu na krisnom drevu kaksze ti moras z-blisniemi tvoiemi zponassati, odkoiehszi kada vuchem zbantuvan, ter kak ti zapoved niegovu obdersavas? y kak peldu niegovu naszleduies? Idem ibid.

Ovde Sz. Augustin vu kipu vszakoga tverdokornoga nazlobnika ovak govori: *Potuit hoc facere Christus, non autem ego: Ille enim Deus, & homo, ego verò solùm homo.* Mogelie to vuchiniti Christus, ne pako ja; Ar on bilie Bog y chlovek, ja pak szamo chlovek, niemu kod chloveku pomagaloie Bosanztvo podnassati y krivicze, y muke, aliszem ja chlovek szamo pun suchi, y zlatenicze, od koiesze kerv vusise, y kipì, a duh pekleni neszpì, y tako ni chuda vredno daszem na szerditozt y fantchenie nagnien. S. Aug. serm. 2. Dom. 19. post Pent.

Polahko moy chlovek, ja tebe na ovo tvoie govorienie, y izprichavanie ovak govorim z-rechmi Sz. Augustina: *Si multum est tibi immitari Deum tuum? Attende, & immitare Stephanum conservum tuum.* Akolitie prevecs, y pretesko naszleduvati G. Boga tvoiega? Pazi, y naszledui Stefana tebe jednakoga chloveka, y szlugu Bosiega, koi buduchi zkamen- Idem ibid.

meniem poſzipavan od nepriatelov, molilie vendar zanyſe G. Boga da nym vſze krivicze ſzebe vuchiniene oproztì. *Attende, & imitare:* Pazi, y naſzledui Ivana Gualberta pred koiega doiduchi Lyudomorecz, koimuie Bratta bil nemilo vmoril, y proſzechiga na veliki petek klechech za lyubav razpetoga Chriſtuſſa dabimu onu kriviczu oproztil, y Ivan niſze dalye puztil proſziti, negoie taki onoga lyudomorcza od zemlyè podignul, obiel, y kuſsnul na zlamenie oproſchenia, y lyubavi kerſchanzke. *Attende, & imitare.* Pazi, y naſzledui onu dobru Gozpodichnu vu Marſſilie, koia vu ochitnom meztu pred vnogemi, od jednoga malopoſtenoga Mladencza jednufriſku zavuſsniczu je dobila zbok toga da ona k-niegovomu nechiztomu poſeleniu ni hotela privoliti, zbok koie krivicze priete y obſanozti, vusgalaſzeie kerv vu nye, y vſzaie gorela od ſzerditozti, ſeleiuchiſze nad nym ſantiti, ali chuiuch drugi dan Prodecſtvo od lyubavi proti nepriatelom, utaſiloſzeie ſzercze vu nye, y ogeny ſzerditozti jeſze pogaſzil, tak da taki za Prodekum poslaie Mladencza onoga izkat, y od niega proſchenia proſzit, kako dabiſze ona niemu, a ne on nye, zamerila bila. *Attende, & imitare.* Pazi y naſzledui onu Vdoviczu, koie jedinoga ſzinka neki zlochezt chlovek na piaczu z-mechem je prebol, y vmoril, koi boiechiſze dabiga Pravicza nepriela pobegnulie, y za zkritiſze, ranno vu hiſu one vdovicze zatekelſzeie, proſzechiu dabiga nekam zkrila, daga ſzoldati nebi nasli, armuſzeie neka neſzrecha pripetila, koiagaie y zkrila, megytemtoga doneſzoſſeie mertvoga y vſzega kervavoga ſzina domov, koia, kuliku ſalozt vu ſerczu ſzvoiem je chutila nad mertvem ſzinom, lahkoſze ſzuditi more, ali kakſzeie ona proti ludomorczu, koiegaie vu rukah imela, izkazala, veruvati teſko gdo more, ar ludomorecz pokleknulie pred tuſnu Mater, zpoznalſzeie za krivcza, pochelie oproſchenia proſziti, za lyubav onoga, koi na kriſnom drevu razpet viſzech molilie Otcza ſzvoga Nebezkoga za nepriatelè ſzvoie, na kai omekchaloſzeie ſzercze vu nye, jemu ne ſzamo kriviczu

oproz-

oproztila, nego y jednu mosniu penez prikazauffimu, mucheh iega odpravila.

Kaimi szada nato odgovariate ò kerschene ali gresne jalne, nazlobne szerdite dusse? kaivamsze od oveh lepeh peldih vidi? Recse morebiti gdogod daie to bilo *Opus dexteræ excelsi.* Dello desznicze Bosie, arie G. Bog nym dal miloschu szvoiu kakove ja nimam, daszu oni mogli tak szercheno oproztiti za lyubav Bosiu krivicze szebe vuchiniene: Akoli to miszlis, y veruies, tak *Attende, & imitare:* Pazi, y naszledui, ne jur kerschenike, ali Szvetcze Bosie, nego izte Poganine, koij nitiszu znali za Boga, niti za Bosiu zapoved, niti za obetania Bosia velikeh naimov onem koij oprascháiu, niti za grosnie z-mukámi peklenzkemi onem, koij neoprascháiu. Premiszli, y naszleduj mudroga Periklessa Filosofa, koi potlambi czel dan od jednoga hudobnoga chloveka vszakoiachke krivicze y obsanozti prijmal, vszeie dobrovolyno ne szamo podnassal, nego y podvecher onoga hudobnoga kakti za zahvalnozt z-goruchem duplerom na niegov domie szprevodil. Premiszli y naszledui mudroga Euclidessa, koi chuiuch jednoga szvoga nepriatela priszegatisze daga hoche ubiti, ov pako pred nym zapriszegelszeie damu tu kriviczu oprascha, y da hoche rad umreti. Premiszli y naszledui Ceszara Focziona, koi ni kriv ni dusen od podlosnikov szvoieh Athenianczev buduchi na chemernu szmert oszugien, koiemu kadabi podan bil pehar chemera za izpitiga, opitanie bil od Senatussa Athenianzkoga kai zapoveda szinu szvomu? Odgovorilie: *Hoc mando ei, ut obliviscatur potûs huius, quem nunc ab Atheniensibus oblatum bibo.* Ovo zapovedam szinu moiemu dasze on iz ovoga chemernoga napitka, y krivichnoga na szmert oszugienia, po szmerti moie neszpomina, niti nad Athenianczi nefanti; y ovakoveh peldih pune jeszu knige z-koiemi dalye vremena gubiti neschu, vszake verzti, ztalissa, y vere lyudi, koijszu tak lehko oprascháli vsze krivicze, à ti ò szerditi nazlobnik szmes recsi, ali liztor pomiszliti, da toga tebe ni moguche vuchiniti? Niszili ti chlovek

vek iz meſza, y kervi, kodſzu oni bili? Nili G. Bog tebe, z-razumov, pametium, y ſzlobodnum volyum nadelil, kod y nyh? kak adda mores recſi da kaiſzu oni mogli vuchiniti, ti nemores?

Oh! moy Pater Concionator, vuchemſzi vi glavu terete, vuchemli vi vreme gubite? Gde ztoi zapiſzano dabiſze ovem napervo doneſſenem peldam veruvati moralo? a Ne-
Eccl. c. 14. v. 15. govorili pak ſzam Duh Sz. po mudrom Syraku: *Curam habe de bono nomine.* Zkerb imai za dobro ime, y poſten glaſz. Ako ja budem pod vuho metal one ſpote, y obſanozti? ako budem podnaſſal one pregone, y krivicze? kam y nakai doidem, *Honor, & vita nonne pari paſſu ambulant?* Poſtenie y ſitek nehodeli vſzigdar zkupa? niſzuliſzi jednaki? Nedopuſchajuli vſze Pravde *Vim vi repellere?* Szillu ſzillum pretirati? Ako vidim koga dami na ſzmert ſzili, niſzemli duſen braniti ſitka moiega? Ako pak poſtenie y ſitek jeſzu jednaki? Tak morem y duſen jeſzem ne menie Poſtenie, nego y ſitek braniti, kada vidim, y chuiem daſze za nye zadeva; Kai ako nevuchinim? kak budem mogel z-chiztem obrazom megy lyudmi hoditi? nebuduli vſzi lyudi za menum perztom kazali? vſziſze iz mene oſzmehavali? vſzi name reſali? y za norcza mene derſali? eh! moy Pater lehkoie vam govoriti, ali neznate kakie nam teſko terpeti, videchiſze pſanieneh, preganianeh, ogovarianeh, blaga y poſtenia mentuvaneh, ter vu jeden labirintus vſzeh nevoly poztavlyeneh.

Polahko kerſcheniki Brattia moia vu Chriſtuſſu predraga zadozta, y prevecs vnogo puztiliztеſze chuti, ſzadaſze doztoiaite mene znovich poſzluſſati, kaivam nato vaſſe govorenie, odgovorim, y velim da jâ ſzam zpoznavam, veruiem, y valuiem, daie to kruto teſko, kadaſzu naimre velike krivicze, y obſanozti, y kadaſze koiem velikoga ztana, y viſzokoga ztaliſſa perſonam chine: Jeſzuli pak vaſſe krivicze, pregoni, ſpoti, y obſanozti vexi, od oneh, koiiſzu ovomu razpetomu Odkupitelu vaſſemu (da Sz. Muchenike, y Apoſtole na ztran oztavim, y zamuchim) vuchinieni bili? y jez-
teli

teři vi vexega ztana, y viſzeſſega ztaliſſa, od ovoga iztoga Szina Boſiega, kralya neba y zemlyè? Akoliſzu vaſſe krivicze vexe od niegoveh, y vi od niega jezte vexi? ch imate kakov takov zrok tuſitiſze, y govoriti davam ni moguche tulikeh, y takoveh krivicz podnaſſati: Ali kaiti to ni jedno, ni drugo ni dabi naimre vi vexi bili od Szina Boſiega, y krivicze vaſſe, vexe od niegoveh, zato potreba da poſzluhnete rechi y navuk Sz. Hieronyma z-koiem on vaſz batrive govorecſi. *Durum, grave, difficile præceptum eſt; ſed magna, magna, magna ſunt præmia.* Tuerda, ſmehka, y teſka Zapoved je lyubiti onoga, koi tebe oduriava, moliti za onoga, koi tebe pſani y pregania, dobro chiniti onomu, koi tebe zlo chinì, teſkaſzu vſza ova, ali veliki, veliki, veliki naimi, korune, chazti, y kincſi chakaiu vu nebu oneh, koij zapoved ovu zverſſeno obderſavaiu; y ako Sz. Hieronimu neveruies, poſzluhni Sz. Auguſtina koi pripomaſe Sz. Hieronimu tu iztinu ſzvedochiri ovak govorecs: *Grandis labor eſt inimicos diligere, & pro perſecutoribus exorare; ſed attende, quia grande erit & præmium in futuro.* Velik trud, y teſko dello je nepriatele lyubiti, y za pregonitele moliti; ali pazi dobro y preſtimai ò moy kerſchenik na onu veliku plachu koiatie obechana na drugom ſzvetu, kakovaie pako ona placha, ſelis morebit znati, y mene opitati? Poſzluhni ne mene, nego ſzamoga Odkupitela tvoga koi vu ſzvoiem govorieniu falliti nemore, kak, y kaiti on obecha pri Sz. Mattheu govorecſi: *Ego autem dico vobis, diligite inimicos veſtros, orate pro perſequentibus, & calumniantibus vos; ut ſitis Filij Patris veſtri, qui in cœlis eſt.* Ja pako govorim vam, lyubete nepriatele vaſſe, molete za pregonitele, y pſanitele vaſſe; Da budete Szini Otcza vaſſega, koi je na nebeſzeh. O chazt! ò Szrecha! ò placha! nezgovorna y nepreſzesna, od koie, na nebu, niti na zemlye, vexaſze nemore od ſivuchega chloveka poſeleti, ar poztati Szinom Otcza Boga nebezkoga, Brattom Chriſtuſſa Odkupitela naſſega, preſzeſe razum ne ſzamo chlovechanzki, nego y Angelzki: *Tantò melior Angelis effectus,*

S. Hieronym.

S. Aug. ser. 4. de S. Stephano.

Matth. c. 5.

quantò differentiùs præ illis nomen hæreditavit, govori S. Pavel Apoſtol od oneh kerſchenikov, koij Nepriatele ſzvoie lyube, y za pregonitele Boga mole, pozablyuiuchiſze iz vſzeh krivicz prierch od nyh, daie naimre vſzaki takov vexi, y preſtimaneſſi od izteh Angelov vuchinien, kuliko vexe ime, chazt, y titulus jeſzi zaſzluſil, *Cui enim Angelorum dixit Deus? Filius meus es tu.* Ar komuie nigdar zmegy vſzeh koruſſev Angelzkeh rekel G. Bog? Szin moy jeſzi ti, kod govori onem koij nepriatele ſzvoie lyube.

Nu vezda ova razumeuſi ò Szerditczi, kaimi nato odgovariate? Pater Concionator (veli nekoi zmegy nyh) Iztinaie prielſzem dozta ſpota, y krivicze od bliſniega moga, koia vſza na ztran poztavlyam, y za lyubav Odkupitela moiega niemu opraſcham, y proſzim G. Boga damuie y on oprzti, ſzamo to daſze vecs ſnym paidaſſiti nemorem, niti neſchu, ar kakga vidim ſzerczemiſze burka, y kerv kipeti pochinia; Ja pak tebe nato ò moy kerſchenik odgovariam ovak, da ni iztina kai ti govoris, da oprachas krivicze bliſniemu tvoiemu, ar akoga ti videti nemores, toie zlamenie da y chuti od niega nikai dobroga nemores, ako pak videti, y chuti nemores? toie zlamenie daga ti iz ſzercza nelyubis, nitimu nikakvoga dobra neſeleies, y tako Zapovedi Boſie neobderſavas, koia veli *Diligite inimicos veſtros.* Lyubete nepriatele vaſſe. Drugoch, ako rauno ti nepriatela tvoga lyubis, kod govoris, niemu nikakvoga zla neſelis, niti kai ſzuproti niemu govoris, ako polek vſzega toga ſnym neches govoriti, nitiga pozdraviti kadſze ſnym zeztaies, neveruiemti dabiga ti pravo lyubil; ar kadeie dim, ondeie y ogeny, nepaidaſſitiſze, niti negovoriti z-onem koitiſzeie kada zameril, je dim, adda vu ſzerczu tvoiem je ogeny ſzerditozti. Poztavemo na peldu onoga Mladencza od koiega piſſe Ceſarius.

Cæſarius. Da naimre beſſe neki Plemenit Mladenecz koi vu pobosnozti, chiztoche, y oztaleh dobrotah jedno ſivo zerczallo vſzem Mladenczem je bil tia do ſzmerti ſzvoie, od

vſzeh

vſzeh veruvaloſzeie daie duſſa niegova prez vſzakoga Purgatoriuma vu nebo zletela, aliſzu drugi ſzudi Boſi, drugi chlovechanzki, ar duſſa onoga Mladencza nekuliko dan po ſzmerti izkazalaſzeie vſza vu ogniu z-goruchemi lanczi zvezana, y od vragov pelyana, na koie vigienie preztraſſilſzeie Otecz, y opitalgaie kakov zrok one tulike niegove neſzreche mora bitti? Odgovorilaie duſſa, imas znati moy Otecz da ja niſzem nigdar nikakvoga ſzmertnoga greha vuchinila, nego kaiti niſzem nigdar iz pravoga ſzercza lyubil, niti z-dobrem okom gledati mogel na onoga, kojmiſzeie kada vu chem zameril, y zbok toga za vſza moia dobra dela niſzem mogel miloſche dobiti pri Bogu, negoſzem na veke zkvariena, y to zrekuchi neztaloie duſſe. Oh! pravo adda pravo rekelie Sz. Iſidorus: *Odium à regno Dei ſeparat, & à cœlo ſubtrahit; Odium nec paſſione dimittitur, nec martyrio expiatur.* Nazlob od kralyeuztva Boſiega razdruſava, y od neba oduracha; Nazlob nitiſze z-traplyeniem tela neopraſcha, niti z-mukum neodpira, y tonamie hotel Sz. Pavel Apoſt. dati za znanie z-onemi rechmi: *Si dedero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt.* Ako ja dam moie telo na vſzakoiachke muke ovoga ſzveta, y ako budem ſzam iz niega meſzarniczu chinil, lyubavi pako nebudem imel, *nihil mihi prodeſt*, vſza traplyenia, muke, y vſza dobra dela mene nebudu nikai haſznela k-duſsnomu zvelicheniu, zato y Sz. Gregur govori: *Hoc eſt imaginarium credere Deum eſſe propitium iis, qui iram portant in corde.* Toie velika noria veruvati, daſze G. Bog ſzmiluie onem, koij nazlob noſze na ſzerczu, koiu iztinu ſzvoium vekovechnum ſkodum zpoznalie gore recheni Mladenecz, koiſzeie vſſal vu ſzvoie pozte, ſzpovedi, pobosnozti, y oztale dobrote, a nazlob vſzigdar je na ſzerczu noſzil.

S. Iſidor. Lib. 2. ſoliloq.

1. Cor. 13.

S. Greg. Ser. F. fer. 6. Ciner.

Dokancham adda moie govorienie rechmi S. Auguſtina. *Fratres hæc agite, ut inter vos aut non exiſtant indignationes, aut exortæ ſtatim celerrimâ pace perimantur.* Brattia moia draga zkerbeteſze vſzemi nachini daſze jeden drugomu nezameri,

S. Aug. Ep. 64. in Corinth.

y akolibiſze kada pripetilo-kai takovoga megy vami? Taki kai naiberſe morete pomereteſze megy ſzobum, jeden pred drugem ponizuiuchiſze, proſchenia nai proſzi, ar imate znati (veli vu jednom drugom meztu) da *Fores cœli clauſæ ſunt ei, qui non dimittit, ad Deum non ingredietur oratio ejus, nec à Deo illi bona venient.* Vrata nebezka zaperta jeſzu onomu, koi neopraſcha, k-Bogu nedoide niegova molitva, niti od Boga tomu takovomu nazlobnika kakovo dobro doyde.

Idem ser. 111. de temp.

Nezapovedalinam rauno to vu danasniem Sz. Evang. Odkupitel nas govorecſi: *Si offers munus tuùm ad Altare, & recordatus fueris, quòd frater tuus habeat aliquid contra te, relinque ibi munus, & vade priùs reconciliari fratri tuo.* Ako ti ò K.D. hoches kakov dar G. Bogu daruvati, toieto kakovo Almuſtvo, Pozt, Molitvu, Szpoved, Pricheſchanie, terſze ſzpomenes da Brat tvoy ima kai proti tebe, daſzimuſze naimre vuchem zameril? preztani od onoga dobroga della, y poidi pervo pomeriſze ſnym, y potlamſze pomeris, ona pochni dobro zhiniti, onda davai almuſtvo, ondaſze pozti, ondaſze ſzpovedai, pricheſchai, moli, y proſzi za oproſchenie grehov, y duſsno zvelichenie, y verui prez vſzake dvoinozti da tvoia molitva pred Bogom bude prietna, y dobra tvoia dela duſsnomu zvelicheniu haſznovita, kodſzu bila onomu pobosnomu Redovniku od koga piſſe Anaſtaſius Sinaita, da doiduchi na konecz ſitka ſzvoga, kadabiſze bil moral ztraſſiti, y derhtati, ni vendar, negoſzeie veſzelil, y ſzmeial, y buduch opitan zakaiſze tak veſzeli on na zkradniem vremenu, kadabiſze ztraſſiti moral; Odgovorilie, bilſzem iztinaie velik gresnik, aliſzem vſzigdar na pameti imel, y vezda naibolye imam one Chriſtuſſeve rechi: *Dimittite, & dimittetur vobis.* Opraſchaite, y oproſcheno vam bude, toieto grehi vaſſi, ovu pak zapoved vſzigdarſzem zverſſeno obderſaval, zato Odkupitel moy dragi: *Feci quod juſſiſti, da quod promiſiſti.* Vuchinilſzem kaiſzi zapovedal, dai ſzada kaiſzi obechal, ovo izrekuchi ſzrechno duſſiczu ſzvoiu vu naruchai Ztvoritela je zpuztil, zruchil, y povernul: Kak ako y vi

Anaſtaſius Sinaita.

N.N.

N.N. ſelite iz ovoga ſzveta preminuti? Sivete vu miru, lyubavi, y ſzlosnozti z-bliſnemi vaſſemi, Zapoved Boſiu obderſavaite kodſzem vaſz nauchil, y vſſaiteſze da kak vi opraſchali budete krivicze duſnikom vaſſem, tak y G. Bog krivicze od vaſz ſzebe vuchiniene vam oproztiti hoche. Amen.

SEZTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Kak gdo z-Bogom: Tak Bog Snym.

Misereor Turbæ. Matth. c. 15. v. 32.

Milomie Lyucztva.

CHudno dugovanie izpiſzuie Plutarkus od jednoga imenom Timoteuſſa, koi jenkrat igraiuchi ſzvoium czitrum pod obedom velikoga Kralya Alexandra pri ztollu, y polek czitre pochevſſi popevati jednu popevku od voizkè y harcza, zgovariaiuch tak ztraſno ove rechi: *Bellum, bellum, bellum.* Voizka, voizka, voizka. Z-onum igrum, y popevkum, natulikoie zburkal ſzercze kralyevo, y na harcz genul, daie kraly zkochil od ztolla, zgrabil oruſie, y konia zapovedal takj dopelyati, kako dabimu ſereg nepriatelzki pred vrati kralyeuzkoga Dvora bil, zabiuſſiſze ſzam iz ſzebe, a joſche bolye iz kralyeuzkoga obeda ſzvoga. Za tem Citras premenilie y igre ſzvoie notu, y popevku, premenivſi oſter glaſz na tih, y milo pochelie popevati: *Pax, pax, pax.* Mir, mir,

mir, kai chuiuchi kraly Alexander, pochelſzeie y on preme-
meniati, iz ſzerditoga tih poztaiati, oruſie odpaſzuvati, na-
zad k-ztollu ſzedati, friſko jeztj, bolye pitti, y dobre vol-
ye bitti, y tako kakmuie igrano, y popevano bilo, takvo-
gaſzeie izkazuval. Ovomu Czitraſſu ja priſzpodablyam vſza-
koga ſivuchega, ter naimre kerſchenoga chloveka: Kralyu
pako Alexandru, kralya neba y zemlyè vſzam: G. Boga,
koiemu kak mi igramo, y popevamo, toieto kakſze proti
nyemu izkaſuiemo, takſze on proti nam izkaſuie, toieto ako
Prov. c. 8. mi niega lyubimo, on naſz lyudi: *Ego diligentes me diligo.* Ja
mene lyubeche lyubim; govori on ſzam od ſzebe. Ako mi
1. Reg. c. 2. niega hvalimo, y dichimo, on tulikai naſz hvali: *Quicunque
glorificaverit me, glorificabo eum.* Gdogod bude mene dichil,
budem y ja niega. Akoſze gdo k-niemu priblisava po Sz.
Jacobi c. 4. Pokore, y onſze k-nyemu priblisava po ſzvoie miloſche. *Ap-
propinquate Deo, & appropinquabit vobis.* Vuchì Sz. Jakop A-
poſt: Priblisaiteſze k-Bogu, y priblisatiſze hoche k-vam. Toſze
ochivezto zpoznava vu onom Lyucztvu od koiegaſze danaſ-
ni Sz. Evangelium ſzpomina: *Misereor Turbæ, quia triduo jam
perseverant mecum, & non habent, quod manducent.* Milomie
lyucztva, arme jur tri dni naſzleduie, y nima kaibi jello,
chimbiſze nahranilo, y okrepilo: *Dimittere autem illos jejunos
nolo, ne deficiant in via.* Odpuztitiga pako teſchega neſchu,
da neopeſſa na putu. Nut lyubavi y miloſzerdnozti Boſie
proti onem, koij niega lyube, lyubech niega naſzleduiu mi-
rovno y terplyuno, glad y ſegiu terpechi. Szuprotiunem pa-
ko nachinom pokazalſzeie G. Bog onomu lyucztvu Izraelz-
komu, koieie oſzlobodil bil iz vuze Egiptonzke, y zpod
oblazti Faraona Kralya, koieie Moiſes pelyal po puſchine
proti zemlye obechane, vu koie puſchine hranilieie G. Bog
z-Mannum iz neba padaiuchum, y kadabiſze bilo moralo
G. Bogu za tuliku miloſchu zahvalno izkazati, ondaſzeie
zpozabilo iz Boga, miloſche, y darov niegoveh, oztavilo-
gaie, y od niega je odztupilo, ter na mezto niega jedno telle
iz zlata napraviloſzie, nye za ſzvoga Boga derſalo, nye chaz-
tilo,

tilo, y molilo; ali kaiſzeie pripetilo? *Percuſſit Dominus populum pro reatu vituli, quem fecerat Aaron.* Vudrilie G. Bog Exod. c. 32. v. 35.
ono lyucztvò za greh kogaie z-onem teletom vuchinilo. Rauno tak chinì vſzakum kerſchenum duſſum, koiaſze niemu nezahvalna izkaſuie za tulike dare y miloſche, zpozablyuiuchiſze iz Dobrochinitela ſzvoga, daſze naimre y on iz nye zpozablyuie govorecſi po Sz. Oſeaſſu Proroku: *Oblita es mei, & ego obliviſcar tui.* Oſea c. [illegible] Zpozabilaſziſze iz mene, y jaſze hochu pozabiti iz tebe. Zakaizato nakanilſzem vu ovom moiem danasniem govoreniu, pokazati kakgoder gdo barache z-G. Bogom, toieto dobro, ali zlo, tak y G. Bog ſnym; kakgoder adda vſzaki ſeleie dabiſze G. Bog proti niemu izkazal, takovſze nai proti Bogu pokaſe. Kai doklam pokaſem proſzim za poſzluh.

Maximilianus Czeſzar drugi ovoga imena berſelie Czeſzarzku korunu na glavu dobil, vuchinilie taki nove peneze kovati, poztavivſi na jednu ztran monete ſzvoi kip, y podobu, na drugu ztran vuchinilie poztaviti orla z-dvemi glavami, y raſſirienemi perutmì, derſechega vu jednom klyunu olichnu mladiczu zlatom obvitu, y zlatum korunum koruniенu: Vu drugom pako klyunu imaiuchega goruchu ztrelu; megy glavami pako ove rechi zapiſzane. *In oportunitate utrumque.* Vu potreboche obodvoie; kako dabi dobri Czeſzar ovem nachinom podloſnikom ſzvoiem hotel na znanie dati, da kakgoderſze podloſniki proti nyemu izkazuvali budu, takſze bude y on proti nym, toieto, ako podlosniki vu miru y lyubavi niemu verno ſzluſili budu moguſze vffati da y on bude nyh lyubil, pomagal, miluval, y na nyh vernu zkerb imel, nyh z-Czeſzarzkemi miloſchami, y darmì nadelyuval: Ako pako oni niemu nebudu verni, negoga budu oduriavali, proti niemu oruſie podigali, na korunu, y na glavu niemu ſzilili? Tak gorucha ztrela oſtre pravicze nyh naiti hoche. Rauno tak y G. Bog znami kerſcheniki izkaſuieſze, y obecha chiniti.

Lep, y vekovechnoga ſzpomenka vreden navuk y zapo-

po-

poved, dalie negda Filip Kraly Macedonzki szinu szvomu Alexandru, koi navuk vszi Poglauniki y Glavari vredno y potrebno bi bilo dabi obdersavali, y je ov, dasze naimre on, kod y vszaki Poglaunik mora onem nachinom z-podlosniki szvoiemi zponassati, kodsze oni snym zponassaiu, iz koiega navuka, y zapovedi nisze pozabil Alexander, koi kadabi videl podlosnike szvoie gotove za niega kerv szvoiu preleiati, y vsze szuprotivchine za lyubav niegovu preterpeti, on takai nymszeie lyublyenoga y dareslyvoga pokazal, nadeluiuchi nyh szrebrom y zlatom, koiemie on nyhova szercza tem bolye k-szebe privezuval.

Szpodobnem nachim Kralya Alexandra, naszleduvalie Kraly Agesilaus, koi vzemsi vpamet vu jednom harczu daie nepriatel niegov bil jur zamahnul na niega z-golem mechem, jeden niegov szoldat prizkochiusi podvergelie szvoy schit, snym vudarecz od bil, y Kralya od szmerti oszlobodil, kai videchi Kraly, napunilmuie nyegov schit zlatemi dukati, kulikoiihie moglo na niega ztati, y niega za naipervoga Officera szoldatov tela szvoiega vuchinil. Ali oh kak vnogo bolye, verneie, y obilneie izkasuiesze Szin Kralya Nebezkoga nas predragi Odkupitel znami gresnemi kerscheniki kod podlosniki szvoiemi, ako mi navuke niegovoga Sz. Evangeliuma, y Zapovedi obdersavamo, kodsze ta iztina zpoznava iz rechih Sz. Piszma kade G. Bog zavesuiesze ovak govo-

Levit. c. 26. v. 3. recsi: *Si in praeceptis meis ambulaveritis, & mandata mea custodieritis, dabo vobis pluvias temporibus suis, & terra gignet germen suum; Dabo pacem in finibus vestris: Auferam malas bestias: Respiciam vos, & crescere faciam.* Akoli budete po moieh zapovedah hodili, y nye obdersavali, hochuvam dati povolyne desgie vu szusse, y zemlya vam bude obilen szad rodila; Dam vam mir vu kotareh vasseh: Od skodlyveh bestijh hochu vasz obchuvati: Hochusze na vasz ogledati, y vasz razti vuchiniti. Odkud Sz. Peter Cellensis vsze ovo potvergiuie ma-

S. Petrus Cellens. lemi rechmi: *Non aliter se prabet Deus hominibus, quam homines se prabent Deo.* Neizkasuiesze drugach G. Bog lyudem, negsze

negſze lyudi izkaſuiu Bogu, toieto dobro, ali zlo, kaiſze obodvoie z-peldami potverditi more, pochnemo od dobreh.

Nai pove, y potverdi to David, koi zbok maleh krivicz, y pregonov za lyubav Boſiu dobrovolyno podneſſeneh, iz- izviſſenie bil od Boga neſzamo na kralyeuzku chazt, nego y naivexem priatelom poztalie vreden imenuvan biti: *Inveni David virum ſecundùm cor meum.* Hvali niega G. Bogi naſzelſzem Davida chloveka po ſzerczu moiem. Nai paſzvedochi to on mladi chizti Joſef, koi nehotechi privoliti k-nechiztomu poſeleniu kralicze ſzvoie, za lyubav Boſiu, y obchuvanie chiztoche ſzvoie: Od G. Boga bilie izviſſen na Egiptonzku Herczeſiu. Nai poſzvedochi to Magdalena, koia izleiauſi jeden pehar drage mazti na glavu Szina Boſiega onie pako izleal miloſchu ſzvoiu Boſanzku, zkoiumie nye duſſu ochiztil govorecſi nye. *Remittuntur tibi peccata tua.* Oprachaiuſze tebe grehi tvoij.

Nai poſzvedochi (da neizbroiene druge na ztran oztavim) y Zakeus, koi dobiuſi Zvelichitela ſzvoga vu hiſu ſzvoiu za chaztiti prihod niegov, pochelie krichati: *Ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus: & ſi quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.* Kako dabi hotel bil recſi O Gozp. Boſe! koiſziſze doztoial vu hiſu moiu doiti, za tuliku lyubav, y chazt, koiuſzi proti mene ſzluge tvoiemu izkazal, neznaiuchiſze ia tebe kak doztoino zahvalnoga izkazati, nego poloviczu blaga moiega daiem vbogem za ime tvoie ſzveto: y akoſzem kada komu kriviczu kakovu vuchinil, povracham chetveroverztium; Ovo razumeuſi Chriſtus y videchi chazt Zakeiuſſevu koiumuie izkazal vu hiſe ſzvoie. Odgovorilmuie kakti zahvalnoga izkaſuiuch. *Hodie domui huic ſalus à Deo facta eſt.* Danaſz hiſe ove zvelichenie je vuchinieno: koie rechi tak Zakeuſſeve kak Chriſtuſſeve vrednoie dobro zapametiti, kak naimre Chriſtus nepuſchaſze od Zakeuſſa vu dareslyvozti obladati, ar ako Zakeus je rekel: *Do*, Daiem, *Reddo*, Povracham, kade potrebnoie dobro zapametiti Zakeuſſeve rechi, da naimre on neveli budem daval,

ali hochu povernuti, nego veli daiem, povracham; Zato y Chriſtus odgovaria *Hodie*, Danaſz, Blagoſzlov moy vu hiſu tvoiu je doſſel, à neveli zutra, pozutra, letoſz, ali kletu bude ali doide blagoſzlov y zvelichenie vu tvoiu hiſu, toieto hotelie recſi Zakeuſſu, pokehdob da ti danaſz pourachas lyuczko po krivicze y vſurah zadoblyeno blago, y ja tebe danaſz opraſcham tvoie grehe; Danaſz ti razdelyuies poloviczu blaga tvoga vbogem, y ja tvoiu hiſu napunuiem moiem blagoſzlovom, tvoiu duſſu z-moium miloſchum, y tebe ſzigurnoga chinim danaſz da zvelichen budes.

Szada pako mene nai bude dopuſcheno zvamiſze razgovoriti N.N y recſi vſzakomu zoſzeb: *Hodie das?* Danaſz daies almuſtvo onomu vbogomu, koi od glada y nevolye pogiblye? *Et hodie tibi ſalus.* Danaſz pochinia G. Bog blagoſzlavlyati tebe na blagu, telu, y duſſe tvoie. *Hodie das?* Danaſz daies? chazt y poſtenie G. Bogu, y Roditelom tvoiem, preztaiuch od oneh blaznoztih, priſzeg, kletvih, y tulikeh nedoztoineh ſpotov, koiemiſzi ti G. Boga, y Roditele tvoie tuliko krat opſanil y raſaloztil? *Et hodie tibi ſalus.* Danaſz takai G. Bog tebe preztaie kaſtigati, tulikemi pregonmi, ogovormi, ſziromaſtvom, y betegmi. *Hodie das?* Danaſz daies mir tvoiem nepriatelom z-koiemiſzi tuliko vremena vu jalu y nazlobu ſivel, nym na blagu telu, y poſteniu, ſkodel, nym vſze krivicze opraſchaiuch, y ſnimiſze pomeriuiuch? Et *hodie tibi ſalus.* Danaſz tulikai G. Bog grehe tvoie y-vſze krivicze nyemu vuchiniene miloztivno opraſcha. *Hodie das?* Danaſz ô Mladenecz! ô Divoika! ako daies proſchenie onem, z-koiemiſziſze do ſzada nechizto paidaſſila, y vu odurneh nechiztochah do ſzada kalyala, oduriavaiuch naſzladnozti, y paidaſtva, nepohagiaiuch ona navadna mezta, vu koiazteſze tuliko vremena zhagiali bantuvat G. Boga vaſſega? *Et hodie tibi ſalus?* Danaſz na mezto oneh nechizteh naſzladnoztih, ſzercza vaſſa napuniuie veſzeliem duhovnem, nebezkem. *Hodie das?* Danaſz ti ô Zakonzka Perſona, obechas kriſe tvoga zakonztva dobrovolyno podnaſſati, veruozt

jeden

jeden drugomu chuvati? vu miru, lyubavi, y szlosnozti megy szobum siveti? *Et hodie tibi salus.* I danasz G. Bog zvami, y megy vami pochinia prebivati, vasz vu dechicze, y vu imetkeh blagoszlavlyati. *Hodie das?* Danasz ti ò gresnik teches na sz. szpoved, szpovedas chizto vsze grehe tvoie, za nyesze iz glubine szercza saluies, y pobolssanie obeches? *Et Hodie tibi salus.* I Danasz tebe G. Bog grehov oproschenie, dussnò zvelichenie, y vekovechnò veszelye obecha. *Hodie Reddis.* Danasz povrachas, toieto danasz ti ò Tat, y Tolvay, Kramar y Tergovecz, Prokorator y Szudecz, povrachas ono blago koieszi ti pokral ali szilum vzel, z-vsurami y krivemi nachini dobil, izcziganil, krivo nepraudeno podsze podkopal? *Et Hodie tibi salus.* I Danasz G. Bog tebe povracha szvoiu Bosanzku miloschu, y kincse vekovechne nebezke tebe obecha. Jednum rechium: *Prout quis cum Deo, sic agit Deus cum eo.* Kak gdo z-Bogom, tak G. Bog snym: dobro ali zlo, ako gdo snym dobro, on snym josche bolye; arsze vu dareslyvozti nepuscha od podlosnikov obladati szvoieh. Szuprotivnem pako nachinom akosze mi budemo zlo proti niemu ponassali, nassem chuteniam y poseleniam vuzdu puschali, niega grehi nassemi bantuvali? Oh! tak rauno y on bude znami baratal, nasz naimre bude kastigal rauno vu oneh kotrigeh, zkoiemi mi niega bantuvali budemo. *Quia* Sap. c. 11. v. 17. *per quæ quis peccat, per hæc & torquetur.* Veli Duh Sz. po Mudrom Salamonu, z-koiem kotrigom; ali nachinom gdo gressil, onem iztem nachinom y kotrigom je muchen y traplyen.

Na potvergienie ove iztine mogelbi napervo doneszti jednoga krivichnoga szudcza, koi sziromasko szvoie podlossno lyucztvo, je tako rekuch na meh derl, nye krivo szudech, y nyhovo blago grabech; y G. Bog je prepuztil daie bil pri Kralyu Cambise obtusen zbok szvoieh krivichneh szudov; koiega kraly vuchinilie na szredi piacza na meh odreti.

Mogelbi to poszvedochiti z-jednum Rosemundum Kraliczum Longobardzkum, koia po szmerti Kralya szvoga Alboina. pozakonilaszeie bila z-Kralyem Helmokildom, ali

y niegove lyubavi hitroſzeie zaſzitila bila , ſeleiuchi tretiu ſzvadbu obſzluſavati , pripravilaie bila ovomu zadni napitek podati, y ſnymſzega mentuvati, ali on opomenien zato, kadamugaie doneſzla, y podavala, zapovedalieie damu napie, kai ako rauno iz pochetka izprichavalaſzeie, ali vendar k-zadniemu moralaie vuchiniti, y on napitek izpiti, vu koiemie ſzmertKralyu pripraulyenu izpila, y onak neſzrechno poginula.

Nai poſzvedochi to Conſtantinus Ceſzar; Szin Ceſzaricze Irenne, koi imaiuchi ſzvoie naivexe veſzelye podlosnikom Ochi izbadati za kakovu god naimenſu pregreſku; zbok cheſza raſzerdiuſſiſze niegova Matti na niega, ſzama obodve ochi izpehnula je nyemu.

Kai tulikai vnogemi peldami iz Sz. Piſzma moglobiſze poſzvedochiti, ali mene oude zmegy vſzeh jednu ſzamu Salomeu kcher Herodiaſſichinu nai bude ſzlobodno napervo donezti, koia tanczaiuch pred Kralyem Herodeſſem, kogaie Sz. Ivan kerztitel karal, da neſzme ſiveti nechizto Sennum Bratta ſzvoga. *Non licet tibi habere Herodiadem uxorem fratris tui.* Ni ſzlobodno tebe imeti Herodiaſſiczu ſennu Bratta tvoga, koie karanie buduchi proti glave one nechizte praznieze, zato kadabi pri jedne vechere nye kchi pred Kralyem Herodeſſem tak lepo tanczala, daieie Kraly ponudil bil ſzvoiu miloſchu, kai goder bude od niega proſzila, zadobiti hoche ona pako po naputſcheniu Matere ſzvoie reklaie Kralyu: *Volo, ut protinus des mihi in diſco caput Joannis Baptiſtæ.* Hochu dami taki das na medenicze glavu Ivana Kerztitela, koiu je y dobila, ali Pravicza Boſia ni keſznula jednakem nachinom nyu kaſtigati, ar ova neſzrechna deklich ſsechuchiſze z-Kralyem y materium ſzvoium polek jednoga ribniaka zmerſnienoga, videchi da nye tanecz bilie tak jako Kralyu povolye vu palache, kotelaie ſzvoy kunſt pokazati y na ledu, ali komaiſzeie dvakrat obernula, y offerknula na onom ledu, daſzeie led pod nyum razpuchil, vu ribniak do gerla opala, kade po Boſiem prepuſcheniu led okol vrata jeſze ztiſznul, pod koiem ona ſzvoiemi nogami y vſzem telom jeſze gibala,

y poſzile tanczala doteh dob doklam led ſe vrat obgrizel, glavu od tela obtergnul, koie telo z-duſſum zkupa iz ribniaka vu pekel je opalo, kod to ſzvedochi glaſzoviti piſzecz ztareh Sz. Piſzma pripecheny Niceforus Caliſtus; *Domicella Salome tantum ſe agitabat cum corpore, quod erat ſub glacie, & cum pedibus quaſi ſaltando ſeparavit caput à corpore, efflavitque animam miſerè.* Oh! kak pravo adda pravo govori Duh Sz. po mudrom Salamonu da chim chlovek greſſi, tem od G. Boga je kaſtigan, kai y Dionyſius Carthuſianus ſzvedochi govoreſſi: *Fiunt inſtrumenta pœnarum, quæ erant oblectamenta culparum.* Vuchemſze gdo naſzladuie greſſech, z-onemſze y kaſtiguie, koia iztina vſzaki danſze vidi y zpoznava vu vnogeh, y neizbroieneh greſnikeh. Niceph. Caliſtus apud Baron. l. 1. a. 18.

Ar odkudaſzu one ztraſsne bolli glaunè, ochnè, gerlnè, zubnè, noſnè? reches morebiti da od katara, od fluxuſſa, od verbancza? morebiti daie iztina, ali gdo on katar, on fluxus, on verbanecz poſſilya? G. Bog, prez koiega znania, volye, ali prepuſchenia, ni laſz iz glave, ni lizt iz dreva opazti nemore, zakai pako takove bolli chloveku poſſilya? zato kaiti vu one glave jeſzuſze kuhale, y kovale tulike nechizte, gizdave, jalne, y vſzakoiachke greſne miſzli; kaitiſzu prekoredno one glave, y gerla kaichim prane, y czifrane bile na ſzpachenie vnogeh; kaiti one ochi jeſzu nedoztoino zbrivale, y gledale obraze, y ztrani telovne, ſzvoium naſzladnoztium, y ſzpacheniem bliſnieh: kaiti chez ona gerla tulike lakomozti nuter, tulike blaznozti, kletve, priſzege, y drugi grehi ieſzu izesli van, proti Boſiem zapovedam. Odkud oni vulogi na rukah y nogah, one kolike y kamenczi nutre vu telu? Eh! odkud drugud nego od Boga, ar z-onemi rukami tulike krivicze jeſzuſze chinile, kraduch, y ſzilum grabech blago lyuczko; ranech y umariaiuch ni krive, ni duſne; y kaikakve nechizte grehe chinechi, G. Bog jeſze bantuval: Onemi nogami vechkrat kerchme, y burdelnicze, neg Czirkve Boſie jeſzuſze pohagiale, y druge na vnoge grehe zapelyuvale: kai y kak od drugeh takai kotrigov

gov betegov telovneh recsifsze more, y mora, daie naimre G. Bog possilya chloveku vu one kotrige, zkoiemi chlovek ie niega bantuval, proti niegovem Sz. Zapovedam greffechi; ar *Per qua quis peccat, per hac & torquetur.* Z-koiem kotrigom gdo grefsi, na onom takai y muku terpi.

Chuiusze vecskrat vnogi tusiti na zrak, na oblake, desgie, szuffu, czopernicze, kadaijm letina zmanka, na nepriatele od koiehszu prez zroka praudani, y preganiani, nemiszlech na Bosanzku praviczu, od koieszu zbok grehov szvoieh kaftigani; nai adda vszi ti takovi poszluhnu Sz. Kralya Davida, koi nym ochito poveda odkud tuliki vszakoiachki betegi, pregoni, praude, y vnoge druge neszreche nad nyh dohagiaiu, y veli: *Neque ab oriente, neque ab occidente, neque à desertis montibus, sed quoniam Deus Judex justus est, hunc humiliat, & hunc exaltat.* Niti od izhoda, niti od zapada szunchenoga, niti od gor zapuscheneh, nego kaiti G. Bog szudecz pravichen je; ovoga ponizuie, onoga izviszuie; toieto vsze neszreche, tuge, nevolye, pregoni, betegi, sziromaftva neprihagiaiu nad chloveka od szunchenoga izhoda, ali zapada, nego kaiti je pravichen vu chineh szvoieh G. Bog koi ovoga izviszuie, onoga ponizuie. Ako naiplemenitesse Gozpoczke familie, y naibogatesse hise na niftar dohagiaiu; Ako vu nailepse dobe pomiraiu roditelom ona jedina draga dechicza; Ako iz jedne ztrani tati kradù blago, iz druge ztrani nepriateli iagme imania; Ako na oneh poztelyah tuliko vremena gnìù oni beteſniki daijm nigdor pomochi nezna, niti nemore; Odkuda vsza ova, y ovem neizbroiene druge oztale neszreche? morebiti po kakove czoprie y vrasie meftrie? morebitiszu krive tomu zvezde, ali zrak? *Eh! neque à dextris, neque à sinistris, sed quia Deus justus Judex est.* Niti od deszne, niti od leve ztrani, toieto niti od zraka, niti od zvezd, niti od czoprie, niti od vragulie prihagiaiu nad chloveka neszreche: *Sed quia Deus justus Judex est.* Nego kaiti G. Bog je pravichen szudecz, prez koiega znania, volye, ali prepuschenia nemore jeden lasz iz glave, niti lisz

Psal. 74. v. 8 & 9.

iz

iz dreva opazti, vnogo menie nad chloveka koia szrecha, ali neszrecha doyti. *Hunc humiliat, & hunc exaltat.* Da pak ovoga ponizuie, onoga izviszuie, onsze rauno tak znami izkasuie, kod mi snym.

Szmesno, ali na moy czily kruto prikladno pripechenie pisse Barzotus od jedne chedne, chizte, y Bogaboieche Gozpodichne, koia zbetesaufisze pochelaie naipervo miszliti za Doctora dusseunoga, potlam pako vuchinilaie doyti k-szebe Doctora telovnoga, koi doiduchi knye, pocheliuie izpitavati kai je manka? za zpoznati pak josche bolye nye beteg, potrebuvalie nye ruku za potipati sillu kak bie, y pulsus tuche, ona pak iz naturalzke szrameslyvozti szvoie obvilaie ruku szvoiu z-rubczem, y onak obvitu jemu zpod odeve podala van, to videchi Doctor, on takai zavilie ruku szvoiu vu skricz plascha szvoiega, kogaie na szebe imel, y onako hotelszeie nye ruke doteknuti, y pulsus potipati, nad chim zachudilaszeie Gozpodichna, y pochelaie miszliti da on Doctor mora velik norchak, ali bedak bitti, termu recse kakovie to modus pulsus tipati vu szuknu zavitum rukum? to chuiuchi Doctor naszmeialszeie y odgovorilie, nechudetesze Gozpodichna, nitime nepitaite kai chinim, y kak pulsus vas tiplyem, ar ovomu novomu nachinu tipania pulsussa vi szama jezte zrok, ar jasze od vasz vuchim tipati pulsus, y zpoznavam da platnenomu pulsussu, potrebniszu perzti od szukna; jaszem vasz nassel y zpoznal tak szrameslyvu, dasze neussate mene vasse gole ruke podati, zato nitisze ja vssam z-moium golum rukum vasz doteknuti, nego kod vi vassu vu platnu jeztemi podala, tak ja moiu vu szukno zavitu jeszem k-vam pretegnul, ar kak vi zmenum, tak ja zvami, onda Gozpodichna odkrivsi ruku szvoiu Doctoru je podala, koiu on takai szvoium golum rukum je priel, pulsus potipal, iz niega beteg nuterni poznal, y nyu izvrachil. Iz koiega pripetchenia hotelbi dabisze vszaki V. K. navuchil kak mora z-Doctorom nebezkem baratati, y niega vu betegu, sziromastvu, ali vu koiegod nevolye, y potreboche pomochinika

imeti,

imeti, ar kodſzem jur rekel: *Numquam aliter ſe Deus præbet hominibus, quàm homines ſe præbent Deo.* Nigdarſze drugach G. Bog neizkaſuie lyudem, negſze lyudi proti niemu izkaſuiu, y on ſzam po Sz. Zakariaſſu Proroku naſz vuchì govorecſi. *Convertimini ad me, & convertar ad vos.* Oberneteſze k-mene, y jaſze obernem k-vam: kako dabi hotel recſi G. Bog, ako gdo hoche daſze ja k-nyemu obernem, niega z-miloztivnem moiem okom pogledam, y z-miloſchum moium nadelim; potrebnoie daſze on pervo k-mene oberne po Sz. pokore, po obderſavaniu moieh zapovedih, po terplyvnom, y dobrovolynom podnaſſaniu vſzeh kriſev, teſkoch, y nevoly, koie ja niemu poslyem, y tonam potvergiuie Sz. Kraly David govorecſi: *Oculi Domini ſuper metuentes eum.* G. Bog ogledaſze miloztivno zverhu vſzeh oneh koijſze niega boie, boiech greha chuvaiu; kod y zverhu oneh koij niega lyube, lyubech zapovedi niegove obderſavaiu, y vu terpleniu niega naſzleduiu: *Et aures eius in preces eorum.* I za poſzluhnuti proſnie y molitve teh takoveh, vſzigdarſzu odperta vuſſeſza niegova Boſanzka.

Szuprotivnem pako nachinom izkaſuieſze ſzuproti onem koijſze niega neboiè ſivuchi vu vſzakoiachkeh odurneh greheh ſzlobodneie nego Turki y poganini, kako dabi za Boga, za nebo, y za pekel neznali. *Vultus autem Domini ſuper facientes mala, ut perdat de terra memoriam eorum.* Obraſz pako Gozponov zverhu chinecheh zla, za zkonchatijh y zatreti iz licza zemlyè, y naveke kaſtigati te takove vu mukah peklenzkeh: Od oveh ſzvedochi S. Ciril Alexandrinzki govorecſi: *Quotquot cultu, & obedientiâ, qua Deo debetur, impiè contemptis, ſuo faſtui, ſuisque libidinibus liberè indulgendum eſſe putaverunt, omnes hi malè, miſerèq; perierunt.* Kulikogoder chazt y pokornozt koiaſze G. Bogu ſzamomu doztoie, y izkazati mora, za niſtar derſech, ſzvoiem telovnem poſeleniam, vu gizdozti, lotriah, y drugeh greheh ſzlobodno ſiveti jeſzu ſtimali, vſzi ovi takovi neſzrechno jeſzu poginuli, y od pravicze Boſanzke zkonchani bili, ar kak gdo z-Bogom, tak Bog ſnym.

Zachar. c. 1. v. 3.

Psal. 33. v. 16.

17.

Ibid. v. 17.

S. Cyril Alexandrin.

Piſſu

Piſſu hiſtorie od Robertuſſa Kralya Franczuzkoga, koiega podloſniki z-vnogemi vſzakoiachkemi odurnemi grehi ztraſsno jeſzu G. Boga bantuvali, zbok koieh grehov raſzerdilſzeie bil G. Bog na ono lyucztvo y poſzlalie bil vu kralyevztvo niegovo vſze tri naivexe kaſtige, kugu naimre glad, y voizku, zkoium kaſtigum videchi kraly zkonchavatiſze ſzvoie kralyevztvo, poſſelie pred jedno razpelo hitilſzeie na kolena ſzvoia, y ſuhkemi ſzuzami poleian pochelſzeie moliti za miloſchu, dabiſze naimre zverhu niega y lyucztva niegovoga ſzmiluual, y od oneh kaſtig nyh oſzlobodil: Nut chuda, ov kraly vu one ſzvoie zasgane molitve y proſnie, zachulie glaſz Chriſtuſſev iz Razpela, ove rechi zgovariaiuchi. *Gratiam numquam impetrabis, quoadusque peccata non extirpabis.* Miloſchu koiu proſzis nigdar nedobis, doklam grehov z-koiemi mene tvoie lyucztvo tak ztraſsno bantuie neizkorenis.

Szada dokancham ja moie govorienie N.N. y velim kodſzem tuliko krat rekel da G. Bog znami chinì, kak mi ſnym chinimo, y kodſze mi ſnym zponaſſamo, takſze on znami zponaſſa zakaizato ako gdo kai terpì, y kakove neſzreche nad ſzobum zpoznava, kod betege, pregone, ſziromaſtvo, y oztala, naiſze ſzpomene da *Propter perversa, veniunt adverſa.* Zbok naſſeh grehov, vſze ſzuprotivchine prihagiaiu od Boſanzke pravicze poſzlane za kaſtigu, koieh gdo god ſeliſze oſzloboditi, naiſze oberne k-G. Bogu po Sz. Pokore, po odurieniu grehov, greſneh prilik, y paidaſtva; jednum rechium da recſem po poboljſaniu greſnoga ſitka ſzvoga, ſivuchi vu pobosnozti, terplyvnozti, y drugeh dobrotah kerſchanzkeh ako budete G. Bogu vaſſemu ſzluſili; G. Bog takai kod zverhu drageh priatelov ſzvoieh hocheſze ſzmiluvati, y miloztivnoga izkazati ar veli Sz. Auguſtin: *Qualis apparueris Deo, talis oportet ut appareat tibi Deus.* Kakovſze pokaſes G. Bogu, takvoga potrebaie daſze pokaſe tebe G. Bog, kodſzeie pokazal miloztivnoga z-onem danasniem lyucztvom od koiegaſze Sz. Mathe Evang. ſzpomina daie naſzleduvalo Chriſtuſſa po oſtreh puteh hodechi, glad, ſeiu, y trud dobrovo- S. Auguſt. c. 24. man

lyno podnaſſaiuchi, nad koiemſzeie ſzmiluval Chriſtus govorechi k-Apoſtolom ſzvoiem: *Miſereor Turbæ.* Milomie Lyucztva. *Quia ecce iam triduo ſuſtinent me, nec habent, quod manducent*, ar jur tri dni za menum hodi, y nima kai jezti, odpuztitiga pak nateſche neſchu, da neopeſſa na putu: Rauno tak y ti ò moie kerſchanzko lyucztvo ako budes z-Bogom tvoiem po putu Sz. Zapovedih y Sz. Pokore hodilo, terpech dobrovolyno za lyubav y volyu niegovu glad y ſeiu, betege y ſziromaſtvo, pregone y druge ſzuprotivchine, prez morguvania, prez kletvih y blaznoztih, ah onſze hoche nad tobum ſzmiluvati: *Miſerear Turbæ*: hoche recſi Milomie moiega lyucztva, y hoche tebe ovde ſzvoium Boſanzkum miloſchum okrepiti, na drugom pako ſzvetu z-dikum nebezkum nadelyti, ar kak gdo z-Bogom, tak Bog ſnym. Amen.

SZED-

SZEDMA NEDELYA PO TROJAKEH.

Kod vſzako drevo nerodeche dobroga ſzada, podſzekuieſze y vu ogeny poztavlya: Tak y G. Bog vſzakem gresnikom prez ſzàda dobreh dèl chini.

Arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Mat. c. 7. v. 19.

Drevo koie nechinì ſzada dobroga; bude podſzecheno, y vu ogeny verſeno.

IEſzu vnoge y neizbroiene ztvari, y ztvorenia Boſia koiemſze more vſzaki ſivuchi ter naimre kerſcheni chlovek priſzpodobiti, ali zmegy vſzeh ztvarih od koiehſzem ja cſtel kai moie ſive dni, niednamiſze nevidi prilichneſſa od dreva, y tomi potvergiuie na ſzamo Sz. Piſmo, Sz. Proroki y Navuchiteli Czirkveni, nego y poganinzki mudri, kodie bil Plato Filoſofus, koi veli: *Homo eſt arbor inverſa.* Chlovek je drevo naopak obernieno, ar kakti vſzako drevo ima ſzvoie korenie, zteblo, koru, ſzverſi, liztie, czvetie, y ſzad; tak moreſze recſi od chloveka, koiega glava je koren, zteblo je telo,

telo, kora je kosa, szversi jeszu ruke, liztie y szàd ieszu dobra, ali zla dela: Dreuie ima korenie szvoie vu zemlye, dobri pako lyudi imaiu proti nebu obernieno, odkud oni, kod drevo od zemlye hranu szvoiu prijmlyu; zlochezti pako lyudi obrachaiu korenie szvoie proti zemlye, nemiszlech, neselech, niti neischuch drugo nego veszelya y naszladnozti zemelyzka vremenitna, y hipnà; nemaraiuchisze, niti nezkerbechi za nebezka vekovechna; y kaktisze dvoie fele dreuie nahagia na zemlye, nekoie pitomo, nekoie diuie, kodszu hruske y jabuke, pitome koie rodè lep, szladek, y smahen szad za vszaki gozpoczki ztol, diuie pako rodè szad suhkek y kiszel, ne za lyudi nego za svinu prikladen, koiem drevam priszpodobitisze mogu Verni kerscheniki, y krivoverniki: megy pitomemi drevi takai nahagiaiusze nekoia plodna, nekoia neplodna; tak y megy kerscheniki nahagiaiusze nekoij lyudi plodni z-dobremi deli, nekoij neplodni, y kaisze iz drevia neplodnoga y diuiega chinì od gozpodara nyhovoga, tosze chinì iz krivovernikov y prez dobreh dèl kerschenikov dasze naimre podszekuiu, y vu ogeny poztavlyaiu, polek szvedochanztva denesniega Sz. Evang: *Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Vszako drevo koie nebude chinilo szada dobroga, podszecheno bude y vu ogeny verseno; kade potrebaie dobro vpamet uzeti one rechi: *Quæ non facit fructum bonum:* koie nechini szada dobroga, toieto oni kerscheniki (da Heretnike, y vsze krivovernike na ztran oztavim) koij nechine dobreh del, nego liztor zla y gresna dela, kod tulikai y oni leni, nemarni, y iz dussicz szvoieh zpozablyeni kerscheniki, koijsze nezkerbè napreduvati vu dobreh deleh, y snymiszi naime vu nebu zadobivati od koieh Sz. Bonaventura ovak govori: *Illa arbor est origo mali operis, quæ est infœcunda.* Ono drevo je pochetek zloga della, koie ie neplodno, koie govorienie szvoie ov Sz. Serafinzki Doctor tverdi z-rechmi Sz. Evangeliste Lukacha, koisze szpomina od jednoga neplodnoga dreva, vu 13. delu. *Per arborem illam potest intelligi*

S. Bonav. ser 3. in Dom. 7.

Idem ibid.

legi, qui in operibus virtutis non se exercet, cui minatur Dominus succisionem, succide ergo illam, ut quid terram occupat? rechiſzu Sz. Navuchitela. Po drevu onom moreſze razumeti on, koi nechinì dobreh del, koiemuſze grozí G. Bog z-podſzecheniem, podſzeczi adda nye, zakai zahman vu zemlye ztoi? kaiſze pak z-podſzechenem drevom chini? Vu ogenyſze poztavlya: Rauno togaſze moraiu nadeiati vſzi oni kerſcheniki leni vu ſzlusbe Boſie, y vu obderſavaniu zapovedih Boſich, koij namezto dobreh del tulike ztraſne grehe chinè, ovi velim takovi nadeiatiſze moraiu ſzekire Boſanzke Pravicze koia nyh kadſze naimenie nadeiali budu podſzeche, y vu ogeny vekovechni peklenzki hiti, ar *omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Vſzako drevo koie nerodi ſzadà dobroga, bude podſzecheno, y vu ogeny verſeno, kai rauno obilneie nakanilſzem pokazati.

Od naiperveh adda rechih k-czilyu ſzadasniega govorienia moiega, iz Sz. Evang: danasniega napervo uzeteh, pochnemo govoriti, y jeſzu ove *Omnis arbor*, Vſzako drevo, budi ono viſzoko ali nizko, budi rauno ali gerbavo, budi lepo ali merzko, budi ono na bregu ali na doline, vu loze ali ternaczu, jednum rechium budi ono kakovoſzi hoche, y kadegodſzi hoche, ako dobroga, ali pak zeuſzema nikakvoga ſzada nebude rodilo, ſzekire nemore vuyti, podſzechenia naiſze nadeie. Toſze rauno y od vſzakoga chloveka recſi more, y mora, budi on Gozpodin ali kmet, chaztnik ali podlosnik, muder ali bedazt, vbog ali bogat, jak ali ſzlab, lep ali merzeg, ako ſzada nerodi koga G. Bog od niega potrebuie, y chaka, nekaſzi pazi od ſzekire, ar *Jam securis ad radicem arboris posita est.* Jurmu ſzekira za vratom chaka, koiu ſzmert vu rukah dersì, chakaiuch zapovedi Boſie da ſnyum za vrat ſikne, y na tla povalì niegovo mertvo telo, kod mus podſzecheno drevo.

Koi ſeleie videti jedno takovo drevo, neka ide zmenum k-Sz. Danielu Proroku, y on namie hoche pokazati vu

Dan. c. 4. v. 8. 4. delu szvoieh knig kade veli: *Videbam, & ecce arbor in medio terra, & altitudo ejus nimia, magna arbor & fortis, aspectus illius erat usque ad terminos universa terra, folia ejus pulcherrima.* Videlszem y nut drevo na szredi zemlye, viszina niegova je prevelika, drevo veliko y jako, vigieno tia na krai szveta, liztie niegovo je nezgovorne lepotè: Oh Bose! lepoga dre-
Ibid. v. 11. va, ali kaiszeie pripetilo? poszlussaite N.N. *Ecce vigil & sanctus de cælo clamavit fortiter: Succidite arborem, & præcidite ramos ejus.* Zachulszeiè glasz jaki iz neba govorecsi, podszeczete drevo, y prekleſtrete szversiè niegovo, po koiem drevu zlamenuvalszeie on veliki Kraly Nabukodonozor, koi ako prem tak velik y zmosen, tak glaszovit y moguchen, tak szrechen y szerchen, oszloboditisze vendar, y vuyti ni mogel Szekire Bosanzke pravicze, dabi nebil od nye podszechen y zkonchan, y to naibolye zbok toga da on ni dobreh del szada rodil; kaisze takai od zmosnoga Kralya Balthasara y neizbroieneh drugeh recsi more, da naimre kadaszusze naibolye vu chazteh, szrechah, y bogacztvah zelenili, y szvoie moguchnozti szversi po vszeh kraieh szveta rassiriavali, szmerti pako naimenie nadeiali, ondaszu podszecheni od szmerti szekirum bili, zato pravo govori danasni Sz. Evang: *Omnis arbor.* Vszako drevo, toieto vszaki sivuchi chlovek mora doyti pod szekiru nemilè szmerti.

Druge rechi dasze takai od vszakoga razumeti budu mogle veli daszu ove: *Quæ non facit fructum bonum:* y ovaksze razumeti moraiu, da naimre Sz. Evang. govori od vszakoga dreva, koie nerodì szada dobroga, kadeie potrebno dobro zapametiti one rechi *fructum bonum.* Szada dobroga, toieto smahnoga vugodnoga, y povolynoga, a neveli lepoga, cherlenoga, gladkoga, ali kai takvoga, nego veli dobroga, arsze dobro zna da vnoga dreva rode lep zvuna szad, ali znutra je pissiv, cherviv, gnyl, suhkek, y greneg, za koiega lyudi nemariu, negoga sivine na hranu daiu. Tak rauno videsze nekoij da rodè szàd dobreh dèl, koiasze zvuna vide lepa, dobra, szveta, kodszu oni pozti, almuſtva, pohagia-

nia

nia Czirkvih, guzta szpovedania, pobosne molitve, aliszu znutra cherviva, pissiva, gnyla, kiszcla, y kot takova niszu za ztol nebezki, nego peklenzki, arszu vsza ova vuchiniena ne na chazt, y diku Bosiu, nego za zkaslyvozt chlovechanzku, y vu vnogeh kaikakveh szmertneh greheh, odkud Sz. Gregur Papa govori: *Cum perversa est intentio, quæ præcedit, pravum est omne opus, quod sequitur, quamvis rectum esse videatur.* Kadaie zlochezto nakanenie koiega dobroga della, zkoiemsze ono dello chinì, tak takaisse y dello zlem nakaneniem vuchinieno nikai nevalya, akosze prem neznam kak dobro y szveto szamo od szebe zvuna vidi, zakaizato potrebaie dasze takova dobra dela chinè chiztem szerczem y dobrem nakaneniem na chazt y diku Bosiu, y szvoie dusno zvelichenie. S. Greg. Pap.

Drugoch ni zadozta da jedno drevo lepo razte, lepem zelenem liztiem, y czvetiem okincheno, negosze od niega potrebuie y szad dober, zrel, y smahen. Tak vu kerscheniku niszu zadozta vanzka nekoia zlamenia, ali dobre rechi, niti dobra nakanenia, ali pak pochetek kakovoga dobroga della, ar vsza ova niszu drugo nego liztie, y czvetie, koia vszaki veter lahko otresze, ali mraz opari, y tako na hitrom poginu: Oh! kulikoie pak y kuliko na szvetu teh takoveh koij szamo liztie, y czvetie rodè, toieto, koij vszigdar imaiu dobro hotenie, y nakanenie Bogu szlusiti, y dobro siveti, ali nigdar nepochiniaiu toga chiniti; y tako od nemile szmerti neszrechno podszekuiusze, y vu ogeny peklenzki hitaiu, kaiti zreloga y dobroga za ztol kralya nebezkoga nigdar nepochiniaiu roditi szada: *Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Vszako drevo koie nechinì szada dobroga bude podszecheno, y vu ogeny verseno; oude potrebaie dobro zapametiti ove Christusseve rechi: *Arbor, quæ non facit.* Drevo koie nechinì, neveli *in præterito. Quæ non fecit.* Koie ni chinilo, niti *in futuro. Quæ non faciet.* Koie nebude chinilo, nego veli *in præsenti. Quæ non facit.* Koie nechinì, hotechi dati na znanie, da ni

dozta

dozta daie drevo kada rodilo, ali pak ztoprav negda rodi-lo bude, negoie potrebno da vezda rodì: Takſze recſi mo-ra od vſzakoga kerſchenika, da naimre ni zadozta daie kada dobro ſivel, y poboſno Bogu ſzluſil, Boga, y bliſniega ſzvo-ga lyubil; ali pak da to ztoprau negda bude chinil, negoie to potreba nepreztanczè vſzaki dan chiniti.

Tretia rech Chriſtuſſeva je *Excidetur.* Hocheſze podſze-chi, toieto vſzaki on kerſchenik koi dobreh del ſzada ne-preztanczè nerodi podſzechen od ſzmerti ſzekirum bude, ar *ſecuris ad radicem arboris iam poſita eſt.* Szmert ſzekirum vſza-komu za vratom ztoì, zapovedi Boſie chakaiucha da zamah-ne, y podſzeche, duſſu od tela razluchi, y to pervo vre-mena, y neg natura ſzobum donaſſa, kaiſze vechkrat vidi kak vnogi vu mladozti, nekoij zdravi y veſzeli, vu malom chaſzu, vu jednom hipu od nemile ſzmerti jeſzu podſzeche-ni, kadſzuſze naimenie nadeiali, odkud Duh Sz. po mudrom
Eccleſ. c 7. v. 18. Syraku opomina vſzakoga ſivuchega chloveka: *Ne impiè agas multum, ne moriaris in tempore non tuo.* Nechini vnogo zla, niti negreſsi, da neumres vu vremenu ne tvoiem, toieto per-vo negbi drugach polek nature prez greha ſivuchi umreti mo-ral, y zato pravoſze veli *in tempore non tuo*, vu vremenu ne tvoiem, ar vreme greſnoga chloveka ni ono, vu koiem on ni pripraven umreti, y na rachun Boſi poyti, kodſzu vu ta-kovom vremenu podſzecheni bili vſzi lyudi na obchinzkom potopu, y za nym lyucztvo Sodome y Gomore, Varaſſev, Datan y Abiron, Aman y Amon, Saul, Abſolon, Antiokus, z-neizbroienemi drugemi, koij vſzi kod zlochezta dreva bi-liſzu podſzecheni, y zkkonchani, kadaſzuſze naimenie na-deiali. *Excidetur.* Podſzechiſze hoche vſzaki greſnik kod zlochezto drevo, ne ſzamo kadſze naimenie nadeial bude ſzmerti, nego jednum ſzilnum y teſkum ſzmertium bude umreti moral, kodſzegod drevo debelo ſzilum y teſkochum podſzekuie, y toie perva kaſtiga z-koiumſze Chriſtus vu danaſniem Sz. Evangel. vſzake greſne duſſe, ſzada do-breh del nechineche grozì; da naimre *Excidetur.* Podſze-

chena

chena bude kot drevo zloſchezto, kadſze naimenie nadeiala bude.

Druga pako kaſtiga je ova, da naimre vu ogeny bude hitchena: *Et in ignem mittetur*, y vu ogeny bude verſena, toieto vu ogeny peklenzki: Odkud poſtuvani Hugo polek ſzvedochanztva Sz. Ivana Chriſoſtoma govori zverhu danasniega Sz. Evang. ovak: *Duæ ſunt pœnæ, excidi, & in ignem mitti, qui enim comburitur, etiam à Regno exciditur.* Dvoia je kaſtiga z-koiumſze Chriſtus grozi, podſzechenomu bitti, y vu ogeny verſenomu, koi pak vu ogenyſze hita, onſze od Neba odbia, y odtuiuie: *Multi gehennam horrent, ego verò caſum illius gloriæ multò majorem gehennâ pœnam ajo.* Govori nadalye Hugo, da naimre vnogiſze pekla boie, ja pako pogublyenie dike nebezke vnogo vexu kaſtigu od muke peklenzke preſtimavam: *Intolerabilis eſt gehenna, verùm etiam mille aliquis ponat gehennas? nihil tale dicet, quale eſt à beata illa gloria excidere, & odio Chriſti haberi.* Dokancha ſzvoie govorienie Hugo recheni: Velika ztraſsna, y nepodnieſſena je muka peklenzka, ali nai gdo' jezero peklov poztavi napervo, nikai nepove niti nepokaſe tak teſkoga, y ztraſsnoga, kodie muka videtiſze od one Blaſene dike nebezke odverſenoga, y od Chriſtuſſa kralya one blaſene dike odurienoga. Hugo in c. 7. Matth.

Velike y ztraſsne vſzakoiachke muke izmislyaliſzu negdasni poganini, zkoiemiſzu kerſchenike muchili, kada naimre vu jednom brunchenom volu zaperte kerſchenike jeſzu pekli, kuhali, y frigali, buduchi pod onem volom velik ogeny nepreztancze kurien. Velika muka bilaie ona, z-koium lyucztvo Scitie je muchilo ſive lyudi, kadaieie zaſvavalo vu razparane konyzke, y volouzke terbuhe, vu koieh ſparoma hranieni z-kruhom, poztaialiſzu hrana chervov, koij vu oneh merczinah gniuchi, y od chervov mucheni moraliſzu neſzrechno pomreti. Velika muka bilaie nevernoga Maxencziuſſa Ceſzara z-koiumie on kerſchenike muchil, kadaie ſive chinil privezuvati k-mertvem, y onakieie puſchal od ſzmrada y vonybè pogibati. Niti menſa muka je bila ona izmis-

lyena od lyutoga Dioclecziana Ceſzara ſzuproti kerſchenikom, koieh vnoſinu chinilie vkup zvezati y na jeden kup poztaviti y preſſati kodſze grozdie preſſa: Ali ja ovde chuiem Sz. Ivana Chriſoſtoma govoriti da vſze muke, od vſzeh nailyuteſſeh, y nainemiloztivneſſeh poganinov izmislyene, y kerſchenikom zaudavane, naproti naimenſe peklenzke

S. Joa. Chryſoſtom. apud zuccan. Con. 14.

muke, jeſzu vſze ſzmeh, noria, y ſsala: *Ludrica hæc ſunt omnia, & riſus ad illa ſupplicia, pone ferrum, pone ignem, beſtias, & ſi quid his difficiliùs noſti, attamen hæc omnia nec umbra quidem ſunt ad illa tormenta.* Naiſze poztave vſza naioſtreſſa, y naiſpichazteſſa ſeleza, nai vſzi naigorucheſſi plamni y vuglenia, nai vſze nailyuteſſe, nailakomeſſe, y naichemerneſſe beſtie, y akoſze kai vexega y ztraſneſſega izmiſzliti more, vſze vendar vſzega ſzveta muke niti niſzu ſzencza, vnogo menie ſzpodoba onem peklenzkem mukam, koieh z-jezikom chlovechanzkem ni mocſi izrecſi, niti razumom preſzèchi,

S. Auguſt. l. 9. de trip. habitaculo c. 1.

ako veruiemo Sz. Otczu Auguſtinu koi veli: *Mala inferni dicere, aut cogitare, ut ſunt, nemo poteſt, pejora quippe ſunt valde, quàm cogitantur.* Muke peklenſzke kakoveſzu dopovedati, ali razmiſzliti nigdor nemore, arſzu prez kraja y koncza vexe y ztraſneſſe, negſze razmislyaiu. Oh! kerſchene greſne duſſe pitam ja vaſz ovde *Quis ex vobis, quis ex vobis habitare poterit cum ardoribus ſempiternis?* Gdo, gdo zmegy vaſz bude prebivati mogel z-plamni vekovechnemi? zmegy vaſz velim koij za jednu gizdavu, nechiztu, ali nenavidnu miſzel, za jeden pogled, za jedno nepoſteno doteknenie, za jednu kratku naſzladnozt, za jeden mal dobichek, pogublyate kincſe, veſzelya y naſzladnozti vekovechne nebezke, terſzi zaſzluſuiete, y zadobivate vekovechne muke peklenzke, kod tulika zlochezta dreva rodecha ſzad ne za ztol Kralya nebezkoga, nego za ztol Lucifera peklenzkoga. *Ah quis ex vobis, quis ex vobis habitare poterit cum ardoribus ſempiternis?* Gdo zmegy vaſz prebivati bude mogel z-plamni vekovechnemi?

Vi ò previſzoka Gozpoda koia kod tulika viſzoka y ſiroka dreva po vnogeh Orſzageh, Varaſſeh, y Gradeh raſſiriate

niate ſzverſi vaſſe oblazti, ladaiuch ſnymi, y zapovedaiuch vu nyh, zelenitcſze vu zmoznozti y bogacztvah, czvetete vu chazteh y naſzladnoztiah, ali prez vſzakoga ſzàda vrednoga y doztoinoga za nebezki ztol Ztvoritela vàſſega, ſivuchi liztor vu lakomozti, zkupozti, y oztaleh grehch, nemiſzlech na Boga nit na duſſu, na nebo nit na pekel: kak budete mogli prebivati vu mukah peklenzkeh na veke?

Vi ò Szudczi, Magiſtratuſſi, Prokoratori, koij omitcheni y zaſzleplyeni z-darmi pravichne oſzugiavate, a krivchne zagovariate, branite, y prez kaſtig oſzlobagiate, y prozte odpuſchate, koijſze vu perve grehe povrachaiu, kak budete G. Bogu Szudczu nebezkomu od vaſſeh krivicz, y nyhoveh grehov mogli rachun davati? kak vu mukah peklenzkeh vek vekoma prebivati?

Vi ò Kramari y Terſczi, koij krivo kupuiuch, y nepravdeno prodavaiuch bogati poztaiete, niti nigdar ſzada ſz. almuſtva nerodite, nego vſze vu vcxeh cziganiah ſivete, dan y noch miſzlechi, hlepechi, y bolyeſze zkerbechi za dobichki vremenitnemi, neg za kincſi vekovechnemi, kak budete mogli prebivati zplamni, y vragmi peklenzkemi?

Vi ò priprozti Muſaki y teſaki, koij od pochetka dò koncza, ſitka vaſſega drugoga ſzada nerodite nego ſuhke y grenke diuie hruſke y jabuke oneh vſzakoiachkeh grehov, zkoiemiſze peklenzke ſzvinie hrane y naſzladuiu, à naimenſega ſzada za ztol nebezki, kakovoga dobroga della nigdar nechinite, kak, kak z-onem peklenzkem odurnem zveriem prebivati budete mogli?

Vi ò Senzkoga ſzpolla vſzake verzti y ztana perſone, koie rodite iztinaie to ſzada dozta lepoga zvuna, ali iznutra piſſivoga, chervivoga, y gnyloga, ali za nikakovu haſzen, ar kralyu nebezkomu oduren y ſzuprotiven je ſzad vaſs; toieto hochu recſi, hodite po Czirkvah k-Sz. Maſſam y Prodekam, ali vecs z-nakaneniem videti one, ali bitti vigiene od oneh za koiemi ſzercza vaſſa omilaiu, ſelechi od nyh bolye neg od Boga bitti lyublyene: hodite na Sz. Szpovedi y Pri-

cheſchania, ali vecs iz navade neg iz pobosnozti, kaſeteſze kako dabi hotele z-vuztmi vaſſemi Bogu noge odgrizti molech, ali z-onemi iztemi vuztmi ogrizavate bliſneh vaſſeh poſten glaſz; rodite ſzad lep ſz. molitvih, almuſtvih, poztov, y drugeh dobreh del koiaſze zvuna vide kruto lepa, y hvale vredna, ali iz nutra jeſzu vſza piſſiva, cherviva, y gnyla pred liczem Boſiem, koi hoche imeti dober y zrel, ne ſzamo lep nego y ſmahen ſzad od vaſz, kod od drev ſzvoieh, vu ternaczu Sz. Matere Czirkve zaſzaieneh: Nepoznavaſze adda niti nehvali drevo koie lepo viſzoko y ſiroko razte, niti koie lepo czvete, ali lep ſzad rodì, nego koieti lep zkupa y dober ſzad rodì, takovo drevo je hvale y preſtimania vredno, y tonamie Chriſtus hotel obznaniti vu danasniem Sz. Evang. z-ovemi rechmi: *Ex fructibus eorum cognoſcetis eos.* Iz ſzada nyhovoga hochete poznati nye. Tak y vſzaki chlovek koi zvunzka dobra dela znuterniem dobrem nakaneniem y chiztum conſcienczium chini, takova dobra dela jeſzu on preſtimani ſzàd doztoien za ztol Kralya Nebezkoga.

To pak vſze hotelnamie Odkupitel nas obznaniti, y podvuchitinaſz z-onemi naizadniemi rechmi danaſniega Sz. Evang. *Non omnis, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, ſed qui facit voluntatem Patris mei, ipſe intrabit in regnum cælorum.* Ne vſzaki on koi govori Gozpone, Gozpone, ulezti hoche vu kralyeuztvo nebezko, nego koi chinì volyu Otcza moiega on vlezti hoche vu kralyeuztvo nebezko, zverhu koieh rechi Sz. Hilarius Biſkup ovak govori: *Regnum enim cælorum ſola verborum officia non obtinent, neque qui dixerit Domine, Domine, hæres illius erit, quid enim meriti eſt dicere Domine, Domine? numquid Dominus non erit, niſi fuerit dictus à nobis?* Kralyeuztvo nebezko ſzamemi rechmi nedobivaſze, niti koi govori Gozpone, Gozpone, odvetnik niegov bude, ar kakov naiem je receſi Gozponu, Gozpone? jeda morebit Bog nebude Gozpon, ako nebude od naſz tak imenuvan? Vnogi pak vu molitve govore Bog moy

S. Hilarius in Comment. in Matt. c. 6.

y

y vfze dobro moie, vefzelye moie, dika moia, nafzladnozt jedina moia, veli Sz. Thomas *de Villa Nova*, kai ako iz pravoga fzercza govore, pravo govore, ako pak ne? tak lafu; kod lafu vnogi y vnoge koij za Boge fzvoie dersè, terbuhe fzvoie *quorum Deus venter eſt.* Derfe za Boge one peneze koie po krivicze fzpravlyaiu, y zkupo chuvaiu; one nafzladnozti telovne koie proti volye y zapovedi Bofie vufivaiu &c. y zato ti takovi zahman krichè Gozpone, Gozpone, Bog moy y vfze dobro moie, arfze vu tom jako vkaniuiu, ar Bogi koie oni mole nyh vuchiniti hote odvetnike ne jur dike nebezke, nego muk peklenzkeh.

Takfzufze negda vkanile bile one nore Devicze od koiehfze Sz. Matthei Evang. fzpomina daie naimre bilo defzet Devicz, pet fzpametneh, a pet nefzpametneh, koie vfze chakalefzu zaruchnika nebezkoga z-lampaffi goruchemi za zprevoditiga vu kralyeuztvo niegovo, y vlezti fnym na fzvadbu nebezku, ali kaifzeie pripetilo? doyduchi Zaruchnik, one fzpametne Divoike imaiuchi fzvoie lampaffe pune olya zprovodilefzuga nuter z-goruchmi lampaffi, one pako nefzpametne neprovideuffifze obilno z-olyem, y imaiuchi lampaffe vgaffene, za Zaruchnikom nifzu bile pufchene, zato zvuna kuchechi na vrata krichalefzu k-Zaruchniku nebezkomu: *Domine, Domine, aperi nobis.* Gozpone, Gozpone odprinam, ali zahman, ar iz nutra zachulefzu glafz Zaruchnikov: *Amen dico vobis, neſcio vos.* Nepoznam vafz za moie Zaruchnicze, oztanete vane. Rauno tak N.N. vnogem y vnogem pripetitifze hoche na nyhove zkradnie vure, koij videchi priblifavatifze vreme preminenia nyhovoga iz ovoga fzveta, budufze feleli Zaruchnikom nebezkem vkup fzpraviti vu dike nebezke, buduga nazavali na pomoch fzuproti tentacziam vrafiem govorecfi: *Domine, Domine*, Gozpone, Gozpone Ztvoritel, y Odkupitel moy fzmiluimifze, y neodverzime od tebe, nit tvoiega miloztivnoga oka od mene, ali za nikakvu hafzen, ar nym odgovorieno bude: *Neſcio vos.* Nepoznam vafz gdozte vi, kako dabijm horel recfi, Matth. c. 25.

Nepoznam vaſz za moie Szine y Kchere, koij mene niſzte znali kod Otcza lyubiti, chaztitime, y preſtimavati doklamzte zdravi bili. *Neſcio vos.* Nepoznam vaſz kakti ſzluge y ſzlusbenicze moie ako rauno krichite, *Domine*, *Domine*, Gozpone, Gozpone, ar vi mene za Gozpona vaſſega nizte hoteli poznavati, niti zapovedih moich obderſavati. *Neſcio vos.* Nepoznam vaſz kakti za Zaruchnicze moie, ar vi nizte proti mene kod Zaruchniku naimenſe lyubavi izkazali; vſze ztvari bolye lyubech neg mene, vſzem bolye dvorech neg mene, y zato *Neſcio vos.* Nepoznam vaſz za moie Ovchicze, pokehdob da vi nizte mene poznavale za paztira vaſſega, niti glaſz moi poſzluſſale jezte. Jednum rechium: *Neſcio vos.* Nepoznam vaſz za drevie moie od mene vu ternaczu Sz. Matere Czirkve zaſzaieno, ar nerodite *fructus dignos pœnitentiæ.* Szada vrednoga, ſzada dobroga, y mene povolynoga Sz. pokore y drugeh dobreh del, koiegaſzem ja z-Otczem moiem nebezkem od vaſz potrebuvali, ar mi niſzmo zadovolyni ſzamem liztiem oneh rechi: *Domine*, *Domine*, Gozpone, Gozpone, nego polek liztia potrebuemo y ſzad dobreh dèl, y vendar natoſze malo miſzli od ſzadasniega vremena kerſcheneh lyudi, koij za vſza telovna y vremenitna bolyeſze zkerbè neg za vekovechno zvelichenie ſzvoie, miſzlech, y uffaiuchiſze prevzetno da na zkradnie vure ſzvoie z-jednem udreniem perſzih z-dvemi ali tremi rechmi, miloſchu Boſiu, oproſchenie grehov, y duſsno zvelichenie zadobiti hote, kotie to vſze zadobil on tolvay Dismas na deſznu ztran Chriſtuſſa zverhu gore Calvarie viſzechi, alijh uffanie nyhovo vkaniti hoche, kotie vnoge y prevnoge vkanilo, med oztalemi naulaztiro onoga gresnika, koi buduchi vecſkrat karan, opominan, y nagovarian dabiſze grehov oztavil, greſni ſitek ſzvoy poboljſal; y za grehe ſzvoie pokoru delal, ali on vſzigdar je odgovarial da on to lehko na zkradnie vure ſzvoie tremi rechmi vſze opravi, pripetiloſzeie pak da kadabi neki dan po jednom viſzokom moztu jahal, na koiemſzeie kony popiknul y ſnym zkupa iz mozta vu vodu

du opal, kai ſtima gdo daie on onda vu one ſzmertne pogibeli miſzlil, chinil, ali govoril? je morebiti vu nebo k-Bogu zkruſſenem ſzerdczem krichal, kodſzeie vſzigdar uffal y nadeial krichati G. Boſe miloztivni ſzmiluiſze mene gresniku? ako gdo od vaſz N.N. to ſtima, vkaniuieſze kruto, kodie on vkanien bil od uffania ſzvoiega, ar on peklene vuze vrag kogaie vſzigdar imal navadu za vſzakum rechium nazavati, y koiemuie bolye ſzluſil neg G. Bogu, zato y onda takai zruchilmuie duſſu y telo ſzvoie tremi rechmi naimre ovemi. Vzemi vſza vrag, y tako ovo zlochezto drevo greſnem ſzadom ſzvoiem: kadaſzeie naimenie nadeialo, onda je podſzecheno, y vu ogeny peklenzki vekoma hitcheno bilo, na peldu vſzemu ſirokomu ſzvetu.

Ni vendar potreba ſtimati y veruvati dabi nekoij govorecſi ove rechi: *Domine, Domine*, Gozpone, Gozpone, na zkradnie vure ſzvoie miloſche Boſie dobiti nemogli, ar veli Chriſtus: *Non omnis*, Ne vſzaki, *Ergo aliquis*, Adda negdo, prez vſzake dvoinozti, koi pak bude on? bude on izti kerſchenik ako prem greſnik, koi z-liztjem oveh rechi Gozpone, Gozpone, porodi ſzad tulikai zkruſſenia y pokore *fructum dignum pœnitentiæ*, vere, uffania, y lyubavi, kodie porodil malo pervo imenuvani tolvay Diſmas, ali oh kak malo y malo je teh takoveh ſzrechneh Diſmaſſev na ſzvetu, ar veli Sz. Bernard: *Qualis vita, finis ita.* Kakov ſitek, takova y ſzmert, iliti konecz ſitka. I Sz. Hieronym: *Non memini me legiſſe, bonâ morte obiiſſe, cuius ſemper mala vita fuit.* Vnogoſzem cſtel ali toga nigdar dabi gdo dobro umerl, koi vſzigdar zlochezto je ſivel, kakti drevo koie od mladozti vſzigdar je rodilo ſzad ſzlochezt, ſuhkek, kiſzel, piſſiv, za naiyexe chudo, moglobiſze derſati dabi pod ztarozt, ali onda kadabi chlovek na nye ſzekirum zamahnul, za podſzechie, pochelo naturu premeniati y dober ſzladek ſzad roditi.

Tako y vi ò prelepa dreva N.N. od ruke Boſanzke na ſzredi ternacza Sz. Matere Czirkve zaſzaiena, z-roſzum miloſcho Boſie poſkroplyena, z-kervium Szina Boſiega zaleiana, toplinum

linum Duha Sz. okreplyena, Szvetemi Sacramenti obgraiena, pazete dobro da budete rodila szad dober, lep, y smahen, vszaki polek zvania y ztalissa szvoga, ako neschete biti podszechena, y vu ogeny peklenzki hitchena.

Vi adda naipervo ò Redovne Persone od koich oszebuinem nachinom Szin Bosi govori : *Ego elegi vos, ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat.* Jaszem odebral vasz dabi posli, z szad doprineszli, y szad vas da oztane; vi velim ò prelepa dreva ako neschete bitti neszrechno podszechena, y vekoma vu pekel hitchena, budete czvetuchi szvetu, y rodni nebu, na szpodobu Mandalzkoga dreva, koie zmegy vszega szadovenoga drevia naipervo czvete; tak y vassa dusnozt je naipervo czvezti megy oztalem drevjem vu ternaczu Sz. Czirkve zaszaienom; Mandala czvetucha mora josche veliku zimu, vetre, y godine merzle podnezti, czvetucha vendar oztaie y plemenit szad donassa: Tak y vszaka Redovna persona mora vnoge szuprotiuchine od tela, szveta, y vraga preterpeti, ali zato nemora czvetia vnogo menie szada pogubiti.

Joan. c. 5.

Vi ò Zakonzki lyudi vszakoiachka lepa dreva, ako neschete od szekire Bosanzke pravicze podszechena, y vu peklenzki ogeny hitchena bitti, naszleduite Figovo drevo, koiega czvet je pervi szad, potlam pak drugi szad rodi, tak chinete y vi, da z-figovem drevom budete od szebe mogli recsi : *Flores mei fructus honoris, & honestatis.* Czvetie moie je szad postenia y chazti vreden, zkerbeteszе na vassu dechiczu koiuzte iz szebe rodili kod tulike rosicze, nyu tak chuvaite, y vuchete, da ona po navukeh vasseh poztanu szad chazti y postenia, vreden y doztoien ztola kralya nebezkoga. Vi takai da budete rodili szad dobreh del vreden ztolla nebezkoga; Kai ako zamudite y zakesznite vuchiniti pred zimzkem vremenon one naimre ztarozti, betegov, ali lenozti, vas szad nebude mogel dozreleti, nadeiatisze morete kod figovo drevo szekire szmerti, y ognia peklenzkoga.

Vi ò Mladenczi y Divoyke pod oblaztium vasseh roditelov

telov ſivüchi budete: *Sicut novella olivarum.* Kakti mladicze *Psal. 127.*
vlichne vſzigdar zelene po letu y po zime, czvetete joſche vu mladozti, y rodete ſzad, kod vlichne mladicze chine, ſivuchi vu pokornozti, poboſnozti, chiztoche y poniznozti, nenagiblyeteſze proti zemlye, nego izraven proti dike nebezke raztete, vſzigdar bolye premislyavaiuch lepotu y veſzelye nebezko vekovechnó, neg chalarnozti y naſzladnozti hipnè ſzveta ovoga.

Vi ò Vdovicze ſivete na ſzpodobu jednoga dreva Palme imenuvanoga, koie drevo naibolye po zime razte, y chimſzu vexe zime, tem ſzlaiſſi ſzad rodi, tak y vi po zime one ſalozti, y pregonov raztete vu Sz. krepoſchah, vu lyubavi proti Bogu, y bliſniemu, vu chiztoche poniznozti y poboſnozti polek ztaliſſa ſzvoga: Palma ako je friſkum vodum zaleiana, pochne pogibati y ſzuſſitiſze; Tak y vi akoſze budete friſkale z-naſzladnoztmi ſzveta ovoga, pochnete taki pogibati vu miloſche Boſie, ſzada ſz. dobrot nebudete mogle roditi, y tak, budete podſzechene y vu ogeny hitchene, ar veli Sz. Pauel: *Vidua, quæ in deliciis eſt vivens, mortua eſt.* *1. Timot. c. 5.*
Vdovicza koia ſive vu naſzladnoztiah, mertva ie.

Jednum rechium govorim vſzem ztarem y mladem, vbogem y bogatem, gozpode y kmetom muſkoga y ſenzkoga ſzpolla, ſzvetczkoga y redovnoga ztaliſſa lyudem, poſzluſſaite y premislyavaite danaſniega Sz. Evang. rechi z-koiemiſze grozi Szin Boſi. *Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Vſzako drevo koie nerodi ſzada dobroga, podſzecheno bude y vu ogeny hitcheno: Zato nai vſzaki dobro razmiſzli kakov ſzad do ſzada je rodil, y vezda rodì, nai velim razmiſzli ſzvoiu pamet kai miſzli, ſzvoie ſzercze kai ſeli, ſzvoia vuzta kai govore, ſzvoie ruke kai delaiu, ſzvoie noge kud hode, y onda zpoznati hoche kakov ſzad rodì, dober ali zlochezt, za nebo ali za pekel: akoli dober, blago vam; ako zlochezt jai vam. *Ex fructibus eorum cognoſcetis eos.* Iz ſzada zpoznatiſze more kam drevo ſzliſſi. Am.

OSZMA NEDELYA PO TROJAKEH.

Kak vſzaki kerſchenik z-blagom ſzebe od Boga podelyenom, more y mora ſzirote Boſie ſzebe priatele vuchiniti.

Facite vobis amicos de Mammona. Lucæ c. 16. v. 9.

Vuchinete ſzebe priatele iz blaga.

NEkoi mudri Filoſofus ſzudilie negda y vuchil, da ne ſzamo je vredno, nego y potrebno vſzakomu ſivuchemu chloveku imeti konche jednoga priatelą, y takai jednoga nepriatela, y to zato dabimu priatel pravicżu y iztinu povedal; Nepriatel pako dabi na vſzę niegove ehine, pute, y korachaie pazil. Takai dabiga priatel opominal, y karal videchiga kai zlo y krivo chiniti, y po gresneh putęh hoditi: Nepriatel pako dabigą preganial y trapil, ter ovem nachinom terplyvnozti niega vuchil; Ar y vſzaki chlovek ima vſzigdar jednoga dobroga Angiela ſzebe za Chuvara od G. Boga odluchenoga, koiga na vſzako dobro obracha, y od vſzakoga zla oduracha; Ali ima takai y hudoga Angiela polek ſzebe koimu na vſzaku rech, korachai y pogled, pazi na vſzako zlo

y

y gresno dello nadusžava, vabi, y tenta; Kaiti pako ime Nepriatela, y hudoga duha vszakomu chloveku ie szuprotivno y odurno, nitisze koi chlovek naiti more na szvetu koibiga selel imeti, vnogo menie pak z-hudem duhom szpravlyatisze, zato Szin Bosi opomina nasz kaksze moramo za dobroga priatela zkerbeti, govorecsi vu danasniem Sz. Evang. *Ego autem dico vobis, facite vobis amicos de mam̃ona.* Ja pako govorim vam chineteszi priatele iz blaga, y zrok tomu daie ov: *Ut cùm defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.* Da kad pomenykate oni primu vasz vu vekovechna prebivalischa, znaiuch dobro on, one Duha Sz. rechi: *Amicus fidelis protectio fortis*, da naimre vszaki verni priatel, ie obramba y podpornia preiaka vszakomu koiga ima, y one druge: *Amico fideli nulla comparatio.* Nikai na szvetu ni bolsega od priatela vernoga, koiemu za priszpodobiti, ni ztvari naszvetu. Kade pako, y kakbisze mogel takov priatel dobiti, ali nayti; Iztinaie danasz Christus vu danasniem Sz. Evang. vuchi kakbi szi mi verne priatele mogli naiti y vuchiniti, naimre: *De Mammona iniquitatis.* Iz blaga krivichnoga, koie rechi potrebaie razumeti ovak, da naimre neveli, niti nerazme Christus blaga onoga koiesze po tatbinah, tolvaiztvu, vsurah, y cziganiah krivo y nepraudeno zadobiva, govori Hugo Cardinal. *Non est intelligendum de mam̃ona iniquitatis, id est, pecunia injustè aquisita, & iniquo titulo possessa, sed intellige de mammona iniquitatis, id est, de divitijs, quæ solent facere iniquos, seu solent esse materia iniquitatis.* Po blagu krivichnom, nerazmesze ovde ono blago koieie krivemi nachini proti pravicze zadoblyeno, y chuvano; negosze razumeti mora blago ono, koie zlocheztc lyudi chini, illi biva zrok koiega greha, kod prekoredne lyubavi, zkupozti, y nemiloszerdnozti, ar blago koiesze krivemi nachini zadobiva nemoresze niti nemora za almustyo vbogem podeliti, negoieie potrebno nazad povernnti onomu komuie vzeto govori Liranus: *Si injusto titulo aquirantur divitiæ, vel possideantur, de eis non debet dari eleemosyna, sed est restitutio facienda.* Almustvo adda datisze mora

Eccl. c. 6. v. 14.

Hugo Card. cit. à Mansio:

Lyranus.

poleg danasniega Sz. Evang. rechi, iz blaga onoga koiesze zlo zadobiva, ali vu szebe nezadersava dusnozti povrachania: *Quoniam repugnat Divinis praeceptis eleemosyna sacrificium offerre de rapina.* Arie szuproti Bosiem zapovedam aldov almustva daruvati, iz blaga szilum doblyenoga govori Cajetanus, kodszu naimre tatbine, tolvaiztva, vsure, koia on vsza prepoveda pod szmertni greh chiniti, y zapoveda nazad komuie kai tak vzeto, povernuti: Zato dozta budi mene recsi daszi vszaki mora priatele vuchiniti Bosie szirote z-blagom onem koiemie od G. Boga gdo nadelyen, nikai negovorecs od blaga zlo iliti z-kakovem grehom zadoblyenoga, kodie ono, koie tersczi y kramari hodech po szenymeh, y zamuguiuch Sz. Masse po szvetkeh, prekersuiuch Sz. pozte; ali pak kurvende szvoiem szmerdlyvem telom lotruiuch zadobivaiu, y kakszumu oni priateli na ovom, y na drugom szveru hasznoviti, pokazati hochu.

Cajetanus.

Kaije Sz. Almustvo? chuiem dami Sz. Thomas od Aquine naipervi ovak odgovaria: *Est opus, quando datur aliquid indigenti ex compassione, propter Deum.* Je dello, kadsze daie kai potrebnomu iz pomiluvania za lyubav Bosiu, dabi pak Christus tem bolye, y berse genuti mogel vszako szercze na pomiluvanie szvoieh vbogeh szirot govori pri Sz. Mattheu: *Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis.* Kaizte jednomu zmegy malyahneh moieh vuchinili, menezte vuchinili; Ako adda on koi vbogomu almustvo daie, nye szamomu Christussu daie, y tako Christussa szebe za priatela chini, y dobiva, zakaizato opomina Duh Sz. po mudrom Syraku vszakoga zmegy vasz: *Si benefeceris, scito, cui feceris.* Ako kai dobra chinis, znai komuie vuchinis, Christussu naimre vu kipu onoga vbogoga, odkud toga takovoga miloztivnoga y dareslyvoga chloveka josche na ovom szvetu sivuchega Duh Sz. za blasenoga imenuie, govorecsi po Sz. Kralyu Davidu: *Beatus qui intelligit super egenum & pauperem.* Blasen koisze razme zverhu potrebnoga y vbogoga, kade Sz. Otecz Augustin premislyavaiuch ove Sz. Kralya Davida rechi, ovak nye

Matth. c. 25.

Eccl. c. 12.

Psal. 40.

raz-

razlase. *Alius te quærit indigens, alium tu debes quærere indigentem.* Drugi tebe ische potreben, drugoga ti moras izkati potrebnoga, toieto hoche recsi, tebe ô moy kerschenik vszaki dan pohagiaiu y obizkavaiu doma one vboge szirote, ti pak vu nyh moras izkati drugoga potrebnoga toieto szamoga Christussa, koi veli ovak: *De meo utique quæro, ait Dominus, da mihi & reddam tibi, habuisti me largitorem, fac me debitorem.* Kaije moie, iliti od moiega ischem y potrebuiem, dai mene, y povernem tebe, imelszime darovnika, vuchinime dusnika, ali zakai Christus ische od nasz almustva? jeda morebiti on na tuliko sziromastvo je dossel da prez nasz nemore siveti? ah ne, ne, ar govori snym Sz Kraly David: *Bonorum meorum non eges.* Blaga nit imania moiega Gozpone ti nepotrebuies; Nego to on chinì za nassu vekovechnu haszen, ar mi nyemu daiemo kakovogod malo almustvo blaga vremenitnoga szveta ovoga, za koie on nam obecha, y povracha vekovechne kincse nebezke, y snymi szamoga szebe, oh ter nili ovo zlamenie priatelztva y lyubavi velike G. Boga nassega proti nam nevolynem gresnikom?

S. August. de summo bon.

On pako koi hoche almustvo dati, to mora veszelo y dobrovolyno chiniti premislyavaiuch vszigdar G. Boga vu kipu vbogoga, y veruiuch da szamomu G. Bogu daie, kai vbogomu daie, y dabi rad vech dati dabimu moguche bilo, ar veli Sz. Isidorus: *Quali enim intentione ab unoquoque largitur, taliter & apud Deum accipitur, nam Deus non remunerat secundùm quantitatem eleemosynæ, sed secundùm affectum hominis.* Z-kakovem nakaneniem daiesze almustvo, takie pred Bogom prietno, ar G. Bog negledi na almustvo kulikosze daie, nego kakovem szerczem y hoteniemsze daie, odkud nigdorsze nemore izprichati daie szam sziromah, ar dabi koiemugod sziromahu gdo ponuial za novecz jeden vagan psenicze, ali vedro vina, prez vszake dvoinozti onbi nye rad kupil, nitibiga sziromastvo zdersalo od onoga dobichka: Tak prodaie G. Bog szvoiu miloschu y dare, za dobru y lehku czenu, maloga almustva daiuch szvoie nebo y szebe szamoga onomu

S. Isidor. de sum. bono.

mu koi veszelo y dobrovolyno za lyubav niegovu vbogomu y malo kai almustva podelyuie; zakaizato naiszi vszaki za navuk vzeme one ztarcza Tobiassa rechi, koieie szinu szvomu na szmertne poztelye buduchi kakti za jeden Testamen-
Tobiæ c. 4. v. 8. tum oztavlyal, y naiperve jeszu ove: *Quomodo potueris, ita esto misericors, si multum tibi fuerit, abundanter tribue; si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude.* Kak budes mogel tak budi miloztiven, ako budes dozta imal, obilno podeli; ako budes malo imel, y od onoga maloga nezkrati, nego dobrovolyno podeli vbogomu, y dabi szin nyegov ztem raissi y marliveie on niegov navuk y testamentum
v. 10. obdersaval, ov zrok napervomuie doneszel: *Præmium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis.* Ar tak chinechi velike dare ti tebe szpravlyas vu vremenu potreboche, y veliko dobro tebe zaszlusuies zkakovemgod y malem almustvom koie
v. 11. iz dobre volye vbogomu razdelis: *Quoniam eleemosyna ab omni peccato, & â morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras.* Ar almustvo od vszakoga greha, y od szmerti oszlobagia, y nepuscha dusse poyti vu tmicze peklenzke, nut adda N.N. kuliko haszne y pomase podelenie Sz. almustva.

Naideszе morebiti gdo koiszе izpricha da nima ni novcza pod oblaztium szvoium, kai adda takov mora chiniti? Ja nato odgovariam, da on koi nima novcza, ima kruha, y ako nima vina, ima konche friske vode, ar ako Christus pri
Matth. c. 10. v. 42. Sz. Mattheu govori: *Quicunque dederit calicem aquæ frigidæ tantùm in nomine discipuli, non perdet mercedem suam.* Koi da pehar vode friske liztor vu imenu vuchenika, nesche pogubiti plache szvoie, adda akoszi tak vbog y sziromah da nimas kai podeliti vbogomu, podaimu konche friske vode akoteie proszi, y ako nye na ruku nimas, volyu pak y hotenie imas pomochi blisniega tvoiega koiega znas od seie, glada, ali koie druge nevolye pogibati, znai y verui da *non perdes mercedem tuam.* Za tvoiu dobru volyu y hotenie nesches pogubiti plache tvoie, ar veli Sz. Augustin: *Coronat*
S. Aug. sup. Psalm. *Dominus intùs voluntatem, ubi non invenit facultatem.* Koruni

G.

G.Bog nuterniu dobru volyu, kade zvunzke jakozti, almustva naimre podeliti, nenahagia.

Znanoie da kramari y terſczi ovoga ſzveta izpraznuiu ſzvoie moſnie kupuiuch ovo ali ono, nye neizpraznuiu vuto ime dabi prazne oztalle, nego dabi oni rem bogateſſi poztalli. G.Bog je on naizmoſneſſi terſecz zkoiem mi moramo terſiti, ako ſelimo na ovom y na drugom ſzvetu bogati poztati, terſimo pak mi onda ſnym, kada kai vu imenu nyegovom vbogomu koiemu kai dobra chinimo, toieto kakovem almuſtvom niega nadelyuiemo, koiem podeleniem almuſtva nepoztaiemo ſziromaſkeſſi, nego bogateſſi, arſze G. Bog ne puſcha od dareslyvozti naſſe obladati, koia iztina moglabiſze z-vnogemi prechudnemi hiſtoriami potverditi, y naipervo iz Sz. Piſzma z-onum ſziromaſkum Vdoviczum vu Sarepta Sidonie, koiaie ſzvoiem Szirotinztvom Sz. Eliaſſa Proroka hranila, y chimie vecs troſſila, tem ne menie nego vſzigdar vecs je blaga imevala.

Takſzeie prepetilo Sz. Ivanu Gualbertu Opatu, koi vzemſi iz paſſe 6. krav, koieie vbogem razdelil vu vremenu velikoga glada, y vendar jednak broy krav je na paſſe oztal, tak damu niedna ni zmankala, da pacſe od onoga vremena vſze krave jeſzu tuzteſſe y plodneſſe poztalle.

Takſzeie pripetilo z-Blaſenem Cozninom koi nimaiuchi vu moſnie ſzvoie nego ſzam jeden jedini kraiczer, kadaie od vbogoga za almuſtvo bil proſſen, koiega je van vzel y vbogomu dobrovolyno podal, ſcleiuchimu vecs dati dabi imel, y od onoga vremena niegova moſnia nigdar ni bila prazna prez penez, kulikoie god iz nye van jemal, izpraznitiſze vendar nigdar nikak ni puztila.

Takſzeie pripetilo z-Sz. Gerarduſſem Opatom letta 1197. vu vremenu velikoga glada, y on imaiuchi veliku zkerb na ſziromahe vboge daieic hranil, chinechi vſzaki dan kruh pecſi za nyhovu hranu, y chez nekuliko vremena opomenulie peka kloſtra ſzvoga da menſe hlebcze pecſe da morebiti nezmanka y za kloſter y za vboge kruha, koiemu odgovori-

lie

lie pek, Gozpone jaſzem to ſzam jur zdaunia miſzlil, y pochel menſi kruh pecſi, aliſze nepuztì, ar akoprem ja male hlebcze meſzim, y vu pech poztavlyam, kruh vendar vu pechi razte, y vſzigdar jednak oztaie.

Takſzeie pripetilo onomu ſziromahu chloveku od koiegaſze Sz. Peter Damian ſzpomina (da neizbroiena ovem ſzpodobna pripetchenia na ztran oztavim) koi y ſenum ſzvoium niſzu vech neg ſzam jeden novchecz imeli, z-koiem novczem poſſelie bil on ſziromah chlovek na piacz dabiſzi kai za niega kupil, kaibi z-kruhom poiel, koiega zeztauſi iden petlyar y proſzechiga vu Ime Boſie almuſtva, nimaiuchimu pako kai podeliti nego on novchecz, dalmuie y niega, y onak prez niega povernulſzeie domov, nut chuda, kadabi on ſenum ſzvoium ſzuh kruh za ztollom iel, doſſelie jeden mladenecz vu hiſu koimuie doneſzel vu jedne czandre zto novacz zaviteh, y poztavilicie pred nyega na ztol rekuchi, ovovam moy Gozpon poſſilya, y odiſſelie nazad daga vecs ni bilo videti, zato ſzuditiſze more daie ono bil jeden Angiel od Boga poſzlan, iz cheſza vſzega lehkoſze zpoznati more y ochima videti, daſze G. Bog nepuſcha obladati od daresſyvozti chlovechanzke, nego da on marlivo placha, y obilno povracha vſza koiaſze vbogem ſzirotam niegovem za volyu y lyubav niegovu daiu.

Ali potrebnoie znati vſzakomu zmegy vaſz N.N. da nemora bitti naivexi, y naipervi zrok vſzeh almuſtvih ov, dabi naimre vi na ovom ſzvetu od G. Boga naplacheni y blagom nadelyeni bili, ar ako gdo bude na ovom ſzvetu od Boga ſelel, y proſzil plachen bitti, y plachu dobi? plache vekovechne nebezke teſko delnik poztane, armu bude po ſzmerti odgovorieno: *Amen dico tibi, recepiſti bona in vita tua.* Govorimti daſzi priel plachu doklamſzi ſivel, ali pak: *Receperunt mercedem ſuam.* Prieliſzu plachu ſzvoiu, zakai zato, z-almuſtvom ſzvoiem koie gdo vbogem delì, mora ſnym czilyati na diku Boſiu, y duſsnò zvelichenie ſzvoie, y tako kada gdo miſzli almuſtvo podeliti, nai nye G. Bogu alduie na vexu

xu chazt y diku niegovu, y grehov szvoich oproschenie, ar veli Duh Sz. po mudrom Syraku: *Ignem ardentem extinguit aqua, & eleimosyna resistit peccatis.* Ogeny goruchi vgassuie voda, y almustvo obalya grehe, adda krichi Daniel: *Peccata tua eleemosynis redime.* Grehe tvoie z-almustvom odkupi, odkud izpelyatisze mora da on koi vech y vexeh grehov chini, vexe takai almustvo je dusen dati, chim pako vexe y obilnesse almustva gdo daie, tem vecs priatelov pri G. Bogu zadobiva, koij za niega mole, kod Sz. Hieronym lepo govori: *Qui opera charitatis exercet, habet multos intercessores, & impossibile est, multorum preces non exaudiri.* Koije lyubav proti vbogem toieto rad izkazuval, y nyh almustvom nadelyaval, ima vnoge koij za nyega prosze y mole, y ni moguche dabi vnogeh prosnia nebila vszlissana, y ovoszu oni priateli za koienasz vu danasniem Sz. Evang. Christus opomina; *Facite vobis amicos de mammona.* Vuchineteszi priatele iz blaga, y akoprem naidusze vnogi petlyari veliki gresniki, nikai zato, on koi y tem takovem dobrovolyno za lyubav Bosiu almustvo podeli: *Non perdet mercedem suam.* Nepogubi plache szvoie pri Bogu, ar ono almustvo podelyeno vu naruchaiu sziromaha molilo bude za onoga koije nye podelil ar veli Duh Sz. *Conclude eleëmosynam in corde pauperis; & hac pro te exorabit.* Poztavi almustvo tvoie vu szercze vbogoga, y ono bude molilo zate.

Eccl. c. 3. | Daniel. c. 4. v. 24. | S. Hieron. | Eccl. c. 29. v. 15.

Vigymo josche malo nadalye veliku haszen koiu ne szamo na ovom, uego y na drugom szvetu sz. almustvo chloveku dareslyvomu doprinassa, mudri Syrak vuchì: *Omnis misericordia faciet locum unicuique suum secundùm meritum operum suorum.* Hoche recsi da almustvo pripravlya mezto vu nebu vszakomu miloszerdnomu chloveku, odkud zpoznatisze more da miloszerdnozt proti vbogem izkazana je klyucharicza nebezka, koia zapira vrata nebezka zkupczem, y dareslyvem nye odpira, zato y Sz. Gregur veli: *Dei misericordiam non potest promereri, qui misericors non fuerit.* Bosie Miloszerdnozti nemore zaszlusiti, koi ni miloszerden. Almustvo zpre-

Ibid. c. 16.

vagia dusſu na drugi szvet, kadaie chlovek od vszeh ovoga szveta naidragſeh priatelov zapuſchen. *Opera enim illorum sequuntur illos,* Dela nyhova toieto miloszerdnozti y dareslyvozti naszleduiu nyh. Almuſtvo na Szudu Boſiem, dusſu miloszerdnoga chloveka chinì szrechnu y blaſenu polek szvedochanztva Sz. Kralya Davida: *Beatus qui miseretur & comodat, disponet sermones suos in judicio.* Blaſeni koiſze szmiluie, y poſzuiuie ar na szudu Boſiem bude znal batrivo odgovoriti na tusbe peklenzkeh nepriatelov, pokehdob da Szudecz nebezki bude naibolye rachunov pital od miloszerdnozti proti vbogem, zpochitaiuch onem nemiloszerdnem: *Esurivi, & non dedistis mihi manducare, sitivi, & non dedistis mihi bibere, hospes eram, & non collegistis me, nudus, & non coperuistis me.* Gladuvalſzem y nizteme nahranili, ſeialſzem y nizte dali mene pitti, putnikſzem bil, y nizteme na ztan prieli, golſzem bil, y nizteme odeli, ar kaigod malyahnem moiem nizte vuchinili, nizte niti mene; szuprotivnem pako nachinom bude govoril z-onemi miloszerdnemi, y tako nemiloszerdne hoche vu pekel poszlati, miloszerdne pako szobum vu nebo odpelyati, nut velike haszni miloszerdnozti y dareslyvozti proti vbogem nevolynem.

Szada potrebaie premiszliti komuſzeie chlovek naipervo y naibolye duſen szmiluvati, y vu potreboche z-almuſtvom nadeliti? arſze dobro zna daſze vnoge ſele vbogi nahagiaiu, prez vszake dvoinozti potrebaie veruvati y valuvati daſzeie vszaki Boſi ketſchenik duſen naipervo szmiluvati nad onem koga vidi naiszíromaſkeſſega, ali y ovi naiszíromaſkeſſi moguiſze razluchiti na vnoge, poztavęmo jednoga gozpoczke familie, y negda bogatoga, koiega ali praude, ali nepriateli, ali ogeny jeſzu na petlyariu poztavili, doma nima obchem ſiveti, szramuieſze pako petlyati, ovomu takovomu duſenſzeie vszaki pervo szmiluvati, neg koiemu drugomu proztoga ztana po hiſah petlyaiuchemu.

Ako koi tvoy dobrochinitel nahagiaſze vu takove potreboche, tiszi duſen niega prepoztaviti onem dvem zgorniem

niem potrebnem, y niega pervo pomochi neg niednoga drugoga naivexega kolduſſa. Ako pak nahagiaſze vu takove potreboche tvoy rod, y kerv, toieto brat ali ſzeztra, ſzin ali kchi, ottecz ali matti, mus ali ſenna zakonzki, kulikoſzuti bliſneſſi vu rodu, tulikoſzi nyh pervlye y bolye duſen pomagati, nahagiaiuchiſze vu takove potreboche y nevolye daſzi ſzam nemore nikak pomagati, ti kakgoder naibolye znas y mores, morasga pomagati pervo neg nikoga drugoga.

Buduchi vſzemu tomu tak, kod y je iztina prava, ſzada pak velim polek rechih danasniega Sz. Evang. ovak; Akoie velika dusnozt pomagati vſzakoga vbogoga; vexa onoga koi iz gozpocztva y bogacztva vu ſziromaſtvo opade, joſche vexa dobrochinitele, priatele, y rodbinu, naivexa pako duſnozt je pomagati Roditele ſzvoje. Dabiſze pak ovi vſzi titulusſi vu jedne ſzame perſone nasli, toieto vas otecz ali matti ztare gozpoczke familie rogieni, y negda bogati bili, koijſzu tuliko truda y zkerbi zvami preterpeli doklamſzu vaſz na noge poztavili, tulike ztroſke na vaſz chinili, doklamſzu vaſz vu ztalis dobroga imetka pripelyali, vam po ſzmerti vſza ſzvoia oztavili, y zbog vaſz morebit rauno vu takov ztalis opali, da od nevolye pogiblyu, glad, ſeiu, y Bog zna kakove muke terpech ſzamiſzi nikak pomocſi nemogu, gdo bude mogel taiti da vi pod ſzmertni greh nizte duſni pomagati nyh?

Akoie pak vſzemu tomu tak, kod y ni drugach, ah N.N. obernemoſze ſzada z-ochima razuma naſſega na one vboge, mile, tuſne, y ſaloztne duſſicze purgatoriumzke, one jeſzu Gozpoczkoga, ar Boſiega pokolenia, one jeſzu priatelicze, y dobrochinitelicze, rodbina y roditeli vaſſi, koie vu oneh preztraſsneh purgatoriumzkeh mukah od glada y ſeie miloſche Boſie pogibaiu, y ſzameſzi pomochi nikak nemoga nego milo zdiſſuch, ſuhko plachuch, y ruke gore zdiſuch kriche iz oneh muk: *Miſeremini mei, miſeremini mei, ſaltem vos amici mei.* Szmiluiteſze mene, ſzmiluiteſze mene konche vi priateli moij, pokehdob da oni koiemſzmo mi naſſe blago y

bogacztvo oztavlli, naffa rodbina, naffa decza za naſz nemaraiu, nego veſzelo naſſega blaga vuſivaiu, naſz pako puſchalu vu mukah od glada y ſcic poglbati.

Nahagiaſze vu ztarch hiſtoriah kakſzu negda velike ſumme penez broili za odkuplyenie ſzusnyev, kakti naimre za odkuplyenie Ivana Intrepiduſſa iz ſzuſanztva danoie bilo dve zto jezer zlatch dukat. Za Caroluſſa Herczega Aurelianzkoga oſzlobogienie iz ſzuſanztva Anglianzkoga izbroienoie bilo tri zto jezer zlatch dukat. Potlam bi Henricus Szin Friderica Ceſzara od otcza ſzvoga dvadeſzet y dve lette bil vu uze zapert, naſſelſzeie jeden niegov dober priatel, koi za oſzlobogienie mladoga Herczega obechalie Ceſzaru jeden iz chiztoga zlata lancz zkoiembiſze mogel veſz on veliki varas Bononie prepaſzati. Kraly Attapalipa za oſzlobogienie ſzvoie obechalie bil vu 40. dneveh 7. millionov chiztoga zlata poztaviti.

Dabi onem Purgatoriumzkem duſſiczam od G. Boga dopuſcheno bilo mochiſze oſzloboditi iz one vuze muk purgatoriumzkeh, oh! kak rade, y veſzele dalebi vſze ſzvoie peneze, pohiſtva, vſze blago grunte, y imania, vſze od naiveχega do naimenſega kaiſzu na ſzvetu oztavili, ali kaiti to od Boga nym ni dopuſcheno, duſni jeſzu ſivuchi za nyh to chiniti, ter naimre oni koij preminucheh blago krivo ali pravo ladaiu, y vuſivaiu, a naibolye pako oni Executori Teſtamentumov, koijſzu duſni pod ſzmerti greh preminucheh zadnie volye izpuniti, zakaizato N.N. *Mementote vinctorum, tamquam ſimul vincti.* Opominavaſz Sz. Pauel Apoſt. Szpomeneteſze iz vuznikov, kakti dabi ſzami vu vuze bili, ali kak, y kakovum plachum? Sz. Gregur piſſuchi Bonifaciuſſu veli: *Animæ Defunctorum quatuor modis ſolvuntur, aut oblationibus Sacerdotum, aut precibus Sanctorum, aut charorum eleëmoſynis.* Duſſe Purgat. chetiremi nachini oſzlobagiaiuſze naimre Sz. Maſſami, Sz. Molitvami, y Almuſtvom, y to vuchi ne ſzamo Sz. Gregur Papa, nego y ſzam Chriſtus pri Sz. Lukachu z-jednum parabolum z-onem chlovekom koi vu nekoie ſzvoie potreboche doſſelie bil po tverde nochi k-jednomu ſzuſzedu y priatelu ſzvo-

Ad Hebr. c. 13. v. 3.

ſzvomu kadſzeie jur on bil na pochinek poloſil, ov pako zvuna kuchilie na vrateh y proſzil marlivo: *Amice commoda mihi tres panes.* Priatel dragi ſzuſzed moy lyublyeni ztani gore, y poſzudimi tri hlebcze kruha, y akoprem on znutra odpravlyalgaie odſzebe govorechimu: *Noli mihi moleſtus eſſe.* Nebantuime, ali on vanesni zato ni maral, nitiga preztal proſziti, doklamſzeie on nutreſni moral iz poztelyę ztati, y dati kaigaie proſzil, kaitiſzu dobri ſzuſzedi y priateli bili.

N.N. Chulizte morebiti vechkrat ne ſzamo povedati, kak po ſkureh nocheh kadſze lyudi na pokoi poztavlyaiu, dohaggia nekai na vrata kuchit, da nekai po komorah hodi, po ſtengah, po nahiſu da ropace, zdihava, jauche, y ova vſza morebiti jezte ſzami chuli vu vaſſeh hiſah ovakve komedie, kaivamſze vidi, kai ſtimate, y ſzudite, gdo to chini? kaiſzu ovo za jedni nochni gozti? Ah veruite poboſno da po oſzebuinom prepuſcheniu Boſiem moraiu bitti duſſicze Purgat. oneh vaſſeh znanczev, ſzuſzedov, priatelov, rodbine, otcza mattere, ſzina kchere, bratta ſzeztre, muſa ſenne, koij vaſz budè, nazavaiu, proſze, mole, ali kai takvoga proſze? *Ah amice commoda mihi tres panes.* Ah priatel poſzudimi troiega kruha, toieto kruha Angelzkoga preſz. Sacramenta koga Meſnik vu Sz. Meſſe Otczu Bogu alduie: *Credentes*, govori Sz. Cyrillus Alexandrinzki, *maximum eſſe juvamen animarum, pro quibus offertur obſecratio ſancti illius, & tremendi ſacrificij.* Veruvatiſze mora naivexu pomocs dobivati duſſe za koieſze alduie Sz. Boſanzki Aldov, Sz. naimre Meſſe, ar Baronius, Beda, y Sz. Gregur piſſu ſzvedochecs od nekoieh ſzusniev koie lyudi ſtimaiuchi mertve, y kod za takoveh duſſe ſivuchi chiniliſzu Sz. Meſſe ſzluſiti, y kadagod je bila koia Meſſa ſzluſena, vſzigdarſzuſze ſelezia na nogah nyhoveh razpuczala: *Toties captivo vincula ſolvebantur, quoties pro ipſo tamquam pro defuncto ſacra hoſtia offerebatur.* Ako pak na zemlye ſivuchem lyudem tulikoſzu Sz. Maſſe pomagale, gdo bude mogel dvoiti dabi nepomagale y purgatoriumzkem duſſiczam iz onoga ſzuſanztva van iziti?

Luce c. 11. v. 6.

To nai poszvedochi ona Hiſtoria koiaſze eſte od Henrika Suſona, koi kadabi jednomu ſzvomu duhovnomu Brattu obechal bil da hoche za duſſu niegovu kada premine 3. Sz. Meſſe ſzluſiti, koi preminuchi y pokopan buduchi, zabilſzeie Suſo iz Bratta ſzvoga y obechania, niemu vuchinienoga, kodſze y ſzadasnie vreme vecskrat pripecha, akoprem on vſzaki dan marlivoie molil za vſzu ſzvoiu preminuchu Bratiu, chez nekuliko vremena po Boſiem prepuſcheniu doslaie k-niemu duſſa onoga Bratta, y po dugom zdihavaniu pochelamuie govoriti: *O frater! ſanguine opus eſt, qui extinguat ignem, quem patior.* Oh Bratte! kervibi potrebno koiabi vgaſzila ogeny koga terpim: Tvoia molitva za naſz preminuche iztinaie daie dobra y Bogu prietna, ali ni zadozta za vgaſziti ove goruche plamne koie terpim, negoie potreba kervi Chriſtuſſeve koiaſze zaderſava vu Aldovu Sz. Meſſe. Adda N.N. *Facite vobis amicos.* Vuchineteſzi priatele one mile duſſize, chinechi za nye koiu Sz. Maſſiczu ſzluſiti, nyu plachaiuch Meſniku ako ne z-blagom od vaſz z-kervavemi ſulyi zadoblyenom tak konche: *De mammona iniquitatis*, z-blagom od oneh preminucheh zadoblyenem, koie vi krivo y nepraudeno ladate.

Piſſe Anaſtaſius da lyuczto Scitie za obogareti z-dragem kameniem zakoieſzu znali daſze vu nyhovom orſzagu nahagia, ali vu jedne preglúboke glubine, vu koiu neuſſaiuchiſze lyudi poyti, zato izmiſzliliſzu bili ov nachin, toieto, jednoga Jancza jeſzu na fallate poſzekli, y vu onu glubinu pohitali, miſzlech daſze onoga kervavoga meſza prime drago kamenie, karvani pako buduſze vu onu glubinu zaletavali, y one fallate Janchevoga meſza van znaſſali, y z-meſzom derſechega dragoga kamenia nym donaſſali. Szada morem ja ovak rechi daſze po one glubine pune dragoga kamenia nikai bolye nerazme kak glubina purgatoriumzka puna duſſicz kerſchanzkeh, kaiti pak nam ſivuchem ni moguche vu onu gluboku jamu zayti, oneh duſſicz pobirat, y van nyh iznaſſat, kaiſzmo adda chinechi? ah kai drugo, kak prechiztoga Jancza Boſiega Chriſtuſſa naimre Szina Boſiega Telo vu

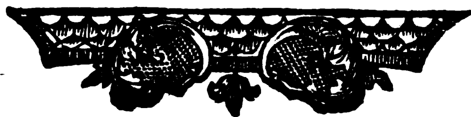
Preſz.

Presz. Oltarzkom Sacramentu potreba dal'mi dole hitimo, koiegaſze hote oni dragi kameni prieti, y od pticz nebezkeh ſzveteh naimre Angelov van izneſſeni bitti, y na goru dike nebezke zaneſſene; z-koiem dragem kameniem duſſicz kerſchanzkeh za obogateti komoru nebezku, oztavilie Chriſtus na zemlye ſzvoie Telo vu Preſz. Sacramentu, y dal oblazt Maſnikom daie vu Sz. Maſſe na tri falate razdele, ar y S. Meſſa razdelyuieſze na troie, naimre na chazt y diku Preſz. Troyztva, drugoch na zdrauie telovno y grehov oproſchenie lyudih ſivucheh, oua pak tretia droptinicza poztavlyaſze vu glubinu keliha y kervi Chriſtuſſeve, za oſzlobogienie oneh mileh duſſicz iz glubine muk purgatoriumzkeh, odkud zpoznatiſze more da nikai ni haſznoviteſſega y moguchneſſega za oſzlobogienie duſſicz kerſchanzkeh iz muk purgatoriumzkeh kak Sz. Meſſa, koi pak goder chini za nye Sz. Meſſe ſzluſiti, on naivexe, Bogu naidragſe, y ſzamomu ſzebe naihaſznoviteſſe almuſtvo chini, ar vſzaki takov Boſi kerſchenik ſzebe G. Boga, y one Duſſicze priatele chini: *Facite ergo vobis amicos.* Vuchinetеſzi priatele naſzleduiuchi navuk ztarcza Tobiaſſa, kogaie ſzinu ſzvomu na zkradnie vure ſitka ſzvoga oztavil: *Panem tuum, & vinum tuum ſuper ſepulturam juſti conſtitue.* Kruh tvoy, y vino tvoie na grob pravichnoga poztavi, tak y ja vam velim N. N. koij ako nimate novcza z-koiembi Sz. Meſſu platili, kruscza, vincza, podelete vbogem polek premoguchnozti za duſſicze vaſſeh preminucheh Roditelov, rodbine, priatelov, znaiuch dobro y tverdno veruiuch da: *Fiducia magna erit coram ſummo Deo eleemoſyna omnibus facientibus eam.* Uffanie veliko bude pred viſniem G. Bogom almuſtvo vſzem onem koij nye chinili budu, ar *Beati miſericordes, quoniam ipſi miſericordiam conſequentur.* Blaſeni Miloſzerdni, ar oni na ſzudu Boſiem budu pomiluvaui, y miloſzerdnozt zadobiti hore. Tobiæ c. 4. v. 17.

Zakaizato opomina vſzeh y vſzakoga kerſchenika Boſiega Sz. Auguſtin ovemi lepemi rechmi: *Attendite fratres mei, attendite, quia non ſolùm pauperibus in via miſereri debemus, ſed & defunctis cum omni diligentia.* Pazete dobro bratia moia, paze- S. Aug. ſerm. 40. ad Fratr. in Erem.

pazete dobro, ar ne szamo vbogem na zemlye sivuchem, nego y dussiczam preminuchem szmiluvatisze moramo vszum marlivoztium, toieto vszemi modussi y nachini zkerbetisze moramo miluvati y pomagati buduchi daszi one szame nikak pomochi nemogu, neg pomoch szvoiu od nasz chakaiu, od nasz prosze y potrebuiu proszech: *Amice commoda mihi tres panes.* Priatel poszudimi tri hlebcze kruha, ako adda ò K.D. nemores onem milem dussiczam vu nyhove potreboche pomocsi kodbi hotel, y moral z-kruhom Angelzkem koisze vu Sz. Messe alduie, toieto ako nimas chim Sz. Masse platiti, pomozi konche Sz. Pricheschaniem, pomozi z-fallatczem kruha podelechiga vbogomu za preminuche, pomozi Sz. poztom, pomozi Sz. Molitvum ar nato opomina nadelye vszakoga od nasz Sz. Augustin govorecsi: *Ora ergo pro defunctis, ut, dum fuerint in æterna vita, pro te orare non negligant, expectant enim nos, ut juventur per nos.* Moli adda ò kerschena sivucha dussa za mertve, da pak one kad budu vu sitku vekovechnom, za te molíti neprepuzte, chakaiu nasz, dabi pomagane bile od nasz. *Facite ergo vobis amicos.* Vuchineteszi priatelicze one dussicze, koie od vasz vu oneh mukah pomochi prosze ne zabztuny, ne na prikazen, nego na poszudu: *Commoda mihi.* Poszudimi kakovo dobro dello z-koiemsze budem mogla naplatiti Bosanzke pravicze, y iz ove vuze preztrasneh muk oszlobboditi, y ja tebe hochu ztoverztium lyubav mene izkazanu naplatiti. *Mementote ergo vinctorum tamquam simul vincti.* Szpomenetesze adda iz szusniev Bosanzke pravicze vszum moguchnoztium y marlivoztium nym pomagati, ne menye neg bi seleli vi pomocs imeti dabi med nymi bili vu one vuze zaperti, koie prez toga tesko y mi vuydemo, Amen.

S. August.

DE-

DEVETA NEDELYA PO TROJAKEH.

Od neſzrechnoga ztaliſſa vſzake greſne duſſe vu ſzmertnom grehu ſivuche.

Videns Civitatem, flevit ſuper eam. Lucæ c. 19. v. 41.

Videchi Varas, plakalſzeie zverhu nyega.

ZRok ne mal, y kakovgoder imeliſzuſze Szini Izraelzki preztraſſiti, videuſſi Szina Boſiega pribliſavatiſze k Varaſſu ſzvoiemu, y nad nymſze milo plakati, kodnam to Sz. Lukach vu danasniem S. Evang. obznanuie govorecſi: *Ut appropinquavit, videns Civitatem, flevit ſuper illam.* Kadabiſze pribliſal bil, videchi Varas, plakalſzeie zverhu niega, zverhu koiega pripechenia vnogi Sz. Navuchiteli, y Tolmachniki Sz. Piſzma vnoga piſſu, aliſze vu piſzaniu neſzlaſu, ar nekoij vele daſzeie zato plakal, kaitie previdel ſzvoium Boſanzkum mudroztium da on niegov predragi Varas Jeruſalemzki mora poruſſen bitti od neverneh Tituſſa y Veſpaſianuſſa Ceſzarov natuliko da kamen zverhu kamena neoztane, niti ſzamo Varas mora poruſſen bitti, nego y vſze lyucztvo onoga Varaſſa

P

raſſa mora na niſtar doyti, ar veli Sz. Lukach daie Chriſtus govoril: *Ad terram proſternent te, & filios tuos, qui in te ſunt, & non relinquent in te lapidem ſuper lapidem.* Na tla hote hititi tebe, y ſzine tvoie, kojiſzu vu tebe, y nehte puztiti vu tebe kamena zverhu kamena, kod y je vſze ovo Chriſtuſſevo prorokuvanie bilo izpunieno, ar ſzvedochi Tirinus *in Chronica ſacra* od onoga lyucztva Izraelſzkoga: *Undecim centena millia occiſi, & nonaginta ſeptem millia capti.* dagaie naimre jedenaizt zto jezer bilo potucheno, y devedeſzet y ſzedem jezer polovlyeno, koiem ſzusniem bilaie tak mala czena, daiſhie mogel chlovek trideſzet za jeden ſzam ſzreberni penez kupiti; Titus Romanus Ceſzar chinilie vſzaki dan pet zto Izraelczev obeſziti na drevia, tak da vech ni bilo mochi drevia zmagati: Takov glad je bil daſzuſze lyudi megy ſzobum raſali, pekli, kuhali, y jeli; drugi putem hodech pomirali, daijh vech ni bilo moguche pokapati, oh! kulika neſzrecha tak lepoga Varaſſa. Drugi pako Navuchiteli govore daſze ovo pripechenie od koiegaſze danasni Sz. Evang. ſzpomina razumeti more duhovnem nachinom, kod naimre moy Serafinzki Doctor Sz. Bonaventura veli: *Hoc autem ſpiritualiter contingit contra quemlibet peccatorem, manentem in proſperitate temporali.* Toſze pak duhovnem nachinom pripecha, ſzuprot vſzakomu greſniku, vu vremenitne ſzreche, da bolye recſem vu ſzmertnom grehu ſivuchemu, y to potvergiuie Sz. Anton od Padove: *Non flet Chriſtus civitatem terrenam ſolùm, ſed principaliter animam, non ruinam lapidum, ſed virtutum.* Neplacheſze Chriſtus nad varaſſem zemelyzkem ſzamo, nego vnogo bolye nad duſſum chlovechanzkum, ne zverhu poruſſenia kamenia, nego zverhu dobroth, krepoztih y naimov pogublyenia. *Non diruendos quidem muros*, pripomaſe tverditi ovu iztinu y vucheni Didacus Stella; *non ſubvertenda Jeruſalem ædificia deplorat Dominus, ſed cæcitatem civium ejus, & animarum interitum atque jacturam*, hoche recſi niſze plakal Chriſtus zverhu poruſſenia zidin, y palach velikeh varaſſa Jeruſalemzkoga, negoſzeie plakal zverhu ſzlepote purgarov ono-

Tirinus. S. Bonavent. apud Manſ. S. Ant. Pad. apud Manſ. Didac. Stella ibid.

onoga varassa, y zverhu pogublyenia tulikeh neizbroieneh duss, znaiuchi on dobro kak vrag pekleni ne szamo ono lyucztvo je zaszlepil bil, damuszeie zneverilo, nego y do danasniega dneva zaszleplyuie, ter krivovernike vu szvoie krive vere, a kerschenike vu greheh tverdokorne, y G. Bogu szvomu neverne chini siveti, vsze dobrote, naime, y korune nebezke pogublyati; Od neszrechnoga adda ztalissa vszake gresne dusse, vu szmertnom grehu sivuche, bude vezdasnie govorienie moie.

Sz. y Bogaboiechi Prorok Jeremias videchi, y razmislyavaiuchi onoga nailepsega, naiplemenitessega, y naiglaszovitessega Varassa Jerusalemzkoga neszrechno poroblyenie, y porussenie, zverhu niega milo zdihavaiuch, y suhko plachuch je govoril: *Quomodo sedet sola civitas plena populo: facta est quasi vidua Domina gentium: Princeps provinciarum facta est sub tributo.* Thren. c. 1. v. 1.
O Jerusalem prelepi varas nakai je dossel, koi pervo bilie pun lyucztva, szada pako je vesz puzt y prazen, y koi pervo gozpoduvalie zverhu narodov, y Herczeg bil nad vnogemi Orszagmi, y Provincziami, szada kod jedna saloztna vdovicza, y neszrechna robinia oplenicna, y poroblyena vidisze y zpoznava. *Omnes amici ejus spreverunt eam, & facti sunt ei inimici, & egressus est à filia Sion omnis decor ejus.* v. 2. Vszi priateli niegovi jeszusze proti niemu podignuli, y nepriatelimu pozztali; y vsza lepota niegova je potemnela y na nikai dosla. *Quomodo*? O prelepi Varas Jerusalem? Odgovaria: *Quoniam facta sum vilis, & quoniam invaluit inimicus.* v. 11. & 16. Kaiti od ztanovnikov niszem bil prestimavan, y kaitime nepriateli jeszu predobili, y preobladali, jednum rechium kaitime moie lyucztvo ni prestimavalo, zato nepriateli jeszu mene na ovo szpravili.

Mudri Origines z-vnogemi drugemi Navuchitelmi zverhu oveh Sz. Jeremiassa rechi pissuch govore, da vsze ove rechi koieie on govoril od Varassa Jerusalemzkoga, mogusze duhovnem nachinom razumeti od vszake gresne dusse, y zato mudri Origenes vszakum takovum dussum ovak govori:

O duſſa neſzrechna! tiſzi negda bila nailepſa, naiplemeniteſſa y naipreſtimaneſſa ar od ſzamoga G. Boga na ſzvoy Boſanzki kip, y ſzpodobu ztvoriena, tulikemi darmi y miloſchami nadelyena od Boga y napuniena; ſzada pako vidimte vſzu poroblyenu; y zapuſchenu; Tiſzi bila prelepa y predraga Boſia Zaruchnicza, ſzadate pak vidim vu cheruine kod jednu ſaloztnu vdoviczu: Tiſzi bila gozpa y gozpodaricza nad vſzem Boſiem ztvorieniem, ſzadate pak vidim robinium pod harachem peklenzkem; Vſzi tvoij priateli Angeli y Szvetczi nebezki jeſzu tebe zapuztili, y nepriateli tvoij poztali: Tvoia lepota tulikeh miloſch y darov z-koiemiſzi od Boga okincſena bila, tebeie ſzad oztavila, *Quomodo?* kak y odkud tulike neſzreche jeſzu nad te doſle? *Eh quoniam facta ſum vilis, & quoniam invaluit inimicus.* Kaiti lyudi vecs preſtimavaiu blago, chazti, y naſzladnozti telovne, neg mene, kaiti neznaiu gdoſzem, kaiſzem, odkudſzem, y kakovaſzem, y zato kaiti toga neznaiu, mene za niſtar derſè, za lebudkai mene vragu peklenomu prodavaiu, pod oblaztium koiega ja nemorem naimenſega dobra G. Bogu povolynoga vuchiniti, nitiſzi kakovoga naima vu nedu zadobiti, oh! tuſna ja y neſzrechna: *Quoniam invaluit inimicus, & quoniam facta ſum vilis.* Arſzem od nepriatela obladana, kairi od chloveka niſzem preſtimavana.

Pravo adda je rekel Duh Sz. po mudrom Salamonu: *Ubi non eſt ſcientia animæ, non eſt bonum.* Kadeſze nezna kai je, odkud je, y kulikoie vredna y preſtimana duſſa, *non eſt bonum,* to ni dobro, niti onde nikakvoga ni dobra, zverhu koieh mudroga Salamona rechi govori mudri Salaczar: *Qui animæ ſuæ ingenitam dignitatem non ſatis calent, nihil boni ſe habere agnoſcunt.* Koij duſſe ſzvoie czene y vrednozti neznaiu, neſtimaiu nit neveruiu dabi kai dobra imeli; kodſze to lepo zpoznati more iz ove priſzpodobe koiaie y na iztinu doſla bila, toieto dabi jeden mus. ali dete naſli kakov dragi kamen, y nebiga poznali, nitibimu czenu znali, prez vſzake dvoinozti niegabi lahko za dva ali tri novcze, morebiti y za menie

Prov. c. 19. — Salazar.

pro-

prodali, y to zbok toga zroka (kodſzem rekel) kaitimu czene neznaiu, zatoga malo ſtimaiu: Kodſzeie to pripetilo vu Varaſſu Granſon koi buduchi od Sviczarov doblyen y poroblyen, jeden priprozt ſzoldat megy drugem blagom dobilie takai jeden dragi kamen Gemant, koiegaie drugomu ſzoldatu prodal za jeden Rainiski, ov pak prodalgaie treticmu za jednu ſkudu, ali ov poznavſi bolie od perveh dveh vrednozt onoga kamena prodalgaie jednomu kramaru iz Genove za zto Rainiskov, koi kramar poznauſi joſche bolye od ſzoldata czenu onoga kamena prodalgaie Juliuſſu drugomu ovoga imena Pape Rimzkomu za dve jezere rimzkeh ſkud; Vezda velim ja od duſſe, daie naimre ona vredna vecs neg vſzega ſzveta ſzrebro, zlato, y drago kamenie, y neg vſzega ſzveta kincſi y bogacztva, kod ona koiuie ov mili JESUS ſzvoium preſz. keruium, mukum, y ſzmertium odkupil, y vendar oh! kak na malo od ſzadasniega vremena kerſchenikov preſtimavaſze, oh! kak za malo prodavaſze vragu peklenomu, od koiega pak ona oh! kakſze marlivo chuva, y kulikemi nachini ona je od niega traplyena?

Buduch. jenkrat Chriſtus na obedu pri Simonu Gubauczu kade doznauſi za niega greſnicza Magdalena doteklaie k-niemu z-jednem peharom punom drage mazti, y jednum ſzvetum preuzetnoztium priztupilaie k-preſz. Chriſtuſſeve Glave, y zverhu nye izleialaie onu dragu mazt: *Veniens mulier, habens alabaſtrum unguenti ſpicati pretioſi, & effudit illud ſuper caput ejus.* Marci c. 14. v. 3. Kai videchi Judas neverni zachudilſzeie y obernuchiſze k-drugem Apoſtolom pochelie knym ovak govoriti: *Ut quid perditio iſta unguenti facta eſt? poterat enim unguentum iſtud venundari plusquam trecentis denarijs, & dari pauperibus.* Kai je potreba bilo tulikoga gubichka y kvara? moglaſzeie mazt ova prodati vech neg za trizto ſzrebeniakov, y vbogem razdeliti: Oh Judas! tiſzi verli kramar, ar drechno znas terſiti: Ali vi N.N. neveruite czigánu, nego premiſzlete dobro kakie on terſil, kada naimre od zadnie vechere koiuie Chriſtus z-Apoſtolmi ſzvoiemi bil vuchinil, ztalſzeie Judas neverni

gore, y hlepechi za penezmi odisselie k-Sidovom pogaiatisze snymi za Mestra szvoiega Christussa, y niega nym prodavat: *Quid vultis mihi dare, & ego eum vobis tradam?* Kai hochete mene dati, y ja niega vam izdam, Oh! neszrechni prokleti terfecz; one drage mazti poztavlyas czenu trizto szreberniakov, a czenu onoga koi je ztvoril onu mazt, nyu krepoznium y duhum napunil izpuschas na szlobodnu volyu nepriatelov niegoveh? *Quid vultis mihi dare?* Kai hochete mene dati?
Matth.c.26. v. 15. Koij obechaliszumu trideszet szreberniakov: *At illi constituerunt ei triginta argenteos:* y Judas ztem kontent *Quærebat opportunitatem, ut traderet eum illis.* Izkalie priliku kakbiga nym izdal. Oh! Judas prokleti kai chinis? kai miszlis? Anda na vecs prestimavas jeden pehar drage mazti, neg Mestra tvoga? pokehdob da nyu prestimavas y preczenias trizto, à niega pak szamo trideszet szreberniakov? Oh preklетecz! kade, y od kogaszisze navuchil ti takovoga terstva?

Iztinaie N.N. daie chuda y ztrahote vredna neszpameтnozt, y szlepota nevernoga Judassa, ali kai, bilie on onda jeden szam szamehni nevernik koi je Christussa prodal: Szadasnie pak neszrechno vreme pun szvet je Judassev, pacse kerscheneh lyudih prez kraia y koncza gorseh od Judassa, koij, kadaie vreme preczeniat jeden fallat zemlyè, jednu nemu ztvar, preczeniaiu po zto, po dve zto, y po tri zto rainiskov; kadaie pako vreme prodati dussu vragu peklenomu prestimanessu od vszega szveta szrebra, zlata, y dragoga kamenia, nyu prodavaiu za trideszet giukeszov, oh ali y toszem vnogo rekel, velim da za menie, toieto za pet ali sezt jaiecz, za pet ali sezt jabuk, josche za menie, y za mensu haszen, ar za dve, trì rechi, za jednu kratku miszel, ogovora, ali drugoga greha, za jedno hipno doteknenie, za jedno ochno megnenie. prodavaiu tuliki, y tulike szvoie mile dussicze vragom peklenem; Velim josche vecs, da za prodati dussu za tak malu czenu, nesparaiusze trudi ni poti, zkoznuvania nit ztroski, podnassasze glad y seia, zima y vruchina, zakai? za izpuniti ovde jednu kratku naszladnozt, ali jalnozt, pot-

potlam pako za goreti naveke vu peklu. Oh! szlepi y neszpameten chlovek kamszísze vergel? *Quare tam vilis es tibi ò homo? qui tam pretiosus es Deo.* Krichiti Sz. Peter Ghrysologus tebe iz pitavaiuch, zakai ti szam szebe na tak malo prestimavas, koga na tuliko prestimava szam G. Bog, y tak drago preczenia szam peklene vuze vrag. Petrus Chrisolog.

Ar potlambi vrag pekleni z-Bosiem prepuschéniem tuliko bil trapil, Joba dagaie deczè, blaga, y zdravia bil mentuval, kod vszaki dobro zna, y nemoguchiga na greh napelyati, buduchi od G. Boga opitan kai pri Jobu je opravil? Odgovorilie duh pekleni: *Pellem pro pelle, & quidquid habet homo, dabit pro anima sua.* Kosu za kosu, y vsze kai ima chlovek hoche dati za dussu szvoiu; hotechi recsi, da vszaki szpametni chlovek koiemusze na szloboschinu puscha, da mora ali dussu ali pak blago, y telo szvoie pogubiti, vszakisze raissi blaga, y tela mentuie, neg dabi dussu pogubil, odkud Sz. Salvianus Biskup razmislyaiucsi ne szamo ove peklenoga duha recsi, nego tulikaisse y one z-koiemie Szina Bosiega vu puschine zkussaval kadamuie iz zverhuncza jedne viszoke gorè, na koiugaie bil zaneszel, vnoge Orszage y kralyeuztva pokazal, govorechimu: *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.* Ova vsza tebe dam, ako poklekſi molil budes mene, na vesz glasz krichì Sz. Biskup Salvianus vszem gresnikom: *Quis furor vester est? viles à vobis animas haberi, quas ipse diabolus putat esse pretiosas.* Kakova ludozt je vassa ò gresniki y gresnicze? tak zanikai dersati dusse, koie izti vrag na tuliko prestimava, oh! ter morelisze koia ludozt y szleparia od ove vexa naiti, naimre, dabi koi Tersecz na vech czenill, y prestimaval blago koie kupuie, negie czeni, y prestimava on koi ono blago prodaie? Job. c. 2. v. 4. Matth. c. 4. v. 9.

Szadasze ja k-vam obracham y zvami govorim ò gresniki, y gresnicze, akozte koij ovde, koijbi z-koiem szmertnem grehom obterseni bili, y pitam ja vasz, kulikie vas dobichek koiega prijmlyete za dussicze vasse, koie tak drago ztoiè Christussa Odkupitela vassega, daszeie 33. lęta trudil na

ovom szvetu, nye ischuch z-tulikemi trudi, poztmi, y pregonmi, y za koieie on vszu szvoiu presz. Kerv, y sitek dal, kai ako neveruiete odprete vasse szlepe ochi, y podigneteie na ovo presz. krisno drevo, pogleite, y premiszlete gdoie ov koi ovde viszi, za koga y zakai viszi? premiszlete ovu presz. Glavu ternovum korunum korunienu, Obraz vesz ztuchen, kervav, y poplyuvan; Ove presz. Ruke. y Noge ostremi chauli k-krisu prikovane, Rebro niegovo szuliczum prebodeno, iz koieh presz. Ran, kod iz tulikeh zdenczev vsza do kaplicze niegova presz. Kerv je van iztekla, za odkuplyenie mileh dussicz, vasseh, koie pak vi tak na malo prestimavate, daie za hipnè naszladnozti vragu paklenomu prodaiete, oh! neszpametni gresniki znateli vi vu kakov neszrechen ztalis dusse vasse opadaiu po szmertnom akoprem naimensem grehu? ah ako toga vi do szada nizte znali, tak poszluhuete, y ja vam povedati hochu; Znaite adda y veruite, da kada vi szmertnem grehom gressite, onda pogublyate vassega dobroga, y zmosnoga G. Boga, polek toga y szameh szebe, da naimre nizte vecs oni, koizte pred grehom bili, koiu iztinu jednum lepum peldum, y szpodobum potverditi hochu.

Szpominamsze od jedne prelepe gozpoczkoga pokolenia Gozpodichne Tebanzke, Ipermestra zvane, koiaie nezgovorne lepotè bila, daie vu vszem Tebanzkom Orszagu vu lepote szpodobne ni bilo, vu koiu zalyubiussisze nekoi gozpoczki Mladenecz, nyuszie izvolil za Zaruchniczu, y snyumszeie zaruchil, nyu z-vnogemi gozpoczkemi darmì nadelil, nyu guztokrat pohagial, y vu nye lepote jesze naszladuval; ali ova pozabiussisze iz lyubavi Zaruchnika szvoga, prepuztilaszeie od drugoga lyubiti, pacse y ozkruniti, ter pogubiusi prelepi czvet chiztoche szvoie, pochelaie takai pogublyati lepotu licza, y obraza szvoga, kai videchi nye Zaruchnik, odurilíuie y od szebe pretiral, kai videchi drugi lyudi, pitaliszuiu zakai je od Zaruchnika odtirana, y oduriena? Odgovorilaie *Atra pulchritudo me expulit. Ipermestre.*

Kai

Kaitiſzem pogubila lepotu moiu, zato moy Zaruchnik vecs zame nemara, negome oduriava y od ſzebe tira.

Szpodobnem nachinom moreſze recſi od vſzake kerſchene duſſe kod prelepe y predrage Zaruchnicze Gozpoczkoga Mladencza ar Szina Kralya nebezkoga, koi je *ſpecioſus præ filijs hominum.* Nailepſi zmegy vſzeh ſzinov chlovechanzkeh, ov zagledauſi duſſu kerſchanzku tak lepu, daſze od lepote Angelzke ni luchila, zalyubilſzeie vu nyu, y rekelieie: *Sponſabo te mihi in ſempiternum.* Hochu zaruchiti tebe naveke, zaruchiuſſiu, nadeliliuie z-darmi od ſzrebra, zlata, y dragoga kamenia preſtimaneſſemi, miloſche naimre ſzvoie Boſanzke, koia doklamgod ſive pod zaruki niegovemi vu chiztoche, y pravichnozti prez ſzmertnoga greha, od niegaie lyublyena, y pohagiana, ali akomuſze zneveri, zpuntari, y koiem ſzmertnem grehom od peklenzkoga galiota puztì ozkruniti, onda ona vſzu ſzvoiu lepotu pogubi, y on nyu onda oduri, zapuztì, y pod oblaztium pekleneh galiotov nyu oztavi, koij ſnyum ladaiu y gozpodare polek volye ſzvoie, doklamiu y vu pekel zaulekù, oh! neſzrechna vſzaka takova duſſa. Pſal. 44. v. 3. Oſeæ 2. v. 19.

Henrikus 8. Kraly Anglianzki buduchi na zkradnie vure, y videchiſze obterſenoga ne menie od betega telovnoga, neg y duſsnoga zvelichenia, vu koiem zdvoiuſi zbok odruſenia od vere Katolichanzke, pochelie govoriti k-dvorianikom ſzvoiem ove naizadnie rechi je rekel: *Amici perdidimus omnia.* Priateli pogubiliſzmo vſza, hotelie recſi ali ni mogel izrecſi, Bratia moia draga y priateli, pogubivſi ja G. Boga zmoium nevernoztium, ſnyum ſzada pogubliam vſze dobro, ar pogublyam moie kralyevztvo, pogubliam bogacztva, pogublyam veſzelya y naſzladnozti, pogublyam telo y ſitek, pogublyam vekovechno blaſenztvo: *Perdidimus omnia.* y ni krivo rekel, ar veli Sz. Auguſtin: *Perdito Deo, perditur omne bonum.* Z-pogublyeniem Boga, pogublyaſze vſze dobro, oh! neſzrechno takovo pogublyenie Oh! duſſa kerſchanzka, ſivucha vu miloſche Boſie, kulika ſzrecha y lepota je tvoia?

Tiszi Kralicza vszeh ztvari, tiszi lepsa od neba y zemlye, tiszi szvetlessa od szuncza y meszecza, tiszi plemenitissa od Angelov, doklamgod sives vu milosche Bosie prez szmertnoga greha, Tiszi kchi Otcza Boga nebezkoga, y Zaruchnicza Szina niegovoga: Ali kak berse tisze prepuztis premamiti od galliotov peklenzkeh, y od nyh z-koiem szmertnem grehom ozkruniti? Onda ti pogublyas tvoiu lepotu y szvetlozt, pogublyas szrechu y plemenschinu, pogublyas G. Boga, y snym vsze dobro.

Znasli pak ò K. D. kai hoche recsi pogubiti Boga, ako neznas? poszluhni; Boga pogubiti drugo nesche recsi, nego pogubiti vsze dobro, y vsze zlo zadobiti, ar kadeie Bog, ondeie vsze dobro: *Ubi Deus est, ibi paradisus est*, Boëczius pako veli: *Paradisus est locus omnium bonorum aggregatione perfectus.* Paradisus je jedno mezto vszega dobra puno. Kade pak Boga ni, onde neba ni, kade Boga y neba ni, ondeie vsze zlo, ar *omne malum extra Dominum.* y ova iztina dasze bolye zpozna povechtemi N. N. kai je G. Bog? nili on jedna szvetlozt szveta? ztanovito je, ar on szam od szebe govori
Joan. c. 8. v. 12. pri Sz. Janussu Evang: *Ego sum lux mundi.* Ja jeszem szvetlozt szveta anda on koi Boga pogublya, vu tmiczah sive, y vu duhovne szlepote prebiva. Kai je Bog? Bog je on dobri
Idem c. 10. v. 11. Paztir: *Ego sum Pastor bonus.* Kod szam od szebe govori: Ja jeszem Paztir dobri, koiega jeszmo mi Ovchicze, kakti pak goder ovcza prez paztira za zgublyenu morasze dersati, tak y vszaka kerschena dussa koia Boga kod Paztira szvoga dobroga pogublya, za zgublyenusze mora dersati. Kai ie Bog?
Idem c. 14. v. 6. G. Bog je on pravi put pelyaiuchi vu diku nebezku: *Ego sum via*, szvedochi szam od szebe: Ja jeszem put, adda on koi Boga pogublya, pogublya pravi put vu nebo pelyaiuchi, y blyudi po puteh zkvarienia vekovechnoga. Kai je Beg? G.
Ibidem. Bog je sitek vekovechni, ar veli na dalye: *Ego sum vita.* Ja jeszem sitek, anda koi Boga pogublya, pogublya sitek, y mertev poztaie pod oblaztium vraga peklenoga: *In summa Perdito Deo, perditur omne bonum.* Pogublyuiuch Boga, pogu-

gublyaſze vſze dobro, y tako mogu z-iztinum vſzi gresniki recſi na ſzpodobu zgora imenuvanoga Henrikuſſa Kralya Anglianzkoga: *Amici perdidimus omnia.* Bratia, y priateli pogubiliſzmo vſza.

Nas pervi Otecz Adam doklamgod ni zapovedi Boſie prekerſil, y z-prekerſeniem G. Boga pogubil, oh! vu kulikeh ſzrechah on je bil? vſze neme ztvari bileſzu niemu podloſne, y pokorne, od koieh kod jeden kraly bilie dvorien; ali kak berſe Boſiu zapoved on je prekerſil, iz miloſche Boſie je izpal, y taki vſza zveria jeſzuſze niemu zneverila, on iz paradiſuma bilie iztiran, y vu tulike tuge, nevolye, y neſzreche poztavlyen, kulike mi ſzada oztanek niegov nad nami zpoznavamo, ſivuchi vu pogibeli vekovechnoga zkvarienia, ter vendar joſcheſze lyudi veſzelè, tanczaiu, pianchuiu, lotruiu, y vu vſzakoiachkeh greheh ſivu, kako dabi vſze norie y fabule bile kai od ztrani Boſie Prodekatori prodekuiu, odkud tulika ludozt med kerſcheniki? znate odkud? *Quia nullus eſt, qui recogitet corde.* Kaiti nikoga ni koibi razmiſzlil ſzerczem, govori S. Jeremias Prorok, y hoche recſi, kaitiga ni kerſchenoga chloveka koibiſze zmiſzlil, y dobro premiſzlil kai zgubiva, y kai dobiva, iz kulikeh ſzrech vu kulike neſzreche prehagia? y G. Bog bi hotel dabi vrag pekleui nimal jezero zrokov vecs hvalitiſze y dichiti z-vernoztium, y pokornoztium ſzadasniega vremena kerſchenikov, negie imel G. Bog hvalitiſze z-vernoztium y pokornoztium Abrahama Patriarke, koiemu zapovedauſi ſzinka jedinoga vmoriti, y ſzebega alduvati. *Tolle filium tuum quem diligis Iſaac, & offeres eum in holocauſtum ſuper unum montium, quem monſtravero tibi.* Poidi Abraham vzemi ſzinka tvoga jedinorogienoga, koga lyubis Iſaka, y daruiga mene na aldov, koiu zapoved Boſiu kak berſe Abraham je zachul, takiſzeie odpravil za izpunitiu, kodie bilo vredno y doztoino, ali ako ja premiſzlim ſzadasnieh vremen gresnike, y gresnicze, ja nyh nahagiam prez broia, koij prez kraia y koncza verneię, y marliveię izpuniuiu zapoved vraſiu, kada naimire on nym vu nyhovó

Jerem. c. 12. v. 11.

Gen. c. 22. v. 2.

hovo szercze daie ovo mislyenie; hodi vu onu hisu k-one takove persone, y onde: *Offer mihi animam tuam in holocaustum.* Aldui mene dussu tvoiu, paidassechisze z-onum persionum, noruiuch, opeczkavaiuch, hinczaiuch, kussuiuch; opipavaiuch, lotruiuch; *Tolle animam tuam*, govori Duh pekleni onomu Pianczu: Vzemi dussu tvoiu, y nesziu vu onu kerchmu, ostariu, ali vinzkeh bratczev kompaniu illi paidastvo: *Et offeres eam mihi in holocaustum.* y onde nyu darui mene na aldov, z-onem prekerseniem pozta, z-lakomoztium vu pitiu, zamugieniem Sz. Messe y szlusbe Bosie, z-blaznoztmi vu pianztvu, z-priszegami, kletvami, y drugemi grehi koijsze vu pianztvu chine. *Tolle animam tuam.* Vzemi dussu tvoiu, veli onomu nenavidnomu szerditczu, hodi vzemi orusie vu ruke, y snymsze podigni proti blisniemu tvoiemu protivniku, fantisze nad nym za krivicze tebe vuchiniene, skodechimu z-orusiem na telu y blagu, z-jezikom pak na postenju, oh! gdo marlivessi, gdo hitressi, gdo pokornessi, od teh takoveh? kai pak za plachu ti takovi za vernozt szvoiu nadeiatisze mogu? Glad, seiu, szmrad vonybu, muke plamne, plach y skripanie zubih z-vekovechnem jay y pomagai vu glubine peklenzke, budeli to dozta? Ne, nego josche na ovom szvetu vszakoiache betege, neszreche, pregone, sziromastva, szuprotivchine zeuszeh ztran, y od vszeh ztvarih; y vendar po vszem tom, oh ztrahota! vnogi y prevnogi szlepi y neszpametni kerscheniki bolye, verneie, y marliveie obdersavaiu ove zapovedi vrasie, neg tvoie ò razpeti predragi moy Odkupitel Christus JESUS, koi, akoprem obechas Blasenztvo y veszelye vekovechno nebezko vszem chiztochu lyubechem govorecsi: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Blaseni chiztoga szercza ar oni budu Boga videli: Obechas onem koijsze radi pozte, y mertuchlyvo sivu da budu Blaseni y naveke vusivali bu du szlaztih, veszelya y naszladnoztih nebezkeh: *Beati qui esuriunt & sitiunt, quoniam ipsi saturabuntur.* Obechas onem koij za praviczu pregone terpè da budu Blaseni, y z-kralyeuztvom nebezkom ladali. *Beati*

qui

qui persecutionem patiuntur, quoniam ipsorum est regnum cælorum. Blaseni koij pregone terpe, arie nyhovo kralyeuztvo nebezko. Obechas jednum rechium tvoie milosche y dare neszamo vekovechne neg y vremenitne vszem onem koijsze budu greha chuvali, ter polek zapovedih tvoich siveli, koie nitiszu tak oztre niti tak teske, kodszu zapovedi vrasie, y vendar gresniki jeszu tak szlepi y neszpametni da raissi vragu szluse neg tebe, Ztvoritelu szvomu Bogu, niemuszu pokornessi y zapovedi niegove vernie obdersavaiu neg tvoie ò Vszamoguchi G. Bosie; oh! ter morelisze vexa szlepota od ove izmiszliti?

K-vamsze adda obracham ò gresne kerschene dusse, y zvami ovo moie govorienie dokancham, vam napervo poztavlyaiuch neszrechni y pogibelni ztalis, vu koiega vasz vszaki naimensi szmertni greh poztavlya, kai ako do szada nizte znalli, znaite od szada, y tverdno veruite, da kada vi pervi put vu kakovgod szmertni, akoprem naimensi greh opadete, on izti hip iz milosche Bosie izpadete, y pod oblazt vraga peklenoga opadete; vecs, onda vi vsze naime, y korune koieztesszi do onoga vremena z-vassemi dobremi deli vu nebu pri Bogu zaszlusili, pogublyate, tak dabivamsze vu takovom ztalissu szmertnoga greha na naglom prez szpovedi, ali konche prez prave salozti pripetilo umreti, vsza vassa dobra dela nebivasz mogla od zkvarienia vekovechnoga oszloboditi: Josche vecs, ako vi vu ztalissu szmertnoga greha vsze vasse blago vbogem razdelite, akosze budete z-poztmi-disciplinami bolye trapili neg vszi Sz. Puscheniki, ako dan y noch na molitve zkoznuvali, vsza ova vasz neoszlobodè zpod oblazti vrasie, koij komai chakaiu dopuschenia Bosiega za zadavitivasz, y szobum vu pekel odulechi, kodie nym od pravicze Bosanzke vecskrat prepuscheno bilo z-vnogemi za szam jeden greh to vuchiniti: Hochete josche vecs znati od neszrechnoga ztalissa vu koiega vszaku gresnu dussu szmertni greh poztavlya? Imate adda znati da kada vi szmertnem grehom gressite, onda vragom radozt, a Angelom salozt zadaiete, onda vszaki gresnik szvoga Angela chuvara od szebe

 be

be tira, Sz. pako Patronuſſe, MARIU Dev. y nye predragoga Szinka drugach Zvelichitela ſzvoga ſzuproti ſzebe zezava, tak da na ſzmertnom vremenu videchi vſzeh ſzuproti ſzebe, zdvoiti mora vu zvelicheniu ſzvoiem. Oh! neſzrechni Varas Jeruſalem vſzaka greſna duſſa vredna kervavemi ſzuzami izplakana bitti, ah *Venient, venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo, & coangustabunt te undique, & proſternent te.* Hote doiti dnevi, hoche doyti vreme, vu koiem nepriateli tvoij hote tebe obztreti, hote tebe na tla hititi, hote tebe muchiti, trapiti, y na zdvoinozt napelyati, kod to Sz. Gregur Papa potvergiuie ovemi rechmi: *Maligni ſpiritus animam à corpore exeuntem obſident, quam in carnis amore poſitam deceptorijs delectationibus fovent.* Pekleni duhi duſſu iz tela izhagiaiuchu podſzedaiu, koiuſzu z-naſzladnoztmi telovnemi vkaniuvali, y na grehe napelyavali, koie grehe budu nye napervo pred ochi poztavlyali, kai onda pochnes ò greſna duſſa? Znam ja dobro kai gresniki onda pochnu, da naimre: *Tunc clamabunt ad Dominum.* Ali zahman, kod govori Sz. Mikeas Prorok, da naimre onda krichali budu k-G. Bogu, ali nebudu vſzliſſani: *Et non exaudiet Dominus, & abſcondet faciem ſuam ab eis.* y ſzvoy preſz. obraz hoche onda odvernuti od nyh.

S. Greg. hom. 34. in Evan.

Micheæ c. 3.

Anda ò kerſchena greſna duſſa! kaiſzi chinecha? *Eh! fac nunc, quod tunc facere velles.* Chini ſzada, hitiſze na kolena tvoia pred ovoga razpetoga Odkupitela tvoga. Ter zkruſſenem ſzerczem krichi Sz. Kralyem Davidom: *Averte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* Szada ſzada ò razpeti moy JESUS odverni obraz tvoy preſz. od grehov moieh, terſze oglei na zkruſſeno ſzercze moie, y oprozti mene grehe moie: Krichi ſzada z-Sz. Bernardom: *De mea miſera vita ſuſcipe obſecro reſiduum annorum meorum, pro his verò quos vivendo perdidi, quia perditè vixi, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicias.* Oh G. Boſe! ogleiſze name greſnu duſſu tvoiu, molimtiſze y proſzimte dame od ſzada primes vu miloſchu tvoiu y leta ſitka moiega koia hochu vu pokore potroſ-

ſiti

fiti y fzlusbe tvoie; Za leta pako prefzetna koiafzem vu greheh potroffil, vffamfze da zkruffeno y ponifeno fzercze odurechi nefches Bog moy y vfze dobro moie, Amen.

DESZETA NEDELYA PO TROJAKEH.

Zahvalnozt kuliko G. Bogu, y lyudem, je dragſa, y prietneſſa: Tuliko Nezahvalnozt je odurneſſa, y protiuneſſa.

Deus gratias ago tibi. Lucæ c. 18. v. 11.

G. Boſe hvalu zdaièm tebe.

Elikaie negda bila difputaczia megy mudremi Filosofuffi zaradi zdenczev, y potokov, odkuda naimre tulike vode vu nyhfze nahagiaiu? Mudri Ariftoteles fzvoiemi nafzledniki vuchì da za ztanovito odnikud drugud nimaiu pochetka fzvoiega, ako ne iz zraka, y od fzumporov koijfze na fzpodobu megle iz zemlyè vide izhagiati, naimre po letu kadafzu od vruchine vfze zemelyzke fille odperte, koij fzumpori po zemlye, ali da bolye recfem po lukniah y jamah vifzokeh gòr pozkrivaiufze po zime, od zime pako na led, y vodu preobrachaiu, y onako po zemelyzkeh filah razlevaiuchifze zdencze, y potoke obilnum vodum provigiuiu. Szuproti ove fentenczie poztavlyafze mudri Plinius, y veli daie nera-

razumno vuchil Ariſtoteles, ar ni moguche dabiſze tuliko zraka moglo ſzpraviti chez jedno leto vu jamah dabi tulike zdenczc y potoke napuniti mogli, ako rauno tobiſze moglo kak tak od zdenczev veruvati, po nieden pako nachin od potokov, zato mudri Plinius vuchì da potoki od drugud nimaiu pochetka ſzvoga, nego iz moria, pokehdob daſze vu zemlye vnoge ne ſzamo ſille, nego y kakti naturalzki zlebi nahagiaiu, po koiehſze morzka voda razleva, y do potokov, y po potokeh recſe; Dabi pako ſzuproti tomu gdo rekel, kod y govore Ariſtotelefſevi naſzledniki, kak to more bitti da potochna voda dohagia iz moria, pokehdob da morzka voda je ſzlana, potochna pako ſzladka, y morzka voda chinì zemlyu jalovu y neplodnu, potochna pako chini plodnu y rodovitnu, adda nemore vſze jedna voda bitti: Nato Plinius odgovaria y veli da to niedno ni chudo, da onda kadaie vu potokeh morzka voda ni ſzlana, y chini zemlyu plodnu, ar tekuchi van dalko iz moria diſtileraſze po zemlye, y pogublya onu ſzvoiu ſzlanochu, kodſze to zpoznava vu topliczah, ar kakovaie goder zemlya chez koiu tekù toplicze, takovu duhu y krepozt ima voda nyhova, toieto ako zemlya je ſveplena, tak toplicze diſſe po ſveplu, y jeſzu jako vruche; ako pak ima vu ſzebe kotlovinu zemlya, tak y toplichka voda koia po takove zemlye teche, po kotlovine dehne, y ni tak jako vrucha. Mene tulikai ova Pliniuſſeva miſzel je povolyneſſa, y vidiſze iztinzkeſſa neg Ariſtotelova, koiu takai ſzam mudri Salamon potvergiuie govorecſi: *Omnia flumina intrant in marę, & mare non redundat: ad locum unde ęxeunt flumina, revertuntur, ut iterum fluant.* Vſzi potoki prihagiaiu vu morie, y morieſze nepovexava; vu mezto odkud izhagiaiu potoki, povrachaiuſze dabi pak tekli. Nu ſzadabi ja rad znati od vaſz N.N. kaiſze po ovom ſirokom, glubokom y nepreſzesnom moriu zlamenuie? Kai velim drugo kak ſzam G. Bog koi nima kraia ni koncza, vu koiem zaderſavaiuſze vſzi naipreſtimaneſſi kincſi, dari, y miloſche, koie on iz ſzebe razleva vu naſz nevolyne lyudi, kod vu tulike

Eccl. c. 1. v. 7.

ke potoke, y hoche daſze pak nazad k-nyemu povernu, kodſze povracha voda iz potokov vu morie: *Omnia flumina intrant in mare.* Hoche velim G. Bog damu mi povernemo nazad dare, y miloſche, naturalzke y zverhunaturalzke koie on vu naſz vleva, ali kak, y kem nachinom mi budemo moguchni to vuchiniti? *Per gratiarum actionem.* Zahvalnoztium, toieto damuſze vſzigdar zahvalni izkaſuiemo, govorecſi z-onem danasnem Fariſeuſſem: *Qui hæc apud ſe orabat: Deus gratias ago tibi.* G. Boſe hvalu zdaiem tebe, y ako ſelimo, y hochemo da G. Bog ne preztane vlevati vu naſz miloſche y dare ſzvoie, takoie potrebno da y mi nepreztanemo nigdar nyemuſze zahvalneh izkazuvati, ar veli Sz. Bonaventura: *Nihil eſt quod hominem reddat ita dignum divinis muneribus, ſicut ſemper Deo gratias reddere pro acceptis beneficijs.* Nikai ni kaibi chloveka chinilo tak vrednoga Boſanzkeh darov, kak vſzigdar G. Bogu hvaliti za prieta dobrachinenia. Kuliko adda zahvalnozt G. Bogu je draxa y prietneſſa; Tuliko nezahvalnozt je G. Bogu y lyudem odurneſſa, y ſzuprotivneſſa, pokazati hochu.

S. Bonav. lib. de Perfect. c. 5.

Nigdor nigdar nemora pravo zpoznati kulikoie d..ſen zahvalen bitti dobrochinitelu ſzvoiemu, doklam pervo nepremiſzli dobro, y nezpozna kuliko dobra, darov, y miloſch je od niega priel, kai kada zpozna, onda takai zpozna duſnozt ſzvoiu, kakmuie zavezan vſzigdar zahvalen bitti; Tak negda ztaracz Tobias premislyavaiuch veliko dobro prieto od Arkangela Rafaela, koimuie niegovoga jedinoga ſzinka zdravoga ſzrechno zapelyal tam, kamogaie bil poſzlal, y od onud nazad dopelyal na putu od ribe, daga ni poſerla obranil, ztarcza pako ſzamoga ſzlepote je mentuval, y hiſumu z-blagoſzlovom napunil, ova vſza ztaracz premislyaiuch dozvalie ſzina predſze, y pochelmuie ovak govoriti: *Quid poſſumus dare viro iſti ſancto, qui venit tecum?* Hotechimu recſi ſzinko moy dragi kai hochemo mi dati chloveku ovomu ſzvetomu koi tebe je tak ſzrechno vodil, y kakmuſze hochemo zahvalneh izkazati? koiemu ſzin je odgovoril ovak:

Tobiæ c. 12. v. 1.

R *Pater,*

v. 2. *Pater, quam mercedem dabimus ei, aut quid dignum poterit esse beneficiis ejus?* Oh Ottecz moy dragi kakovu plachu mi damo niemu, ali kai vrednoga moglo bude bitti, toieto pod oblaztium nassum, chimbi mi niemu tulika dobrachinenia mogli naplatiti?

Rauno tak ja danasni dan pitam vszakoga zmegy vasz N.N. kai mi budemo mogli zmochi vrednoga y doztoinoga za izkazatisze zahvalneh prez kraia y koncza vexemu dobrochinitelu nassemu, negie Rafaiel bil Tobiassev, toieto G. Bogu nassemu od koiega tulikemi darmi y miloschami jeszmo nadelyeni, niemu velim kod zmosnomu y miloztivnomu Bogu, koi nasz chuva, brani, y vodi ne po jednom putu kod Rafael Tobiassa, nego po vszeh puteh sitka nassega tulikum marlivoztium on nasz brani kod vszaki chlovek more braniti oko szvoie, niemu, koi iz nebesz na zemlyu je za volyu nassu dossel, chlovekom poztal, 33. leta tulike pregone, krivicze, spote, muku y szmert za lyubav nassu je preterpel, dabinasz on szvoium mukum, keruium, y szmertium od szusanztva peklenzkoga, y szmerti vekovechne odkupil, y oszlobodil: *Ah! quam? quam mercedem dabimus ei, aut quid dignum poterit esse beneficiis ejus?* Ah! koiu, kosu plachu mi damo niemu, ali kai vrednoga, y doztoinoga mi budemo mogli prikazati tulikomu dobrochinitelu nassemu Christussu Szinu Bosiemu za tuliku lyubav proti nam izkazanu, y za tulike dobrote koie nepreztanczè od niega prijmlyemo: *Quid dabimus ei!* Kai damò niemu? Ovde chuiem velikum saloztium mosum Sz. Ambrosa odgovariati na pitanie moie: *Nihil est, quod ei referre possimus.* Nikai takovoga vrednoga y prestimanoga mi nimamo kaibisze niega doztoialo, za naplatiti, niemu tulika dobrochinenia proti nam izkazana: Ah! akolie adda tomu tak da mi nemoremo zmochi dara doztoinoga Ztvoritelu y Odkupitelu nassemu za daruvati, y prikazati, budemomu konche zahvalni, y ako rauno nitimu jeszmo moguchni doztoinu polek vrednozti niegove, y dusnozti nasse hvalu dati, deimomu konche onuliku, y onakovu

kovu, kuliku, y kakovu moremo, vzemſi navuk od mudroga Cicerona ako prem poganina. y je ov: *Cùm enim gratia tanta refferri non poſſit, quanta debetur, habenda tamen tanta eſt, quam maximam animus capere poſſit.* Kaiti zahvalnozt tulika nemoreſze izkazati, kulikaie potrebna, naiſze vendar tulika izkaſe, kakſze naivexa more; y rauno ov navuk hotelie Sz. Kraly David izpuniti kadaie krichal vu nebo k-G. Bogu iz glubine ſzercza ſzvoiega govorecſi: *Benedicam Dominum in omni tempore, ſemper laus ejus in ore meo.* Blagoſzlavlyal budem G. Boga vu vſzakom vremenu, vſzigdar hvala niegova vu vzteh moieh: O David! kai ro velis? pazi dobro kai govoris? ti jeden velik zavez chinis G. Bogu, ali neznam budesliga mogel obderſavati, kai ako rauno morebiti ſzada mores lahko vuchiniti doklamſzi zdrav, ſzrechen, y obilen, ali imas znati ò moy David da nebude vſzigdar tomu tak, ar ti budes moral terpeti vnoge pregone od Semeia, krivicze od Moaba, ogovore od Mikola, na ſzmert izkania od Abſolona, kada morebiti ni Bog tebe nebude na miſzli, vnogo menie hvala niegova, meneſze anda vidi dabi bolye y ſzpametneie ovak tebe govoriti, G. Boſe kada budem zdrav, ſzrechen, y vu miru chazti y bogacztva kralyeuzkoga vuſival, budem tebe chaztil, hvalil, y blagoſzlavlyal. Ah ne! ne veli Sz. David ne tako ne, negoga budem hvalil, y blagoſzlavlyal vu ſzrechah y neſzrechah, vu zdraviu, y betegu, vu miru y pregoneh vſzigdar y vſzigder: *Benedicam Dominum omni tempore, & in omni loco dominationis ejus.* Hvalil, chaztil, y blagoſzlavlyal budem G. Boga moiega vu vſzakom vremenu, y vu vſzakom meztu gozpocztva niegovoga, y rauno to hotelie vſzem nam Sz. Pavel Apoſt. za navuk dati kakſzmo mi duſni Sz. Kralya Davida naſzleduvati, govorecſi: *In omnibus gratias agite: hæc eſt enim voluntas Dei.* Vu vſzem (na ſzpodobu Davida) hvalu zdavaite (toieto G. Bogu) arie to volya Boſia.

Cicero in Philipicis.

Pſal. 33. v. 1.

1. Theſſal. 5. v. 18.

Kuliko pako haſzni vſzakomu kerſchenomu chloveku zahvalnogaſze izkazati G. Bogu za vſza dobrachinenia od nie-

ga prieta, poszluhnemo naipervo zlatovuztoga Navuchitela kak on ovu zahvalnozt izpiszuie: *Magnus thesaurus gratiarum actio, magnæ divitiæ, inconsumptum bonum, fortis armatura.* Velik kincs je Zahvalnozt, veliko bogacztvo, nezkonchano dobro, jako orusie, y zato nagovarianasz vsze do jednoga Dionyssius Carthusianus dasze marlivo vszigdar, y vszigder za vsza koia nam G. Bog iz szvoie nezgovorne milosche y dobrote possilya zahvalneh izkasuiemo, ako seleiemo y hochemo z-vexemi dobrotami y miloschami od niega nadelyeni bitti; *Grati estote Deo pro universis beneficijs ejus, qui enim gratias agit, donis potioribus meretur impleri, juxta illud Matthæi 25. & 29. Omni habenti dabitur, id est, grato.* Zahvalni budete G. Bogu za vsza dobrochinenia niegova, ar on koi hvalu zdaie, darmi obilnessemi vredenie napunien bitti, polek oneh Sz. Mattheia rechi vu 25. y 29. vszakomu imaiuchemu bude dano, toieto zahvalnomu, toieto onomu koi je zahvalen za priete od Boga dare, y dobrochinenia, z-vexemi y obilnessemi nadelyen bude: Odkud ja Consequencziu ovakvu izpelyuiem: *Omni ergo non habenti, id est, ingrato, etiam quod putat se habere, auferetur ab eo.* Vszakomu adda nimaiuchemu, toieto nezahvalnomu y ono kai stima da ima, od vzeto bude od niega, toieto ono zdrauie, szreche, blago, chazti, pokoi &c. ako vu oveh bude nezahvalen G. Bogu szvoiemu, od koiegaie vsza dobil, vsza pogubiti hoche, ar veli Sz. Bernard: *Ingratitudo est inimica animæ, exinanitio meritorum, virtutum dispersio, beneficiorum perditio.* Nezahvalnozt je nepriatelicza dusse, zkonchanie naimov, raztreszenie dobrot, dobrochineny pogublyenie, y tomusze nai nigdor nechudi, veli Sz. Bernard, pokehdob da nikai ni G. Bogu szuprotivnessega, y odurnessega od nezahvalnozti kerschanzke. Koiega rechi jeszu ove: *Nihil ita displicet Deo, præsertim in filijs gratiæ, quemadmodum ingratitudo.* Nikai ni tak sal G. Bogu naimre vu szineh milosche (toieto vu kerscheneh lyudeh) kak nezahvalnozt.

Joan. Chrys. · Dionys. Carthus. · S. Bernard.

Hodmo vu ztare Rimzkeh historijh knige y hochemo naiti

ti lep navuk vu pelde Cyrussa Kralya akoprem Poganina, koi vu detinztvu szvoiem bilie izruchen od Otcza szvoga jednomu Dvorianiku vu to ime dabiga zkonchal, y tako da nebi kralyem poztal, ov pako Dvorianik miluvalie ono nedusno detesczc zkonchati, y boiechisze iz kralyeuzke milosche izpazti, akoga nezkoncha, zato dokonialie szam szobum ono nedusno detescze Cyrussa vu jednu puschinu odnezti, kodie negda odneszla bila Agar szvoga mladoga szinka Ismaela, y ondega na szrechu sivoga oztaviti, pripetiloszeie pako da jedna senna chredo sivine okol one puschine paszucha (koiaszeie imenuvala Sin) daie zachula glasz jednoga deteta plachuchega, za koiem glaszom je posla, doklamie y do deteta dosla, koie naiduchi kruto lepo ali od glada pogibajuche, podignulaieie gore y k-perszam szvoiem jeie pritisznula, nahranila, okrepila, y szobum vu narucahiu odneszla, nye ozkerblyavala doklamie je y na noge poztavila, Cyrus k-pameti doiduchi po szreche y na kralyeuzki tronus je dozpel, y doznausi kakie odkoien, y odhranien vuchinile po vszem kralyeuztvu za doiku szvoiu zvedati, dabiszeie mogel zahvalnoga izkazati, doznausi pako daie jur zdaunia umerla, pochelszeie on zmosni Kraly Cyrus suhko plakati, y ovak milo zdihavaiuch govoriti: *O Sin! O Sin! utinam viveres! O Sin! O Sin!* Doika moia draga, dabi ti sivela, moralabi zpoznati zahvalnozt moiu. *O utinam viveres!* oh dabi ti sivela! moralbi vesz szvet zpoznati kakbi ja tebe dersal vu prestimaniu kakti drugu moiu Mater.

Velika ztanovito zahvalnozt bi bila ova jednoga poganinzkoga Kralya, a ti ò kerschena dussa! kaksze ti zponassas z-Christussem Odkupitelom tvoiem, koi po Sz. Davidu govori tebe: *Sicut mater unicum amat filium, ita te diligebam.* Kod matti jedinoga lyubi szinka, takszem tebe lyubil, ò chlovek kerscheni znai y tverdno verui da niedna matti nemore tak jako y szercheno jedinoga szinka szvoga lyubiti, kod ja tebe lyubim: *Quid ultra debui facere, vinea mea, & non feci?* govori Christus chez vuzta Sz. Isaiassa Proroka, kako dabi on 2. Reg. c. 18. Isaiæ c. 5.

hotel recsi, kai more jeden chlovek vuchiniti dobra vinogradu szvomu; ali kai more jeden Gozpon za podlosnika szvoga vecs vuchiniti, negszem ja za te, za lyubav, volyu, y haszen tvoiu vuchinil, takszeie tusil negda proti Sinagoge Sidovzke, taksze tusi y danasz proti vszakomu nezahvalnomu kerscheniku, niti prez zroka negovori: *Quid ultra debui facere?* Kaiszem vecs moral chiniti? Toieto hoche recsi, jaszem iz naruchaia Otcza moga nebezkoga na zemlyu dossel, chlovekom poztal, jaszem narod chlovechanzki moium keruium od grehov ochiztil, od szusanztva peklenzkoga, y szmerti vekovechne moium mukum y szmertium odkupil: *Quid ultra debui facere?* Jaszem moie Telo y Kerv vu presz. Sacramentumu na hranu duhovnu chlovcku oztavil, oztavilszem y oztale Sacramente na zvelichenie, oztavilszem tulike Prodekatore koijbi vuchili, y karali, tulike Szpovednike koijbi od grehov gresnike odvezuvali, dalszem tulike szvete Redovnike koijbi szvoiemi navuki y peldami put vu nebo k-mene kazali; chakalszem y chakam tuliko vremena na pobolsanie sitka, y na pokoru, ter kai? Kai za ova vsza moia dobrachinenja plache imam? kai zahvalnozti prijmlyem? *Oh! audite cœli, & auribus percipe terra: Filios enutrivi, & exaltavi, ipsi autem spreverunt me.* Krichì G. Bog tusechisze po Sz. Isaiassu Proroku proti nam nevernem y nezahvalnem kerschenikom. Poszlussaite nebesza, y ti ò cherna zemlya odpri tvoia vussesza na ona koia tebe povem; Jaszem szine odhranil, y izvìszil, *ipsi autem spreverunt me.* Oni pako na mezto zahvalnozti mene ne szamo za nikai dersè, nitimisze zahvalni izkasuiu, nego pache tulikemi, tak ztrasnemi y odurnemi grehi mene bantuiu y psane. Jaszem za nyhovo odkuplyenie moie telo na muke, moy sitek na szmert, y vszu do kaplicze iz tela moiega kerv dal, za oszloboditi nye od szmerti vekovechne, y izviszitie vu moiem kralyeuztvu nebezkom: *Ipsi autem spreverunt me.* Oni pako mene, y vsze ove milosche moie za nistar derse, na muku moiu plyuiu, kerv moiu tepchu, y polek nyhove moguchnozti, mezto

Isa c. 1. v. 2.

zah-

zahvalnozti mene znovich na kris razpiniaiu, oh! ter morelisze vexa nezahvalnozt od ove, ne szamo megy krivoverniki y poganini, nego y megy nememi ztvarmi naiti, ali litor izmiszliti? *Bos cognovit possessorem suum, & asinus præsepe* Ibid. v. 3.
Domini, Israël autem me non cognovit. Poznalie vol gozpodara szvoiega, y oszel jaszelcza Gozpona szvoiega, Izraël pako mene ni poznal, hotelie recsi, vsze neme ztvari poznavaiu dobrochinitela szvoga, y nyemusze zahvalne izkasuiu; szam jeden jedini chlovek koiegaszem ja moium presz kerium odkupil, tulikemi darmi naturalzkemi y zverhu naturalzkemi nadelil, tulikemi miloschami napunil, mene nezpoznava, nitimisze zahvalnoga izkasuie, nego pache na mezto zahvalnozti tulikemi neizbroienemi grehi mene tak ztrasno bantuie, oh! nezahvalnozt prevelika naroda chlovechanzkoga ter naimre kerschanzkoga.

Chulizte N.N. malo pervo od zahvalnozti jednoga poganina Kralya Cyrussa koiuie na szerczu imel, y chinom sel pokazati proti one senne koiagaie mlekom szvoiem od szmerti oszlobodila, odkoila, y kralyeuzke korune pervi zrok bila, od szada ja vasz opominam rechmi Sz. Joba dasze idete k-nemem ztvaram vuchit zahvalnozti. *Interroga jumenta, & docebunt te, volatilia cœli, & indicabunt tibi.* Hodi ò Job. c. 12. v. 7.
kerscheni chlovek k-neme sivine y opitai nyu kaksze moras zahvalen izkazati y pticze nebezke tebe hote pokazati, y naipervo hodi vu skolu k-naiszerditessemu zmegy vszeh nemeh ztvarih oroszlanu, koiemu kadabi bil jenkrat Andronikus iz czape tern van iznel, na koiegaszeie bil nabol, ova bestia szpominalaszeie iz ove lyubavi y dobrote od Andronikussa priete, ar buduchi Andronikus oszugien na szmert, y naimre da on mora od Oroszlanov vmorien y poieden bitti, megy koie buduchi zapelyan, y od onoga, komuie tern iz czape van znel, poznan, szpomenuchisze iz dobrote priete od niega naipervi je k-niemu dotekel, pred niegasze poztavil, y od drugeh lakomeh oroszlanov niega je branil daga ne szamo vmoriti, nego nitiszega doteknuti niszu szmeli,

li, niti mogli *Interroga iumenta.* Opitai lyûte Risze kakszu oni zahvalni, od koieh ja nahagiam zapiszano, da kadabi jenkrat jeden Risz opal bil vu jednu jamu, y iz nye od jednoga szoldata izpelyan, ov szpominaiuchisze iz lyubavi od szoldata szebe izkazane, posselie za szoldatom kod jeden verni pesz za gozponom szvoiem po vsze ne szamo puschine, nego y tia do mezta kamoie putuval, za obranitiga, akobi potreba bilo, od vszake pogibeli, y neszreche. *Interroga iumenta.* Pitai neme ztvari, y megy nymi naichemernessega Pozoia, y on tebe hoche szvoium peldum navchiti zahvalnozti proti dobrochinitelu, koiega odhraniusi nekoi plemenit chlovek Troas, y ov buduchi jenkrat obszeden od nepriatelov koijszuga na szmert izkali, pochelie na vesz glasz krichati, pomochi od lyudi proszech, koiega glasz zachussi, y poznavssi Pozoy dotekelie knyemu, y nepriatele niegove vsze do jednoga porasaussi, odhranitela y dobrochinitela szvoga od szmertne pogibeli je oszlobodil: *Et volatilia cæli, & indicabunt tibi.* Pitai ò nezahvalni chlovek ne szamo zverië, nego y pticze nebezke, kakſze moras zahvalnoga izkazati proti dobrochinitelu tvoiemu G. Bogu, megy koiemi szam jeden vszeh Pticz kraly orel buduchi odhranien od jedne Egiptonzke Divoichicze, vszaki dan na zahvalnozt onie nye donassal vszakoiachkeh pticz na hranu; y k-zadniemu videchi orel onu szvoiu dobrochiniteliczu vu ognienom plamnu, zaletelszeie k-nye za obranitiu perutmi szvoiemi od szmerti, raissie onde snyum zgorel neg dabiu bil oztavil.

Nù kaivamsze szada vidi N.N. od zahvalnozti nemeh ztvarih proti dobrochinitelom szvoiem, nili hvale, y vekovechnoga szpomenka vredna? a kakſze pako vi zahvalneh izkasuiete proti dobrochinitelu vassemu Bogu vszamoguchemu? Menesze vidi da rauno onako, kakoszeie izkazal Cesar Basilius Macedo proti szluge szvoiemu, koi Cesar zeztaussisze vu lovu z-jednem Jelenom, proti koiemu zaletiussisze jelen, y oboriussisze szvoiemi rogmì, y jednum spiczum roga zakvachilie Cesara za pasz, na vissak podignul, y snym

po

po puſchine tekel, koiega jelena obtekelie Ceſzarov ſzluga, y ſzvoiem mechem obrezalie Ceſzaru páſz, y onak jega od ſzmerti oſzlobodil, koi ſzluga daie veliku plachu od Ceſzara zaſzluſil, vu tom nieden ſzpametni nemore dvoiti, ali kakovuie dobil? Oh tuſna placha! naimre da taki drugi dan vuchinilie Ceſzar onomu vernomu ſzluge glavu odſzechi, kako dabi on ſzvoi mecs na Ceſzara bil podignul. Oh prokleta nezahvalnozt! hoche zakriknuti vſzaki zmegy vaſz N. N. ali ako ja premiſzlim chlovechanzku ter naimre kerſchanzku nezahvalnozt ne proti ſzluge y ſzebe ſzpodobnomu chloveku, nego proti Ceſzaru zverhu vſzeh Kralyev y Ceſzarov Bogu vſzam: za tulika nezgovorna y neizbroiena dobrochinenia koiaſzmo od niega prieli, y nepreztancze prijmlyemo; kadga naimre z-grehi znovich na kris razpiniamo polek rechi Sz. Paula: *Rurſum crucifigentes Chriſtum Filium Dei.* Znovich razpiniaiuch Chriſtuſſa Szina Boſiega, y tako *reddimus pro bono, malum.* Vrachamo za dobro, zlo, govori Sz. Jeremias Prorok, ar Chriſtus dan y noch je za naſz molil, mi pako kunemo ſentavamo, prilzeſemo, blaznimo: onſzeie za naſz kervavem potom potil, mi pako za niega nechemo naimenſe teſkoche dobrovolyno terpeti prez ſzerditozti, kletve, y blaznozti, *Haccine reddis Domino popule ſtulte, & inſipiens?* Ovali adda povrachas G. Bogu tvoiemu ò neſzpametno lyucztvo, za tulika izkazania miloſche, lyubavi, y dobrote proti tebe? gdoie tebe vuchinil na ov ſzvet doyti vu naruchaiu Sz. Mattere Czirkve? gdo tebe do ſzada ſivoga, y zdravoga derſi? akoſzi ſzpameten, tak moras valuvati y zpoznati da nigdor drugi nego G. Bog; gdo tebe vſzaki dan hrani, napaia, opravlya, y zblagom nadelyuie? nili to vſze tebe dano od dobrote y dareslyvozti G. Boga tvoga? Kakſze pako ti proti nyemu za tulike dare y dareslyvozti zahvalnoga izkaſuies? pianchuiuch, ſeruch, lotruiuch, blaznech, kunuch, y vu vſzakoiachkeh drugeh greheh ſivuch. *Haccine reddis Domino popule ſtulte, & inſipiens?* Ovali provrachas, ovakliſze zahvalno izkaſuies G. Bogu tvoiemu ò greſno nezahvalno lyucztvo?

Hebr. c. 6. v. 6.

Jerem. c. 18.

Deut. c. 32.

Cstesze vu ztareh Historiah od Edmogina Szina Kralyeze Scelte vu Japonie, koiega potlambi ona porodila bila, podalamuie szama szvoie perszi da'bi iz nyh mleko materinzko szesznul, y snymsze hranil, ali ovo nezahvalno dete ni hotelo materinzkoga mleka szesznuti, negoie pochelo grizti materinzke perszi, y merczvariti, tak damu vecs niszu bile na haszen, zato kadabi ono dete od glada pogibalo, ondaie Mati pochela govoriti: *Totum dedi, & hoc sufficit.* Vsze jeszem dala, y toie dozta, kako dabi hotela recsi, jaszemti moie materinzke perszi ponudila dabisze snymi hranil, y vu sivotu obdersal, ali kaiti ti kadabi bil moral mleko iz nyh szesznuti, ondaszie grizel, zato jasze protestuiem da niszem, niti neschu tvoie szmerti zrok bitti. Rauno tak nas dobri G. Bog budesze vszakem nezahvalnem chlovekom zponassal, govorecsimu na szmertne vure. *Totum dedi, & hoc sufficit.* Ja kaiszemgoder imel, mogel, y znal dati tebe ô narod chlovechanzki, vsze jeszemti dal, kadaszem tebe dal Szinką moga jedinoga, *& hoc sufficit.* y toie dozta: Szin pako veli, Jaszem vsze za chloveka dal, kaiszem goder imel, tia do naimense kaplicze kervi. *Totum dedi, & hoc sufficit.* Vszeszem dal za odkuplyenie tvoie od szmerti vekovechne, kaiszem god znal, mogel, y imel dati, kadszemti dal moie telo, sitek, y kerv, koia bilaszu tebe zadovolyna k-sitku vekovechnomu, kaiti pako ti za ova niszi maral, nego pacsę z-grehi tvoiemi, ô ztvar nezahvalna! moie perszi toieto Szinka moiega, y mene snym jeszi grizla, merczvarila, y muchila, zato ako moiega, y niegovoga miloztivnoga preszvetloga oblichaia nigdar nebudes vu nebu vusivala. *Perditio tua ex te.* Pogublyenię tvoie iz hudobe y nezahvalnozti tvoie.

Pisse Esopus jednu fabulu, ali czilyu govoriena moiega kruto prikladnu, da naimre buduchi jedna kossuta od jagarov, y hertov naganiana na szmert, ova pako vuslaie pod jeden tersz vinike, y megy niegovo liztie jesze zkrila, koie liztię pochelaie kossuta ogrizavati, y szebe odkrivati daszuiu lovczi zapazili, y vu nyu ztrelyali, koia videchisze ranienu

po-

pochelaie krichati. *Meritò hoc mihi evenit, quæ violare non dubitaverim, servatricem meam.* Dobromi ztoi daſzem ztrelyana, koiaſze neſzem ſsonala grizti chuvariczu y braniteliczu moiu, terſz naimre vinichni, zverhu koie fabule ovak lepo neka mudra glava govori: *Docet hæc fabula ultionem Numinis non effugere eos, qui pro beneficijs malefacta reffundunt.* Vuchi ova fabula da kaſtige Boſie vuyti nehte, koij za dobra dèla, zlem chineniem vrachaiu: Rauno tak moreſze recſi od oneh nezahvalneh kerſchenikov, koij tuliko krat od jagarov peklenzkeh na ſzmert vekovechnu jeſzu bili izkani, ali od miloſche, y miloſzerdnozti Boſie obranieni, ali ako ti takovi proti chuvaricze, y branitelicze ſzvoie buduſze nezahvalneh z-grehi ſzvoiemi izkazuvali? nai dobro paze daijh Miloſcha Boſia neoztavi, y jagarom peklenzkem pod oblazt nedà, ar veli Sz. Auguſtin: *Quantò majora beneficia hominibus sunt constituta; tantò majora, ingratitudine peccantibus, judicia sunt præparata.* Kuliko vexi dari, y miloſche jeſzu od Boga lyudem dani; tuliko vexi nezahvalnoztium greſſechem, ſzud y mukeieſzu pripravlyene. S. Aug. ſolloq. c. 18.

Joſche jedno ſzpomenka vredno pripechenie na kratkom na pervo daiuch dokancham moie govorienie, kak naimre jeden ſzoldat ſzluſechi Auguſtuſſa Ceſzara vu voyzke Attike Orſzaga, koiega kadabi jeden niegov nepriatel obtuſil bil, y na praudu vuchinil pozvati, zbok nekoie velike pregreske; ov ſzoldat pochelſzeie preporuchati Ceſzaru za obrambu; Ceſzar pako proſzilie jednoga glaſzovitoga Prokoratora dabiga branil, kai videchi ſzoldat odgovorilie ſzercheno Ceſzaru; Preſzvetli Ceſzar kada Vaſſa ſzvetlovt jeſzte bili zmenum vu boiu Attiko, y ja vaſz videchi vu ochivezte ſzmertne pogibeli, niſzem ja nikoga proſzil, niti zval dabi vaſz branil, nego za oſzloboditi vaſz od ſzmerti, jeſzemſze ſzam na ſzmertnu pogibel poztavil za obraniti Vaſſu ſzvetlozt, y odkriuſſi pred Ceſzarom ſzvoie perſzi, vſzè raniene, rekelie: *Ego verò in Attica pugna, Cæsar, interfui, nec alium vocavi, qui te defenderet, sed mea hac vita te defendi.* Ja pako ò

Ceszar buduchi ztobum vu boiu Attiko, znas da nikoga niszem zval napomoch, nego z-ovemi moiemi ranienemi perszi y sivotom jeszem tebe branil. Razmeslime ò gresni narad chlovechanzki kai od ovud izpelyati kanim? Ah komusze morę bolye ov szoldat priszpodobiti kak predragomu Odkupitelu nassemu, koi videchi nevolyni narod chlovechanzki vu pogibeli szmerti vekovechne po pregressenju pervoga Otcza Adama, koiegaie G. Bog bil poztavil za kralya y Ceszara vszeh ztvari vu paradisumu, ni ov nebezki szoldat nikoga napomoch zval, niti niednoga zmegy vszeh korussev Angelzkeh ni mezto szebe na ov szvet poszlal za branitga negoie hotel szam doyti, szamsze za nasz pobiti, szam mezto nasz na szmertnu pogibel poztaviti. Nutga ovo na ovom krisnom drevu vszega ranienoga, y ostremi chauli prikovanoga, iz koiega on tebe krichì ò gresni nezahvalni chlovek ovak: *Vide homo, quæ pro te patior, ad te clamo, qui pro te morior; Vide plagas, quibus afficior, vide clavos, quibus confodior; Et cùm sit tantus dolor exterior, & interior; plus tamen crucior, dum te ingratum experior.* Vigy chlovek koia zate terpim, k tebe krichim kad zate vmiram; Vigy ranne koieme muche, vigy chaule zkoiemiszem pribit; y buduchi tulika boi zvunzka y nuternia, vechme vendar muchi kad tebe nezahvalnoga zpoznavam.

NB. Hic accipe Crucifixum ad manum.

S. Antonin. p. 2. Theologiæ.

K-vamsze adda obracham ò N.N. y vasz rechmi S. Augustina nagovariam; *Sicut nulla est hora, vel punctum in omni vita mea, quo tuo non utor beneficio; sic nulla debet esse hora, quo te non habeam ante oculos.* Nagovariamte velim y proszim da ti podignes ochi tvoie gresne k-ovomu predragomu Odkupitelu tvoiemu, ter inym ovak iz glubine szercza tvoga govoris; Kakti niedne ni vure niti hipa za vszega sitka moiega, vu koiem ja nebi tvoie dobrote vusival; Tak niedna nebudi vura vu koie ja nebi tebe pred ochima moiemi imal, iz tvoie lyubavi, dobrote, y miloszerdnoztisze szpominal, y za vsza tebesze zahvalnoga izkazuval rechmi danasniega Farisenssa: *Deus gratias ago tibi.* G. Bose hvalu daiem tebe za vsze

S. Aug. Ep. 47. ad Aur.

mi-

milosche, dare, y dobrachinenia. Ar govori nadalye Sz. Ottecz: *Quid melius & animo geramus, & calamo exprimamus, quàm Deo gratias? Hoc nec dici brevius, nec audiri latius, nec intelligi gratius, nec agi fructuosius potest.* Kai bolsega, Bogu draxega, y nam hasznovitessega moremo na szerczu imati, jezikom govoriti, ali perom piszati, kak *Deo gratias?* Bogu hvala? Od ove nikai kraissega rechisze nemore, niti poszluhnuti kai veszelessega, nit razumeti povolynessega, niti chiniti kai hasznovitessega sze more. *Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive aliquid aliud facitis; in omnibus gratias agite, hac est enim voluntas Dei.* Ako adda jezte, ali piete, ali kai drugo dobra chinite, ali zla terpite, vu vszem, vszigdar, y povszud hvalete G. Bogu arie tak volya niegova szveta,

Amen.

S. Aug. lib advers. Pelagian.

1. Cor. c. 10. v. 31.

1. Thessal. c. 5. v. 18.

JE-

JEDENAIZTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Gdo, kak, y koga, po danaſniem Evangeliumzkem Gluhàku, y Nemàku zlamenuvanoga, k-Chriſtuſſu pripelyati mora?

Adducunt ei ſurdum, & mutum. Marci c. 7. v. 32.

Dopelyaſſe nyemu gluhova, y nemoga.

I prez razloga, niti neſzpametno bilo ono negdasnieh ztareh Rimlyanov izmislyenie, y nachin, koiemſzu oni Mladencze ſzvoie batrive, ſzerchene, ſzrechne, y jake ſzoldate chinili, kod mudri Orator Claudius je zapiſzano oztavil, da naimre lepemi, y velike preczembe, iz ſzrebra, zlata, y dragoga kamenia, korunami, imevaliſzu navadu koruniti vſze one koijſzuſze ſzercheno proti nepriatelom voiuvali, y nye ſzrechno obladuvali. Perva koruna zvalaſzeie *Corona Triumphalis.* Koruna obladania, koiumſzu korunili Ceſzare y Poglaunike, kadaſzuſze po obladaniu nepriatelov ſzrechno domov povrachali. Druga koruna zvalaſzeie *Corona Obſidialis.* Koruna Obſzedania, koiaſzeie od

Rim-

Rimlyanov davala onem szamem koijtiszu kteri Varas oszlobodili od obszedenia nepriatelzkoga, y nepriatele zpod niega pretirali. Treta koruna zvalaszeie *Corona Muralis.* Koruna Zidinzka, koiaszeie davala onem koijtiszu naipervi zide nepriarelzke pretìrali, y predirali, y na postaine nepriatelzke naipervi Rimzke zaztave zaneszli, y zabiali. Cheterta koruna zvalaszeie *Corona Castrensis.* Koruna Taborzka, koiaszeie davala onem koijszu nepriatelzke tabore szilno razbiali, iz nyh nepriatele vu bèg naganiali, y od szebe dalko tirali. Peta koruna zvalaszeie *Corona Navalis.* Koruna Morzka, koiaszeie davala onem, koijszusze na moriu szuproti nepriatelom voiuvali, y nye szrechno predobivali, y obladuvali. Sezta koruna zvalaszeie *Corona Civica.* Koruna Purgarzka, koiumszu horunili one, koijszu kada koiega Rimzkoga Purgara od szmerti, ali koie druge pogibeli, y nevolye oszlobagali: potrebaie pak ovde znati da ova zadnia koruna ni bila iz szrebra, ali zlara, nego iz proztoga dreva; zverhu chesza vnogi mudri jakoszusze chudili, y zrok toga izpitavali, koiem mudri Plinius je naipervi odgovoril ovak: *Cùm reliquas Coronas auro commendarent, salutem civium in pretio esse noluerunt.* Plinius. Kako dabi hotel bil recsi, da vsza viteska dèla, mogusze szrebrom, y zlatom naplatiti, ali lyubav izkazana proti blisniemu, oszlobagiaiuch niega od szmerti, ali koie druge neszreche, y pogibeli, nikakovem kincsem zadozta naplatitisze nemore. Iz koieh Pliniusseveh rechi Sz. Gregur Papa izpelyuie ovakovu consequencziu: *Si magna mercedis est eripere carnem à morte, quamquam morituram; quanti est meriti à morte spirituali animam liberare, in cœlesti patria sinè fine victuram?* S. Greg. Papa in Erario Mansij. Ako velikoga naima je oszloboditi telo od szmerti, akoprem vmertelno? kulikoga je naima od szmerti duhovne dussu oszloboditi, koiabi vu nebezke domovine naveke siveti morala? Ali gdo, kak, y komubisze morala ta takova lyubav izkazati? Moy Sz. Serafinzki Doctor Bonaventura odgovaria: *Peccatum, quod facit hominem surdum ad veritatem audiendam, cecum ad videndam, mutum ad confiten-* S. Bonavent. ibid.

dam.

dam. Toieto hoche rechi Sz. Doctor da naivexe dobro dello, y naivexa lyubav kersch anzka je ova kada gdo blisniega szvoga vidi po grehu gluhoga na poszlussanie iztine y dobreh navukov koijsze na prodekalniczah, y vu szpovedalniczah daiu; szlepoga na vigenie y zpoznanie szvoiega gresnoga pogibelnoga ztalissa, nemoga na szpovedanie grehov szvoieh pred Redovnikom: Ovoszu oni po koiehsze zlamenuie on gluhi, y nemi chlovek od Sidovov pred Christussa dopelyan: *Adducunt ei surdum, & mutum.* Dopelyasse nyemu gluhoga, y nemoga. Kaksze pako more ovem pomocsi? Onak kodie Christus pomogel onomu gluhàku y nemàku, naimre: *Et apprehendens eum de turba seorsum, mittit digitos suos in auriculas ejus.* Priemsi nyega zmegy lyuicztva na ztran, poztavilie perzte szvoie vu vuha niegova. Toieto: *Si peccaverit in te frater tuus*, veli Christus: *vade, corripe illum inter te, & ipsum solum.* Ako zagresì pred tobum bratt tvov, poydi, pelyaiga na ztran, ter na szamom da nigdor nebude chul pokaraiga bratinzkem nachinom, poztavimu napervo niegov gresni y pogibelni ztalis, terszisze vszemi nachini odpretimu gluha vuha, y nema vuzta, da priemsi tvoy navuk, szpovedal bude grehe szvoie, y sitek pobolsa; Kak adda, kada, y od koga tosze mora vuchiniti? pokazati hochu.

Matth. c. 18. v. 15.

Pervo neg pochnem govoriti od ovoga bratinzkoga opominania, y pokarania, potrebnoie videti, y znati koga naibolye to zadene chiniti; Iztinaie daie G. Bog zapovedal vszakomu chloveku zkerb na blisniega szvoga imeti, *Unicuique mandavit Deus de proximo suo*, daga naimre pomase vu vszake potreboche y pogibeli, telovne, ali josche bolye dusseune, kadaga naimre vidi vu greheh siveti: y po puteh vekovechnoga zkvarienia hoditi; daga naimre z-lepem opominaniem, lyublyenem pokaraniem, y duhovnemi navuki od grehov odverne, na pokoru, pobolsanie sitka, y put zvelichenia pripelya, ar veli Sz. Jakop Apostol: *Qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ pessima, salvabit animam ejus à morte.* Koi odvernuti chinì gresnika, od gresnoga sitka,

Jacob. c. 5. v. 20.

y

y pogibelnoga puta, oſzloboditi hoche duſſu niegovu od ſzmerti. Ova pako Boſia zapoved doticheſze vſzeh y vſzakoga Boſiega kerſchenika, ali vendar naibolye y naivech vſze Glavare proti podloſnikom ſzvoiem, vſze hiſne gozpodare proti druſine, vſze Roditele proti detcze ſzvoie, ar veli Sz. Pavel Apoſt: *Si quis ſuorum, & maximè domeſticorum curam non habet, fidem negavit, & eſt infideli deterior.* Ako gdo na ſzvoie, ter naimre domache, zkerbi nima, veru je zatail, y od nevernika gorſi je poztal; kade Sz. Otecz Auguſtin zverhu oveh Sz. Paula rechi govori: *Quid autem tam cuique domeſticum, quàm parentibus filij?* Kai pako tak vſzakomu domacheſſe je, negſzu Roditelom ſzini, y detcza nyhova? Zakai zato y Sz. Ivan Chriſoſtomus miſzlechi na onu veliku zapoved Boſiu, koia vſzem kerſchenikom je dana, à naimre pak naivecs, y naipervics Roditelovſze dotiche, opomina vſze Roditele marlivo kak imaiu zkerb na ſzvoiu detczu noſziti: *Patres educate filios veſtros in omni diſciplina, & correptione Domini,* Otczi odhranuite ſzine vaſſe vu vſzakom ztrahu, y pokaraniu, koie Sz. zlatovuztoga Navuchitela rechi Sz. Thomas ovak razlaſe: *In diſciplina & correptione, id eſt, in diſciplina verborum, & correptione verberum.* Vu ztrahu, y pokaraniu, toieto vu ztrahu oſtreh rechi, y pokaraniu tepenia, hoche recſi kada ti Ottecz, Matti, vidis tvoie dete da zna pervo greſſiti neg Boga moliti, da prez vſzakoga ztraha y lyubavi Boſie vu greheh ſivuchi hodi po puteh vekovechnoga zkvarienia, vi moij Roditeli duſni jezte pod ſzmertni greh nyh karati, y kaſtigati, nye vu ztrahu y lyubavi Boſie, vuchiti ſiveti; vſzemi lepemi y oſtremi navuki od puta zkvarenia odvrachati, y na put zvelichenia pripelyavati, y to ſzam Duh Sz. zapovedavam chiniti govorecſi po mudrom Salamonu: *Noli ſubtrahere à puero diſciplinam, ſi enim percuſſeris eum virgâ, non morietur; tu virgâ percuties eum, & animam eius de inferno liberabis.* Nezderſavaiſze niti neſſonai deteta kaſtigati, ar akoga ſibum vudris, neſche zato vmreti; ti vudris ſibum nye, y duſſu niegovu od pekla y ſzmerti vekovechne oſzlobodis:

1. Timoth. c. 5. v. 68.

S. Auguſtin. Tract. 119. in Joan.

S Joannes Chryſoſt.

S. Thom. Aq.

Prov. c. 23. v. 14.

Tobias c. 4. Takie negda vuchil ztaracz Tobias Szinka szvoga: *Ab infantia timere Deum, & abstinere ab omni peccato.* Vuchilgaie od detinztva boiatisze Boga, y zdersavati od vszakoga greha.

Kaisze pakgoder od Roditelov govori, tosze rauno vsze od vszeh Glavarov, y hisneh gozpodarov recsi mora, da naimre y oni szvoiu drusinu, y podlosnike, ne menie neg Roditeli szvoiu detczu, dusni jeszu vszemi nachini od grehov odurachati, ter vu ztrahu, y lyubavi Bosie vuchiti siveti, zapovedi ne szamo Bosie nego y Czirkvene zverssseno obdersavati, kai akoli nechinè krivczi zkvarenia duss nyhoveh podlosnikov poztaiu ar govori G. Bog po Sz. Ezekielu Proroku: *Si non annuntiaveris ei, neque locutus fueris, ut avertatur à via sua impia, & vivat: sanguinem ejus de manu tua requiram.* (Ezech. c. 3. v. 18.) Ako ti ò Poglavar, tvoiemu podlosniku; ò Gozpodar, tvoiemu drusinchetu; ò Roditel, tvoiemu detetu nazveschal nebudes niegov pogibelen ztalis, niegovo gresno sivlyenie, nitiga nebudes vuchil, karal, kastigal, dasze odverne od gresnoga szvoga ztalissa, y sitka nepobolssa, kerv niegovu, toieto dusssu niegovu od ruk tvoieh potrebuval budem; odkud zpoznatisze more da vszi Glavari, Gozpodari, y Roditeli budu morali G. Bogu oster rachun davati ne szamo od szvoieh grehov, nego y od grehov szvoieh podlosnikov, drusine, y detczè, po nemarnozti koieh, akosze koia dussa pogubì, y vekoma vmre, za onu dusssu, dusse nyhove takai budu vu ochivezte pogibeli zkvariènia vekovechnoga.

Niti szami Roditeli, Glavari, y Gozpodari dusni jeszu na szvoie podlosnike zkerb imeti, nego paese y vszaki chlovek na blisniega szvoga, kadga vidi vu greheh siveti, y po putu zkvariènia hoditi, dusengaie od onoga puta odvernuti, y na put zvelichenia pripelyati, kaksze pako to more, y mora chiniti? z-bratinzkem lyublyenem opomenkom, kod Sz. Thomas od Aquine vuchì: *Correctio fraterna est sub precepto.* (S. Thom. 2. 2. q. 33. a. 2.) Ovo opominanie bratinzko zpada pod zapoved szmertnoga greha, *qua facienda est cum debitis circumstantijs*, koie opominanie y karanie morasze zrazlosnemi nachini chiniti, ar ako

veli

veli Sz. Thomas nadalye vu jednom drugom meztu: *Correctio eſt admonitio charitativa fratris, de emendatione peccatorum; ex fraterna charitate procedens.* Pokaranie je opominanie lyublyeno bratta, na pobolſanie ſitka, iz bratinzke lyubavi izhagiaiuche; Pokaranie adda mora bitti ne iz jála, ne iz naglozti, ali ſzerditozti, ne iz gizdozti, nego *Ex charitate fraterna, cum debitis circumſtantijs.* Iz lyubavi brattinzke doztoinemi nachini vuchiniena, kodnamie ſzam Chriſtus vu vnogeh mezteh Sz. Evangeliuma z-peldami lepe navuke oztavil, y naipervo vu danasnem Sz. Evangeliumu. Idem 1. Sent. d. 29. q. 2. a. 1.

Ar dopelyauſi Sidovi pred nyega chloveka gluhoga, y nemoga: *Adducunt ei ſurdum, & mutum.* Koiega za ozdraveti, kai je vuchinil? *Apprehendens eum de turba ſeorſum, miſit digitos in auriculas ejus.* Szvedocſi od niega Sz. Marko Ev. Priemſi on nyega za ruku, odpelyalgaie zmegy lyucztva na ſzamom buduchi poztavilmuie ſzvoie Boſanzke perzte vu vuſſeſza, y ozdravelgaie. Rauno tak y ti ò moy kerſchenik chiniti moras, kada vidis ti bliſniega od greha zagluſſenoga, y nemoga, da nerad hodi vu Czirkvu k-Boſie ſzlusbe, k-Sz. Prodekam y Sz. Maſſam, da raiſſi hodi po kerchmah y burdelniczah, neg vu Czirkvu Boſiu, da na poſzluſſanie ogovorov, y nechizteh razgovorov, vuha ima odperta, a na navuke kerſchanzke zaperta, na kletve, priſzege, blaznozti vuzta ima odperta, a na Bogomolyu, y ſzpovedanie grehov ſzvoieh zaperta, jednum rechium chuies, vidis, y znas, da bliſni tvoy vſze naglavczè teche na zkvarenie, y ſzmert vekovechnu, eh! ſzmiluiſze nad nym, priztupi k-nyemu, y niega na ztran zazovi, ter na ſzamom poztavi tvoy glaſz vu vuha niegova, brattinzkem nachinom opomeniga lyublyeno zverhu niegovoga greſnoga pogibelnoga ztaliſſa, z-koiem on drugem ſzpachenie daie, ſzebe y ſzvoie rodbine ſpot chini, y duſſu na ochiveztu pogibel prokleeztva vekovechnoga poztavlya;

Tonam takai ſzam Chriſtus pri Sz. Mattheu Evang. ochito zapoveda govorecſi: *Si peccaverit in te frater tuus: vade,* Matth. c. 18.

corripe eum inter te, & ipsum solum. Ako zagrefsi nad tobum, Brat tvoy; poydi, pokaraiga megy tobum, y nym fzamem. Kade Sz. Augustin potvergiuie Origenessevo tolmachenie oneh rechi: *In te*, daie naimre vfze jedno recheno, *In te*, ali pak *Coram te.* Nad tobum, ali pred tobum, y zato veli

S. Aug. ferm. 26. de V.D. nadalye Sz. Augustin: *Nam si solus nosti, quia peccavit in te, aut coram te, & tu vis eum coram omnibus arguere; non es corrector: sed proditor.* Ar ako ti fzam znas za greh bratta tvoga, dagaie naimre pred tobum fzamem vuchinil, ti pak ako niega oftro karaiuch pred drugemi obfanis, zlo chinis, ar tem nachinom neobderfavas zapovedi Bosie, pokehdob da niega nekaras, nego ogovarias, greh niegov ochituies y razglafzufes, niega takai ne na pobolfanie, nego na fzerditozt, y pogorfanie giblyes: Adda koi hoche kai dobra vuchiniti z-blisniem fzvoiem, y niega na dober put pripelyati, to mora na fzamom vuchiniti: *Corripe eum inter te, & ipsum solum.* Pokaraiga na fzamom, à ne pred lyudmi, z-jezikom à ne zubmi, toieto lepemi à ne oftremi, fzladkemi à ne fuhkemi, rechmi.

Hodmo nadalye po Sz. Evangeliumu, vu koiem naidemo vfze puno Christussevch Peldih, koieie on nam za navuk ozravil kakfze mi moramo z-blisniemi nassemi zponassati kadaie vidimo grefsiti, arie dobro, znano da *Omnis Christi actio, nostra est instructio.* Vfzako Christussevo dello nam je za navuk oztavlyeno; Po fzmerti adda Lazarove doiduchi Christus na ztan k-Marte y Magdalene; koiemu doteklaie naproti Marta, y hitiussifze pred noge niegove, na kolena po-

Joan. c. 11. v. 21. chelamufzeie tufiti: *Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus.* Gozpone, dabi bil ovde, brat moy nebi bil vmerl, koie Marte malu veru videchi Christus, buduch daie kakti dvoila da on iz dalka ni mogel od fzmerti obuditi Lazara, kakti iz bliza, ali pak konche zapachitimu da nebi bil vumerl, zato odgovorilie nye. *Ego sum resurrectio & vita, qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, vivet.* Ja jefzem izkerfznutie, y fitek, koi veruie vume, ako rauno umre, fi-

vel

vel bude, za tem Martaie potekla po szeztru Magdalenu daiuchie na znanie daie nye nebezki Mester y skolnik dossel: *Magister adest.* Mesterie dossel, koia doznausi daie nye nebezki skolnik dossel, *surgit, & venit ad eum.* Ztalaszeie y poslaie k-niemu, ter kod Marta pochelamuszeie tusiti za brata Lazara: *Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus.* Gozpone dabi ti bil ovde, brat moi nebi bil vmerl. Znate vi N.N. arszte vecskrat chuli, znaliszu sidovi koijszu onde na zochi bili, ali naibolye znalie Christus da Magdalena je bila velika y ochita gresnicza. *Mulier, quæ erat in civitate peccatrix.* Je on morebiti onde nyu ochito pokaral, ali obsanil? Ne, nego kai, *Ut vidit eam plorantem, infremuit spiritu.* Kadie videl nyu plachuchu, zmutilszeie vn duhu, ali Magdalene akoprem velike y ochitne gresnicze ni rechi ni rekel; kodie rekel bil Marte na pokaranie nye male vere vu zmosnozti niegove, zakai anda Martu tak malu gresniczu, tak marlivo je pokaral, à Magdalene tak velike gresnicze ni rechi ni rekel? koia vendar y pred nym onde jednak greh z-Martum je vuchinila: Ah ovde Sz. Ivan Chrisostomus tomu ov zrok nam napervo poztavlya, kaiti, kadaie Marta snym govorila, y pred nym gressila, ondaie szama bila, y zatoie nyu na szamom pokaral, ar pokaranie mora bitti na szamom *Corripe illum inter te* &c. Kadaie pak Magdalena dosla, ni bila szama, ar veli Sz. Janus Evang. daszu bili sidovi snyum: *Judæi, qui erant cum ea, in domo, & consolabantur eam, secuti sunt eam.* Sidovi koijszu bili snyum vu hise, nyu batrivech y veszelech, videchi da Magdalena ide van pred Christussa, *secuti sunt eam*, posli jeszu za nyum, y toie zrok veli Sz. Ivan Chrisostom daie nikai ni govoril. *Nihil ad eam loquitur, sicut ad sororem; Turba aderat, neque verborum locus erat.* Nikai k-nye negovori, kakti k-szeztre; lyucztvoie onde bilo, y zato rechem nì mezta bilo, iz koie pelde moreszi vszaki navuk vzeti, kakszе z-blisnem szvoiem zponezti mora, kadga chuie, ali vidi gressiti, naimre naszamomga mora pokarati.

S. Jo. Chrys. om. in c. 11. Joan.

Reche morebiti gdo, da gresniki ochitni szlobodnobisze

morali ochito karati, Ne, veli Chriſtus, nego *Inter te, & ipſum ſolum.* Megy tobum, y nym ſzamem, arſze more pripetiti dabiſze onde gdo naſſel, koi joſche nebi znal za grehe konche vſze, onoga greſnika, y takobiga obſanil pred onem koi za on greh nebi znal, y vu tom hotelnamic Chriſtus peldu oztaviti paidaſſechiſze z-onum ochitnum gresniczum Samaritankum, ar kadabi on veſz truden bil doſſel k-Varaſſu Samarie, y polek jednoga zdencza ſzel za pochinutiſze, *Venit mulier de Samaria haurire aquam.* Doslaie ſenna
Joa.c.4.s.8. od Samarie pit; vodè, on pako ſeiaiuchi bolye zvelichenia one gresnicze, neg vodè onoga zdencza, pochelie govoriti one greſnicze: *Da mihi bibere.* Senna dai mene pitti, zkoium pervo negoie hotel dalye govoriti, y nye greſni ztalis pred ochi poztaviti, kai je vuchinil? Odpravilie od ſzebe vſze ſzvoie Apoſtole: *Abierant in civitatem, ut cibos emerent.* Odidoſſe vu Varas dabiſzi jezti kupili, Nut zkrovnozti Boſie, ar kadaie hotel zadniu vecheriu z-Vucheniki ſzvoiemi vuchiniti: *Miſit duos ex diſcipulis ſuis.* Poſzlalie ſzama dva Vuchinika vecherię pripravlyat, ſzada pako hotechi onu greſniczu pokarati odpravilie vſze, z-ovem pretextuſſem da vſzaki zaſze polek volye ſzvoie, ſzebe jezti kupi, y oni odiduchi, ondaie pochel ſzam na ſzamom one greſnicze nye grehe napervo donaſſati: *Quinque viros habuiſti, & quem nunc habes, non eſt tuus vir.* Ti ò nechizta greſnicza pet muſev jeſzi imela, y koga ſzada imas, ni tvoy pravi mus: Nut N.N. lepe peldę Chriſtuſſeve z-koium naſz vuchi, kakſze y mi z-naſſemi bliſniemi zponaſſati moramo, kadaie zbok koiega greha opomenuti, y pokarati hochemo, poſzluhnemo Alberta Veli-
Alber. Mag. koga: *Deſtinavit omnes in civitatem ad emendum cibos, quia decreverat loqui cum Samaritana de peccatis ſuis occultis, ut in diſcipulorum præſentia nihil de illis eſſet locuturus.* Odluchilie bil vſze Vuchenike vu Varas kupuvat jeztvin, kaitie nakanil bil z-greſniczum od nye otaineh grehov govoriti, y to zbok toga dabi oni Vucheniki nechuli grehov one greſnicze, za koie pervo niſzu nikai znali, koia akoprem bilaie vu Varaſſu Sama-

marie ochitna gresnicza, nye vendar gresni sitek Vuchenikom Christussevem je bil otaien y zkroven, zato ni hotel nyu pred nymi karati, y nye grehov napervo donassati; Hotechi tem nachinom nam vszem dati peldu y navuk, kak mi takai moramo z-blisniemi nassemi chiniti, koie ako prem vidimo ochito gressiti, vendar moramo mi nye na szamom lyublyeno opomenuti, miloztivno pokarati, y to zbok dveh zrokov, kaiti naimre y gresnik takovo pokaranie raissi prime, y morebiti greh niegov ni vszem znan, y takosze pred temi takovemi obsanozt gresnika zakrie.

Takie vuchinil z-onemi Fariseussi koijszumu dopelyali bili jednu Prazniczu, potrebuiuchi dabisze kastigala polek zapovedi: *Magister, hac mulier modò deprehensa est in adulterio.* Joan. c. 8. v. 4.
On pako nitie hotel szuditi gresniczu, niti je hotel nyh obsaniti, zpochituiuch ochito nym nyhove grehe, buduchi oni szami veliki gresniki, kai adda on je vuchiuil? *Inclinans se deorsum, digito scribebat in terra*, Prignuchisze dole, perztom piszalie na zemlye, kai pako je piszal? odgovaria Lyranus: *Scribebat peccata Sacerdotum.* Piszalie grehe oneh Popov, zakai pak Christus grehe nyhove na zemlye pisse? odgovaria Hugo Cardinal. *Quia noluit voce prodere peccata eorum; sed voluit, ut scripta latenter legerent:* Kaiti ni hotel nyh na glasz dati, y szvoiem Bosanzkem glaszom pred drugemi ni hotel grehov nyhoveh ochituvati, negoiecie na zemlye piszal, daszuie oni szami mogli csteti, y zpoznati da on za nyhove grehe zna, ter kai je josche vecs hotelie nym dati na znanie dasze npriztoie onem tusiti gresnike, koijszu szami puni grehov: *Et in hoc docet corripientes, quantum cavere debeant, ne peccatum latens publicent, aut infament personas.* Hotelie tem nachinom podvuchiti vsze one, koij hote druge karati, dasze moraiu dobro chuvati, da kakov otaini greh blisniega szvoga na glasz nedadu, y tem nachinom niega neobsane.

Hugo Card.

Idem.

Naidesze morebiti gdo, koimi recse, Iztinaie ja zpoznavam veliku dusnozt moiu, dabi ja vecskrat govoriti moral,

ral, y ne szamo otaine; nego y ochite gresnike opominati, y karati polek Bosie zapovedi, alie chuden szvet, seludczi niszu vszi jednaki, *Veritas odium parit.* Iztina nazlob poragia, koiu ako gdo poveda, nepriatelasze chini onomu komuiu poveda, prevecs suhkesze vide gresnikom pilule onoga akoprem lepoga y bratinzkoga opominania, jednum rechium ni szmeti govoriti, niti pokaranie ako prem nailyublyenesse dobroga koncza nima: Ni vecs Platonov na szvetu, ar buduchi Plato jenkrat od jednoga szvoga priatela opitan, kaibi on niemu naipovolynessega vuchiniti mogel, y kak naibolye bratinzku lyubav proti niemu izkazati? koiemu odgovorilie Plato ove od vszakoga kerschenika dobro zapametene vredne bitti rechi: *Si quidquid in me vitiosum videris, liberè me arguas.* Ako kaigod vu mene gresnoga y nedoztoinoga videl budes, szlobodnome opomenes, y pokaras. Ni vecs Alexandrov Kralyev velikeh na szvetu, od koiega Alexandra Kralya pisse Hector, daie on odpravil iz Kralyeuzkoga dvora szvoga jednoga velike mudrozti Filosofussa drugach szebe dragoga, y prietnoga, koiemuie vnogo leth szvoie otainozti ochituval, y zauffal Kraly, na odhodku pako iz dvora opitalie Filosofus Kralya zrok zbok koiega on niega od szebe odpravlya? koiemu Kraly je odgovoril: *Quia aut errores, & defectus meos intelligis, aut non? si non? insipiens es; si autem intelligis? es adulator, quia numquam me horum admonuisti.* Zato ja tebe odpravlyam od mene, kaiti ali ti fallinge moie poznavas, ali nepoznavas, ako nepoznavas? takszi velik bedak y norcz; ako pak poznavas? takoszi Prilizavecz, pokehdob mene nigdar nesches opomenuti, niti pokarati dabisze pobolsal. Ni vecs oneh zlateh vremen, vu koieh Lacedemonczi prez vszake milosche jednakum kastigum, kastigali jeszu one, koij videchi blisniega gressiti, terga opominali niszu, koiu kastigu vredenie bil podnezti on koi je gressil, pacse natulikoszu prestimavali ovo opominanie, daszu ostro kastigali y onoga koiszeie raszerdil, y za zlo, ali zamer vzel, videchisze opomenienoga od blisniega szvoga.

Plinius Lib. c. 10.

Hector Pent. in execu. 45.

Nu

Nu szada N.N. kaisze szada komu od negdasnieh vremen, y lyudih vidi? y kai od szadasnieh? Oh Pater Concionator! ni vecs szada na szvetu Alexandrov, Platonov, niti Lacedemonczev, ar Bog zachuvai szada opomenuti, menie pokarati, jednoga Glavara kotie bil Alexander, ali jednoga mudroga, kotie bil Plato, ali koga proztoga prez velikoga zamera; vszesze za spot, y kriviczu prijmlye: *Veritas odium parit.* Dozta budi recheno da iztina blisniemu povedana, vu szerczu niegovom jàl, jàd, y nazlob zbugiuie, ali ovde mudri Seneca drugachessi navuk daie akoprem malemi rechmi, y jeszu ove. *Dic amicis, quòd nolunt audire, vellent autem semper audisse.* Povecs priatelom, kai nehte chuti, hotelibi pako vszigdar chuti, hotelie recsi ov mudri chlovek, ako rauno gdo zna da szvoiem opominaniem, ali karaniem hasznenikakve nechini, da pache jàlu y szerditozti zrok poztaie, vendar zato nai nikai nemara, niti od karania nepreztaie: Rauno tak y ja nagovariam vszakoga zmegy vasz N.N. ako rauno vi jezte vecskrat vpamet vzeli da z-vassem opominaniem, y karaniem gresnikov nizte nikai hasznuvali, vendar opominati nemorate preztaiati, nego pacse *Vade*, poydi, *& corripe*, y pokarai, *corripe, id est, cor rape.* Hodi vecskrat k-gresniku ter lepemi, maztnemi, lyublyenemi rechmi obladaimu niegovo tverdokorno szercze, znai pako y verui da za tvoy trud pred Bogom plache nesches pogubiti. Seneca.

Ar kakti Doctor koi Betesnika pohagia, y niemu vszakoiachka szladka, y kiszela vrachtva prepissuie, y daie, ako on betesnik nesche vrachtva vzeti, niti nemore ozdraveti, nego pache mora umreti polek vszeh doctorov, y vracstvih, zato Doctor, za szvoie trude, niti Apotekar za szvoia vracstva niszu dusni plache pogubiti: Taksze more recsi od oneh Prokoratorov, y Poszlov, ali Agentov, koij ako rauno zeuszemi szvoiemi trudi nikai neoprave, niti nedobè, zato plache za szvoie trude zgubiti nemoraiu, ar govore Praude Czeszarzke: *Si quis fideliter negotium alterius peragit, dato quòd ipsum negotium suum non sortiatur effectum, potest nihilominus petere*

tere expensas. Ako gdo lyuczki poszel marlivo opravlya, da rauno nikai nedobì, more vendar potrebuvati szvoie ztroske, y plachu za trude; kaisze szvedochi y potverguie z-onem tolvaiem na desznu ztran Christussa razpetoga na gore Calvarie k-Krisu privezanem, koi chuiuchi tovarussa szvoga blazniti proti-Christussu, pokaralgaie: *Neque tu times Deum* &c. Tersze y ti Boga nebois da tak merzko blaznis, potlam pak dalmuie dobru peldu obernuchisze k-Christussu, y govorecs. *Memento mei Domine.* Szpomenisze iz mene Gozpone, y zato dobilie taki odgovor z-plachum zkupa: *Hodie mecum eris in paradiso.* Danasz budes zmenum vu Paradisumu.

Ako adda hoches ò moy chlovek ovu Christussevu zapoved zverssseno obdersavati, y za obdersavanie, doztoine plache od Christussasze nadeiati, moras (kodszemte navchil) blisniega karaiuch, Christussa neszleduvati, naimre na szamom, a ne pred lyudmi morasga opomenuti, y to moras lepem modussem y lyublyenemi rechmi chiniti: k-zadniemu dusen jeszi ti szam vu tebe pervo pobolsati, ono kai kanis vu drugom pokarati, dati nebude odgovorieno pod nősz: *Medice cura te ipsum.* Doctor vrachi pervo ti szam szebe, potlam pak mene, y zato Sz. Isidorus veli: *Non debet aliorum vitia corrigere, qui vitiis est subditus.* Nemora lyuczkeh grehov karati, koi szam grehom je podversen; Zakaizato Ottecz, Matti videchi deczu vassu gressiti, pervo negiu hochete pokarati, pogleite szami na vasz, ar veli Sz. Matthe Evang. *Non potest arbor mala, bones fructus facere.* Nemore zlochezto drevo dobroga szada roditi, ar szin kai vidi Otcza chiniti, to y on chinì, nitiga more Otecz pokarati, damu nebi taki nazad Szin odgovoril: *Medice cura te ipsum.* Doctor vrachi szam szebe, ako adda Ottecz je pianecz, igras, blaznik, tat, kak more on Szina szvoga vuchiti mertuchlivo vino pirti, od igraniasze zdersavati, zblaznoztmi Boga nebantuvati, lyuczko blago pri miru puztiti. Ako ona Matti czifraztosze preko reda opravlya, raissi po tanczeh neg po Czirkvah hodi, z-mladenczi po dnevu y ponochi radasze paidassi; kak bude mogla

S. Isidor. lib. de summo bono.

Matth. c. 7. v. 18.

mogla szvoiu kcher vuchiti vu poniznozti, poboſnozti, y chiztoche ſiveti? y ako Szin Otcza, kchi Mater vu greheh budu naſzleduvali, kakovem obrazom budu oni mogli nye opominati, ali karati, y na poboſſanie ſitka nagovariati? Eh! ni,ni niti nebude nigdar moguche dabi jeden ochitni greſnik, mogel pri drugom ſzebe ſzpodobnom greſniku ſzvoiem opominaniem, ali karaniem kai dobra opraviti; ar veli Gaſparus Sancius: *Ut enim vitæ innocentia audaciam parit; ſic ſceleris conſcientia omnem adimit ad reprehendendum libertatem.* Ar kakti ſitka pravichnozt batrivozt zaudaie; tak greſna conſcienczia vſzu oduzimlye na pokaranie ſzloboſchinu. Gaſparus Sancius.

Ako adda N.N. koie mutazte, y gluhe greſnike hochete k-Chriſtuſſu pripelyati, y vu nebo zapelyati? Ako velim hochete vuha gluhem na poſzluſanie vaſſega opominania, y karania, vuzta pak na ſzpovedanie ſzvoieh grehov odpreti? Chriſtuſſa naſzleduiete, naipervich da vi ſzami budete pravichni, y naibolye vu oneh fallingah, ali greheh, koie hochete vu bliſnieh vaſſeh karati: Drugoch da vi morate niega na ſzamom muchech lepemi rechmi opominati, polek navuka Sz. Proſpera: *Argue coæquales, obſecra ſeniores, increpa juniores.* Opominai tebe jednake, moliſze ztareſſem, karai mlaiſſe od tebe, kadaie vidis greſſiti, y po putu vekovechnoga zkvarenia hoditi: Tretich, potrebaie paziti na vreme prilichno za takovo opominanie, y karanie, ar karati jednoga piancza vu pianozti, jednoga blaznika vu ſzerditozti buduchega, zahmanie, ondaſze nikai nemore opraviti, nego kadatiſze ztrezni, kadatimu ſzercze preide, ondamu povech kai znas, ar tak y ſzam Duh Sz. vuchi: *In convivio vini ne arguas proximum.* vu pianztvu nekarai bliſniega ar onda on pianecz: *Correctionis non eſt tunc ſuſceptivus.* Pridaie mudri Lyranus Pokarania tvoga neprime. *Vade ergo, & corripe.* Hodi adda y karai, zkerbiſze za duſsnò zvelichenie bliſniega tvoga, kakti ſzam za ſzvoie, koi ako tebe bude poſzluſſal: *Lucratus eris fratrem tuum.* Dobiti hoches duſſu brata tvoga,akoli pak nebude za tvoia karania maral? *Dic Eccleſiæ.* Povech S. Proſper de vita contempl. c. 5. Eccl. c. 31. v. 41.

y tusiga Glavarom, akoli y nyh nebude hotel poszluhnuti? *Sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus*, termu reczi: *Perditio tua ex te.* Pogublyenie tvoie iz tebe, Amen.

DVANAIZTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Prevnogi kerscheniki izkasuiusze proti blisniem szvoiem, od nemeh ztvarih nemilosztivnesseh.

Sacerdos quidam viso illo præterivit: Similiter & Levita, cùm videret eum, pertransijt. Lucæ c. 10. v. 31. & 32.

Pop neki videusi niega mimo preidè: Takaisse y Levita gdabi videl niega, mimo je pressel.

Moia glava nemore toga vpamet vzeti, da ona vèlika vszeh ztvari Mati Natura moresze daresliveſſa izkazati z-nememi ztvarmì, neg z-razumnem chlovekom, daiuchi nym takovo nagnenie, da one neprafchaiuch trudom, y potom, zablyuiusze kakti iz pochinka kogabi vusivati mogla, vsze zkerbne terszesze k-vexe haszni, y pomochi chloveku bitti, neg szame szebe; koiu krepozt kak more mati Natura bestiam prez razuma dati, à chloveku zkratiti, toie mene kru-

kruto tefko razumeti, y vendar je iztina, koiu ako N.N. fe-lete zpoznati, razmifzlete naipervo naturu Pchel, kak naimre one czelo leto, ofzebuinem pako nachinom vu protuletiu vfzako jutro izhagiaiu iz fzvoieh Vlifch, terfze po czvetniakeh y ternaczeh razletavaiu, fzedaiuch po vfzakoiachkem czvetiu, y iz niega fzefznuch onu fzladkochu, z-koium povrachaiuchifze vu fzvoia vlifcha, y onde polek nagnenia nature prechudnem nachinom napravlyaiu fzetine, y nye z-prefzladkem medom napuniuiu, y to za nikakovu fzvoiu hafzen, nego za fzamu chlovechanzku potrebochu, odkud Virgilius lepo popeva: *Sic vos, non vobis, mellificatis, Apes.* Tak vi, ne vam med delate Pchele. Od Pchel hodmo megy Pticze nebezke, y megy oztalemi nainam budu na peldu Laztovicze, koie kadafze povrachaiu od moria, nofzech vefzele glafzi naztaiuchega protuletia, y doiduchi knam lechuch po zraku, fzvoiem popevaniem profze kakti ztana pod krovi naffemi, y dobiuffiga meztofzi vfzaka izbere, na koiem, oh! kulikem trudom napravlyafzi y figie hificzu iz blata, y fzlame, poztelyczu pako iz mehkoga peria y prediucza, ali y to vecs za naffu, neg za fzvoiu hafzen, ar Sz. Ambros Laztovichna gniezda vu vrednozti zlatu prepoztavlya: *Pretiosiores auro nidos struit.* Preftimaneffa od zlata gniezda napravlya. Pokehdob da lyudi z-gniezdom laztovichnem vu gerlne bolli fzmertifze ofzlobagiaiu, koiu iztinu ja fzam nad menum dvakrat jefzem zpoznal, zato y od oveh Virgilius ovak popeva: *Sic vos, non vobis, nidificatis, Aves.* Tak vi, ne vam gniezda delate, Pticze. Od Pticz, y Pchel hodmo znaffemi razumi megy fivinu, y naipervo menfu, megy koium razmifzlemo Ovcze pafzuchefze po germiu, y polyu, kuliko truda one nevufivaiu ifchuchi povolyneh travicz za hranu, y frifkeh vodicz za pitvinu, na pomankaniu koieh moraiufze fzuhemi traviczami, y kalnemi vodiczami krepit, y to vfze chinè za vexu chlovechanzku hafzen, neg za fzvoiu, davaiuch chloveku od fzebe tuliko mleka za hranu, y vune za odevu, zakaizato pravichno tulikai od nyh popeva Virgilius: *Sic vos, non vobis, vellera fertis, Oves.* Tak vi, ne vam,

rune noſzite Ovcze. Polek male ſivine razmiſzlemo y veliku ter naimre Vole, koij czel dan na ſzvoieh vrateh ponaſſaiu one teſke Jarme, vlekuch po lettu y po zime, velikem trudom ſmchke voze, ne jur za ſzvoiu, nego za chlovechanzku haſzen, niti ſzamo to, nego chloveku daiu koſu ſzvoiu za obutel, y meſzo za hranu, zato y od nyh popeva Virgilius: *Sic vos, non vobis, fertis aratra, Boves.* Tak vi, ne vam, noſzite jarme, Voli: jednum rechium akoſze vſze neme ztvari razmiſzle, naitiſze hote miloztivneſſe od chloveka, ar chlovek videchi vecſkrat bliſniega ſzvoga vu naivexe potreboche, negenemuſze ſzercze na pomiluvanie, vnogo menie na podaine kakove pomochi, kodſze to zpoznava iz dasniega Sz. Evang. koiſze ſzpomina od jednoga chloveka na putu razbitoga od tolvaiev, od nyh ne ſzamo poroblyenoga. nego y na ſzmert ranienoga, koiega na pol ſivoga oztavivſi na putu, pripetiloſzeie daie mimo iſſel jeden Pop, y videchiga vu tulike nevolye y pogibeli, ſzmiluvalſze ni nad nym, nego: *Viſo illo præterivit.* Videuſi niega mimoie preſſel; rauno tak y Levita iduchi putem mimo onoga nevolynaka: *Cùm videret eum, pertranſijt.* Kadbi niega videl, preſſelie y on mimo prez vſzake miloſzerdnozti y pomiluvania. Kai rauno y mene je genulo pokazati da y med ſzadaſnemi kerſcheniki nahagiaiuſze vnogi, y prevnogi koij ne ſzamo od onoga Popa y Levite, od koiehſze danaſni Sz. Evang. ſzpomina; Nego y od izteh nemeh beſtijh, izkaſuiuſze nemiloſztivneſſeh proti bliſniem ſzvoiem, kai doklam pokaſem, Poſzluh.

Vnogokrat razmislyalſzem ſzam ſzobum kakovbi zrok moral biti koi G. Boga je nato genul daie chloveka iz zemlyè ztvoril, kod vu Sz. Piſzmu ztoì zapiſzano vu knigah Po-
Gen.c.2.v.7. roda: *Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ.* Ztvorilie G. Bog chloveka iz zemlyè, zakai adda G. Bog jednu tak lepu, y plemenitu ztvar kodie chlovek, iz naipriproztelſega Elementuma zemlè je ztvoril, a ne iz koiega drugoga preſtimaneſſega, kodie Zrak, Ogeny, Voda? Sz. Hieronymus odgovarià, daiuchimi zrok zverhu toga ovakov, dabiſze

biſze naimre chlovek ſzpomenul iz cheſzaie ztvorien, y tako dabiſze oholyno neizviſzil râdi tulikch darov, z-koiemiga je G. Bog nadelil: *Ut intuens homo metallum corporis ſui, inveniat eo nihil eſſe vilius, nihil humilius, & ſic de ſua origine gloriari nequeat, erubeſcere autem poſſet.* Dabi chlovel videl rudu tela ſzvoiega iz koieie napravlyeno, y naſſel od nye nikai poniznеſſega, y tako z-pochetkom ſzvoiem dichitiſze nebi mogel, ſzramuvatibiſze pak moral, kakti Pav dichiſze y zgizdava vu lepote ſzvoiega peria, ali kada na cherne ſzvoie noge pogleda, povenemu gizdozt, y perie repa ſzvoiega poklapi; Rauno tak vzſaki chlovek chinitibi moral, zmiſzlechiſze na zemlyu iz koieie iziſſel. S. Hieron.

Na dalye Sz. Baſilius odgovaria daie zato G. Bog chloveka iz zemlyè ztvoril, dabi imel oruſie proti ſzerditozti; ar kakti zemlya ako rauno lyudi po nye hode, nyu kopaiu, oriù, gnoiem ſzmrade, onaſze vendar na nikoga neſzerdi; Tak y vſzaki chlovek moralbi terpliven bitti, kadmuſze kakova krivicza chinì. *Si nos factos eſſe de terra meminerimus, humilis hæc cogitatio nullo umquam tempore ſinet iræ impetum plus æquo excitare.* Ako naſz vuchiniench iz zemlyè ſzpominaliſze budemo, ponizna ova miſzel nebùde nigdar puztila prez reda ſzerditiſze; Lepaſzu ztanovito y hvale vredna ova obodva zroka, vredna tak velikeh Navuchitelov: alimiſze joſche lepſi vidi on koga Sz. Ambros daie, y je ovakov, dabiſze naimre chlovek ſzpominal iz zemlyè iz koieie napravlyen, y dabi nikomu nikakvoga zla nechinil, negobi vſzem pomagal; kod chini y zemlya. *Conſidera ô homo!* rechiſzu Sz. Ambroſa, *unde nomen ſumpſeris; nempè ab humo, quæ cuiquam nihil eripit; ſed omnia largitur omnibus.* Premiſzli ò chlovek! odkudaſzi ime dobil, naimre od zemlyè, koia nikomu nikai neiemlye, nego vſza daruie vſzem. S. Baſilius hom. 11. S. Ambroſ. lib. 3. Offic. c. 3.

Ni adda G. Bog hotel ztvoriti chloveka iz niednoga drugoga elementuma, nego iz ſzame liztor zemlye, kaiti onie dobro znal kakoveſzu nature drugeh elementumov, y kakova natura je potrebna ſivuchemu chloveku, znalie velim ja

G.

G. Bog daie ogeny kruto szerdit, y lakom, kaigod popadne, na prah y pepel oberne; znalie da iz zraka prihagiaiu szneg, tuche, ztrele, koia vsza lyucz vu y nyhovem dersaniam skode; znalie da voda vecskrat polyam y vertom zna naskodeti, da sitek y povertelyu pomuli y pokvari: Zemlya pako znalie dobro da nikomu neskodi, nego vszem haszne, zato hotelie chloveka iz krotke, dobre, dareslyve, y vszem hasznovite zemlye ztvoriti: *Terra largitur omnia omnibus.* Zemlya vszem vsza daie. Ah! takov, takov dabi bil y vszaki chlovek zeuszemi dober, krotek, miloztiven, y dareslyv, oszebuinem pako nachinom z-betesniki, y szirotami od nevolye pogibaiuchemi, dabi naimre chlovek nym pomagal na szpodobu zemlyè, koia rodì vszakoiachke travicze, czvetia, y korenia, za vrachtva, flastre, y mediczine; dabi zdrave vboge szirote odeval, hranil, y napaial, kod chini zemlya daiuch iz szebe predivo, kruh, y vino, odkud veli Sz. Ambros: *Nihil enim tam secundùm naturam, quàm juvare consortes naturæ.* Nikai ni tak naturalzkoga, kak pomagati szebe szpodobne vu nature, kako dabi hotel recsi, dasze od nikud bolye nepoznava gdoie chlovek, y gdo ni? imali naturu chlovechanzku, ali nima? nego iz lyubavi y miloszerdia proti blisniem, a naimre pak proti vbogem y betesnem, kodie naimre bil on chlovek koi iduchi iz Jerusalema vu Jerikum Varas, namerilszeie bil na tolvaie na putu: *Incidit in latrones, qui despoliaverunt eum, & plagis impositis, abierunt semivivo relicto.* govori danasni Sz. Evang. daszumu vzeli vsze kaije imel, dobroszuga ranili, y napol sivoga oztavili, koi nevolynak onde na putu pogibaiuchi, y umiraiuchi, pomochi od Boga y lyudi chakaiuchi, komaiszeie nassel chlovek koiszeie nad nym szmiluval, al veli Sz. Evang. *Accidit, ut Sacerdos quidam descenderet eâdem viâ, & viso illo præterivit.* Pripetiloszeie da'e neki Pop onem putem issel, y videchi onoga nevolynaka prez vszakoga pomiluvania presselie mimo. Malo potlam za nym isselie y nekoi Levita, onem iztem putom, ali y ov muno kod y Pop: *Cùm videret eum, pertransijt.* Kadabi videl niega

S. Ambros.

niega, preſſelie mimo daſze ni nad nym hotel ſzmiluvati, vnogo menie pomochimu; kakoveh nevolyniakov y ſzadasnie vreme oh! kuliko y kulikoſze po ſzvetu, y vu naſſem Horvatczkom Orſzagu po Varaſſeh, y po ſzelah nahagia, koij od vſzakoiachkeh nevoly pogibaiu, za koie vnogi kerſcheniki dobro znaiu, ali za nyh nemaraiu, nitijh pomagati hote, oh! beſtie à ne lyudi, da pacſe od beſtijh nemiloztivneſſi vſzi ti takovi kerſcheniki, imena kerſchanzkoga nevredni.

Ovu ovakovu nemiloſzerdnozt chlovechanzku premislyavaiuch negda mudri Filoſofus Diogenes, koi videchi jenkrat pun piacz lyudi, poſſelie na jeden kray piacza, y ztavſſi na jeden kamen, pochelie na veſz glaſz krichati: *Adeſte homines, adeſte homines*, Szimo hodete lyudi, ſzimo hodete lyudi, koiega lyucztvo chuiuchi potekoſſe na jagmu knyemu y rekoſſemu: *En adſumus, dic aliquid.* Ovoſzmo dosli, povechnam kai novoga, ali razumnoga, onda Diogenes podignulie ſzvoium rukum paliczu, y ſnyum pochelie ono lyucztvo klopati, y mlatiti govorecſi: *Homines adeſſe juſſi, non beſtias*, Lyudiſzem ja k-mene zval, a ne beſtie kodzte vi; znaiuchi dobro Diogenes kakie ono lyucztvo vu vſzakoiachkeh greheh, naimre pako vu nemiloztivnozti proti vbogem, y nevolynem betesnikom ſivelo.

Jeden drugi krat ov izti Filoſofus Diogenes hodilie po piaczu czel dan megy lyudmi z-vusganum ſzvechum vu rukah, koiega opitauſi lyucztvo, kai z-onum goruchum ſzvechum po dnevu po piaczu iſche? koiemie on odgovoril: *Hominem quæro.* Chloveka iſchem, kako dabi nym hotel recſi, da polek vſze ſzunchene ſzvetlozti joſchemie y goruche ſzveche ſzvetlozti potrebno, ako ja hochu megy vami pravoga chloveka nayti, ar vi nizte lyudi, negozte beſtie, da pacſe gorſi, ar nemiloztivneſſi od izteh beſtijh, kai vendar ja od vaſz N.N. govoriti neſchu, nego hochu da ſzami vi vaſſi ſzudczi budete. Poyte liztor po Varaſſu, po hiſah, po vuliczah onde hochete zpoznati na ſzpodobu Diogeneſſa

gdoie

gdoie chlovek, y gdo nì, ar hochete nayti pouſzud nevolyneh petlyarov, beteſnikov, y drugeh od vſzakoiachkeh nevòly pogibaiucheh, ali neſchete pako nayti koibiſze nad nymi ſzmiluval, opitaite vſze one nvolyne zakai tak dugo pogiblyu na oneh poztelyah, vu onehſtallah, da nerecſem na gnoiu,y hochete od vſzakoga chuti odgovoritiſzi ove rechi: *Hominem nō habeo.* Cloveka nimam. Kodie Chriſtuſſu odgovoril on nevolynak 38.leth leſechi polek jednoga ribniaka, vu koiega hogievaliſzuſzę betesniki kupat, y koigoderie vu niega beteſen zaſſel, ali zaneſſen bil, zdrav van je izeſſel on pako nevolynak, ſzam ni mogel vu vodu poyti, ariç bil veſz zkerchen, nigdorſze pako vu vſzeh oneh letah ni hotel nad nym ſzmiluvati, akoprem vſzaki dan vnoſina lyudi mimo niega je hodilo, ali vſzi prez ſzercza y pomiluvania, y zató tuſiſze:
Joa.c.5.v.7. *Domine, hominem non habeo, ut cùm turbata fuerit àqua, mittat me in piſcinam.* Gozpone chloveka nimam, koibi mene vu ribniak zaneſzel kadaſzę voda muti.

Rauno tak tuſeſzę vnogi ſzadasnie vreme beteſniki proti nemiloſzerdnozti kerſchanzke: *Hominem non habeo.* Ja ovde pogibam, kaiti chloveka nimam koibiſze nad menum ſzmiluval, fallachecz kruſcza, kapliczu vodicze, slichiczu Juſicze podal, niga koibiſze name ogledal y mene liztor pomiluval. Poyte vu one Gozpoczke hiſe, y hochetę nayti vu nyh pune vſzakoiachkeh jeztvin ztolle, zkoiemiſze gozte, pianchuiuch, y ſeruch zverhu potreboche, kai izte neme ztvari nechine, ar ſzami znate da niedno nemo ſivinche neſche vech piti, ni jezti, nęg ima potreba, da pak beſtie proti lyudem jeſzu miloztivneſſe, neg izti lyudi, poſzluhnete.

Ja cſtem vu tretieh knigah kralyeuzkeh da kadabi Elias Prorok bil preganian od Kralya Akaba, y Kralicze Izabelle, pobegnuſſi on vu puſchinu, ondeſzumu dugo vremena karvani dvorili, y z-hranumga ozkerblyavali. Jonas kadaie od Mornarov iz barke vu morie bil hitchen, ondeſzeie nad nym ſzmiluvala riba Balena, y niega vu ſzvoiem terbuhu od ſzmerti obchuvala, zverhu koiega pripetchenia piſſe Sz. Hieronim.

Quem

Quem malitia hominum perdidit, bestia esuriens custodivit. Koga hudoba chlovechia je pogubila, bestia gladna je obchuvala. Chulizte vechkrat kak vu puschine Sz.Paulu pervomu Puscheniku karvan vszaki dan za hranu je zkerbel, y kruhamu donassal, y po szmerti niegove nimaiuchi Sz. Anton chim jame zkopati vu koiubi niega mertvoga bil zakopal, dotekosse na pomoch dva oroszlana iz puschine, y szvoiemi czapami grob jeszu izkopali. Znano takai morebiti bude N.N. od Romulussa y Remussa bratov, kak naimre ovo dvoie decze buduchi vu jedne zibke donesseno vu puschinu, y onde zapuscheno, od jedne Vuchicze z-mlekom bili jeszu doieni, hranieni, y od szmerti obranieni, na spot y szramotu vnogeh Materih, ter naimre oneh kurvendih, koie ne szamo szvoiu deczu zapuschaiu, nego nym vrate zaviaiu, vu potoke, mlake, y druga szmradna mesta, y sivu, y mertvu deczu hitaiu, oh! pravo adda pravo veliszе, y zpoznava da lyudi jeszu nemiloztivnessi od nemeh bestijh, odkuda pravichno krichì Sz. Cyprìan: *O humanæ malitiæ detestanda crudelitas! feræ parcunt, aves pascunt, homines insidiantur, & sæviunt.* O chlovechanzke hudobe odurna y prokleta nemiloszerdnozt! zverie prascha, pticze hrane, szamo lyudi megy szobumsze naztore, y kolyu.

S. Hieron.

S. Cyprian. ser. de Orat. Dom.

Ako hochemo josche bolye tu iztinu zpoznati, hodmo k-Sz. Lukachu, koiszе vu szvoiem Evangeliu szpomina od onoga nevolynoga koldussa koi je bil *ulceribus plenus.* Noge pune odurneh ran je imal, y doiduchi pred vrata jednoga bogatcza proszit droptinicze kruha, *Et nemo illi dabat*, y nigdormuie ni hotel podati, nitiszе nad nym szmiluvati: *Cupiebat saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis*, selelszeie nahraniti z-droptiniczami koieszu iz ztolla onoga bogatcza opadale, ali zahman ar *nemo illi dabat.* nigdormu ni hotel podati liztor jedne, nego pszi onoga bogatcza dosliszu, y szmiluvaliszuszе nad nym: *Sed & canes veniebant, & lingebant ulcera ejus.* Pszi doiduchi oblizaliszu, y osznasili niemu niegove gnyle noge: Gdo szada ova chuiuch N.N. nepohvali

Lucæ c. 16. v. 2.

bolye miloſzerdnozt paſziu, neg chlovechanzku? Oh! takoie tako krichi Sz. Ivan Chriſoſtom: *Canes curant pauperes magiſterio naturæ, & homo hominem negligit, ipsâ graviter accuſante naturâ.* Pſzi vrache lyudi meſtrium naturalzkum, a chlovek chloveka zapuſcha, oſtro tuſen od izte nature.

S. Jo. Chryſoſtom. ſerm. 121 de Divite & Lazaro.

Joſche nekai vexega chuda vredno cſtem od miloſzerdnozti koiu pſzi imaiu ne ſzamo z-lyudmi, nego y megyſzobum, kod piſſe Ludovicus Granata da vu jednom Kloſtru Dominikanzkom bila jeſzu dva pſza, od koieh jeden dobilie bil takovu rannu na noge daſze dugo vremena iz mezta ni mogel ztati, nitiſzi za hranu zkerbeti, to videchi on drugi zdravi paſz niegov tovarus, kai ſtimate N.N. kai je vuchinil? poſzluhnete terſze zachudete, y od ſpota zacherlenete, ov paſz pohagiale vechkrat ſzvoga beteſnoga tovaruſſa, y niegovu rannu pomagalmuie izlizavati, joſche vech, kadegoderic mogel kakovu kozt, meſza, ali kruha dobiti, nigdar ni hotel ſzam poiezti polek paſzie nature, negoie vſzigdar zaneſzel k-ſzvoiemu beteſnomu tovaruſſu, y ono kai beteſnomu je oztalo, on zdravi paſz je poiel. Ah Boſe! koi kerſchenik je on koi ova razumeuſi zacherlenitiſze nebi moral od velikoga ſzrama? Oh! pravo adda pravo govori Sz. Gregur Niſſenus da ſzadaſniega vremena kerſcheniki nemoraiuſze imenuvati Bratium vu Chriſtuſſu zarad nemiloſzerdnozti koiu jeden proti drugomu izkaſuiu, negoſze ozavati moraiu nainemiloſzerdneſſi Pogani, lyute beſtie, paeſe od izteh beſtijh gorſi. *Ille frater non eſt, ſed acerbus tyrannus, imò verò inexplicabilis fera, vel potiùs ipſis feris ferocior.* Za potvergenie ove iztine nebudem ja vremena troſſil izizkavaiuch kaikud po knigah peldih, y hiſtorijh, pokehdob da imamo zadozta ſiveh peldih, koie vſzaki dan ochima vidimo, kak naimre ſzadaſniega vremena lyudi kerſcheni gorſi, y nemiloztivneſſi jeſzu ne ſzamo od turkov, y poganov, nego y od izteh nailyuteſſeh beſtijh.

Greg. Niſſ. de pauper. juvam.

Ar gdoie on koibimi znal povedati kuliko, y kulikoſzeijh nahagia na ſzvetu, ali da bolye recſem vu ovom naſſem

naſſem N. kotaru, koij imaiu obilye kruha y vina, ſivine y mladine, novcza takai zadovolyno, ali konche oporedno, y ovi takovi znaiu dobro da vu one hiſe pogiblye od nevolye ona ſziromaſka perſona nenavchena po hiſah petlyati, ar dobro rogiena, y negda bogata, po neſzreche na petlyariu dozpeuſi: Znaiu da vu one druge hiſe pogiblye chiztocha one Divoichicze, ali mlade vdovicze, radi toga da nimaiu kai naſze, niti vuſze poztaviti, a ſzramuiuſze petlyati: Znaiu da vu one tretie hiſe ona beteſna perſona tuliko vremena na poztelye gnie od neprigledbe y neſznage vu nebo krichechi: *Domine hominem non habeo*. G. Boſe ſzmiluiſze ti nad menum jednum ſzrechnum ſzmertium, pokehdob daſze nemore nati chlovek koibiſze name ogledal, mene koium dropriniczum kruha, kapliczum vincza, slichiczum juſſicze okrepil, niga koibi name vrata odperl, mene pomogel, ali konche pomiluval, y razveſzelil: Pripetiſze takai vechkrat da koia takova perſona ſziromaſka y nevolyna doide velikem ztrahom pred vrata bogatoga Gozpona, one premoguchne Gozpe, koiem miſſi, ztakori, chervi kruh, ſzlaninu, y maſzlo jedu, molli vu ſkriniah opravu kvare, penezi mertvi vu moſnyah, y ſaklinczeh leſe, ali kaiſze z-onemi ſziromaki pripecha? ah tuga, y ſalozt! pripechaſze da chim vexem ztrahom tamo zaidu, tem vexum ſaloztium od onud odidu, ar ni dobre rechi nedobè, vnogo menie kakovu pomoch, ali pomiluvanie, oh! pravo, pravo adda krichi Sz. Cyprian na veſz glaſz: *O humanæ malitiæ deteſtanda crudelitas! feræ parcunt, aves paſcunt, ſoli homines ſæviunt.* Neme ztvari pomaſu jedna drugu po naturalzkom nagneniu, y tak chinè z-lyudmi takai, ſzuproti ſzvoie nature, ar zmegy pticz kteraie lakomeſſa od karvana? zmegy zverià koicie zgrabliveſſe od Vuka? y vendar vu puſchine (kodſzem zgora povedal) Eliaſſa y Paula karvani jeſzu hranili; Remuluſſa y Romuſſa zgrablyva Vuchicza je doila, chinili pako tak chlovek z-chlovekom? Nato ja puſcham mudroga Seneku akoprem poganina da on mezto mene odgovori; povecs adda ò mudri chlovek kaiſze
 tebe

Seneca lib. 1. de moral. vidi: *Quid est homini inimicissimum?* Kai je chloveku naiszuprotivnesscga? *Alter homo.* Chuiem dami Seneka ogovaria, da chloveku naiszuprotivnessi, y naivexi nepriatel je drugi chlovek, y tomu zrok daie ovakov, ar *Homo perniciosior feris omnibus.* Chlovek chloveku je skodlivessi od vszega zveria; jedna pak druga mudra glava pridaie: *Homo homini lupus.* Chlovek chloveku je vuk, ar raissi vszaki blisniemu szvoiemu vzeme neg dà, raissiga rasalozti neg pomiluie, raissiga ogovori neg zagovori.

Sz. pako Ivan Chrisostomus dokancha govorienie szvoie od nemiloszerdnozti chlovechanzke govorecsi: *Præ omnibus homo est pessimum animal, qualibet enim bestia unum habet malum, homo autem omnia.* (S. Jo. Chrysostom. in Matth. c. 7.) Zmegy vszeh nemeh ztvarih, chlovek je naigorsa ztvar, ar vszaka nema ztvar jedno zlo ima vu szebe, chlovek pako vsza zla vu szebe zadersava, zakaizato bolyebi szadasnie vreme vu puschinah megy bestiami y zveriem prebivati, neg megy lyudmi na szvetu, arsze bestie bolye megy szobum lyube, y miluiu, neg kerscheni lyudi, buduch da vszako zvere ima jednu vu szebe hudobu, kod oroszlan szerditozt, Pozoy chemer, Vuk lakomozt, y tako od oztaleh; ali chlovek kadsze na koga raszerdi, pochinuti nemore doklam niemu nenaskodi, chlovek on chemer koga na szerczu proti blisniemu szvomu noszi, chez vuztaga van blyuie, kunuch, blaznech, y ogovariaiuch, od koieh Sz. Kraly David govori: *Venenum aspidum sub labijs eorum, quorum os maledictione plenum est.* (Psal. 13. v. 3.) Chlovek vu lakomozti je gorsi od vszeh nemeh ztvari, ar niedno svinche nepie, niti ne je, vech negmuie potrebno, à chlovek sere, y pie vech neg natura podnezti more; ni adda drugach nego daie iztina kai zlatovuzti Navuchitel je rekel da vszaka nema ztvar ima jedno zlo vuszebe, chlovek pako vsza.

Lyubav adda y miloszerdie proti vbogem, nevolynem, y betesnem, je ono prechizto zerczallo, vu koiesze N.N. vgledati morete, y vu nye gledaiuch zpoznati szameh szebe, kakovizte ne szamo zvuna, nego takai y znutra, toieto jeszteli

lyudi

lyudi, ali beſtie, imateli naturu chlovechanzku, ali pak beſtinzku? Joſche ni dozta, nego gledaite bolye vu ovo zerczalo, y iz niega hochete zpoznati budeteli na ovom ſzvetu ſzrechni, ali neſzrechni; Na drugom pako budeteli blaſeni, ali prokleti; Ar imate znati kai malopervo imenuvani zlatovuzti Navuchitel Czirkveni Sz. Ivan Chriſoſtomus govori, vu jednom drugom meztu, naimre. *Hoc ſuper omnia diſcat homo, quoniam & hoc eſt homo, nam niſi hoc habeat, deſinit eſſe homo.* Ovo zverhu vſzega naiſze vuchi chlovek (toleto lyubavi y miloſzerdia proti bliſnem) ar to chloveka razluchuie od nemeh ztvarih, ar ako toga nima, toiezt lyubavi y miloſzerdia, preztaie bitti chlovekom, ako adda Sz. Piſzmu y Sz. Navuchitelom veruiemo kodſzmo veruvati duſni, tak moremo lehko zpoznati, y ochima videti daie on naiſzrechneſſi na ovom ſzvetu, koi z-vbogemi nevolynemi je naimiloſzerdneſſi, zmegy jezero hiſtorijh naivam na peldu bude Sz. Job, koi potlambi vſza ſzvoia bil pogubil, pogubil zdrauie, arie na gnoiu veſz ranien leſal, pogubil blago arſzumu vſza od vraga poruſſena, y zeſgana bila, pogubil ſzine arſzumu vſzi potucheni bili; kaigaie pak iz onoga gnoia izpelyalo? kai na telu ozdravelo? kai z-blagom dvakrat bolye nego pervo nadelilo? Rechemi morebiti gdo, da ona niegova velika terplyunozt, y pravichnozt, da *in omnibus his non peccavit Job labiis ſuis;* Vu vſzeh oveh protivchinah ni zagreſſil Job vuztmi ſzvoiemi. Reche morebiti koi drugi da ono ſzlaganie volye ſzvoie z-volyum Boſium, y blagoſzlavlyanie Imena Boſiega, je niemu pomoglo: *Dominus dedit, Dominus abſtulit, ſit Nomen Domini benedictum.* Bogie dal, Bogie vzel, nai bude Ime Boſie blagoſzlovlyeno: Vſza ova jeſzu prava, y iztinzka, aliſze mene vidi, daſzu niemu naivech pripomogla ona pomiluvania, y one pomochi, ona lyubav, y miloſzerdie koieie on izkazuval proti vbogem, kod on ſzam od ſzebe ſzvedochi, govoreſſi. *Flebam ſuper eo, qui afflictus erat, & compatiebatur anima mea pauperi: Oculus fui caeco, pes eram claudo, & Pater eram pauperum.* Plakalſzemſze

Idem ſer. 8. ad Popul.

Job. c. 2. v. 10.

ſze zverhu onoga, kogaſzem videl tuſnoga, y miluvalaie duſſa moia vbogoga, ſzvedochi Sz. Job ſzam od ſzebe, Okoſzem bil ſzlepomu, noga hromomu, y Otecz jeſzem bil vſzeh ſzirot, arſzem vſzem pomagal ſiveti.

Gdoie ſzlepomu Tobiaſſu slepe izvrachil ochi, y vid povernul? gdogaie ſzmerti oſzlobodil, y tulikemi miloſchami nadelil; Miloſzerdnozt, kodmuie Arkangel Rafael rekel: *Elemoſyna à morte liberat, purgat peccata, & facit invenire miſericordiam, & vitam æternam.* Almuſtvo oſzlobagia od ſzmerti, chizti grehe, y chini miloſzerdnozt naiti, y ſitek vekovechni. Gdoie priſzilil Sz. Petra Apoſt. od ſzmerti obuditi onu Vdoviczu po imenu Dorcas, ako ne vnoga almuſtva od nye razdelyena vbogem Vdovizam, koieſzuſze za nyum kakti obchinzkum vſzeh vdovicz materium vſze plakale: *Et circumſteterunt illum omnes viduæ flentes, & oſtendentes ei tunicas, & veſtes, quas faciebat illis Dorcas.* Ztaleſzu okolu Petra vſze vdoviche plachuch, y kaſuchi nyemu opravu koiuie nym napravila, y podelila Dorcas, zverhu cheſza govori Sz. Cyprian: *Quæ laborantibus Viduis largita fuerat ſubſidia vivendi, meruit ad vitam petitione viduarum revocari.* Ona koiaie pomagala Vdoviczam ſiveti, vrednaie bila po proſnye Vdovicz od ſzmerti obugiena bitti.

Takoveh Hiſtorijh puneſzu knige Sz. Piſzma, y Sz. Otczev, koie mene vreme nedopuſcha napervo donaſſati, dozta budi mene recſi, y vam N.N. znati ono kai Pravicza Boſanzka, koia falliti nemore, govori. *Quicumq; dederit potum aquæ frigidæ in nomine meo, amen dico vobis, non perdet mercedem ſuam.* Gdogod podà vbogomu y nevolynomu napitek vode friſke, vu imenu moiem, ztanovito govorim vam da neſche pogubiti plache ſzvoie, a kaiſze budu nadeiali oni, koij ne liztor vodu, nego kruh, vino, peneze, opravu delè vbogem? Odgovaria Sz. Kraly David kakove plache vſzi ti takovi nadeiatiſze mogu: *Beatus qui intelligit ſuper egenum & pauperem, in die mala liberabit eum Dominus.* Blaſeni koiſze razme, toieto koiſze ſzmiluie zverhu nevolynoga y vbogoga,

goga, ar na szudniem dnevu, vu onom pogibelnom dnevu hochega G. Bog od pogibeli zkvarienia oszloboditi, ar tem takovem bude govoril G. Bog kod szudecz pravichni: *Venite Benedicti Patris mei, percipite Regnum, esurivi enim, & dedistis mihi manducare, sitivi, & dedistis mihi bibere, nudus eram, & cooperuistis me.* Hodete blaseni Otcza moiega vzemete kralyevztvo, arszem bil gladen y nahranili jezte mene, seialszem y jezte mene napoili, golszem bil y jezte mene oblekli.

Vezda zklenuiem y dokancham z-kratkemi rechmi vsze ovo govorienie moie, y velim ovak; Akoszu adda oni miloszerdni y dareslyvi kerscheniki szrechni y blaseni pred szmertium y po szmerti, kaisze moraiu nemiloztivni y nemiloszerdni kerscheniki nadeiati na szmerti, y po szmerti? kai pred szmertium nadeiatisze moraiu; odgovaria Rabanus Opat, govorecsi: *Frustra pro peccatis rogaturus manus ad Deum expandit, qui has ad pauperem non extendit.* Zahman ruke zdise Boga molech, koi nye na vbogoga ni pretezal, z-almustvom, toieto, niega nadelyuiuch: kai pak po szmerti, nemiloszerdni kerscheniki nadeiatisze moraiu; ah kai drugo, kai drugo, ako ne on neszrechni: *Ite Maledicti*, Odhagiaite prokleti, ar: *Esurivi, & non dedistis mihi manducare, sitivi, & non dedistis mihi bibere, nudus eram, & non cooperuistis me &c.* Jaszem bil gladen y niztemi dali jezti, bilszem seien, y nizteme napoili, bilszem gol y nizteme odeli, y tako ovi takovi nemiloztivni: *Hi ibunt in supplicium*, poydu vu muke vekovechne. *Justi autem in vitam aeternam.* Miloszerdni pako poydu vu sitek vekovechni: Kerscheniki adda moij verni premiszlete dobro vezdasnie ovo, ter naimre naizadnie moie govorenie, ter onum pametium od G. Boga vam nadelyenum, z-koiumsze od nemeh ztvari razluchavate, zapametete dobro rechi moie, izkasuiuchisze miloszerdneh, y miloztivneh proti vbogem, y nevolynem, od nevolye pogibaiuchem, ako selite y vi dasze G. Bog vu szmertneh ztizkah vasseh miloztiven proti vam izkase; y dasze vredneh vuchinite iz vuzt niegoveh Bosanzkeh on miloszerdni y preszrechni glasz chu-

Rabanus supra illud Matth Exten. manum tuam.

ti: *Venite Benedicti Patris mei, percipite regnum.* Hodete blaseni Otcza moiega, vu Kralyevztvo od pochetka Szveta vam pripravlyeno, Amen.

TRINAIZTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Zakaiſzu nekoij lyudi ſzrechni, nekoij neſzrechni? y kai bolye haſzni, ſzrechnomu bitti ali neſzrechnomu?

Non eſt inventus, qui rediret, & daret gloriam Deo. Lucæ c. 17. v. 18.

Ni bil naiden koibiſze povernul, y dal hvalu Bogu.

Pitalie negda mudri Filoſofus Boëczius Severinus jeli bolye, y haſznovitesie chloveku na ovom ſzvetu ſzrechnomu, ali neſzrechnomu bitti? toieto moraliſze chlovek bolye raduvati, kadamu vſza na ruku, y po volye idu; ali pak kadamuſze vſza ſzuproti volye, y hoteniu pripechaiu? haſznili chloveku vech daie zdrav, bogat, y na veliko preſtiman; ali pak kadaie beteſen, ſziromah, y od vſzeh zaverſen? Znam dobro, veli mudri Boëczius, dabijh malo naſſel koijbi rekli daie bolye neſzrechnomu, nego ſzrechnomu bitti; daie bolye ſziromahu neg bogatomu, y zaver-

zaverſenomu neg preſtimanomu bitti : Ali ja drugach ſzudim, veli mudri chlovek : *Ego enim plus hominibus reor adverſam, quàm proſperam prodeſſe fortunam.* Ja pako ſtimam y ſzudim vecs lyudem ſzuprotivnu, neg povolynu haſzneti ſzrechu y tomu zrok ovakov daie : *Iſta enim ſemper ſpeciem felicitatis blanda mentitur, illa ſemper vera eſt, hæc fallit, illa inſtruit.* Ar ſzrecha vidiſze chloveku daie povolyna, y haſznovita, aliga vkaniuie, neſzrecha pako chloveka vuchi na dobro, akoprem vidimuſze teſka y ſzuprotivna, ar ſzrecha od pravoga vekovechnoga dobra chloveka nazad vleche, koiega neſzrecha k-nyemu pripelyuie : Ova iztina pak moreſze ochivezta zpoznati vu oneh Gubauczeh od koiehſze deneſni Sz. Evang. ſzpomina, y veli, da doklamſzu bili vu nevolye onoga ſzmerdlyvoga betega, krutoſzuſze ponizni, poboſni, y Bogaboiechi kazali, vu niedne ztvari ovoga ſzveta ſzvoiega uffania niſzu poztavlyali, nego vu ſzamoga Chriſtuſſa vrachitela nebezkoga, y zatoſzu k-nyemu z-velikum poniznoztium dosli proſzechiga y molechi dabijh nyhovoga betega mentuval : *JESU Præceptor miſerere noſtri.* JESUS Preceptor ſzmiluiſze nam, nad koiemi nevolynaki ſzmiluvalſzeie dobri JESUS, y izurachilieie zverſſeno, koij videchiſze ozdravlyeneh obernuliſzu herbet Chriſtuſſu, y pozabiuſſiſze iz betega y nevolynoga ztaliſſa ſzvoga, pozabiliſzuſze takai y iz Chriſtuſſa Vrachitela nebezkoga, tak da zmegy vſzeh deſzet Gubavczev ſzam jeden jedini zpoznalſzeie duſnika za tuliku miloſchu proti ſzebe izkazanu, y zahvalilie Chriſtuſſu, y zato tuſilſzeie Chriſtus na nye govorecſi : *Nonnè decem mundati ſunt, & novem ubi ſunt? Non eſt inventus, qui rediret, & daret gloriam DEO.* Nilijh deſzet ochiſcheneh, a kadeijhie devet ? Ni naiden koibiſze povernul y hvalu dal Bogu. Odkuda zpoznatiſze more daie nym vecs haſznel beteg nego zdravie, kulikoſze duſſe doztoie, ar doklamſzu bili nevolyni k-Boguſzu zdihavali, G. Boguſzuſze poniſno, y poboſno molili, kakſzuſze pako nevolye oſzlobodili, takiſzuſze iz Boga zpozabili, pravoie adda rekel Boeczius

Boetius lib. 7. de conſolat.

czius da vnogem lyudem vecs hafzne k-dufsnomu zvelicheniu beteg, fziromaftvo, pregoni, nefzreche, neg vfze ovoga fzveta fzreche, y bogacztva, ar nefzreche chloveka k-Bogu tiraiu, vu poniznozti, y pobofnozti fiveti chinè, fzreche pak od Boga odvrachaiu, iz Boga, iz poniznozti, y pobofnozti zpozablyuiu, y vu vfzakoiachke grehe napelyuiu, zbok chefza od G. Boga na ovom, y na drugom fzvetu vfzi ti takovi iz Boga zpozablyeni grefniki kak oftro kaftigani jefzu pokazati hochu, y da vecs nefzreche, neg fzreche chloveku k-dufsnomu zvelicheniu pomafu, kai doklam izkafem, pofzluh.

Vnogi lyudi jefzu tak fzrechni da kaigod chinè, ali felè, vfzeijm povolyno na ruku, y od ruk ide; Ali ni menie y oneh nefzrechneh lyudi, koiem vfza naopak proti felye, y volye idu, akoprem fzpametno y razumno bila jefzu izmislyena. Tak na voizke, y vu izbiraniu Generala koibi izoldate po voizke vodil, y raunal, izpitavafze akoie takov fzrechen, ali nefzrechen; Tak Polycrates fzrechen je bil, kod od niega piffe mudri Cicero: *Nihil acciderat ei quod nollet.* Nikaimufze nigdar ni pripetilo, kai ni, niti nebi bil rad imeti; Ali ov izti na fzmerti fzvoie je bil kruto nefzrechen, ar piffe od niegove nefzrechne fzmerti Strabo: *A Perfarum Satrapa Oronte dolo captus, & fufpenfus eft.* Od Perfianzkoga Grabanta Oronta bilie vlovlyen y obeffen. Tak fzrechen bilie Julius Cefzar koi uffalfzeie prevzetno vu mudrozt, y jakozt fzvoiu, na vfze pogibeli poztavlyaiuchifze fzrechnoie obladuval, y iz nyh van izhagial, koiega preuzetnozt tulikaie bila, da vozechifze iz Macedonie vu Brundufium po zburkanom pogibelnom moriu, od ztraha derfchuchemu Mornaru je rekel: *Noli timere Cæfarem Fortunatum ducis.* Neboifze ar Cefzara fzrechnoga vozis. Tak Cefzar nas Carolus V. ovoga imena bilie fzrechen, dafzufze Turczi fzamoga imena niegovoga ztraffili, z-koiem Szoldati po voyzkah hodech vfzigdar fzu fzrechno nepriatele obladuvali, ali potlamfzu od Cefzara Caroluffa, k-Ferenczu Franczuzkomu Kralyu na fzlusbu presli, z-premenieniem Poglaunika, premeniffe y fzrechu: *Cum Prin-*

Cicero l. 5. de Finibus.

Strabo l. 14.

Principe fortunam mutârunt, veli Paulus Jovius, y tako nekiſzu lyudi ſzrechni, nekoij neſzrechni, kakovbi pako tomu zrok moral bitti? ſzlepi Poganini govore da zato kaiti Boſicza Fortuna, toieto Szrecha, je ſzlepa, y kod takova nevredne pomaſe vechkrat, à na vredene vſze nevolye poſſilya: Aſtrologuſſi pripiſſuiu zvezdam da gdo je ſzrechen ali neſzrechen; pod kakovumſze naimre gdo zvezdum rodì, y drugi druga govore, ali nai govori gdo kai hoche, ja velim z-kralyem Davidom: *Neque ab oriente, neque ab occidente, ſed quoniam Deus judex eſt, hunc humiliat, & hunc exaltat* Niti to izhagia od ſzunchenoga izhoda, nit od zapada, niti od Boſicze Fortune, niti od zvezd, nego od pravichnoga G. Boga, koi nekoga ponizuie, nekoga izviſzuie; na nyem ztoì nadeliti koga on hoche z-mudroztium, zdraviem. jakoztium, lepotum, bogacztvom; ali pak bedaztochum, betegom, ſzlaboztium, merzkochum, y ſziromaſtvom kaſtigati, onie vſzemu tomu gozpodar ſzam, zato Sz. Kraly David krichalie k-niemu: *Deus meus es tu, in manibus tuis ſortes meæ.* Bog moy jeſzi ti, vu rukah tvoieh ztoiè ſzreche moie. Paul. Jovius. Psal. 74. v. 8. Psal. 30. v. 16.

Ovoga Kralya Davida y Szvetoga Proroka potreba da mi naſzleduiemo, y vſzaki od naſz k-G. Bogu zdihava, y niemuſze vu ſzvoieh potrebochah preporucha: Ovakie chinilo ono ztaroga vremena Sidovzko Lyucztvo vu Szuſanztvu Egiptonzkom nemoguchi dalye onoga zloga derſania, y tulikoga traplyenia terpeti, y vu tak neſzrechnom ztaliſſu ſiveti, zato miloie pochelo vu nebo k-Bogu zdihavati, y ſuhko plachuch od niega pomochi proſzititi, dabie od one tak oſtre vuze, y teſke ſzlusbe oſzlobodil, koieh ſzuze, placs, y krich poſzluhnulie G. Bog ar veli ſzam: *Clamor filiorum Iſraël venit ad me, vidìque afflictionem eorum, quâ ab Ægyptijs opprimuntur.* Krich ſzinov Izraelzkeh doſſelie k-mene, y videlſzem terplyenie nyhovo z-koiemſzu od Egiptonczev obterſeni, y zato poſzlalie nym na pomoch Moiſeſſa, y Arona Bratta niegovoga vu Egiptum k-Faraonu Kralyu zapovedaiuchimu dabi odpuztil lyucztvo niegovo iz ſzuſanztva vu ſzloboſchinu, Exodi c. 3. v. 9.

chinu, iz Egiptuma vu zemlyu obechànu, ali kraly pokazavſſiſze ſzuprotivnoga zapovedi Boſie, y Moiſeſſu, da lyucztva Izraelzkoga zpod oblazti ſzvoie odpuztiti neſche, odgovariaiuch nym: *Neſcio Dominum, & Iſrail non dimittam.* Neznam niti nepoznavam Gozpona zverhu mene, y lyucztva Iſraelzkoga neodpuſcham, ali G. Bog pokazalmuie ſzvoiu zmoſnozt, koiumgaie oſtro kaſtigal, na pokonecz koncza vzeliſzumu lyucztvo ſzilum zpod oblazti, iz vuze izpelyali, prek cherlenoga moria prepelyali, y vu puſchinu chez koiuſzu morali vu zemlyu obechanu poyti, zdravo y veſzelo jeſzu zapelyali, koiu veliku miloſchu y dobrotu Boſiu videchi ono nevolyno lyucztvo proti ſzebe izkazanu, pochelogaie hvaliti, y dichiti; Ali kak dugo ova nyhova zahvalnozt je terpela? Odgovaria Sz. Kraly David da do malo kruto vremena: *Citò fecerunt, obliti ſunt operum eius.* Hitroſzu opravili zahvalnozt ſzvoiu, y takai zpozabiliſzuſze iz dobrochinenia niegovoga, y natulikoſzuſze zpozabili bili iz Dobrochinitela G. Boga ſzvoiega, daſzuſzi jednoga telcza iz chiztoga zlata napravili bili: *Et fecerunt vitulum in Horeb.* Okolu koiega telcza jeſzu tanczali, y niemuſze kod Bogu klaniali, y za Boga ſzvoga derſali, y moli: *Et adoraverunt ſculptile.* Jednum rechium: *Obliti ſunt Deum, qui ſalvavit eos.* Zpozabiliſzuſze iz G. Boga ſzvoiega koije nyh iz vuze, y ſzmerti oſzlobodil.

Ibid. c. 5. v. 2. — Pſal. 105. v. 13.

Nut N.N. nezahvalnozti prevelike onoga lyucztva proti G. Bogu, y Dobrochinitelu ſzvoiemu, gdobi to od niega bil reciſi mogel, gdaie pred malem vremenom vu ſzuſanztvu Faraona Kralya Egiptonzkoga milo zdihavaiuch, y ſuhko plachuch, velikem glaſzom G. Boga na pomoch zvalo, gdobi velim ja to bil mogel veruvati, y reciſi, damuſze tak naglo zneveriti, y iz dobra prietoga zpozabiti hoche? Akoprem toie chuda vredno, chuditiſze vendar nad tem ni potrebno, opomina mudri Sylveira tolmachnik Sz. Piſzma govoreciſi: *Quia ſolent homines poſt accepta beneficia ſui benefactoris obliviſci.* Ar imaiu navadu lvudi potlam kai dobra primu, iz dobrochinitela ſzvoga zpozablyuvatiſze, y mudri Lactantius

Joa. Sylveir. in præſent. Evang. q. 8.

tius Firmianus pridaie na potvergenie prave iztine, ove re-chi: *Tunc maximè Deus ex memoria hominum labitur, cùm beneficiis eius fruuntur.* Onda naibolye G. Bog iz pameti chlovechanzke izpàda kad dobrochineny niegoveh vusivaiu; Ali tobisze josche zaslo, dasze kerscheniki zpozablyuiu iz zahvalnozti proti G. Bogu kad niegoveh darov, y milosch vusivaiu, dabiga liztor z-grehi szvoiemi nebantuvali, y nepsanili, kodszu vuchinila ona dva naiglaszovitessa y naimudressa Kralya, David y Salomon, od koieh Sz. Bernard ovak lepo govori: *Sapiens David, sapiens Salomon fuit, sed blandientibus nimis secundis rebus, alter ex parte, alter ex toto desipuit.* Muderie David, muder Salomon je bil, ali szlusechi nym prevecs szreche, y imaiuchi vsza koiaszu hoteli po volye, jeden ie na pol, drugi pak zeuszema obnorel, zlochezt, malovreden, y gresnik velik poztal, kak pako to? povedati hochu.

Lactantius Firmian.

S. Bernard.

David pervo negoie na Kralyeuzku chazt izvissen bil, oh! kakie on bil tih, krotek, y ponizen, kada naimre Ovcze Otcza szvoga je paszel, doklamgod David je delal na polyu megy drugemi Szoldati, szlusech Saulu po zime y po letu, terpechi glad y segiu, zimu y vruchinu, nigdarsze vendar necste, dabi David kai neszpametnoga bil vuchinil, ali bedaztoga kai proti Bogu govoril, na greh pako kakov ni miszlil, vnogo menie koiega vuchinil: Nego kak berse od G. Boga na Kralyeuzku chazt bilie izvissen, y deszeterch kralyeuztvih Gozpodarom poztal, vu tulike szreche buduchi bogacztuih veszelya, y naszladnoztih vusivaiuchi, zpozabilszeie iz vszeh szvoieh perveh nevoly koieie terpel, y dobroth vu koiehie sivel, vesz premenilszeie polek onoga diachkoga Proverbiuma: *Honores mutant mores.* Chazti premeniaiu ssege: *Sed raro in meliores.* Ali redko krat na bolse, kaisze y vu Davidu vidi izpunieno, ar szercha Davidova premenilamuie pamet, vuchinilagaie Praznika, y lyudomorcza, kada naimre David po szvoiem Kralyeuzkem obedu, morebiti y ssumaztum glavum ssechuchilze po Palache szvo-

ie,

ie, zagledaie chez obluk nekai beloga vu potoku gibatiſze, y kupati, zato y poſelelie znati kaibi ono moralo bitti? doznauſſi pako daie Berſabea niegovoga Kapitana Uriaſſa Senna, vuchinilſziuie dopelyati, z-koium je y praznuval, potlam pak za mochi ſzlobodneie nechizta poſelenia ſzvoia izpuniavati, vuchinilie y Uriaſſa vmoriti: Nut kam, y na kai ſzreche jeſzu Davida nepelyale, na Praznozt naimre, y na lyudomorztvo.

Rauno tak moreſze recſi od Salamona Kralya, koi pervo negoie Kralyeuzku Korunu dobil na glavu y Bat vu ruke, oh! kak dober, ponizen, chizt, y Bogaboiech je bil? Berſeli pako mudroztium od G. Boga je bil nadelyen, Kralyeuzkum chaztium okinchen, y bogacztvi napunien, zverhu vſzeh ovoga ſzveta lyudi, tak damu para vu mudrozti y bogacztvah ni bilo, kaiſzeie pripetilo? Toſzeie pripetilo, daie obnorel, y G. Bogu od kogaie y mudrozt y bogacztva dobil, jeſze zneveril, iz niegove dobrote, y darov zpozabil, vu kurvende pako ſzvoie jeſze zalyubil, za lyubav y volyu nyhovu malikom jeſze klanial, y nym aldove alduval. Oh! ter moreliſze vexa od ove noria naiti? koie zrok naipervi y naivexi bilaie ona velika ſzrecha Salomonova, od koie on Eccl. c. 2. v. 10. ſzam valuie govorecſi: *Omnia, quæ deſideraverunt oculi mei, non negavi eis: nec prohibui cor meum, quin omni voluptate frueretur.* Vſza koiaſzu ſelele ochi moie, niſzemijm zkratil: Niti ſzerczu moiemu jeſzem prepovedal vſzeh naſzladnoztih vuſivati. Oh! pravo adda pravo rekelie Sz. Bernard: *Sapiens David, ſapiens fuit Salamon, ſed blandientibus rebus ſecundis, alter ex parte, alter ex toto deſipuit.* Muder David muderie bil Salamon, ali David napol, Salomon pako czel norcz je poztal, ar David obnorelie bil, kadaie Praznozti y lyudomorztva greh vuchinil, aliſzeie zpametil, y zpoznal daie zlo vuchinil, daie proti G. Bogu y Dobrochinitelu ſzvomu zagreſſil, zato jeſze y zpokoril, Od Salamona pako nikai takvogaſze necſte, y nenahagia, y tako kamſzu niega ſzreche niegove napelyale, y zapelyale? Lahkoſze ſzuditi more.

Hod-

Hodmo szada iz ztaroga Teftamentuma vu Novi, vu Evangelium naimre Sz. Matthea, kade vu 9. delu ja cftem kak Chriftus Odkupitel nas razumeufi jenkrat daszumu Fariseuffi zameriali kadszuga videli z-Publicanuffi y grefniki paidaffitiſze, y baratati, fnymi jezti, y piti, y zato tufiliſzuſze kakti proti niemu, mermraiuch pred Vucheniki niegovemi, govorecfi: *Quare cum Publicanis & peccatoribus manducat, & bibit Magifter vefter?* Zakai z-Publicanuffi, y grefniki jè, y pie, Mefter vas? koiem Chriftus je odgovoril nato ovak: *Non eft opus valentibus Medicus, fed malè habentibus.* Ni potrebno zdravem Doctora, nego betefnem, kako dabi nym bil hotel recfi, nechudeteſze da ja guztokrat barachem jem, y piem z-grefniki, ar imate znati daſzem ja Doctor, illi Vrachitel, Doctorzka pako dufnozt je z-betefniki bitti, nye pohagiati, y vrachiti; Publicani y grefniki jeſzu na duffah ſzvoieh betefni, addami ni zameriti daſze ja pri nyh zderſavam, y fnymi paidaffim, dobro, mudro, y ſzveto je Chriftus nym odgovoril; alibi ja ovde rad znati zrok tomu, zakaiſze Odkupitel nas Doctorom illi Vrachitelom imenuie? Dva zroka tomu nahagiam, jedenſze nyega dotiche, drugi pako naſz gresnikov, ar od niega govori Sz. Thomas Aquinas: *Quia ipſe ſanat omnes infirmitates noftras, tam anima, quam corporis.* Kaiti on vrachi vſze betege naffe, tak duffe kak tela; Drugi pako zrok je, koiſze naſz grefnikov dotiche veli Sz. Gaudencz kaitiſze lyudi rauno onak proti Chriftuffu kaſu, kodſze betefniki proti Doctoru izkaſuiu, kakſze pako izkaſuiu? znate dobro veli Sz. Gaudencz da gdaie koi chlovek beteſen neſzmernoſze priazliv Vrachitelu ſzvomu izkaſuie, lepemu rechi daie, veliko poftenie odlaſe, gozpoczke dare obeche, vſzekuntinomabiga rad pri ſzebe imeti: Kada pako ozdrave, takiſze iz Doctora zpozabi, nedoidemu ni na miſzel dabiga vecs vu ſzvoiu hiſu zval: *Medicus neceſſitatis potius, quam lætitia domum ingreditur, quia medici officium proſperitas non requirit.* Doctor vu potrebnu bolye neg vu veſzelu hiſu hodi, ar Doctorov ſzrechna y zdrava hiſa nepotrebuie.

Matth. c. 9. v. 11.

v. 12.

S. Thom. Aquin. hic.

S. Gaudent. ſerm. 2.

Rauno tak zponaſſaiuſze Lyudi z-Chriſtuſſem Vrachitelom nebezkem kadaſzu vu kakove nevolye, teskoche, ali vu betegu, drugo nimaiu na jeziku nego Chriſtuſſa JESUSSA, niega mole, k-niemu zdihavaiu, niega na pomoch zazavaiu, y tulike vſzakoiachke zagovore chinè, ali kak dugo ova poboſnozt terpi? doklam nevolya chloveka tràpi, doklam od vrachitela nebezkoga pomiluvani, y od nevolye oſzlobogieni jeſzu, potlam pak? Herbetmu obrachaiu, za ſzvoga pomochnika nemaraiu, za zagovore vuchiniene niti nemiſzle; Kaiſze pak z-temi takovemi pripècha? Ono rauno kaiſze pripecha onem koijſzu nezahvalni telounomu Doctoru ſzvoiemu od koiegaſzu izvracheni bili; Ar kada ti takovi nezahvalni y necslovechni lyudi drugoch obeteſaſu poslyu znovich po Doctora, koiemuſzu za pervo izurachenie tak nezahvalni bili, proſzechiga dabi k-nym doztupil, y nym pomogel: Doctor pako kai onda chini? neſche ni chuti za zvanie, za proſnie, vnogo menie doztoiaſze k-nym na pomocs doyti, y nyh vu nyhove nevolye pomochi.

Rauno tak chinì y Doctor nebezki nas Chriſtus JESUS, zevſzemi onemi, koieie kada od kakove nevolye oſzlobodil, y koie teſkoche, pogibeli, ali neſzreche mentuval, terſzumuſze za dobrochinenie nezahvalni izkazali, prepuztie znovich vu onu iztu nevolyu, ali koiu drugu neſzrechu y potrebochu opazti, vu koie pochnuga znovich na pomocs zazavati, molitimuſze y proſzitiga, dabiſze nad nymi ſzmiluval, y nyh pomogel, ali on nyhove proſnie neſche poſzluhnuti, vnogo meniesze nad nymi ſzmiluvati, chinechiſze kakti gluh, ali kako dabijh nepoznal: *Sic enim habet ingratos, quaſi ignotos.* Veli Gloſſa Interlinealis zverhu danaſniega Sz. Evang. Takſze izkaſuie nezahvalnem, kakti nepoznanem. Gloſſa Interl.

Zpoznaliſzu to bili Szini Izraelzki negda, koij vnogo krat buduchi nezahvalni G. Bogu, za niegova velika dobra chinenia, zbok cheſza raſzerdilſzeie bil zverhu nyh y poſzlalie nad nyh jeden velik obchinzki beteg. pocheliſzu oni zopet kod pervo nebezkoga Vrachitela napomoch zazavati, ali kaiſzu

kaiſzu dobili ? kaiſzu izproſzili ? niſtar, niſtar, arſzeie G. Bog vuchinil gluhoga na nyhov krich, y proſniu: *Humiliatum eſt in laboribus cor eorum, infirmati ſunt, nec fuit, qui adjuvaret.* Veli Sz. Kraly David, Ponizilofzeie bilo vu uevolye nyhove, ſzercze nyhovo, zbeteſaliſzuſze, y niga bilo koibijh bil pomogel, ali zakaiſzeic G. Bog tak nemiloztiven y kakti tverdokoren proti nym pokazal ? zaradi nyhove nezgovorne nezahvalnozti, odgovaria Sz. Jerolim: *Eò quòd in Deum firmi non eſſent.* Kaiti niſzu bili vu Bogu ztalni, toieto niſzu tak dobro vu ſzreche, kakti y vu neſzreche Boga hvalili, dichili, y zahvalnehmuſze izkazuvali. Pſal. 106. S. Hieron. hic.

Zpoznavaiu rauno takovu terdokornozt Boſiu y vnogi ſzadaſnieh vremen kerſcheniki, koij ne jenkrat nego vecskrat, ne od jedne nevolye. ali pogibeli po miloſzerdnozti Boſie oſzlobogieniſzu bili, ar proſnie y molitve, plach y zdihavania poſzluhnulie G. Bog, y ſzmiluvalſzeie nad nymi, y ovi kadabiſze morali zahvalneh G. Bogu izkazati, niſzu od niega hoteli ni miſzliti, nego polek nagnenia greſneh ſzvoieh poſeleny gorie od neme ſivine jeſzu ſiveli, y z-grehi ſzvoiemi G. Boga bantuvali:

Pripetiſze da letina zmanka, da naimre Jachmen, herſs, y pſenicza po zime pozebe, da ſitto y haidu mraz opali, da ſzadouie guſzenicze pokvare, da terſzie tucha zkoncha, da povertelye ali ſzuſſa poſzuſsì, ali povodnia pomùli, da na ſivinu kuga doyde, da ochivezti glad poztane, od koiega lyuczstvo pogibaiuch, moliſze G. Bogu, hodi po Czirkvah na proceſſiah; krich va veſz glaſz Gozpone ſzmiluiſze, Chriſtus ſzmiluiſze, Gozpone vſzliſſinaſz, Chriſtus vſzliſſinaſz, ali vſze zahman, ar prez haſzni y prez pomochi chiniſze G. Bog gluhoga na proſnie, odkud to? zakai to? Sz. Thomas od Aquine tomu daie zrok ovakov: *Si Benefactor ex beneficijs multiplicatis ingratitudinem accipiat, debet à beneficiorum exhibitione ceſſare.* Ako Dobrochinitel za dobrochinenia vecskrat ponoulyena nezahvalnozt prijmlye, mora preztati dobrochiniti: Razmete N.N. rechi ovoga Sz. Chloveka y Navuchitela S. Thom. 2. 2. q. 107. art. 4.

Czirkvenoga ? Szpomenetesze jednomalo iz kulikeh, y kulikokrat nevoyl, vas dobri y miloztiuni G. Bog je vasz izpelyal ? iz kulikeh pogibelih oszlobodil ? nad vassem krichem, zdihavaniem y ponizuvaniem szmiluval ? da pako on toga szada nechini, odkud to ? *Eh ! neq; à dextris, neq; à sinistris, sed quia Deus justus Judex est.* Eh ! od nikud drugud neprihagia to, nego kaitie pravichen G. Bog, ar kadavamie bil dal dozta kruha, obilye vina, prez broia sivine, zdrauie, szreche, ondaztesze vi iz dodrote y dareslyvozti pozabili, kadabimusze bili morali zahvalneh izkazuvati, onda vi jeszte niega bantuvali z-grehi vassemi, pohagiaiuch gusche kleti y kerchme neg niegove Sz. Czirkve, izkasuiuchisze zkupeh y nemiloztiuneh z-vbogemi, jednum rechium sivuchi vu lakomozti, pianztvah, nechiztochah y oztaleh odurneh greheh, y tako da ti takovi niszu vszigdar vizlissani vu szvoieh molitvah, ni chuda vredno, ar G. Bog z-takovem zkratchuvaniem milosche y darov szvoieh, proti nekoiem izkasuie szvoiu pravichnu szerditozt, proti nekoiem pako szvoiu lyubav y miloszerdnozt, ar on koi je: *Scrutator Cordium.* Koi vsza chuie, vidi, y zna, kai lyudi chinè, y kaibi nekoij chinili dabi vsza po volye imeli, toieto da kod jedni iz niega y darov niegoveh zpozablyuiusze, y kastige ne szamo vremenitne, nego vekovechne zaszlusuiu, takbi rauno y oni drugi priateli niegovi chinili, dabi on nym vszą po volye vuchinil.

Nitimisze oude nai nigdor szuproti nepoztaulya govorecs, kakbi to moglo bitti dabi szreche ovoga szveta mogle bitti komu zrok vekovechnoga zkvarienia ; ar ja tomu takovomu odgovorim z-mudremi Filosofussi : *Quod est causa causæ, est causa causati.* Ono kai je zrok, onoga zroka od, y iz koiega kai drugo van izhagia, onoie zrok onoga dugovania koie iz niega van prihagia ; kaiti pak vekovechnem neszrecham jeszu zrok grehi zbok koiehsze zadobivaiu, grehom pako jeszu zrok szreche, bogacztva, veszelya naszladnozti ovoga szveta, adda ova izta jeszu zrok vekovechneh neszrech naroda chlovechanzkoga.

Nai-

Naipervi pako greh koi iz ſzrech ovoga ſzveta izhagia je Gizdozt, arſze chlovek taki preuzeme, y zverhu drugeh izviſſava, ſzebe vech od drugeh iznaſſaiuch, y preſtimavaiuch! Na peldu, jedna ptichicza koiaſze ztoprav iz lupinke izverſe, y joſcheie golla prez peria, nemoreſze preuzeti, negoie veſzela da ima jednomalo mezta vu gniezdu, ali kadaie perie, y peruti razti pochnu, ondaſze pochne jur izviſſavati, kadaie pako peruti izraztù, onda iz gniezda van izletì, nitiſze vecs za nye mari, ali vu nye pouracha, nego po zraku leche: Odkud na moy czily lepo piſſe moy Sz. Anton Paduanzki: *Multi ſunt, qui donec ſunt implumes, id eſt pauperes, & ignobiles, ſunt in nido humilitatis, ſed cùm habent alas, ac plumas, id eſt, divitias & dignitates, avolant.* Vnogi jeſzu koij doklamſzu prez peria, toieto ſziromahi, y prez plemenſchine, ztoie vu gniezdu poniznozti, ali kada dobè peruti, y perie, toiezt bogacztvo y chazti, lechu po zraku gizdozti, y vſzakoiachkeh drugeh grehov kod to lepo potvergiuie Lactanczius Firmianus: *Ex rerum proſperitate procedit elatio, luxuria, oppreſſio aliorum, vitia omnia & impietas in DEum.* Iz ſzreche pohagia gizdozt, lotria, pregon bliſnieh, vſzi grehi, y nepoboſnozt k-G. Bogu. S. Antonius Pad. Dom. 23. Triuit. Lactant. Firmian.

Navadaie vu naſſem naimre Horvatczkom Orſzagu z-kragulyem plepelicze loviti, y zato dobroie vſzem takovem loveczem znana natura kragulyzka, kakſze naimre oni iz ruk puſchaiu vu zrak zleteti, y nazad na ruku lechu Gozponu ſzvomu, y to nabolye onda, kadaſzu lachni, kadaſzu pak ſziti, ima zkerbi lovecz za nymi hodech, nye vabech, nym fuchkaiuch za privabitie na ruku, iz koie pelde Sz. Vincencius Fererius lep navuk van izpelyuie: *Sicut falco plenus recedit à Domino ſuo, ſed quando eſurit, ſtatim redit ad manum, dum à Domino vocatur: Sic Dives plenus divitiis recedit à Deo, ſed pauper ad primam vocem vocantis venit, convertitur, confitetur.* Kakti kraguly ſzit odhagia od Gozpona ſzvoga, nitiſze nepouracha? nego kadaie lachen, takiſze na ruku poverne kak zachuie glaſz gozponov: Rauno tak bogatecz pun blaga odbiaſze S. Vinc. Fer. ſer. 9. Dom. Sept.

aſze od Boga; Sziromah pako na vſzaki glaſz povrachaſze taki preobrachaſze y ſzpoveda, adda neſzreche ſziromaſtvo, y nevolye ovoga ſzveta jeſzu haſznoviteſſa k-duſsnomu zvelicheniu, neg ſzreche, bogacztva y chazti.

Da pak vnogi na ovom ſzvetu imaiu vſza po volye ſzreche, chazti, bogacztva, odkud to biva? Izpitava Sz. Augu-
S. Auguſtin. ſtin y taki ſzam ſzebe odgovaria ovak: *Jam intellexi, quare illi pacem habent, & florent in terra; quia certa mors, & æterna eos manet, quæ nec declinat eos, nec ipſi declinare ab ea poſſunt.* Razumelſzem dobro zakai oni vu miru ſivu, y vu ſzrechah czvetù na zemlye, ar ſzigurna ſzmert y ona vekovechna nyh chaka koia nyh neſche minuti, niti oni nye hote vuyti: Odkud zpoznatiſze more da oni koij na ovom ſzvetu vſza po volye imaiu, y imeti ſeleiu, G. Bog nyh neſche, niti neſele pri
S. Ambroſ. ſzebe vu nebu imeti, ar veli Sz. Ambros: *Succeſſus temporalium bonorum, futuræ damnationis inditium eſt.* Imati vſza po volye na ovom ſzvetu, vekovechnoga zkvarienia je zlamenie.

Kada vu moriu Riba Balena pochneſze igrati, tak velikem veſzelyem nyu gledaiu oni, koijſzu na kraiu, y na morieſze nerazmeiu; ali mornari, y drugi koijſzu na moriu, ter razmeiu kai ona igra zlamenuie, nikakvoga veſzelya nechute, negoſze od ztraha treſzù, buduch ona igra, onoga morzkoga ztraſſilla ribe Balene jedno ochivezto zlamenie velike
Stephan. Cantuar. fortune y ztraſnoga zburkania morzkoga: *Nota,* veli Stephanus Cantuarienſis: *quod ſicut ludus Ceti ſignum eſt tempeſtatis.* Kaiſzu pak ſzreche, chazti, bogacztva, veſzelya, naſzladnozti ovoga ſzveta, nego tulike igre pogibelne, ar kodgoder ribe Balene igra je zlamenie zloga vremena, tak y veſzelia bogatuſſev ovoga ſzveta jeſzu zlamenia zle vekovechnozti: *Ita gaudia divitum ſignum ſunt tempeſtatis æternæ.*

Za takovogaſzeie dal zpoznati on Evangeliumzki Bogatecz, koi na ovom ſzvetu bilie do vremena ſzrechen, na drugom pako
Luce c. 16. vekoma neſzrechen: *Erat quidam Dives, qui induebatur purpurâ, & epulabatur quotidie ſplendidè.* Veli Sz. Lukach Eva. Daie bil nekoi

koi

koi bogatecz koiſzeie opraulyal vu barſun, y vſzaki dan obil-no goztil, koiemuſzu vſza po volye, y na ruku isla. Bile pako jeden ſziromah petlyar imenom Lazarus, koi pun tuge y nevolye pred vrati onoga Bogatcza almuſtva je proſzil, ſe-leiuchiſze naſzititi z-droptiniczami koieſzu pod ztol Bogatuſ-ſa opadale: *Et nemo illi dabat.* y nigdormu ni daval, nego-ſzu pſzi Bogatczevi dosli, y raniene Lazarove noge jeſzu li-zali, kaiſzeie pak pripetilo: *Factum eſt ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in ſinum Abraha.* Ptipetiloſzeie to, da kadaie ſziromah Lazar vmerl, od neſzliſzuga Angeli vu Na-ruchai Abrahama, a kai iz Bogatcza? *Mortuus eſt autem & Di-ves, & ſepuitus eſt in inferno.* Vmerlie pako y Bogatecz, y zakopanie vu peklu, iz koiega pekla podigalie neſzrechni Bogatecz ſzvoie miſzli, ochi, ruke, y glaſz, krichech tuſno y ſaloztno: *Pater Abraham mitte Lazarum.* Oh Otecz Abra-ham! vu koiega naruchaiu veſzeliſze Lazar, poslyga ſzimo z-iednem mokrem perztom, y da iednum ſzamum kapliczum vode razhladi jezik moy, y ſeiu moiu vgaſzi: *Quia crucior in hac flamma.* Arſze muchim vu ovom g -ruchem peklenzkom plamnu. Ali neſzrechniak ni dobre rechi od Otcza Abraha-ma nedobiva, vnogo menieſze proti niemu miloztiunoga iz-kaſuie, zakai pako ne? morebitimu napervo donaſſa niego-vu gizdozt, lakomozt, pianztvo, y druge grehe koij iz vi-na izhagiaiu? ne, nikai takvoga, negomu odgovaria: *Re-cordare, quia recepiſti bona in vita tua.* Szpomeniſze daſzi priel vu ſivotu dobra, vſivaiuch blaga, veſzelya; naſzladnoztih: *Et Lazarus ſimiliter mala.* Lazar pak vſivalie vſzech nevoly: *Nunc autem* ſzada pako premenilaſzie koczka obodvch, ar *Hic conſolatur, tu verò cruciaris.* Ovſze veſzeli, tiſze pako mu-chis.

Zverhu koiega pripetchenia Sz. Bernard ovak izpitava: *Haccinè tota cauſa cruciatuum, quòd in hoc ſaculo bona recepit?* Ouolije veſz zrok muk, da na ovom ſzvetu dobro je priel? da on vezda, y na veke tak ztraſsne muke terpeti mora? *Ipſa planè.* Ov rauno, odgovaria ſzam ſzebe Sz. Bernard: Ja pako

S. Bernard. in declar. ſuper Ecce nos.

pako velim, adda chazti, bogacztva, szreche, veszelya, naszladnozti ovoga szveta vu tulikom prestimaniu jeszu pri G. Bogu da on vsze one, koij nyh oude vusivaiu nepuscha doyti k-ztollu szvoie nebezke vecherie? Moy Sz. Anton Paduvanzki z-rechmi Sz. Paula Apost. na to ovak odgovaria: *Non potestis mensæ Domini participes esse, & mensæ Dæmoniorum.* Nemorete ztolla Bosiega delniki bitti, y ztolla vrasiega ar na ovom szvetu ztol Bosi biloie sziromastvo: *Mensa Domini erat paupertas.* Ztol pako Vrasi: *Est prosperitas Sæcularium.* Jeszu szreche ovoga szveta lyudih: sziromastvo vu szebe zadersava tugu, salozt, nevolyu, glad, y seiu; szrecha pako vu szebe zadersava blago, chazti veszelya, naszladnozti, odkud vszaki on koi je delnik jednoga ztolla, drugoga nemore delnik bitti na ovom niti na drugom szvetu; Ar ovi ztolli, Bosi, y vrasi, na ovom, y na drugom szvetu razluchuiusze megy szobum, pokehdob da na drugom szvetu pri ztollu Bosiem vu nebu vsivaiusze veszelya naszladnozti, musike, pri ztollu pako vrasiem vu peklu vsivasze salozt, plach, szmrad, vonyba zubno skripanie, vragov ruchanie, goruchi plamni, y vszakoiachke preztrasne muke. Zakaizato ni moguche dabi gdo mogel na ovom, y na drugom szvetu szrechen y blasen bitti, dabi gdo mogel oude blaga veszelya y naszladnozti telovneh vusivati, y tamosze z-koruffi Angelyzkemi veszeliti, ar veli Sz. Hieronim: *Difficile, imò impossibile est, ut præsentibus quis & futuris perfruatur bonis, ut hic ventrem & ibi expleat mentem, ut de delitijs transeat ad delitias, ut in utroq; sæculo primus sit, ut in cœlo & in terra appareat gloriosus.* Tesko, pacse nemoguchno je, dabi oudesniga gdo y buduchega vusival dobra, dabi ovde terbuh y onde pamet punu imeti mogel, dabi iz naszladnoztih preiti mogel vu naszladnozti; dabi na ovom, y na drugom szvetu pervi bitti mogel, dabi na nebu y na zemlye odichen bil.

1. Cor. c. 10.

S. Hieron.

Dokancham govorienie moie rechmi Sz. Gregura Pape: *Quærenda est gloria Dei per vias ejus, nam quomodo alioquin eo perveniatur, si via, quæ eo ducit, non teneatur.* Izkatie potreba

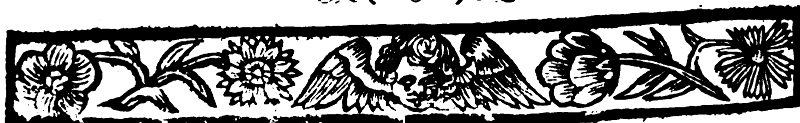
S. Greg. l. 16. moral. c. 4.

Diku

Diku nebezku po puteh koij vu nyu pelyaiu, ar kakie moguche tamo zayti, akofze nedersì puta, y po nyem nehodi, koi vu nyu pelya, kakouie pako put koi pelya vu nebo? Je put traplenia, put Sz. Pokore, put terplyenia, y dobrovolynoga podnaſſania vſzeh teſkoch y nevoly, vſzeh neſzrech y pregonov, ſziromaſtva y betegov, ar veli Sz. Pavel: *Non coronabitur, niſi qui legitimè certaverit.* Nebude korunien nego on koiſze bude verno harczuval: *Eh delectet ergo mentem magnitudo præmiorum, ſed non deterreat certamen laborum.* Naiſze adda vſzaki raduie, y naſzladuie premislyavaiuch diku, y korunu nebezku koiaga chaka pripraunа, y ſzigurna, aliſze nai neztraſſi, niti neſalozti zverhu oſtroche putov po koiehſze vu nyu ide, y nai iz glubine ſzerdcza ſzvoga recſe: *Hìc urre, hìc ſeca, ut in æternum parcas.* Ovde G. Boſe sgi, ovde peczi, ovde muchi ovde trapi, vſza vſza hochu dobrovolyno terpeti, y podnaſſati, da liztor budem mogel pri ztollu tvoiem pred liczem tvoiem tvoga vekovechnoga veſzelya vuſivati, tako neka bude, Amen. 2.Timoth.2. c. 5.

A 2 CHE-

CHETIRINAIZTA NEDELYA PO TROJA-KEH.

Bogacztvo ovoga ſzveta na ſzpodobu dimma zaſzleplyuie one, koijſze za nye prekoredno zkerbè.

Quærite primùm Regnum DEI. &c. Matth. c. 6. v. 33.

Iſchete naipervo kralyevztvo nebezko.

Nanoie prez vſzake dvoſnozti vſzem y vſza-komu zmegy vaſz N.N. kak na pochetku ſzveta Vſzam: G. Bog ztvariaiuchi ſzvo-jum Boſanzkum vſzamoguchnoztium ztva-ri tuliko nebezke, kuliko zemelyzke, mu-droztium pako ſzvoium vſzemie providel za laztovito prebivaliſche, y vſzakomuie odluchil poſzel koga opraulyati mora: Ta-ko ztvorilie Angele, y poztavilieie vu nebo dabiga tamo chaztili, y hvalili na veke: Tak ztvorilie ſzuncze, meſzecz, y zvezde dabi po dnevu y po nochi lyudem na zemlye ſivu-chem ſzvetili, y jakoztium ſzvoium zemlyu pomagali vu plod-nozti, y doprinaſſaniu ſzada k-ſitku ztvarih ſivucheh po-trebnoga: Tako ztvorilie zrak megy nebom, y zemlyum, dabi

dabi vſza zemelyzka ztvorenia od niega oduhu ſzvoiu mogla imeti, y ſiveti: Tako ztvorilie morie, y vode, y nym nyhovo mezto je odluchil, y slebe po koichſze vkup ztechu, koiemi vodami daſze zemlya zaleva, nema ſivina napaia, y lyudi vu ſznage dersè: Tako ztvorilie zemlyu dabi ona ſzvoiem ſzadom lyudem y nemem ztvaram pomagala; ztvorilie vu zraku ptcize, vu moriu, y vodah ribe, na zemlye neme ztvari, odluchivſi gore y loze za prebivaliſche zveriu y tako vſze ztvari ztanuiu y prebivaiu vu ſzvoiem meztu vu koieie G. Bog poztavil, y poſzle ſzvoie od Ztvoritela ſzvoga zapovedane marlivo opraulyaiu: Tak Angeli nigdarſze iz neba negiblyu, ako od G. Boga niſzu kam poſzlani, y vu nebu oni: *Inceſſabili voce proclamant, dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus.* nepreztanczè krichè govorecſi: Szvet, Szvet, Szvet G. Bog. Tak vſze zvezde y planete prebivaiu vu viſzine nebezke ſzvetech, y jakozt davaiuch zemlye. Tak zrak ztoì na ſzredine neba y zemlyè koiega mi vſivamo, y pticze po nyem lechuch Ztvoritela ſzvoga hvale. Tak morie, komuie zapovedal G. Bog: *Ne tranſiret fines ſuos.* Nigdarſze iz mezta ſzvoiega, vu koieie G. Bog poztavil, negiblye. Tak zemlya ztoì ztalna vu meztu od Ztvoritela ſzvoga ſzebe odluchenom, y ſzadom ſzvoiem vſze ſivuche neme y razumne ztvari, hrani, kodieie od G. Boga zapovedano. Rauno tak recſiſze more od vſzeh nemeh ztvari, da naimre pticze vu zraku, ribe vu vodah, zverie po gorah, domacha ſivina megy lyudmi ſzvoy ztan, y oztanek chuvaiu, niti drugoga iſchu, ali ſele, nego ſzamo on, kogaie nym Ztvoritel nyhov odluchil; ſzam ſzamehni chlovek ſzvoiem meztom ni kontent, buduchi on ztvorien na zemlye, ali vendar ne za zemlyu nego za nebo, y zato niega ſzamoga ztvorilie razumnoga vu to ime dabi on znal razluchiti zemelyzka od nebezkeh, vremenitna od vekovechneh, y tako dabiſze on ovde na zemlye ſivuchi bolye zkerbel za vekovechno nebezko kralyevztvo, nego za vremenitne, hipnè chazti, bogacztva, veſzelya y naſzladnozti, ar on veli vu danasniem Sz. Evang.

Matth. c. 6. v. 24. *Nemo potest duobus Dominis servire.* Nigdor nemore dvem Gozponom szlusiti, toieto Bogu, telu, y szvetu, ter vendar oh Bose! kulikosze na szvetu nahagia lyudih koij z-Petrom krichè: *Domine bonum est nos hic esse.* Gozpone dobroie nam ovde bitti, ar Peter videchi na gore Taborzke vu preobrasseniu licza Bosiega, vu koiemsze vsza veszelya y naszladnozti vusivaiu od blascneh, duhov nebezkeh, taksze ie vendar Peter vu onu izkriczu lepote bil zalyubil, daszeie jur stimal vu nebu megy blascnemi szedeti: *Præ mentis excessu, nesciens, quid diceret, clamavit: Domine, bonum est nos hic esse.* Poztavsi zvun szebe, neznaiuch kai govori, krichalie Gozpone dobro je nam ovde bitti: Tak tulikai vnogi lyudi szadasnie vreme zaszleplyeni od bogacztvih, y naszladnoztih, za vszasze bolye zkerbe, neg za nebo, koie Christus opomina y kara govorecsi; *Quærite primùm Regnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis.* Ischete y zkerbetesze naipervo za kralyeuztvo nebezko, y druga vsza budu vam pridana, oveh adda takoveh szlepe pameti kanim danasz odpreti z-izkazaniem da vsze ovoga szveta chalarnozti, za koiesze lyudi zkerbè jeszu naproti dike nebezke ne kod jedna izkricza koia raszvetchuie, nego kod jeden dim koi zaszleplyuie. Poszluh.

Ibid. c. 17. v. 4.

Ibid c. 6. v. 33.

Vszi adda oni koijgod za chalarnoztmi ovoga szveta hlepé, trudesze, y zkerbè, neznaiu kai chiné, ar kaiszu vsza dobra ovoga szveta drugo nego jeden dim: *Fumus est rerum temporalium vanitas*, govorilie Absolon Opat, *utpotè divitiæ, honores, nobilitas, & potentia hujus sæculi.* Dim je dugovany vremenitneh chalarnozt, kakti bogacztva, chazti, plemenschina, y zmosnozt ovoga szveta, y pravo ztanovito je rekel, ar dim chimsze bolye pod nebo y visse podise, temsze bolye po zraku razhagia, y na menie dohagia; Rauno tak y chlovek kaksze berse pochne vu chazteh izvissavati, vu bogacztvah povexavati, taki pochne vu dobrotah, y pred Bogom mensi poztaiati, y chimsze visse podise, tem mensi poztaie, doklam y na nikai doide, arga kod dima neztaie: Toga ako gdo mene neveruie, nai konche Sz. Kralyu Davidu

Absolon Abbas ser. 8.

vidu veruie, koi ovak govori: *Inimici Domini mox ut honorificati fuerint, & exaltati, deficientes quemadmodum fumus deficient.* Nepriateli Bosi berseli budu hvalyeni y izvisseni, hocheijh neztaiati, doklamijh kod dima neztane; koijszu pako ovi nepriateli Bosi ò Sz. korunieni Prorok? chuiem dami mezto niega Sz. Jakop Apost. odgovaria: *Quicunque voluerit esse amicus sæculi huius, inimicus Dei constituitur.* Gdogod bude hotel bitti priatel szveta ovoga, nepriatel Bosi poztaie, adda koiem szvet daie chazti, bogacztva, y naszladnozti, koie kod priatele szvoie na viszoko izvissava, vszi ti takovi jeszu nepriateli Bosi, y kod dima teh takoveh vu malom vremenu neztati hoche, *quemadmodum fumus deficient*, ar dike, chazti bogacztva, y naszladnozti ovoga szveta drugo niszu nego chalarnozti, koieh kakti dima berzo neztaie, *quia fumus est rerum temporalium vanitas.* Psal. 36. v. 20. Jacob. c. 4.

Dabi pako gdo nerekel daie Kraly David iz kakove fantasie prez zroka y razloga to govoril, poszluhnemoga nadalye vu ovom iztom Soltaru kak on ochiveztem pripetcheniem szvoie govorienie tverdi, govorecsi: *Vidi impium superexaltatum sicut cedros Libani: & transivi, & ecce non erat, & quæsivi eum, & non est inventus locus ejus.* Videlszem gresnika izvissenoga kakti Czitronzka dreva vu Libanu, presselszem mimo y neztalogaie, izkalszemga, y nimu bilo mochi naiti mezta, tora, nit szleda. Psal. 36. v. 35. & 36.

Poznalszem ja, poznaliszu prez vszake dvoinozti y vnogi zmegy vasz N.N. ne szamo po szvetu, nego vu szamom nassem Horvatczkom Orszagu vnoge, koijszu vu bogacztvah plavali, vu chazteh letali, od vszeh hvalyeni, y prestimavani bili, koiem kakti tulikem zemelyzkem Bogom vsziszusze klaniali, à szada? *Transivi, & ecce non erat, quæsivi eum, & non est inventus locus ejus.* Preidosse kakti vcherasni dim, y kakti veherasniega dima mezto, gdeie bil, nemoresze naiti, niti videti, rauno tak moresze recsi od chaztih, bogacztvih, y naszladnoztih szveta ovoga da naimre, *sicut fumus deficient.* Kakti dima nyh neztaie: Niti szamo chalarnozti szveta ovo-

ga priſzpodablyaiuſze dimu zato, kaitijh kod dima neztaie, nego vnogo bolye zato, kaiti kod dim chiní chloveka plakati, y da videti nemore, tako y chalarnozti, koieſze na ovom ſzvetu vuſivaiu, zaſzleplyuiu, y plakati chinè lyudi, da ovde ſzvoiega neſzrechnoga ztaliſſa zpoznati nemogu, y vu nebu licza Boſiega videti nebudu mogli, nego vu dimu peklenzkom vekoma muchiti, y plakati buduſze morali, kai rauno vu Prodeke ove pokazati hochu, liztor poſzluh.

Sz. Kraly premislyavaiuchi jenkrat ſzam ſzobum vreme
Pſal. 101. ſitka ſzvoiega ovakieie priſzpodablyal dimu: *Defecerunt ſicut fumus dies mei.* Neztaloie kakti dima dnevov moich; ali ò Sz. Kraly David kak to ti mores recſi? Kay tvoij dnevi z-dimom imaju? Dim je jedna ztvar puna ſalozti, y placſa, tvoij pako dnevi puni jeſzu bili veſzelya y radozti, ar nili bil veſzel on dan kadaſzi ti onoga Goliata preobladal, y tebe na chazt kchere Síonzke veſzelo jeſzu popevale: *Saul percuſſit mille, & David decem millia.* Saul pobilie jezero, a David deſzet jezet; Niſzuli bili veſzeli tvoij dnevi, vu koiehſzi tulikemi kralyevztvi, y bogacztvi ladal, tulike nepriatele tvoie ſzrechno obladal, z-tulikemi kralyi vu miru, y priatelztvu ſivel, y naſzladnoztih telovneh polek volye vuſival; kak adda to razmes, y recſi mores da dnevi ſitka tvoiega ſzpodobni jeſzu dimu?

Pravoie David rekel, y dneve ſitka ſzvoiega k-dimu je
Sylveira. priſzpodobil, veli mudri Sylveira: *Omnis enim humana proſperitas, & felicitas maximè ad luctum, & planctum excitat, nam ex hujuſmodi bonis multa mala, & incommoda pululant, quæ ad gemitum, & dolorem trahunt.* Ar vſze ſzreche ovoga ſzveta na placs y ſalozt chloveka zbugiuiu, pokehdob da iz nyh vnoga zla, y neprilike izhagiaiu, koie na milo zdihavanie, placs, y ſalozt vleku: Ar akoprem veſzelie bil on dan kadaie kraly obladal Goliata, y kadaſzuga veſzelo chaztile divoichicze Sionzke, ova vendar ſzrecha Davidova zrok velike niegove ſalozti, y vnogem ſuhkem ſzuziczam je bila, ar ova chuiuch y videchi Kraly Saul pochelie Davida naſzlobl-

vati,

vati, potlam preganiati, y k-zadniemu na szmertga izkati, pred koiemszeie David velikem ztrahom moral kaikud zkrivati: Bilie Kraly David velikeh kralyevztvih ladavecz, aliszumu tuliko vexeh szuz, y kalin zrok bila, buduchi iz nyh tiran, y preganian od pravoga szina szvoga Absolona pred koiemie on *flens, & nudis pedibus incedens*, plachucs, y boszemi nogami hodech, besati moral: Kai ni terpeti moral od Semea? koigaie ne szamo psanil govorecsi. *Egredere, egredere vir sanguinum.* Hodi van, hodi van kervolok, nego pacse y kameniem kakti za jednem pszom je hital, y frustal ne prez velike salozti Davidove, koie nebi nigdar bil zpoznal, dabi pri szvoiem paztirztvu bil oztal, y kralyem nebil poztal, odkud zpoznatiszе more daie pravo David govoril: *Defecerunt sicut fumus dies mei.* Neztaloie kakti dima dnevov moieh, y vu drugom meztu: *Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus.* Neztaloie vu salozti sitka moiega, y leta moia dokonchalaszusze vu tuge y nevolye.

Ovem rauno nachinom y szadasnie vreme moguszе pohvaliti vszi oni, koij vsivaiu dobro szveta ovoga, ar veli Sz. Pavel Apost: *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & inseruerunt se doloribus multis.* Koij hote bogati bitti, opadaiu vu zkussavanie y zanyku vrasiu, tersze poztavlyaiu vu velike, y vnoge salozti: Zpoznavaliszu to, y zpoznati mogu szada vszi velikassi y chaztniki szveta ovoga da chazti bogacztva, szreche y veszelya drugo niszu nego jeden dim, ar kakti dim chloveka muche, y kakti dim hitro prehagiaiu, y vnogeh dusse pod oblaztium vrasium ozravlyaiu. Tak kadabi Antigonu Kralyu Macedonzkomu zlata koruna donessena bila dabiszіu na glavu poztavil, uzemsiu vu ruke milo zdihavaiuch ovakie pochel govoriti. *O nobilem magis, quam felicem coronam, quam si quis bene cognosceret, quantis periculis, curisque referta sit, ne humi quidem iacentem tollere dignaretur.* O plemenitu bolye neg szrechnu korunu, koiu dabi gdo dobro zpoznal kulikem pogibelyam y zkerbam je podversena, na zemlye lesechu nebisze

1. ad Timot. c. 6. v. 9. & 10.

biſze doztoial podignuti. Tak on Sz. Otecz Papa Pius V. ovoga imena vecskrat milo zdihavaiuch puſchalſzeie chuti govoriti: *Papatum nemini ſanè eſſe deſiderabilem, ob moleſtias, & labores, cum quibus omnes pœnæ, & labores in Religione tolerati non ſunt comparandi.* Papinzke chazti nigdor nempra ſceleti, zbok neprilik, y trudov velikeh, zkoiemi vſzi trudi, zkerbi, y neprilike vu Redu podnaſſane nemoguſze priſzpodobiti: Tak ovoga Sz. Otcza Pape Piuſſa Ztrichich Cardinal Alexandrinzki na ſzmertne ſzvoie vure ſuhko plachuch je govoril: *Oh quam in hac hora optarem totam vitam meam in Religione mea tranſegiſſe.* Oh kak bi ja ſelel, y veſzel bil dabi ja do ſzada vu redu moiem ſivel, y na Cardinaliu nigdar nebil izviſſen. To zpoznavaiu y dan danaſni vſzi bogatczi ovoga ſzveta, ar gdo vecs zkerbi, y ztraha, y nepokoia vuſiva, nego on koi dobro ſzveta ovoga vuſiva, poſzluhnemo Kralya Salamona govorecſega. *Saturitas divitis non ſinit eum dormire.* Szitozt bogatcheva nepuſchaga ſzpati, zverhu koich rechi mudri Cornelius à Lap. ovak govori: *Saturitas hic tum ciborum, tum divitiarum copia accipi poteſt, hac enim parit diviti mille curas, quæ non ſinunt eum dormire.* Po ovoi ſzitozti razumetiſze more obilie ne ſzamo jeztvin, nego y bogacztva, koia bogatczu jezero zkerbi zaudaiu, koiega nepuzte ſzpati.

Eccl. c. 5.

Cornelius à Lap.

Na potvergienie ove iztine ſzpominaſze Sz. Bernardinus Senenſis od jednoga bogatcza, y jednoga vbogcza, bogatecz vu gozpoczkom dvoru prebivaiuchi, vbogecz pako tik onoga dvora vu jednom kuchmeru ztanuiuchi, y vunum ſzebe hranu ſzluſechi, vſzaki dan do terdne nochí veſzeloſzie popeval, po nochi pako ſzladko do zorie je ſzpal, kai vecskrat on bogatecz je zapametil kak on ſziromah chlovek czel dan veſzelo popeva, y czelu noch ſzladko ſzpì, ov pak nekai od ptekorednoga jeliſſa, nekai od velike zkerbi na blago dabimu nepoginulo ni imel ſzna, niti pochinka, zato pochelmuie bogatecz kakti navideti, y dabi niega ſzvoie muke y zkerbi delnika vuchinil, y tovaruſſa dobil, poſſelie muchech po nocſi k-hiſe toga ſzuſzeda ſzvoga, y tiho vrata

In Medico Chriſtiano B. 1. T. 3. c. 5.

od-

odpervſi, y na chavel na koiemie ſkropilnicza Sz. Vodum viſzela, obeſzilie precz veliku moſniu penez, vu jutro rano ztauſſiſze on ſziromah, y hotechiſze Sz. vodum, polek dobre kerſchanzke navade, poſkropiti, nut na mezto ſkropilnicze naſſelie moſniu punu penez, tiplye, ogleda, chudiſze, y miſzli, kteribi to moral Sz. Mikula bitti, koimuie onu moſniu zpenezi doneſſel? Videchiſze adda bogatoga z- czekini, oztavilie vunu, zapuztilie meſtriu, ali iz hiſe y od doma ſzvoga ni hotel van dalko poyti, boiechiſze dabi penezi lehko zadoblyeni, joſche laglye ukragieni nebili, da pacſe dabi moſnia z-penezi ſzigurneſſa blla od tata, nyuie vu ſzvoiu ſzlamnatu blazinu zkril, koiu dabi naimenſi chaſz ſzamu neoztavil, vuchinilſzeie betesnoga, y kakti kokos na jaiczeh je ſzedel, y leſal, ſenna niti druſinche niedno ni znalo kaimuie, y kakov beteg ima, vſzi ſaloztni jeſzuga miluvali, nevidechiga veſzeloga, niti chuiechiga kod pervo popevati: Bogatecz to vpamet vzemſi da on Vbogecz potlamie moſniu dobil vecs ni veſzel, nitiſzi vecs popeva, kod pervo, poſſelie k-nyemu, pita naipervo ſennu gdeie Gozpodar nye? odgovorimu vſza ſaloztna da na poztelye leſi, niti more ſzpati, niti pravo jezti, a neznaſze kaimuie, on ſzam neſche ſzvoga betega povedati, odgovori Bogatecz, neboiſze jaga taki ozdravem, puztime ſzamoga k-niemu, gdo raiſſi neg ſenna, koia za moſniu nikai ni znala; doide adda k-Vbogczu vu hiſu bogatecz, pribliſamuſze k-poztelye, pozdraviga, opitaga kaimuie, kakſze chuti, y gdega kai boli? Vbogecz pun ztraha za nepogubiti moſnie, maloie odgovarial bogatczu; Onda Bogatecz recſe niemu, milomiteie daſzi tak nevolyen, y za oſzloboditi tebe od te nevolye, ja hochu da ti mene povernes moſniu moiu z-penezmi koiuſzi na chaulu mezto ſkropilnicze naſſel obeſſenu, koiu akomi taki ſzada nepovernes, zutra budes na galgah viſzel, kai chuiuchi on ſziromah damuſze chudno vracſtvo za niegov beteg obecha, ztalſzeie iz poztelye, y nemaraiuchiſze za takovoga Doctora, koimuie vuſe na gerlo mezto vrachtva za gerlo, zkoiemſzi

szi ni mogel popevati kód pervo doklam mosnie ni bilo, zregnulie iz szvoie szlamnate blazine mosniu van, y podaliuie bogateczu, y povernulszeie k-szvoie meſtrie od vune, pochelszie kod pervo popevati, y prez zkerbi na peneze dobre volye bitti, y tako vu sziromaſtvu za szrechneſſega jeſze zpoznaval, neg vu bogacztvu, kai y on bogatecz ochivezto je zpoznal, aliszi pomochi, y szam szebe vrachiti ni znal, nego onak vu velike zkerbi y nepokoiu vremenitnom do szmerti sivuchi, neszrechnu duſſu vu muke vekovechne je poszlal, od koiega, kod y vszakoga takovoga bogatcza govori Sz. Auguſtin: *Implevisti domum, timentur latrones, aquisivisti aurum, perdidisti somnum.* Napunilszi hisu z-bogacztvom, boisſze tatov y tolvaiev, nakupilszi szrebra y zlata, pogubilszi szeny nye chuvaiuch da nebi poginulo. Rekelszem da chazti, bogacztva, y naszladnozti ovoga szveta jeszu szpodobna dimmu, ar kakti dim ochi chlovechanzke zaszleplyuie y szuze tochiti chini, tak chini y bogacztvo, ali koga naibolye zaszlepiuie? naipervo, y naibolye zaszleplyuie vsze Vsuraſſe, koij po kriveh nachineh dobivaiu, szpravlyaiu, y chuvaiu ono blago, koie pak sinyhoum vremenitnum, y vekovechnum saloztium y neszrechum G. Bog razpravlya govorechi nym ochito po szvoiem Sz. Proroku Ageaſſu; *Respexistis ad amplius, & ecce factum est minus.* Ogledalsztesze na vecs, y nut vuchinienovam je menie, toieto vu vaſſeh terſtvah gledali y pazili jezte na vexe dobichke, Intereſſe, y vsure: *Intulistis in domum, & ego exsufflavi illud.* Vi jezte znaſſali domov vu vaſſe mosnie, y skrinie, szrebro, zlato, y drugo blago po kriveh nachineh zadoblyeno: *Et ego exsufflabo illud,* y ja to takovo krivichno blago hochu izpuhati da nebudete ni znali kamie doszpello.

S. August. in Ep. [illegible]

Aggæ. 1. v. 9.

Szmesno, ali iztinzko pripechenie csteſze vu sitku Sz. Simona Salo, koi hotechi jednoga Sidova na pravu veru obernuti, od koiegaie doznal da on zpoznava naſſu kerſchanzku veru za pravu, à szvoiu sidovzku za krivu, ali zbok vsur, y kriveh dobichkov, koia zapoved y vera sidovzka prepuſcha,

cha, niſze hotel obernuti, natuliko od blaga zaſzleplyen daieie vecs preſtimaval nego kincſe nebezke: zato rekelmuie Sz. Simon, znai y verui da kulikogod ztekel ti od ſzada napuſſes, y napravis (arie on Sidov bil zteklar, koi je ztekla napravlyal) tebe budu vſza izpuhana po vetru da nebudes znal kud kamo za nymi, ni veruval toga Sidov, nego pacſe videchi drugi dan vſza ſzvoia ztekla na ſzvoieh meztah pri miru, pochelſzeie oſzmehavati iz rechih onoga Sz. Chloveka, y on chaſz doſſelie vu ztaczun k-Sidovu jeden mal, ali chern y chuden chlovechecz, kako dabi hotel ztekla kupuvati, y gledechi okolu po ztekleh trikratie okolu puhnul, y taki vſzeh ztekel je neztallo, y ztaczun prazen je oztal, to videchi Sidov, kakmuie pri ſzerczu bilo? lehkoie ſzuditi, vendar poztavilſzeie na dello drugeh noveh ztekel zlevat, koieh kadabi bil dober kup napravil, zaperlie vrata, y obluke ſzvoiega ſtaczuna, pripravilie nekuliko palicz za onoga kupcza, akobi pak doſſel, y ſzilum vu ſtaczun zaſſel, pazilie marlivo zteklar na vſze kraie, ali on kupecz toieto ſkrapchecz doſſelie chez dimniak, y puhnuchi ſzamo jenkrat y pak vſza ztekla razletelaſzuſze po zraku kako dabijh nigdar nebilo: Rauno tak izpuhava G. Bog vnogeh blago krivo zadoblyeno, ali naibolye oneh, koij ſzvoie pravichne dobichke meſſaiu z-blagom czirkvenem, ſpitalzkem, mertvechkem &c. ar: *Male parta, male dilabentur.* Zakaizato opomina Duh Sz. po mudrom Salamonu: *Non facias violentiam pauperi, quia pauper eſt.* Nechini ſzille ſziromahu kaiti ſziromah je kade potrebnoie onu rech *quia*, kaiti, dvoiem nachinom razumeti, pervich ovem, kaiti branitiſze nemore, niti Prokoratori, ali ſzudczi za niega nemaraiu, arſze od niega kod vbogcza nikai dobra, nenadeiaiu, niti zla neboie; drugoch rechi: *Quia pauper eſt.* Kaiti ſziromah je, razumetiſze moraiu kakti Boſia groſnia, ar G. Bog je Szirotinzki Otecz, koi ſzvoie Szirote brani: *Quia Dominus judicabit cauſam ejus, & configet illos, qui confixerunt animam illius.* Ar G. Bog bude ſzudil y branil vſzaku ſzvoiu ſzirotu, y on koi bude nye prega-

Prov. c. 22. v. 22.

v. 23.

ganial, preganian na veke bude, y tako ti takovi od dimma bogacztvih zaſzleplyeni, naſzudu Boſiem odpreti hoteſzvoie ſzlepe ochi, y iz nyh potoke ſzuz budu tochili, ar vragom peklenem budu zrucheni, koij nyh na veke vu peklu preganiali, y muchili budu.

Naiduſze koijmi rekû, ſmam ja hvala G. Bogu lepa Imania obilno pohiſtvo, dozta gotovoga novcza, aliſze nezpoznavam dabi kada kai po krivicze dobil, vnogo menie dabi koie ſzirote kai po krivicze vzel, ali czirkvenoga poſzvoſal, nego moiemi trudi, y ſulyi jeſzem vſza zadobil; dobro, y ſzveto, ali kaitiſze dobro zna da blago chimſze teſe dobiva, temſze teſe van daie, tak daſze vnogi neuſſaiu za ſzvoiu telovnu potrebochu novcza van dati, vnogo menie ſziromahuga podeliti, ali prez vſure potrebnomuga poſzuditi; nut dimma, nut ſzlepote, za koium y placs doide, arſze tem takovem grozì G. Bog kakti naivexem tatom po ſzvoiem Habaku Proroku: *Quia tu ſpoliaſti gentes multas, ſpoliabunt te omnes.* Kaitiſzi ti porobil narode vnoge, porobiti hote tebe vſzi, toſze pak razumeti mora oſzebuinem nachinom od vſuraſſev, koſe G. Bog ovde puſcha prez kaſtige ſiveti, zato tem vexeh kaſtig na drugom ſzvetu moraiuſze nadeiati; ar ako G. Bogu nì drago, niti povolyuo da chlovek ſzvoie pravichno y poſteno zadoblyeno blago ztiſche, velikem ztrahom, y zkerbium chuva, daga ne ſzamo ne delì vbogem, nego pacſe nitiga ſzam vſiva, vnogo menie za duſſu daie, da od toga takovoga govori mudri Syrak: *Avaro nihil eſt ſceleſtius.* Da naimre ni greha vexega od zkupozti, ar zkupecz y vu peneze zalyublyen greſnik: *Animam ſuam venalem habet.* Duſſu ſzvoiu na prodaſu ima, Sz. pako Auguſtin veli: *Non tam avarus eſt, qui aliena rapit, quàm qui cupidè ſervat ſua.* Ni takov zhupecz, koi lyuczko grabi, kodie on koi tak chuva ſzvoie, daſzega ſzam neuſſa vſiti.

Habac. c. 2. v. 8.

Eccl. c. 10, v. 9.

v. 10.

S. Aug. ſer. 169. de temp.

Cſteſze in Hiſtoria Orientali da letta 1258. nekoi zmoſen ali velik zkupecz Turchin imenom Califa razumeuſi da idu nad niega Tatari z-velikum voizkum, y od potlamie on

In Hiſtor. Oriental. ad Ann. 1258.

to

to doznal da nepriatel ide nad niega, imelie dozta vremena, obiachitifze z-Sanczi, poſtainaimi, z-orufiem y ſoldatmi, providetifze za profunt, y puſkeni prah, y vendar nikai takovoga ni vuchinil, arie miluval ſzvoieh penez troſſiti, za obranitiſze nepriatelzke ſzille, y ſzebe vu ſitku obderſati, negoſzeie raiſſi podal nepriatelu y z-penezmi ſzvoiemi zkupa. Alaon Tatarzki General doiduchi pod Baldak Turzki Varas, y dobiuſiga pod oblazt z-Comandantom zkupa, y naiduchi vu dvoru onoga Comandanta Calife, General Alaon tulike peneze, blago, y kincs, zkoiemibiſze on bil lahko mogel obraniti, nego iz ſzame zkupozti ni hotel, zatoizto Tatarzki General vuchinilie onoga Turchina zkupoga Califu vu onu komoru kincſa zapreti, prepovedauſi oſtro damuſze ni piti, ni jezti nigdar nikai nedà, nego na ſzredi ſzvoga kincſa da od glada pogine, koiegaie tak miluval, y ſparal troſſiti za oſzlobogienie ſzvoie od ſzuſanztva, y ſzmerti. Oh! kulikoie pak y kuliko na drugi ſzvet preminilo, koijbi y ſzada ſiveti ovde mogli, koij iz ſzame zkupozti ſparaiuch prokleteh penez jeſzu raiſſi hoteli vmreti, nego kai na vracſtva, ali hranu potrebnu potroſſiti, y Bogbi hotel dabi vnogi vecs od pomankania hrane, neg od kakovoga betega, polek vſzega ſzvoga blaga nepoginuli, duſſe pako nyhove kam? eh vu pekel! vu pekel! ar ako on Evangeliumzki Bogatecz zbok toga ſzamoga daſzeie proti vbogomu Lazaru nemiloztivnoga izkazal, on vendar ſzam jeſze goztil: *Epulabatur quotidiè ſplendidè.* Moralie vendar vu peklu zakopan bitti, ar: *Mortuus eſt dives, & ſepultus eſt in inferno.* Vmerlie bogatecz y zakopanie vu peklu, kam poydu duſſe oneh koij niti ſzami vſivaiu blaga ſzvoiega, nitiga vbogem delè; Niſzuli adda vſzi ovi ſzlepaki od dimma prekoredne lyubavi k-penezom zaſzleplyeni?

Naideſze morebiti joſche gdo, tak zaſzleplyen koimi recſe, ja imam blaga, imam ſzrebercza, imam novcza, ali imam y dechiczu koiaſzumi jako na miſzli, daiu vu dobrom redu po ſzmerti moie provigienu oztavim, da nebudu kru-

ha petlyala, y zato iztinaie da ja ſparoma ſivem, y malo kai ali nikai vu ime Boſie, y za duſſu daiem, koieh ſzlepariu y neſzpametnozt premislyavaiuch S. Otecz Auguſtin govori: S.Auguſt. in Pſal. 125. *Videte, inquit, ſi non eſt confuſio tota vita humana; quare enim laborant homines, cui laborant? filijs meis, inquiunt, & ipſi cui? filijs ſuis, & iſti quibus? etiam filijs ſuis; nemo ergo ſibi?* Vigyte, veli Sz. Auguſtin, ako ni komedia, y zmutnia veſz ſitek chlovechanzki, ar zakai delaiu lyudi, komu delaiu? Szinom ſzvoiem, odgovariaiu, ovi pako komu? Szinom ſzvoiem, y oni komu? tulikai ſzinom ſzvoiem; Nigdor adda ſzebe, niti zaſze nedela, vſziſze za deczu zkerbe za oztavitiu po ſzmerti bogatu, à nigdor nemiſzli za duſſu, za Chriſtuſſa? *Quid Chriſto, quid animæ, ſi omnia filijs?* pita Sz. Otecz, kai bude Luca c. 11. Chriſtuſſu? koi zapoveda pri Sz. Lukachu: *Date eleemoſynam, & omnia munda ſunt vobis.* Daite almuſtvo, y vſza chizta budu vam; kakſze vſſate na ſzud niegov doyti, y na nyem pravichni oztati? akoſze on grozi pri Sz. Mattheu naibolye nemiloſzerdnem zkupczem, da nyh naioſtreie bude oſzugiaval: *Ite maledicti in ignem æternum.* Odhagiatie prokleti vu ogeny vekovechni, arſzem bil gladen y nizteme nahranili, bilſzem ſcien, y nizteme napoili, bilſzem gol, y niztеme odeli, ar kai moiem malyahnem vbogem ſzirotam nizte vuchinili, ni mene nizte vuchinili. *Quid animæ tuæ?* Kai bude duſſa tvoia imela vu nebu, ako ſzada pred tobum napervo nikai neposlyes? Odgovoris morebiti, ſzini moij jur po ſzmerti moie vuchine, y marlivo zapoved moiu izpune, koiem vu teſtamentumu zapovem kuliko moraiu na Sz. Maſſe, kai na Czirkve, ſpitale, y vbogem razdeliti, y ako komu bude kai duga? da marlivo y verno plate.

Oh! vſzi ti takovi ſzlepaki neſzpametni, poſzluhnete ne jur mene, niti koiega Apoſtola, ali Czirkvenoga Navuchitela, nego Seneku poganina, kai on ſzudi, y govori: Seneca. *Magna enim hæreditas ex amico facit inimicum, non hæres plus de tua morte gaudebit, quo plus accipiet.* Veliko blago oztavlyeno po ſzmerti, iz priatelov chini nepriateli, arodvetnik tim vecs

y

y bolye budeſze nad ſzmertium veſzelil, chim vecs blaga dobi, oh! dabi vnogi y vnogi mertvi Roditeli ochi ſzvoie telovne odpreti, y iz groba van pogledati mogli, za videti kak nyhova decza teſtamentume izpuniuiu, kai za nyhove duſſe dobra chine, y kak z-blagom nym oztavlyenom barachu? Oh! kakbi onda ztoprav zpoznali ſzlepotu y neſzpametnozt ſzvoiu; kakſzuſze jako vkanili daſzu ono blago tak zkerbno ſzpravlyali, tak zkupo troſſili, tak marlivo chuvali, koie nym nikai nehaſzne, ar veli Sz. Bernardin: *Conſtat enim hæredes, ut plurimum eſſe infideles.* Znaſze da zkoro vſzi odvetniki, jeſzu neverniki.

Dokancham govorienie moie z-jednem Szmeſnem pripecheniem, kak naimre nekoi mudri chlovek Diogenes Cinikus ztoiechi jenkrat na kraiu jednoga puta vſzem rozgotom jeſze ſzmeial, y buduchi opitan zakaiſze tak jako y ſzladho ſzmeie? odgovorilie, pogleite y premiſzlete ako ni ſzmeha vredno, da na on kamen koi na ſzredi puta lesi, vecs od dvaiſzet lyudi vu ovom malom vremenu kai ja ovde ztoím, jeſze zadello, y popiknulo, ſzerdechiſze na niega, y kunuchiga, nieden vendar ni tuliko pameti imel dabiſze prignul po niega, y na ztran iz puta hitil, ali konche dabiſze bil ognul niega.

Takovoga rauno ſzmeha vredni jeſzu vſzi oni ſzadasnyeh vremen lyudi, koij zlo govore od mertveh daſzu oni blago ſzpravlyali, koiega niſzu vſivali, y te takove imaiu: *Pro petra ſcandali.* Za kamen ſzpachenia, ſzami pako gorie ſivu, negſzu oni ſiveli, bolyeſze zkerbè za blagò, zkupeſſeie troſsè, marliveſſeie chuvaiu, tak daga niti Chriſtuſſu, niti za duſſu delè; nego na ſzvoiu deczu, koiemie oztavlyaiu, y Chriſtuſſa, y duſſe ſzvoie zpuſchaiu. Vide, chuiu, y znaiu ochivezto kak tulika nym dobro znana decza z-blagom od nyhoveh preminucheh roditelov zapuſchenom barachu, y kakſze malo za nyh maraiu, y iz nyhoveh duſſicz zpozablyuiu, z-blagom pak dobro ztoiè, goztechiſze, pianchuiuch, czifrazto opravlyaiuch, y na druge grehe troſſech, oh!

oh! ter niszuli ti takovi szmeha vredni? Niszuli ovi vszi od dima zaszleplyeni, dusse pako teh takoveh preminucheh, oh! kakſze na drugom szvetu plachu, oh! kak kervave szuze toche, ali prez haszni, y prez pomochi, kai daſze y vam N.N. nepripeti, naiszi vszaki vzeme navuk od Sz. Eukeriussa, y je ov: *Convertere in te, & tu potiùs tibi charior sis, quàm tuis.* Oberniſze ò kerſcheni chlovek y vlezi szam vuſze, y ti bolye tebe drag budi, nego tvoiem: *Fac nunc, quod tunc facere velles.* Chini szada, kaibi onda vuchiniti hotel, zmiszliſze reku na Christussa y na dussu, ſnymiſze pokasi dareslyvoga, daſze tvoia dussa pri Christussu vu dike nebezke vekoma szmeiala, y veszelila bude: *Quærite ergo primùm Regnum Dei.* Iſchete, y zkerbeteſze naipervo za kralyevzto nebezko, daſze vredneh vuchinite vekoma vu nyem szmeiati, veszeliti, y raduvati, Amen.

PET-

PETNAIZTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Prevnogi na ovom ſzvetu lyudi videſze ſivi; aliſzu vendar mertvi; Kak pako ſivi, ako mertvi? kak mertvi ako ſivi?

Ecce Defunctus. Lucæ 7. v. 15.

Ovo Mertvecz.

IAkoſze vkaniuiu vſzi oni ovoga Szveta lyudi, koij ſtimaiu da ov. ſzvet je na ſzpodobu jednoga verta, ali ternacza punoga naſzladnoztih, y veſzelya, ali da bolye recſem na ſzpodobu zemelyzkoga paradiſuma; nebuduchi on vendar drugo, nego jeden ſzmerdlyvi ſpital pun vſzakoiachkeh betesnikov, pun mertveczev, vu koiega vendar Szin Boſi kakti jeden miloztivni Doctor y Vrachitel iz neba je dole doſſel, kod Sz. Auguſtin od niega govori: *Magnus de cœlo venit medicus, quia totus mundus jacebat ægrotus.* Veliki iz neba doſſelie Doctor, arie veſz ſzvet leſal beteſen, od koiega takai Sz. Matthe Evang. ſzvedochi: *Circuibat JEſus totam Gallilaam, ſanans omnem languorem, & infirmitatem in populo.* Obhagialie JEſus vſzu Galileiu vrachecſi vſze betege vu lyucztvu, davaiuch ſzlepczem vigenie, gluhem chuienie, hromem hogienie, ochiſchuiuch gubaucze, oſivlyuiuch mertvecze, kodſze

S. Aug. ſerm. 9. de Verb. Apoſt.

Matth. c. 4. v. 23.

fze rauno ta iztina vu danafniem mertveczu od kogafze vu danafniem Sz. Evang. Sz. Lukach fzpomina: *Ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suæ.* Nut mertvecz noffenie bil van fzin jedini matere fzvoie, za koiem iduchi tufna matti milo plachuch y javchuch, nad koium mili JEfus fzmiluvalfzeie, y ofivelie fe mertvoga fzinka; ali kem nachinom, y kakovem vrachtvom ov Vrachitel nebezki ovoga mertvecza od fzmerti je obudil? Nato odgovaria Sz. Pavel Apoft. ovemi zkrovnemi rechmi; *Vivus eft fermo Dei, & efficax.* Siva je rech Bofia, toieto fivechinecha je rech Bofia, y jakfa od vfzeh vrachtvih ovoga fzveta: *Quia non folùm ab infirmitate liberat*, govori zverhu nyh Poftuvani Hugo Cardinal, *fed etiam à morte fufcitat, quod tamen non facit aliqua alia medicina.* Ar rech Bofia ne fzamo vfze betefne od betegov ofzlobagia, nego y od fzmerti obugiuie, kai vendar niedno drugo vrachtvo nechini. Rechium ozdravelie Chriftus onoga nevolynaka 38. leth polek ribniaka lefechega od koiegafze Sz. Janus Ev. vu 5. delu fzpomina, rekuchimu: *Surge, tolle lectum tuum.* Ztani gore vzemi poztelyu tvoiu. Rechium obudilie od fzmerti onoga mertvoga mladencza od kogafze danafni Sz. Evang. fzpomina, koiega kadabi na pokop nefzli, vuchinilie lyudi obztati, y k-mertveczu rekelie ove rechi: *Adolefcens, tibi dico, furge.* Mladenecz tebe velim ztani gore: *Et refedit, qui erat mortuus*, y podignulfzeie na fzedechke koi ie mertev bil: Ovde moy Serafinzki Doctor Sz. Bonaventura ovak govori od ovoga nebezkoga Doctora: *Nullum curavit Dominus corporaliter, quem primò non curaret fpiritualiter, ideo nomine infirmitatis, ac etiam mortis corporalis, poteft defignari infirmitas, & mors fpiritualis.* Nikoga ni ozdravel Gozpon na telu, koga nebi ozdravel y na duffe, zato po betegu, y takai fzmerti telovne, morafze razumeti beteg, y fzmert duffeuna. Ar veli Sz. Ambrof. *Nemo gravius ægrotat, quàm qui peccato vivit.* Nigdor bolye nebeteguie, nego koi grehu five; pache Duh Sz. po Sz. Ezekielu Proroku govori: *Anima, quæ peccaverit, ipfa morietur.* Duffa, koia zagreffi, ona hoche umre-

Hebr. c. 4. — Hugo Card. — Joan. c. 5. — S. Bonav. fer. 1. Dom. 11. Quadr. — S. Ambr. c. 10. — Ezech. c. 18. v. 20.

umreti; odkud izpelyatiſze more da vſzaki krive vere, y kerſcheni greſni chlovek je zkupa ſiv, y mertev, mertev y ſiv, kak pako to? pokazati hochu, ſzamo poſzluh.

Za zpoznati adda kakbi to moglo bitti dabi chlovek mogel zkupa ſiv, y mertev bitti? potreba daſze naipervo potrudimo vu Sz. Piſzmo vu knige poroda k-naipervomu chloveku Adamu, koiega ztvoriuſi G. Bog iz cherne zemlye na kip y ſzpodobu ſzvoiu, y poztaviuſi vu niega duſſu: *Factus eſt homo in animam viventem.* Poztalie chlovek ſiv, potlam pako vuchiniuſiga kralya vſzeh ztvari, y gozpodara vſzega Paradiſuma, dabiſze neizgizdal, y iz Ztvoritela ſzvoga neſzpozabil, dalmuie jednu ſzamu zapoved pod veliku kaſtigu, y je ovakova: *Præcepitque ei, dicens: ex omni ligno Paradiſi comede.* Zapovedalmuie govorecſi; iz vſzakoga dreva koieſze vu paradiſumu nahagia, ſzad ſzlobodno jes: *De ligno autem ſcientiæ boni & mali ne comedas.* Iz dreva pako znania dobra, y zla, nai ſzada jezti, ar, *in quacumque die comederis, morte morieris.* Vu koimgoder dnevu budes jel ſzad ovoga prepovedanoga dreva, ſzmertium hoches vmreti: Znaſze pako daie Adam zapoved Boſiu prekerſil, vezda pitam, jeli adda vmerl? prez vſzake dvoinozti, znam dami vſzaki ſzpametni odgovori; kakſze pako to more recſi daie umerl, ako od potlam vecs od devet zto leth je ſivel: *Et factum eſt omne tempus, quod vixit Adam, nongenti triginta anni.* Veli Sz. Piſzmo ſivelie Adam devet zto y trideſzeti leth, ako adda Adam po grehu tuliko leth je ſivel, kakie bil mertev? ako mertev, kak ſiv? Adam, berſelie zagreſſil, poztalie ſzuſeny ſzmerti, y on izti dan, vuru, y hip, kadaie zagreſſil duſſa niegova je umerla, akoprem telo je ſivo oztallo: Odkud zpoznatiſze more da kod Adam, tak y vſzaki chlovek, kada ſzmertnem grehom zagreſsì duſſe ſzvoie ſzmert zaudaiç, y tako moreſze recſi daie vſzaki greſni chlovek ſiv zkupa y mertev, ar ſiv na telu, mertev na duſſe.

Gen. c. 2. v. 7.

v. 16.

v. 17.

ibid. c. 5. v. 5.

Odovud zpoznatiſze more daie ſzmert dvoia, telovna naímre y duſſeuna, buduchi chlovek iz tela vmertelnoga,

y dusse neumertelne ztvorien, ova dva, telo toieto y dussa doklamszu zkupa zkloplyena, chinè sivoga chloveka, kadaszе pako dussa od tela razluchi, onda telo poztane mertvo, nitiszе vecs chlovekom imenuvati more, nego zemlyum y prahom na kogaszе povracha, iz kogaie doslo: Ova chuiuchi gdo, selel bude znati, y mene hotel opitati, pokehdob daie chlovek iz tela vmertelnoga, y dusse neumertelne ztvorien, kakszе budu mogle one Sz. Ezekiela rechi razumeti: *Anima quæ peccaverit, ipsa morietur.* Dussa koia zagressi, ona vmre: ako adda vmre? takoszе nemore recsi dabi bila neumertelna, akoie pak y dussa vmertelna, tak mora y ona drugu dussu imeti, koia nyu chinì siveti, kod ona pomase telu siveti: Buduchi pako iztina da telo chlovechanzko sitek szvoy ima od dusse, dussa pak po grehu umira, kak more mertva dussa telu pomagati siveti? kak mertvecz mertvecza more chiniti siveti?

Na ovo obodvoie mezto mene Sz. Otecz Augustin ovak odgovaria: *Quomodo, inquies, cùm vivat corpus, mortua est anima, cùm corpus non viveret, nisi vivificatum ab anima? Quomodo ergo mortua est anima, de qua vivit corpus?* Rechesmi, veli Sz. Otecz, kak vu sivuchem telu more bitti dussa mertva, pokehdob da telo prez pomochi dusseune siveti nebi moglo? kak adda dussa je mertva od koie telo sive? *Audi ergo.* Poszluhni adda vszaki koi toga neznas, odgovaria Sz. Otecz, *& disce*, y vuchiszе: *De anima Deus vivificat carnem; ipsam item animam vivificat de seipso, non de seipsa.* Z-dùssum G. Bog chinì siveti telo, dussu pako on chinì siveti od szebe, a ne ona szama szebe. *Vita ergo corporis anima est; vita animæ Deus est: moritur corpus, cùm recedit anima, moritur ergo anima, si recedit Deus.* Sitek adda tela dussa je, sitek dusse G. Bog je, vmira telo kadie dussa zapuscha, vmira adda y dussa kadiu G. Bog zapuscha, G. Bog pako odhagia od dusse, kada szmertni greh vu nyu dohagia.

S. Aug. serm. 28. de Verb. Apost.

Nut adda izkazano kak telo, y dussa sivu, y umiraiu: *Peccatum ergo est mors animæ, alioquin immortalis* Greh adda je

je szmert dusse, drugach neumertelne, y akoprem dussa po grehu je mertva, ni vendar tak mertva dabi telu nemogla pomagati siveti, odkud Guerricus Opat lepoie rekel zverhu oneh Sz. Augustina rechih: *Quid enim sunt corpora peccatorum, nisi sepulchra mortuorum?* Kaiszu drugo tela gresneh lyudi, nego grobi mertvechki? Da paese ne szamo Guericus Opat, nego izti Szin Bosi priszpodablya gresnike na ovom szvetu sivuche tulikem mertvechkem grobom, ali leszom, iz zvuna lepem, znutra punem szmrada y vonybè, govorecsi Sidovom, y po nyh vszem gresnikom: *Similes estis sepulchris dealbatis, quæ aforis parent hominibus speciosa, intus verò sunt plena ossibus mortuorum. & omni spurcitia.* Szpodobni jezte grobom pobelyenem, koijsze zvuna vide lepi, znutra pako jeszu puni koztih mertvechkeh, y vszega szmrada, oh Bose! dabi koiemu od nasz G. Bog dopuztil nuternia oneh gresnikov y gresnicz na ovom szvetu sivucheh videti, oh! kakbi dalko od nyh besali, ar ako Sz. Anselmus veli: *Tolerabilius canis putridus fætet hominibus, quàm anima peccatrix Deo.* Vnogo leglye je podnassati lyudem odurnozt y vonybu gnyloga chervivoga psza, negie G. Bogu jednu gresnu dussu. Matth. c. 23. v. 27.

Kai jeden Angel Bosi je obznanil, koi putuiuchi z-jednem velikem szlugum Bosiem, y iduchi mimo jedne chervive szmerdeche merczine, on szluga Bosi zatisznulie bil nôsz, y obraz na ztran obernul, doklamie mimo one merczine pressel; Angel pako nikai tavoga ni vuchinil, malo dalye iduchi zkupa, zagledausi Angel jednoga mladencza lepoga, y czifrazto oblechenoga, koiega Szluga Bosi nisze mogel zadozta nagledati; Angel pak niga mogel ni pogledati, nego od dalka zakritemi ochima, y zatisznienem noszôm je mimo niega pressel, to vpamet vzemsi szluga Bosi opitalie Angela zakaiszi tak nôsz zatische, y ochi zakriva? Odgovorilie Angel, teseie G. Bogu, y nam Angelom niegovem podnassati odurnozt y vonybu vszake gresne dusse, kakovie y ov mladenecz, negie tebe y vszem ovoga szveta lyudem, ne szamo jednoga chervivoga psza, nego vsze naiodurnesse ovoga szveta merczine podnezti.

Za-

Zakaizato chudilſzeie negda Sz. Otecz Auguſtin videchi greſnike (za koieie on znal daſzu takovi;) veſzelitiſze, tanczati, igrati, dobre volye bitti, y vu grehehſze kalyati, zato imelie navadu on tem takovem govoriti, za odvernutijh od greha, y na pokoru obernuti. *Si quis cadaver putridum circumferens per civitatem vagaretur, nonne eum omnes fugerent?* Dabi bil gdo takov, koibi jednu ſzmerdlivu merczinu po varaſſu, y po hiſah obnaſſal, nebili vſze lyucztvo pred nym beſalo? prez vſzake dvoinozti: *Hoc de te cogita*, veli nadalye Sz. Otecz, *qui animam tuam peccatis obrutam, atque mortuam circumfers.* To od tebe miſzliti moras ò greſnik, y greſnicza, koi vu ſzebe, y ſzobum ponaſſas duſſu tulikemi ztraſsnemi grehi obterſenu, y vmorienu, koiu duſſu takovu toiezt greſnu dabi lyudem pravichnem y prez greha od Boga dopuſcheno bilo videti, y nye vonybu pochutiti, kodie dopuſcheno bilo Sz. Filipu Nereuſſu, oh! kakbi dalko beſali od teh takoveh; kai je joſche vecs, dabi koiemu zmegy vaſz N.N. za pokoru, ali kaſtigu jedno mertvo, gnylo, y ſzmerdeche telo, akoprem koiega naidraxega priatela, ali priatelicze, na plecha poztavlyeno, y privezano bilo, kakbiſzi on vu ſzerczu ſzvoiem pochutil? biliſze on ſnym po piaczu, vuliczah, y hiſah klataril? bili on ſzlatko pil, jel, y dobre volye bil? *Ah! hoc de te cogita, qui animam tuam peccatis obrutam, atque mortuam circumfers.* Ah! to od tebe miſzli ò greſnik, ò greſnicza, koi duſſu tvoiu ſzmertnemi grehi obterſſenu okolu obnaſſas, kud goder hodis, y nitiſze Boga bois, nitiſze lyudih ſsonas, koij za tvoie grehe znaiu, a ti nitiſze ſaloztis, nitiſze plaches, oh ludozt! y neſzrecha vſzake takove greſne duſſe.

Koiu ludozt, neſzrechu, y neſzpametnozt kervaveh ſzuz vrednu teh takoveh lyudi premislyavaiuch Sz. Cyprianus, y ſeleiuchie na pokoru, y pobolſanie obernuti, piſzalie jedne nechizte greſnicze, y po nye vſzem greſniczam y

S. Cyprian. Lib. de lapſis. greſnikom ove rechi. *Si quem de tuis charis mortalitatis exitu perdidiſſes, ingemiſceres dolenter, & fleres; facie incultâ, veſte*

mu-

mutatâ, neglecto capillo, vultu nubilo, ore dejecto, indicia mœroris ostenderes. Dabi ti ò gresnicza koicga od tvoich drageh pogubila, oh? kakbi zdihavala, y suhkôsze za nym plakala, pozabilabisze iz kinchenia glave, iz rugania laszih, iz malania obraza, y iz czifraztoga opraulyania, nego saloztnem obrazom, milem glaszom, zlamenia szerchene salozti bi davala: *At animam tuam misera! perdidisti, & spiritualiter mortua funus tuum portare cœpisti, & non acriter plangis, & non jugiter ingemiscis.* Duszu pako tvoiu ò neszrechnicza! jeszi pogubila, ar duhovnem nachinom po grehu vmorila, tersze neplaches, nesaluies, oh! neszrechnicza, ti adda na vecs prestimavas jednu personu od koie mallo, ali morebiti nigdar nikai dobra niszi priela? neg prestimavas dussu tvoiu, prez koie pomochi nieden naimensi hip siveti nebi mogla, oh! szlepota prevelika.

Zakaizato Sz. Otecz Augustin vesz tusen y szerdit zverhu teh takoveh szlepotè, krichì, ovak vszakoga izpitavaiuch: *An verò in te non sunt viscera pietatis christianæ? ut plangas corpus, à quo discessit anima, & non plangis animam, à qua discessit Deus.* S. Aug. serm. 19. de SS. circa finem. Jeda morebiti ni vu tebe ò gresnik, ò gresnicza tuliko pomiluvania kerschanzkoga? dasze plaches nad telom od dusse zapuschenom, à neplachesze nad dussum od Boga zapuschenum, tuguiete, saloztitesze, javchete, y potoke topleh szuz tochite, tela, y hise vassevu cherninu oblachite na zlamenie vexe salozti, zverhu szmerti, y pogublyenia szmerdlyvoga tela, koiega vassega deteta, rogiaka, ali priatela; à zverhu pogublyenia szvoie laztovite dussicze, y milosche Bosie, iztoga G. Boga, zmochisze nemore jedna szuzicza, nemoresze pokazati jedno naimense pravo szercheno zlamenie salozti? krichi adda krichi Sz. Augustin kulikoti drago, alimisze vidi da zahman. Idem ibid. *Corpus nostrum plangimus, quod amamus; animam verò mortuam peccatis quam non amamus, nec plangimus, nec dolemus.* Telo nasse plachemo, koie lyubimo: Dussu pako nassu mertvu po grehu koiu nelyubimo, niti plachemo, niti saluiemo: Ako pak ja vecs od Sz. Augusti-

güſtina recſem, znam da krivo nerecſem; daſze naimre vnogi bolye, vecs, y duglye ſaluiu, y plachu nad pogublyeniem jednè neme beſtie, neg nad pogublyeniem laztovite duſſe ſzvoiè, y ſnyum miloſche Boſie.

Dvoia razlika nahagiaſze megy ſzmertium telovnum y duſſeunum; Perva razlika je daſze duſſa more ſzama zpoznati daie mertva, kai telu ni dano, niti dopuſcheno, ar telo jenkrat od duſſe zapuſcheno, nemoreſze zpoznati ſzamo ſzebe; Druga razlika je da duſſa od greha vmoriena more znovich oſiveti z-miloſchum Boſium ako hoche; Telo pako jenkrat mertvo, y od duſſe zapuſchieno prez oſzebuine miloſche, y chuda Boſiega oſiveti znovich nemore; y jedno telo nekuliko dan vu grobu leſeche dabi moglo ſzamo ſzebe videti od naidragſeh priatelov zapuſcheno, napol gnylo, y ſzmerdlyvo, cherumi verveche, oh! kuliku ſalozt onobi nad ſzobum pochutilo? ſzamo naſze bi merzelo, y ztokrat raiſſi pod zemlyum neg na zemlye vu takove ſzpodobe y ztaliſſu bi prebivalo. Duſſa pako koia zpoznavá ſzamu ſzebe, y ſzvoy neſzrechni ztalis, daie naimre mertva, G. Bogu, y Angelom niegovem vſza odurna, y voinucha, nitie drugo mankа nego grob muk peklenzkeh, koi nyu jur odpert chaka, y vragi pripravni za odneztiu vu niega kodſzu zaneſzli, y vſzaki dan noſze neſzrechneh duſs prez broia, y koncza, y vendarſze nemara za vſze to, zakaizato nad temi takovemi Sz. Auguſtin dokancha ſzvoie govorienie ovemi rechmi: *Carnem, quam non poſſumus ſuſcitare, plangimus: animam autem noſtram mortuam non plangimus, quam ſuſcitare poſſumus per pœnitentiam, & ad ſtatum priſtinum revocare.* Telo, koie nemoremo od ſzmerti obuditi, plachemo: duſſu pako naſſu mertvu neplachemo, koiubi mogli obuditi, y oſiveti po Sz. pokore, y vu pervi ztalis miloſche Boſie poztaviti, y vekoma chinitiu ſiveti, terſze nemaramo, neterſzimo, niti nezkerbimo jednum ſaloztnum ſzuziczum, jednem ſzerchenem zkruſſeniem, jednum rechium *peccavi*, zagreſſilſzem, jednum kratkum pokorum, toga vuchiniti, oh! ter moreliſze vexa ſzleparia,

Idem ibid.

paria, y neſzpametnozt na ſzvetu megy kerſcheniki naiti, ali liztor izmíſzliti?

Niti ſzamo neplachuſze vnogi zverhu ſzmerti duſſe ſzvoie, po kakove kerhkoche vmoriene, nego pache ſzadaſnie vreme nahagiaiuſze vnogi, y prevnoge, koij y koie za vſivati oneh hipneh naſzładnoztih telovneh, hotonczè vmariaiu mile duſſicze ſzvoie, y nye puſchaiu leſati czele tiedne, meſzecze, y leta mertve, y ſzmerdeche vu kaikakveh odurneh greheh, prez vſzakoga ztraha, ſalozti, y pomiluvania.

Ni tak vuchinil, niti liztor pomiſzlil chiniti on chizti mladenecz Laus Kraly Franczuzki, koi potlambi dugo vremena leſal ztraſsne bolli terpechi, koiemu Doctor od vraga poſzlan, pochelie jenkrat govoriti odperto ovak; zmoſni Kralye bol, y beteg Vaſſe Szvetlozti kralyeuzke je pogibelen, y budevam na ſzmert, y to zbok ſzamoga toga zroka, da vu takove dobe mladozti z-chiztochum tak telo vaſſe trapite; kai razumeuſi chizti mladenecz y Sz. Kraly Laus, raſzerdilſzeie na onoga Doctora, y z-oſtrem pogledom pochelmuie ovak govoriti. *Apage maligne conſultor, malo enim mortem incurrere, quàm cum offenſa mei Creatoris ab hoc malo relevari.* Odhagiai zpredmene neverni peklenzki Doctor y tolnachnik, ar raiſſi hochu vmreti, neg zbantuvaniem Ztvoritela moga, od ovoga zla oſzloboditiſze. O Mladenczi! kadezte ſzada? vi naimre koij od vraga naputcheni, y zaſzlepłyeni, tulikemi nechiztochami odurnemi vu koiehſze kalyate, neiſchete zdravia telovnoga, vnogo menie ſitka vekovechnoga, nego paćse jedno y drugo pogublyate, y mertve mile duſſicze vaſſe vu ſzmerducheh telah vaſſeh okolu obnaſſate, kaſuchiſze dazte ſivi, jezte pak vecs mertvi neg ſivi, vecs vu grobu muk peklenzkeh, neg na zemlye, y to prez vſzakoga ztraha, prez vſzake ſalozti, y prez vſzakoga ſzmiluvania zverhu mileh duſſicz vaſſeh.

Ako ſelite N.N. vecs kai takovoga chuti, y znati, hodete za menum naimre vi ó mlade Divoichicze, iz Franczuzkoga Orſzaga, vu Egiptum, iz Varaſſa Pariſa, vu Varas Ale- In vitis PP. l. 8. c. 5.

xandrinzki, onde hochemo naiti jednu Gozpoczku kcher ſivu vu jednom grobu zakopanu, imenom Alexandru, koia rogſena od Gozpoczkeh bogateh Roditelov, lepa vu obrazu, giegerna vu derſaniu, ſzpametna vu chinceniu, mudra vu govorienſu; priztupemoſze k-nye grobu, odpretega prez vſzakoga ztraha, y neboiteſze dabi iz nyega van kakova vonyba izesla, nego pacſe duhu nebezku pochutiti hochete; nalukneteſze nuter, y hochete zagledati ſivoga mertvecza zakopanoga pervo ſzmerti, koi akoprem je vecs mertvomu neg ſivomu ſzpodoben zbok tulikeh poztov, zime, vruchine, zkoznuvania, y traplyenia tela, kai ſtimate gdoie to? Ah! toie ona glaſzovita Alexandra Gozpodichna zbok ſzvoie lepote y mudrozti naiglaſzoviteſſa, zbok chiztoche y ſzvetozti naioſzebuineſſa, koiu obodvoiu za obchuvati raiſſiſzeie hotela ſzama ſivu zakopati, neg jednu y drugu pogubiti, y zbok toga vexe hvale vredna, negiu je veliki Kraly Alexander imel, koi ſzvoiem mechem tulike varaſſe y orſzage na Czintorome mertvechke je preobernul. Povechnam adda ò preiaka ſzoldatinſa gdoie tebe ſzmel ſivu vu ov greb zakopati? Ja ſzama, odgovaria iz groba Alexandra, ali kada? tomuie jur dvanaizt let kaiſze ovde nahagiam, kaiteie pako nato genulo? Ovde ſzada N.N. a naimre vſze mlade Divoichicze vſeſza vaſſa odprete na poſzluh, ochi na placs, ſzercza na pomiluvanie, razum na chudo, kakvoga nigdar chuli nizte. *Quidam inſano mei amore tenebatur, ne eum viderem, néve ab eo viderer, malui me vivam in hoc monumentum inferre, quàm offendere animam, quæ facta eſt ad imaginem Dei.* Neki mladenecz zalyubiuſſiſze neſzpametno vu me, koiega za nevideti, y od niega nebitti vigiena, raiſſiſzemſze ſiva vu ov grob poztavila, neg dabi duſſu vmorila koiaie na kip Boſi ztvoriena. O Divoichicze! kadezte vi takove? koie pred mladenczi ne ſzamo nebeſite, nego pache pred nye hodite, y za nymi hlepite, nezkrivateſze pred zalyublyenemi vu vaſz, nego za nymi ochima vaſſemi zbrivate, ſzerczmi omilate, prilik paidaſſitiſze po dnevu, y po nochi, izizkavate.

Iz

Iz Alexandrie hodmo vu Rimzki Varas, y onde hochemo mi naiti onu mladu Gozpu vekovechnoga ſzpomenka vrednu imenom Lucrecziu mertvu vkup y ſivu, koia za ſiveti na veke pri lyudeh vu dobrom ſzpómenku, nemoguchi zbok ſzvoie krive vere ſiveti pri Bogu, ſzama ſzvoium rukum popaduchi gol mecs, zabolaſzigaie hotonczè vu perſzi, govorecſi: *Quid enim mulieri ſalvi eſſe poteſt, amiſsâ pudicitiâ!* Kai more jedna Senna, dobra na ovom ſzvetu imeti, ako chiztochu y poſtenie pogubi? Ar ova Lucreczia buduchi od jednoga nechiztoga vablyena na praznozt, y videchiſze vu pogibeli veru zakonzku prelomiti, raiſſiſzeie hotela ſzama zkonchati, neg muſu ſzvomu neverna poztati, y tem nachinom ſive do danasniega dneva, y ſivela bude do koncza ſzveta vu dobrom glaſzu, y ſzpomenku pri lyudeh.

Razmete ò zakonzke Gozpe, y mlade ſzneha kai jedna poganinka je vuchinila za obchuvanie chiztoche, y za obderſanie vere ſzvoiemu zakonzhomu tovaruſſu? Vi velim koie raſzvetchene od Sz. Vere Katolichanzke dobro znate, kak oſtrum priſzegum na zdavaniu zavezaleztеſze na vernozt vaſſem zakonzkem tovaruſſem, y kak ztraſſen greh je Praznozt, ter vendar vnoge zmegy vaſz vſze druge bolye lyubite neg vaſze zakonzke tovaruſſe, vaſſu chiztochu, vaſſe poſtenie, y mileh duſſicz vaſſeh vekovechno ſivlyenie, menie preſtimavate neg poganinka Lucreczia: Lucreczia ſivelaie, ſive, y ſivela bude konche na ſzvetu vu ſzpomenku, vi pako kaſeteſze daſzte ſive, ali duſſe vaſſe jeſzu mertve, koie okolu obnaſſate kalyaiuch tela vaſſa vu odurneh greheh, koiem zkoro, zkoro ſzmert konecz poztavi, y duſſe vaſſe na vekovechnozt prokletu zapelya.

Zakai zato dokancham ja z-glaſzovitum Lucrecziu govorienie moie, akoprem ovakoveh y ſzveteh y ſzvetczkeh peldih mogelbi na ztotine pokazati, vſzake verzti, ztana, y ztaliſſa lyudih, muſkoga y ſenzkoga ſzpolla perſon, koie vſze za obchuvati chiztochu tela, y miloſchu Boſiu, z-koium na veke duſſicze nyhove vu nebu ſivu, y ſivele bu-

du, y na zemlye od kerſcheneh lyudi chazchene y hvalyene jeſzu, arſzu ſzvoia tela za obchuvanie chiztoche telovne y duſſeune dobrovolyno ſzvoie vrate pod meche, y na vſzakoiachke muke dobrovolyno jeſzu davale, y zato velim ja, da ako Lucreczia vechie preſtimavala ſzvoie poſtenie, neg telovno ſivlyenie, da je rekla: *Quid enim mulieri ſalvi eſſe poteſt amiſsâ pudicitiâ?* Kai more ſenna dobra imeti, ako poſtenia nima? Tak mi kerſcheniki duſni jeſzmo ſzpoznati da Miloſcha Boſia je vecs neg vſzega ſzveta blago, vecs neg vſze chazti, veſzelya, y naſzladnozti telovne, y zato moremo pak mi ovak recſi: *Quid enim homini ſalvi eſſe poteſt amiſsâ Dei gratiâ?* Kai more chlovek dobra imati, ako Miloſche Boſie nima? koia, valya vecs neg vſzi Papinzki, Ceſzarzki, y Kralyevzki tronuſſi, y korune, kod veli Sz. Auguſtin, ona Miloſcha Boſia, koia valya vecs neg veſz ſiroki ſzvet, zeuſzemi ſzvoiemi kincſi, chaztmi y naſzladnoztmi, koieſze od ſivucheh lyudi videti, chuti, poſeleti, y vuſivati mogu. *Prorſus hoc majus eſſe dixerim*, rechiſzu Sz. Auguſtina: *quàm eſt cœlum & terra, & quæcumque ſunt in cœlo, & in terra.* Morem recſi da Miloſcha Boſia je vecs negie nebo y zemlya, y negſzu vſza koiaſze na nebu y na zemlye nahagiaiu, y vendar ova tuliko preſtimana Miloſcha koia tuliko valya, kuliko valya ſzam G. Bog od neſzrechneh y neſzpametneh greſnikov tak ludoſze pogublya, prez koie duſſe naſſe jeſzu mertve pred liczem Boſiem, koia Boſia Miloſcha ako valya tuliko kuliko ſzam G. Bog, adda potrebnoie recſi da on koi kakovem grehom pogublya Miloſchu Boſiu, pogublya nebo, pogublya Boga, pogublya duſſu z-preſz. keruium mukum y ſzmertium Szina Boſiega odkuplyenu, y vendarſze nato nemiſzli, negoſze joſche greſſi, joſcheſze nevolyna jur na ſzmert raniena duſſa merczvari od hudobneh kerſchenikov.

S. Aug. tract. 291. in Joan.

Poveciſtemi proſzimvaſz N.N. dabi koi Otecz, ali Mati imel pred ochima ſzvoiemi jedino milo detecze, koieie on ali ona ſzvoium rukum ranila, y videchie vmirati, nebiſze zkerbel za vrachitela ni za vraciſtvo, zkoiembimuſze moglo

po-

pomocſi, y od ſzmerti nye oſzloboditi, y nitibiſze maral za vrachitela, nit za vracſtvo; Nego pacſe dabi koi zmegy nyh uzel vu ruke nös, terbi ſnym pochel bozti, rezati, y merczvariti ono zamertvo telo jedinoga deteta ſzvoiega, povecstemi velim N.N. kaibi vi od ovch takoveh Roditelov miſzlili, kaibi ſzudili, kai govorili? Nebili miſzlili, ſzudili, y govorili, da ovo niſzu Roditeli, nego henkari deteta ſzvoga, daſzu prez razuma y pameti, prez ſzercza y lyubavi kerſchanzke? Oh pravo y ſzpametnobi ſzudili, y govorili.

Szada pako povecſtemi kuliko vi duſs imate vu vaſz? prez vſzake dvoinozti recle vſzaki da jednu jedinu ſzamu, y pravo, ova pako duſſa nili iztina da vam pomaſe ſiveti, prez koie vi bi mertvi bili, koiuie vu telo vaſſe ſzam G. Bog poztavil, kai pako vi chinite iz duſſe vaſſe, kada koiem ſzmertnem grehom greſſite? Nyu na ſzmert ranite, nyu vmariate, ar *Anima, quæ peccaverit, ipſa morietur.* Rekelſzem na pochetku da duſſa koia zagreſsi, vmreti hoche, y tako vi greſſech G. Boga iz duſſe vaſſe tirate, prez koiega ona ſiveti nemore, kod vi nemorete prez nye: kai vecs chinite kada grehe ſzmertne ponaulyate, y grehe grehom pridaiete? Eh! kai drugo nego kod on Otecz ali Matti izkaſuieteſze nemiloztivni henkari mileh duſſicz vaſſeh, nye jur mertve, ranech y merczvarech, kadabiſze morali k-ovomu nebezkomu vrachitelu za pomocs, y vracſtvo vtechi, nyemuſze moliti dabiſze nad duſſiczami vaſſemi ſzmiluval, y nym z-Miloſchum ſzvoium Boſanzkum ſitek povernul, kodgaie povernul one ſziromaſke vdovicze mertvomu ſzinu od koiegaſze danaſni Sz. Evang. ſzpomina: *Ecce Defunctus.* Ovo Mertvecz, koiu vdoviczu nebezki Doctot videchi vſzu tuſnu y ſaloztnu milo javchuchu, y ſuhko plachuchu mertvoga ſzinka ſzvoga, ſzmiluvalſzeie nad nyum, y obudilieie od ſzmerti ſzinka; koiu dabi on bil videl mertvoga ſzina neplakati, niti ſaluvati, nego mertvo telo raſati y merczvariti, nebiſze bil ſzmiluval nigdar nad nyum, nitie ſzina od ſzmerti obudil:

Razmes ò K. D. kai hochu recſi, y kaiſzem do doſzada

 rekel?

rekel? lahkome razmes, ako pamet imas, da naimre ti koiſzi z-koiem ſzmertnem grehom jedinu duſſiczu tvoiu ranil, y vmoril, nemoras nyu zdrugemi novemi grehi prez vſzakoga pomiluvania raniti y merczvariti, nego moras zverhu nye ſzmerti na ſzpodobu one vdovicze ſaluvatiſze, plakati, y milo zdiſſuch pomocſi od ovoga nebezkoga vrachitela proſziti, koi doſſelie iz Neba na zemlyu za vrachit, ozdravlyuvat, y osiulyuvat greſnike, kod on ſzam od ſzebe ſzvedochi: *Ego*
Joan. c. 10. v. 10. *veni, ut vitam habeant, & abundantiùs habeant.* Jaſzem doſſel dabi ſitek imeli, toieto greſne duſſe koieſzu po grehu mertve bile, znovich oſivele, y zmenum vu dike moie vekoma ſivele.

Krichi adda krichi ò greſnik! ò greſnicza! z-greſnem Kralyem Davidom: *Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco*, ſzmiluiſze mene G. Boſe, ar ja zpoznavam grehe moie, *Tibi ſoli peccavi, & malum coram te feci.* Zagreſſilſzem proti tebe G. Boſe, y veliko zlo pred tobum jeſzem vuchinil, zakai zato: *Miſerere mei Deus ſecundùm magnam miſericordiam tuam, & ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitatem meam.* Szmiluiſze mene Boſe polek velike miloſzerdnozti tvoie, y polek vnoſine pomiluvany tvoieh izbriſſi grehe moie: Ali ni dozta z-vuztmi ſiztor y jezikom krichati, kod vnogi chinè, *exiſtimantes, quòd in multiloquio ſuo exaudiantur.* Stimaiuchi da z-nyhovem govoreniem budu poſzluhnieni; Negoie potreba krichati iz glubine zkruſſenoga, y poniznoga ſzercza, ztalnem obechaniem poboljſania ſitka, y za vſzem tem z-tverdnem vffaniem vu nezgovornu miloſzerdnozt niegovu, da naimre on: *Qui non venit perdere, ſed ſalvare*, koi ni doſſel na ov ſzvet na naſſe pogublyenie, nego na zvelichenie, y on ſzam je rekel: *Nolo mortem peccatoris, ſed ut convertatur, & vivat.* Neſchu ſzmerti greſnika, toieto neſche dabi greſnik koi vu ſzmertnom grehu vmerl, nego daſze po Sz. pokore od greha odverne, y k-mene oberne, y tako na veke da pri mene, y z-menum vu Nebu da ſive, kai gdo god doſzechi ſelì, kodſzemga navchil nai chinì, Amen.

SEZT-

SEZTNAIZTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Zkupczi chim vecs blaga imaiu, temga bolye ſparaiu, y vecs ſzpravlyaiu, z-koiemſzi prokleeztvo vexe zaſzluſuiu.

Ecce Homo quidam Hydropicus. Lucæ c. 14. v. 2.

Nut Chlovek neki Vodenobeteſen.

MUdri Plinius naioſzebuineſſi Piſzecz od natur vſzeh ztvarih, piſſuchi od kàch, ſzpominaſze megy oztalemi naibolye od nature kache Aſpis, tako imenuvane, da naimre ova kacha Aſpis je puna naiurucheſſega chemera, koia ako naide kade koie malyahno dete ſzpech, pribliſaſze k-niemu termu ſzvoiu glavu vu vuzta poztavi, y ſzvoi vruchi chemer vu dete bluie, y dete zaſzpano ſtimaiuchi da ima vu ſzvoieh vuztah materineh perſzih pupek, pochne ſzeſznuti on vruchi chemer na mezto toploga materinzkoga mleka, koiega doklam iz gubcza kache Aſpis ſzeſzne, nemorega razluchiti od materinzkoga mleka, nego poklamſze naſzeſzne dete, y vuzta ſzvoia odmekne, onda pochuti ſuhkochu

kochu, onda pochne goreti od vruchine onoga chemera, y ztrasno seiati, onda pochne otekati po vszem telu, po koiemsze on chemer razleva, y chimsze bolye ono dete vrachi, tem bolye gorì, chimsze bolye zaleva, tem bolye seia, doklam od onoga chemera, y seie poginuti mora: Kai rauno y vszakem chlovekom na dobe, od kache Aspis pichenom pripechasze, da naimre y on od chemera kache Aspis vesz oteche, y takovu seiu dobi, daszíu nikakvem napitkom vgasziti nemore; zato neka mudra glava vuchinilaie na platnu izmalati jednoga takovoga betesnika, koiemu je podpiszala ove dve rechi: *Semper ardentiùs.* Hotechi ovemi rechmi dati na znanie, da vszaki on chlovek, koi od kache Aspis je pichen, y ochemerien, takovu seiu terpi, da chim vecs, y bolye pie, tem gorie seia tia do szmerti. Ovem pako ovakovem betesnikom naibolyesze priszpododiti more ne szamo on betesnik vodenichen od koiegasze danasni Sz. Evangelium szpomina: *Ecce homo quidam Hydropicus.* Nut ovo chlovek nekoi vodenobetesen; Nego tulikai y vszaki Zkupecz, ar kaktigoder moresze recsi od onoga od kache Aspis pichenoga: *Semper ardentiùs.* Tak tulikai y od Vodenicheneh betesnikov da chim bolye più, tem bolye seiaiu; koieh naibolyesze dotiche on diachki Proverbium: *Quò plus sunt pota, plus sitiuntur aquæ.* Chimsze vech più vode, temsze bolye seiaiu, toieto chim ti takovi betesniki bolye più, tem bolye seiaiu: Kaisze ód oveh obodveh betesnikov govori, tosze vsze od vszakoga Zkupcza recsi more polek Szvedochanztva Sz. Ivana Chrisostomussa, ovak govorecsega: *Rectè quidam dixit Avaros esse Hydropicos: Quomodo enim illi multam aquam ferentes in corpore, magis uruntur; ita etiam avari multas possidentes pecunias, plures concupiscunt.* Pravoie nekoi rekel Zkupcze bitti Vodenichene: Ar kakti Vodedicheni, illi Vodenobetesni vnosinu vode noszech vu szvoiem telu, tem bolye seiaiu; tak tulikai Zkupczi vnosinu penez ladaiuch, vecsyh sele, tak dasze y od nyh more recsi: *Quò plures possidentur, plures concupiscuntur pecuniæ.* Chim szeijh vecs lada,

S. Chrysost. in 1. Corint. hom. 14.

tem-

temszeijh vecs seleie penez, tem bolyesze za nye zkerbe, tem bolyeie sparaiu, odkud Sz. Ambros premislyavaiuch vsza-koga zkupcza szlepotu veliku, y neszrechu ne szamo vremenitnu, nego y vekovechnu ovak govori: *Angustiabitur ex abundantia, coarctabitur ex opulentia, infelix in præsentibus bonis, infelicior in futuris.* Ztizkan, traplyen y muchen bude od obilya blaga, y imany, koia neszrechno bude moral oztaviti, á vnogo neszrechneie na drugom szvetu plachati. Kai rauno y ja nakanilszam pokazati. S. Ambros. ser. 81.

Sz. Thomas od Aquine premislyavaiuch naturu, y hudobu szedem szmertneh grehov, y dvoiechi koibi zmegy nyh naivexi greh moral bitti, izpitava druge mudre Navuchitele: *Utrum avaritia sit maximum peccatum?* Jeli zkupozt megy oztalemi szedmemi grehi naivexi greh? koiemu vszi zkupa jednako odgovariaiu rechmi Duha Sz. po mudrom Siraku: *Avaro nihil scelestiùs, nihil est iniquiùs, quàm amare pecuniam.* Od zkupcza nikai ni gresnessega, toieto ni vexega gresnika, ar nikai ni gorsega y hudobnessega, kak lyubiti peneze, zrok pako tomu daie Sz. Pavel Apostol ovemi szvoiemi malemi rechmi: *Radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes erraverunt à fide.* Koren vszeh grehov je pohlepnozt, koiu nekoij poseleusi, odztupiliszu od vere, zverhu koieh rechi pissuchi mudri Cornelius à Lapide govori: *Ecce quam omnium malorum radix est cupiditas, cùm ad apostasiam, hæresim, & infidelitatem deducat.* Nut kak ni vszega zla koren poselenie, pokehdob na odztuplyenie od vere, na Hereti-chanztvo, y na nevernozt napelyuie chloveka, kak pako to biva? ovak tolnachi: *Avarus enim, qui tantùm præsentia bona per fas & nefas quærit, negligit Deum, & Divina, adeóque tandem non credit superesse bona alia futuri sæculi, religionem omnem ac fidem relinquit.* Zkupecz, koi liztor ovdesnia vremenitna bogacztva pravem y krivem nachinom ische; zamugiuie Boga, y Bosanzka, natuliko neveruie dabi kai bolsega na drugom szvetu bilo, y tako Veru Kerschanzku oztavlya, y Sz. Mater Czirkvu zataiuie.

Eccl. c. 10. v. 9. & 10.

1. Timot. c. 6. v. 10.

Corn. à Lap.

Szada oztavemo jednomalo Sz. Paula Apost. ter poszluhnemo jednoga Cicerona akoprem krivovernika kai on szudi y pisse od hudobe greha zkupozti: *Nullum est officium tam sanctum, atque solemne, quod non avaritia comminuere, atque violare studeat.* Niedne ni tak dobre y szvete chazti koie nebi zkupozt pomensati, ali zeuszema zatreti terszilasze, kai da z-iztinum zpoznati, y rukami tipati budete N.N. mogli, velim ja ovak: Vu kerschanztvu ni chazti vexe, y szveteſſe negie Popovzka szada; y pervotoga Apostolzka, ter vendar ove obodve najvexe vuchinilaie nevernoga Judassa prokleta zkupozt prodati, y pogubiti, Biskupiu toieto y Apostolztvo: Kai chinì tulike Grade, Varasse, y Orszage pogublyati; nego zkupozt oneh Generalov, y Comandantov? Kai chinì praviczu vu praudah zatirati; nego zkupozt oneh Prokoratorov, y Szudczev? Kai chinì lyudi krivo szvedochiti, y priszegati; ako ne zkupozt? Kai chinì tulike pravichne vmirati? tulike Divoichieze czvet chiztoche szvoie pogublyati? tulike zakonzke szvoiem musem veru prelamlyati? tulike negda bogate vdovicze od vsze nevolye pogibati? Ah kai, kai drugo vsza ova chinì, ako ne jedina prokleta zkupozt. Kai chinì kerschenike szvoiu veru y Boga zataievati, pache y vu Sz. Sacramentu nyega sidovom prodavati? mile dussicze szvoie vragom zapiszavati? Nili vszem ovem y vnogem drugem ztrasnem szmertnem grehom prokleta zkupozt zrok? odkud Sz. Otecz Augustin na vesz glasz krichì szuproti ovomu proklетomu grehu zkupozti: *O avaritia pestis interminabilis! O infernalis fames! omnia nempe suis terminis clauduntur, sola avaritia nullo clauditur termino sine fine.* O zkupozt kuga chemerna! koiasze povszud rassiriava, niti nigder kraia nima, ô peklenzki glad zkupozt! koia chinì szebe podloinoga chlovека vszigdar za blagom hlepeti, y chimga vecs ima, y vszaki dan dobiva, tem vecs seleie, ar zkupecz na szpodobu vodenichenoga betesnika, koi chim vecs pie, tem bolye seia, *semper ardentius.* Taksze y od zkupeza recsi more da chim vecs ima, tem vecs seleie imati, natuliko daga Sz. Augustin jed-

Cicero orat. pro Quintio.

S. August. ad Fr. in Eremo ser. 48.

jednomu sivomu peklu priszpodablya: *Avarus inferno similis, imò animatùs est infernus; infernus enim quò plus devorat, eò plus desiderat; non aliter avarus, expleri non potest, nec satiari potest.* Idem l. de sal. docum. c. 30.
Zkupecz szpodobenie peklu, pacse je sivuchi pekel, ar pekel chim vecs posira, tem vecs seleie; Ne drugach zkupecz, napunitisze z-blagom zadozta nemore, nitisze zaszititi more, pekel sivi je vszaki zkupecz, ar ogeny peklenzki szobum obnassa, ar: *Semper ardentiùs.* gorechi vszaki dan bolye vu hlepeniu za blagom y bogacztvom, koi ogeny ovde vszakoga bogatcza muchi, y na veke vu peklu budega muchil, kod tomu imamo jednu ztrasnu Historiu, koiu izpiszuie Delrio.

Da naimte letta 1560. bilie vu Svevie jeden bogat Gozpon, koi imalie vszako letto dohodka vecs od 30. jezer zlatch dukàt, koij penezi vszako letto raztuchi, jesze morebiti on kada zaszitil? nikai menie nego to, akoprem nigdar ni novcza ni potrossil, nad koiem izpunileszusze pravichno one Sz. Augustina rechi: *Avaritia inexplebilis est, & numquid dicit, satis est.* Zkupozt nigdarsze nemore izpuniti, y nigdar neveli dozta je, nego na szpodobu vodenobetesnoga, ali od kache Aspis pichenoga betesnika, chim vecs piiu, *semper ardentiùs.* Tem vszigdar bolye seiaiu, betesniki vode, zkupczi blaga, od koieh y Sz. Gregur Papa szvedochi: *Omnis avarus ex potu sitim suam multiplicat, cùm enim, quæ appetit, assecutus fuerit, ad alia appetenda amplius, & amplius anhelat.* Vszaki Zkupecz seiu szvoiu povexava, ar kada kai seli, dobi? za drugemi vsze vecs, y vecs hlepi. Rauno takovie bil on bogatecz Svevie, chim vecs vszaki dan dobivalie szrebra, y zlata ztemgaie vecs selel, pache ne szamo selel, nego y zkerbelszeie dobivatiga, koiega zkupozt natulikoie zraszla, da nitiszeie vssal szam szvoiega kruha naiezti, vnogo menie vbogemga podeliti, pripetiussisze pako da neko letto sitek od velikoga desgieuia bilie poginul, y da po vszoi Svevie sitku bude draga czena, pochelie on szvoie staglye, y hambare, skrinie, y pode napuniavati, y kai doma ni priraszlo, od drugeh lahku czenu pokuplyavati, z-vssaniem drugo leto on

Delrio ad ann. 1560.

S. Aug. ser. 25. de verb. Dom.

S. Gregor. l. 14. mor. c. 6.

ſitek trikrat draſe prodati, y z-penezmi moſnie napuniti, nitigaie niegovo vſſanie y nakanenie vkanilo. Ar drugo leto poztalaie takova draſina kruha, daſzu morali vnogi od glada poginuti; kmeti naberzom prez kruha oztaſſe, od koieh on bogati Gozpon veſz ſitek je pokupil, natuliko daſzu priſzilyeni bili dohagiat k-onomu Gozponu ſzvoiega ſitka nazad kupuvat, ali on nikomu ni zerna ni hotel dati, akomu gdo ni plachal triplo vecs, negie on za niega dal; megy oztalemi koiſiſzu dohagiali ſitka k-ovomu zkupczu kupuvat, bilie jeden ſziromah ztarecz z-nekulikum dechiczum ſzvoium drobnum od glada pogiblyuchum, koi noſzilie vu rukah nekuliko groſſev, proſzechi onoga zkupcza dabimu za nye ſitka dal, à kaimu iz viſſega oztane duſen, damu hoche do malo vremena verno platiti, aliſze zkupecz ni hotel ſzmiluvati, nato recſe ztarecz, Gozpone imam tri rali zemlyè, uzmeteiu za zalog, y vuſivaiteiu doklamvam platim, liztorme prehranete nekuliko dan, y mene z-moium dechiczum od ſzmerti obranete: Stimate N.N. daie on zkupecz privolil y ſzmiluvalſze nad onem vbogem? po nieden put, nego oſtrem pogledom otreſznulſzeie na niega y rekelmuie, da ako hoche ſitka imati, potreba da gotove peneze taki doneſze, prez koieh ni zerna ſitka nedobì; Ovo chuiuch nevolyni od glada pogibaiuchi y ſzvoium dechiczum, on ztarecz, pochelie nemiloſzerdnozt onoga zkupcza G. Bogu tuſiti, y za kaſtigu na ſitek niegov proſziti, y proſnia niegova bilaie od G. Boga vſzliſſana, ar veli mudri Syrak: *Deprecatio pauperis ex ore,*
Eccl. c. 21. v. 6. *uſque ad aures perveniet illi.* Proſnia vbogoga iz vuzt, tia do vuh dohagia niemu, toieto G. Bogu, y malo niſe vu drugom meztu govori mudri Syrak: *Deprecationem laſi exaudiet; non deſpiciet preces pupilli, ſi effundat loquellam gemitus.* Proſniu
Ibid. c. 35. v. 16. zbantuvanoga hoche poſzluhnuti, y na molitvu maloga deteta, y miloga zdihavania niegovoga glaſz hocheſze ogledati, y zato na proſniu onoga vbogoga ztarcza y na glaſz miloga zdihavania dechicze niegove od glada pogibaiuche, poka-

kazalie G. Bog szvoiu praviczu zverhu onoga nemiloztivnoga zkupcza poszlaussimu polek zaszlusenia doztoine kastige, ar veli Duh Sz. po mudrom Salamonu: *Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis.* Koi zkriva sitek, proklet bude megy lyucztvom, zverhu koieh rèchi govori Sz. Ivan Chrisostom: *Qui frumenti auget pretium, populo execrandus sit.* Koi sitku povexava czenu, od lyucztva za prokletoga naibude derlan, y kod jedno drugo piszmo cste: *Qui prohibet frumentum in necessitate populis, id hostibus suis relinquet.* Koi zkratchuie sitek lyucztvu vu potreboche, niega bude moral oztaviti nepriatelom: koie rechi izpunileszusze nad ovem zkupczem od koiega govorim, koi vszeh sziromakov czele Svevie kletve jeszi na szvoiu glavu nakopal, ar nekoij jeszuga kleli, y od Boga proszili dabimu na sitek niegov takve kukcze poszlal, koijbimuga vszega zkonchali; nekoij razlyutiussisze nad nemiloszerdnoztium niegovuuu prosziliszu od Boga dabi sive vrage poszlal iz pekla koijbimu on sitek, kogaie on nym vu nyhove potreboche zkratchuval, zkonchali, koie kletve akoprem niszu bile prez greha, bileszu vendar od Boga poszluhniene, y zato obodvoie szvoium velikum skodum on zkupecz je zpoznal.

Prov. c. 11. v. 26.

S. Joa. Chryf. hom. 39. in Epist. ad Corinth.

Ar chez nekuliko dan poszlausi on szlugu szvoga gledat na marof kak vu kupeh, staglyu, y hambareh, sitek ztoi, y dabi popravil akosze kade kai kvari, odisselie polek zapovedi szluga alì chez mal chasz povernulszeie nazad vesz bled, y od ztraha treszuch pred Gozpona szvoga, povedaiuchimu da tri ztrasni cherni rogati voli, koiem szpodobneh nigdar ní videl, szvoiemi velikemi rogmi kupe sitka raztreszaiu, y szamo klaszie jedù, à szlamu puschaiu, y ova povedaussi szluga Gozponu od velikoga ztraha preuzet poztavilszeie na poztelyu, y do tretiega dneva je umerl; Nut pochetek kastige Bosie zverhu nemiloztivnoga zkupcza, koga hotelie naipervo G. Bog szlug mentuvati; poszlalie drugoga szlugu gledet jeli iztina ono kaije pervi povedal? ali y ov chez mal chasz vnogo vexem ztrahom dotekelie pred Gozpona povedaiuch

daiuch da ne ſzamo rogati voli kupe ſitka zkonchavaiu, nego y vu ſtaglyeh terbuhati ruſni cherni koini ne ſzamo zob, nego veſz drugi ſitek vſze na jagmu zoblyu, y fundavaiu, y ov ſzluga do drugoga dneva od ztraha je vmerl : Chuiuch ova Zkupecz odpravilſzeie ſzam oneh beſtijh gledat, y pribliſavaiuchiſze k-Marofu pocheliſzuga chami prehaiati od ztraha, pochelſzeie treſzti daie komai mogel na nogah ztati, boiechiſze dabimuſze kakva neſzrecha nepripetila, vendar on komuie draxi bil ſitek polyzki, neg telovni pribliſalſzeie k-ſtaglyu, aliſze ni vſſal vrat odpreti, vnogo menie vu nyega poyti, nego liztor chez jednu lukniczu nuterſzeie nalukaval, y zagledalie daſze ne ſzamo voli, y koini ſniegovem ſitkom gozte, nego pache pun ſtagely videlie y drugeh nemeh ztvarih kod medvedov, diuich praſzecz, jelenov, koſſut &c. koie beſtie ſitek niegov jeſzu grizle, raztreſzale, teptale, y na niſtar ſzpravlyale, kai videchi on zkupecz ne menie od ztraha, neg y od ſaloztí zbok pogublyenia ſitka ſzvoiega poztalie y on lyuteſſi od ztochnoga pſza, pochelie ſzimo tamo tekati, y vſze okol ſzebe grizti, keruiumſze peniti, ruchati, doklam od lyudih vlovlyen, chverzto zvezan, na lancze pripet, y onak kod nailyuteſſa beſtia rucheh, y penechiſze neſzrechnu duſſu je zpuztil, telo pak one beſtie vu ſtaglyu buduche jeſzu zgrabile, raztergale, y odneſzle da ni bilo videti kud kam, more vendar ovo vſzaki lehko ſzuditi daie bila kaſtiga Boſia, koiu kaſtigu naibolye zpoznava neſzrechna duſſa niegova vu peklu, z-onem iztem bogatuſſem od koiegaſze Sz. Lukach ſzpomina : *Mortuus eſt dives, & ſepultus eſt in inferno*, koi tulikai vu peklu placha ne jur zato daie bogat bil, niti zato daſzeie czifrazto opravlyal, ali vſzaki dan goztil, nego ſzamo zato daſzeie nemiloztivnoga proti vbogomu Lazaru izkazal, da on ni hotel podeliti droptiniczu kruha nevolynaku od glada pogibaiuchemu Lazaru.

Razmete kai je to ò nemiloztivni kerſcheniki? povechtemi ako znate kai nym ſzada nyhovo blago y bogacztvo pomaſe?

mase? koie oni tulikum marlivoztium jeszu szpravlyali, tulikum zkerbium chuvali, tulikum saloztium oztaviti morali; ono blago, koie oni takszu jako lyubili, tak sparoma trossili, tak nemilo vbogem zkratchuvali, kai nym szada pomase ono blago koieszu oni vecs y bolye lyubili neg szvoiu dussu, neg nebo, y neg szamoga G. Boga, za lyubav, y volyu koiega, kadszu od vbogeh prosseni bili, szmiluvatisze niszu hoteli; nitiszusze marali za Bosiu zapoved, arie Christus zapovedal pri Sz. Lukachu: *Quod superest vobis, date eleëmosynam.* Lucæ. 11. Kai prevech je vam, daite almustvo, koie rechi postuvani v. 41. Beda ovak razlase: *Quod necessario victui, & vestimento superest, egenis distribuendum est.* Kai potrebne hrane, y oprave zvisse je, szirotam razdelitisze mora, koij pako toga nechinè, nego, kod on Evangeliumzki malo zgora imenuvani bogatecz prekorednosze gozte, y opravlyaiu, à za vboge niti nemiszle, ali pak oni zkupczi, koi chim vecs imaiu, tem vecs sele szpravlyaiu, y zkrivaiu, da onoga blaga nitisze szami vffaiu vsiti, nitiga hote vbogem podeliti, kaisze velim vszi ti takovi danasz, ali zutra nadeiati moraiu?

Menesze vidi dasze nym nekai szpodobnoga pripetiti hoche onakvoga, kaiszeie negda pripetilo Lyucztvu Jerusalemzkomu, kadaie preganiano bilo od neverneh Cesza rov Titussa, y Vespasianussa, polek szvedochanztva Josefa Hebrea, koiega lyucztva domovinu kadabi ova dva Ceszara obszeli bili, koie lyucztvo videchisze vu pogibeli, miszliloie kakbi moglo z-blagom szvoiem vuyti, y szmertisze oszloboditi, y izmiszliloie ov nachin, daszu naimre czekine, gemante, y drugo drago kamenie zobali kod chresnie, y snym szvoie seludcze napunivsi, muchech jeszu pobegnuli, alijhie nyhov kunst, y vffanie vkanilo, ar nepriateli doznaussi za ovu nyhovu pszinu, poteklisszu za nymi, doztignulie, polovili, y vszem do jednoga sivem jeszu terbuhe ne szamo, nego y seludcze razparali, czekine y smuk pobrali, nye pako onde vu velike muke puztiliszu neszrechno poginuti: Rauno tak z-vami ò nemiloztivni bogatczi, y neszpametni zkupczi, od peklenzke

ke kache Aſpis picheni, y od chemera zkupozti napuhnieni pripetitiſze hoche, ar od vſzakoga zmegy vaſz govori Sz. Job: *Divitias, quas devoravit, evomet, & de ventre illius extrahet eas Deus.* Bogacztvo koieie poſerl, zblyuvati hoche, y iz terbuha niegovoga izulechi hoche nye G. Bog: Naiti vaſz hoche Boſanzka pravicza, koia z-mecſem ſzvoieh kaſtig vremenitneh y vekovechneh, iz terbuha, y ſzercz vaſſeh vlekla van bude ona Imania po ſzille zadoblyena, ona pohiſtva izcziganiena, ono ſzrebro zlato y drago kamenie po kriveh nachineh ſzpravlyeno, onu plachu ſzlugam y reſakom zaderſavanu, ono almuſtvo vbogem nemiloztivno zkratcheno, onu jednum rechium kerv iz ſulyev, y ſil oneh nevolyneh lyudi izſzeſznienu, ter teh takoveh terbuhe, ſeludcze, ſzercza, y duſſe z-telom zkupa izruchiti hoche vragom paklenem na muke vekovechne, y tako budu ſzvoium vekovechnum ſkodum zpoznavali, kai nym pomagalo bude ono blago tuliko ovde lyublyeno, koie ſzvoium vekovechnum ſkodum budu priſzilyeni oztaviti drugem: *Alienis relinquent divitias ſuas.* Oni pak: *Famam patientur ut canes.* Glad vekovechni budu kod pſzi terpeli, ter droptinicze naimenſe kruha, niti kaplicze vode dobiti nebudu mogli naſzredi onoga peklenzkoga ognia. Oh! iz kulikoga adda bogacztva, vu kuliko ſziromaſtvo doyti hotte? y zato Sz. Baſilius pravo te takove za naivexe vbogcze derſi, ar na ovom ſzvetu zlo ſivuchi, na drugom pak ſzvetu ſzvoie zlo ſivlyenie vekoma plachaiuchi prez vſzakoga naimenſega vſſania vu nebo doiti govori vſzakomu od nyh: *Pauper profectò es, & omnium egens bonorum, charitate pauper, pietate pauper, fide erga Deum pauper, pauper æternâ ſpe.* Poſzluſſaite ò zkupczi, y bogatczi, kai vſzakomu od vaſz govori S. Baſilius. Sziromah ztanovito jeſzi, y vſzega dobra potreben, lyubavium ſziromah, poboſnoztium ſziromah, verum vu Boga ſziromah, ſziromah vekovechnem vſſaniem vu diku nebezku doyti. *Quid igitur miſer te ipſum decipis? nunc tibi ea promittens, quorum poſteà Dominus non eris.* Kai adda ò neſzrechniak ſzam ſzebe vkaniuies?

Job. c. 20. v. 15.

S. Baſilius hom. 6 in Luc. c. 12.

Idem ibid.

iuies ? szada tebe ona obechuch, koiem potlam Gozpon nebudes, govori y pita nadalye Sz. Basilius, toieto hoche recsi, zakai ti ò bogatecz zkupi takſze puſchas od blaga tvoga zaſzleplyuvati, daie tak ſzpravlyas, ſparas, y chuvas kako dabi moral ovde na veke ſiveti.

Ovakovu miſzel meneſze vidi daie imel on Mladenecz bogati, od koiegaſze Sz. Mathei Evang. ſzpomina, koi doiduchi pred Chriſtuſſa, y opitah niega: *Magiſter, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam?* Meſter, kai imam dobra chiniti, da doidem vu ſitek vekovechni ? koiemu Chriſtus na kratkom je odgovoril: *Si vis ad vitam ingredi, ſerva mandata.* Szinko, ako hoches ti vu ſitek vekovechni dike nebezke vlezti, obderſavai zapovedi, onda opitalie Mladenecz *Quæ?* koie, y kakove zapovedi ? odgovori niemu Chriſtus, neumori, nepraznui, nekradi, negovori krivo ſzvedochanztvą, poſtui Otcza y Matter, lyubi bliſniega tvoga, kakti tebe ſzamoga, oh Gozpone! recſe Mladenecz, vſza ova jaſzem obderſaval od mladozti moie, kaimi joſche manka ? onda Chriſtus, Mladenczu zadnich je rekel, moy dobri Mladenecz tebeie joſche jedno potrebno za ſiveti zmenum naveke vu nebu, toieto: *Vade, vende, quæ habes, & da pauperibus.* Poidi, prodai koia imas, y dai vbogem; chuiuchi to Mladenecz iz vuzt Chriſtuſſeveh, premenilie ſzvoy obraz, zamuknulie, herbet Chriſtuſſu obernulie: *Et abiit triſtis*, y odiſſelie ſzvoiem putem veſz ſalozten. O dobri Mladenecz ! kai chinis, kai miſzlis, kam odhaias ? niſzili ti doſſel pred Meſtra velikum ſelyum doznati kaibi moral chiniti, y kakbi moral ovde ſiveti, dabi mogla duſſa tvoia vekoma vu nebu ſiveti ? y buduchiti povedano od iztine Boſanzke, ti tak potulyen y ſalozten nazad odhagias ? govoraſſe vucheniki Chriſtuſſevi, Mladenczu, koiem Chrjſtus je rekel, puztetega nai ide ſzvoiem putom: *Erat enim habens multas poſſeſſiones.* Imalie vnoga imania, zverhu koieh rechi mudri Sylveira ovak govori: *Nimis amabat poſſeſſiones terrenas, à quibus non poterat facilè divelli, ideò abiit triſtis.* Prevecs je lyubil ſzvoia imania, od koieh

Math. c. 19. v. 12.

Sylveira in c. 19. Matt.

nisze mogel lahko odtrechi, y zato odisselie zpred Christussa salozten, armu Christusseve rechi niszu po volye bile, y zato rekelie nadalye Christus szvoiem Vuchenikom: *Amen dico vobis, quia dives difficilè intrabit in regnum cœlorum.* Velim vam da bogatecz tesko vleze vu kralyeuztvo nebezko, y zato Vucheniki moij dragi ztemi takovemi malo vffania morete imeti, dabi vi vuchinili z vassemi navuki nym nyhovo blago oduriti, y nye vbogem razdeliti, mene y vasz vu sziromastvu naszleduvati, y za kralyevztvo nebezkosze zkerbeti.

Vu drugeh knigah kralyeuzkeh y takai pri Sz. Mikeassu Proroku cstem kakie negda G. Bog szvoie Proroke razgovarial da vu Varassu Geth imenuvanom nai neprodekuiu, y rechi Bosie nenazveschaiu: *Nolite annuntiare in Geth.* Naite nazveschati vu Gethu, y zrok ov je nym napervo doneszel; *Quia desperata est plaga ejus.* Ar lyucztva onoga gresnoga varassa ranna je zdvoiena. Moy Sz. Anton od Padue zverhu ovoga Sz. Piszma govori: *Geth latinè interpretatur torcular, & denotat Avaros, qui tamquam torcular opprimunt, & emungunt pauperes.* Geth diachkem jezikom velisze Pressa, y zlamenuie Zkupcze, koij kakti pressa ztischu, smichu, y pressaiu sziromahe, y vu onom Varassu Gethu vsze puno takoveh nemiloztivneh zkupczev je bilo, y zato premislyavasuch Sz. Anton takoveh lyudi tverdokornozt pridaie ove rechi: *Istis ergo nec tuba prædicationis debemus annuntiare, nec lachrymis plorare; quia nec tuba prædicationis cordis duritiem flectere, nec lachryma ignem avaritiæ valent extinguere.* Ovem adda niti trumbetum prodekuvania moramo nazveschati, nitisze zverhu nyh plakati, ar niti trumbeta prodekvuania tverdokornozt szercza genuti, niti szuze ogeny zkupozti budu mogle vgasziti, ar *desperata, desperata est plaga eorum.* Natulikoszu zalyublyeni vu szvoie blago neszrechni zkupczi, y od prekoredne lyubavi natuliko zaszleplyeni, daijm nikakvem nachinom ni mochi nyhoveh szercz od blaga odvernuti, niti lyubavi vu nye vgasziti, y szlepotu nyhoveh ochijh odpreti.

1. Reg. c. 1. v. 20.

Mich. c. 1. v. 9.

S. Anton. Paduan.

Jay adda zto jezero krat vszem zkupem bogatussem: *Væ vobis*

vobis divitibus, grozivamſze Szin Boſi pri Sz. Lukachu, *qui habetis hîc conſolationem veſtram.* Jay vam bogatczem, koij imate ovde veſzelye vaſſe. *Va qui jungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis.* Jay vam koij hiſe k-hiſam, y nive k-nivam ſzpravlyate, â vboge od glada y nevolye na vuliczah, vu ſtallah, na gnoiu pogibati puſchate: koie Boſanzke groſnie premislyavaiuch mudri Ekumenius ov zrok zverhu nyh daie: *Ob miſerias, inquit, qua advenient vobis* Toieto zbok velikeh neſzrech, y nevoly koie nad vaſz ô bogati zkupczi doiti moraiu Jay vam! *Quia divitia veſtra comedent carnes veſtras, & arugo auri, ac argenti contra vos teſtificabitur, & avaritiam veſtram arguent, quod nemini eas diſtribuere voluiſtis.* Jay vam Bogati zkupczi, ar bogacztvo vaſſe bude jello meſzo vaſſe, y hergiavina zlata y ſzrebra bude proti vam ſzvedochila, y zkupozt vaſſu tuſile, daga nikomu nizte hoteli podeliti. Luca c. 6. v. v. 24. Iſaia c. 5. v. 8. Oecumenius.

Zakaizato z-vami ô bogati zkupczi dokancham govorienie moie, z-rechmi treh velikeh Navuchitelov Czirkveneh, y naipervo Sz. Ambroſom, koiega rechi jeſzu ove: *Eſurientium panis eſt, quem tu detines, nudorum veſtimentum eſt, quod tu recludis, miſerorum redemptio eſt pecunia, quam tu in terra fodis.* Gladneh kruh je, koga ti ſparas, golleh oprava ie, koiu ti po ſkriniah zapiras y zkrivas, Nevolyneh ſzusniev, y beteſnikov penezi jeſzu, koie ti vu zemlyu zakapas, ar ova vſza tebe je G. Bog dal, ne dabie ſparal, zkrival, y zakapal, nego dabi ſnymi ti vboge ſzirote pomagal, kai ako nechinis Jay tebe na veke, ar kakri goder veli Sz. Kraly David: *Beatus qui intelligit ſuper egenum & pauperem.* Blaſeni koijſze ſzmiluie zverhu vbogóga ſziromaha, tak ja velim proklet on koiſze neſzmiluie nad ſzirotum. Ako adda ſeſite vekoma Blaſeni bitti, y proklecztvaſze oſzloboditi? vzemete navuk Sz. Ivana Chriſoſtoma: *Fias ut Job dives, ſed dic, ut ille dicebat, janua mea operiebatur omni tribulato, pater eram pauperum; os vidua benedixit mihi atque divitijs, quibus diteſco* Budi kakti Job bogat, ali reczi kakie on govoril, vrata moia odpertaſzu S. Ambroſ. Pſal. 40. v. 1. S. Chryſoſt. hom. 2. de pat. Job.

vizakomu nevolynomu, bilszem vszigdar otecz miloztivni vszeh szirot; Vuzta vdovicze blagoszlovila jeszu mene, y blagu, koie ladam.

Budete adda bogati N.N. zkerbetesze za vassu postenu hranu, ali z-onem bogacztvom, koie vassemi trudi, y Bosiem blagoszlovom pravichno zadobite, y szpravite, pazete dobro daszi blasenztvo, à ne proklecztvo vekovechno zadobite
Psal. 61. v. 11. y zato szpomenetesze iz navuka Sz. Kralya Davida; *Divitiæ si affluant, nolite cor apponere.* Akovam G. Bog daie szvoy Sz. Blagoszlov, y shym blaga, vu ono blago nepoztavlyaite vasssega szereza, nye prekoredno lyubech, sparaiuch y vbogem szirotam sz. almustvo zkratchuiuch. Budete bogati, alisze nezabete iz navuka y onoga tretiega Navuchitela Sz. toiero
S. August. Augustina koivasz opomina: *Noli temporalia præponere fidei tuæ.* Nai vremenitna prepoztavlyati vere tvoie, pazi dobro vszaki sivuchi kerschení chlovek, kai tebe tvoia vera zapoveda, z-onem naimre blagom tebe od G. Boga dopuschenom ne goztitisze y pianchuvati z-priatelmi, ne czifrazto oblachiti, vnogo menie vbogem zkratchuvati, kodie chinil on Evangeliumzki bogatecz, zbok chesza dussa niegova zakopanaie vu peklu, ako nesches da y tvoia bude; Nego da budes miloszerden y dareslyv kod Job, dasze pako z-Jobom dussa tvoia vekoma veszelila bude vu nebu, Amen.

SZE-

SZEDEMNAIZTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Od lyubavi Kerſchanzke, z-koium vſzaki Kerſchenik je duſen lyubiti bliſniega ſzvoiega, kakti ſzamoga ſzebe.

Diliges proximũ tuũ, ſicut teipſum. Matth. c. 22. v. 39.

Lyubi bliſniega tvoiega kakti tebe ſzamoga.

CHudiſzme kadami na pamet dohagiaiu ona dva Diachka Proverbiuma, illiti navandna govoriena, kad naimre chuiem Diake govoriti: *Rara concordia fratrum.* Redka ſzloſnozt Bratie; Drugoch pako imaiu navadu govoriti: *Omne ſimile, diligit ſibi ſimile.* Vſzaka ztvar lyubi ſzebe podobnu ztvar. Iztinaie da imamo vnoge pelde kod tulike Argumentume za jednu ztran, y za drugu, kodſze cſte od Cambiſe Kralya Perſianzkoga, daſe on tak oduriaval Bratta ſzvoga, y niega dotehdob preganial, doklamgaie vuchinil na drobne fallacze zeſzechi. Takſzuſze naztorila dva Bratta Remulus y Romus

 doklam

doklam jeden drugoga z-mecſzem jeſzu preboli, y obodvaſze na jenkrat zhonchali: Chutizte mogli N.N. od nazloba med Bratium Kainom, y Abelom, med Joſefom y bratium niegovum, med Jakopom y Eſavom, med Izmaielom y Iſakom, ar Abel od Kaina bilie vmorien, Joſef od bratie prodan, Jakop od Eſava vkanien, Iſak izdan; addaſze pravo veli *Rara concordia fratrum.* Redka ſzloſnozt bratie: Iz druge pako ztrani da vſzaka ztvar lyubi ſzebe podobnu ztvar, toſze vidi, y zpoznava ne ſzamo megy lyudmi, nego y megy nailyuteſſem zveriem, kodſzu Oroſzlani, Riſzi, Pantere, Medvedi, da naimre oni lyube ſzebe ſzpodobna zveria, nitiſze megy ſzobum nepregainiaiu, neoduriavaiu, nekolyu, y nevmariaiu kod chinè lyudi ter naimre kerſcheni, koiem je od G. Boga dana zapoved pod ſzmertni greh obderſavana biti, toieto lyubiti bliſniega ſzvoga kod ſzebe ſzamoga. Ali kaiti lyubav je chetvera; Perva je telovna, kodie megy Zakonzkemi, koiſze megy ſzobum lyube, vu nevolye miluiu, pomaſu, za zdravie y ſivlyenie jeden drugomu zkerbè, z-koium lyubauium pri Bogu malo ali nikai naimov zadobivaiu, ar y pogani kòij za Boſiu zapoved neznaiu, takſze megy ſzobum lyube; Nego akoſze lyube zkupa y na duſſe, toieto jeden drugomu da ſelè vu miloſche Boſie ſiveti, y duſsno zvelichenie dobiti: Druga lyubav je Nature illi naturalzka, koiaſze nahagiá megy Roditelmi, y megy deczum, y ova lyubav je prez naima vu nebu, ar vnogi Roditeli: *Corporà natorum amant, animas autem contemnunt.* Tela decze ſzvoie lyube, kod chine druge neme ztvari; Duſſicze pako zapuſchaiu, y za niſtar derſe, nego ako Sz. Joba naſzleduiu vu lyubavi, od koiega Olimpiodorus izvedochi: *Tanta in Deum, liberósque charitas erat, ut peccatorum etiam, quæ mente concipiuntur, curam ſuſciperet.* Tulikaie lyubav Jobova bila proti Bogu y decze ſzvoie, daie imel zkerb na nye da nebi kakovem dellom, y rechium, nego niti miſzelium greſnum G. Boga zbantuvali. Tretia lyubav je ſzuſzedztva, da naimre koi bolye lyubi ſzvoga ſzuſzeda, y znancza, neg koga ztranzkoga, ali

Olimpiod.

y

y ove lyubavi nam nezapoveda G. Bog, y chlovek takovum lyubauium nikakvoga naima nedobiva pri Bogu. Cheterta lyubav je obchinzka koiunam vu danasniem Sz. Evang. zapoveda G. Bog obdersavati, toicto da mi naipervo moramo niega iz vszega szercza, jakozti, pameti, y dusse lyubiti, potlam pak blisniega nassega, kod szameh nasz: *Diliges Dominum Deum tuum, & proximum tuum sicut teipsum.* Koiu Zapoved gdo god zversseno obdersava, on ima vu szebe vsze dobrote, y je sziguren vu nebo doyti, ar veli Sz. Augustin: *Omnia bona opera, unum opus est charitatis* Vsza dobra dela, jedno dello je lyubavi, y kaktigod vu zapovedi lyubavi Bosie, y blisniega vsze druge zapovedi zadersavaiusze. *In his duobis praeceptis universa lex pendet* Tak koi zversseno lyubi Boga y blisniega, vsze druge Bosie zapovedi obdersava, y zato Sz. Janus Evang. preporuchaiuchi ovu lyubav Vuchenikom szvoiem govorecsi nym: *Filioli diligite alterutrum.* Szinki lyubetesze megyszobum. *Et si hoc est, sufficit.* Koiu lyubav ako budete imeli, doztavam bude k-dusnomu zvelicheniu. Od dusnozti adda ove Zapovedi, kak naimre vszaki je dusen blisniega szvoga lyubiti, kod szebe szamoga, vezdasnie moie govorenie bude.

Sz. Gregur Papa y Navuchitel Czirkveni chudilszeie nezgovorno zverhu nekoie ztanovite Prodeke, koiuie Szin Bosi Zvelichitel y Odkupitel szveta szvoiem Apostolom vuchinil, govorecsi: *Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem.* Ovo je zapoved moia, dasze lyubite megy szobum, y ovakszeie puztil Sz. Otecz chuti govoriti: *Cùm cuncta sacra eloquia plena sint Divinis praeceptis, quid est, quod de sola dilectione quasi singulari mandato Dominus dicit: Hoc est praeceptum meum: nisi quia omne mandatum de sola dilectione est.* Pokehdob da vsze Sz. Piszmo puno je zapovedih Bosanzkeh, kai to mora bitti da od szame lyubavi kakti oszebuine zapovedi Christus govori: Ovo je zapoved moia: drugo nikai vu tomsze nezadersava, nego kaiti vszaka zapoved od szame lyubavi je: Ako adda vsze zapovedi jeszu od lyubavi blisniega, adda vsze zapovedi

S. Greg. P. hom. 27. in Evang.

povedi jeſzu jedna ſzama zapoved lyubavi, ar kaigoderſze zapoveda, vu lyubaviſze zaderſava, ter vu lyubavi bliſniega, pokehdob daſze vu lyubavi bliſniega, y lyubav Boſia zader-
Joan. c. 4. v. 20. ſava, kai nam ſzvedoche one Sz. Januſſa rechi: *Qui enim non diligit fratrem ſuum, quem videt; Deum, quem non videt, quomodo poteſt diligere?* Koi nelyubi brata ſzvoga koga vidi; Boga koga nevidi, kak more lyubiti? koieh Sz. Apoſtola rechih jakozt za bolye zpoznati velim ovak: Kada koi Glavar kai oſtro zapoveda, y akoſze koi naide, koibi ovu zapoved za niſtar derſal, y nyu ne ſzamo pod vuho, nego y pod pete metal, kaiſze komu od vaſz vidi N.N. lyubili ta takov Glavara ſzvoiega ali ne? Nikai menie nego to, y pravo, ar nam
Joan. c. 14. v. 23. to ſzam Chriſtus ſzvedochi: *Qui non diligit me, ſermones meos non ſervat.* Koi nelyubi mene, rechi moie neobderſava. Vezda pak ja velim ovak G. Bog zapoveda oſtro nam da mi moramo bliſniega naſſega lyubiti, koiu zapoved ti ò chlovek tak ludo prekerſuies, ne ſzamo nelyubech bliſniega tvoga, nego joſchè niega nazlobuiuch, oduriavaiuch, preganiaiuch, y vſze zlo niemu na ſzamo ſelech, nego polek moguchnozti y chinech, addaſze rauno tak zponaſſas y z-G. Bogom tvoiem koi tebe ovu zapoved je dal: *Qui enim non diligit fratrem ſuum, quem videt, Deum quem non videt quomodo poteſt diligere?* Ar koi nelyubi bratta ſzvoga koga vidi; Boga, koga nevidi, kak more lyubiti? Adda mora iztina bitti daſze lyubav Boſia vu lyubavi bliſniega, y lyubav bliſniega vu lyubavi Boſie za-
S. Aug. lib. de dilig. Deo c. 1. derſava, ar veli Sz. Auguſtin: *Dilectio Dei, ſine dilectione proximi haberi non poteſt.* Lyubav Boſia prez lyubavi bliſniega imetiſze nemore.

Odkud vkaniuiuſze vnogi koij ſtimaiu, y govore da G. Boga lyube iz pravoga ſzercza, koiem ſzerczem onem iztem bliſniega ſzvoga nazlobuiu, veſzelechiſze zverhu kakove niegove neſzreche, ſaloztechiſze pako nad ſzrechum, mermraiuch proti niemu, y terſzechiſze naſkodeti na telu, blagu, ali poſteniu, oh! ter kak mogu ti takovi prez ochivezte laſi recſi da G. Boga lyube? Nai ti takovi czel dan mole Boga,

nai

nai tela szvoia trape gladom, seium, zimum, vruchinum, naisze ponizuiu, y vsze nevolye dobrovolyno podnassaiu, nai almustva dele, nai jednum rechium chine za lyubav Bosiu dobra kulíko znaiu, mogu, y hote, ako pak nebudu blis-niega szvoga lyubili? vsza nyhova dobra dela za lyubav Bosiu vuchiniena buduim zahman, nitisze more z-iztinum recsi da oni Boga lyube, ar lyubav Bosia prez lyubavi blisniega, niti lyubav blisniega prez lyubavi Bosie nemogu vu jednom chlo-vechanzkom szerczu prebivati: Ar kakti telo prez dus-se, ima szpodobu chlovechanzku, ali je mertvo, tak rauno vera; uffanie, chiztocha, poniznozt y oztale dobro-te prez lyubavi jeszu mertve, niti Bogu prietne, niti k-duss-nomu zvelicheniu hasznovite, odkud Sz. Bernard veli ovak: *Castitas sinè charitate, lampas est sine oleo, tolle oleum, lampas non lucet, tolle charitatem, castitas non placet.* Chiztocha akoprem vszeh dobrot naiplemenitessa, prez lyubavi, je kakti jeden kristalni lampas prez olya, vzemi olye, y lampas nebude szvetil, od vzemi lyubav od szercza chlovechanzkoga, chiz-tocha nebude draga niti povolyna prez lyubavi toieto one, od koienam danasni Sz. Evangelium govori; y tonamie ho-tel Sz. Pavel Apost: obznaniti: *Si habuero fidem, ita ut montes transferam, & si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem au-tem non habuero, nihil sum, nihil mihi prodest.* Ako ja budem imel veru tuliku y takovu da budem gore prenassal, ako vsze kai imam razdelim vbogem na hranu, ako dam telo moie na ogeny y vsze muke, lyubavi pako ako imel nebudem, nikai niszem, vszami nikai nepomasu. Pri Sz. pako Janussu Apo-stolu, y Evang. nahagiam zapiszane ove rechi: *Hoc manda-tum habemus à Deo, ut qui diligit Deum, diligat & fratrem su-um.* Ovu zapoved imamo od Boga, da koi Boga lyubi, lyu-biti takai mora y Bratta szvoga, ali kak? poszluh.

S. Bernard.

1. Co. c. 13. v. 1. & seq.

1. Joan. c. 4. v. 24.

Pripetisze po neszreche koiemu zmegy vasz N.N. dasze z-nogum na tern nabode, oh! kak hitro miloztivno oko

prizkochi, ako rauno zmegy vszeh kotrigov naidalyeie od
S. Augustin. noge: *Ecce spinam calcat pes*, veli Sz. Augustin, *& illicò pius accurrit oculus, quid tam longè ab oculis, quàm pes? longè quidem loco, proximus autem pietatis affectu.* Nut nabodesze na tern noga, y taki miloztivno priszkochi oko, kai je tak dalko od ochih, kod noga? dalko iztinaie z-meztom, ali blizu miloztivnem pomiluvaniem: On tvoy blisni nabolszeie na tern onoga sziromastva, onoga betega, ali koie druge neszreche, koiega bolye bodù, y muche, neg naispichaztesse ternie more nogu tvoiu muchiti, ah! nai priszkochi oko tvoie milosszerdnozti ò moy kerscheniche! Kai mene zato, chuiem da vnogi odgovariaiu, da ov je opal vu sziromastvo, on vu kakov beteg, on treti vu kakovu neszrechu, kaiszem ja tomu kriv? kai mene zkerb za niega? nitmie vu rodu, nitszemu kai dusen, kai mene za niega? Iztinaie moy kerschenik da on tebe nieden ni vu rodu, nitiszi kai dobra od niega priel, ali, neznasli ti kai tebe Christus vu danasniem Sz. Evangeliumu zapoveda: *Diliges proximum tuum sicut te ipsum.* Da ti moras lyubiti blisniega tvoga, kakti tebe szamoga, dusenszi-ga adda pomochi vu one nevolye niegove, ako nemores dellom, toieto sziromahu z-podelyeniem almustva? betesnomu, tvoiemi rukami? zbok toga da nimas chim niemu pomochi, ali daie dalko od tebe, eh! pomozimu konche: *Pietatis affectu*, jednem szerchenem pomiluvaniem; dalkoie od tebe on sziromah szuseny vu skure, y szmerdlyve temnicze od vsze nevolye, ali ti moras niemusze priblisati *Pietatis affectu.* Miloztivnem pomiluvaniem, y pobosnemi molitvicza-mi vzemsi navuk od Sz. Paula Apostola koi je govoril: *Opta-*
Rom. c. 9. v. 3. *bam enim ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis.* Selelszem ja szam odversen bitti od Christussa za bratiu moiu. Takovu lyubav pokazalie Sz. Paulin Biskup, koi szebe szamoga je prodal vu szusanztvo za odkupiti jedinoga szinka jedne sziromaske vdovicze. Takovu lyubav pokazalie Sz. Martin Biskup na szvoie zkradnie vure, kadaie dussa niegova bila jur tako rekuchi na putu za poyt vusivat dike nebezke,

on

on vendar krichalie vu nebo: *Domine si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem.* Gozpone, akoſzem joſche lyucztvu tvoiemu potreben, toieto za pomochimu vu nebo doyti, ja hochu rad joſche ovde oztati, znaiuchi dobro vſzi ovi da: *Dilectio Dei sine dilectione proximi haberi non potest.* Da vu jednom ſzerczu kerſchanzkom lyubav Boſia prez lyubavi bliſniega imetiſze nemore.

Piſſu Naturaliſte od Jelenov; y nature nyhove, da naimre Jeleni kada hotte chez kakovu veliku vodu pluiuch prey-ti, naijakſi zmegy nyh naipervogaſze poztavi, y oztalem kakti put kaſe, oztali pako Jeleni vſzi kakti po ſnore jeden za drugem poztavlyaiuſze vu plov, ali tak da jeden na drugoga ſzvoie ſmehke roge poztavlyaiu, ſzam pervi ſzvoie roge nimaiuchi na koga poztaviti; nye na viſſak derſi, na herbtu pako ſzvoiem drugoga jelena za ſzobum pluiuchega dobrovolyno noſzi, koi, kadaſze vtrudi y opeſſavati pochinia, ondaſze oberne, y naizadaſze poztavi, breme ſzvoieh rogov na herbet onoga pred nym jelena poztavi, y tako vſzi premenczè chine, jeden drugoga pomaſuch, y lahkotech, kako dabi nym ona Zapoved bila dana: *Alter alterius onera portate.* Jeden drugoga bremena podnaſſaite. Tako vuchi naſz Sz. Pavel Apoſtol vu ſzvoiem liztu kogaie piſzal Galatom: *Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi.* Kako dabi hotel recſi pazete dobro moij lyudi da jeden drugoga podnaſſate, y pomaſcete vu potrebochah, ar tako chinechi izpuniti hochete Zapoved Chriſtuſſevu, koia zapoveda lyubiti bliſniega, kakti ſzebe ſzamoga, y kai gdoſeli dabi niemu vu potreboche vuchinieno bilo, y on drugomu chiniti mora, koie Sz. Apoſtola rechi Euſebius Emiſſenus ovak razlaſe: *Alter alterius commodis studeamus, & invicem labores, & opera nostra portemus.* Jeden drugoga zlehkotiti zkerbemoſze da nebudemo gorſi od nemeh ztvarih, naimre od malo pervo imenuvaneh Jelenov, koij jeden drugoga lehkotili vu podnaſſaniu rogov jeſzu, y zkupa noſzemo trude y bremena teſkeh del naſſel: *Supportantes invicem in charitate,* yeli vu jednom dru-

Ad Galat. 6. v. 2.

Euſeb. Emiſſenus.

Ephes. 4. v. 2.

drugom liztu ſzvoiem Sz. Pavel. Podnaſſaiuchiſze megy ſzobum vu lyubavi, ar *Charitas omnia ſuffert, omnia ſuſtinet.* Lyubav vſza dobrovolyno terpì, y podnaſſa, oh lyubav! zmegy vſzeh dobroth kerſchanzkeh naivexa, naipreſtimaneſſa, y naiplemeniteſſa, ar akoie iztina ono, kai govore Filoſofuſſi: *Qualia enim ſunt ſubjecta, talia & prædicata.* Megy vſzemi pak dobrotami onaie naipreſtimaneſſa koiaſze G. Boga dotiche, od Bogaſze pako veli: *Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* G. Bog je lyubav, y koi prebiva y ſive vu lyubavi, prebiva y ſive vu Bogu, y G. Bog vu nyem, zato Sz. Otecz Auguſtin prodekuiuch bratie ſzvoie redovnè vu puſchine ovakie hvalil zmegy vſzeh dobroth naibolye Lyubav govorecſi: *Oh! quale bonum eſt charitas, fratres mei chariſſimi, ubi enim charitas eſt, quid eſt, quod poſſit deeſſe? ubi autem non eſt, quid eſt, quod poſſit prodeſſe?* Oh! brattia moia draga dabi vi znali kuliko, y kakovo dobro je lyubav? Ar kade lyubav je, kai more mankati onde? kade pak lyubavi ni, kai je kaibi haſzneti moglo? *Adde charitatem, proſunt omnia; deme charitatem, nil proſunt cætera.* Pridai adda lyubav k-oztalem dobrotam vu koich ſives, y haſznele budu tebe vſze; od vzemi od nyh lyubav, y nikaiti nebudu haſznele oztale dobrote, ar veli Sz. Pavel: *Charitatem autem ſi non habuero, nihil mihi prodeſt.* Lyubavi pako ako nebudem imel vſza moia dobra dela nikaimi nebudu haſznela.

1.Cor. c.13, v. 5.

S.Auguſtin. ſer. ad Frat. in Eremo.

Kak pako ſzadaſniega vremena kerſcheniki ovu naipervu, y naivexu Boſiu zapoved obderſavaiu? kakovu velim lyubav proti bliſniem izkaſuiu? ar veli Sz. Gregur: *Probatio dilectionis, eſt exhibitio operis.* Zlamenie prave lyubavi, je izkazanie della, toieto iz zvunzkeh naſſeh chinov poznavaſze nuternia lyubav koiu vu ſzerczu naſſem noſzimo proti G. Bogu, y bliſniemu naſſemu. Troiem pako nachinom moreſze izkazati lyubav proti bliſniemu, naimre: *Laudando abſentem, honorando præſentem, & adjuvando egentem.* Hvalech kadga nazochi ni, chaztech kadaie nazochi, pomaſuchi potrebnoga; vſzi tri nachini hvale jeſzu vredni, ali ov zadni je nai-

pre-

prestimanessi potrebnoga naimrc pomasuch, ar ovem nachinom zmegy oztaleh dveh izkasuiesze prava iztinzka lyubav, hranech prez vszakoga interessa y plache, one vboge od glada pogibaiuche, oblachech golle od zime vmiraiuche, pomasuch betesne na oneh poztelyah tuliko vremena gniuche, od szmrada y vsze nevolye komai sivuche: Ali szadasnie vreme gdesze gdo takov megy kerscheniki naiti more? Ni vecs Ferenczev Serafinzkeh koijbi gubavczem rane lizali; Ni vecs Elizabeth Kralicz Vugerzkeh koiebi ne szamo po spitaleh na mezto deklih szlusile betesnem, okolu nyh sznasile, nym nyhove grintave glave, y burlave noge rukami szvoiemi chiztile, sznasile, y kussuvale *Pietatis affectu*. Z-velikem pomiluvaniem, ar *Magistra omnium bonorum charitas est, qua nihil sapit extraneum, nihil asperum*, govori mudri Abulensis. Mestricza vszeh dobroth je lyubav, koie nikai ni ztranzko, nikai ni ostro, betesnem pomagati: *Ita enim exercet corda atque corroborat, ut nihil grave, nihil difficile existimet.* Tak jachi szercza chlovechanzka lyubav da nikai smehkoga nikai teskoga nechute, nego vsze szladko, vsze vugodno, y povolyno. Kak ovu zapoved obdersavaiu oni bogatczi, koiem suski y stakori sitek kvare, kadaszu pak od koiega vbogoga za niega prosseni vu ime Bosie, govore daga nimaiu, ako pak na poszudu? tako nedaduga prez vsure, nikai nemiszlech, nitisze kai maraiuch za one Christusseve rechi pri Sz. Lukachu: *Benefacite, & mutuum date, nihil inde sperantes, & erit merces vestra multa, & eritis filij Altissimi.* Dobro chinete, y poszugiavaite prez vffania kakovoga Interessa ali dobichka od oneh, koiem kai dobra chinite, ali poszudite, ar placha velika vasz vu nebu chaka, y poztati hochete szini visniega G. Boga: Oh! adda zto jezero krat preszrechna lyubav kerschanzka, buduchi ona on prestimani kincs, koi vszako sziromastvo premenia na bogacztvo, y iz szinov vrasich premenia na szine visniega G. Boga, y vendar gdeie koga videti ovu Bosiu zapoved obdersavati? ar kuliko vbogeh sziroticz vidisze vszaki dan po vuliczah komai povlachiti, pod

Abulens.

Lucae. 6. v. 35.

 oblukni,

oblukmi, y pred vratmi oneh bogateh almuſtva proſziti, kakſze pak odpravlyaiu? z-oſtremi rechmi, merzkem pogledom, velikem mermraniem, odkud to? Iz pomankania lyubavi. Kuliko vſzakoiachkemi kriviczami, pregonmi, obſanoztmi obterſſeneh vidiſze ſuhke ſzuze tochiti, odkud to? iz pomankania lyubavi y pomiluvania oneh Glavarov koiemſze prituſuiu. Kulike ſupplike podavaiu one vdovicze, ona prez Roditelov oſztavlyena dechicza pred Magiſtratuſſe, Glavare, y Szudcze; kulike kervave ſulye kaſu oni teſaki, ſzlugi, y ſzlusbenicze pred praviczum, terie jedni, y drugi nigdar dobiti nemogu, odkud to? Iz pomankania lyubavi, koiu vſzem kerſchenikom Odkupitel y Zvelichitel nas je dal polek ſzvedochanztva danaſniega Sz. Evang. *Diliges proximum tuum ſicut te ipſum.* Lyubi bliſniega tvoiega, kakti tebe ſzamoga.

Kakſze pak more naibolye, y naileglie zpoznati ako gdo ovu Boſiu zapoved obderſava? To hochu jednum Hiſtorium pokazati koiu cſtem vu velikom zerczallu Peldih, y je ovakova. Da naimre neki Gozpon chim obilneſſi vu blagu, tem vexi greſnik buduchi, imalie vendar kruto poboſnu y Bogaboiechu Gozpu za Sennu, koia Redovnike je lyubila, y preſtimavala, pripetiloſzeie pak da dva Redovnika putnika navernuliſzuſze bili k-ove Gozpode, y ſzedechi za ſztolom Gozpon y Gozpa z-ovemi Redovniki pri obedu, reklaie Gozpa k-nym, moij dragi Patri povecſtenam kai duhovnoga, kakbiſze zvelichiti mogli, akobi to z-volyum Gozpona moiega bilo, nato y Gozpon recſe y ja takai proſzim da poveztc, arbiſze ſelel zvelichiti, liztor da na kratkom poveztc, ar za dugo prodecſtvo nemaram, onda jeden zmegy oneh Redovnikov je rekel: Ja vam moia Gozpoda kruto malo rechi povem, ali haſznoviteh, y potrebneh, koie ako vi obderſavali verno budete, ja na obchinzkom ſzudu Boſiem duſſu moiu, koium od mladozti moie G. Bogu ſzluſim, zaveſuiem Bogu za duſſe vaſſe, onda Gozpon recſe, povecſte adda, y ja vamſze z-priſzegum zaveſuiem daie obderſavati hochu; nato Redovnik recſe ovak, Chriſtus Zvelichitel

Ex Append. Exemplor. Spec. Magn. exempl. 12.

nas

nas rekelie vu Sz. Evangeliu: *Omnia quaecumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* Vsza koiagod hochete dabi vuchinili vam lyudi, y vi chinete nym, y Duh Sz. po Tobiassu Sz. Proroku rekelie: *Quod ab alio oderis tibi fieri, vide ne tu aliquando alteri facias.* Kai neches od drugoga tebe sze chiniti, vigy da kada y ti drugomu kai takvoga nevuchinis: Ako adda ova moy Gozpone obdersavali budete, vu zvelicheniu nedvoite, nato recse Gozpon, moy Pater iztolnachetemi te rechi, daie bolye razmem, y obdersavati znal budem: Odgovori Redovnik, Gozpone nili iztina dazte velik Gozpon, y kod takov selite dabi vam vassi podlosniki verni bili, vasz chaztili, y postuvali, vam doztoino szlusili, y dvorili? Buduchi pak G. Bog vas Gozpodin, à vi niegov szluga, potreba adda da vi nyemu budete verni vu obdersavaniu zapovedih niegoveh, da vi niega szamoga chaztite, y hvalite. postuiuch presz: Ime niegovo, y nienu konche po szvetkeh doztoino szlusite: Drugoch, dabi vi koie dete imeli; nebili seleli, y potrebuvali dabi ono dete vasz postuvalo, lyubilo, y zapovedi vasse obdersavalo? prez vszake dvoinozti toie iztina; G. Bog pako je vas miloztivni Otecz, kod vszaki dan molite, y za Otcza niega zpoznavate, govorecs Otecs nas koiszi na nebeszeh, adda kai selite dabi vam vasse dete chinilo, chinete y vi Otczu vassemu nebezkomu. Szuprotivnem pako nachinom vi nebi radi dabi gdo vasz na szmert izkal; dabi gdo vam kai vkral, ali po szille vzel; dabi gdo vu vasse hise praznuval, ali proti vam krivo szvedochil; ali dabi poselel vasse blago, sennu, drusinu; Rauno tak y vi moy Gozponne morate siveti, y kakti vambi drago bilo dabisze vam zadovolichina dala od onoga, koibi vam kai krivo vuchinil, tak chinete y vi, jednum rechium kai hochete dabi vam vuchinieno bilo, chinete y vi drugomu; kai pak neschete dabi vam vuchinieno bilo, nechinete ni vi drugomu: *Hoc fac, & vives.* Ovo chini, y naveke sivel budes.

Ova vsza razumeusi Gozpon rekelie ztanovito ove male

Ie rechi vredne jeſzu ne ſzamo razmislyene, nego y izpunene bitti, y hochuſze vſzemi nachini terſziti polek nyh ſiveti, y kaitiſze velikoga krivcza zpoznavam, da naimre vnogem jeſzem vſzakoiachke krivicze vuchinil, y lyuczko poſzvoial, zato naiſze pouſzud razglaſzi, da komuſzem kai naimenſega duſen, naiſze oglaſzi, y plachen od mene napunom bude. Putuiuchi jenkrat putem polek jednoga melina kogaie jednomu ſziromahu chloveku voda razmetala bila, onda zmisliuſſiſze iz onch rechi kaibi rad dabi tebe vuchinieno bilo, rekelie ſzam ſzobum, dabi ja ovak ſziromah bil, kodie gozpodar ovoga melina, menebi drago bilo dabime gdo pomogel popravitiga, y kvara mentuvati, adda ſzlugi moij odſzedemo od kony naſſeh, y pomozemo ovomu ſziromahu da kvaren nebude, y popravivſi melin, odidoſze ſzvoiem putom, y zeztauſſiſze z-jednem ſziromahom peregrinom od glada pogibaiuchem, doslomuie namiſzel, y ovoſzem obechal vuchiniti, naimre nad vbogemſze ſzmiluvati, ar dabi ja vu ovakovom ztaliſſu bil, menebi drago bilo dabiſze gdo nad menum ſzmiluval, mene nahranil y okrepil, y zato rekelie onomu peregrinu, hodi zmenum y ja hochu tebe za hranu, y opravu prezkerbeti, doiduchi domov, prielie Gozpon onoga peregrina za ruku, y dopelyauſiga pred ſzvoiu Gozpu, rekuchi nye, nut ovoſzemti gozta dopelyal, na koiega zkerb imai damu nikai nebude mankalo, koiemu Gozpa je odgovorila, ztanovito moy Gozpone vrednoie takovomu goztu dobro vuchiniti, za koiegaſze ſzam Chriſtus duſnik jemlye. Y goztechi dobro onoga ſziromaha, vuchinilmuie takai poztelyu napraviti vu druge komoricze polek koieie on ſzam ſzpal ſzvoium Gozpum, okolu pol nochi pochelie on ſziromah za dobremi jeztvinami, koiem morebiti ni bil privchen, jako ſeiati, zdihavati, y k-zadniemu na glaſz krichati, pomagaite lyudi, od ſcie vmiram, na koi glaſz prebudiuſiſze Gozpon, pochelie pitati, kai je to za jeden krich, y gdo krichi? poſzluſſa y Gozpa, koij obodva vzemſi vpamet daie to glaſz nyhovoga ſzuſzeda gozta, da

naimre on od ſeie vmira, ondamuie doslo napamet obechanie niegovo, pochne govoriti, ovoie takai ono kaiſzem obechal Bogu moiemu, ar dabi ja bil vu takove ſeie, y vu takovom meztu, gdeſzi nebi znal, niti mogel za napitek pomocſi, menebi drago bilo dabi mene gdo z-napitkom friſke vode pomogel, ah hochu adda y ja niega, vzemſi adda ſzam Gozpon pehar vu ruke, odiſſelie k-zdenczu po friſku vodu, koiu vlekuchi iz zdencza poſkalilamuſzeie noga, y naglaucze vu zdenecz je opal, y vtopilſze, vu zoriu prebudiuſſiſze Gozpa y vzemſi vpamet da Gozpona ni polek nye, peregrin pako odpravlyaiuchiſze na put, ſtimalaie daie Gozpon pri nyem, y daga zprevagia, poztauſi dan; ztaneſze Gozpa gledi, izpitava druſinu gdeie Gozpon? ali za Gozpona nigdor nezna povedati, poyte anda ſzlugi po czirkvah, y po kloſtreh zvedat gdebi moral bitti, opravamnuie ovde, à niega ni, kambi moral doſzpeti? povernuchiſze nazad druſina povedaſſe daga nigder ni, onda Gozpa, nocheſzie hodil po vodu peregrinu, morebiti daie vu zdenecz opal? vzemete adda ſelezne machke terga po zdenczu iſchete, kogaſzu y nasli, y potegnuli van mertvoga, na vratu koiega zagledaliſzu jeden zlat kolobaricz, na koiem napiſzaneſzu bile ove rechi: Mi Angeli pervo jeſzmo duſſu ovoga zaneſzli vu nebo, negie telo niegovo vu zdenczu merzlo poztalo, ar vu dellu miloſzerdia proti vbogomu ſitek ſzvoi je dokonchal, oh! ſzrechna ſzmert takova.

Pravo adda je rekel negda Sz. Gregur Papa: *Nihil Deo gratius virtute dilectionis, nihil delectabilius diabolo extinctione charitatis.* Nikai ni G. Bogu dragſega od dobrote lyubavi y miloſzerdnozti proti bliſniemu, nikai ni povolyneſſega vragu od pomankania lyubavi, zakaizato N.N. proſzimvaſz za luybav Boſiu, y za lyubav koiu imate, ali konche imetibi morali proti duſſiczam vaſſem predragum y preſz: keruium Chriſtuſſevum odkuplenem obderſavaite zverſſeno ovu danaſniu Zapoved od Zvelichitela duſſicz vaſſeh vam danu, lyubech G. Boga, y bliſniega kod ſzebe ſzamoga, ar veli Sz. Anſelmus: S. Greg. Pap.

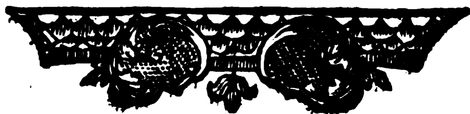
Nec proximum verè sine Deo, nec Deum verè sine proximo possumus diligere. Niti blisniega pravo prez Boga, niti Boga pravo prez blisniega moremo lyubiti, ar lyubav je jeden dar Bosi zmegy vszeh darov naiprestimanesi kod govori Sz. Bernard: *Charitas donum Dei, quo nullum excellentius; sicut enim aurum superat metalla, & oleum supereminet omnibus liquoribus, sic charitas superat cæteras virtutes.* Ar kakti zlato je prestimanesse od vszeh rud, y kakti olye plava zverhu vszeh vod, tak lyubav zvissavasze verhu vszeh dobrot kerschanzkeh, y darov Bosieh; istinaie daie veliki dar Bosi Sz. Vera: *Fides est donum Dei*, prez koie ni moguche dabi chlovek G. Bogu drag mogel bitti, ar *sine fide impossibile est placere Deo.* Vendar veli Sz. Augustin: *Cum dilectione fides Christiani, sine dilectione fides dæmonis.* Z-lyubauium vera kerschanzha, prez lyubavi vera vrasia, y zato nadalye ov Sz. Otecz govori: *Quicunque secundùm regulam veræ charitatis vivit, non homo, vel Angelus, sed Deus censendus est.* Koigoder polek Regule prave kerschanzke lyubavi sive, ne szamo za kerschenoga chloveka, ali Angela, nego za iztoga Boga moresze derfati.

S. Anselm. in Ep. ad Rom. c. 13.

S. Bernard.

S. Aug. l. 10. de Civitat. Dei.

Adda N.N. *Filioli diligamus alterutrum, quia præceptum Domini est.* Szinki moij dragi lyubemosze megy szobum kod Bog zapoveda, ar *Qui non diligit, manet in morte.* Koi nelyubi, je szuseny szmerti, akolisze pak lyubimo, y lyubili budemo polek danasniega navuka moiega to vszakomu dozta bude k-dusnomu zvelicheniu, ar *Charitas operit multitudinem peccatorum*, lyubav pokriva vnosinu grehov, y zato *si solum fiat, sufficit.* Ako szamo to biva, toieto lyubav med bratium, dozta je. Zato y ja velim, Amen.

OSZEM-

OSZEMNAIZTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Grefna Mislyenia iz fzercz chlovechanzkeh izhagiaiucha zrok, y pochetek vfzeh grehov jefzu.

Ut quid cogitatis mala in cordibus veftris? Matth. c. 9. v. 4.

Zakai mifzlite zla vu fzerczah vaffeh?

Kofzem rauno vnogo vremena potroffil, izchuch y premislyavainch kaibi moglo vu chlovekü naipovolyneffega bitti G. Bogu, y nikai nifzem mogel takovoga naiti odfog jednoga jedinoga fzercza, kodme vputcheva mudri Hugo Victorinus govorecfi: *Nihil humano corde fublimius, nihil nobilius, nil Deo gratius reperitur; quapropter nil aliud quærit à te, nifi cor tuum.* Hugo Victor. Nikai od fzercza chlovechanzkoga, preftimaneffega, nikai plemeniteffega, nikai Bogu draggega nenahagiafze, zakaizato nikai drugo nepotrebuie od tebe ô chlovek, nego fzamo fzercze tvoie, govorecfi: *Fili mi, præbe mihi cor tuum.* Prov. c. 23. v. 26. Szinko moy prikafmi fzercze tvoie, y G. Bog to nepotrebuie prez ofzebuinoga zroka, pokebdob da fzercze chlovechanzko je kakti jeden ztan, y prebivali-

sche vszeh dobrot kerschanzkeh, ar vu szerczu nahagiasze
prava salozt za grehe, y poniznozt, kod Sz. Kraly David go-
Psal. 50. v. 19. vori: *Cor contritum, & humiliatum Deus non despicies.* Szercze
zkrusseno, y ponizno G. Bose neches odurecsi. Vu szerczu
Ad Philip. c. 4. v. 7. nahagiasze dobrota Sz. Mira: *Pax Dei custodiat corda vestra.*
Mir Bosi nai chuva szercza vassa, govori Sz. Pavel Apost. Vu
Jacob. c. 4. v. 8. szerczu nahagiasze chisztocha: *Purificate corda vestra.* Chiztete
szercza vassa, govori Sz. Jakop Apost. Vu szerczu nahagiasze
Lucæ c. 10. v. 27. prava lyubav Bosia: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Lyubi G. Boga tvoga iz vszega szercza tvoiega, govori Sz. Lukach Evang. Danasni pako Sz. Evangelium me-
ne vnoge miszli zaudaie kade govori, da videchi Jesus oneh
Piszczev Sidovzkeh mislenia pochelie nym govoriti: *Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris?* Zakai miszlite zla vu szerczah
vasseh? adda vu szerczu ne szamo dobrote, nego y grehi
zadersavaiusze, y prebivaiu? Ni drugach, arnam to potver-
Matth. c. 15. v. 19. giuie Sz. Mathe Evang. vu 15. delu: *De corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, blasphemiæ.* Ar iz szercza izhagiaiu miszli zlochezte, lyudomorztva, praznozti, lotrie, tatbine, blaznozti, y tako nebisze
ja zkoro znal chesza prieti, dabisze neszpominal iz rechih
Duha Sz. koi nasz opomina dabi zeuszum marlivoztium mi
chuvali szercze nasse, ar iz niega sitek y szmert izhagiaiu:
Prov. c. 18. v. *Fili, omni custodia serva cor tuum, ex ipso enim mors & vita.*
Szinko vszum marlivoztium chuvai szercze tvoie, ar iz niega szmert y sitek izhagia, szercze adda nasse je kod jeden
melin, vu koiemsze melya bela y prozta melye, toieto onakova, kakovsze sitek vu niega donesze: Szercze nasse je kod
jedan piacz na koiemsze lepa y merzka, szladka y suhka, prestimana y priprozta dugovania prodavaiu, kakovasze naimre na niega donassaiu: Szercze nasse je kod jedan vert, ali
czvetniak na koiem razte lepo y vugodno dissече czvetie,
vszakoiachke dissече y szmerdeche, pekuche, y bodeche
travicze, kakovagod nassi vertlyari, toieto nassa chutenia
nuter zanesu, odkud polek rechih danasniega Sz. Evang.

kanim

kanim govoriti, y pokazati da vſza zla, y vſzi grehi iz ſzercz naſſeh izhagiaiu, y zato zrok y pochetek vſzeh grehov jeſzu greſna mislyenia naſſa. Poſzluh.

Kulikoie zlo, y duſſeuna neſzrecha imati hotoncze zle miſzli vu ſzerczu ſzvoiem, moremo lehko iz rechih Sz. Mikeaſſa Proroka zpoznati, koi veli: *Va vobis, qui cogitatis inutile.* Jay vam koij miſzlite ono kai nikai nehaſzne, takſzeie on onomu greſnomu lyucztvu grozil, koie rechi ja dobro premislyavaiuch, velim ovak, da akoſzeie jeden Sz. Prorok za ſzame nehaſznovite miſzli tak oſtro od ztrani Boſie onomu lyucztvu grozil, kakovoga Jay y pomagai, kakoveh kaſtig moraiuſze nadeiati, oni, koij vu ſzvoieh ſzerczah kuhaiu one gizdave, nechizte, nenavidne, y vſzakoiachke druge greſne miſzli, zakai zato velim ja tem takovem koyſze hotoncze zaderſavaiu vu greſneh miſzlah: *Va! va vobis, qui cogitatis iniquitatem.* Jay! jay vam koi miſzlite kakovogoder zlo: y tomu zrok daiem ov, z onem velikem y mudrom Prodekatoru Thomaſu Stoplet: *Origo enim omnium malorum, cogitationes mala.* Ar pochetek vſzeh zal, toieto vſzeh grehov, jeſzu miſzli zle, y greſne, ar vuchè mudri Filoſofi: *Nihil volitum, quin pracognitum.* Nikaiſze nepoſele, pervo negſze premiſzli, y zato Sz. Auguſtin vuchi: *Peccatum in tantum eſt peccatum, in quantum eſt voluntarium.* Greh na tuliko je greh, na kuliko je z volyum vuchinien, tojezt hotoncze, y zato niedno dello, da pacſe y niedna miſzel ako prem proti koiegod zapovedi Boſie je kai mislyeno, ali vuchinieno, greh ni, niti nemore bitti, doklamſze nezpozna, daie proti Boſie zapovedi ono dello, ali ona miſzel, zato Szin Boſi videchi ſzercza oneh Sidovov: *Qui ſcrutator cordium eſt.* On vu nyh one grehe koieſzu oni miſzlili, kakti vu jednom zerczallu je videl: *JESUS autem ut vidit cogitationes eorum, dixit illis: Ut quid cogitatis mala in cordibus veſtris?* Videuſi pako JESUS miſzli nyhove, rekelie nym, zakai miſzlite zla vu ſzerczah vaſſeh? govori danaſni Sz. Evang. kaiti onie dobro znal da kadaſze vu koiem ſzerczu zle miſzli zakorenè, kruto teſko je nye izkoreniti,

Mich. c. 1. v. 1.

Thomas Stoplet.

S. Auguſt.

niti, y toga takovoga chloveka na vszako zlo lahko napelyaiu.

Pisse Elianus naturalzkeh ztvarih glaszoviti Piszecz da vu Orszagu Libie kruto malo zdenczevsze nahagia, vruchina pak nezgovorna po letu lada; Putniki po onom Orszagu putuiuch kruto veliku seiu terpè, y od velike seie vnogi pomiraiu, zato lyudi Orszaga onoga hotechi nevolynem putnikom z-vodum provideti, vu vedriczah, y drugeh poszudah znassaiu vodu na kriseputia za okreplyenie putneh lyudih, ali ako oveh poszud z-vodum napunieneh dobro nechuvaiu, takisze vkup zpravi vnosina karvanov, koij vu szvoieh klyuneh, y parklyek doneszu maloga kamenycha, koie vu one poszude megy vodu zpuztè doklamie kamenychem napune, y vodu van izleiu, potlam pako poszude one do tehdob klyunmi szvoiemi klyuiu, doklamie y razbiu; Rauno tak morem ja recsi da ov szvet vesz gorì od vruchine poseleny telovneh, *Totus mundus in maligno positus.* Vesz szvet vu zlu poztavlyen szuh, y puzt od koiega Sz. Kraly David govori: *In terra de-*
Psal.62. v.3. *serta, & in inaquosa.* Arsze vu nyem kruto malo nahagia vodè milosche Bosie, tako da vnogi putniki, toiezt gresniki po nyem putuiuchi, od seie pogiblyu, ar vnogi y prevnogi sivuchi vu szmertneh greheh vekovechnum szmertium vmiraiu, zbok pomankania vode milosche Bosie: Zato hotęchijm G. Bog pomochi, y providetijh vodum milosche szvoie, poztavilie po vszem szvetu vnoge poszude pune vode nebezke, toiezt milosche szvoie Bosanzke; poztavilie naipervo Sz. Proroke, za nymi Apostole, y Navuchitele Czirkvene, za ovemi Prodekatore, Szpovednike, y oztale Redovnike, koieie napunil vodum Bosanzke szvoie milosche, dabiu neszrechnem gresnikom delili, y snyum dusse nyhove krepili, y od szmerti vekovechne obranili: Ali kaisze ovem poszudam pripècha? ono ztanovito rauno kaiszeie pripechalo poszudam Libie malo pervo imenuvanem.

Takove poszude ja nahagiam megy Proroki, megy Apostolmi, da pacsecy megy iztemi korussi Angelzkemi, da mense od oveh na ztran oztavim; ar gdoie bil megy vszemi Pro-

roki

roki pravichnessi, y szerczu Bosiemu povolynessi od Kralya Davida? od koiega szam G. Bog szvedochi: *Inveni David virum secundûm cor meum.* Nasselszem Davida po szerczu moiem, y vendar David tak pravichen, tak szvet, y G. Bogu tak povolyen, gdo nezna vu kak velike, y ztrasne grehe, kodie Praznozt, y Lyudomorztvo je opal, szada pitam ja, kai ovu prestimanu poszudu je izpraznilo vode milosche Bosie? kai velim tulikoga Szvetcza vu takove grehe prepazti vuchinilo? malo kameniche, drobni peszek, koie peklenzki karvani vu szercze niegovo jeszu zaneszli, onoga manguvania, onoga prez potreboche chez obluk vu potok gledania, kaisze beloga vu nyem giblye, onoga nechiztoga pomislyenia, vu nyem naszlaienia, y za nym privolyenia, k-zadniemu y praznuvania, y lyudomorztva, ar David za mirouneie vusivati tela Bersabeinoga, vuchinilie nye musa Uriassa zkonchati: Nut poszude prazne milosche Bosie.

Od Prorokov, hodmo vu skolu Christussevu, ar y onde naidemo takovu poszudu od peklenzkeh karvanov izpraznienu, neszrechnoga naimre Judassa Iskariotu, koi tak lepa y plemenita poszuda puna milosche Bosie je bil, daie tulika chuda y mirakule chinil, da polek szvedochanztva vnogeh Sz. Otczev, iz obszedeneh lyudi vrage je izganial, ali kaiszeie pripetilo? oh tusno y saloztno pripechenie! pripetiloszeie daie on szam od vraga bil obszeden: *Et post buccellam introivit in eum Sathanas.* I za zalosaiem vlezelie vu niega Sathan peklenzki, ar videchi peklenzki karvani ovu prestimanu poszudu vodum milosche Bosie napunienu, niszu keszníli donezti drobnoga kamenicha, oneh, hochu recsi miszlih polepneh na blago, koieszu hitili vu szercze niegovo, kod Sz. Janus szvedochi: *Cùm diabolus jam misisset in cor, ut traderet eum Judas.* Kadabi vrag jur poztavil vu szercze, dabi izdal niega Judas: koiu miszel pohlepenia za blagom Judas neszrechni priemsi vu szercze szvoie y neprestimavaiuchi dabimu kai naskodeti mogla vu malom vremenu napelyalaie ona miszel Judassa daie Mestra szvoiem nevernem sidovom Joan. c. 13. v. 27. Ibid. v. 2.

pro-

prodal, y tem nachinom peklenzki karvani ovu poszudu jeszu izpraznili, da ni kaplicza vode milosche Bosie vu nye ni oztala, y potlam nyuszu razbili: *Et suspensus crepuit medius.* I obesfiuszifze razpuchilszeie telo y dussu na veke pogubil.

Iz skole Christusseve hodmo megy korusse Angelzke vu nebo, y onde hochemo naiti Poszudu nezgovorne lepote z-vodum milosche Bosie napunienu, prelepoga Angela Lucifera, koi takie lep y szvetel bil, da megy vszemi Angelzkemi duhi ni imel szebe vu lepote para, koiega Sz. Prorok Eze-
Ezech.c.28. v.12.&15. kiel ovak lepo izpiszuie: *Tu signaculum similitudinis, plenus sapientia, & perfectus decore, in delitiis paradisi fuisti; omnis lapis pretiosus operimentum tuum, perfectus in viis tuis à die conditionis tuæ, donec inventa est iniquitas in te.* Ti ò Lucifer zlamenie szpodobe Bosie, pun mudrozti, y zversfen vu lepote, vu naszladnoztiah nebezkeh jeszi prebival; vszem dragem kameniem jeszi pokriven y odeven bil, vu vszem bilszi zversfen od dneva ztvorenia tvoiega, doklamszeie nasla hudoba vu tebe, ali kaiszeie ove tak lepe, plemenite, y prestimane poszude pripetilo? Sz. Ezekiel Prorok odgovaria y
Ibid. v.17.&19. vszvemu szvetu na znanie daie govorecsi: *Et elevatum est cor tuum in decore tuo, perdidisti sapientiam tuam in decore tuo, nihili factus es, & non eris in perpetuum.* Iz viszloszeie szercze tvoie, vu lepote tvoie, pogubilszi mudrozt tvoiu vu lepote tvoie, na nikaiszi doszpel, y nikai vekoma budes, ò ali zakai jedne tak lepe y plemenite ztvari, jednomu Herczegu Seregov Angelzkeh, tak ostra kastigaszé daie? za kakovo gresno dello nailepsi Angel na naiodurnessega vraga je ptemenien, y iz viszine nebezke vu glubinu peklenzku hitschen? znati selete zakai? oh Bose! jedna szama szamchna miszel gizdava, daszeie naimre on vu szvoie lepote, y plemenschine izviszil, y izgizdal, hotechiszé visniemu G. Bogu priszpodobiti, kod Sz.
Isaias c.14. v.14. Isaias Prorpk niegove rechi napervo donassa: *Ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo.* Hochusze podignuti zverhu oblakov, y szpodoben budem visniemu, nut vigyte szad y premiszlete N.N. nakai jedna szama ohola miszel je

tak

tak lepoga Angela napelyala, dagaie iz nebezke viſzine, vu peklenzku glubinu hitila, y iz nailepſega Angela na naiodurneſſega vraga premenila, koiega izpitava Sz. Iſaias Prorok: *Quomodo cecidiſti de cœlo Lucifer, qui mane oriebaris? qui dicebas in corde tuo, in cœlum conſcendam, ſuper aſtra Dei exaltabo ſolium meum.* Kakſzi opal iz neba Lucifer, koiſziſze vu jutro, toieto na pochetku ztvorenia tvoiega tak lepo ſzvetil? koiſzi govoril vu ſzerczu tvoiem, vu nebo hochu ztupiti, zverhu zvezd Boſieh podignuti hochu tronus moy, aligaie vſſanie vkanilo, ar veli Duh Sz. po mudrom Salamonu: *Perverſæ enim cogitationes ſeparant à Deo.* Greſne miſzli razluchuiu od Boga, y vu pekel poſſilyaiu onoga koiſze hotonczé vu nyh zaderſava, naſzladuie, y knym privolyuie, kodſzeie to z-nevernem Judaſſem, y gizdavem Luciferom pripetilo, y do danasniega dneva z-neizbroienemi greſniki Bogbi hotel dabiſze nepripechalo. Ibid. v. 12. & 13.

Szada hodmo za Luciferom iz neba vn pekel, k-naipervomu ſzuſniu Luciferovomu, naimre Cainu, koiegaie Lucifer naipervoga iz nazloba, vu Nenavidnozt proti Bratu ſzvomu Abelu napelyal, ar kadabi ova dva bratta Cain, y Abel G. Bogu aldove alduvali, ogledalſzeie G. Bog na aldov Abelov, à na Cainov ni: *Reſpexit Dominus ad Abel, & munera ejus; ad Cain verò, & ad munera illius non reſpexit.* Ogledalſzeie G. Bog na Abela, y na dare niegove; na Caina pako y na dare niegove niſze ogledal, to videchi Cain raſzerdilſzeie, porulilie obraz ſzvoy, pochelie na kriſeg gledati ſzvoga bratta Abela, y iz nenavidnozti pochelgaie nazlobuvati, doklamgaie y zkonchal, zkonchauſi bratta vu miloſche Boſie je zdvoil, natuliko daie on ſzam G. Bogu odgovoril: *Major eſt iniquitas mea, quàm ut veniam merear.* Vexaie hudoba moia, neg dabi ja oproſchenia vreden bil, toieto, hotelie recſi, akoprem ti ò G. Boſe jeſzi miloztiven, y miloſche tvoie ni kraia niti koneza, vendar jaſze zpoznavam tak velikoga greſnika, da miloſche tvoie, y oproſchenia grehov moieh niſzem vreden, y tako vu ſzvoie hudobe obztauſi neſzrechno je poginul, y naipervi vu pekel za Luciferom doſſel. Sap. c. 1. v. 3. Gen. c. 4. v. 4. & 5. v. 13.

Nut szada N.N. ova chuiuch gdosze nepreztraffi, y vu velike pogibeli za gizdavem Luciferom, za nenavidnem Cainom, y pohlepnem Judaffem vu pekel poyti, nezpozna, ar gdoie on, koiemu kada teda one gizdave, nenavide, za blagom pohlepne, a naibolye pak nechizte miszli vu glavu nedoidu? koie ako pak vu szercze puztì, vu nyh hotonczè zadersî, naszladuie, y privoli, vu kulike szmertne grehe niega zapelyuiu? vu koich grehch kuliko leth vnogi sivu, koich ni Popi, ni Fratri, ni Prodekatori, ni Szpovedniki zeuszemi szvoiemi navuki, prosniami y grosniami, iz onch navadnch nechiztch grehov nemogu izpelyati one Lotriffe, y Praznike: Nemogu onem tatom, tolvaiem, vsuraffem, zkupczem dopovedati dabi one tatbine, y vsure povernuli, na koie nyhovo pohlepno mislyenie je napelyalo, niti mogu one szerditcze, nenavidne, gizdave pregovoriti na lyubav kerschanzku, y tako ni moguche dabisze ti takovi prez oszebuine milosche Bosie zvelichiti mogli. Ar govori S. Isidorus: S. Isidorus. *Cogitatio parit delectationem, delectatio consensum, consensus consuetudinem, consuetudo necessitatem, necessitas desperationem, desperatio mortem, & æternam damnationem.* Miszel poragia naszladnozt, naszladnozt privolyenie, iz privolyenia biva navada, iz navade potrebchina, iz potrebchine zdvoinozt, zdvoinozt zaudaie szmert, proklecztvo vekovechno, y taki pridaie Sz. Otecz: *His, inquit, omnibus componitur catena, quibus voluntas nostra captiva tenetur, & trahitur ad tartara.* Ovemi, veli, vszemi nachini napravlyasze lancz, zkoiemsze volya naffa vese, y vu pekel vleche, toie miszlenie, naszlaienie, privolyenie, navada, jeszu kakti jedne veruge iz koiehsze lancz plete, koiem lanczem volya naffasze vese, y duffa od vragov vu pekel vleche: Zakaizato zrok zadovolyen ima Christus Odkupitel nas vu danasniem Evangeliumu ne szamo Pisczem Sidovzkem, nego y vszemu narodu chlovechanzkomu krichati: *Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris?* Zakai miszlite zla vu szerczah vaffeh? y vendar malo gdosze iz oneh vszakoiachkeh gresneh miszlih, na szpovedi tusi, josche menie

nic

nie ſaluie, ter naimre zmegy ſenzkoga ſzpolla perſon mladeh, za koie miſzli, akoli ſzpovednik na ſzpovedi pita? odgovariaſze od bedazteh lyudi, jeſzem miſzlil, ali niſzem chinil, kulike onem mladenczem, y divoikam po dnevu, y po nochi miſzli nechizte chez glavu vu ſzercze dohagiaiu, vu koiehſze hotoncze zaderſavaiu, naſzladuiu, privolyuiu, iſchu prilike za zeztatiſze z-onemi koie lyube, za koiemi omilaiu, terſze vendar nekoij nemaraiu, nekoie ſzramuiu iz nyh ſzpovedati, y ako ſzpovedaiu, to lebudi kak chinè, prez zlamenia prave ſalozti, vffaiuchiſze vu ſzvoia dobra dela, kod vu pozte, molitve, y druge dobrote, vu koieh G. Bogu ſzluſe.

Ali ja tem takovem odgovariam ovak, da ako oni budu oſtreie poztili, y tela ſzvoia vſzakoiachkemi nachini trapili gorie, neg Sz. Pavel, Anton, Hilarion zeuſzemi naiſzveteſſemi Puſcheniki, y Pokorniki; ako vu vexe poniznozti, y ſziromaſtvu budu ſiveli, negie ſivel Sz. Ferencz Serafinzki? ako vecs Heretnikov y poganinov obernu na Sz. Veru, negie obernul Sz. Ferencz Xaverius; Ako budu imeli vecs naimov vu nebu negſzu imeli vſzi Szvetczi, y Szveticze Boſie, z-iztum Nebezkum Kraliczum MARIUM Dev. od cheſzaſze dalye nemore recſi, ter ako jednum ſzamum greſnum miſzelyum hotoncze zagreſſe, iz nye neſzpovedu, y prez pokore umru, vſza nyhova dobra dela, nyh nebudu mogla oſzloboditi od zkvarenia vekovechnoga. Kod to poſzvedochiti morem kratkemi Hiſtoriami, y naipervo onum, koiu cſtem: *In Dominicali Canofilo.* Na danasnu Nedelyu napervo danum, koiu drugach izpiſſuie glaſzoviti Piſzecz Hiſtorijh Joannes Cluniacenſis.

Daie naimre bila nekoia vdovicza velika Gozpa kruto poboſna y Bogaboiecha, koia od vſzeh, à naibolye od Biſkupa kod Szpovednika ſzvoiega za Szveticzu bilaie ſtimana y derſana, koia neki dan zagledauſſiſze vu jednoga Biſkup ovoga Inaſſa, doslaieie na pamet jedna nechizta miſzel proti niemu, vu koieſzeie naſzladuvala, koiu miſzel neſtimaiuch vnogo za ſzmertni greh, zato nitiſzeie ſzpovedala iz nye; pri-

Joan. Raul. Cluniac. in Itinerar. Paradiſi ſer. 11. de pœn. Inferu.

pripetilloszeie pak daszeie zbetesala na szmert, vu koiem betegu duh pekleni donesszelieie napervo onu miszel, vu koie kod y pervo pochutilaie veszelye y naszladnozt, ali k-nye ni privolila kod ni pervo, ali kod ni vu perveh szpovedah, tak ni vu one zadnie szpovedi nisze tusila Biskupu szpovedniku szvomu iz one miszli nechizte, y tako vmerlaie, y kod jedna szveticza od vszeh, à naibolye pako od Biskupa Szpovednika szvoga prestimavana, zakopanaie bila, za koiu Biskup drugu noch Boga molechi, akobi morebiti za kakovu malu fallingu morala nye dussa vu Purgatoriumu terpeti, po Bosiem prepuscheniu videlie kakszu one vdovicze dussu vragi na rosteru pekli, y opitaussi zrok, kakovbi moral bitti one tak ztrasne nye muke? koiamuie odgovorila, da za szamu jednu nechiztu miszel iz koiesze ni szpovedala, ariu za tak velik greh ni dersala, na veke je zkvariena. O Bose! à kai bude iz oneh, koij vu tulikeh odurneh vszakoiachkeh nechizteh gresneh miszlah zadersavaiusze hotoncze, naszladaiu, y k-nym privolyuiu, tersze iz nyh neszpovedaiu, nitisze saluiu, nestimaiuchie za velike grehe pokehdob daijh z-dellom neizpuniuiu.

In Spec. Exempl. Dist. 9. Exem. 66. Drugu cstem vu velikom Zerczallu Peldih, koiu drugach izpiszuie Jacobus de Paradiso Cartusiensi od jedne pobosne Divoiachke persone, koiaie tak ostro y pobosno sivela da od vizeh za szvetu je dersana bila, zbetesaussisze y ova na szmert, szpovedalaszeie jednomu Redovniku chizto iz vszeh szvoich grehov odlog szame szvoie duhovne gizdozti, y preminula vu glaszu szvetozti pri vszeh, iz szveta ovoga, drugi dan po Bosiem prepuscheniu izkazalaszeie nye dussa Szpovedniku vsza cherna, y kod jedno zrrassilo, na koie vigenie preztrassilszeie Redovnik, y opital gdoie, koiemu dussa je odgovorila, jaszem dussa one divoike koiaszem za tak pobosnu bila dersana, y bilaszem pobosna, trapilaszem telo moie vszakoiachkemi nachini, chuvalaszemsze greha kakszem naibolye znala, y mogla, vszemi Sz. Sacramenti provigiena iz ovoga szveta preminula, kod to szam dobro znas, ali oh

tuga

tuga, y falozt! da povfzem tom naveke jefzem zkvariena, y ro zbok niednoga drugoga greha, nego zbok fzame gizdozti duhovne, nafzladuiuchifze vu moiem pobofnom fivlyeniu, y znaffaiuchifze zbok niega zverhu drugeh lyudi, y nederfechi toga za tulik greh, iz niegafze nifzem fzpovedala, zato zbok niega na veke vu glubinu peklenzku jefzem ofzugiena, ovo zrekuchi duffa nefzrechna, neztaloieie.

Ali ona koiafze vu ovom iztom Zerczallu Peldih, rauno taki pred ovum gornium efte je vnogo ztrafsneffa, koiu drugacs piffe Wilhelmus Lugdunzki Bifkup od onoga Pufchenika, koi vnogo leth vu pufchine oftru pokoru chinechi, pobofno, y fzveto G. Bogu fzlufechi, zbetefauffifze na fzmert vuchinilie doyti k-fzebe Opata iz blifniega Kloftra, dabiga Sz. Sacramenti Czirkvenemi providel, y kadabi Opat z-jednem drugem fzvoiem fratrom iffel k-betefnomu Pufcheniku nefzuchi fzobum Sz. Sacramentum za pricheztitiga, y iduchi zvoncheczem zvonechi, kai zachulie nekoi tolvay vu one pufchine, potekelie za glafzom zvoncza gledat, kaibi to bilo, y doiduchi do Pufchenikove Celicze, naluknulfzeie nuter, pogledal y premislyaval onoga Pufchenika tulikum pobofnoztium vmiraiuchega, pochelie ne fzamo mifzliti nego y govoriti, oh! dabi mene ovak fzrechno mochi moy fitek dokonchati, kai razumeufi on vmiraiuchi Pufchenik, pomifzlilie fzam vu fzvoiem fzerczu, akobi hotel ovak vmreti, potrebabi tebe ovak fiveti, kodfzem ja fivel, y vu one mifzli gizdave nefzrechnu duffu je zpuztil, koiega videchi tolvai mertvoga, potekelie za onem Opatom, vefz zkruffen za grehe, y felechifze fzpovedati, on frater pako iduchi proti Kloftru za Opatom fuhkofzeie zplakal, buduchimu od Boga obznanieno zkvarenie onoga Pufchenika, na koiega Opat ogledauffifze, y hotechiga opitati zrok onoga placfa, ondafzeie on fratrek rozgotom nafzmeial, y zapovedaufimu Opat damu povè zrok onoga placfa, y fzmeha, koiegamu y pove kaimuie od G. Boga ochituvano bilo, kak naimre, y zakai onoga Pufchenika duffu vragi jefzu vu pekel odnefzli, Tolvaievu

Ibid. Exem. 199.

vaievu pako Angeli vu nebo jeszu zaneszli, onoga zbok gizdave miszli jedne szame, ovoga pako zbok velikoga zkrussenya za grehe, arszu obodva vmerla, za zpoznati Opat jeszuli obodva vmerla, vernulszeie nazad y nasselie na putu tolvaia, a puschenika na szvoie poztelye mertvoga. Oh! kak pravo adda pravo govori Duh Sz. *Perversæ enim cogitationes separant à Deo.* Gresne miszli razluchuiu od Boga, kodszu razluchile ne szamo Caina, Judassa, onu Vdoviczu, onu Divoiku, y ovoga Puschenika, nego y vnoge neizbroiene gresnike y gresnicze: *Quia abominatio Domini cogitationes malæ.* Ar G.Bog oduriava gresne miszli, y one koijsze znaiuch hotoncze vu nyh zadersavaiu, y naszladuiu. Oh Bose vszamoguchi! za jednu kratku miszel, za jednu hipnu naszladnozt, tak ztrasne vekovechne muke peklenzke? *Oh sortem lugendam!* krichì Sz. Basilius y ja snym zkupa, *post jejunia multa, post durum vitæ genus, post longas ad Deum preces, post uberes lachrymas effusas, post denique annorum 30. 40. abstinentiam, nudum omnibus, ac tot laborum mercede privatum reperiri.* Oh neszrecha kervavemi szuzami vredna izplakana bitti! za vnogemi pozti, za ostrem sivlyeniem, za dugemi molitvami, za guztemi szuzami, za 30. 40. leth traplyeniem tela, praznogasze prez vszakoga naima, y plàche pri Bogu naiti, ter zakai? za jednu kratku miszel proti koiegod zapovedi Bosie, zbok koie ovi tri malopervo imenuvani tuliko leth, vu tulike ostroche y szvetozti sivuchi, vendar oh salozt! na szudu Bosiem naslisz usze prazni prez vszakoga naimensega naima pri Bogu, y zato na vsze veke vu muke peklenzke oszugieni, y od Boga razlucheni, ar *Cogitationes perversæ separant à Deo.* Miszli gresne razluchuiu od Boga.

Sapient. c. 1.

Prov. c. 15. v. 26.

S. Basil. hom. 21. in Prov.

Akoli je adda tomu tak, hotte miszliti, y recsi vnogi daszu tak skodlive miszli: *Et quis poterit salvus fieri?* Gdosze bude mogel zvelichiti? ar nikoga ni koibi kada teda kai zloga nemiszlil, y zato: *Væ! væ nobis!* Jay! jay nam! Tem takovem odgovariam z-jednem velike mudrozti Pisczem ovako: *Mentem non infestari malis cogitationibus impossibile est.* Ni moguche

Rudolph. à Tosigna.

guche dabi pameti nasse nebile bantuvane od gresneh miszlih; pacse kod szvedochi Joannes à S. Geminiano, chimie koi chlovek pobosnessi, chimsze bolye G. Boga boi, y niegove zapovedi terszisze obdersavati, tem gorsem mislyeniem je obtersen. *Cogitationibus immundis maximè infestantur homines devoti.* Mislyeniem nechiztem naibolyeszu traplyeni lyudi pobosni; Ali ovdeie potrebno obiachitisze navukom Sz. Gregura Pape, y niega dobro zapametiti, y je ov: *Quantumcumque immunda sit cogitatio, mentem non polluit, si ratio non consentit.* Nai ima gdo kakove god nechizte miszli, pameti neoszmrade, niti dusse neskode, ako razum knym neprivoli, y Sz. Augustin pridaie: *Aliud est pravas cogitationes sentire, aliud est illis consentire.* Drugoie gresne miszli chutiti, drugoie knym privoliti, ar kakti mi nemoremo vuchiniti dabi muhe na glave nasse ne letale, kak vnogo menie moremo zapachiti gresnem miszlam dabinam na pamet nedosle, nego kakgod iz glave nasse muhu tiramo kada pochutimo danasz bode, y bantuie, tak dusni jeszmo gresne miszli iz pameti nasse tirati, kadaie chutimo, y poznamo danam skode, daszu proti Bosie zapovedi. *Neque contristari debemus, si in cogitationes malas inciderimus, verùm si in tentatione superati fuerimus*, govori Sz. Bernard: Nitisze saloztiti moramo, akonam gresne miszli vu glavu doidu, nego ako vu nyh obladani budemo: *Dæmonum enim est malas cogitationes sugerere, nostrum est ijs non consentire, nam quoties resistimus, toties diabolum superamus, Angelum Custodem lætificamus, Deum honoramus.* Vrasi poszel je podusza vati chloveka gresnem mislyeniem, nassa dusnozt je proti nyemusze boriti, y neprivoliti, ar kulikogod krat szuprotisze poztavimo, y nye odbiemo, iz glave y szercza nye van iztiramo, tulikokrat vraga obladuiemo, Angela nasssega Chuvara razveszelyuiemo, G. Boga chaztimo, y nam korune nebezke pri Bogu zadobivamo, ar veli Sz. Pavel Apost. *Quoties restiteris, toties coronaberis.* Kulikogod krat szuproti gresnem miszlam tisze oboris, tulikokrat korunien budes; Tako potrebaie zklenuti y recsi, da akobisze gdo nas-

sel

Joan. à S. Gemin.

S. Gregor. Pap super Ezech.

S. August.

S. Bernard. lib. Medit.

idem ibid.

ſel (kai kruto teſko je veruvati) koga nebi nigdar nikakva greſna miſzel bantuvala: Ali pak koibi od vſzakoiachkeh greſneh miſzlih bantuvan bil, terſze nebi proti nym boril, negobiſze nym podaval, vu nyh hotonczè zaderſaval, naſzladuval, y knym privolyuval, nieden od oveh ovakoveh ni korune, ni naima pri Bogu nebi imel, y teh takoveh Bogbi hotel dabi vexi del nebilo. I zato govori Sz. Pavel. *Non coronabitur, niſi qui legitimè certaverit.* Nebude korunnien nego ſzam on koiſze proti greſnem miſzlam doztoino voiuval bude, odkud Sz. Bernard opomina vſzakoga Boſiega kerſchenika: *Quantâ igitur maximâ celeritate poterit, ſordidas malarum cogitationum muſcas in primo ſtatim limine abigas.* Kak y kuliko naiberſe zpoznas da tebe vu glavu doleti kakova greſna miſzel, koiate pochinia ſegutliti y naſzladnozt podbadati takiſze proti nye obori, y vſzemi nachini zkerbi nyu iz glaveſzi izbiti, kakti god z-muhum chinis, koia muha vecs krat chimſze bolye tira, temſze guſche povracha, tak da chloveka kakti neterplivnoga chinì, y pazi kakiu zatuchi more, rauno tak potrebnoie z-greſnem miſlyeniem chiniti.

2. ad Tim c. 2. v. 5.

S. Bernard. loc. cit.

Morebitiſze naide gdo koibime rad opitati navuka kakbi mogel y moral greſne miſzli odbiati? Tomu odgovariam z-onem obchinzkem govorieniem: *Clavus clavum pellit.* Kada hoche gdo kakov klin iz dreva iz bitti, nili iztina daga z-drugem klinom izbia? Rauno tak mora vſzaki one greſne od vraga vu glavu zabiene miſzli, drugemi dobremi miſzlami izbiati: Naiperviklin je ſzpomenek muke y ſzmerti Chriſtuſſeve, koi klin je tulike jakozti, da vſzi klini greſneh miſzlih moraiumu mezto dati: *Tanta eſt vis paſſionis Chriſti, quòd ſi eam in mente firmiter haberemus, nulla libido peccati, nulla prævalere poteſt invidia.* Tulike jakozti je muka Chriſtuſſeva, da dabiu ztalno na pameti imeli, nikakvo nechizto poſelenie, nikakva nenavidna, ali koia druga greſna miſzel nebi pri naſz mezta imela. Drugi klin je ſzpomenek ſzmerti, daie naimre jenkrat vmreti, telu na gnoyſze obernuti, à duſſe na ſzud Boſi poyti, y od vſzeh greſneh miſzlih, koie telu miſzu nikai

Idem ibid.

kai haſznele, Szudczu nebezkomu oſter rachun dati. *Nihil enim revocat ſic à peccato, ſicut mortis continua meditatio*, veli Sz. Auguſtin. Nikai tak chloveka nechuva, y neodvracha od greha, kak mislyenie od ſzmerti, y to ſzam Duh Sz. potverguie: *Memorare noviſſima tua, & in æternum non peccabis.* Szpomeniſze kaiſzi, y nakaitie doyti, po ſzmerti kamtie poyti, y nigdar vecs nazad nedoyti, kai ako dobro premislyaval budes, budeti vu zabicze piti, y jezti, à vnogo bolye greſſiti, ar veli nadalye Duh Sz. *Qui timent Dominum, præparabunt corda ſua, & in conſpectu illius ſanctificabunt animas ſuas.* Koiiſze Szudcza nebezkoga boie, chizta derſali budu ſzercza ſzvoia od vſzake naimenſe greſne miſzli, y tako ſivuchi poſzvetiti hote duſſicze ſzvoie, Amen. S. Auguſt. Eccl. c. 7. v. 40. Ibid. c. 2. v. 20.

DEVETNAIZTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Na Szudu Boſiem nikakva izprichavania mezta nimaiu.

At ille obmutuit. Matth. c. 22. v. 13.

On pako zanemelie.

POtlambi on veliki Navuchitel Narodov Sz. Pavel Apoſt: bil vnoſinu Sidovzkoga lyucztva na veru kerſchanzku obernul, boiechiſze dabiſze od nye neodvernuli, y pak vu blyuda ſzvoga ſzlepotu nepovernuli, guztokrat je on nye opominal oſtro, y nagovarial kak ztalni vu vere kerſchanzke obztati moraiu, govorecſi nym ovak:

Ad Hebr. c. 10. v. 26. *Voluntariè enim peccantibus nobis, post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquitur hostia pro peccatis.* Hotechijm recsi, vidis ô moie drago lyucztvo, tiszi szada zpoznalo pravu iztinzku veru kerschanzku katolichanzku, y vu nyuszisze podalo, pazi dobro da vu nye ztalno do szmerti budes, ako seleies vu vekovechno veszelye nebezko doyti, y szvetlozt licza Bosiega vusivati, y vecs nazad vu tvoy blud, y szlepotu tvoie krive vere dasze nepovernes, y znovich nezagressis, ar ako znovich zagressis? vszi tvoij aldovi dobreh del prietni nebudu pri Bogu, nititi pomagali kai budu k-dusnomu zvelicheniu. Negote bude chakal ztrassen szud Bosi, na koiegati bude poyti, y ogeny vekovechni muk peklenzkeh vu koieti bude doyti. Ibid. v. 27. *Terribilis autem quadam expectatio judicij, & ignis æmulatio, quæ consumptura est adversarios,* govori nadalye Sv. Pavel. Ztrassen pako szud chaka, y ogeny vekovechni protivnike Sz. Vere, koi nyh naveke zkonchati hoche, zakaizato *Horrendum est incidere in manus Dei viventis.* Ztrahota velika je vpazti vu ruke sivoga Boga. Tako y ja tebe danasni dan krichim ô moie N. lyucztvo, koiemuszem do szada rech Bosiu nazveschal, y koieszem od ztrani kralya nebezkoga pozaval na ono Goschenie, koieie za vszeh nasz pripravil polek szvedochanztva danasniega Sz. Evangeliuma. *Dicite Invitatis, ecce prandium meum paravi.* Hodete moy Dvorianiki S. Apostoli y Prodekatori povecste porvanem daie obed moy gotov, y obznanete da vszaki mora doyti vu szvadbeneh szvitah, toieto vu nove sznasne, lepo oprave; kodsze y dan danasni od szpametneh lyudi obdersava, da kadaszu od koiega velikoga Gozpodina pozvani vu gozti; ali na szvadbu, vszakisze terszi vu lepe sznasne oprave pokazati, boiechisze dabimusze nepripetilo, kod onomu, od kogasze danasni Sz. Evang. szpomina, koiemuie kraly rekel: *Amice, quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem?* Priatel, kakszi szimo dossel, nimaiuchi halye szvadbene? kai chuiuchi on Gozt od velikoga ztraha zamuknulie, niti jedne rechi ni mogel odgovoriti: *At ille obmutuit*, onda zapovedalie kraly

ly szlugam daga na rukah y nogah zveszu y vu temniczu hite, kade bude plach y zubno skripanie. *Ligatis manibus, & pedibus, mittite eum in tenebras exteriores, ibi erit fletus, & stridor dentium.* Zverhu toga jasze nemorem zadozta nachuditi da ov nevolyni chlovek nebuduchi tat, niti Ludomorecz, ni loter, ni blaznik, niti nikakov velik zlochinecz, y vendar je oszugien na tak ztrasnu muku, nego szamo zato da szvad bene oprave ni imel na szebe; y josche bolyesze chudim nad tem dasze on ni branil, izprichaval, molil za miloschu, buduch da to vszaki chlovek od nature ima branitisze kulikoie moguche, izprichavati kai naibolye, moliti kai naiponizneie, kadasze vidi na kakovu kastigu oszugienoga, ter naimre kadsze krivcza nepoznava. Ov pako *Obmutuit.* Zamuknulie, y kakti nem je poztal, jeda morebiti ni mogel naiti kakovoga zroka zkoiembisze bil mogel izprichati? Nili mogel recsi da ni znal daie takova oprava potrebna, ali pak daie morebiti ni mogel izmocsi buduch sziromah, ali konche daiuie zabil, ali ni vtegnul oblechi? y vendar on szvoieh vuzt ni odperl, nego taki *Obmutuit.* Zamuknulie y zanemel, kakovbi adda tomu zrok moral bitti? Chuiem dami vszi Sz Otczi odgovariaiu, naimre pako Sz. Gregur Papa, daie zato zanemel, kaitie bil figura y szpodoba vszakoga gresnoga chloveka, koi szmradnum Consciencziium doide pred Szudcza nebezkoga, koiega dussa kad pred szudcza doide vszakoiachkemi grehi zakalyana, nebudesze znala, niti mogla kak izprichati, *At ille obmutuit*, veli Sz. Gregur zverhu danasniega Sz. Evang. *Quia in illa districtione ultimæ increpationis omne argumentum cessat excusationis, quippè quia ille foris increpat, qui testis conscientiæ intus animam accusat.* Ar na onom szudu zadniega karania, y rachunov davania, mezta nikakvoga nima nieden zrok izprichavania, ar on zvuna szudi, koi je szvedok nuterni vszeh grehov, y zato Sz. Job veli: *Si repentè interroget, quis respondebit ei?* Akonasz na naglom nepripravneh potegne na szvoy szud, gdo bude znal, y mogel niemu odgovoriti? Kai rauno y mene je genulo N.N. danasz pokazati, kak na szudu

S.Gregorius hom. 38. in Evang.

Job. c. 9. v. 12.

Bosiem gresniki hote zanemeti, ar nikakva izprichavania tamo meczta nebudu imela, dasze bude vsaki terszil pripraven dersati. Poszluh

Da vszaki gresni chlovek, naimre pako senzki szpol, y naibolye mlade persone pripravlyasuchisze k-Sz. Szpovedi vecs miszle kakbi mogle szvoie grehe pred Szpovednikom izprichati, dabi ja rekel daie to prava iztina, stimam da nebi krivo rekel; Daie pak vszaki zvun Szpovedi pred drugemi zakriva kuliko naivecs zna y more, to vszaki szpametni koi hoche pravo govoriti, mora valuvati, y potverditi, da pacse na potvergienie ove iztine, nahagiam peldu vu Sz. Piszmu vu knigah Poroda, kak naimre Sikem Szin ztarcza Hemora zagledausi mladu lepu Goszpodichnu Dinu, vu koiuszeie zalyubil, zgrabiliuse, y sziluieie vuchinil ozkrunsusi nye Di-
Gen.c.33.v.1.2. voiachtvo: *Egressa est autem Dina filia Lia, quam cûm vidisset Sichem filius Hemor princeps terra illius, adamavit eam, & rapuit, & dormivit cum illa, vi opprimens virginem.* Izeslaie pak bila Dina, veli Sz. Piszmo, kchi Lie, koiu kadabi videl Sikem Szin Hemora, herczeg zemlyè onè, zalyubilszeie vu nyu, y zgrabiliuie y szpalie snyum szilum ozkrunivsi Divoiku, y potlambi szvoiu nechisztu naszladnozt snyum bil izpunil, posselie onda k-otczu szvomu, proszechiga dabimusze dopu-
v.4. ztil z-Dinum oseniti: *Et pergens ad Hemor Patrem suum, accipe, inquit, mihi puellam hanc in conjugem.* Posselie k-Hemoru otczu szvoiemu proszechiga moy dragi otecz vzemi ti mene za Sennu ovu lepu divoichiczu Dinu, stimate morebiti N.N. da ov mladi Herczeg Sikem je povedal otczu szvomu, pszinu szvoiu, koiuie Divoichicze Dine vuchinil? rauno, kakov
v.21. adda zrok napervo daie? veli: *Viri isti pacifici sunt, & volunt habitare nobiscum.* Bratia Gozpodichne Dine jeszu lyudi tihi y mirovni, koij sele znami prebivati: Ali zakai ò Sikem nepovedas pravoga zroka otczu tvomu zbog koiega selis Dinu za Sennu imeti? zakai velim nepoves daisziu zgrabil, szilum ozkrunil, y morebit napunil? Chuiem dami mezto Sikema odgovaria vucheni Joannes della Haya, da to nikakvo ni chudo

chudo da Sikem szvoy greh muchi, zkriva, y pokriti zkerbisze: *Nullam violata Dina facit mentionem, peccatores enim sua crimina semper tegere, vel ad minus excusare nituntur.* Nikaisze od ozkrunenia Dine neszpomina, ar gresniki szvoie grehe vszigdar pokrivati, ali konche izprichati zkerbesze. Joan. della Haye.

Valuiem daie lahko vszakomu od nasz grehe nasse pred lyudmi zkriti, ali konche kem tem nachinom izprichati je lahko, ali na szudu Bosiem pred Szudczem nebezkem oh! kak tesko, pache y nemoguchno to bude vuchiniti; na szudu velim Bosiem kade pred pravichnem Szudczen nebezkem, kada y kade: *Ordinabuntur ante infelicem animam peccata, & crimina sua, ut eam & convincat probatio, & confundat agnitio,* veli Sz. Augustin, vsza naiotainessa gresna mislyenia, chinenia, y govorienia po redu napervo doidu pred neszrechnu dussu koia vsza ona bude pred szobum kakti vu zerczalu videla, y poznavala, nitijh bude znala kak izprichati, vnogo menie zakriti, y tako *Obmutescet.* Zamuknuti y zanemeti od velikoga ztraha bude primorana, y kako ne? pokeh dob kod veli Sz. Ivan Chrisostomus: *Cœlum & terra, aqua & aër, sol & luna, dies & noctes, & totus mundus stabunt adversùm nos, in testimonium peccatorum nostrorum.* Nebo y zemlya, voda y zrak, szuncze y meszecz, dnevi y nochi, y vesz szvet ztali budu szuproti nam na szvedochanztvo grehov nasseh, pod koiemi, na koiemi, y pred koiemi, mi jeszmo gressili: Oh! onda, onda vszaka gresna dussa vsza zmutchena od velikoga ztraha nebude znala kai odgovoriti, nitisze izprichati nego: *Obmutescet.* Zamukne: *Et demisso capite præ confusione malæ conscientiæ in judicio coram Deo stabit miser peccator trepidus & anxius, cùm dicetur de eo, ecce homo & opera ejus.* Zamukne, veli Sz. Bernard, vszaka gresna dussa na onom ztrasnom szudu Bosiem zbok gresne Conscienczie szvoie od velikoga ztraha bude derhtala y trepetala, kadaie bude recheno, ovo chlovek y chini niegovi, za koie chine, y miszli niti szpovedniku ni hotela dati znati, dabimuie szpovedala bila; kai adda bude iz te takove dusse? Nikai ztanovito drugo, nego rauno

S. Augustin. Ser. 19.

S. Joann. Chrysost. hom. 20. in Matth.

S. Bernard. lib. medit. c. 2.

ono y onak, kai y kak vuchinilie kraly z-onem, koi vu gozti doiduchi prez szvadbeneh szvit, koi buduchi opitan: *Quomodo huc intrasti sine veste nuptiali?* Kakszi szimo doschel prez szvadbene oprave: *At ille obmutuit.* On neznaiuchisze kak izprichati, y zato za povedalgaie kraly zvezati, y vu temniczu hititi: Rauno tak hochesze pripetiti vszake gresne dusse, koia doide iz tela pred Kralya nebezkoga vsza szmradna y zatepena od grehov, nitisze bude znala ali mogla kak izprichati, nego od ztraha zamukne, y od Szudcza nebezkoga oszugiena bude vu temniczu peklenzku, kade bude vekovechni placs, y skripanie zubi.

Ovoie on jeden jedini zrok da mudri, pametni, pache y szveti lyudi nikogaisze nigdar tuliko neboie, kuliko szameh szebe, y szvoieh gresneh chinov, ja dobro znam kakie negda Sz. y Bogaboiechi Kraly David izpitaval szam szebe, imali vu szebe kakov zrok, zbok kogabisze on mogel ztrasiti, y boiati na szvoie zkradnie vure, y na szudu Bosiem. Psal. 48. v. 6. *Cur timebo in die mala?* Zakaisze budem boial vu dnevu zlocheztom? Szadni pako dan zovesze zlochezti dan zbok ochituvania gresneh zlocheztch del, y tulikai velisze *dies mala.* Den zlochezti, zbok ztrasneh kastig koiem budu morali podvrechisze gresne dusse, za szvoia szlochezta dela, toieto gresna mislyenia, chinenia, y govorienia.

Koga adda, kai, y zakaisze budem boial ja? veli Sz. David: morebiti budemsze boial preztrasnoga Szudcza nebezkoga? ali on mene da korunu vekovechnoga veszelya ako budem dober. Morebiti budemsze boial szerditoga obraza, y pogleda niegovoga? ali on mene bude miloztiven, y milome gledal, ako ja budem prez greha. Morebiti budemsze ztrassil y boial pekleneh odurneh vragov? ali oni mene nebudu mogli skodeti, ako priatel Bosi budem. Morebiti budemsze boial vu peklenzke muke doyti? Ali pekel ni odpert nego gresnikom: *Cur timebo in die mala?* Zakaisze adda budem boial szmertne vure y szuda Bosiega? Ah! Boimsze boim, Ibid. y kruto boiatisze moram, ar *Iniquitas calcanei mei circumdabit me.*

me. Grch pete moie hoche obztreti mene. Tofeto hoche recfi, boimfze oneh moieh naiotainefſeh misleny, pofeleny, y chineny, koiaſzem morebiti za menie derfal, y preſtimaval neg blato koiemí od pet od pada, y zato: *Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce ſervo tuo.* Ochiztitime Gozpone y oproztimi vſze otaine grehe moie, koij mene nemogu na míſzel doyti, y od grehov lyuezkeh koieſzu drugi name greſníka gledech chiníli, y koiemſzem ja moíum zlum peldum zrok bil, oproztimi, y ochiztíme G. Boſe. Psal. 18. v. 13.

Kai ſzada hochu recfi od oneh znaneh ſzmertneh grehov, vu koieh oni greſniki y greſnicze prez vſzakoga ztraha ſivu, ztraſſeſze pak y ſzramuiu nye ſzpovedati, y akolie ſzpovedaíu, to vendar nechíne kodbi moralí, nego vſzakoiachkemi nachini nye farbaíu, zakrivaíu, izprichavaíu, zataiuíu, kaí bude iz teh takoveh neſzrechnch greſsneh duſs na ſzudu Boſiem, pred onem ztraſsnem Szudczem: *Qui novit abſcondita cordis* Koi vſza vidi, chuie, y zna, koia mí ne ſzamo chínimo vu naiſkureſſeh nochah, vu najotaíneſſeh meztah, nego pache koía mi vu ſzerczah naſſeh kuhamo miſzlech, pred onem ztraſsnem, ſzudczem: *Qui manifeſtabit abſcondita tenebrarum, & conſilia cordium.* Koi na onom oſtrom ſzudu ſzvoiem bude greſne duſſe napervo poztavlyal one otaine grehe, koieie ona vu oneh ſkureh nochah, y meztah chinila, daíu nigdar ſivuchi chlovek ni mogel videti, y one zkrovne míſzli, za koie nikomu ni dala znatí, nitiſzeie hotela íz nyh ſzpovedati: kakſze bude onda znala, ali mogla greſna duſſa izprichati? Níkak ztanovito ar veli mudri Simacus: *Non ſunt apud Deum prætextus & excuſationes.* Nikakova izpríchavania pri Bogu mezta nimaiu: Pokrívaite liztor, y izprichavaíte pred lyudmí, y ſzpovedniki grehe vaſſe kuliko hochete, morete, y znate, ali znaíte, y tverdno veruite da Szudcza nebezkoga vu naíkraiſſem ochnom megneniu, vu naimenſe miſzli, vkaniti nebudete mogli. Psal. 43. v. 22.

Vnogi jeſzu nachini z-koiemiſzuſze navadili lyudí pred lyudmi izprichavati, ali ja ſzamo dva za navuk vas N.N. na

petvo

pervo donaſſam, druge pako na Szpovednike izpuſcham daſzeijh oni nai iz knig vuchè, kak moraiu z-cziganiaztemi greſniki baratati na ſzpovedi: Nekiſze izprichavaiu da niſzu znali dabi (poztavemo) naſzladna miſzel nechizta bila greh, ali akoſzu y znali tò, ſtimali vendar niſzu dabi tak velik greh mògla bitti, nebuduchi dellom izpuniena. Drugiſze izprichavaiu, daſze niſzu mogli habati takovoga greha, daſzu imeli veliku potrebochu, ali ſzillu takov greh vuchiniti, y takoſze dozti krat izprichaiu pred chlovekom y pokore mentuiu: *Quia ignorantia excuſat, neceſſitas autem non habet legem.* Ali ja tem takovem odgovariam: *Alia ſunt judicia Dei, alia hominum*, daſzu naimre drugi ſzudi Boſi, drugi chlovechanzki, ar pred Szudczem nebczkem niti neznanie, niti potrebocha, niti ſzilla izprichati nebudu mogla, ar kodſzem zgora rekel: *Apud Deum non ſunt prætextus, & excuſationes.* Nikakva izprichavania pred Bogom mezta nimaiu.

Buduſze morebiti izprichavali oni neſzramni Mladenczi daſzu imeli velike vraſie tentaczie, y zkuſſavania; One nechizte Divoichicze, daſze niſzu mogle odtepati Mladenczem od koiehſzu na nechizto dello vſzemi nachini bile vablyene; Daſzu jedni y drugi vu takoveh prilikah bili, daſze niſzu mogli zderſati od greha, ar prez toga vu nyh je kerv kipela: Ali povecſte vi mene ò moij Mladenczi jezteli vi vu vexch prilikah bili od Joſefa Szina Patriarke Jakopa, koiegaie niegova kralycza k-ſzebe na poztelyu vlekla, on pako raiſſie ſzvoy plaſch vu nye rukah oztavil, y pobegel, neg dabi czvet chiztoche ſzvoie pogubil: Premiſzlete vi Divoichicze tulike Sz. Devicze koiemſzu tulika bogacztva, kincſi, y chazti ponuiana bila, za pogublyenie chiztoche Divoachke, y one ne ſzamo vſza ova jeſzu odurile, nego y tela ſzvoia na ztraſne muke, y ſitek na ſzmert dobrovolyno dale, neg Divoiachku chiztochu pogubile, niſzuli bile one iz meſza, y kervi kodzte y vi?

Kakſze budu izprichavali oni Szerditczi koij dan y noch miſzle kakbiſze nad nepriatelom ſantiti mogli? Reku morebiti

biti daſzu duſni ſzvoga, poſtenoga glaſza, y teſko zadoblyenoga blaga chuvati. Kak oni nezterplyvni ſzvoiu neterplyvnozt y zlo govorenie izprichavali budu? morebiti teſkochum betegov, y pregonov, ali koieh drugeh neſzrech? Ali kaiſzu vſze krivicze, ſpoti y obſanozti? kai betegi y pregoni? kai vſze neſzreche vaſſe jeſzu, na ſzpodobu oneh koieſzu terpeli vſzi Sz. Mucheniki y Muchenicze, z-Apoſtolmi zkupa? koij *Ibant gaudentes à conſpectu Concilij, quoniam digni habiti ſunt pro nomine JESU contumeliam pati.* Hodiliſzu pred poganinzka ſzpraviſcha y od nyh z-obſanoztmi y mukami obterſeni, veſzelechiſze daſzu imeli priliku kai takvoga za Ime JESUSſevo terpeti. Actor. 05.

Kai anda vſzi vi N.N. koij tak lahko greſſite za izprichanie pred Szudczem nebezkem budete mogli napervo doneszti? Rechete morebiti, da nizte znali da ov, ali on greh je tak velik, y G. Bogu oduren, y daga tak ztraſsno G. Bog kaſtiguie: à nizte'li chuli vechkrat Prodekatore prodekuvati proti vſzakoiachkem grehom, y pogibeli vekovechne vu koieſze nahagiaiu vſzi greſniki y greſnicze? Eh zahman, zahman budu vſza izprichavania, ar na ſzudu Boſiem meztà nebudu imela; zahmanſzeie uffati vu izprichanie, niſzem znal daie takov, y tulik greh, zahman vu ſzlabozt, ali beteg, daſze ni bilo moguche od niega zderſati, veli Sz. Bernard: *Fruſtra ſibi de infirmitate vel ignorantia blandiuntur, qui ut liberiùs peccent, libenter ignorant.* Ar dabi z-neznaniem mogelſze gdo izprichati, on Gozt od kogaſze danaſni Sz. Evang. ſzpomina prez vſzake dvoinozti bilbiſze izprichal da ni znal kakſze vu gozti hodi, ali kaiti onie dobro znal da akoſze z-neznaniem izpricha, kraly niemu taki odgovori, zakai niſzi znal, niſzili mogel opitati moieh ſzlug koiſzute pozavali? y oni biti bili povedali; Niſzili videl vnoge druge ſduch k-mene vu gozti vu ſznaſneh y oſzebuineh opravah, zakai adda konche nyh niſzi opital? S. Bernard.

Rauno tak na Szudu Boſiem hocheſze vſzake greſne duſſe pripetiti, kad na niega doide ſzmradnum Conſcienczium

ſzvoium, kadaiu Szudecz nebezki pital bude: *Amice quomodo huc intrâſti, non habens veſtem nuptialem?* Priatel kakſzi ſzimo doſſel, nimaiuchi halye ſzvadbene! Kako dabimu hotel recſi, kakovſſ ti bil kerſchenik? kakſzi ſivel? kakſzi zapovedi moie obderſaval? kadeie ſzvadbena halya, toieto lyubav ſzerchena proti mene Bogu, y bliſniemu tvomu? Daſze pak po ſzvadbene halye lyubav zlamenuie, to vuchi Sz. Gregur Papa govorecſi: *Quid debemus intelligere nuptialem veſtem, niſi charitatem? intrat enim ad nuptias, ſed cum nuptiali veſte non intrat, qui in S. Eccleſia exiſtens fidem habet, ſed charitate caret.* Kai moramo razumeti ſzvadbenu halyu, nego lyubav? Prihagia na ſzvadbu, ali ſzvadbenum halyum neprihagia, koi vu Sz. Matere Czirkve buduchi, veru ima, ali lyubavi nima. Kadeie adda lyubav, kade druge dobrote poboſnozt, chiztocha y terplyvnozt vu koich mora vſzaki kerſchenik polek vere ſzvoie ſiveti, koigod ſeli na ſzvadbu vekovechnoga veſzelya doiti? Oh! kai onda pochne vſzaka greſna duſſa, kai y kak odgovariala bude Szudczu nebezkomu videchiſze y poznavaiuchi obterſſenu vſzakoiachkemi grehi, a prez vſzake pak dobrote. Morebiti izprichavalaſze bude da ni znala daſzu ova vſza k-zvelichenſu potrebna? Ali zahman ar *Non ſunt prætextus, & excuſationes apud Deum.* Nikakvi zroki, nikakva izprichania pri Bogu mezta nebudu imeli. Nikai, nikai nebude haſznelo izprichavatiſze z-neznaniem, ar Szudecz nebezki tem takovem taki odgovori, zakai niſzte znali? zato kaiti nizte znati hoteli; niſzemlſ ja moie ſzluge, toieto Prodekatore poſſilyal, tulike Redovnike y Szpovednike dabi tebe na ſzvadbu Veſzelya moiega nebezkoga zvali, koiiſzuti povedali nazveſchaiuch kakſze mora vſzaki terſziti na onu ſzvadbu poyti, y ſzvoiemi peldami put jeſzu kazali po koiemſze mora hoditi, koi ſeleie na ſzvadbu, y gozti vekivechnoga veſzelya doiti, toieto put Sz. Pokore, vu oprave chizte Conſcienczie, prez vſzakoga konche ſzmertnoga greha: Zakai adda nizte nyh poſzluſſali, zakai nizte na nyh gledali, y nyh naſzleduvali? Nizteli chuli povedati od tulikeh ſzvetech

S. Greg. Pap.

teh lyudi, kod od tulikeh szvatov, kem nachinom oni jeszu sive-li, za doyti szrechno na szvadbu y goschenie nebezko koiega szada vusivaiu, y na veke vusivali budu. *Quid ad hæc respondebimus fratres?* Kai na ova odgovorimo Brattia moia draga? nikai ztanovito, nego budemo priszilyeni zamuknuti, kodie zamuknul bil on od kogasze danasni Sz. Evang. szpomina: *At ille obmutuit.* Poznavaiuchisze kriveczem, aeda izprichanie z-neznaniem pred Szudczem nebezkem nebude mezta imelo.

Niti szamo z-Neznaniem, nego takai z-potrebochum izprichatisze nikai nebude hasznelo, za zpoznati tu iztinu, potrudemosze vu perve knige Kralyevzke Sz. Piszma, kade ja nahagiam vu 13. delu, kakszusze negda szpravili y podignuli bili Filisteussi velikum voizkum proti Izraelczem, koij natulikoszusze preztrassili bili videchisze vu ochivezte pogibeli, da od ztraha niszu znali kai zacheti, negoie vszaki miszlil gde, y kakbisze mogel zkriti y szmerti vuyti, kai videchi Kraly Saul, vuchinilie donezti Aldov kogaie szam szvoium rukum G. Bogu alduval za utasitiga, y namolitimusze dabi neprepuztil lyucztva szvoga od nepriatelov obladati, kaiszeie pripetilo, josche pravo Kraly aldova ni dokonchal, daie Samuel Prorok dossel, y pochel ostro karati Saula Kralya, daszeie tak prevzetno pouffal Popouzku chazt obversiti. *Locutúsque est ei Samuel, quid fecisti?* Rekelmuie Samuel, kaiszi vuchinil? koiemu odgovorilie Saul: *Necessitate compulsus obtuli Sacrificium.* Od potreboche priszliyen alduvalszem aldov, videchi tuliku szillu nepriatelzku, y lyucztvo moie besseche, tebe pako, niti niednoga Popa ovde nebuduchi, bilszem priszilyen szam z-Aldovom Boga tasiti, koiemu Samuel je odgovoril: *Stultè egisti, nec custodisti mandatum Domini DEI tui, quæ præcepit tibi; Quòd si non fecisses, jam nunc præparâsset Dominus regnum tuum super Israël in sempiternum, sed ampliùs nequaquam regnum tuum consurget.* Norzkiszi vuchinil, niti niszi zapovedi G. Boga tvoiega obdersaval; kai dabi nebil vuchinil obztalobi, y obchuvalbi bil G. Bog kralyeuztvo tvoie

1. Reg. c. 13.

Izraëlzko navcke, koie odſzada nebude vecs ztalno: Adda potrebocha chloveka izprichati nemore, kaiſzegoder proti Boſie zapovedi chini, y tako krivoſze govori: *Necessitas non habet legem*. Potrebocha nima zapovedi, nato odgovaria Pobosni; y prevucheni Dionyſius Carthuſianus: *Saul mendosè se excusavit, quia non erat necessitas vera, absoluta, & sufficiens.* Saul laslivoſzeie izprichal, ar ni bila prava y zadovolyna potrebocha nyemu Aldova alduvati, znaiuch dobro on da za ztanovito hoche doyti na ſzedmi dan Samuel, zakaiga adda ni chakal? y zato krivoie rekel; *necessitate compulsus.* Od potreboche priſzilyen.

Dionyſius Carthuſian.

Rauno tak y dan danaſni vnogíſze izprichavaiu, kada kakovo zlo dello vuchine, ali koie dobro dello prepuzte chiniti, ter naimre na Sz. Szpovedi, ar pita Szpovednik onoga Tata, ali Tolvaia, zakaiſzi kral y razbial? Taki odgovori: *Necessitate compulsus.* Od potreboche priſzilyen, ar niſzem imel obchem ſiveti, ſiv niſzem mogel vu zemlyu poyti: à nebili bil mogel ſzluſiti, dellati, y tako ſzlusbum, y dellom poſteno ſiveti? Pita Szpovednik onu Divoyku, ali koiu mladu ſznehu, Divoika, Szneha, zakaizteſze prepuztila od onoga Mladencza, ali Zakonzkoga poſzebe obernuti? ah Pater! ſzilumie vuchinil, niſzemſze mogla obraniti; a dabiti bil hotel na mezto chiztoche, halyu ali rubachu iz tela ſzlechi, y ſzilum vzeti, nebiliſze bila branila zubmi y nohtmi? nebili na veſz glaſz krichala, y lyudi na pomoch zvala? bi prez vſzake dvoinozti, zakai adda tem nachinom niſziſze branila onem koijſzu tebe na greh vabili, y primariali? adda vecs preſtimavas tvoie czundravo perknie neg tvoiu chiztochu, y Boſiu miloſchu? *Ab stultè egisti.* Norſzkiſzi chinila. Pita Szpovednik onoga Blaznika zakai blaznis proti G. Bogu, zakai prezmoſno Ime Boſie tak nedoztoino vu vuzta tvoia prijmlyes, kunuchi ſzebe y bliſniega, ſentavaiuch kriſem milem Bogom, priſzeſuchiſze za vſzakum rechium, z-Imenom Boſiem, mukum ſzmertium, ranami Chriſtuſſa Odkupitela tvoiega? Odgovoris da kadatiſze kakva neſzrecha pripeti,

peti, kakova fzila chini y krivicza, na blagu, telu, ali poftenìu, da moras zlo govoriti, ar ni mochi vfzega podnaffati dobrovolyno, nitifze vfzakomu pod pete dati, a gdote toga vuchi? gdote nato fzili? Dabifze tebe tvoy Glavar zagrozil da kadagod Prefz. Ime Bofie blaznech, kunuch, ali prifzefuch vu vuzta tvoia primes, budes moral vu temniczu poyti, ali pri oberlinu jezik vu preczepu derfati: Ali pak tebebi na volyu zpuztil, da akofze ti jeden dan od takovoga zloga govoriena zderfis, vfzaki dan jeden czekin dobis, Oh! kakbi vfzaki na fzvoy jezik pazil, kakbi muchal, y mirouno vfze krivicze terpel, koiebimu gdo chinil, nili to iztina? ter zakai? ah za vuyti jedne male kaftige; ali za zadoblyenie maloga dobichka. G. Bog pako grozifze tebe ô grefna duffa z-mukami peklenzkemi, akofze nebudes zderfavala od zloga govoriena, akolifze pak budes zderfavala, obechaji kralyevztvo nebezko: Zakaizato kai, y kak odgovoris na Szudu Bofiem za tulike tvoie ztrafne blaznozti, kletve, y prifzege? Ah hoches zanemeti na fzpodobu onoga, od kogafze danafni Sz. Evang. fzpomina: *At ille obmutuit.* On pako je zanemel. Od velikoga ztraha nebudes znala kai Szudczu nebezkomu odgovoriti, nitifze budes mogla kak izprichati, ar ako pred Szpovednikom tvoia izprichavania, fzille, y potreboche mezta nimaiu, vnogo menie budu prietna pred Szudczem nebezkem, y kaifzeie onomu nefzrechniaku doiduchenu vu gozti prez fzvadbene halye pripetilo dagaie naimre kraly ofzudil vu fkuru temniczu: *Ligatis manibus, & pedibus mittite eum in tenebras.* Szvezanemi rukami y nogami poztavetega vu temniczu. Tak y z-vami hoche Kraly nebezki vuchiniti ako pred niega doidete fzmradnum Confcienczium, hoche zapovedati vragom peklenem kod fzlugam fzvoie Bofanzke pravicze da duffe vaffe odnefzu vu tmicze peklenzke, kade bude: *Fletus, & ftridor dentium,* vekovechni plach, y fkripanie zubih.

Zakai zato vzemi navuk ô kerfchena duffa Sz. Auguftina S. Auguft. in y niega obderfavai, y je ov: *Quando peccandi tibi libido inceffferit,* Pfal. 54.

ſerit, veniat quaſo in mentem horrendi judicij Chriſti recordatio. Kada tebe doide prilika ali volya greſſiti, ah! nekati doide na pamet onda ztraſſen Szud Chriſtuſſev, na koiega tebe bude doyti, kadſze naimenie nadeiala budes, y onde niemu budes primorana od vſzeh tvoieh misleny, chineny, y govorieny, koichſze niſzi vſſala oude tvoiemu Szpovedniku valuvati, tenek rachun dati, nitiſze budes znala, ali mogla kak izprichati, y polek zaſzluſenia doztoinu placha prieti, ar je on: *Potentiſſimus, quem nemo poteſt effugere; Juſtiſſimus, quem nemo poteſt corrumpere; Sapientiſſimus, quem nemo poteſt latere*, veli Sz. Innocencius Papa on Szudecz nebezki je naizmoſneſſi, komu nigdor nemore vuyti, Naipravichneſſi koga nigdor nemore vkaniti, Naimudreſſi pred kemſze nigdor nemore zkriti, pred koiem: *Latere erit impoſſibile, apparere intolerabile*, veli Sz. Anſelmus, zkritiſze nebude moguche, pred nym ztati nebudeſze moglo podnaſſati od velikoga ztraha, y oſtreh rachunov, koie bude potrebuval, ne ſzamo od grehov, nego y dobreh del, kakovem nakaneniem, y pobosnoztium ona jeſzu vuchiniena bila?

S. Innoc. lib. 3. de contem. mundi.

S. Anſelm.

Adda ò D. K. kakgoder ſeleis pred niega doyti, pred nym vu davaniu rachunov pravichna obztati, takſze terſzi ſiveti vu chiztoche Conſcienczie, krichi, y zdihavai poguſche k-niemu: *Juſte Judex ultionis, donum fac remiſſionis, ante diem rationis.* Oh Szudecz pravichni! ſzmilniſze mene, y oprozti mene grehe moie, pervo negmi bude poyti pred te, od ſitka moiega rachunov davat: *Preces mea non ſunt digna, ſed tu bonus fac benigne, ne perenni cremer igne.* Iztinaie, zpoznavam, y valuiem da niſzem vreden dabi proſnie, y molitve moie, od tebe poſzluhniene bile. Ali ti koiſzi dobrota vekovechna, y koiega miloſzerdnozt nima kraia ni koncza, budimi miloztiven na moie zkradnie vure, da zkruſſenem ſzerczem preminem, y od tebe vu vekovechni ogeny oſzugien nebudem, Amen.

DVA-

DVADESZETA NEDELYA PO TROJAKEH.

Vera prez dobreh dèl, je mertva, ar szamum Verum prez dobroga chinenia nemoreſze vu nebo doyti.

Credidit homo ſermoni, quem dixit ei JESUS, *& ibat.* Joan. c. 4. v. 5.

Veruvalie chlovek rechi, koiumuie rekel JESUS, y poſſelie.

Ko ja danaſni dan vaſz N.N. opitam, kakoviſzu kotrigi naipotrebneſſi chloveku putniku, za doyti na odlucheno mezto kam kàni y czilya poyti? derſim dami vſzaki naipriprozteſſi odgovori, daſzumu naipotrebneſſe ochi, y noge, y pravo receſe, ar ſzlepczu kruto teſko je putuvati, onomu pako koi nog nima, zeuſzema ni moguche hoditi. N.N. miſzmo vſzi putniki koij na ovom ſzvetu ſivemo, kod Sz. Job govori ſzam od ſzebe: *Advena ſum apud te, & peregrinus*, ar nimamo ovde ztalnoga mezta, nego buduchega vekovechnoga iſchemo: *Non habemus hic manentem civitatem, ſed futuram inquirimus.* Akolinam koi zmed ovch dveh kotrigov zmu-

Job. 19. v. 12.

Heb. 13. v. 14.

zmaka, kak budemo putuvali? Po koieh kotrigeh Sz. Navuchiteli, naimre pak Sz. Gregur Papa razmeiu Sz. Veru z-dobremi dèli, ar veli dasze po Ocheh razme Vera, po nogah pako dobra dèla, komu god adda zmanka koigod kotrig od oveh dveh, ochi naimre, illiti Vera, ali pak noge; toieto dobra dela, ta takov nigdar nesche doyti na mezto, y varas, vekovechne dike nebezke proti koiesze putuie, kakti niszu doszpeli poganini, y sidovi, niti nigdar dozpeti nehte, ar ovi zeuvszemi krivoverniki, vu szvoie krive vere jeszu szlepi, y kod tuliki szlepczi blyude od puta pelyaiuchega proti Dike nebezke, nehtechi vzeti zapovedi Bosie: Sidovi pako vzemsi zapovedi Bosie, alijh nehtesse obdersavati, niti polek nyh siveti, y tako santavi, y hromi prez nog dobreh del, prepaliszu, y prepadaiu za poganini vu glubinu muk peklenz-keh: *Rectè, inquit, potest cæco gentilis populus, claudo autem Judaicus comparari: Gentilis enim quasi oculos non habuit, quia non recepta lege non vidit, quo ire debuisset; & Judaicus habens oculos claudus fuit, quia legem quidem tenuit, sed in ea gressum boni operis non tetendit.* Rauno tak moresze recsi od vszakoga kerschenoga chloveka, kodsze od Sidovov govori, arsze za kerschenike derse, ali polek zapovedih Bosieh nesivu, niti szvoie kerschanzke vere z-dobrem sivlyeniem polek Bosieh zapovedih nekasu, zato kakti hrom na nogah nemore hoditi, nit kambi rad, zaiti, tak niti kerschenik prez dobreh del, szvoium verum nigdar nedoide vu diku nebezku, vu koiu czilya, y seleie doyti. Ni takov bil on Kralicz od kogasze danasni Sz. Evang. szpomina: *Erat quidam Regulus, cujus filius infirmabatur.* Besse nekoi kralicz, koiega szin bilie betessen, koi kralicz doznansi da JESUS mimo prehagia, tekelie on szam knyemu proszechiga dabimu szina ozdravel, y od szmerti oszlobodil, arie jur umiral, koiemu odgovorilie JESUS gledech na veliku niegovu veru. *Vade, filius tuus vivit.* Odhagai nazad domov, ar tvoy szin sive. *Credidit homo sermoni, quem dixit ei JESUS, & ibat.* Veruvah chlovek rechem koiemuie rekel JESUS, nut ochih prave vere, *& ibat.*

S.Gregorius lib. 19. moral. c. 21.

Nut

Nut nog, dobreh dèl. Odkud N.N. morefzi vfraki lepu peldu, y navuk vzeti, kak polek ochijh prave Sz. Kerfchanzke Katolichanzke vere, mora vfzaki imati noge dobreh del, toieto ni dozta znati na pamet Sz. Bofie zapovedi, negoie potreba nye obderfavati, y polak nyh vu dobrotah verno G. Bogu fzlufiti, koifze god feleie vu nebu z-Bogom naveke vefzeliti, kod to obilneie pokazati hochu.

Vfzakomu adda Kerfcheniku Bofiemu naipervo potrebaie znati kai je Sz. Vera? Vucheni Teologuffi nyu izpifzuiu ovak: *Fides nihil eft aliud, quàm habitus intellectûs, quo nos videntes, certè, & infallibiliter omnia credimus, quæ ab Ecclefia, Deo revelante, proponuntur.* Vera nikai ne drugo, nego jedno ztalno veruvanie, jeden dar iz nebefz dan, y uleian vu naffe duffe, po koiem mi veruiemo tverdno vfze ono kai je odkrito Sz. Matere Czirkve od Duha Sz. koi nyu rauna, da pacfe ne fzamo ona koiafzu odkrita, y popifzana, nego tulikai y ona koiafze nevide, niti popifzana nifzu. *Fides eft donum Dei, ac lumen, quo illuftratus homo firmiter affentitur omnibus, quæ Deus revelavit, & nobis per Ecclefiam credenda propofuit, five fcripta illa fint, five non fint.* Vera je dar Bofi, y fzvetlozt, koium rafzvetchen chlovek ztalno veruie vfza koiaie G. Bog ochituval, y nam po Sz. Matere Czirkve veruvati zapovedal; alifzu popifzana ona, ali nifzu: Ovo pak veruvanie neztoí fzamo vu razumu, fzerczu, y vu duffe; nego y vu volye, toieto vu izkazuvaniu dellom ono kaifze razumom veruie, ar veli Sz. Jakop Apoftol: *Fides fine operibus mortua eft.* Vera prez chinov je mertva, koiu iztinu potvergiuie Sz. Tridentinzko Szpravifche: *Si quis dixerit folâ fide impium juftificari poffe, ita ut intelligat nihil aliud requiri, anathema fit.* Ako gdo recfe dafze fzamum verum grefnik zvelichiti more, tak razumeufi damu drugo nikai ni potrebno dobra chiniti, nai bude proklet, kai vfze laglye moremo zpoznati iz prilik koienam napervo Sz. Otczi dauaiu, kakti Sz. Ivan Chryfoftomus koi ovak veli: *Sicut lucerna non quidem ex olea accenditur, fed per oleum nutritur; fic fides non quidem ex opere*

Jacob. c. 2. v. 20.

S. Jo. Chryf. of. in. hom. 18.

nascitur, sed per opera nutritur. Kakti lescherba ali lampas nevusissesze od olya, negosze z-olyem zdersava vu szvetlozti; tak vera neporagiasze iz dèl, illi dobreh chinov, negosze z-dobremi deli krepi, y jachi, y nadalye ov izti Sz. Navuchitel vu drugom meztu govori: *Sicut quamdiu radix est viva, necesse est, ut ramos producat, & folia, si autem non produxerit, intelligis quòd radix in terra sicca sit; sic quamdiu fides cordis intra est, semper germinat opera bona.* Kakti doklamgod koren vu zemlye je siv y friseg, potrebaie da poragia szversie y liztie, ako pak toga nechini? tak vszaki miszli y veruie, daie koren szuh vu zemlye; Rauno tak rechisze more od vere doklamgod je siva vu szerczu chlovechanzkom, poragia vnoga dobra dela, ako pak neporagia? tak vera je mertva; Iz chesza vszega izpelyatisze more y zklenuti mora da kaktigod drevo ako ima koren friseg mora van iz szebe poragiati, y goniti mladicze, liztie, czvetie, szad, kai ako nevuchini? vszako naipriprosztesse dete szudi daie ono drevo szuho, y mertvo; Tak takai rechisze more od vszakoga kerschenika chloveka, da ako nedoprinassa szada dobreh del, kada konche koia zapoved Bosia kai zapoveda, ali prepoveda chiniti, ter polek nye nesive, toga takovoga vera akoli ni zeuszema mertva, tak moresze szuditi da nazkorom umreti mora, ar veli Sz. Gregur: *Vera fides est, quæ huic, quod dicit, moribus non contradicit.* Prava vera je, koia onomu kai govori, chinmi neprigovaria.

S. Gregorius hom. 19. in Evang.

Pisse Plutarkus vu sitku velikoga Kralya Alexandra, daie vu niegovom seregu bil jeden szoldat ztraslyvoga szercza vu harczu szuproti nepriatelu, koiega opitalie Kraly kaksze zove, koiemuie odgovoril szoldat damuie Alexander ime, kai razumeusi Kraly oztromuie odgovoril: *Aut muta nomen, aut gere te ut Alexander.* Ali premeni ime, alisze dersi kakti Alexander, hotechimu recsi tisze zoves imenom moiem koiszem tak szerchen Junak, y vszega zkoro szveta Gozpodar, zdelomsze pako kases daszi jeden Babiak prez szercza y batrivozti, zatoizto ali premeni ime, alime naszledui vu boiu

szer-

szerchenosze voiuiuch szuproti nepriatelom, ar ovum tvoium ztraslivoztium velik spot, mene y imenu moiemu glaszovitomu chinis.

Nekai szpodobnoga morem ja takai tebe ô kerscheni gresni chlovek recsi, videchite szamem imenom kerschenika, sivlyeniem pako y segami poganina, zakaizato: *Aut muta nomen, aut gere te ut Christianum decet.* Ali premeni ime, alizse dersi, kodsze kerschenika doztoie, sivuchi polek navuka Sz. Paula Apost. *Imitatores mei estote, sicut & ego Christi sum.* Naszledniki moij budete, kodszem y ja Christussev, toieto hoche recsi, da akoszmo pravi kerscheniki, y ime Christussevo noszimo, potrebaie da Christussa naszleduiemo, ar veli Sz. Augustin: *Christiani nomen ille frustrà sortitur, qui Christum minimè imitatur, quid enim tibi prodest vocari, quod non es, & nomen usurpare alienum.* Kerschanzko ime zahman on noszi, koi Christussa nenaszleduie, ar kai haszne tebe ozavatisze ono kai niszi, y lyuczkem imenomsze dichiti: *Sed si Christianum te esse delectat, quæ Christianitatis sunt, gere; & meritò tibi Christianum nomen assume.* Nego akotie drago kerschenikom bitti, koiasze kerschenika doztoiaiu chini, y polek zapovedih Bosieh, polek Sz. Evangeliuma sivi, Christussa vu vszeh dobrotah naszledui, koi govori: *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Peldusze m dal, y oztavil za vekovechni szpomenek vszem kerschenikom, da kakszem ja vu lyubavi poniznozti, y oztaleh dobrotah sivel, rauno tak da y oni chinè, y sivu mene naszleduiuch, ako seleiu y hotte za menum y k-mene vu nebo doyti, y zato Sz. Jakop Apost. opomina marlivo vsze one kerschenike, koijse z-kerschanzkem imenom diche, à sivu pako poganinzki: *Quid proderit, si fidem dicat se quis habere, opera autem non habet: numquid poterit fides salvare illum?* Kai pomochi more, ali haszneti, dasze gdo z-verum kerschanzkum hvali, y dichi, chinov pako kerschanzkeh nima, ar Christussa nenaszleduie, niti navukov y zapovedih Christusseveh neobdersava, stima morebiti gdo dasze szamum verum

1. Cor. c. 4. v. 16.

S. August. de verb. Apost.

Joan. c. 13. v. 15.

Jacob. c. 2. v. 14.

rum zvelichiti bude mogel ? Eh *Fides ſine operibus mortua eſt.* Vera prez dobreh dèl je mertva, toieto ſzama vera prez dobreh del nikai nehaſzne, niti nepomaſe k-duſsnomu zvelicheniu.

Ovde chuiem nekoie ſzuproti moiem, niti ſzamo moiem; nego y ſzuproti Sz. Jakopa Apoſt. rechèm govoriti, da naimre kerſchenik ſzvoium verum kerſchanzkum katolichanzkum y prez drugeh dobreh del zvelichitiſze more, polek oneh Marci c. 16. v. 16. Sz. Marka Evang. rechi: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſalvus erit.* Ko veruval bude, y okerſchen bude, zvelichen bude. Sz. Joan. c. 3. v. 36. pako Janus Evang. veli: *Qui autem incredulus eſt, non videbit vitam, ſed ira Dei manet ſuper eum.* Koi pako neveruvan je, nebude videl ſitka, nego ſzerditozt Boſia ztoì zverhu niega, kade ova dva Sz. Evangeliſte nikaiſze neſzpominaiu iz dobreh dèl, addaijh k-vere ni potrebno, y tako doztaie ſzama prava ſzveta naſſa vera prez drugeh dobreh dèl k-naſſemu duſsnomu zvelicheniu.

Polahko Bratia moia draga, ja vam na to ovak odgovariam, da vſzi oni koij goder ſzmeiu preuzetno receſi daie vera prez dobreh dèl dozta k-zvelicheniu, jeſzu Heretniki, Szini, y naſzledniki Martina Luteruſſa, niti ja toga ſzam od ſzebe negovorim, nego po naputcheniu Sz. Otcza Auguſtina. Koi vam takovem ovak govorì: Kerſchenik koi dobro veruies, a zlo ſives, nehvaliſze verum tvoium; nitiſze vu nyu neuffai, ar kruto mala, ali zeuſzema niedna razlika ni megy tobum, y megy poganinom, kako to? Ovak, povecsmi ô kerſchenik kaiſze tebe vidi, y kak ti razluchiti mores jednoga chloveka ztoiechega zapertemi ochima na ſzredi ſzunchene ſzvetlozti; od onoga, koi vu tmicze ztoì odpertemi ochima? Receſes prez vſzake dvoinozti daſze jeden od drugoga nikai neluche, ali kruto malo kai, y pravo: Szada pako velim ja ovak, vkup Sz. Auguſtinom, da kulikogodſze ova dva ſzlepaka megy ſzobum lùche, tuliko y vi z-S. Auguſt. Heretniki, Luterani, y Poganini. *Paganus benè vivens patentibus oculis eſt in tenebris, quia non agnoſcit lucem ſuam Dominum,*

num: Christianus autem male vivens, in luce quidem est, sed clausis oculis. Poganin koi polek nature szvoie sive dobro, ima iztinaie ochi odperte, ali vu tmicze krive szvoie vere sive, ar nezpoznava pravoga G. Boga: Kerschenik pako koi zlo sive, iztinaie da je na szredi szvetlozti, ali zapertemi ochima, ar zlo chinechi nesche videti, ni gledati onoga, koiega ime noszi; *Et sicut nihil prodest aperire oculos, si quis sit in tenebris; ita nihil prodest esse in luce, si clausi sunt oculi*, govori Sz. Augustin, y kakti nikai nepomase odpirati ochi, ako gdo je vu tmicze; tak nikai nepomase bitti vu szvetlozti, ako zaperte jeszu ochi: Idem.

Daie jeden poganin koi dobro sive, y daie jeden kerschenik koi zlo sive, toie vsze jedno, da pacse je vnogo gorie bitti kerschenikom ter zlo siveti, neg bitti Poganom ter dobro siveti: Da jeden sziromah hodi raztergan, nimu zameriti; nego da jeden bogati Gozpon hodi vesz czundrav kakti koi petlyar, y polek blaga szvoiega od nevolye y glada pogiblye, oh toie spota y szramote vredno, ar mu vszaki szpametni more zameriti y od niega pravichno govoriti, ovoie jeden veliki norcz, y nikakvoga pomiluvania vreden, arbisze mogel lepo opravlyati, y dobro hraniti, ter nemara y nesche, odkud Duh Sz. govori po mudrom Salamonu: *Quid prodest stulto habere divitias, cum sapientiam emere non possit.* Kai haszne norczu imeti bogacztva, ako mudrozti kupiti nemore; Takoveh norczev y szadasnie vreme oh Bose! kulikoszeyh na szvetu nahagia. Prov. c. 17. v 16.

Ar dabi ja vezda vasz ò N.N. jednoga za drugem po redu zachel izpitavati, kodszu negda mornari izpitavali Jonassa Proroka: *Quod est opus tuum?* Kakovoie dello tvoie? Bratte, Szeztra, kakovo dello, kakov poszel je tvoy? kai chinis, kak sives? kulikobisze naslo zmegy vszeh vasz, koij bimi po pravicze odgovoriti mogli onak kodie odgovoril Jonas Mornarom? *Hebraus ego sum, & Dominum Deum cœli ego timeo.* Hebreus ja jeszem, y Gozpona Boga nebezkoga jasze boim, ali pak kod 70. Mudreh tolnachi: *Servus Domini ego sum, &* Jonae. I. v. 8.

Dominum Deum cæli ego timeo. Szluga Gozponov ja jeszem, y Gozpona Boga nebezkoga jasze boim, y niega molim; Kuliko, kai ſtimate naslobisze szadaſnie vreme, nevelim po vszem szvetu, ali po vszem naſſem Horvatczkom Orszagu, nego liztor megy vami koijme poszluſſate, takoveh? oh! Bogbi hotel dabi jeden szam szamehni po pravicze to od szebe mogel recſi, alisze kruto boim daga niedinzkoga ni.

Ar kak hochete da to od szebe reku oni, koij oztavivſi pravoga ſivoga G. Boga na ztran, izizkavaiu kaikakve vragulie, y czoprie, paſse nye szami chinè, vu nye veruiu, y vechsze vſſaiu neg vu Ztvoritela szvoga: kak hochete da to od szebe rekù daſsze G. Boga boiè, y niega chazte oni, koij preszlauno Ime niegovo ſpotaiu, pſane, y proti niemu blazne, ſnym kunch, priszeſuch, y blaznech.

Kak kochete da iztinzki rekù, da G. Boga mole, y niegasze boiè oni, koij malo kteri Szvetek, à delavnik nigdar Sz. Meſſu poszluſſaiu, y ako poszluſſaiu, pod nyum vech greha chinè neg Boga mole, na poszvetna vech miszle neg na nebezka, po szvetkeh vexe y teſeſſe opravke opravlyaiu neg po delaune dneve, koi od leta do leta teſkosze szpovedaiu, niti czelo letto Sz. Prodeke nepoſzluſſaiu. NB. Ovaksze more rècſi od oztaleh greſnikov, koij Zapovedi Boſie prekerſavaiuch vecs Vragu neg G. Bogu szluſe. Koiu preveliku ludozt y neszpametnozt neszrechneh greſnikov premislyavaiuch Sz. Biſkup Salvianus na veſz glaſz krichì: *Ubi eſt nunc* S. Salvianus Episc. *Catholica Fides, quam credimus? ubi eſt pietas, & caſtitatis opera, quæ diſcimus? Evangelia legimus, & impudici ſumus? Apoſtolos audimus, & inebriamur? Chriſtum ſequimur, & blaſphemamus? Probam legem nos habere dicimus, & improbam vitam gerimus.* Oh! ter kam, y nakai je doszpel narod kerſchanzki? kadeie Vera Katolichanzka z-koiumsze kerſcheniki diche? Kadeie poboſnozt, kade chiztocha, kade osztale kerſchanzke dobrote, koiehszmosze duſni vuchiti, y vu nyh terszititi ſiveti? Cſtemo, y cſteti poszluſſamo Sz. Evangelium, ter josche vu odurneh greheh ſivemo? Apoſtole y Nameztnike

nike nyhove Prodekatore poszlussamo, tersze vecs za gerlo y telo zkerbimo neg za nebo y dussu sivuchi vu iakomoztiah, pianztvu, y nechiztochah? Christussa naszleduiemo, ter proti niemu blaznimo, govorimo da imamo lepe zapovedi, ter merzko proti nym gressimo, tak krichì, y taksze tusi Sz. Biskup Salvianus.

Ja pako velim da szadasnie neszrechno vreme je takovo, da vnogi kerscheniki koijbisze morali dichiti szvoiem kerschanzkem imenom, szramuiusze siveti kodsze kerschenika doztoie, arsze szramuiu vu Czirkve pobosno Boga moliti, gusche krat z-Chiszlom vu rukah videti, y na szpoved hoditi, Sz. Sacramentum ali na processiah, ali k-betesnikom zprevagiati, jednum rechium szramuiusze vu pobosnozti poniznozti, chiztoche, y oztaleh kerschanzkeh dobrotah siveti, G. Bogu Ztvoritelu y Odkupitelu szvoiemu szlusiti, y niegove Sz. Zapovedi obdersavati; Bose vszamoguchi! Poszlussaite kerscheniki kai ovde na spot y szramotu vassu hochu recsi; Nieden Turchin neszramuiesze po Turzki siveti, nit Sidov po Sidovzki nit Heretnit po heretichanzki, nit Poganin po poganinzki; Kerschenik pako szam szramuiesze szvoium verum, szvoiem Bogom, y po kerschanzki polek niegoveh Sz. Zapovedih siveti, sivuch niega chaztiti, y moliti: Ah! niszu ni tak chinili Szvetczi Bosi, koij za pokazatisze pravi kerscheniki, niszusze szramuvali sitek na szmert dati, arszeie puztil Sz. Louvrencz na rosteru pechi; Sz. Stefan kamenuvati, Sz. Bartol na meh odreti; Sz. Apostoli, y Muchenniki vszakoiachke pregone, y muke terpeti, y terpech Christussa Odkupitela szvoga naszleduvati. Szadasnie pako vreme nahagiaiusze vnogi y prevnogi kerscheniki, koij ne szamo nehtesze kazati kod kerscheniki, negosze szilum kasu Turczi, Sidovi, Heretniki, Poganini, od koiehsze more recsi: *Fideliter credunt, & gentiliter vivunt.* Verno veruiu, ali poganinzko sivu, ar sivu kako dabi nebilo neba, niti pekla, szuda Bosiega, niti Boga. *Fideliter credunt, & Hebraicè vivunt.* Verno veruiu, y po Sidovzki sivu, pridaiem ja, ar sivu vu

Czi-

Cziganiah y vszurah vexeh neg Sidovi, kodsze to vszaki dan vidi, y zpoznava da gde gdo koga vkaniti more, za szrechnogasze dersi: Ako pak recsem josche vecs da naimre: *Fideliter credunt, sed Mahumeticè vivunt.* Verno veruiu, ali po Turzki sivu, ar sivu vu nechiztochah vszakoiachkeh gorie y odurneie ne szamo od Turkov, nego y od neme sivine.

N.N. jasze vffam y veruiem da vi vszi koiehvasz ovde pred menum vidim jezte pravo okerscheni, y tako dazte pravi Bosi kerscheniki, aliszem priszilyen recsi na szpodobu onoga plemenitoga chloveka iz Kartagine, koi od mladozti szvoie buduchi odhranien vu Rimu, potlamie na dobu doffel, y od szvoie Obchine Kartaginenzke chez nekuliko vremena kakti Ablegatus poszlan k-Rimzkomu Senatuffu, doiduchi vu Rim chez nekuliko leth, y naiduchi vu Rimu vsze druge, y drugacheffe ssege, negieie on oztavil bil, da naimre vech ni videl megy Rimlyani one lyubavi proti Bogu, y blisniemu, nikakve pobosnozti vu Sz. Czirkvah, nikakve chednozti na vuliczah, nikakve iztine na piaczu y staczuneh, nikakve praviczе na vechnicze; Nego pouszud jal, nazlob, gizdozt, zkupozt, pianztvo, czigani e, lotrie, praznozti, y vszakoiachki odurni grehi da gozpodare, zato zakriknulie na vesz glasz od velikoga chuda kakti oszupnien. *Quid hoc video ò Roma!* Kai to vidim ò Rim! *Ah! video Romam, sed mores Romanorum non video.* Ah! vidim, vidim dobro tebe ò Rimzki Varas, ali oneh perveh dobreh y szveteh sseg ztareh negdasnieh Rimlyanov nevidim, vidim pun Varas lyucztva Rimzkoga, ali prez pobosnozti, prez poniznozti, prez chednozti, prez lyubavi y miloszerdnozti, prez vszakeh dobroth.

Rauno tak morem y ja recsi od szadasniega vremena kerschenikov. *Video Christianitatem, sed mores Christianorum non video. Confitentur se nôsse Deum, factis autem negant.* Valuiu y zpoznavaiu pravoga jedinoga G. Boga troiega vu personah, jedinoga vu Bosanztvu, aliga z-chini, y sivlyeniem szvoiem zataiuiu sivuchi vsze drugach neg on zapoveda, vszaki dan vu nove vexe, y vexe grehe prepadaiuch, nemiszlech

lech na Boga, nit na veru, na nebo, nit na pekel, à vnogo menie na jedinu milu dufficzu ſzvoiu, koioi bude poyti na oſter ſzud Boſi, rachunov davat od vere ſzvoie, kaiſzu naimre veruvali, y ono kaiſzu veruvali, kakſzu obderſavali, y polek vere ſzvoie ſiveli, dobro ali zlo? y polek zaſzluſenia na onom ztraſnom ſzudu chuti budu morali iz vuzt Szudcza nebezkoga ſentenczia ali blaſenztva, ali pak proklecztva vekovechnoga: *Confitentur, confitentur ſe noſſe Deum, factis autem negant.* Szpovedaiu da znaiu za pravoga ſivoga Boga Ztvoritela neba y zemlyè, y Odkupitela naſſega koi doide ſzudit ſive, y mertve, ali z-chini, y ſivlyeniem ſzvoiem to taiè, ſivuch prez mertuka, y razloga, kako dabi nemorali nigdar vmreti, y na ſzud Boſi doyti, zato morem ja od ſzadasniega vremena kerſchanztva recſi, kodie negda Sz. Pavel Apoſt. od onoga vremena lyudi piſzal vu ſzvoiem liztu Rimlyanom, govorecſi: *Exinanita eſt fides, abolita eſt promiſſio.* Rom. c. 4. v. 14. Zkonchalaſzeie vera, neztaloie obechania, koie vſzaki kerſchenik na Sz. Kerztu je obechal, kadie od Popa bil pitan, Odgovarias ſze vragu y vſzem pompam niegovem? vſzaki je odgovoril y obechal, odgovariam, kakſze pako ſzada ovo obechanie od kerſchenikov obderſava? koij vech vragu neg Bogu ſzluſe, verneie vraſie neg Boſie zapovedi obderſavaiu, ar veli Sz. Gregur Papa: *Ille ſolùm veraciter credit, qui exercet operando, quod credit.* S. Greg. lib. de fide. On ſzam iztinzki veruie, koi izpuniuie dellom ono kai veruie, da to leglye, y bolye bude vſzaki mogel razumeti, pitam ja vſzakoga ovak.

Ti ò moy kerſchenik koiſze tvoium verum dichis, povecs ti mene kai ti veruies? Prez vſzake dvoinozti ti mene odgovoris: *Credo in Deum Patrem Omnipotentem.* Ja veruiem vu Otcza Boga vſzamoguchega, akoli to veruies? *Operibus demonſtra mihi fidem tuam.* Z-chini pokaſimi veru tvoiu, kadaſzi naimre ti vu kakove nevolye, betegu, ſziromaſtvu, ali pregonu, veruiesli ti da Otecz Bog nebezki, koi vſza chuie, vidi, y zna, da tulikaiſſe vidi, y zna vſze tvoie nevolye? Veruiesli da on, koiega volyum ali konche prepuſcheniem

vſze ſzuprotivchine zverhu tebe dohagiaiu, on tulikai kakti vſzamoguchen Bog morete vſzega oſzloboditi zla, y vſzem dobrem tebe nadeliti? Oh Pater! kakovbi ja kerſchenik bil dabi toga neveruval? Ako pak veruies? zakai kunes, blaznis, vſze vrage y czopernike zezavas, y pri nyh pomochi iſches? Zakai vexe vffanie, vu lyudi, y vragulie kaikakve poztavlyas, neg vu zmoſnoga G. Boga tvoga? takliſze vu niega veruie? takliſze po kerſchanzko ſive?

Kai dalye vu Sz. Vere molis? *Et in JEſum Chriſtum Filium eius unicum Dominum noſtrum.* Vu JEſuſſa Chriſtuſſa Szina niegovoga jedinoga Gozpona naſſega, veruiesli to? da naimre ov mili razpeti JESUS je pravi Szin Otcza Boga nebezkoga? Koi za lyubav tvoiu je muku preterpel, kerv iztochil, y na kriſu razpet umerl; Koi tebe bude ſzudil, y vekovechnu ſentencziu ali blaſenztva, ali proklecztva zverhu tebe daval; Akoli to veruies, zakai y ti niega nelyubis? zakai ti za lyubav niegovu tvoie nevolye telovne neterpis dobrovolyno? zakaimuſze zahvalnoga neizkaſuies? nego pache proti niemu blaznis, niegovo Preſz. Ime pſanis, ſnymſze kunes, krivo priſzeſes, y ztvoiemi grehi niega znovich na Hebr. c. 6. v. 6. kris razpinias: *Rurſum crucifigentes Filium Dei*, veli Sz. Pavel: Bude morebiti na ſzudu niegovom tebe tvoia vera branila pred nym, y tebe zvelichiti bude mogla prez dobreh del? pacſe z-tulikemi neizbroienemi grehi tvoiemi? Eh kakſze lyuto vu tom vkaniuies. NB. *Sic diſcurre per reliquos fidei articulos.*

Kulikovaſzie pak ovde pred menum kerſchenikov prez vere, prez ztraha, y prez lyubavi Boſie? koijſze z-imenom kerſchanzkem diche, à ſzramuiuſze kerſchanzki ſiveti, veruiu vu Muku y Miloſzerdnozt Boſiu, aliſze za dobra dela, y ſzveto ſivlyenie nemaraiu, nego poſeleniam ſzvoiem ſzlobodnu vuzdu puſchaiuch gorie ne ſzamo od Sidovov, Turkov, y Poganinov, nego y od izte neme ſivine ſivu, terſze ti takovi vffaiu zvelichiti? Eh! nikai menie nego to, ar: *Fides ſine operibus mortua eſt.* Vera prez dobreh del mertva je, veli Sz. Jakop

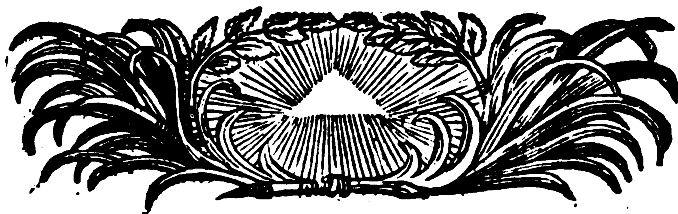
Jakop, Sz. pako Pavel Apoſtol ſzam od ſzebe govori: *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil ſum, nihil mihi prodeſt.* Ako budem imel vſzu veru takovu y tak veliku da budem mogel gore iz jednoga mezta na drugo premeſchati, lyubavi pako ako proti Bogu y bliſniemu imel nebudem, nikaimi vſza vera nepomaſe: Da pacſe y Sz. Ivan Chryſoſtomus ovak lepo vſze neſzpametne greſne kerſchenike vuchi: *Non quia ſacrati fontis aquas ingreſſus fidelis quiſpiam eſſe agnoſcitur; ſed à moribus, ſed ab aſpectu, à ſermone, à comitibus.* Nezpoznavaſze kerſchenikom vſzaki on koi je okerſchen, ar buduchi chlovek chloveku ſzpodoben, more koi turchin, ſidov, ali poganin zmeſsatiſze megy kerſchenike, y nebudeſze mogel po ſzamom kerztu kerſchenik razluchiti od nyh, nego kakſze razluchiti y zpoznati more daie gdo pravi Boſi kerſchenik? *A moribus, ab aſpectu, à ſermone, à comitibus.* Od dobreh ſeg, toie to ako gdo rad vu Czirkvu k-Boſie ſzlusbe hodi, vu nyeſze chedno derſi, y poboſno G. Boga moli, ako gdo rad Preſz. Sacrament zprevagia na Proceſſiah, ali k-beteſnikom, kadſze noſzi, ar toga vſzega krivoverczi nechine: *Ab aſpectu.* Po chednom pogledu, ako gdo nezbriva z-ochima ſzvoiemi kudmu ni potrebno, naimre po oneh obrazeh, y meztah kud ni ſzlobodno nit doztoino jednomu kerſcheniku gledati, ter navlaztito vu Sz. Czirkvah, y pred Sz. Sacramentom. *A ſermone.* Ako gdo rad od Boga, neba, pekla, y ſzuda Boſiega, kai chuie, y govori, kai poganini nechine, niti neveruiu. *A comitibus.* Od Paidaſtva, zkemſze naimre gdo rad paidaſſi, z-poſtenemi ali nepoſtenemi, greſnemi, ali Bogaboiechemi Kerſcheniki, ali pak kai je joſche gorie, daſze naimre raiſſi paidaſſi z-Luterani, Kalvini, y Poganini raiſſi neg z-kerſcheniki, ter kakſze od toga takovoga nebude moglo recſi da ov ni pravi kerſchenik, ali ako y je? takie liztor imenom, à ne kerſchanzkem ſivlyeniem, y tako zklenutiſze mora z-onem iztinzkem Sz. Jakopa govorieniem: *Fides ſine ope-*

1\. Cor. c. 13. v. 2.

Joan. Chryſ.

operibus mortua eſt. Vera ſzama prez dobreh del je mertva, y k-duſsnomu zvelicheniu nikai nepomaſe.

Zakaizato dokanchem moie govorienie z-rechmi, danaſniega Sz. Evangeliuma, z-koiemiſzemie y pochel naimre od onoga kralicza koi doiduchi pred Chriſtuſſa z-velikum verum molitſze za Szina ſzvoga vmiraiuchega, koiega veru y vffanie videchi Szin Boſi rekelmuie: *Vade, filius tuus vivit.* Poydi domov nazad, ar tvoy ſzin ſive, kai razumeuſi kralicz veruvalie prez vſzake dvoinozti rechem iz vuzt vekovechne iztine ſziduchem, *Credidit homo ſermoni*, y z-poniznum zahvalnoztium poſſelie: *Et ibat,* Tak y ti ò moy kerſchenik duſſen jeſzi veruvati naipervo vſza ona, koia tebe G. Bog po Sz. Matere Czirkve veruvati zapoveda, potlam pak obderſavai Boſie zapovedi y Czirkvene, polek nyh terſziſze ſiveti vu vſzeh dobrotah, ako ſeleies pri Chriſtuſſu vu nebu z-Blaſenemi Kerſchanzkemi duſſiczami na vekeſze veſzeliti, Amen.

DVA-

DVADESZETA J PERVA NEDELYA PO TROJAKEH.

Kakſze vſzaki kerſchenik vu vſzeh ſzvoieh tugah, y nevolyah mora terplyvnoga pokazati ; vſza dobrovolyno za lyubav Boſiu podnaſſaiuchi.

Tradidit eum Tortoribus. Matth. c. 18. v. 34.

Zruchilie niega Haharom.

Akva ſzlusba , takva placha ; kakva pregreſka , takva kaſtiga ; kakovo zaſzluſenie : takovo y oſzugienie ; nili iztina da mora bitti ? Ah tuſni adda y neſzrechni naſſi pervi Otczi Adam y Eva ! koiem buduchi od G. Boga pod oblazt izruchen Paradiſus zemelyzki , pun radozti y veſzelya , pun dobrote , y lepote , pun ſzlazti y naſzladnozti , koiega pak oni vu malom vremenu ladaiuch ludo y neſzpametno na jeden zemelzki pekel jeſzu premenili , zbok cheſza polek zaſzluſenia ſzvoga oſzugieni jeſzu bili od Boſanzke Pravicze ne ſzamo vu vekovechne tmicze zeuſzem oztankom ſzvoiem ; Nego joſche y na ovom ſzvetu , je nyh y znami

zkupa podvergla pod oblazt vszakoiachke fele Haharom, toieto vszakoiachkem tugam y nevolyam telovnem, kodszu naimre oni betegi, pregoni, sziromaſtvo, y vszakoiachke neszreche. Koij nasz vnogo gorie muche y tràpe, negszu muchili, y tràpili szlugu onoga kralya, od koiegasse danasſni Sz. Evangelium szpomina govorecsi: *Tradidit eum Tortoribus*, Zruchilgaie Haharom. Naisze adda netusi Minosses Kraly Candie videchi szvoia vſfania plavati vu kervi; Nai muchì Theseus Kraly Athene, videchi neszrechno szvoi sitek, z-kralievztvom zkupa zkonchavatisze. Nai tiho hude Evagoras Kraly Cypra, videchisze vu dvoru Kralya Artaxerſeſſa nepriatela szvoiega od naigorſeh lovaszov menie preſtimanoga bitti. Naisze velim ja vszi ovi nikai netuse proti Bosanzke Pravicze, daijh od tak nemileh Haharov puztì trapiti, nego pacse naisze proti szamem szebe tuse zato da z-dobrovolynem podnasſaniem niszu duga platili, kogaszu nasze vzeli po grehu perveh Otczev Adama, y Eve. Znanoie takai kak Laus Kraly Franczuzki vu naivexeh szrechah moralie od kuge neszrechno poginuti; da Venceslavus Kraly Bohemie vu nailepſe dobe bilie od Bratta szvoga izdan y vmorien; da Hermenegildus Kraly Visgottov vu mladozti szvoie od otcza szvoga, y sitka, y kralyeuztva je bil mentuvan: Ako adda ovi, y neizbroieni drugi niszu mogli vuyti Haharom, koiemszu z-nasſem pervem Otczem Adamom od Bosanzke Pravicze pod oblazt bili zrucheni, y dàni, daijh muche y trape, koiem morem y ja pripiszati one Sz. Mathea rechi: *Tradidit eos Tortoribus*. Zruchilie G. Bog Adama zeuszem oztankom niegovem Haharom, toieto vszakoiachkem szuprotivchinam telovnem, daga muche y tràpe: Vendar ovi zadni szvoium vekovechnum hasznum, oni pako zgora imenuvani szvoium ſkodum jeszu bili traplyeni, ar ovi za traplyenia szvoia diku nebezku, oni pako muke peklenzke zadobiliszi jeszu, y to zato, kaiti vsze tuge, nevolye, pregone, y traplyenia dobrovolyno za lyubav Bosiu jeszu podnasſali, y volyu szvoiu z-volyum Bosium vu vszeh szuprotivchinah jeszu

szla-

fzlagali, zakai oni gorni niſzu ni miſlili, y zato Haharom peklenzkem jeſzu od Boſanzke Pravicze zrucheni daiſh na veke muche y tràpe; Zakaizato N.N. da y mi nedoidemo pod oblazt oneh peklenzkeh Haharov; potreba da mi vſze teſkoche, nevolye, y neſzreche, telovne y vremenitne koie nad naſz kakti tulike Hahare G. Bog poſſilya potrebnoie velim vſza dobrovolyno od miloſzerdneh ruk Boſieh prijmati, y terplyvno podnaſſati doklam ſnymi ovde Boſanzke Pravicze naplatimo, da pak na drugom ſzvetu plachati nebudemo morali, to na kratkom pokazati hochu.

Ztvariaiuch mudrozt Boſanzka na pochetku ſzveta pervoga chloveka, naſſega Otcza Adama, nadelilgaie petemi chuteini, okinchilgaie pametium, razumom, y volyum, vuchinilgaie Gozpona, y Gozpodara vſzega Paradiſuma, ali zverhu vſzeh oveh darov zaderſalſzie G. Bog gozpocztvo; odlok ſzame volye, koiu dalie chloveku pod oblazt, da chini ſnyum kaimu drago, y ſnyum da barache kak hoche, ar znanoie dobro daſze vnogi nahagiaiu ſzlepi, gluhi, nemi, hromi, bedaki, norczi, y to vſze po Boſiem prepuſcheniu; kaiſze pak volye chlovechanzke doztoie, y dotiche, ona od ſzamoga chloveka viſzi, daduchi G. Bog chloveku od nye ſzlobodu, y vuzdu, da ſnyum barache kak zna, y hoche, dobro, ali zlo, krivo, ali pravo, y tako da ſzrechno, ali neſzrechno ſive: Dabi pako chlovek hudobu, ſkodu, y neſzrechu, koiaſzu pod ſzlobodnum volyum zakrivena, zpoznati mogel; Lyubav, y dobrota Boſanzka vnoge pelde je poztavila napervo, vu koie, kakti vu tulika zerczala mogelbilſze chlovek vgledati, y pogibel ſzvoiu zpoznati, med koiemi peldami naioſzebuineſſu ja nahagiam vu Sz. Piſzmu, naimre Sz. Joba, koiega zruchiuſi G. Bog Haharom lyutem, y ſzerditem pod oblazt, koijiſzuga muchili, y tràpili vu niegoveh ſzrechah, bogacztvah, y chazteh; ar dobroie znano kuliku ſzrechu y bogacztvo je Job imal, proti koiemu dalie G. Bog oblazt Haharu peklenomu daga ne ſzamo vſzega blaga, y deczè mentuie govoreczi G. Bog Haharu peklenemu:

Dixit

Job. c. 1. v. 12. *Dixit Dominus ad Satan: Ecce univerſa, quæ habet, in manu tua ſunt.* Nut vſza koia ima vu tvoich rukah, y pod oblaztium tvoium jeſzu, niti ſzamo deczu, y blago Jobovo dalic G. Bog pod oblazt peklenoga ſzotone, nego y telo niegovo govo-
c. 2. v. 6. recſimu: *Ecce in manu tua eſt.* Nut y ſzam Job je vu rukah tvoich chini iz niega kaiti drago liztormuſze duſſe nedotichi, ar zverhu nye tebe oblazti nedaiem: Znanoie pak takai kakie on peklenzki Hahar z-Jobovem blagom gozpodaril, koimuie hiſe poderl, vu nyh ſzine potukel, maroſſe y ſtaglye ſitkom vkup y z-marhum posgal, niega k-zadniemu vſzega na telu ranil, y onak ranienoga na gnoy hitil, kai pak Job vu vſzch ovch protivchinah je chinil, miſzlil, y govoril? kakie on ovoga Hahara traplyenie podnaſſal? poſzluhnete N.N.
c. 1. v. 22. y navcheteſze: *In omnibus his non peccavit Job labiis ſuis, neque ſtultum aliquid contra Deum locutus eſt.* Vu vſzeh oveh protivchinah ni zagreſſil Job, niti kai norzkoga proti G. Bogu je govoril, nego vſzigdar vſze ſzuprotivchine od Boſieh ruk
Ibid. v. 21. je prijmal, y vu nyh G. Boga hvalil, govorecſi: *Dominus dedit, Dominus abſtulit, ſit nomen Domini benedictum.* G. Bogie dal, G. Bogie vzel, nai bude Ime Gozponovo blagoſzlovlyeno: nai chinì z-menum G. Bog kakie goder niegva Sz. volya, naimi poslye ſzreche, ali neſzreche, zdravie, ali betege, blago, ali ſziromaſtvo, vſzigdar y vu vſzem: *Sit Nomen Domini benedictum.* Nai bude Ime Gozponovo blagoſzlovlyeno; kai premislyavaiuch Sz. Gregur Papa, nam lep na-
S. Greg. in c. 5. Job. c. 14. vuk daie govorecſi: *In omnibus, quæ agimus, vim ſupernæ voluntatis inquiramus.* Vu vſzeh koia chinimo, jakozt viſnie volye iſchemo, kako dabi hotel ov Sz. Otecz recſi, vu vſzeh tugah y nevolyah, pregoneh, y neſzrechah, koiemi jeſzmo od Haharov Boſanzke Pravicze traplyeni, y mucheni, vu vſzeh potrebaie da mi volyu naſſu z-volyum Boſium ſzloſimo, y kakti od Boga nam vſza poſzlana, dobrovolyno terpimo,
S. Thom. in 4. diſt. 23. 2. 4. de volunt. Dei. y podnaſſamo; ar veli Sz. Thomas od Aquine: *Divina voluntas regula eſt & menſura omnis bonæ voluntatis.* Boſia volya regula je y mera vſzake dobro volye; naſſa adda volya mora

regu-

regulu y meru imeti, polek koiefze mora raunati, nitifze mora puztiti ladati, ali raunati od nikoga drugoga, nego od fzamoga G. Boga, y ako rauno G. Bog nam ie fzlobodnu volyu puztil, vendar chlovek vut van y czily od Boga je ztvorien, dafze rauna, y five polek volye Bofie, vfze fzreche y nefzreche, zdravie, y betege, bogacztvo y fziromaftvo, jednako od ruk Bofieh prijmlyuch, kodnafz Sz. Job lepo vuchi govorecfi: *Si bona fuscepimus de manu Domini, mala quare non fuscipiamus?* Akofzmo dobra prieli radi od ruk Bofieh, zakai nebi y zla prijmali? Job.c.2.v.10.

Mudri Seneka premislyavaiuch fitek chlovechanzki, govori dafze vnogi nahagiaiu fivi lyudi, koij fiveti neznaiu; vnogi govore, koij govoriti neznaiu; vnogifze vuchè, y knige prevrachaiu, koij vuchitifze y cfteti neznaiu; vnogi trofsè koij troffiti neznaiu: ovde pak nai bude fzlobodno mene pridati ono kai naipotrebneffe je vfzakomu znati, y velim da mi vfzi fivuchi lyudi vnoga chinimo, koia kruto malo gdo chiniti zna, ar buduchi vfzi zrucheni od Bofanzke Pravicze Haharom, koij nafz muche y trape, nekoga vech, nekoga menie, y vendar malo gdofze naide koijbi terpeti, y dobrovolyno podnaffati znal. Poztavemo na peldu dva chloveka butore derv na plechah fzvoieh nofzeche iz loze domov, ali iz doma na prodaiu, zmegy koieh jeden butoru fzvoiu ima chverzto zvezanu z-gufvami, drugi pako razvezanu na plecheh nofzi, povechte vi kmeti iztinu, koi zmegy oveh dveh butoru fzvoiu leglye nofzi? prez vfzake dvoinozti butora zvezana leglyefze nofzi, neg nezvezana; Vezda na to velim ja ovak, mifzmo oni koi nofzimo butore krifev, toieto vfzakoiachkeh tefkoch, y nevoly koiemifzmo obterfeni vu pufchine ovoga fzveta, y fnymi putuiemo proti domovine nebezke, gdo nye lehko, gdo tefko nofzi? ja fzudim polek fzvedochanztva mufkoga, da vfzaki on, koi butoru fzvoieh krifev ima zvezanu chverzto z-volyum Bofium, nyu kruto lehko, y vefzelo nofzi, toieto vfze fzuprotivchine od ruk Bofieh prijmlye, y dobrovolyno podnaffa, tomu takovomu

vsza lehka y veszela jeszu; szuprotivnem pako nachinom re-
chisze mora od onoga koi butoru razvezanu noszi, nemisz-
lech na Boga, nego pod moras, y po szille vsza terpi, oh!
kak teskosze tomu takovomu vidi.

Ruffin. l. 3. Ruffinus pisse od jednoga Puschenika, koi doiduchi pred
Bogaboiechega Opata Pastora, pochelie milo zdihavaiuch
tusitisze Sz. Opatu, da nemore bitti chlovek na szvetu koi-
bi vech tuge y nevolye terpeti moral, neg on terpi, opital-
gaie Opat kakovbi zrok tomu moral bitti? Odgovorilie mla-
di Puschenik, oh Otecz szveti! mene vech ni moguche sive-
ti, ar vsza peklenzka szilla, y vrasia mestria, jeszusze proti
mene podignule, na to Opat niemu je pochel govoriti. *Te
impugnant dæmones?* Proti tebesze bore vragi? ali znai da to
ni iztina, ar *Non pugnant nobiscum, quando voluntates nostras
facimus.* Ne, ne, neboresze proti nam vragi kada mi volye
nasse izpuniuiemo, *sed voluntates nostræ dæmones factæ sunt, &
hæ sunt, quæ tribulant nos.* Nego volye nasse poztaleszu tu-
liki vragi, y ove jeszu, koie nasz muche y trape: Iz chelza
moremo mi zpoznati, da on koi vsza po volye szvoie hoche
imeti, nemiszlech nikai na volyu Bosiu, nitisze snyum szlo-
siti, y polek nye sitek szvoy raunati terszi vu oneh tesko-
chah, y nevolyah, pregoneh y szuprotiuchinah, nai neve-
ruie dabi niega vragi peklenzki muchili, y trapili, nego vsza-
koga takovoga laztovita volya niegova muchi y trapi, odkud

S. Joan. Climac. apud Gerson. c. 3. Sz. Ivan Climacus lepo govori: *Qui sibi dux esse vult, spreto du-
ce proprio, non indiget dæmone tentante, quia factus est sibimetipsi
dæmon.* Koi szam szebe hoche voditi oztavlyaiuch laztovi-
toga vogyu, toiesto G. Boga, nepotrebuie vraga zkussavaiu-
chega, arie vuchinien szam szebe vrag, kada naimre szam
szvoiu volyu izpuniuie.

Sziromah vrag, on mora vszemu, y vszakoga zla kri-
vecz, zrok y pochetnik bitti, ar kaisze god szuprotivnoga
pripeti, vszesze vragu pripissuie y kriunia daie, akoprem to
iztina ni, ar dabi lyudi dobro premislyavali szameh szebe
kak naimre sivu? y kak zapovedi Bosie obdersavaiu? zpoz-
nalibi

nalibi da one szuprotivchine ne od vraga, nego od Boga kakti vremenitne namezto vekovechneh kaftig nad nasz do hagiaiu, y nye dabi mi od ruk Bosieh prijmali, y volyu nassu z-volyum Bosium szlagali? lahkobie podnassali, y tulike kolune nebezke shymibiszi zaszlusili, zato te takove Duh Sz: opomina po Sz. Isaiassu Proroku govorecsi: *Iniquitates vestra diviserunt inter vos, & Deum vestrum, & peccata vestra absconderunt faciem suam à vobis.* Hudobe vasse razluchile jeszu vasz od Boga vassega, y grehi vassi zakriliszu obraz niegov od vasz; Ni vrag, niti ova, ali ona ztvar, nego grehi vassi zrok y pochetek jeszu da G. Bog od vasz szvoy Bosanzki obrasz odvracha, ochi zapira, vussesza zatische, ter vasz pusch a od tulikeh nevoly trapiti, kod od tulikeh Hahatov szvoie Bosanzke pravicze; adda ne szam vrag, nego grehi nassi jeszu nassch traplyeny zrok y pochetek, koie G. Bog iz oszebuine dobrote y milosz erdnozti szvoie nad nasz ovde na ovom szvetu possilya, ali zakai to? zakai piram ja G. Gog possilya na polya y vinograde tuche y povodnie? vu hise betege y sziromastvo? na blago praude, y tate? na telo pregone, y obsanozti? ovde chuiem Sz. Paula Apost. dami on odgovaria: *Ut faciat ex tentatione proventum.* Dabi iz oveh traplyeny telovneh vremenitneh vuchinil vekovechnu haszen dussiczam nassem.

Isaiae 59. v. 11.

Cor. c. 10 v. 13.

Ar gdo nezna kak Doctori, y Apotekari iz chemerneh lyuticz kach, prestimani napravlyaiu Medritot, ili Teriak, jedino y naiprestimanesse vrachtvo proti vszem chemerom, kade Augustin Sz. ovo premislyavaiuch na czily govorienia moiega ovak lepo govori: *Intellige, Deum esse Medicum, & tribulationem esse medicamentum ad salutem, non pœnam ad damnationem.* Zapameti ò kerscheni chlovek da G. Bog je Doctor y Vrachitel naimudressi, naimiloszerdnessi dusse tvoie, y traplyenia telovna vremenitna akoprem suhka y chemerna, jeszu vracstva dusse tvoie, na zvelichenie, ne kastiga na zkvarienie, ar navadnoie govorienie diachko: *Dulcia non meruit, qui non gustavit amara.* Szlaszti y veszelya nebezkoga

S. August.

koga ni vreden, koi ovde nekuſſa ſuhkoche nevoly telovneh.

Magiſtratuſſi Perſianzki vu velikom kruto preſtimaniu dersè ſzvoie plemenite lyudi, natuliko da akoſze pripeti koie poglavite perſone pregreſſiti, takimu ſzud vuchine, y naiduchiga krivcza, nekaſtigaiu niega niti z-vuzum, niti z-birſagi, negomu nailepſu opravu vzemu, nyu grabantom kakti ſzlugam pravicze zruchè, koiu oni obeſziuſi na drevo z-palichiem preteplyu, z-halapardami prebadaiu, ſzablyami nemilo landaiu, y tako kai Gozpon zagreſsì, to oprava platì.

Nekai ſzpodobnoga cſtem od Kralya Filipa IV. koi vu detinztvu ſzvoiem dobiuſi na dar jedno oſzebuino ſrebe, vu koieſzeie on mladi Kraly zeuſzema bil zalyubil,tak daieie vſzekontinoma hotel pred ochima imeti, tak daſzumuie morali tia vu kralyeuzke komore gdeie jedal, y ſzpaval, lovaſzi voditi; pripetiuſſiſze pako mladomu kralyu nekoiu dechinzku falingu, koiaſze ni priztoiala kralyeuzhoga deteta, vuchiniti, zato Otecz niegov zapovedalie Lovaſzem da pred ochima mladoga Kralya ono ſrebe z-korbachi dobro preteplyu, nepriztoiaiuchiſze Kralya tepzti, zaradi chazti niegove, kai mladomu Kralyu biloie teſe gledati, neg dabi on ſzam bil moran tepen bitti.

Ovakovem nachinom barache znami Otecz nas nebezki, koi zpoznavaiuchi vu naſz plemenſchinu Duſſicz naſſeh, koie duſſicze vuchinivſi vnoge ztraſne grehe, zbok koich Magiſtratus nebezki ſzvoium Boſanzkum praviczum moralbi naſz ſzmertium vekovechnum kaſtigati, ali vendar toga nechini, nego kai? chinì pretepati muchiti, trapiti telo, z-koiem kakti jednum halyum je odevena y pokrivena duſſa naſſa: Tepzti zapoveda konia, toieto telo naſſe, da oproztì Gozponu, duſſe naimre naſſe, zapoveda zraku y oblakom da preteplyu polya, verte, y vinograde z-tuchum, da telo hrane mentuie; zapoveda ogniu da poſge hiſe, ſtalle, hleve, z-blagom y ſivinum; zapoveda betegom da muche y trape telo, a duſſe plemenite daſze oprozti; *Ut faciat cum tentatione proven-*

ventum. Da vuchinì z-telovnem traplyeniem, dusse haszen vekovechnu.

Tomu imamo lepu peldu vu Mauricziussu Ceszaru, koi iz proztoga, y sziromaskoga ztana zpoznavaiuchisze od G. Boga podignienoga na Ceszarzki Tronus, y zbok szvoie nezahvalnozti, y grehov velikeh boialszeie pogubiti tronus, y korunu dike nebezke, zato bolyeszeie zkerbel za dussu neg za telo, razpissuiuchi liztc vszem Biskupom y Glavarom Redounichkem po vszoy Grecie, Palestine, y Egiptumu, proszechi nyh, dabi za niega G. Boga molili vu to ime dabimu G. Bog dal y pokazal kakovo zlamenie na ovom szvetu zvelichenia niegovoga: koia prosnia, y molitva draga y prietna je bila G. Bogu, y po oneh szlugah szvoieh G. Bog iemu vuchinil odgovoriti ove male rechi: *Te, totámque familiam tuam collocat Deus inter electos.* Tebe y vszu drusinu tvoiu poztavlya G. Bog megy izvolyene, y izebrane za diku nebezku. Ovde od vezda naisze vszaki pripravi na poszlussanie zlameny zvelichenia Ceszara Mauricziussa, y potlam nye poszluhne, nai dvoì ako more y szme da ni od Boga lyublyen, kadaie ovde na telu traplyen: Naipervo adda zlamenie Mauricziussevoga zvelichenia je bilo, daszusze proti niemu podignuli nebo, zrak, y voda, ochivezto prorokuvanie od velikeh szlug Bosieh, da Mauriczius Ceszar mora pogubiti tronus y korunu Ceszarzku, da Ceszar mora ne szamo chazt, nego y vszu drusinu pogubiti, y k-zadniemu on szam od nepriatelzkeh ruh nemilo zkonchan bitti, y prorokuvanie na zkorom jesze izpunilo, arszeie po Bosiem prepuschemiu lyucztvo proti niemu podignulo, niega iz tronussa Ceszarzkoga izhitilo, y iz chazti izverglo, ter na mezto niega lyutoga kervoloka Foku na Ceszarzku chazt zebralo, na tronus poszadilo, y korunum korunilo, koia vsza videchi Mauriczius podigsi szvoie szercze y ochi vu nebo k-G. Bogu govorilie z-Kralyem Davidom: *Justus es Domine, & rectum judicium tuum.* Pravichensi Gozpodine, y pravichen je szud tvoy. Foka pako videchisze na Ceszarzku chazt izvissenoga, na tronus poszaienoga, y korunum Psal. 118.

num

num korunienoga, naipervich zapovedalie dasze na szredi piacza napravi y podigne jeden teatrum, y na niega dasze od henkara dopelya Mauriczius zevszemi szvoiemi petemi szinmi, kade, zapovedalie pred ochima niegovemi naipervo vsze niegove szine nemilo porasati, y ovde Mauriczius nisze zpozabil iz Boga szvoiega, negoie ponaulyal one perve rechi: *Justus es Domine, & rectum judicium tuum.* Pravichen jeszi Gozpodine Bose, y pravichen je szud tvoy, k-zadniemu zapovedalie Cesar y Mauricziussa onda na onom iztom meztu za szinmi taki zkonchati, y tako izpunileszusze one recsi Biskupov, y Glavarov od Boga nadehnieneh, koieszumu piszali, da G. Bog niega, y niegovu drusinu je zebral y poztavil megy Szvetcze nebezke, oh szrechen y blaseni Mauriczius! Ali oh! kakie malo szada na szvetu ovakoveh Maurcziussev, ili vu terplyvnozti ovomu Cesaru Mauricziussu szpodobneh kerscheneh lyudi, koybi vsze krivicze y szuprotivchine dobrovolyno podnassali, y vu nyh volyu szvoiu z-volyum Bosium szlagali: Nego pacse nahagiaiusze vnogi preuzetni gresniki, koijsze pregovariaiu z-G. Bogom govorecsi: *Justus quidem es tu Domine, si disputem tecum, verumtamen justa loquar ad te: Quare via impiorum prosperatur? bene est omnibus, qui prævaricantur, & iniquè agunt.* Pravichen iztinaie jeszi ti Gozpone, akosze disputuiem ztobum, vendar pravichna hochu govoriti k-tebe: Zakai gresniki tak szrechno sivu? vsze dobro y povolyno imaiu, koij tvoie zapovedi prekerssuiu, y zlo chine, a nam, koijsze terszimo tebe szlusiti, grehasze chuvati, tvoie zapovedi marlivo obdersavati, vsza na opak idu, gorieszmo od vszakoiachkeh nevoly traplyeni, negonis Da onem pianczem tucha vinograde potuche, onem lakomczem sivina poczerka, onem zkupczem praude mosnie prazne, one lotrisse vszakoiachki betegi trape, one gizdaucze vszi oduriavaiu, y pregainaiu, oh! nad temsze nechudimo: Nego da mi chimsze bolye pred vszemi ponizuiemo, y priprozteie opravlyamo, tem bolye lyudi na nasz merze, mermraiu, y ogovariaiu; chim mertuchliveie sivemo, y vech alimostva

Jerem. c. 12. v. 1.

moſtva vbogem delimo, tem vexe neſzreche zverhu naſſe ſivine, goricz, y poly dohagiaiu; Chim chizteie ſivemo, tem guzteſſi y vexi betegi naſz trape, oh Boſe! toſzu prevech ſuhki zaloſaij, koijſze teſko poſiraiu.

Szad N.N. hochu da mene, kod naimenſega ſzlugu y y nameztnika Boſiega hochu velim da poſzluhnete, y velim naipervo daie kruto teſko, ali akoie teſko, je y haſznovito veli Sz. Hieronym. *Durum, grande, & difficile eſt, ſed magna, magna, magna ſunt præmia.* Teſko, y ſmehko je pravichnomu tulike krivicze y traplyenia terpeti, ali veliki, veliki, veliki jeſzu naimi, y kornue, pripravlyene, vſzem dobrovolyno terpechem, y terplyvno za lyubav Boſiu podnaſſaiuchem kriſev ovoga ſzveta. Iztinaie da je teſko, ali vendar povechtemi kaivamſze od razpetoga Odkupitela vaſſega y Szina zkup Boſiega vidi? Jeli kada iz niegovch vuzt kakova zla rech izesla, za koiubi on vreden bil ocztom napaian bitti? Jeli on kada ſzvoiemi rukami, ali nogami kakov kvar komu vuchinil, zbok koiegabi on vreden bil oſtremi chavli nye na kriſu pribiene imeti? Jeli on kada vu ſzvoiem ſzerczu koga naztoril, dabi ono vredno bilo ſzuliczum probodeno bitti? koibi rekel y potverdil da on je kai takvoga vuchinil, za gorſega od poganov y turkov derſatibiſze moral. Ter vendar on tulike ſpote, pregone, muku, y ſzmert ni kriv, ni duſen je dobrovolyno podneſzel, zakai? ah! zakai drugo nego ſzamo za lyubav, odkuplyenie y zvelichenie duſſicz naſſeh, ter gdoſze bude ſzmel poteschavati, ali gdo bude on, koi za volyu, y lyubav niegovu, y oproſchenie grehov ſzvoieh nebude dobrovolyno podnaſſal kriſev ovoga ſzveta?

Nainam bude na peldu Sz. Peter Muchenik Reda Sz. Dominika, kruto ſzvet y Bogaboiech, vreden bitti vechkrat pohagian iz neba od nekoieh Szveticz Boſieh ſzvoieh Patronuſſicz z-koiemiſzeie od nebezkoga veſzelya razgovarial, neki Redovnik vpamet vzemſi daſze Peter vu Komoricze zapert z-nekoiemi ſenzkemi perſonami razgovaria, zatuſilgaie pri Glavaru, koi akoprem toga ni veruvati mogel, dabi naimre

Peter

S. Hieron.

Peter tak szvet chlovek chinil k-szebe senne vu komoriczu hoditi, y snymisze na szamom razgovarial, vendar dozvalgaie predsze, y pochelgaie izpitavati, kakovemi sennami ima on paidastvo vu Klostru, y razgovore vu komorieze? Nato Peter ni hotel nikai odgovoriti, nego iz poniznozti hitilszeie na szvoia kolena pred Glavara, kai Glavar videchi szudilgaie za krivcza, y zato poszlalgaie taki vu jeden drugi Kloster na pokoru, kade buduchi vu temniczu poztavlyen, saloztilszeie naivèch zbog pogublyenia postenoga imena y glasza: Jenkrat buduchi puschen van Sz. Messu poszlussat, y klechechi vu korussu podignulie ochi szvoie vu jedno Razpelo pochelie milo zdihavati, y suhkosze plakati govorecsi k-Razpetomu Christussu; vidis ò moy razpeti Jesus nakaiszem dossel? da ne szamo pogubilszem moie posteno ime, nego kakti jeden hudodelnik traplyen, y vuzen od Oltara tvoiega pretiran, kaiszemti kriv da prepuschas ovak zmenum baratati? Nato zachulie Peter glasz iz onoga Razpela, Peter moy dragi, à kaiszem ja Sidovom bil kriv, daszu oni mene vuzili, y na krisnom drevu razpetoga vmorili? Jeszili ti pravichnessi od mene? y tvoie krivicze koie terpis, ieszuli vexe od moieh, koieszem ja za lyubav tvoiu terpel? Vuchisze adda od mene, y za lyubav moiu vsza dobrovolyno terpeti, akosze seleies z-menum y pri mene vu dike moie vekoma veszeliti.

Zakaizato Sz. Ivan Chrisostomus ostro kara one neterplyune kerschenike vu podnassaniu krisev, koie nym G. Bog za nyhovo dobro iz oszebuine lyubavi possilya, negobi radi ovde polek szvoich poseleny prez vszakoga terplenia siveti, y po szmerti vu nebusze veszeliti; kai nemore bitti,
Lucæ. 5. ar ako: *Christum oportebat pati, & ita intrare in gloriam suam*, veli Sz. Lukach. Akoie Christussu bilo potrebno terpeti, y tak vlezti vu diku szvoiu, zato veli Navuchitel zlatovuzti
S. Chrisost. hom. 66. ad pop. zverhu oveh Sz. Lukacha rechi: *Christus intravit in gloriam suam per passionem, & tu vis intrare in gloriam alienam sine cruce?* Christus je vlezel vu diku szvoiu po muke, à ti hoches vlezti vu diku lyuczku prez krisa? Oh! nikai menie, nego to, ar

Sz. Effrem veli: *Via enim, quæ ducit ad cœlum, eſt via Crucis.* Put koi pelya vu nebo, je put kriſa. S. Ephrem.

Dokancham adda govorienie moie, y pozavam vaſz vſzeh pod ovo Preſz. Kriſno Drevo, proſzechivaſz da razmiſzlite dobro ovoga, koi na nyem razpet viſzi, gdo je naimre on? y kai vam iz niega krichi on? *Exemplum dedi vobis.* Peldu jeſzem vam dal, toieto da kakſzem za lyubav vaſſu muku terpel, rad y dobrovolyno, koiu niſzem zaſzluſil, nego ſzamo za lyubav y odkuplyenie vaſſe, tak y vi za lyubav moiu dobrovolyno noſzete one kriſe po koiehſze vu nebo ide, veſzelo adda y terplivno potrebaie od ruk Boſich vſze teſkoche y nevolye prijmati kakti tulike dare y miloſche z-koiemi on naſz zkuſſava akoga lyubimo, y lyubech akoga naſzleduiemo, ar veli Sz. Auguſtin. *Nihil ſic probat amicum, quemadmodum oneris amici benevola ſuportatio.* Nikai tak neprobuie Priatela, kak terha y bremena priatelovoga dobrovolyno podnaſſanie: Zakaizato opominam vaſz rechmi Sz. Jakopa Apoſt. *Omne gaudium exiſtimate fratres, cùm in tentationes incideritis.* Neplacheteſze N.N. neſaloztete, niti netuſete kadſze vidite od Haharov Boſanzke pravicze traplyeneh, negoſze veſzelete, y raduite ar *Momentaneum quod cruciat, æternum quod delectat*, kratka y hipnà jeſzu ova traplenia, zkoiemiſze dobivaiu vekovechna veſzelya, S. Auguſt. Jacobi c. 1. v. 2.

Amen.

DVADESZETA J DRUGA NEDELYA PO TROJAKEH.

Kak potrebno y haſznovito je vſzakomu kerſcheniku vſzigdar na pameti imeti, da G. Bog vſza vidi, chuie, y zna, koiagodſze na ſzvetu chine, govore, y miſzle.

Cognitâ autem JESUS nequitiâ eorum. Matth. c. 22. v. 18.

Poznauſsi pako JESUS hudobu nyhovu.

E ſzamo piſzati, nego y govoriti je vredno od onoga dragoga kamena, koiſze nahagia vu Gerchkom Orſzagu polek Kapadoczie, kod mudri Plinius od niega piſſe imenuiuchiga Fengites, iz kakvoga kamena vuchinilie bil Nero Ceſzar zezidati Czirkvu Boſicze Scie, koia Czirkva ako rauno oblukov ni imela, vrata pako kruto malyahna, y ova akoprem vſzigdar zaperta, ſzvetilaſzeie vendar nutre vſza, vnogo bolye neg dabi opoldan ſzuncze vu nye ſzvetilo, koie ſzvet-

ſzvetlozti je zrok bil on kamen Fengites iz koiegaie ſzvetlozt izhagiala ; Joſche drugu krepozt ov izti kamen Fengites vu ſzebe je imel ; daie naimre chloveku koigaie vu rukah pred ochima ſzvoiemi derſal , bolye neg niedno naichizteſſe zerczallo , vſza koiaſzuſze za herbtom , ako rauno y na dalkom chinila , tak dobro kako dabiſze na blizom pred ochima chinila je kazal : Zato Domiczianus Ceſzar (polek ſzvedochanztva mudroga Szvetoniuſſa) vſzigdarie ovakov kamen pri ſzebe noſzil , y guztokrat vu niega pogledal , za videti kaiſze za herbtom niegovem chinì : Ovu pako iztinu zpoznalie Maximilianus Ceſzar koi doiduchi jenkrat vu nekoi Varas, koiemu Magiſtratus onoga Varaſſa doneſzelie jednu veliku zlatu Medeniczu punu zlateh dukat y vſzakoiachkoga dragoga kamenia na Dar , polek toga proſzechiga dabiſze doztoial potruditi vu Palachu na Komediu koiaga gotova chaka , y Ceſzar priemſi on Dar poſſelie na Komediu chez nekuliko komor onoga dvora vu palachu , komornik pako Ceſzarov zabilie bil zapreti on Ceſzarov Gabinet toieto komoriczu vu koieie Ceſzar kvarter imal odiſſelie za Ceſzarom na Komediu , to vpamet vzemſi nekoi Dvorianik , daſzu vrata Gabineta Ceſzarovoga odperta , y daie prilika napunitiſzi ſeppe z-czekini , y dragem kameniem , oztalie od zada , y kadaie Ceſzar zeuſzem ſzvoiem dvorom Komediu gledal , ondaie on czekine , y drago kamenie , grabil y kral , Ceſzar pako imaiuchi on kamen Fengites priſzebe , gledelie vu nyega , za videti gdo zanym ztoì , y kakſze gdo dersì ? nut zagledalie tia vu Gabinet ſzvoy kakie dvorianik czekine y drago kamenie grabil , y vu ſep poztavlyal , povernuchiſze nazad Ceſzar iz Komedie vu ſzvoi Gabinet dozvalie predſze vſze ſzvoie Dvorianike , zapovedauſſijm daſzi nai vſzaki vzeme oneh czekinov , y dragoga kamenia kuliko hoche , na koiu zapoved niſzu leni bili Dvorianiki , ali vendar vſzaki pazilie na diſcrecziu , da ni prevech zagrabil , on tatina pako kodie naizadni dvorianik bil , tak tulikai y naizadni je priſztupil k-czekinom , y ni neg ſzamoga jednoga vzel , kai videchi Ceſzar receſe nyemu ,

 ti

ti koiszi naizadni, y naimensu plachu imas, zakaisze bolye nepomores, y vech neuzemes? Nato recse Dvorianik vassa Szvetlozt doztaie ovo mene polek milosche szvetlozti vasse, onda Ceszar nyemu odgovori, naiti bude zadozti ò neverni szluga za vszega sivota tvoga, koiegabite taki moral mentuvati dabi hotel zbok prekoredne nevernozti tvoie; stimas morebiti da ja na Komedie buduchi niszem tebe videl kaiszi ti ovde chinil, y kakszi iz ove Medenicze czekine grabil, y vu seppe poztavlyal? odhagiai adda zpred oblichia moga, nitisze vech nepoussai pred ochi moie doiti, vnogo menie za kakovu miloschu proszititi; Velika jakozt bilaie onoga kamena Fengites: Ali ako ja premiszlim jakozt, y vszamoguchnozt ovoga nebezkoga kamena, od koiega Sz. Pavel Apost.
1. Cor. c. 10. govori: *Petra autem erat Christus.* Kamen pako bilie Christus, naidem josche vexu razliku megy nymi, negie megy tmiczum, y szunchenum szvetloztium, megy suhkochum y szladkochum, ar
Hebr. c. 4. v. 13. od niega szvedochi vu jednom drugom meztu Sz. Apostol: *Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus.* Ni na szvetu ztvari koie on nebi videl, y Sz. Augustin potverguie: *Deus*
S. August. Epist. 3. ad Fortun. *totus est oculus, quia omnia videt, totus manus est, quia omnia operatur, totus est pes, quia ubique est.* G. Bog je vesz oko, ar vsza vidi; vesz je ruka, ar vsza chinì; vesz je noga arie pousszud, onie na nebu y na zemlye, vsza chuie, y zna koiagod mi miszlimo, govorimo, y chinimo, kodnam rauno to danasni Sz. Evang. obznanuie kadaszuga Sidovi nekai izpitavali, stimaiuchi da on nezna kaj oni miszle zato veli: *Cognitâ autem JESUS nequitiâ eorum.* Poznausi pak Jesus hudobu nyhovu: Tak rauno on zna, chuie, y vidi, kaigod mi chinimo, miszlimo, kai dabi y mi premislyavali, y vszigdar na pameti imeli, oh! kakbisze mi terszili greha chuvati, y G. Bogu pobosneie szlusiti; odkud rauno to jemszemszi ja danasz napervo vzel N.N. pokazati, kak potrebno, y hasznovito je vszigdar G. Boga na pameti imeti, miszlech da on vsza nassa mislyenia, chinenia, y govorienia dobra, y zla, chuie, vidi, y zna. Proszim za poszluh.

Negdasni zrari poganinzki mudri Filosofi, lepe kruto navuke jeszu davali szvoiem Vuchenikom, kadszu bili od nyh prosseni za navuk kakbi mogli y morali siveti dabi od Bogov, y lyúdi hvalyeni, lyublyeni, y prestimani bili. Tak mudri Cicero buduchi opitan od jednoga kakbi vu dobrotah siveti mogel? Odgovorilmuie ovak: *Id facillimè facies, si me cui semper uni magis placere voluisti, tecum semper esse putabis, & omnibus, quæ facies, aut dices, interesse existimabis.* Imas znati moy szinko, da tebe bude naileglye dobro siveti, ako budes miszlil na me, komuszi vszigdar selel drag bitti, da naimre ja vsza tvoia chinenia vidim, y govoriena chuiem. Tak mudri Seneka szvoiemu Lucillu je navuk dal, govorecsimu: *Accipe utilem & salutarem clausulam, quam tibi in animo affigere volo.* Vzemi szinko navuk kogati seleiem na pameti vszigdar imeti: *Aliquis vir bonus tibi eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic tamquam illo spectante vivamus, & omnia tamquam illo vidente faciamus.* Ako ti moy szinko seleies dobro y pravichno siveti, potreba daszi ti koiega dobroga, y vu chazti poztavlyenoga chloveka izberes, y na niega vszigdar miszlis kako dabi pred tvoiemi ochima bil, y nate pazil kai chinis, y govoris, zrok pako tomu daie ovakov. *Magna enim peccatorum pars tollitur, si peccaturis testis assistat.* Ar vnogi grehi preztaiusze chiniti, ako koga sivuchega chloveka za szvedoka, gresniki pred ochima imaiu. Naileplye pako mudri Thales Milesius jeden zmegy 7. Mudreh imelie navadu govoriti, y Vuchenikom szvoiem ovakov navuk davati. *Homines existimare oportere Deos omnia cernentes, & Deorum esse plena omnia, sicq; fore omnes meliores, & Deo teste, & spectatore se agere omnia censerent.* Lyudi moraiu prestimavati da Bogi vsza vide, y Bogov je vsze puno, na koie ako lyudi miszlili budu da Bogi vsza nyhova chinenia y govorenia vide, y chuiu, y tako vszi lyudi budu bolsi, arsze budu sonali pred Bogmi zlo siveti.

Cicero.

Seneca.

Thales Milesius.

Nut N.N. navukov poganinzkeh, koy poganini niszu bili raszvecheni vu Sz. Vere, negoszu siveli polek nature, nitiszu

tiszu znali da G. Bog placha dobrote z-dikum nebezkum; grehe pako z-mukami peklenzkemi, venda natuliko jeszu prestimavali dobrote, y oduriavali grehe, a vi koijszte raszvecheni od Duha Sz. koij veruiete vu pravoga sivoga Boga Ztvoritela neba y zemlyè, koi vsza vidi, chuie, y zna, koiagod vszega szveta lyudi miszle, chine, y govore, ar *Omnia nuda, & aperta sunt oculis ejus*, veli Sz. Pavel Apost. Vsza odkrita, y odperta jeszu ochem niegovem, ter vendar od kerschenikov tuliki ztrasni y odurni grehisze chinè po dnevu y po nochi, vszaku vuru y hip, kako dabi G. Bog gluh y szlep bil, y nevidel niti neznal kai mi zla, ali dobra chinimo, miszlimo, y govorimo? kaksze budu ti takovi danasz ali zutra mogli ali znali izprichati na Szudu Bosiem, kade on izti koi je szvedok bil grehov nasseh, bude tulikaisse y Szudecz; kade Pogani nasz tusili budu, koijszusze tak jako sonali gressiti pred Bogi szvoiemi, od koieh nitiszusze nadeiali plache za dobro sivlyenie, niti kastig za gressenie, y vendar polek szamoga nagnenia nature, tak dobro jeszu siveli na spot vekovechni kerscheneh gresnikov.

Hebr. c.4. v. 13.

Iztinaie ja taiti nemorem da nepriateli glauni dussicz nassech, imaiu po vszud szvoia prugla nalechena, szvoie lechke poztavlyene, y mrese razpreztrene za vlovitinas, y naveke zkvariti, koieh vszeh za ognutisze, y pod nyhovu oblazt neupazti kaiszmo chinechi? moramo navuk od Sz. Kralya Davida vzetiszi y je ov: *Oculi mei semper ad Dominum, & ipse evellet de laqueo pedes meos.* Ochi moie hochu dersati vuperte vu G. Boga moiega, y on hoche obchuvati od vszake lechke noge moie z-milosch um szvoium szvetum, znaiuch dobro ja, da on vsza chuie, vidi, y zna, zato niega hochu vszigdar pred ochima pameti, y razuma moiega imeti, y tako vsze nepriatelzke szille mene nebudu mogle naskodeti: Zato Clemens Alexandrinzki lepo govori: *Hâc solùm ratione fit, ut quis numquam labatur, si Deum sibi ipsi semper præsentem existimet.* Ovoie naipervi, naivexi, y naioszebuinessi zrok, da gdo nigdar negressi, ako naimre G. Boga vszigder y vszigdar pred ochima szvoiemi ima.

Psal.24.v.15.

Clem. Alex. l. 9. pedag. c. 5.

Ova-

Ovakovem nachinom branilſzeie Job ſzuproti vſzem nepriatelzkem ſzillam, y vraſiem lechkam, koi kulikeie on terpel pregone y ſzuprotivchine vſzaki dobro zna, y vendar: *In omnibus his non peccavit Job labijs ſuis.* Vu vſzeh protivchinah ni zagreſſil Job vuztmi ſzvoiemi, zakai pak ne? on vam ſzam odgovaria: *Nónne ipſe conſiderat vias meas, & cunctos greſſus meos dinumerat?* Negledili, y nepremislyavali on pute moie, y nebroili vſze korachaie moie? Adda Joba zderſavaloie od vſzakoga greha premislyavanie da G. Bog vſza chuie, vidi, y zna. Job. c. 2. v. 10. Ibid. c. 31. v 4.

Ovakovem nachinom obchuval je mladi Joſef prelepi czvet chiztoche ſzvoie, buduchi tak jako od Putifarove Sennè ſzvoie pako Gozpe naganian na ozkrunienie, y na praznuvanie govorecſimu: *Dormi mecum.* Szpi zmenum, koiemi rechmi vſzaki dan je nagovariala ona nechizta Senna chiztoga mladencza Joſefa: *Hujusmodi verbis per ſingulos dies mulier moleſta erat adoleſcenti*, veli Sz. Piſzmo, ali chizti Mladenecz na vſze nye ſzladke y maztne rechi, na vſze ſzerchene porſnie, y obetania darov, y chaztih tverdeſſi, y merzleſſi od bruncza y mramora, po nieden put nye ni hotel privoliti, negoieie odgovarial. *Quomodo poſſum hoc malum facere, & peccare in Deum meum?* Kakie moguche dabi ja tuliko zlo vuchiniti, y proti G. Bogu moiemu zagreſſiti mogel? koiega ztalnozt premislyavaiuch Baſilius Seleucus ovak od niega govori: *Qui totus undique jaculis petebatur, unum contra omnia tela, memoriam habuit Creatoris.* Koi iz vſzeh ztran bilie ztrelami ztrelyan, y ſzuproti vſzem ztrelam jedini ſchit imelie ſzpomenek Ztvoritela ſzvoga, z-koiem ſchitom ſzpomenka onſzeie branil proti mladozti, lepote, poſeleniam, y proſniam Gozpe ſzvoie. Doklamiuie y obladal, y zato govori Sz. Bernard. *Dei reſpectus, hominis profectus.* Chlovek koi na Boga miſzli, y niega vſzigdar pred ochima ima, vſze ſzuprotivchine lahko obladuie. Gen. c. 39. v. 10. Baſil. Seleuc. orat. 8. S. Bernard.

Ovakovem Oruſiem borilaſzeie ona chizta, plemenita, y lepa Suſanna proti onem dvem nechiztem Ztarczem, koiu oni

oni naiduchi na nye vertu vu jednom potoſczu ſzamu kupa tiſze vu one friſke vodicze, koiu oni pocheuſi nagovariati dabijm nyhovu nechiztu volyu izpunila, y k-nyhovomu poſeleniu privolila; kai ako nevuchinì, grozeſze daiu hote obtuſiti pred praviczum daſzuiu zapopali vu praznozti, y tako kod praznicza bude kamenuvana, koia vſza chizta Suſanna chuiuch, y G. Boga na ſzvoiem ſzerczu y pameti imaiuchi, pochelaie premislyavati ſzmertnu pogibel telovnu, zkoiumſzuieſze grozili, ali vnogo bolye premislyavalie ſzmert duſſeunu, koiubiſzi zaſzluſila, zato govorilaie ſzama ſzobum:
Daniel. c. 13 v. 22. *Anguſtiæ ſunt mihi undique, ſi enim egero, mors mihi eſt, ſi autem non egero, non effugiam manus veſtras.* Ztizkeſzumi nauſze kraie ako vuchinim, ali nevuchinim, ali Suſanna imaiuchi na pameti G. Boga ſzvoiega, daiu naimre on vidi, koi nyu ſzudil bude po ſzmerti, zato viteſkem ſzerczem odgovorilaie nym, toieto onem nechiztem Ztarczem.
Ibidem. *Eh melius eſt mihi incidere abſque opere in manus veſtras, quam peccare in conſpectu Domini.* Ah bolyeie mene ztokrat vpazti prez greha vu ruke vaſſe, neg zagreſſiti zvami pred oblichaiem moiega G. Boga: *Cui omnia ſunt nuda & aperta.* Koiemu jeſzu vſza odkrita, y odperta, toieto znana, kaigoder vſzega ſzveta lyudi na zemlye chinè; neboimſze adda vaſſeh lasliveh tusbih, doklam G. Bog pravichnozt moiu vidi; Zato Sz.
S. Auguſtin. Tract. 36. in Joan. Auguſtin od pravichne Suſanne ovak piſſe: *Denique quando Suſanna caſta fœmina, fideliſque conjux à duobus falſis teſtibus urgebatur, TRINITAS ei in occulto, & abſcondito conſcientiæ ſuffragabatur.* Kada Suſanna chizta ſenna, y verna zakonzka je bila od dveh kriveh ſzvedokov na greh naganiana: Sz. TROIZTVO vu otainozti nye ſzercza, pameti, y conſcienczie jeie pomagalo, ar gdoie z-Bogom, Bogie ſnym.

Toſzu dobro premislyavali negda zmegy Ceſzarov jeden Henrikus, zmegy Kralyev jeden Caſimirus, megy Herczegmi jeden Hermenegildus: megy Grofmi jeden Elzearius, megy Baroni jeden Rokus, megy Purgarmi jeden Homobonus, megy kmetmi jeden Iſidorus, megy Petlyarmi jeden

Ser-

Servulus, ovi vſzi, y neizbroieni drugi, kaitiſzu vſzigdar G. Boga ſzvoiega na pameti imeli, y vſzigdar miſzlili da G. Bog vu nebu ſzedechi, na zemlye vidi kai vſzaki chlovek chinì, chuie kai govori, zna kai miſzli, kod y danaſni Sz. Evang. ſzvedochi: *Cognitâ autem JESUS nequitiâ eorum.* Poznauſi JESUS kai Sidovi od niega na ſzerczah ſzvoieh miſzle; Zato izto ovi zgora rècheni, y vſzi oztali Szvetczi, y Szveticze Boſie imaiuchi Boga pred ochima, terſziliſzuſze greha chuvati, nyemu vu vſzeh dobrotah ſzluſiti, doklam na zverſsenozt, potlam pak y na ſzvetozt jeſzu dozpeli dayh vſza Sz. Mati Czirkva, chazti, y poſtuie.

Kai je vuchinilo zmegy Szoldatov Mauricziuſſa, zmegy Senatorov Apoloniuſſa, zmegy Arczetov Pantaleona, zmegy Plemenitaſſev Sebaſtiana, zmegy Herczegov Abdona, zmegy Kralyev Olauma zderſati daſze niſzu malikom klaniali, niti za Boge zpoznati hoteli, negoſzu raiſſi za veru Chriſtuſſevu, y za Chriſtuſſa ſzvoia tela na vſzakoiachke muke davali y tako Mucheniki Boſi poztali?

Gdoie, y kai je jednoga Sz. Benedicta z-tulikemi Benedictini, Sz. Auguſtina tulikemi Auguſtiniani, Sz. Ferencza tulikemi Franciſcani Conventuali y Capuczini, jednoga Bernarda, Dominika, Ignacziuſſa, y oztale tulikeh Sz. Redov Fundatore okinchil, tulikemi Sz. Sivlyenia Redovniki?

Gdoie napunil tulike Kloſtre z-Mladenczi, y Divoichiczami? Tulike puſchine y pechine z-Puſcheniki? vu koieh jedni y drugi ſzami iz ſzvoieh tèl meſzarnicze chinè, trapechi nye ne ſzamo z-poztimì, nego z-diſciplinami, ciliczjumi, y vſzakoiachkemi drugemi pokorami? Ah gdo, gdobi drugi tomu zrok moral bitti, ako ne ſzam G. Bog, kogaſzu oni vſzigdar pred ochima ſzvoiemi imeli, miſzlech da on vſza chuie, vidi, y zna, kaiſze god dobra, y zla na ovom ſzvetu chini, y zato dabiſze y ſzada od kerſchenikov nato miſzlilo, oh! kakbiſze bolye ſivelo; kakbiſze naimre chedneie hodilo, poſteneie gledalo, ſzpametneie govorilo, poboſneie molilo, marliveie od vſzeh greſneh prilik beſalo, y zverſſe-

ncie G. Bogu ſzluſilo? Vſzaki anda nai poſzluhne Sz. Ivana Chriſoſtomuſſa navuk, niega nai dobro zapameti y premiſlyava: *Quid enim putas, etiamſi fecerimus, ut res clam ſit omnibus, oculum tamen illum, qui dormitare nequit, latere non poterimus.* Kai ſtimas ô gresnik, y gresnicza, akoprem tak zkrovno y otaino ti, y ja, greſſili budemo, danaſz nigdor videl nebude, oko vendar onomu koie ſzpati nigdar nemore zkritiſze nebudemo nigdar nikak mogli, dabinaſz nevidelo.

Jean. Chriſ.

Ov navuk Sz. y zlatovuztoga Navuchitela dobroie Sz. Paſnuczius Puſchenik zapametil, y ſnym onu veliku nechiztu gresniczu Taiſz na pokoru y pobolſanie ſitka je napelyal, koia pervo toga vnoge mladencze vu ſzvoiu mreſu je polovila, y vu pekel poſzlala, zakai doznavſi on Sz. Puſchenik preobleke lſzeie vu ſzveczku ſznaſnu opravu, y poſſelie vu nye hiſu kako dabi hotel ſnyum pregreſſiti, koiu ni bilo potreba vnogo ſznubiti nato, damuie taki privolila, zakaizato ſelechi on Sz. Otecz ſzvoy duhovni poſzel kai berſe, to berſe opraviti, proſziliuie dabiga vu jedno otaino mezto zapelyala, kade od nikoga nebi bili vigieni, zato pelyalagaie vu jednu komoru, ali on onde ni bil kontent, pelyala vu drugu, tretiu, y chetertu, alimu nigder ni bilo po volye, k zadniemu zapelyalagaie vu jednu ſkuru komorchiczu malu, y niemu recſe, ovdeſze neboi nikoga, ovdenaſz nigdor nenaide, niti videl nebude nego Bog. Nato Puſchenik Paſnuczius oberneſze knye, y pochneie govoriti ovak, adda ô neſzrechnicza ti znas da G. Bog vidi y zna, kai chlovek vu vſzakom akoprem naiotaineſſem meztu chini, terſze josche nebois pred nym greſſiti, zatem pochelieie napervo donaſſati nye neſzrechni y pogibelni greſni ztalis, y nyoi nye ſzlepe ochi odpervſi z-pomochium Duha Sz. genuliuie na zpoznanie, y pobolſanie greſnoga ſitka ſzvoiega, y na pokoru, koiuie od potlam ona tia do ſzmerti ſzvoie chinila za grehe ſzvoie, miſzlechi vſzigdar na Boga ſzvoiega, daiu naimre on vidi kai chini, nyu chuie kai govori, vſza zna koia miſzli vu koiem premislyavaniu, y oſtre pokore do ſzmerti je ſivela, y ſzrechno iz ovoga ſzveta preminula.

Szpo-

Szpodobnem zkoro nachinom Sz. Effrem jednu drugu nikai posteneffu od ove perve, gresniczu na pokoru y pobolsanie sirka je pripelyal, koi Sz. Chlovek doiduchi iz puschine vu Varas Edessu hrane petlyat, y vrag pekleni taki szvoiu mresu je razprezterl hotechiga po jedne senchicze vloviti, koia szvoium oszebuinum lepotum vnosinu duss je zapelyala, y vragu zadobila, mimo koie hise iduchi Sz. Effrem, ona razgalyena chez obluk hise szvoie gledechi zapazilaie pod oblukom iduchega pochelagaie nazavati govorechimu: *Benedicite Pater Effrem.* Blagoszlovete Otecz Effrem, koie on je odgovoril, Bog nai tebe blagoszlovi, nato ona opitalaie niega kaivam manka Sz. Otecz? onie odgovori, mankaiumi tri kameni, y jednomalo vapna za zazidati tha obluk chesz koiega van gledas, to chuiuch ona rozgotomszeie naszmeiala, y od vraga poduszena pochelagaie gore k-szebe zvati, z nakanieniem niega na nechizt greh napelyati, on pak nadehnien od Duha Sz. posselie k-nye gore, z nakanenieim nyu na pokoru obernuti; doiduchi ova dva zkupa, pochelaie ona niega taki prez vsze ceremonie, y szrama, maztnemi rechmi szvoie szercze odpiratimu, y selyu odkrivati, veliku lyubav napervo donassati, y ne szamo vabitiga, nego y proszitina privolenie, y vgassenie goruchih nechizteh plamnov; Nato on vusgan vu lyubavi proti nye mile dussicze, koiuie videl na putu blisnem zkvarienia, zdehnuchi vu nebo, y zazvauffi Duha Sz. na pomoch, pochelie one Gresnicze napervo donassati neszrechni y pogibelni ztalis vu koiemsze nye dussa nahagia, pochelieie govoriti od ostroche szuda Bosiega y ztrahote muk peklenzkeh, koieiu na zkorom chakaiu, akosze szvoga gresnoga sivlyenia neoztavi, nepobolsa, y za pressezne grehe nebude ostru pokoru chinila; ali ona iz vszega toga jesze oszmehavala, y za noriu vsza prestimavala: Videchi Sz. Effrem da z-onum neszrechniczum nikai nemore opraviti, nadehnien od Duha Sz. pochelieie ovak govoriti, pokehdob da ti po nieden put k-moiemu nagovarianiu neśches privoliti, hochu ja k-tvoiemu, y jeszem gotov z-tobum

pregreſſiti, kai razumeuſi ona, gdo veſzeleſſi od nye? ona kerv koiaie vu nye ſzerczu kipela, pokazalaſzeie na liczu, ar zacherlyenena pochelaſzeie odpravlyati na poſzel, y pripravlyati. Nato reche nye Sz. Otecz, to nemore ovde, niti vezda bitti, nego kade, y kada mene bude drago, recſe ona, nai bude na vaſſe, liztor povechte kada y kade bude vaſſa volya; onda Sz. Otecz nye pove ove rechi: *De media die, in medio Civitatis.* Opoldnevom na ſzredi Varaſſa, hochemoſze zkupa zeztati, y nas poſzel opraviti: Kai razumeuſi ona vraſſa kchi, oſzupnulaie, y odgovorila, jeli to ſzpametno izmislyenie? *Nónne pudore & rubore afficeremur?* Kakbi to moguche prez velikoga ſzrama, y zacherlyenenia vuchiniti? Kaſbi lyudi iz naſz chinili? kulik ſzpot tobi nas bil? y kulike kaſtige mi bi morali podnezti? Onda Sz. Effrem pochelie zaſganem ſzerczen nye ovak govoriti: Addaſze ti ô neſzrechna greſnicza ſzramuies y bois pred lyudmi jednoga varaſſa jeden greh Bogu y lyudem oduren vuchiniti, y ſzam pogled nekulikeh perſon tebe more zderſati daga neches vuchiniti, á kai neznas, ali neveruies da G. Bog zna, chuie y vidi, koia ti, ja, y vſzega ſzveta lyudi chine govore, y miſzle? Ah neſzrechnicza! kakſze uffas ti pred Szudczem tvoiem nebezkem tulike y tak odurne grehe chiniti, za koie on tebe pred vſzem ſzvetom; y nebom, naveke vu pekel oſzugiaval bude? kulik ſzram y ztrah onda bude tvoy, kada y kade nitiſze budes imela kam zkriti, niti budes mogla kam pobechi kada od Szudcza nebezkoga vragom peklenem izruchena y na veke vu pekel oſzugiena budes, onde nebude moguche zagovornika dobiti, kade Szin Boſi y ſzvedok grehov tvoieh koieſzi pred niegovemi chima chinila, y Szudecz zkupa tvoy bude, pred koiem akoſze ſzada neponizis, za greſniczu nezpoznas, nepoſaluies, nepobolſſas, y za grehe pokore nevuchinis? tvoie hipne telovne naſzladnozti z-mukami vekovechnemi plachala budes, koie rechi takſzu onu greſniczu pri ſzerczu opekle, na pameti raſzvetile, daie zpoznala ſzvoy neſzrechni y pogibelni ztalis, pochelaie klechech perſzi tuchi,

po-

potoke szuz iz ochijh tochiti, laszi iz glave tergati, vu nebo zdihavati, y proschenie grehov od G. Bóg ponizno proszit z-obechaniem ztalnoga do szmerti pobolſsania ſitka, y taki vu jeden Kloſter posla kade do ſzmerti vu oſtre pokore G. Bogu je ſzluſila doklamie ſzrechno iz ovoga ſzveta preminula.

Szada N.N. dokançham moie govorienie opominaiuch vſzakoga zmegy vaſz rechmi Sz. Dorotheuſſa: *Nunquam ergo à corde tuo excidat Deus*; Nigdar iz ſzercza tvoga nai neizpade G. Bog: *Cogita Deum tibi ſemper eſſe præſentem, & coram illo ſtare, ſi magna vitia, & æterna ſupplicia cupis evitare.* Vſzigdar adda ò K. D. premislyavai daie G. Bog pred tobum y ztobum, da on vſza tvoia chinenia vidi, y vſzaku tvoiu rech chuie, ako ſeleies prez ſzmertneh grehov ſiveti, y muk vekovechneh oſzloboditiſze, ar povechtemi proſzimvaſz kaiſze vam vidi N.N. Jeli moguche, dabi jedna Gozpa zakonzka z-drugem hotela greſſiti, kadabi znala daſze nye Gozpon vu onom meztu nazochi nahagia? Jeli moguche, da jeden Tat poide ktazt pred Szudchevemi ochima, koiga chez malo vremena za onu iztu tatbinu ſzudil bude na galge? Jeli moguche da jeden Dvorianik budeſze vſſal izdati, ali oztvariti kralya ſzvoiega, znaiuch daſzu kralyu vſze pſzine niegove znane? Mene ni moguche veruvati dabiſze koi pouſſal to vuchiniti pred chlovekom: à kuliko pak menie budeſze gdo uſſal to vuchiniti pred G. Bogom? Koi, kodſzem do ſzada pokazal, vſza vidi, chuie, y zna, y tako za iztinzke moraiuſze derſati one zgora rechene Clemenſa Alexandrinzkoga rechi: *Hâc ſolâ ratione ſit, ut quis numquam labatur, ſi Deum ſibi ipſi præſentem exiſtimet* Iz toga ſzamoga zroka biva da gdo nigdar negreſſi, ako G. Boga vſzigdar pred ochima ima, y veruie da on vſza niegova mislenia chinenia, y govorenia, zna, vidi, y chuie, y mudri Lyranus pridaie nekuliko rechi od vſzakoga kerſchenika vredneh dobro zapameteneh bitti, y jeſzu ove: *Si enim Deum præſentem, & omnia videntem cogitaremus, aut vix, aut numquam peccaremus.* Ar dabi G. Boga vſzigdar na miſzleh y pred ochima imeli, alibi teſko, ali zeuſzema nigdar nebi

S. Doroth.

Clem. Alex.

Lyran. in c. 8. Ezech.

Tobiæ c. 4. v. 6. nebi gresſili: Omnibus ergo diebus vitæ tuæ in mente Deum habeto, govorim vam N.N. kod je negda ztaracz Tobias na konczu ſitka ſzvoga opominal y navuk ſzinu ſzvomu daval govorechimu, ſzinko moy ja zpoznavam daſze pribliſava konecz ſitka moiega, zato opominamte y ov zadni Otchinzki navuk tebe oztavlyam, vſze tvoie ſive dni neſzpozabiſze iz G. Boga tvoga, negoga vſzigdar na pameti tvoie imai, y kaiſze niſzi, ali nebi pouſſal pred ochima moiemi vuchiniti, vnogo meneſze pouſſai pred nym liztor pomiſzliti; Rauno tak y ja N.N. vaſz vuchim, vaſz opominam, vaſz nagovariam, da vſzigdar y vſzigder G. Boga pred vami imate, vſzigdar miſzlechi davaſz on vidi, y marlivo gledi kai vi chinite, verno poſzluſſa, kai vi govorite, y za ztanovito zna kaigoder miſzlite, ar ovo mislenie vaſz bude zderſavalo od grehov, y gibalo na ſzveto y poboſno ſivlenie, zkoiemſzi zadobite vekovechno veſzelye, y duſsno zvelichenie,

Amen.

DVA-

DVADESZETA J TRETIA NEDELYA PO TROJAKEH.

Kak hitro chlovek zagrefsì; potrebnoie da prez odvlachenia za greh fzvoy pokoru chini.

Domine, filia mea modò defuncta est. Matth. c. 9. v. 18.

Goſzpone, kchi moia ſzada vmerla je.

Une jeſzu knige Sz. Piſzma, ter naimre novoga Zakona prechudneh Boſanzke jakozti chinov, kak naimre Szin Boſi vnogem vſzakoiachkem betesnikom zdravie je daval; kakti ſzlepem vigienie, gluhem chuienie, mutaztem govorienie, hromem hogienie, gubavem ochiſchenie, y tia mertvem oſivlyenie, od koieh mertveh ja vendar nenahagiam vu vſzem Sz. Evangeliumu vech nego ſzame tri, toieto mertvoga Lazara bratta, Marte y Magdalene: Szina jedinóga Vdovicze iz Naima, kogaſzu jur na pokapanie neſzli. Tretich, kcher mladu onoga Poglavnika od koieſze danaſni Sz. Evang. ſzopmina. Vu obugiavaniu pako od ſzmerti oveh treh Mertveczev oſzebuina mudrozt za

nas

nas duhovni navuk Szin Bosi je pokazal, ar vu obugiavaniu Lazara sivedochi Sz. Janus Evang. daszeie JESUS zburkal vu duhu: *Infremuit spiritu, & turbavit se ipsum.* I zburkalszeie szam vu szebe, ali to ni bilo dozta, nego k-tomu *Lachrymatus est JESUS.* Plakalszeie JESUS, nad mertvem Lazarom, z-koiem plachem josche niga mogel od szmerti obuditi, negoie moral poyti tia do groba vu komie Lazar zakopan lesal, y onde velikem glaszom krichech zvalgaie van iz groba: *Et clamavit voce magna, dicens: Lazare veni foras.* Lazar hodi van, y tako po tulikem zburkaniem, plachem, y krichem teda nega: *Prodijt, qui erat mortuus.* Iziffelie van koi je bil mertev: Nut kulikaszu bila potrebna za obuditi Lazara od szmerti, ali zakai? potlam povem. Vigymo megy temtoga kakie obudil od szmerti szina Vdovicze iz Naima, od koiega pisse Sz. Lukach: *Ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suæ.* Nut mertvecz nossen be van szin jedini matere szvoie, kade naiduchisze Szin Bosi, y videchi onu sziromasku Vdoviczu milo plakatisze nad mertvem szinkom szvojem. *Misericordia motus super eam, dixit illi, noli flere.* Szmiluvalszeie nad nyum rekelieie, naisze plakati, y taki priztupilie JESUS k-leszu, y doteknuchiszega rekelie prez vszakoga zburkania, zmutchenia, ali placha: *Adolescens, tibi dico, surge.* Mladenecz tebe velim ztani gore. *Et resedit, qui erat mortuus.* I podignulszeie gore szedechki koi je mertev bil. Z-danasniega pako Poglannika kcherium vsze drugach je baratal, ar mili JESUS liztor zagledaussiu, rekelie: *Non est mortua puella, sed dormit.* Ni vmerla deklicza, nego szpi, y priztupiusi knye: *Tetigit manum ejus.* Prieliuie za ruku: *Et surrexit puella.* I ztalaie gore siva, y zdrava deklicza koia malo pervo je bila mertva. N.N. Nutvam zkrovnoztih mudrozti Bosanzke, koiemi hotelnamie Odkupitel nas dati za znanie, naipervo, kak tesko je jednoga dugo vremena vu grobu szmertneh grehov lesechega gresnika, od szmerti obuditi, ar veli Vucheni Jacobus de Vitriaco: *Qui enim lapide malæ consuetudinis premitur, quasi Lazarus quatriduanus & fœtens, non nisi lachrymis, &*

Joan. c. 11.

Jacob. Cardin. de Vitriac.

& clamore, magnâque difficultate suscitari poteſt. Ar on koi kamenom greſne navade je pritiſznien, kakti Lazar 4. dni vu grobu leſechi y ſzmerdechi, nemoreſze nego ſzuzami, y krichem velikem od ſzmerti greha obuditi. Szuprotivnem pako nachinom obugiavaiuch ovu Dekliczu mertvu kcher onoga Poglavnika prez vſzake teſkoche je od ſzmerti ſivu chinil gore ztati, jednem naimre ſzamem proztem dotekneniem nye ruke, kakov zrok tomu mora bitti? Odgovaria Manſius: *Quia nimirum in ætate obierat innocenti.* Kaiti je vmerla tak mlada da joſche ni mogla greſſiti: Po ove pako Deklicze razumetiſze mora vſzaka kerſchena duſſa po privolyeniu na koi ſzmertni greh, vmoriena, kod moy Paduvanzki Sz. Anton vuchi: *Hæc filia eſt cujuslibet Chriſtiani anima, conſenſu peccati in domo conſcientiæ mortua.* Zrok adda obugenia tak lehkoga od ſzmerti na ſitek mene daie priliku govoriti, y pokazati kak vnogo leglye je vſzake greſne duſſe po grehu mertve, vu miloſche Boſie oſiveti, akoſze taki po pregreſke za ſzvoy greh zpokori: Negie one koia vu greheh kod Lazar dugo vremena leſi; To doklam pokaſem, poſzluh.

Manſius.

S. Anton. de Pad. Dom. 24.

Znane jeſzu, y veruvania potrebne od vſzakoga kerſchenika one Boſanzke rechi po Sz. Ezekielu Proroku ſzvetu obznaniene da naimre: *Anima, quæ peccaverit, ipſa morietur.* Duſſa koia zagreſsì, ona vmre, y pred liczem Boſiem mertva poztane, ar kakgoder chlovek od treſka, ali puſke vudren, mertev taki opade, tak y ſzmertni greh duſſu chlovechanzku vmaria: Ovde potrebaie ſzada premiſzliti rechi deneſniega Sz. Evang. akoſze ſelimo ſz nyh kai navuchiti, daie naimre bil nekoi Poglavnik koi jedinu kcherchiczu je imel: *Unica filia erat*, veli Sz. Lukach, koia ebeteſauſſiſze na zkorom je vmerla, koiu tuſni otecz videchi mertvu, taki prez vſzakoga ſtentania y odvlachenia potekelie pred Kriſtuſſa pravum verum y vffaniem, vu moguchnozt y miloſzerdnozt niegovu, y pokleкſi, pred Chriſtuſſa pochelmuſzeie naipervo tuſiti: *Domine, filia mea modò defuncta eſt.* Gozpone, kchi moia ſzada je vmerla, zatem pochelſzeie molitimu za nyu,

Ezech. c. 18.

dabilze naimre doztoial doztupiti do nye, y doteknutiszeie liztor: *Sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet.* Nego hodi proszim tebe ò Gozpone, y poztavi liztor ruku tvoiu na nyu, jaszem vu te vere da ona osive, *& vivet*, y sivela bude; koiu veru, vffanie, poniznozt, y prosniu videchi mili JESUS, possélye snym, y vuchinilie kaigaie proszil: *Et surrexit puella.* y gorefzeie ztala siva y zdrava deklicza.

Salozt zverhu szmerti jednoga deteta lekoie podnezti Roditelom, koij vech decze imaiu, ali onem koij nimaiu vech neg jedno szamo detesćze, nitiszega vffaiu vech imeti, ako nym ono jedino milo detecze vmre? Oh! kuliku salozt chûte? Takovu salozt pochutilie vu szvoiem szerczu on Poglaunik Jairus nad szmertium kchere szvoie jedine, daie taki szam vu persone tekel pred Christussa, y pred niega poklekssi molilmuszeie: *Domine, filia mea modò defuncta est, sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet.* Oh Gozpone! kulilika neszrecha jesze mene pripetila, da naimre tusni y saloztni Otecz niszem imel nego jednu jedinu kcherchiczu, y ona mie szada vmerla, ah! szmiluisze ò Szin Davidov nad menum, y potrudisze zmenum do nye, arsze vffam y tverdno veruiem da akoszeie liztor dotekneś tvoium Bosanzkum rukum, ona osive, y takie bilo vuchinieno kodszte N.N. do szada chuli.

Szadasze povernemo nazad k-onem Sz. Antona rechem malo pervo povedanem, dasze naimre po ove kchere razmeti mora vszakoga kerschenika dussa, koia berseli koiemu grehu liztor privoli za vuchinitiga, da taki on hip umre, ar: *Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur.* Dussa, koia zagressi, vmreti mora; mertva poztaie. Kai adda je dusen vszaki kerschenik chiniti? Mora Poglaunika Jairussa naszleduvati, koi natulikoszeie saloztil zverhu pogublyenia jedinoga deteta, y nye za zadobiti nazad ni possilyal szlug niti Officzerov szvoich k-Christussu, ni chakal pol dneva, ali pak drugoga dneva, negoie szam taki potekel vesz salozten y ponizen pred Christussa, y klechech tusilmuszeie zverhu neszreche szvoie, potlam molilmuszeie pravum verum y vffaniem dasze nad nym

szmi-

szmiluie y ruku szvoiu pretegne zverhu mertve kchere szvoie: Ovde szada potrebaie poszluhnuti Sz. Ivana Chrisostoma koi ovak govori: *Omnia duplicia dedit nobis Deus, duos oculos, duas manus, duos pedes, si horum unum laeditur, per alterum nos consolamur.* Vsza duplitna dalnamie G. Bog, dve ochi, dve vuha, dve ruke, dve noge, akosze jedno zmegy oveh rani, drugo nasz batrive, y nam pomasce siveti: *Animam verò dedit unicam, quam si perdiderimus, quanam vivemus?* Dussu pako jednu jedinu dalnamie G. Bog, koium sivemo, y ako nyu, pogubimo, kak budemo siveli? Dussicza nassa je ona jedna jedina kchi nassa, y berseli mi kakov szmertni greh vuchinimo, misleniem, chineniem, ali govorieniem, pogledom ali doteknueniem? tako on izti hip moremo z-iztinum recsi. *Anima mea modò defuncta est.* Dussa moia szada je umerla: Kaiszmo adda chinechi? Ah kai drugo negie on Poglaunik Jairus vuchinil, ako naimre selimo mertvu jedinu Dussiczu nassu osiveti, potreba je dasze taki vszi saloztni prez ſtentania y odvlachenia vtechemo k-Odkupitelu nassemu zkrussenem szerczem damusze pritusimo zverhu neszreche nasse, szpovedaiuch pred nameztnikom niegovem szpovednikom grehe nasse z-pravem vffaniem vu miloschu niegovu, danamsze on szmiluvati hoche, y oproztiti grehe, z-oproscheniem grehov mertve dussicze sitek novi povernuti keszniti nesche. S. Chrisost. hom. 22. ad pop.

Akoli pako taki na pochetku nebudemosze marali, niti saluvali zverhu szmerti dussicze nasse, nego od dneva do dneva odvlachili budemo pred Christussa y Nameztnika niegovoga poyti, niti szamo od dneva do dneva, nego od dneva do tiedna, od tiedna do meszecza, od meszecza do letta, od letta do szmerti puschali budemo vu grobu szmertneh odurneh grehov lesati. Oh! kak tesko, y kakti nemoguchno bude nyu mochi od szmerti onda obuditi, akoprem Nameztnik Christussev Szpovednik budesze burkal vu duhu, potil, krichal, zaklinial, molil, grozil gresniku vmiraiuchemu, ali za malu, y morebiti nikakovu haszen, zakai? zato kaiti: *Impius cùm in profundum venerit, contemnit;* govori

Prov. c. 18. v. 3. Duh Sz. po mudrom Salamonu: Gresnik kada vu glubinu opade, toieto kadasze vu greheh zakoreni, y vnogo let vu nyh sive, takvogaie tese prez kraia y kencza neg Lazara vu grobu 3. dni lesechega, y jur szmerdechega osiveti, y iz groba grehov van chinit iziti.

Tonamie szam G. Bog hotel po szvoiem Jeremiassu Proroku obznaniti, zapovedausimu poyti vu hisu jednoga Lonchara: *Surge, & descende in domum figuli.* Ztani gore, y poidi vu hisu lonchara, na koiu Bosiu zapoved pokoren Sz. Prorok ztalszeie taki, y possele vu hisu loncharovu, y gledalie lonchara kak loncze dela; povernuchisze pako nazad, opitalgaie G. Bog kai je videl, y kaiszeie navchil pri loncharu? Odgovorilie Sz. Prorok, videlszem lonchara iz blata loncze, y vszakoiachke poszude napravlyati, y kadamu ni poszuda po volye bila, zmessalie znovich ono blato, y iz niega novu poszudu je vuchinil kodie szam hotel: Nato rekelie G. Bog: *Numquid sicut figulus iste, potero vobis facere, & sicut lutum figuli, sic & vos in manu mea.* Nili iztina da kak god ov lonchar chini, morem y ja vam vuchiniti, y kod blato loncharovo, takzte y vi vu rukah moieh, da morem zvami chiniti kai mene drago, zakaizato szluga moy verni Jeremias, hodi ti prodekuvat moiemu Israëlzkomu lyucztvu od ztrani moie, y povechmu damu ja porucham: *Ut revertatur unusquisque à via sua mala.* Dasze nai vszaki kaiberse to berse poverne, nazad k-mene od puta szvoga gresnoga, po Sz. pokore, doklam vu hudobe szvoie neoztara, y tverdokorno nepoztane, ar drugach bude zlo po nye. Nemaraussisze pako Izraelczi za Sz. Proroka rechi, negoszu vu szvoieh greheh y hudobah terdokorni obztali, zakaizato zapovedalie znovich G. Bog Proroku: *Vade, & accipe laguneulam figuli testeam à senioribus populi, & à senioribus Sacerdotum.* Hodi, vzemi jeden zemlyeni pehar od naiztaressch lyudih, y Popov, ter poteri on pehar pred lyucztvom okol tebe ztoiechem: *Contere laguneulam in oculis virorum, qui tecum sunt.* I takoie vuchinil na Bosiu zapoved Sz. Jeremias; Ali kai je G. Bog ovem nachinom hotel

Jerem. c. 18.

c. 19. v. 1.

dati

dati na znanie lyucztvu Iſraelzkomu? Odgovaria vucheni Lyranus: *Ad oſtendendum irremediabile populi peccatum.* Hotelie dati na znanie da grehi nyhovi, vu koiehſzu oni oztarali, y tverdokorni poztalli, nemoguſze vech oproztiti, kakti iz jedne ztare potrene poſzude y na drobne falate raſzipane ni mochi vech novoga pehara vuchiniti, odkud Sz. Hieronym takai lepo govori ovak: *Vas figuli, antequam in teſtam fuerit obduratum, ſi diſſipetur, reformabile eſt.* Poſzuda Loncharova iz friſkoga blata napravlyena, akoſze y razbie, moreſze popraviti, ako pak poſzuſſiſze y oztara, terſze razbie, za popravlyenie ni. Rauno tak greſnik akoſze taki po grehu zpozna za krivcza, k-G. Bogu oberne po Sz. pokore y poboljſatiſze nakani? Oh lehko Miloſchu Boſiu zadobi, iz poſzude potrene, nova poſzuda za ztol nebezki doztoina lahkoſze napravi: Akoli pak oztara, y zakoreni greſnik vu greheh? onda teſko y kakti nemoguchno: Zakai zato potrebaie naſzleduvati onoga Poglaunika Jairuſſa za oſivlyenie duſſe ſzvoie y taki pred Chriſtuſſevoga Nameztnika techi tuſechiſze proſziti: *Domine anima mea modò defuncta eſt, ſed impone manum tuam ſuper eam, & vivet.* Gozpone Otecz Duhovni, zagreſ-ſilſzem malo pervo, y duſſa moia je vmerla, ah ſzmiluiteſze y poztavete ruku vaſſu zverhu nye, y ſivela bude. Lyranus. S. Hieron. in Pſal. 2.

Nekoi ne prevecs vuchen diak doiduchi na jeden Gozpoczki vert, na koiem zagledauſi jednu veliku Dinyu vu jednom zteklu, zachudilſzeie, neznaiuchi nitiſze domiſzliti moguchi kakie ona velika Dinia chez tak malu lukniczu vu ono zteklo dozpela? zato opitalie vertlyara, koi ſzmeiuchiſze iz bedaztoche diaka, povedalmuie kakie nuter dozpela, da naimre kakie Dinia odczvela, y pokazalaſzeie po czvetu dinicza, ondaiuie taki vu ono zteklo poztavil, nyu vu zteklu puztil razti doklamie na veliku dinyu izraſzla, pred koie velikochum y zteklo ſzeie razpuchilo y poterlo. Rauno tak biva z-vſzakem greſnikom, koi privoliuſi kakvomu god grehu, akoliſze taki na pochetku za ſzvoy greh nepoſaluie, y neſzpokori, nego vu ſzerdczu ſzvoiem kakti vu jednom zteklu

 puzti

puztì on greh razti, koi vszaki dan bolye razte, sivuchi gresnik polek nagnenia szvoieh bestinzkeh poseleny, doklamsze zteklo tela y szercza razbie, y potere, dinia pako greha ne na ztol kralya nebezkoga, nego na gnoy peklenzki hitchena bude: Hochu recsi, da vnogi na pochetku pregressenia szvoiega moglibi jednum pravum saloztium, jednum kratkum szpovedium pomochi jedine mile dussicze szvoie, y nyu od peklenzkeh muk oszloboditi, ter nehte, niti nemaraiu, negoiu puschaiu vszaki dan vu vexeh greheh kakti vu jednom zteklu razti; ali vu grobu zakopanu lesati tia do zkradnie vure, kadasze zteklo tela razbie, y kada krich, plach, nagovariania, grosnie y prosnie vszeh Redovnikov kod Christusseveh nameztnikov nyu od szmerti greha obuditi, y sitek milosche Bosie nye povernuti nebudu mogli: Zakaizato N. N. potrebnoie da vszaki mora naszleduvati onoga Poglavnika Jairussa od kogasze danasni Sz. Evang. szpomina, y bersselisze zpozna vu kakov greh opazti, naimre szmertni, nai taki teche pred Christussa razpetoga na krisnom drevu, y zkrussenem szerczem naisze pritusi: *Domine, anima mea modò defuncta est.* Gozpone szadaie dussa moia umerla, arszem szada takov greh proti tvoie Bosanzke zapovedi vuchinil, zato molimtisze y proszimte dami oproztis, dasze nad moium gresnum, y po grehu mertvum dussiczum szmiluies.

Chetvere sele lyudi nahagiaiusze na szvetu; Nekoij koij nitiszu vuchinili koi naimensi greh, nitiszu chinili, ali chine kakove pokore, y ovi ovakovi jeszu malyahna dechicza koia po Sz. kerztu, pervo neg k-pameti doidu vmiraiu, ovem takovem prez vszake pokore odpertaszu vrata nebezka. Druga sela lyudi je ova, koij naimre zagressili niszu, y vendar ostru pokoru chinili jeszu, kakovie bil Sz. Ivan Kerztitel koi josche vu materine vutrobe bilie poszvechen, niti greha nikakvoga nigdar ni vuchinil, y vendar vu puschine ostru pokoru je chinil. Tretia sela lyudi je ova, naimre koijszu zagressili, ali za grehe pokore niszu chinili, kodie bil Cain, Absolon, Judas, y neizbroieni drugi, koij jur tuliko leth vu peklu gore;

rè: Ovoie on greh koijfze nigdar neodpufcha, niti neoprafcha, kodbifze to z-neizbroienemi peldami y hiftoriami pofzvedochiti moglo, od koieh fzamu jednu nai bude fzlobodno ovde napervo donezti koiu naimre izpifzuie Sz. Bernardin, y je ovakova. S.Bernardin. fer.13. To.1.

Daie naimre bil jeden Bogatecz velik grefnik, iz Boga y duffe fzvoie zpozablyen vnogo leth vu grobu grehov lesechi, y fzmerdechi, koiega fzercze je bilo tverdeie od mramora kamena, koiemu pofzlalie G. Bog fzmertni beteg, vu koiem betegu kadabi bil moral za duffu mifzliti, y po fzpovednikafzi pofzlati, ondaie razpoffilyal on drufinu fzvoiu, nekoie dugòv teriat, nekoie po fzenymeh na terftvo; Senna niegova y Rodbina videchi fzmertnu pogibel, pofzlalifzu po Redovnika za ozkerbetimu duffu Sz. Sacramenti, y Szpovednik ni kefznil doyti akoprem za malu, ali nikakovu hafzen, ar doiduchi pred betefnoga Bogatuffa ochi, y pozdravivfiga, koiemu kadabi bil moral betefnik odgovoriti, y zahvaliti, ondaie pochel okolu fzebe ztoieche izpitavati kakov je fzeniem? jeli kai lyudi na nyem? prodaielifze kai? Szpovednik pochelie prefzekavati ova izpitavania duhovnemi razgovori, govorechimu, moy Gozpone vezdaie jeden dober fzeniem za vafz, na koiem moretefzi za malu czenu kincfe nebezke kupiti, vezdaie vreme jednoga dobichka koiemu nigdar nebude koncza, vezdaie vreme za zlocheztu plachu diku nebezku zadobitifzi; ovo anda tak fzrechno vreme nezamudemo Sz. Pokore chiniti, prez koie dika nebezka, y dufsnò zvelichenie nemorefze zadobiti: Ali betefnik vfza ova poztavivfi pod vuho, pochelie pitati okolu fzebe fzvoie domache ztoieche, jeli dosla Barka z-blagom? Szpovednik niemu odgovori, moy Gozpone Barka tela vaffega je vu velike pogibeli z-blagom duffe vaffe koiafze vu nyem zaderfava, morafze na zkorom razbitti, y duffieza vaffa od vfzeh vfzega fzveta kincfev preftimaneffa morafze vu glubinu muk peklenzkeh vtopiti, akoie kai berfe, to berfe nepomorete z-Ankorum fzerchenoga zkruffenia, y Sz. Szpovedi, vfze ovoga

fzveta

szveta zkerbi na ztran oztavlyaiuch, ter vsze szvoie vffanie vu muku szmert, y miloszerdnozt Odkupitela szvoga poztavlyaiuch, ali vsze zahman y za lyudo, gluhomusze prode-
Prov. c. 18. v. 3. kuie, ar *Impius, cùm in profundum venerit peccatorum, contemnet.* Gresnik kada vu glubinu zaide grehov vsza nagovariania y karania, vsze prosnie y grosnie za nistar dersi, koie re-
Nic. de Lyra. chi ovak razlase mudri de Lyra: *Contemnit supplicia, contemnit correptionem, pœnitentiam, omnémque spiritualem medicinam,* Tak y ov gresni bogatecz vsza duhovna za nistar dersechi, vu jame szmertneh grehov 30. leth lesechi y szmerdechi, na toie dossel da za pokoru niti szpoved ni hotel ni chuti, negie trikrat zakriknul Nemorem, nemorem, nemorem, y ovo izrekuchi neszrechnu dussu iz glubine jame grehov, vu glubinu muk peklenzkeh je poszlal. Oh! kak pravo govori Duh
Eccl. c. 3. v. 27. Sz. po mudrom Siraku: *Cor durum malè habebit in novissimo.* Szercze tverdo zlo bude imelo na zkradnie vure. Niti moy Se-
S. Bonav. in Luc. c. 11. rafinzki Doctor Sz. Bonaventura ni krivo rekel: *Sicut peccator quò magìs elongatur à Deo, eò strictiùs illaqueatur à diabolo.* Kakti gresnik chim duglye vu greheh sive, y dalye od Boga ztoì, temię bolye zamotavan od vraga vu mrese, chimsze bolye mota temsze bolye czuka, temsze bolye prilepchuie, doklam jagar doide, zaicza y pticzu zatuche, y na kuhiniu zanesze, taksz u vuchinili, z-dussum ovoga bogatcza jagari peklenzki.

Troie fele dela mogusze naiti vu jednom kerscheniku, naimre dèla siva, dèla traplyena, y dèla mertva: Dèla siva jeszu ona koiesze chinè od chloveka vu milosche Bosie sivuchega; vu milosche Bosie pak je chlovek onda, kadati nad szobum nikakvoga szmertnoga greha nima, zkoiemi dobremi deli zaszlusuieszi chlovek korune, y naime vu dike nebezke. Dèla traplyena jeszu ona koiaszu vuchiniena vu milosche Bosie, ali kada chlovek vuchinì kakov szmertni greh, onda ona dèla poztaiu zamertva, y dabimusze szmert pripetila vu onom ztalissu szmertnoga greha, akoprem kakvogagod naimensega, vsza ona niegova dobra dèla, akoprembi neznam kak velika bila, oszloboditi niega nebi mogla od

zkva-

zkvarenia vekovechnoga; Akoli pak chlovek po grehu ſzmert-nom pokoru vuchini? tako ona perva dobra dela pred ſzmert-nem grehom vuchiniena znovich oſivu, y haſznovita jeſzu k-duſsnomu zvelicheniu. Dèla mertva jeſzu ona, koia chlo-vek chinì vu ztaliſſu ſzmertnoga greha, z-koiemiſzi greſnik nezaſzluſuie nikakvoga naimenſega naima niti korune pri Bo-gu, dabi rauno greſnik vech poztil negſzu poztili vſzi Sz. Puſcheniki, dabi vſzè kai na ſzvetu lepoga y dragoga ima vbogem razdelil, dabi on iz tela ſzvoiega meſzarniczu vuchi-nil, vu kakovom naimenſem ſzmertnom grehu, zeuſzemi ſzvoiemi dobremi deli onbi moral na veke k-vragu poyti.

Vezdaſze povracham na czily govoriena moiega, y opo-minam vſzakoga kerſchenika Boſiega da nai dobro premiſzli veliku ſkodu koiu chinì vſzaki naimenſi greh ſzmertni, y vu kakove pogibeli chinì ſiveti greſnika: Zakai zato akoſze ko-mu kada pripetì po kerhkoche, ali po hmainoche vu kakov greh ſzmertni opazti? Opomina vſzakoga takovoga Duh Sz. po mudrom Syraku: *Ne tardes converti ad Dominum, nec dif-feras de die in diem, ſubitò enim veniet ira illius.* Nekeſzni ober-nutiſze (toieto po Sz. Pokore) k-G. Bogu, niti neodvlachi od dneva do dneva pokoru chiniti za tvoy greh, ar kad nai-meny morebiti ſtimal budes, vmreti budes moral, y zeuſze-mi tvoiemi dobremi deli, koieſzi ne ſzamo vu ztaliſſu ſzmert-noga greha, nego y onemi koieſzi vuchinil pervo negoſzi zagreſſil, k-vragu poydes. Nut adda pervoga zroka, zbok koiega vſzaki greſni chlovek je duſen taki po pregreſſeniu po Sz. pokore obernutiſze, y povernuti k-G. Bogu ſzvoiemu, koi ſeleie dobro duſſicze ſzvoie. Drugi pak zrok je ov, kai-ti chim chlovek duglye odvlachi pokoru y ſzpoved, tem od onoga vraga pod koiega oblaztium ſive, poztaie bolye zaſz-leplyen vu pamèti, vu ſzerczu tverdokoren, na pokoru bo-lye len, y tako toga takovoga kruto teſko ali y nemoguch-no je mochi na chiztu ſzpoved, y pravu pokoru genuti, y od ſzmerti greha obuditi. Zato veli Sz. Hieronym: *Stultum eſt in tali ſtatu vivere, in quo quis mori non audeat; quomodo vi-*

Eccl. c. 5. v. 8.

S. Hieron.

 vere

vere potes, ſi mori non audes? Noria je vu takovom ztaliſſu ſiveti, vu koiemſze gdo neuſſa umreti; kak ſiveti mores akoſze vmreti neuſſas?

Zakaizato dokancham moie govorienie z-rechmi Sz. Auguſtina: *Agite pœnitentiam fratres, antequam mors inimica naturæ vos aggrediatur.* Delaite pokoru Brattia pervo negovaſz ſzmert nepriatelicza nature chlovechanzke nazkochi: *Nam cùm in extrema ægritudine fueritis fratres, oh! quàm forte, ô quàm durum erit vobis pœnitere, & confiteri de malis commiſſis, & de bonis omiſſis.* Ar na ſzmertnom zkradniem vremenu kada budete Brattia, oh! kak teſko, ô kak ſmehko budeſze videlo vam ſaloztiti y ſzpovedati iz tulikeh grehov vuchinieneh, y dobreh del oztavlyeneh vu ſzpravlyaniu blaga y bogacztva, vu vgaianiu nevolynomu telu, a na milu duſſiczu, na nebo, na Boga niti nemiſzlech: *O ſtulti ergo filij Adæ!* krichì nadalye Sz. Otecz. O nori adda Szini Adamovi! *Cur hæc caduca ita adamatis, ut propter ea animas veſtras perdatis, & æternis pœnis tradatis.* Zakaizte vu ova himbena, chalarna, y hipna veſzelya toieto naſzladnozti y bogacztva tak zalyublyeni, daſze iz Boga y neba zpozablyuiete, duſſicze vaſſe pogublyate, y vu vekovechne muke nye poſſilyate.

S. Aug ſerm. 48. ad Fratr.

Ah! ne tako ne Bratia moia draga, nego berſelivamſze pripetì po kerhkoche vu kakov ſzmertni greh opazti, y ſnym milu jedinu diſſiczu vmoriti; naſzleduite onoga Poglavnika Jairuſſa, od kogaſze deneſni Sz. Evang. ſzpomina, da berſelimuie jedina kchi vmerla bila, taki prez vſzakoga ſtentania potekelie pred Chriſtuſſa, tak velim y vi prez vſzakoga ſtentania duſni jezte pred razpetoga Chriſtuſſa vſzi zkruſſeni y ſaloztni, poyti y poklekſi pred niega prituſitimuſze kakzte ludo y neſzpametno proti niemu zagreſſili, y duſſiczu vaſſu pred liczem niegovem vmorili: *Domine, anima mea defuncta eſt.* Poſaluiteſze iz glubine ſzercza, y za oproſchenie proſzete, z-nakaneniem tverdnem kai naiberſe na ſzpoved poyti, y ſzvoy greſni ſitek ne ſzamo Szpovedniku valuvati, nego y poboſſatiga, kai y ako vuchinite miloſchu Boſiu, y

mertve

mertve dufficze vaffe fitek vekovechni lahko zadobite, ar veli G. Bog po fzvoiem Ezekielu Proroku: *Si autem impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, vitâ vivet, & non morietur.* Ako pak grefnik bude chinil pokoru za grehe fzvoie, fivel bude, y vmreti nefche, ako adda felite vekoma vu-nebu z-Bogom fiveti, pokoru delaite za grehe, y to prez odvlachenia od dneva do tiedna, od tiedna da mefzecza, od mefzecza do leta, od leta do fzmerti, ar *Pœnitentia sera, rarò aut nunquam vera.* Pokora kefzna, redko ali nigdar dobra, pravichna, y hafznovita, Amen. Ezech. c. 18. v. 21.

DVADESZETA J CHETERTA NEDELYA PO TROJAKEH.

Marlivo premislyavanie ſzmertne vure ztizkih; chinì chloveka grehaſze chuvati, y zapovedi Boſie obderſavati.

Erit tunc tribulatio magna. Matth. 25. v. 21.

Bude onda traplyenie veliko.

Eli fabula izmislyenia, ali prava hiſtoria; jeli Las ali iztina ono kai od jednoga mudroga Filoſofuſſa cſtem, diſputuvalſze vu tom nebudem, recſi vendar morem daie vech iztine, neg laſi ſzpodobno, toieto daſzeie vu Alexandrie naſſel bil jeden Filoſofus koi na jednom ſzenymu napravilſzie bil med drugemi kramari jeden ſtaczun, y dalie bil na glaſz da on ima na prodaiu takovo blago y parteku, kakovaſze pri niednom naibogateſſem kramaru vu vſze Alexandrie, y Egiptumu nenahagia, kaiſzeie vſzemu lyucztvu kakti y ſzamomu Kralyu chudno videlo, naimre pak videchi Filoſofuſſa vu ſtaczunu praznom ſzedeti, y nikai drugo neimeti nego pred ſzobum jeden folius papera, pero, y tintu, ſeleiuchi adda Kraly znati kai ima takvoga oſzebuinoga na prodaiu, poſſelie ſzam kniemu, y naiduchi ſtaczun prazen, pochelgaie kakti

oſz-

oſzmehavaiuch izpitavati, pochemon ſzvoiu parteku prodaie? Odgovorilie Filoſofus Kralyu, da on ſzvoga blaga neda ni novza menie od deſzet talentumov, koiemuie kraly taki hitil liztor dabi mogel videti ono niegovo tak oſzebuino blago, koiemu Filoſofus na jedne malyahne czedulicze napiſzalie ove rechi: QUIDQUID AGIS, PRUDENTER AGE, ET RESPICE FINEM. Kaigod chinis, ſzpametno chini, y pazi na konecz, toieto kak dokonchas ono kai chinis, koie rechi vuchinilie Kraly po vſzeh ztenah ſzvoga kralyeuzkoga dvora namalati, na taniereh, zdelah, y pehareh iz koiehie pil y jel, izrezati, na ſzvoieh opravah chinilieie od ſtikarov ſzrebrom naſtikati, od ſvely na rubiu zlatom naſſiti; chez nekuliko vremena dogovoriuſſiſze nekoij podloſniki kralyu ſzmert zaudati, podmitiſſe adda dobro kralyevzkoga barbera, da kada bude kralyu podbrival bradu, nekamu z-britvum poſirak prereſe, k-chemu za dobru prietu plachu privolilie Barber, y doiduchi pred kralya za podbrivatmu bradu, nut zapazilie na ruchniku zlatom naſſite ove rechi: *Quidquid agis, prudenter age, & reſpice finem.* Kaigod chinis, ſzpametno chini, y pazi na konecz, koie rechi cſtuchi Barber y premislyavaiuchi, ako ja kralya zkoncham, kakov konecz bude moy? pochelſzeie od ztraha trezti, bled poztaiati, y farbu premeniati, damu ni moguche bilo kralya podbrivati, zachudilſzeie kraly, y opitalie Barbera zakaiſze treſze? y da po vſzaki put hoche znati zrok onoga ztraha, onda Barber poklekſi pred kralya valuvalie zrok ztraha ſzvoga, y ochituval nevernozt podloſnikov, proſziuſſi za oproſchenie, y miloſchu, koiuie y dobil: Onda ztoprav kraly zpoznalie vrednozt oneh rechih koieie od Filoſofuſſa kupil, daſzuga naimre ſzmerti oſzlobodile, oh! dabi y dan danaſni vi N.N. tak ſzrechni bili y ſzpametni, dabi vi takai od mene prez vſzake plache vzeli y dobro premiſzlili one deneſniega Sz. Evangelia rechi: *Erit tunc tribulatio magna.* Da naimre doiti hoche jedno tak velikoga traplyenia vreme, kakvoga od pochetka ſzveta chlovek ſivuchi ni pochutil, toieto vreme ſzmerti, oh! onda onda *erit tribulatio*
 magna.

magna. Bude traplyenie, budu ztizke velike, na konczu ſitka chloveku greſnomu, koiſze na on konecz ſitka ſzvoga nigdar nĩ zmiſzlil, niti polek zapovedih Boſieh ſiveti terſzil, nego vſzigdar telu, poſeleniam, y chuteniam po volye hodech, oh! kak teſko! teſko! tomu takovomu bude vmreti, y kulikem ztrahom budeſze duſſa od tela razluchavala? zakai zato opominam y ja vſzakoga zmed vaſz: *Quidquid agis, prudenter age, & reſpice finem.* ar y Sz. Auguſtin veli: *Prudentis eſt, non tam cujuslibet rei principium proſpicere, quàm finem, exitúmque providere.* Szpametnoga chloveka je ne tuliko na pochetek vſzakoga dugovania gledati, kuliko konecz premiſzlyavati, zakai zato nakaniſſzem pokazati deneſz kak marlivo premislyavanie ſzmertne vure ztizkih y traplenia, chinì chloveka poboſno Bogu ſzluſiti, y zapovedi niegove Sz. obderſavati.

S. Auguſt. in Spec. peccat. c. 3.

Naiztraſneſſi Evangelium zmed vſzeh koijſze chez leto ċhuiu iz Prodekalnicz cſteti, polek moie priprozte pameti vidimiſze da je danaſni, y on koiſze danaſz chez 8. dan bude cſtel, na pervu Nedelyu Adventa, ar obodva drugo negovore nego od jay y pomagai, od traplenia y ztizkih, od zlameny vſzakoiachkeh prechudneh y preztraſneh, na nebu y na zemlye, ſzuproti koiem ſzmertnem ztizkam y trapleniam vſzaki kerſcheni ſivuchi chlovek, doklamie joſche zdrav moreſze ozkerbeti z-vracſtvom kruto haſznovitem koie vracſtvo niemu haſznelo y pomagalo bude na niegove ſzmertne vure, od koie akoprem govori mudri Ariſtoteles: *Omnium terribilium terribiliſſimum eſt mors.* Kaiſzegod ztrahot more na ſzvetu naiti, med vſzemi naiztraſneſſa je ſzmert, na koiu vendar ako gdo vſzaki dan marlivo miſzli, ovem premislyavaniem nyu ſzebe chiní ſzladku, ar ovo premislyavanie chloveka zteſe od greha, y vu pravichnozti chini ſiveti, koiſze pak na konczu ſitka prez greha, y pravichen naide, onſze ſzmerti neboì, odkud Sz. Gregur govori ovak: *Perfecta vita eſt mortis meditatio, quam cùm juſti ſolicitè peragunt, culparum laqueos evadunt, unde Job, quia cogitabat de ſepulchro, aptè*

Ariſt. lib. 3. Ethic.

S. Greg. lib. 8. moral.

aptè subjungit, non peccavi. Zverſſeno ſivlyenie, je na ſzmert mislyenie, vu koiem akoſze pravichni zaderſavaiu vnogem grehom vuhagiaiu, zato Job kaitie marlivo na grob miſzlil, pravoie rekel: *Non peccavi.* Niſzem zagreſſil, kade Peter Damianus pridaie: *Nec mirum, quòd non peccavit, quia non eſt vitio diverſorium, in qua verſatur mente ſepulchrum.* Niti je chuda vredno da Job ni zagreſſil, ar ni grehu mezta, vu one pameti, ſzerczu, y duſſe, koia vſzigdar od ſzmerti miſzle, y grob pred ochima imaiu, kai y Sz. Auguſtin potverguie govorecſi: *Nihil ſic homines revocat à peccato, quemadmodum imminentis mortis meditatio.* Nikai ni tak jakoga y moguchnoga kaibi chloveka leglye zderſavalo od greha, kakie ſzpomenek priduche ſzmerti, y pak vu drugom meztu ov izti Sz. Otecz pridaie tverdech ſzvoie govorienie: *Conſideratio mortis eſt deſtructio ſuperbiæ, extinctio invidiæ, effugatio luxuriæ, perfectio ſanctimoniæ, præparatio ſalutis æternæ.* Premislyavanie ſzmerti je zatiranie gizdozti, ugaſſuvanie nenavidnozti, odtiravanie nechiztoche, zverſſenozt ſzvetozti pripravek duſſnoga zvelichenia, koi pako na ſzmert miſzlech ſive, prez greha ſive, koi pak prez greha ſive, prez greha y vmira, ar *Qualis vita, mors eſt ita.* Kak gdo ſive, tak y vmira, gdo pak prez greha vmira ſzrechno y veſzelo vmira.

Petr. Damian.

S. Aug. ſpec. pec. c. 1.

Idem ibid.

Dobroie znana pregreſka Adamova z-koiumie on ſzuſeny ſzmerti poztal, koiega dabi G. Bog bil hotel vmoriti, y vu pekel hititi onda kadagaie iz Paradiſuma iztiral, mogel bi bil vuchiniti, kodie z-Lucziferom vuchinil, koiega za jeden greh gizdozti iz neba vu peklenzku glubinu je hitil, aliſze z-Adamom ni hotel tak nemiloztivnoga izkazati, nego kai je vuchinil? ovde nai vſzaki poſzluhne ne mene nego Sz. Ivana Chriſoſtoma ovak vuchechega: *Conſidera Dei providentiam, non ipſum mori primum permiſit, ſed hoc filium ejus pati voluit;* Premiſzli ò chlovek Boſie provigienie, da naimre ni hotel G. Bog prepuztiti Adama pervoga vmreti, negoie hotel to ſzina niegovoga Abela terpeti, toieto ſzmert podieti, ali zakai to? Odgovaria Sz. Navuchitel y tomu zrok oy daie: *Ut ante oculos*

S. Joann. Chryſoſt.

los ſuos tabeſcens, magnam ex hoc aſpectu caperet diſciplinam. Zatoie prepuztil G. Bog pravichnoga Abela Szina Adamovoga pervo vmreti; dabi naimre Adam videchi niegovo mertvo truplo, ſzpomenulſze kai je chlovek, y nakaimuie doyti, chinil pokoru za greh ſzvoy, kodiuie y chinil, ar dokanchaiuch Sz. Navuchitel govorienie ſzvoie, veli: *Cùm vidit filium ſuum Abel mortuum, tunc egit pœnitentiam.* Kadaie Adam videl mertvoga ſzina ſzvoga Abela, ondaie Pokoru za greh ſzvoy chinil, y pokoru chinechi ne ſzamo zvelichen nego y Szvetecz poztal, iz cheſza vſzega zpoznatiſze more da zrok zvelichenia y ſzvetozti Adamove je bila Sz. Pokora, pokore pako zrok biloie vigienie mertvoga trupla ſzina ſzvoiega, y premislyavanie ſzmerti, daie rauno y niemu na ono doyti, adda premislyavanie ſzmerti je zrok Sz. pokore, habania od grehov, beſania od greſneh prilik, duſsnoga zvelichenia, y izte ſzvetozti.

Ova iztina moreſze tulikai poſzvedochiti z-Hiſtorium Jakopa Puſchenika koiu izpiſzuiu Metafraſtes, y Lypomanus, da naimre ov Puſchenik Jakop bilie jeden ſzvet chlovek, navuchen od detinztva vu puſchine ſiveti molech y poztech, kakti jeden drugi Ivan kerztitel, natuliko daie vnoga chuda chinil, vu koie ſzvetozti ſivuchi jur 40. leth, potlam pako obladan od vraſie tentaczie prepalie vu greh lotrie, ar pregreſſiuſi z-jednum ſenzkum perſonum, y boiechiſze dabi ona zanoſzila, y tako niegov greh doznan bil, zkonchalie onu perſonu ſzam ſzvoium rukum, kai berſelie vuchinil, zpoznalie ſzvoi neſzrechni ztalis, y ztrahotu grehov ſzvoieh, pobegnulie iz one puſchine kakti zdvoien, y potlambiſze dugo vremena kaikud po ſzvetu klatil na ſzpodobu Kaina ſzina Adamovoga miſzlech y govorecs ſzam ſzobum: *Maior eſt iniquitas mea, quàm ut veniam merear.* Vexa je hudoba moia, y grehi moij, negie miloſcha Boſia, pripetiloſzeie pak zeztatimuſze z-jednem Bogaboiechem Puſchenikom, z-koiem razgovariaiuchiſze nekuliko vremena veſz zburkan y zamislyen, k-zadniemu povedalmuie neſzrechno ſzvoie pripeche-

nie,

nie, y ztalis pogibelni, pitaiuchiga akobi moguche kak bilo oproſchenie tulikeh grehov, y miloſchu Boſiu zadobiti? koiemu odgovorilie on drugi Puſchenik one Evangeliumzke ali da bolye recſem ſzamoga Chriſtuſſa recſi: *Dico tibi, quòd ita gaudium erit ſuper uno peccatore pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta novem juſtis, qui non indigent pœnitentiâ.* Luc. c. 15. v. 7. Bratte moy dragi imas znati, y tverdno veruvati, da akoſze ti iz grehov tvoieh pravichno ſzpoves, doztoino poſaluies, y za nyé pokoru vuchinis, ne ſzamo tvoij grehi budu tebe oproſcheni, nego zverhu tebe y pokore tvoie vexe veſzelye bude vu nebu, negſze ſzada ima zverhu devedeſzet y devet pravichneh, ar G. Bog *Non vult mortem peccatoris, ſed ut magis convertatur, & vivat.* Neſche dabi greſnik vmerl, nego daſze zpokori y ſive; Ova raſumeuſi greſni Jakop Puſchenik od pravilſzeie Szpovednika izkat, y koiegaie pervoga naſſel ſzpovedalmuſzeie zvelikum ſaloztium, potlam pak pochelie ſzam ſzobum miſzliti kakovubi pokoru on moral y mogel vuchiniti za grehe ſzvoie, y za zadoblyenie miloſche Boſie; y kadabi nato miſzlil putem hodech nadoſſelie bil nad jednu jamu, vu koiu je vlezel, y vu nye naſſel vnoſinu mertvechkeh koztih, nadehnien od Boga ondeſzie mezto zebral za pokoru, y one kozti na kup je ſzpravil, ter pred nye, kakti pred jeden Oltar je pokleknul, pochevſi pregledati y premislyavati jednu za drugum koztium vu jedne premislyavalie jednoga bogatuſſa zmoſnoga komuſzuſze vſzi klaniali; vu druge premislyavalie jednoga nechiztoga lotriſſa, koi vu telovneh naſzladnoztiah je od mladeh nog ſivel; Vu tretie premislyavalie lepotu koie mlade poglavite ſenzke perſone, premislyalie kam bogacztva, kam veſzelya, kam naſzladnozti, kam lepota nyhova? vſzegaie neztalo, y drugo ni oztallo zvun oneh goleh koztih, koieſze razluchiti nemogu, niti poznati jedna od druge, chiabi ova, ali ona morala bitti? Duſſe pako ſzam G. Bog zna vu kakove vekovechnoztiſze nahagiaiu, jeli nebezke, ali pak peklenzke, vu koiem razmislyavanju czeleh 14. leth. on Puſchenik megy onemi koztmi oſtru pokoru delaiuch je ſivel, doklamie nazad mi-

loſchu Boſiu dobil, y vnogo vexa chuda od potlam chinil, nego pervo, daie vſzemu ſzvetu za jedno chudo bil; od koiega rauno
Job. c. 21. v. 32. vidimiſze daie Sz. Job govoril: *Ipſe ad ſepulchra ducetur, & in congerie mortuorum vigilabit.* On vu grobie zapelyan bude, y megy mertvemi zkoznuval bude, kodie rauno ov Puſchenik zapelyan bil, y onde tak zkoznuval, da vu nebu naveke ſivel bude.

Szadaſze ja nazad povracham k-naſſemu pervomu Otczu Adamu, koi kadaie zagledal ſzina ſzvoga mertvoga Abela: *Egit pœnitentiam.* Chinilie pokoru za greh ſzvoy, jeden ſzam pogled mertvoga tela ſzina Abela genuloie Adama na chinenie oſtro pokore za jedno jedino ſzamo prekerſenie zapovedi Boſie, hochu recſi, za ſzam jeden jedini greh Adam *Egit pœnitentiam.* Vi pako ò Szini y Kchere Adamovi, koij vaſſe ſive dni videli jezte tulike vmiraiuche, y mertvecze vſzakoaichke verzti lyudi, ter na ſzmert nemiſzlite, niti miſzlite kai danaſz, ali zutra iz vaſz bude? y kam duſſe vaſſe poidu? koiezte vi ne jednem ſzamem ſzmertnem grehom, kod Adam, nego prevnogemi y neizbroienemi, jezte na ſzmert ranili, a kak pako za nye pokoru delate? Odkud biva da y ſzada nepreztaiete greſſiti, y zapovedi Boſie prekerſavati? Ja znam dami Sz. Kraly David taki gotov bude
Pſal. 72. v. 4. zrok toga povedati, naimre: *Quoniam non eſt reſpectus morti eorum.* Koie rechi Lorinus ovak tolnachi: *Hoc eſt, non reſpiciunt ad mortem.* Kaiti naimre ti takovi nemiſzle da vmreti moraiu, nemiſzle na konecz ſitka ſzvoga, nemiſzle na one ztizke ſzmertne da naimre onda *Erit tribulatio magna*, takovo traplyenie, ztrah, y ztizke zeuſzeh ztran budu primorani terpeti, kakoveh niſzu nigdar zpoznali. Jeli pak to moguche veruvati dabi Adamov Odvetek na ſzmert, y one ſzmertne ztizke nemiſzlil? ar vſzaki dobro zna y veruie damnie jenkrat vmreti, a nezna pako, kak, kada, ni kade? Ar *ſtatutum eſt omnibus hominibus ſemel mori.* Dokonianoie y dopitano vu Szpraviſchu Preſz. Troiztva vſzem lyudem jenkrat umreti:

Ovde vezda pitam ja vſzakoga zmed vaſz N.N. kulikozte videli vi mertveczev noſziti po vuliczah na pokop? kulikozteijh vi ſzami zprevodili do groba? Pri kulikeh ſzmerti vi jezte bili, y videli

videli kakſzu teſko vmirali? kulike ztizke y traplenia oni vmirainchi jeſzu chutili? Niſzteliſze zmiſzlili da morebiti rauno onak teſko, ali morebiti joſche teſę budeſze duſſa vaſſa od tela razluchavala, kada bude videla kakti vu zerczalu vſzo ſzvoie grehe, iz koiehſze morebiti nigdar niste pravo y chizto ſzpovedali, vnogo menieſze za nye kaiali y ſaluvali, naimenie doztoinu pokoru chinili: Kada budete videli vrage peklene koijvaſz budu tentali na zdvoinozt vu miloſche Boſie, y ſzililiſze budu duſſu vaſſu greſnu iz tela iztergnuti. Oh! kulike ztizke budu onda vaſſe ò greſne duſſe! Od koieh ztizkih chuiete takai vechkrat Prodekatore iz Prodekalnicz krichati, y vendar joſcheſze greſſi, joſcheſze ſive vecs po ſivinzko neg po kerſchanzko kako dabi ali ovde vekoma na ſzvetu ſiveti morali, ali pak kako dabi beſtinzke pare, a ne chlovechanzke duſſe z-Preſz. Kerviium Szina Boſiega Odkupitela naſſega odkuplyene vu telu ſzvoiem ponaſſali, od kud adda tulika ludozt, y neſzpametnoſzt vaſſa ò kerſchene greſne duſſe?

Ovde chuiem mene odgovariati Sz. Ivana Chriſoſtomuſſa zlatovuztoga Navuchitela Czirkvenoga zverhu ludozti kerſchanzke y veli: *Fabulam rem eſſe putant, & nec verè lugent, nec emendantur.* Za fabulu y priþovezt derſe kerſcheniki, kai knige vuchè, kai Prodekatori krichè, y kai pelde kaſu od ztizkih na ſzmertne vure, y toie zrok daſze lyudi ſzmerti neboie, y neboiecſiſze ſzmerti, tak lahko greſsè y vu grehch prez pokore do ſzmerti ſivu, y po ſzmerti naveke vu pekel idu: *fabulam rem eſſe putant*, vſze za noriu derſe kaiſze od ztizkih ſzmertneh govori: *& nec verè lugent, nec emendantur.* I zato nitiſze pravo za grehe ſaluiu, niti ſzvoy ſitek poboljſavaiu, nego vu greheh zakorenieni do ſzmerti, prez vſzakoga ztraha ſivu, kadaſze pravichni, ſzveti, y Bogaboiechi lyudi od velikoga ztraha plaſſe, boie, plachu, y vu nebo zdihavaiu, miloſzerdnozt Boſiu na pomoch zazavaiuch, kodic megy oztalemi Sz. Kraly David chinil kadaie krichal vu nebo k-G. Bogu: *Adjuva me Domine Deus meus, ſalvum me fac ſecundùm miſericordiam tuam.* Szmiluimiſze G. Boſe, y pomozime, zvelichitiſze polek nezgovorne miloſzerdnozti tvoie, takſzu

S. Jo. Chriſ. oſtom. hom. 88. ad Pop.

Pſal. 108. v. 26.

takszu zdihavali y krichali, kod y dan danasni zdihavaiu y kriche na szmertnom vremenu vszi dobri y Bogaboiechi lyudi, koij sivuchi na szvetu tersziliszusze prez greha, konche szmertnoga, G. Bogu szlusiti, ali zpoznavaiuchisze z-Paulom Apostolom,
1. Cor. 4. v. 4. koi je govoril: *Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum.* Da akoprem nechutimsze imati na dusse kakov greh, zato vendar nezpoznavamsze pravichnoga, ar *Alia sunt judicia Dei, alia hominum.* Drugiszu szudi Bosi, drugi chlovechanzki, oh! szrechniszu vszi ti takovi vmiraiuchi, szrechna szmert nyhova.

Ali kuliko szrechnessa je szmert oveh, tuliko neszrechnessa
Psal. 6. v. 6. je oneh od koiehsze rechèni Sz. Kraly David szpomina: *Quoniam non est in morte, qui memor sit tui.* Arga ni na szmerti koibisze szpominal iz tebe, toieto hotelie Sz. Kraly David recsi da vnogi gresniki ako prem na nyhove zkradnie szmertne vure zdihavaiu, saloztesze, plachusze, ali toga oni nechine za grehe szvoie, y za oproschenie nyhovo, nego pache, to chinè kaiti vide da moraiu oztaviti ono blago y bogacztvo, koieszu tuliko leth z-tulikemi trudi szpravlyali, one naszladnozti telovne vu koichszusze tuliko vremena gorie od neme sivine kalyali, one priatele, onu rodbinu, onu deczu, jednum rechium szvet y chalarnozti niegove, od oveh takoveh y Duh Sz. po mudrom Salamo-
Prov. 4. 14. v. 14. nu govori: *Viis suis replebitur stultus.* Hochesze zmutiti vu puteh szvoieh norcz, toieto hotelie recsi da kaktigod kadasze jeden nahagia na szredi jednoga verta labirintussa szimo ter tamo po puteh hodechi y nemoguchi van iziti, akoga opita gdo zakai neide van iz onoga verta? Odgovaria, tulikoie oveh putov dasze neznam koga prieti, po koiembi mogel van iziti, natulikomie pamet zmutchena da neznam szam kud hodim, kam poyti, nitisze moral znam kam obernuti.

Raunosze tak pripecha onem gresnikom koij szvoiu pokoru odvlache na szmertnu poztelyu, ar ondasze nahagiaiu tak zburkani, y zmutcheni od vnosine odurneh grehov szvoieh, dasze neznaiu koiega puta prieti po koiembi van iziti mogli na szigurnozt zvelichenia, y zadoblyenia milosche Bosie: Ar ako oni miszle na put koi pelya vu nebo, po koiemszu vszi Szvetczi y Szve-

Szveticze Bosie hodili, toieto put pokore, put nossenia krisa, y podnassanie dobrovolyno teskoch y nevoly ovoga szveta za volyu y lyubav Bosiu; vide pred szobum ov put zagragien z-terniem y kupiniem, naszladnoztih telovneh vu koiehszu siveli. Akosze obernu na put Sz. Szpovedi? zpoznavaiusze preszlabeh vu pamèti za mochi izmiszliti tulike grehé zkoiemi nyhova gresna consciencezia je obtersseна. Ako miszle na put zkrussenia szerchenoga y salozt za grehe? neznaiuszega kak prieti, ar po nyem niszu nigdar hodili, toieto neznaiu kai je zkrussenie, y kakova salozt je potrebna. Ako na put obrambe y pomochi Szvetczev y Szveticz Bosieh? nahagiaiuga zapertoga ar oni nym nigdar pobosni, niszu bili, nitiszu nyh chaztili. Kai adda pochnu, y kamsze obernu oni gresniki na nyhove zkradnie vure? Oh! onda, onda *Erit tribulatio magna.* Bude traplyenie veliko, ztizke takove, kakoveh sivuchi chlovek nigdar ni pochutil, niti zpoznal.

Povecstemi proszimvasz N.N. nili iztina, da on koibi danasz prez vszakoga apetita pri gozpoczkom goscheniu bil, y oneh tak smahneh jeztvin nemogel jezti, zutra pak na putu doiduchimu ne szamo apetit jezti nego y cherni glad, a nebi pri szebe ni droptine kruha, vnogo menie kakove jeztvine imel, chimbisze y kuliko okrepiti mogel, nebili ov miszlil na vcherasne goschenie, y selel za onem vcherasniem ztollom szedeti, ali kaiti takove prilike nima, oh! kuliko traplenie mora on chutiti? Zbetesasze gdo, y vruchinaga prime, vu vruchine ztrasna segia, oh! kakmu napamet dohagiaiu friskè vodicze oneh zdenczev, y zvirainkov, za koie pervo ni maral, doklamie zdrav bil, koieh vu potreboche nemoguchi imeti, oh kulika muka, y traplenie je toga takovoga betesnika? Odkud akoie gdo pochutil takov glad, y sciu, mora takai znati kakovaie teh takoveh muka, y traplenie.

Rauno tak hotelie Sz. Jeremias Prorok recsi od vszake vmiraiuche gresne kerschene dusse ove recsi: *Recordata est Jerusalem omnium desiderabilium suorum, quæ habuerat à diebus antiquis.* Da naimre vszaka gresna dussa szpominalasze bude na konczu sitka szvoga iz szvoieh bogacztvih, veszelya y naszladnoztih, koieh ovde vsivaiuch proti G. Bogu je gressila, y namezto dike, kincsev Thren. c. 1. v. 7.

 y nasz-

y naſzladnoztih nebezkeh, zaſzluſilaſzie muke peklenzke: Onda onda na konczu ſitka budeſze ſzpominala z-velikum mukum ſzvoium iz onoga nigdar zadozta preczenienoga vremena, vu koiem imelaie priliku grehovſze oſzloboditi, vu miloſche Boſie ſiveti, tulike korune y naime nebezke zadobitiſzi vſzaki dan ſivuchi vu Sz. Dobrotah, ter ni marala niti miſzlila zato: Onda onda buduie na pamet dohagiale oneh Prodekatorov y Szpovednikov navuki y karania, za koieſze ni marala, nego pache oſzmehavala; Ah onda, onda bude ſelela ſzpovedatiſze, za grehe kaiati, y pokoru chiniti, ali vecs vremena nebude tomu. *Recordata eſt Jeruſalem omnium deſiderabilium ſuorum.* Szpominalaſze bude kerſchena duſſa iz vſzeh telovneh preiducheh, y duhovneh priducheh poſeleny ſzvoich, ali prez vſzake naimenſe haſzni.

Kraly Antiokus potlambi bil vſzem ſzvoiem poſeleniam vgodil, y zaſzitilſze naſzladnoztih telovneh, k-zadniemu naslagaie Boſia Pravicza, od koie videchiſze vſzakoiachkemi betegmi y ſzuprotivchinami obterſſenoga vu tugiem orſzagu, y k-zadniemu pribliſavatiſze k-ſzmerti, k-Szudu Boſiemu, y k-vekovechnozti peklenzke, nitiſze vſſaiuch vecs vu ſzvoie nevolye pomochi, pochelie na veſz glaſz kakie mogel krichati. *Heu! in quantam tribulationem deveni, & in quos fluctus triſtitiæ, in qua nunc ſum: qui jucundus eram & dilectus in poteſtate mea.* Ohime! vu kakovo traplenie doſzpel jeſzem, y vu kakove ſzlape ſaloſzti opal, vu koichſze ſzad nahagiam; koiſzem pervo veſzel, y lyublyen bil vu moie zmoſnozti. *Nunc reminiſcor malorum, quæ feci in Jeruſalem.* Szadſze ſzpominam iz velikeh krivicz, ſkod, y hudob moieh, koieſzem pochinil vu Jeruſelemu. *Cognovi, quia propterea invenerunt me mala iſta, & ecce pereo triſtitiâ.* Zpoznavam da zbog moie hudobe, krivicz, y ſkod koieſzem pochinil moie dni vu Jeruſalemu, doſle jeſzu nadme ove velike nevolye, vu koieh od velike ſalozti vmiram; Oh! ter gdobi to bil mogel veruvati dabi ja jeden tak zmoſen Kral Antiokus, jeden tak mlad veſzel, y od vſzeh lyublen Herczeg iz tulikoga veſzelya, vu ovuliku ſalozt, iz tulikeh ſzrech vu ovuliku neſzrechu, iz tulikeh naſzladnoztih vu tulike betege y muke, dozpeti moral,

1. Math. c. 6. v. 12.

nig-

nigdarſze toga niſzem nadeial, nitibi bil veruval, dabi gdo to bil mene povedal.

Traplenie, muku, ſalozt, tugu, koiu recheni Kraly Antiokus na konczu ſitka ſzvoga je chutil y terpel ſzpominaiuchiſze iz krivicz y ſkode vuchinienech vu Jeruſalemu, boimſze da vnogi y prevnogi kerſcheniki na ſzvoie ſzmertne vure chùte, y chutili budu, kada nym napamet dohagiali, y od vragov pred ochi poztavlyani budu oni nyhovi ztraſsni y odurni prevnogi grehi, lakomozti, pianztva, zkupozti, vſure, tatbine, y vſzakoiachke nechiztoche, vu koiehſzuſze tuliko leth kalyali, one krivicze koieſzu bliſniem ſivem y mertvem vuchinili, paciſe y iztem Czirkvam Boſiem ne ſzamo tulike kvare, nego y ſpote jeſzu chinili: *Oh! reminiſcor malorum, quæ feci.* Budu krichali oni neſzrechniaki ſzpominamſze iz grehov koieſzem pochinil moie ſive dni, y ſnymi Boga moiega zbantuval, miloſchu niegovu pogubil, y duſſu moiu vragom peklenem prodal, koiu chakaiu za izvlechiu iz greſnoga tela moiega, y odneztiu vu peklenzke muke: *Cognoſco, quia propterea invenerunt me mala iſta.* Szpoznavam da ova muka, ovo traplenie, ove ztizke doſle jeſzu nadme zarad grehov moieh: *Et ecce pereo triſtitiâ.* I nut pogiblyem od ſalozti, ali ſalozti takove koia mene vech nehaſzne, niti nepomaſe k-oproſcheniu grehov, y k-zadoblyeniu miloſche Boſie. Oh! pravo, pravo adda ſzvedochi danasni Sz. Evang. *Erit tunc tribulatio magna.* Bude onda, toieto, na ſzmertne vure traplyenie veliko ſalozt, muka, ztizke nezgovorne vſzake greſne duſſe.

Zakaizato dokancham govorienie moie, opominaiuch vſzakoga Boſiega kerſchenika koi god ſeleie onem trapleniam y ztizkam na konczu ſitka ſzvoiega vuyti: *Quidquid agis, prudenter age, & reſpice finem.* Kaigod chinis, miſzlis, ali govoris, ſzpametno chini, pravichno miſzli, dobro govori, gledech vſzigdar na konecz onoga chinenia, miſlyenia, y govorenia, da naimre ſnym Boga tvoiega nezbantuies, miloſche niegove nepogubis, y duſſu vu pogibel zkvarienia vekovechnoga nepoztavis. *Quidquid agis, prudenter age, & reſpice finem.* Kaigod chinis,

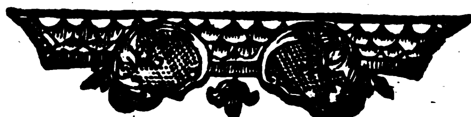
chinis, dobra, ali zla, imai vſzigdar na pameti, y vſzigdar miſzli na konecz ſitka tvoiega, kakgoder ſelis vmreti; y ſitek tvoy dokonchati, tak ſivi, miſzlech vſzigdar na konecz ſitka tvoiega neznaiuchi za niega kada, y kade tebe naide. Vzemſi navuk od mudroga Zeleukuſſa koi navuk davalie on Lokremſom, koiemie y regule daval kak ſiveti moraiu, y je ov: *Singulos oportet semper, in singulis actionibus illud tempus mortis adeò cogitationibus familiare facere, acsi præsens esset.* Vſzem y vſzakomu potrebnoie vſzigdar vu vſzeh chineh ono vreme ſzmerti tak na pameti imeti, kak dabi taki on chaſz moral vmreti: *Hoc affigamus animo, hoc nobis sæpè dicamus: Moriendum est.* Ovo dobro zapametemo, ovo nam ſzami govoremo po guztom, Umretimie, kulikoie pak to haſznovito, poſzluhnemo Sz. Gregura: *Nihil enim sic ad edomandum desideriorum carnalium apetitum valet, quàm ut unusquisque hoc, quod vivum diligit, quale sit mortuum, penset.* Nikai tak neztese chloveka od poſeleny naimre telovneh, kuliko premislyavanie kakovaie ona ztvar po ſzmerti, koiaſze vu ſivotu lyubi. Jednum rechium kak gdo ſeli vmreti, takſze nai terſzi ſiveti vſzigdar miſzlech na konecz ſitka ſzvoga: Quidquid ergo agis, prudenter age, & reſpice

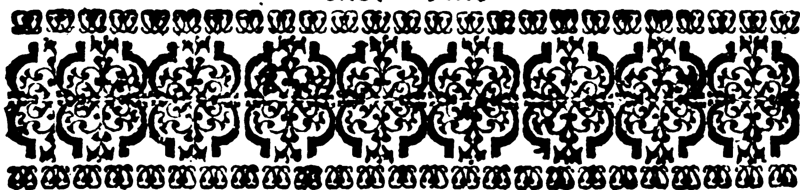
Zeleucus.

S. Greg. lib. 16. moral. c. 31.

F I N E M.

A. M. D. G. & B. V. M. H.

PREDGOVOR ZVERHU DESZETEREH ZAPOVEDIH BOSIEH.

VElika Szrecha, velika chazt je bila z-koiumie G. Bog na pochetku szveta nadelil bil pervoga chloveka Adama, vuchinivsiga Gozpona y Gozpodara pod szobum naivexega zverhu zemelyzkoga Paradisuma y vszeh ztvari, kod Sz. Kraly David govori. *Constituisti eum super opera manuum tuarum.* Psal. 8. v. 7. 8.
Poztavilsziga zverhu chinov rùk tvoich, y niemuie pod oblazt podvergel vsze sivuche ztvari. *Omnia subjecisti sub pedibus ejus.* Potlambisze pako Adam iz tulike dobrote, y milosche Bosie szebe izkazane bil zpozabil, Ztvoritelu szvoiemu nevernoga, y z-nevernoztium nezahvalnoga pokazal, prekersiusi niegovu zapoved, y z-prekerseniem iz milosche niegove izpal; Gozpocztva, y Gozpodarztva mentuvan, iz

 para-

paradisuma van je bil iztiran. Nad koiem vendar dobri G. Bog iz szvoie gluboke miloszerdnozti, y dobrote niga hotel taki kaſtigati, y vu pekel hititi, kotie z-Luciferom vuchinil, negomuie dàl dve druge zapovedi, polek koieh on, y z-oztankom szvoiem bi morali ſitek ſzvoy raunati. Perva zapoved je bila, kakſze naimre on mora z-Bogom szvoiem ponaſſati. Druga pako je ova kakſze mora z-bliſniem szvoiem izkazuvati, naimre, da vſze ono kai ſeli gdo dabi ſzebe vuchinieno bilo, nai bliſnemu chinì; kai pak neſche dabi niemu vuchinieno bilo, nai nechinì bliſniemu ſzvomu. Ove pak dve zapovedi zapiſzalie niemu G. Bog vu naturalzkom razumu niegovom, kadeieie mogla duſſa niegova vſzako ochnò megnenie videti, y cſteti; kotſzeie to taki zpoznalo vu perveh dveh ſzineh niegoveh, Kainu naimre y Abelu, koi polek naturalzkoga razuma zpoznavaliſzu G. Boga kod Ztvoritela ſzvoga, y nſeniu za pokazat ſzvoiu podloſnozt, y pokornozt, zezidaliſzu Oltar, zverhu koiega oni niemu na chazt aldove jeſzu alduvali: Ovemi dvemi zapovedmi naturalzkemi ſiveloie ono pervo lyuczţvo, ali chim duglye je ſivelo, tem gorſe je bilo, ar vu vexe grehe prepadalo, y iz Ztvoritela ſzvoga jeſze zpozablyuvalo, natuliko da ona naturalzka zapoved pri vnogeh lyudeh na nikai je dosla bila, y za nikaiſzeie preſtimavala; tak da y ono Izraelzko zebrano lyuczţvo iz perve naturalzke zapovedi zpozabiuſſiſze, po naputcheniu Vraſiem odpaloie od prave vere vu G. Boga Ztvoritela ſzvoga, y zmiſzliloſzie druge kaikakve krive Boge, koieh Bogov kipe jeſzi napraulyalo iz ſzrebra, zlata, bruncza, ſeleza, kamenia, dreuia &c. nymſzeie klanialo, y kakti pravoga Boga na pomocs zazavalo. Da pache ne ſzamo to, nego z-vnogemi drugemi nememi ztvarmi, kod kachami, pozoimi, baſiliskuſſi &c. je tak chinilo, toieto, nye chaztilo, nymſze klanialo, y napomoch je zazavalo, aldove nym alduiuch, chazt pako Boſiu y ſzlusbu niegovu za niſtar je derſalo, ter vu vſzakoiachkeh ztraſsneh, y odurneh greheh proti perve naturalzke zapovedi je ſivelo, tak daſzeje moglo recſi od onoga

ga nevernoga gresnoga lyucztva. *Multa malitia erat in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta ad malum.* Velika hudoba bilaie na zemlye, y vszaka miszel nagniena na zlo: Zbok koieh grehov G. Bog polek szvoie Bosanzke Pravicze bilbi moral szvet zkonchati, toga vendar dobrota y miloszerdnozt niegova nimu prepuztila vuchiniti, negoie ponovil zapoved nature: Za lyucztvo pako Izraelszko szvoie zebrano, dalie nove zapovedi po Moisessu szluge szvoiem polek koichbi sivelo, y sivuchi znalo kai mora, ali nemora chiniti, ali kaimu bude szlobodno, y prepovedano, odkud mudri Cornelius à Lapide ovak govori. *Quia hac lex obscurabatur in homine, hinc DEUS per Moysen tulit legem clarè explicantem, quid licitum esset, & illicitum* Ar ova zapoved (toieto nature) potemnilaszeie vu chloveku, zato G. Bog po Moisessu dalie zapoved ochito kasuchu kai szlobodno je, y kai ni szlobodno, koia zapoved zovesze *Decalogus*, toieto Deszetere Zapovedi z-koiemi on ni kanil zapoved nature zatreti, nego ponoviti, y tem bolye vu szerczah chlovechanzkeh zaszaditi, naimre onda kadaie Moisessa poszlal bil k-Faraonu Kralyu Egiptonzkomu, za oszloboditi iz Szusanztva Egiptonzkoga y oblazti Faraonove lyucztvo szvoie Izraelzko, koie izpelyausi Moyses iz vuze y tuge Egiptonzke, y pelyainchie proti zemlye obechane po puschinah Arabie, koiega G. Bog dozvavsi na goru Sinai, dalmuie jednu Tablu na dvoie razdelyenu na koie z-perztom Bosiem napiszane jeszu bile zapovedi polek koieh lyucztvo moralobi siveti. *Deditque Dominus Moysi in monte Sinai duas tabulas lapideas scriptas digito DEI.* Na koieh tablah nastampalie G. Bog szam szvoie Bosanzke Ruke perztom Deszetere zapovedi, ali tak da na jedne table napiszaneszu bile szame 3. zapovedi perve koiesze niega szamoga dotichu, naimre, Jaszem G. Bog tvoy, vu koiega szamoga y vu niednoga drugoga vszaki sivuchi chlovek veruvati mora. Druga neprijmli zahman vu vuzta Imena G. Boga tvoiega. Tretia, szpomenisze da Szvetke szvetis. Na druge pako Table zapiszanoie bilo 7. oztaleh Zapovedih koiesze dotichu blisniega

Gen. 6. v. 5.

Corn. à Lap. in Epist. c. 2. v. 20.

Exodi c. 31. v. 18.

nassega, kod naimre Postui Otcza, y Mater, Neumori, Nepraznui, Nekradi, Negovori kriva szvedochanztva. Neposeli sené, niti blaga blisniega tvoga. Koie zapovedi hotelié Ottecz Bog nebezki y vu novom Testamentumu po Szinku szvoiem jedinorogienem Zvelichitelom nassem ponoviti y potverditi vu Sz. Evangeliumu ne szamo rechium, nego y peldum z-onem naimre Mladenczem pri Sz. Mattheu Evang. Koi doiduchi pred Christussa, pochelgaie izpitavati *MAGISTER BONE, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam?* MESTER DOBRI, kai dobra chinil budem, da dobim sitek vekovechni? Lepo, szpametno, y hvale vredno biloie ovo pitanie, na koie Christus je niemu lyublyeno odgovoril; Szinko moy dragi *si vis ad vitam ingredi?* Ako hoches ti vu sitek vekovechni ulezti? *Serva Mandata.* Obdersavai Zapovedi. Mladenecz nato opitalie Christussa *Quæ?* Koie? Stimaiuchi da Christus razme druge Evangeliumzke zapovedi, alimuie Christus odperto napervo doneszel Zapovedi naturalzke koieszu na druge Moisesseve Table napiszane bile od perzta Bosanzke Ruke, naimre: *Non homicidium facies, non adulterabis, non facies furtum, non falsum testimonium dices, Honora Patrem tuum, & Matrem tuam, & diliges proximum tuum sicut teipsum.* Neumori, Nepraznui, Nekradi, Negovori kriva szvedochanztva; Postui otcza y mater, y lyubi blisniegà tvoga, kakti tebe szamoga. Od koieh vszeh Zapovedih Bosanzkeh vkup y Naturalzkeh, nakanilszem nadalye govorenie moie pelyati, y od vszake zolzeb, ona napervo donezti, koiaszem szudil nai potrebnessa, y naihasznovitessa vszakomu Kerscheniku znati, y obdersavati, koi seleie y hoche zvelichen bitti; Neka adda bude pochetek govorenia vu Imenu Bosiem od szamoga jedinoga vszeh ztvarih pochetnika Vszamoguchega G. Boga.

Matth. c. 19. v. 16.

OD

OD PERVE BOSIE ZAPOVEDI.

PERVA PRODEKA.

Kakſze mora vu jednoga ſzamoga G. Boga Ztvoritela neba, zemlyè, y vſzeh ztvari, veruvati.

Ego ſum Dominus DEUS tuus. Exod. c. 20. v. 2.

Ja jeſzem Gozpodin Bog tvoy.

Ameriuſſiſze jenkrat nekoi mudri Filoſofus na Sz. Antona Opata y Puſchenika, pochelſzeie ſnym razgovariati, kak naimre on vu puſchine tuliko leth vu tak oſtre pokore tak ztalen more ſiveti prez vſzake chlovechanzke pomochi, y prez vſzake knige, zkoiumbiſzi on mogel vreme kratiti, y kakovo duhovno razveſzelęnie iz nye imeti? Na koie pitanie odgovorilie Sz. Anton onomu Filoſofuſſu, da naimre on ima jednu knigu po dnevu, y po nochi pred ochima ſzvoiemi, koia kniga je ov veſz ſiroki ſzvet, zeuſzem Boſiem ztvoreniem, y ova kniga nezaderſava vu ſzebe vech nego ſza-

szameh pet foliusczev, Na pervom foliussu ztòi zapiszana zemlya zeuszem dreuiem, czvetiem, y traviczami, zeuszemi rudami szrebra, zlata, y dragoga kamenia. Na drugom foliussu ja cstem siroko y globoko morie, zeuszemi ribami giungiazom, y dragem giungiem koia vu nyem raztù. Na tretom foliussu ja vidim izpiszan zrak zeuszemi pticzami, koie po nyem lechu. Na chetertom foliussu ztoiè popiszane jakozti ognia, zkoiemi on narodu chlovechanzkomu szlusi. Na petom y naizadniem foliussu ja nahagiam izpiszanu lepotu y szvetlozt nebezku, koiu nebo od Ztvoritela szvoga dobiva G. Boga vszamoguchega troiega vu Personah, jedinoga vu Bosanztvu: Ovoie moy Filosofus ona kniga z-koiumszi ja vreme kratim, y iz koiesze ja vuchim siveti, Ztvoritelà moiega vu vszeh ztvarah zpoznavati, chaztiti, hvaliti, y dichiti: Ov folius peti mene vuchì vu niega szamoga veruvati prez vszake dvoinozti, vu niegasze uffati, y niega szamoga lyubiti, kodme on takai szam vuchì po szvoiem Moysessu Proroku govorecsi: *Ego sum Dominus DEUS tuus.* Jasz zem G. Bog. tvoy. *Non habebis Deos alienos coram me.* Nemai Bogov tugieh pred menum. Koiega zapoved ja podnevu, y po nochi pred ochima razuma moiega, na petom foliussu knigè moie zapiszanu imam, y polek nye terszimsze siveti, prez vszake dvoinorti y disputuvania vu nyega szamoga veruiuch, y vu niega vsze uffanie moie poztavlyaiuch, koi odgovor Sz. Antona moremoszi y mi vszi kerscheniki za navuk vzeti, y vuchitisze kak moramo vu szamoga jedinoga G. Boga veruvati, za obdersavati zversenо Pervu niegov zapoved, kai obilneie pokazati kanim y hochu.

Iztinaie dabi potrebno vszakomu Bosiemu Kerschenikù znati kai je Bog, y kakov je Bog, ali kaiti Sz. Ivan Damascenus veli daga ni ne szamo na zemlye, nego niti y na nebu razuma chlovechanzkoga, niti Angelzkoga koibi mogel premissliti kai je Bog, ali jezikom dopovedati kakovie G. Bog. *Essentia DEI*, rechiszu Sz. Damascena, *quid, & qualis in se sit? comprahendi à creato intellectu, & humano sermone effari non potest.*

S. Joan. Damasc. l. 1. de fid. orth. c. 1.

Bitie

Bitie Bosie kai, y kakovoie vu szebe, od ztvorienoga razuma nemoresze preszechi, niti od chlovechanzkoga jezika izrecsi, kainamie y Duh Sz. po mudrom Syraku hotel obznaniti ovemi malemi rechmi. *Alta profunditas, quis inveniet eam?* Viszoka glubina je bitie Bosie, gdoiu naiti, ali doszechi bude mogel? nima dna, nima kraia, nima konicza, chez ovo gluboko morie Bosanztva, szlaba ladìcza razuma chlovechanzkoga prepelyati nemore, odkud mudri Platina szvedochi od Sz. Otcza Pape Piussa drugoga ovoga imena daie govoril: *Naturam Divinam, credendo meliùs, quàm disserendo investigari.* Natura Bosanzka, veruiuch bolye, neg govorech nahagiasze; ar gdoie on koibi znal y mogel doszechi jednu naimensu teniu velichanztva jednoga jedinoga szamoga G. Boga vu szvoiem bitiu, y nature, a troiega pak vu Personah? Da Persona koia poragia Szina je pravi Otecz Bog nebezki; Persona koiasze poragia, toieto Szin, je pravi Bog; Da Persona koia od Otcza y Szina pohagia, je pravi Duh Sz. Bog, ter vendar niszu dva, ali tri Bogi, nego jedem szam szamchni G. Bog. Perva Persona nezapira vu szebe Szinovztva. Druga nezapira Otchinztva, Treta niti Otchinztva, niti Szinovztva vu szebe zapira, ter vendar vsze tri Persone jeszu jednako zverssene, jednako szvete, jednako vszamoguchne, jednako vekovechne. Vszeh treh je jedno jedino Bosanztvo, jedno bitie, jedna natura; Vsze zverssenozti y laztovitozti jednoga Bosanztva jeszu vszem trem Personam jednake; Ter vendar povszem tom Perva Persona ni Druga, ali Tretia, niti Druga ni Perva ali Tretia, niti Tretia ni Perva ali Druga y zato pravo Sz. Ambros govori. *Impossibile est Generationis Divinæ scire secretum, mens deficit, vox silet, non mea tantùm, sed & Angelorum.* Poragania Bosanzkeh Person zkrovnozt ni moguche znati, razum zmankava, glasz premuknuie ne szamo moy, nego y Angelzki; Odkud potreba da mi vszi Bosi Kerscheniki vzememo navuk od mudroga Pilete. *DEum esse crede, & colito, sed ne inquirito; nam nihil habebis hìc aliud, quam continuum quærere.* Da je jeden jedini G.

Eccle. c. 7. v. 25.

Platina in Vita Pii II.

S. Amb. de fide c. 6.

Pilete.

G. Bog marlivo verui, y niega poſtui, chazti, y moli, ali nai izizkavati kai je, y kakovie, ar drugòga dobichka nebudes imel, nego vſzekuntinzko izkanie.

Dozta budi adda vſzakomu Boſiemu Kerſcheniku znati da G. Bog je Troy vu Perſonah, Jedini pako vu Boſanztvu, toieto Otecz, Szin, y Duh Sz. jedini G. Bog koi je ztvoril nebo y zemlyu, y vſza koiaſze na nyh nahagiaiu, koi nima pochetka, niti bude nigdar imel koncza, kodnamie to vu perve ſzvoie Zapovedi on ſzam obznanil govorecſi *Ego ſum Dominus DEus tuus.* Ja jeſzem G. Bog tvoy y Ztvoritel ò Narod chlovechanzki, vu koiega ti veruvati, y uffatiſze moras mene ſzamoga chaztiti, lyubiti, y boiatiſze jeſzi duſen. *Ego ſum Dominus DEus tuus.* Ja jeſzem G. Bog tvoy Gozpodin, y gozpodar neba y zemlye koi uſza vidim, chuiem, y znam, koiaſze na nebu, y na zemlye chinè, niti prez volye, ali prepuſchenia moiega more naimenſi laſz iz glave, ali lizt iz dreva cpazti. *Ego ſum Dominus DEus tuus.* Ja jeſzem G. Bog tvoy, y hochu ja ſzam od ztvoreny moieh za Ztvoritela zpoznan, veruvan, hvalyen, molyen, y lyublyen bitti.

Da pak on ſzam to od naſz potrebuie govorecſi. *Dominum DEum tuum adorabis, & timebis, ac illi ſoli ſervies.* G.
Matth. c. 4. v. 10. Deut. c. 6. v. 13. Bogu tvoiemu klanialſze budes, y niegaſze boial budes, y niemu ſzamomu ſzluſil budes, tomu jeſzu vnogi zroki zmed koieh naipervi je ov, daie ov vexi od vſzega ſzveta Gozpodè vu zmoſnozti y moguchnozti, arie vſzamoguchen, *Domini enim eſt terra, & plenitudo ejus.* Veli Sz. Kraly David Gozponova je zemlya y vſza koiaſze na nie nahagiaiu. *Tu*
Ecclr. c. 11. v. 10. *feciſti cœlum & terram, & quidquid cœli ambitu continetur,* Szvedochi od niega Sz. Piſzmo: Tiſzi ztvoril nebo y zemlyu, y
v. 11. vſza koiaſze na nyh nahagiaiu: *Dominus omnium es, nec eſt, qui reſiſtat majeſtati tuæ.* Tiſzi Gozpodin vſzeh ztvari, nitiga ni koibiſze ſzuproti poztavil zmoſnozti tvoie, y toie zrok zbok koiega mi G. Boga naſſega boiatiſze moramo, y niemu klaniati, arga ni na nebu, niti na zemlye vu zmoſnozti niemu ſzpodobnoga.

Jeſzu

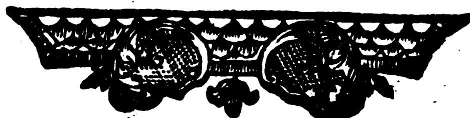
Jeſzu y drugi vnogi zroki zbok koichbiſzte mi morali G. Boga naſſega boiati, niega chaztiti, niega lyubiti; chaztitiga moramo zbok toga daie on naſz na ſzpodobu y kip ſzvoy Boſanzki ztvoril, a ne kakovum nemum ztvarium; vu naruchaiu Sz. Matere Czirkve, a ne megy poganini; lyubitiga moramo zbok toga, da on naſz hrani y od vſzega zla brani, daie on za lyubav naſſu doſſel na zemlyu, chlovekom poztal, za odkupitinaſz ſzvoium Preſz Keruium, mukum, y ſzmertium, od ſzmerti vekovechne. Boiatiſzega takai moramo zato kaiti on bude nas Szudecz koi ſzada vidi vſza naſſa chinenia, chuie vſza naſſa govorenia, zna vſza naſſa mislyenia, vidi, chuie, y zna, kak mi vu niega veruiemo, kak niega chaztimo, kakga lyubimo, y ova vſza z-oſtrochum ſzvoie Boſanzke Pravicze bude ſzudil, y polek zaſzluſenia chez naſz ſentencziu ali proklecztva, ali blaſenztva daval.

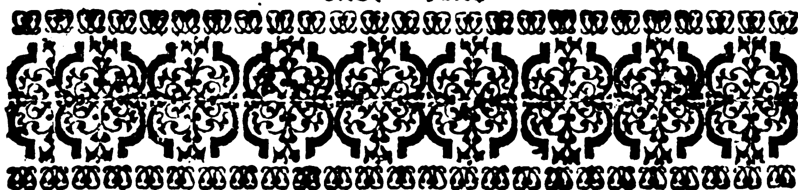
Da pak vnogi zmed kerſchenikov G. Bogu neſzluſe, niega nelyube, niega nechaztè nitiſzega boiè, nego pache neizbrojenemi ztraſſnemi grehi niega bantuiu, muche, y polek ſzvedochanztva Sz. Pavla Apoſt. znovich na kris razpiniaiu: *Rurſum crucifigentes Filium DEI.* Szina Boſiega Hebr. c. 6. v. 6.
Chriſtuſſa jednakoga vu Boſanztvu Otczu Bogu nebezkomu greſni kerſcheniki znovich na kris razpinaiu kada proti niegovem Sz. Zapovedam greſsè; koi pak tomu zrok mora bitti? polek moiega priproztoga razuma, ja ſzudim da nieden drugi vexi zrok tomu nemore bitti, kak ov, daga naimre oni nezpoznavaiu za Boga Ztvoritela y Odkupitela ſzvoga, toieto za Boga vſzamoguchega, vſza znaiuchega, vſza videchega, y vſza chuiuchega; Pripetiſze vechkrat morebiti daſze gdo zmegy vaſz zeztane z-koiem velikem Goſzpodinom na putu vu kmetczke, ali petlyarzke oprave preoblechenem, koiemuſze vi niti poklonite, niti odkriete, a vnogo menie iz puta vugnete, nego pache vi niega iz puta vu blato rinete, druknete, obſſanite, zbantuiete, zakai to? kaitiga nepoznate.

chinis, dobra, ali zla, imai vszigdar na pameti, y vszigdar miszli na konecz sitka tvoiega, kakgoder selis vmreti; y sitek tvoy dokonchati, tak sivi, miszlech vszigdar na konecz sitka tvoiega neznaiuchi za niega kada, y kade tebe naide. Vzemsi navuk od mudroga Zeleukussa koi navuk davalie on Lokremsom, koie-
Zeleucus. mie y regule daval kak siveti moraiu, y je ov: *Singulos oportet semper, in singulis actionibus illud tempus mortis adeò cogitationibus familiare facere, acsi præsens esset.* Vszem y vszakomu potrebnoie vszigdar vu vszeh chineh ono vreme szmerti tak na pameti imeti, kak dabi taki on chasz moral vmreti: *Hoc affigamus animo, hoc nobis sæpè dicamus: Moriendum est.* Ovo dobro zapametemo, ovo nam szami govoremo po guztom, Umretimie, kulikoie pak to
S. Greg. lib. 16. moral. c. 31. hasznovito, poszluhnemo Sz. Gregura: *Nihil enim sic ad edomandum desideriorum carnalium apetitum valet, quàm ut unusquisque hoc, quod vivum diligit, quale sit mortuum, penset.* Nikai tak neztese chloveka od poseleny naimre telovneh, kuliko premislyavanie kakovaie ona ztvar po szmerti, koiasze vu sivotu lyubi. Jednum rechium kak gdo seli vmreti, taksze nai terszi siveti vszigdar miszlech na konecz sitka szvoga: Quidquid ergo agis, prudenter age, & respice

F I N E M.

A. M. D. G. & B. V. M. H.

PREDGOVOR ZVERHU DESZETEREH ZAPOVEDIH BOSIEH.

VElika Szrecha, velika chazt je bila z-koiumie G. Bog na pochetku szveta nadelil bil pervoga chloveka Adama, vuchinivsiga Gozpona y Gozpodara pod szobum naivexega zverhu zemelyzkoga Paradisuma y vszeh ztvari, kod Sz. Kraly David govori. *Constituisti eum super opera manuum tuarum.* Psal. 8. v. 7. 8.
Poztavilsziga zverhu chinov rùk tvoich, y niemuie pod oblazt podvergel vsze sivuche ztvari. *Omnia subjecisti sub pedibus ejus.* Potlambisze pako Adam iz tulike dobrote, y milosche Bosie szebe izkazane bil zpozabil, Ztvoritelu szvoiemu nevernoga, y z-nevernoztium nezahvalnoga pokazal, prekersiusi niegovu zapoved, y z-prekersenіem iz milosche niegove izpal; Gozpocztva, y Gozpodarztva mentuvan, iz

 para-

Priperisze da koi takov velik Gozpodin preoblechen vu kmetczke ali petlyarzke oprave doide kvam na ztan, kodie dossel bil negda Kraly Rekaredus k-iednomu Vuglaru koi vu gore je vuglenie sgal, ar kraly buduchi vu one gore na lovu, oblechen vu priprozte oprave, y techuch za zveriem, zablyudilie bil vu gore, y po nye czel dan bludil do tverde nochi, nameriussisze pak jur vu skure nochi na vuglarovu Huticzu, prosziglaie ztana onu noch, ar nevidi, niti nezna kam dalye poyti, Vuglar izprichalszeie daga nemore prieti, dersechiga za kakvoga lovasza ali tepcza, a neznaiuchi daie kraly, zato zaperlmuie pred noszom vrata, ali kraly oborilie vrata, y szilum iemu nuter vlezel, kai videchi Vuglar pochelszeie na niega karati, niega psaniti, k-zadniemu niega drukati, y tepzti, kai vsze Kraly je dobrovolyno terpel y mirovno podnassal onu czelu noch. Drugi dan doiduchi kraly domov, posslalie taki po onoga Vuglara, koga dopelyausi pred kralya vu tronussu szedechega, koiemu pochelie kraly govoriti, vidislime, ypoznasli mene? na koje rechi Vuglar pochelszeie domislyati iz obraza kralyevoga, da je on moral onu noch pri niem bitti, kogaie tak lepo goztil, pochelie farbu premeniati, y od ztrahasze trezti, tak da ne szamo ni mogel od velikoga ztraha na nogahsze dersati, negoie natla opal pred kralyem y dussu szvoiu onde na meztu je zpuztil.

Szada pitam ja vszakoga Bosiega kerschenika, kai je kraly Rekaredus naproti Kralyu neba y zemlyè? tuliko, kuliko tmicza naproti szvetlozti, blato naproti zlatu: kaiszu oni spoti, y krivicze koieie priel kraly Rekaredus od Vuglara, naproti spotom y kriviczam koie Kraly nebezki prijmlye od nasz gresneh y nezahvalneh kerschenikov vu tulikeh greheh szmertneh sivucheh? z-koiemi mi niega psanimo, ranimo, y na kris razpiniamo, koi, y kakov zrok tomu mora bitti? Ah ter kakov drugi, ako ne ov jeden jedini, daga mi nezpoznavamo, kaiti velim nepremislyavamo daie on, on izti zmosni vsza moguchni, vsza znaiuchi: y vsza videchi Kraly nebezki,

bezki, koi, kodnaſzie iz niſtara ztvoril, taknaſz more y zkonchati, od koiega vſza imamo, koia imamo, y vſzega naſz more vu jednom hipu mentuvati, y na dno pekla z duſſum y telom hititi, zato adda lyudi greſsè, kaiti toga neznaiu, niti nato miſzle; ali doide doide vreme, kadſzo naimenie nadeiali budu da poslye po nyh ſzmert, koia nyh pripelya pred tronus niegov, y onde polek ſzvedochanztva Sz. Januſſa Evang. *Videbunt, in quem transfixerunt.* Budu videli y poznavali, kogaſzu ne jenkrat, kod vuglar Rekareduſſa, nego jezero y jezerokrat ſzvoiemi jeziki pſanili, ſzvoiemi rukami ranili, kai onda pochnete greſniki y greſnicze, kada y kade *latere erit impoſſibile; apparere intollerabile*, kod Sz. Anſelmus govori, zkritiſze nebude kam, nazochi ztati nebude moguche od velikoga ztraha, ar: *Cuncta geſta & cogitata cunctorum ibi patebunt.* Vſza chinenia, mislienia, y govoriena vſzeh y vſzakoga buduſze videla, Oh! ter kai onda pochnes kerſchena greſna duſſa? ako on Vuglar od ztraha pred jednem chlovekom moralie duſſu zpuztiti, kakſze ti nebudes ztraſſila pred G. Bogom tvoiem, kadaga budes videla, y chula ztraſſnu ſentencziu vekovechne ſzmerti, y muk peklenzkeh cheзte davati? Joan. c. 19. v. 37. S. Anſelm.

On koiſzeie narodil, y odhranil vu kakove puſchine, megy bedaztem, ali da bolye recſem diuiem lyucztuom, ta takov malo, ali nikai zna povedati od Kralya, ali Ceſzara, Poglaunika ſzvoga, zna da ima nekoga zverhu ſzebe, aliga malo ſtima, malo lyubi, malo boi; nego akomu gdo pove od niegove zmoſnozti, oſtroche vu kaſtiganiu kriveczev, od dareslivozti vu daruvaniu dobreh, oh! ondaga na vech preſtimava, bolyeſzega bòi y terſziſze zverſſeneie polek zapovedih niegoveh ſiveti. Rauno tak moreſze od vſzakoga kerſchenika recſi, da ako rauno vu G. Boga veruie, daie vu nebu Troy vu Perſonah, jedini pak vu Boſanztvu, ovo veruvanie, maloga bude gibalo na obderſavanie niegoveh Sz. Zapovedih, na lyubav, y na ztrah; nego polek ovoga veruvania potrebaie vſzakomu razmislyavati niegovu oſtru

Praviczu vu kaſtiganiu na ovom, y na drugom ſzvetu ne ſzamo poganov koij vu niega neveruiu, nego y kerſchenikov koy niegove Sz. Zapovedi neobderſavaiu; Polek toga potrebnoie razmislyavanie niegove nezgovorne proti nam lyubavi, dobrote, y miloſzerdnozti izkazane, kadaie iz nebez na zemlyu doſſel, y naturu chlovechanzku naſze vzemſi tulikem ſpotom, pregonom, mukam, y izte ſzmerti jeſze podvergel, dabi ſzvoium mukum y ſzmertium naſz od ſzmerti vekovechne odkupil, y oſzlobodil. *Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis.* Koi za naſz lyudi, y za naſſe zvelichenie ztupilie na zemlyu za izkatnaſz pogublyeneh, za odkuplyavat naſz ſzuſniev, za oſivetinaſz mertveh, ſzvoium mukum, kervium y ſzmertium, za koia vſza on od naſz drugo nepotrebuie, nego dabiga y mi lyubili, lyubech chaztili, chaztech grehaſze chuvali, y niegove Sz. Zapovedi obderſavali, obderſavaiuch, vſze teskoche y nevolye dobrovolyno za lyubav niegovu podnaſſali.

Daſze pako ſzadasnie ſaloztno, y neſzrechno ureme, vſze drugach ſive, da lyudi kerſcheni G. Boga ne ſzamo nelyube, nitiſzega boiè, da za volyu y lyubav niegovu nikakve naimenſe ſzuprotivchine nemogu, niti nehte podnaſſati dobrovolyno, tomu vſzemu ni drugi zrok, nego kaiti neveruiu vu pravoga ſivoga G. Boga, negoſzi izizkavaiu kaikut po ſzmetiu krive Boge vu koieſze vech uffaiu nego vu Ztvoritela ſzvoga, nemiſzlech, niti neveruiuch od oneh Chriſtuſſeveh rechi, koieſze k-perve Boſie Zapovedi priztoiaiu: *Do-*
Matth. c. 4. *minum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſervies.* G. Boga tvoiega molil y chaztil budes, y niemu ſzamomu ſzluſil budes, kako dabi hotel recſi polek razlagania vuchenoga Didacuſſa Niſſenuſſa, da mi kerſcheniki dusni jeſzmo ne ſzamo veruvati vu G. Boga naſſega, nego dusni takai jeſzmo niemu ſza-
Didacus Niſſen in luca. c. 4. momu ſzluſiti: *Servitute latriæ, quæ ſoli Deo debetur.* Toieto ſzlusbum klaniania, koie klanianie ſzamomu G. Bogu doztoieſze, y taki pridaie recheni Didacus Niſſenus ove rechi: *At multi Chriſtiani ſunt, qui apertè huic præcepto adverſantur,*
inſer-

inservientes suis appetitibus, quos tamquam Deos colunt. Ali vnogi kerſcheniki jeſzu, koijſzu ochivezto ove zapovedi ſzuprotivni, ſzluſech ſzvoiem poſeleniam, koia kakti Boge mole, ar veli Sz. Thomas od Aquine: *Idololatria eſt cultus Divinus, creaturis exhibitus.* Bolvanztvo je, kada gdo onu chazt koiaſze ſzamoga G. Boga doztoie, ztvoreniu izkaſuie, takova pako chazt ſzamoga G. Boga doztoiaiucha je ova, kada gdo ſzvoie hotenie, volyu, y nagnenie ima proti koie ztvari, tak daie gotov vſzaku Boſiu zapoved prelomiti y prekerſiti, za nepogubiti one ztvari akoiu ima, ali pak za zadobitiu, akoie nima. Takovu chazt izkaſuiu greſniki ztvaram kada greſsè; ar povechmi ò greſnik y greſnicza, kada ti greſſis, kai miſzlis, kai chinis, kam czilyas, komu chazt izkaſuies? G. Bogu po nieden put, ar na mezto chazti, ti niega pſzanis y bantuies, komu adda? Poſeleniam tvoiem greſnem, koia po Uraſiem naputcheniu izpuniuies; Onem ztvaram vu koieſzi zalyublyen, y zaradi koieh G. Boga tvoiega bantuies, y rako te takove za tvoie Boge zpoznavas. Thom. Aqu. 2.2.q.94 a.8

Kaiti pak ovo guztokrat pri kerſchenikeh pripechuieſze, zato pravichnoſze tuſi ſaloztno krichechi Sz. Bernard: *Va! va! in domo DEI horrendum videmus. Quidni? Idololatras miniſtrantes.* Jay! jay! nekai ztraſnoga vidimo vu hiſe Boſie: kai takovoga? Poganine, y kriveh Bogov ſzluge: Kaiſze pak po ove Czirkve Boſie razme? *Domus DEI, Eccleſia orthodoxa eſt,* govori Didacus Niſſenus: Hiſa Boſia je Sz. Matti Czirkva Katholichanzka, Poganzki pako ſzluge koijſze vu nyh puſchaiu videti, jeſzu oni kerſcheniki, koij ſzvoiem mislyeniem, volyum, y poſeleniem, czilyaiu vecs na ztvari ovoga ſzveta, neg na Ztvoritela nyhovoga y ſzvoiega, nye vecs lyubecs, za nymi bolye hlepech, za nyeſze bolye zkerbech, vu nyeſze bolye vſſaiuch, y nym bolye ſzluſech, neg ſzamomu G. Bogu ſzvoiemu, odkud moreſze recſi da one ztvari jeſzu nyhovi Bogi, ar veli Sz. Makarius: *Cui rei alligatum eſt cor, quòve illud trahit cupiditas, hoc illi Deus eſt.* K-chemu privezano je ſzercze, y kam nye pelya poſelenie, toie nyemu Bog: Ako S. Bernard. Didac. Niſſen. loco cit. S. Macar. hom. 43.

adda

adda ò kerſchena duſſa ti bolye hlepìs za bogacztvom, neg za Bogom, za nyeſze bolye zkerbìs, neg za Boſiu ſzlusbu, vu nye vexe tvoie vſſanie poztaulyas, neg vu ſzamoga G. Boga? *Oh! hoc tibi DEUS eſt.* Oh! ovoie tebe tvoy Bog. Takſze more recſi od vſzeh lakomczev y pianczev, *Horum DEUS venter eſt.* Da naimre nyhov Bog je terbuh, ar ti takovi za vgoditi terbuhu ſzvoiemu, nemiluiu vſzaku Boſiu, y Czirkvenu zapoved prekerſiti: Od nechizteh pako greſnikov govori Petrus Bleſenſis: *Quicumque ad Altare Domini accedit inquinatus luxuriâ, juxta Filium Virginis, idolum ponit Veneris.* Toſze more razumeti ne ſzamo od vſzeh Meſnikov, nego y od oztalch gresnikov k- Preſz. Oltarzkomu Sacramentumu priztuplyuiucheh. Niti ſzamo od oveh dvoieh moreſze recſi da kadagodſze z-gresnum conſczienczium priztuplyuiu k-Preſz. Sacramentumu, da vſzigdar polek Szina MARIE Dev. poztavlyaiu Boſiczu Venus; Nego takai moreſze recſi od vſzeh gresnikov y gresnicz koijſze, y koie vu vſzakoiachkeh nechiztochah kalyaiu, pache y od oneh koij od takoveh odurnoztih raiſſi miſzle, govore, poſzluſſaiu, neg od G. Boga, od rechi Boſie, y od duhovneh ztvari. Naibolye pak moraſze to recſi od oneh koijſze ſzvoiemi Maliki, toieto tovaruſſi y tovaruſſiczami raiſſi, y guiche zeztaiu, pohagiaiu, paidaſſe, y po kuteh povlache, neg z-Ztvoritelom ſzvoiem vu Sz. Czirkvah, nye vecs lyube, y preſtimavaiu nego G. Boga, nymſze niſe klanianu neg ſzamomu G. Bogu, y tako vſzi ti takovi Ztvoritela y Odkupitela ſzvoga nezpoznavaiu za Boga, Nego ztvari koie lyube vecs neg Boga, y tako ni krivo rekel Sz. Macarius: *Cui rei alligatum eſt cor, hoc illi Deus eſt.* Kchemu gdo privezano ima ſzercze ſzvoie, ono niemu Bog je, y teh takoveh pun je ſzvet, y pun je pekel, ar zbok toga vſze duſſe vu peklu gore, y zbok toga vnogi y neizbroieni kerſcheniki z-drugemi poganini vu pekel poidu, ar ovi takovi kerſcheniki jeſzu gorſi od poganinov, buduchi oni raſzvecheni vu Sz. Vere, chuiuchi tulike Prodeke, videchi

Petr. Bleſen. ſer. 22.

S. Macarius

chi

chitulike dobre pelde pobosneh y Bogaboiecheh lyudi szvetczkeh y redovneh, chesza vszega nimaiu poganini.

Ove pako takove gresne kerschenike na dober put pripelyati, y na zpoznanie pravoga sivoga G. Boga na odurienie ztvarih, greha, y vszeh gresneh prilik, kaibisze vuchiniti moralo? Napervomi dohagia Sz. Kraly David onemi szvoiemi punemi uffania vu G. Boga rechmi: *Conserva me Domine, quoniam speravi in te; Dixi Domino, Deus meus es tu.* Obchuvai mene Gozpone, arszemsze uffal vu te; rekelszem Gozponu Bog moy jeszi ti, kako dabi hotel bil recsi Sz. Kraly David, kod razlasu vucheni Didacus Nissenus y Piccus. Jaszem rekel da ja tebe ò G. Bose szamoga zpoznavam za Gozpona Ztvoritela, hranitela, y branitela moiega, y vu tebe szamoga poztaulyam vsze uffanie moie: Tebe szamomu szercze moie daruiem: Tebe szamoga chaztiti y moliti do szmerti moie hochu, ar *Deus meus es tu.* Bog moy y vsze dobro moie jeszi ti. Oh! kak lepe rechi jeszu ove, koie vszaki kerschenik dusenbi vszaki dan, vuru y hip, na szerczu y vuzteh szvoieh imeti, ar *Totus justi status consistit in hoc verbo*, govori Herczeg od Mirandole, Joannes Piccus zverhu Davidoveh rechih, ali poszluhnemo kai k-nym pridaie: *Sed pauci sunt, qui illud possint verè dicere.* Vesz pravichnoga chloveka ztalis zadersavasze vu ove rechi Bog moy jeszi ti, alijhie malo koijbi to z-iztinum recsi mogli, y zrok tomu daie: *Quia avarus dicit pecunia, gulosus crapula, incontinens libidini, Deus meus es tu.* Ar zkupecz penezom, lakomecz pianztvu, nechizt lotrie veli, Bog moy jeszi ti: Ar uszaki on koi kai lyubi, za Boga szvoga zpoznava, prestimava, y Ztvoritelu szvomu prepoztaulya.

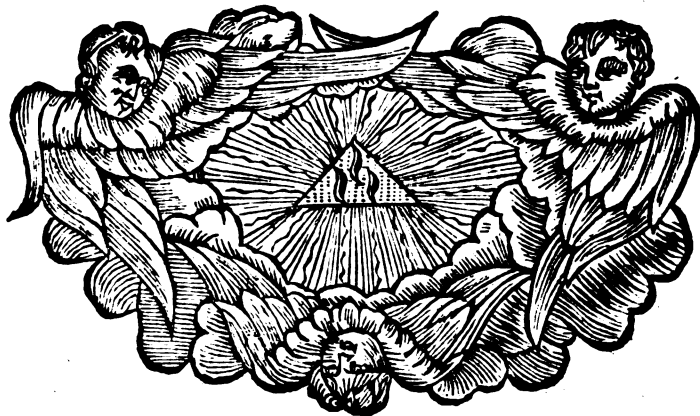
Psal. 15. v. 1. & 2.

Joan. Picus.

Ali vszi ti takovi naiszi dobro paze da na nyhove zkradnie vure, kadasze budu videli od szvoieh Bogov zapuscheneh, a od G. Boga odurieneh, koiega kad budu na pomoch zazavali, alijm odgovorienio bude. *Ubi sunt Dij eorum, in quibus habebant fiduciam?* Kadeszu vassi Bogi ò neszrechne gresne dusse, vu koieztesze vffali, koiemztesze klaniali, bolye

Deuter. c. 32. v. 37.

v. 38. lye neg mene? *Surgant, & opitulentur vobis.* Naiſze ztanu ſy naivam pomaſu. Jaſzem vaſz iz niſtara na moy kip ztvoril, tulikemi darmi y miloſchami na telu y na duſſe nadelil, ne zato dabi vi ſnymi telu, ſzvetu, y vragu ſzluſili, nego mene Ztvoritelu vaſſemu, kaiti pak vi nizte zame marali, nego za nyh, anda naivam oni pamaſu: *Surgant, & opitulentur vobis; & in neceſſitate vos protegant.* Naiſze gore ztanu, y naivam pomaſu, naivaſz vu potrebochah vaſſeh brane, ako kai mogu, Amen.

OD

OD PERVE BOSIE ZAPOVEDI

DRUGA PRODEKA.

Kulika ſzlepota je oneh Kerſchenikov, koij veruiu vu jedinoga G. Boga, Ztvoritela neba, y zemlyè; ali zaſzleplyeni od uraga, zataiuiu Ztvoritela, uragomſzę klaniaiuch, y vu nyh vſze ſzvoie uffanie poztaulyaiuch.

Non habebis Deos alienos coram me. Exod. 20.
Nimai tugieh Bogov pred menum.

PRemislyavaiuch Sz. Otczi one Chriſtuſſeve rechi pri Sz. Januſſu Evang. vu 16. dèlu: *Quia non crediderunt in me.* Ar niſzu veruvali vu me, razmeiu vſzi zkupa y vuchè daſze ove rechi razumeti moraiu od greha nevernozti, poganztva, aliti malikuvania, derſechiſze navuka Sz. Paula Apoſt. *Omne autem, quod non eſt fide, peccatum eſt.* Vſzę pako, kai ni iz vere, greh je, ar ako Sz. Tridentinzko Szpraviſche k-çhazti y hvale Sz. Vere Katolichanzke govori: Joan. 16. v. 9. Rom. c. 14. v. 23.

C *Fides*

Conc. Trid. Sess. 6. c. 8. *Fides humana salutis initium est, fundamentum, & radix omnis justificationis.* Vera zvelichenia chlovechanzkoga pochetek je, fundamentum y koren vsze pravichnozti, kaiti veli Sz. Pavel Ad Hebr. c. 11. Apost. *Sine fide impossibile est placere Deo.* Prez vere ni moguche dabi chlovek drag G. Bogu mogel bitti; koie rechi premislyavaiuch Sz, Thomas od Aquine ovakovu iz nyh izpelyuie S. Thom in Catena aur. consequencziu; *Ergo infidelitas est gravissimum peccatum.* Adda nevernozt, illi krivovernozt je naivexi greh, ar akoprem krivoverniki neznam kai dobra chinè, vsza nyhova dobra dela nym nikai nehasznesu, niti vu szvoie krive poganzke vere nikakvoga naimensega uffania mogu imeti vu nebo doiti, S. Bonavent. in 2. dist. 41. to lepo potverguie moi Serafinzki Sz. Bonaventura: *Quia per nullam actionem, quam agunt, liberantur à culpa, adeóque nec sperare possunt vitam æternam.* Kaiti nikakvem dobrem dellom koje chinè neoszlobagiaiusze greha, y zato nitisze uffati mogu vu sitek vekovechni, y dokancha Sz. Gregur Papa: S. Greg. Pap. *Extra Ecclesiam nullus omninò salvatur.* Zvun Sz. Matere Czirkve nigdor prekorubczè zvelichitisze nemore, ar prez prave vere nigdor nemore G. Bogu drag bitti, y prieten: Zakaizato ako rauno Euripides je tak ostro poztil, da nigdar ni mesza nikakvoga, niti kai kuhania jel. Ako prem Cicero je tak chizto sivel, da zbok vuchenia ni hotel za sennu vzeti kcher herczega Hirciussa, kodie sznublyen y prossen bil. Akoprem Tales Milesius tak marlivo je vu nebo gledal premislyavaiuch lepotu niegovu da na zemlyu po koieie hodil nisze doztoial gledati. Ako rauno Socrates je tak terplyven bil, dasze nigdar ni vu szerczu zburkal, niti vu pameti zmutil, nad vszekuntinzkem zverhu szebe laianiem jezichne senne szvoie Xantipe. Akoprem Pitthagoras je natuliko sziromastvo prestimaval, daie jednoga szvoga vuchenika nagovoril; da nigdar nikai szvoga laztovitoga ni hotel imeti; vendar vszi ovi y neizbroieni drugi nym szpodobni zeuszemi szvoiemi dobremi deli sitka vekovechnoga zaszlusili niszu, nego na muke S. August. vekovechne oszugieni jeszu, ar veli Sz. Augustin: *Omnium infidelium vita peccatum est.* Vszeh bludnikov, y krivovernikov

kov ſitek, illi ſiulyenie je jeden greh. Oude pak ja na czily govorenia moiega velim ovak, da ako poganini y krivoverniki nezpoznavainch pravoga ſivoga G. Boga nebezkoga, zenſzemi nyhovemi dobremi deli, preſzvetloga licza niegovoga nigdar videli nebudu; kaiſze moraiu nadeiati oni kerſcheniki, koij rogieni y odkoieni vu naruchaiu Sz. Matere Czirkve Katolichanzke, zpoznavainch vu treh Perſonah jedino Boſanztvo, y da Szin Boſi koinaſzie ſzvoinm Preſz. Kerniium, mukum, y ſzmertium odkupil, naſz tulikai ſzudil bude, ter pouſzem tom puſchaiuſze zaſzlepiti od uraga peklenoga, da oni zataiuiu Ztvoritela, y Odkupitela ſzvoga, kipe nyhove poplyiuiu, y uragomſze klaniaiu, kod naimre chinè vſzi Czoperniki y Czopernicze, koiem groziſze oſtro G. Bog po ſzvoiem Sz. Sofoniaſſu Proroku: *Diſperdam eos, qui jurant in Domino, & jurant in Melchom.* Zatreti naveke hochu vſze one koij priſzeſu na vernozt mene Gozponu ſzvoiemu, y priſzeſu na vernozt uragu peklenomu; Niti ſzamo takſze grozì Czopernikom, nego tulikai y vſzem onem koij proti Perve ſzvoie Zapovedi greſsè: *Non habebis Deos alienos coram me.* Nimai Bogov tugich pred menum. Vecskrat poztaulyaiuch ſzvoia uffania bolye vu Ztvari, neg vu Ztvoritela, verneie izizkavaiuch pri nyh, y po ſzmetin pomochi vu potrebochah ſzvoieh, nego pri vſzamoguchem vſzeh ztvoreny Ztvoritelu. Od ſzlepote koieh y pogibeli vekovechne vu koie ſivu, bude ovo ſzadasnie govorienie moie. Sophonia c. 1. v. 5.

Naſſelbiſze morebiti gdo zmegy kerſchenikov, koibiſze zverhu ove Zapovedi Boſie chudil, y mene opitati hotel, zakai G. Bog ovu zapoved nam kerſchenikom je dal? *Non habebis Deos alienos coram me.* Nimai tugich Bogov pred menum? Nato ja odgovariam, da akoprem ova Zapoved vu ztarom Teſtamentumu po Moyſeſſu lyucztvu Iſraelzkomu je bila dana; Mi tulikai vu novom Teſtamentumu Kerſcheniki nye podloſni jeſzmo poztalli: Ar ako vu ztarom zakonu lyucztvo na mezto pravoga Boga y Ztvoritela ſzvoga, moliloie y chaztilo ne Ztvoritela, nego ztvorenia kod ſrebro,

zlato, pacse y izte neme odurne ztvari, kod kache, pozoie &c. za szvoie Boge; Vnogi takai szadasniega vremena kerscheniki izkasuiusze szamem imenom kerscheniki, mislyeniem pako chineniem y govoreniem vnogo gorseh od poganinov, y krivovernikov, od koieh Sz. Pavel Apost. govori: *Confitentur se nosse Deum, factis autem negant.* Govore da zpoznavaiu Ztvoritela neba y zemlyè za pravoga sivoga G. Boga, aliga gresnem szvoiem sivlyeniem zataiuiu, onu chazt y hvalu koiubi morali Ztvoritelu szvomu izkazati, nyu ztvaram izkasuiu, vu nye vexe uffanie szvoie poztavlyaiu, neg vu Ztvoritela G. Boga szvoga, ar govori Sz. Hieronim: *Quia id, propter quod homo recedit à Deo, censetur plus facere, quàm Deum.* Ar ono zbok chesza chlovek odztuplyava od Boga, szudisze vecs prestimavati neg Boga, y zato ni chuda vredno dasze ova Zapoved y kerschenikov dotiche, y ti takovi oszebuinem nachinom jeszu Czoperniki, y Czopernicze, ali kaiti ni vsze czopria, kai lyudi za czopriu dersè, zato potrebaie znati kai je czopria, y kai ni?

S. Hieron. in c. 2. Amos.

Nedvoim daszu vnogi zmegy vasz N. N. videli Kauklyare po vusinczu tanczati, z-lokotom vuztnicza lyudem zaklepati, deszet nitih koncza szlepechki chez lukniczu malyahne iglicze preulechi, y oztale vnoge kunste izkazuvati; od koieh unogi stimaiu, veruiu, y govore da onoga oni nemogu prez uragulie chiniti, ali krivo miszle, y govore. Cstete historie y hochete naiti od mudroga Arkimedessa Matematikussa zapiszano daie on izmiszlil y napravil bil takovo zteklo, koie kadaie naproti szunczu poztaulyeno bilo, kamogoderie ono szvoie szunchene trake chezsze puschalo, y poztaulyalo, gorie neg ogeny ie vusigalo, y na nistar szpraulyalo, kodszeie rauno to pripetilo vu Czarigradu, koi buduchi podi szeden po zemlye y po vode od nepriatelzke szille, ov izti Arkimede spoztavilie zteklo szvoie naproti szunczu, y trakom niegovem szeiaiuchem vu nepriatelzke barke na moriu, koieszusze od one uruchine vusgale, y vsze zgorele, y tak ovem nachinom Czarigradzki varas od nepriatelzke szille je oszlobodil. Blaseni Albertus Magnus Biskup Regenspurgzki szvoium

ium naturalzkum mudroztium napravilie bil jednu glavu, koiaie szama od szebe mogla y znala govoriti, kako vszakoga szvoga chloveka. Caroluſſu velikomu Czeſzaru prikazanie bil jeden orel iz brundza napraulyen, koi orel ſzam od ſzebe je letal, kakti vſzaki drugi ſivuchi orel; y vecs takoveh meſtriſh videloſzeie, ne jur od uraga, nego od chlovechanzkeh mudroztih izmislyeneh, koieſze nemogu za Czoprie ſtimati.

Ar Czopria koiaie ſzuproti Perve Boſie zapovedi, je ona, y onda, kadatiſze gdo z-vragom zpaidaſsi, priatelztvo y pogodbu vuchini, odperto, ali otaino, toieto kada gdo za vraſiu volyu G. Boga, y B. D. MARIV zatài, Razpetoga Chrituſſa poplyuie, vraga pako za ſzvoga kralya zpoznava, y niemuſze klania, ſnym pogodbu vuchiniuſi da kai goder chlovek od niega potrebuval bude, vu vſzem niemu mora hudi duh pomagati, y pokoren niemu bitti, kai y chinì rad y veſzel, dabi tem bolye naſzlednika ſzvoga zaſzlepil, y vu grehe vexe napelyati mogel, y vu ſzvoie ſzlusbe vztanovitiga, odkud ti takovi od vraga zaſzleplyeni mogu ſzlobodno recſi one Sz. Iſaiaſſa rechi: *Cum inferno fecimus pactum.* Vuchinilisſzmo z-peklom pogodbu; pogodba pako vuchè vſzi mudri Teologuſsi da je dvoie fele, naimre pogodba nuternia, y pogodba zvunzka, toieto muchecha, y odperta; pogodba nuternia illiti muchecha biva, kada chlovek vraga nevidi, niti ſnym negovori, nego liztor po nuternem napuchenìu vraſiem chlovekſze cheſzá prime, vu kai on tverdno veruie, y na veruvanie druge lyudi napelyuie, y naputchuie; kakti na peldu: Naputi vrag chloveka daie ovo ali ono dugovanie za zmerzninu dobro pri ſzebe noſziti, Czopernik ovo naputchenie vraſie obznani koiemu drugomu pravichnomu chloveku, on chlovek ſzvoiemu priatelu, on priatel ſzvoiemu Rogiaku, on Rogiak ſzvoiemu znanczu, y tako vnogi ztem barachu veruiuchi, uſſaiuchiſze vnogi bolye vu ono dugovanie, y pripovezti, od vraga izmislyene, neg vu ſzamoga G. Boga, y takova naputchevania ieſzu vnoga vſzakoiachka, kakti pobirania oneh goleh koztih chlovechanzkeh

Iſaiæ c. 28. v. 15.

kch pod galgami naideneh, y nyhovo pri szebe nosseníe za dobru szrechu. (NB. *plures tales superstitiones narra*) A kaibi moral ja oude recsi od Sen kuliko naimre one takoveh vraguliih znaiu, y chinè od Czopernicz vupuechene, Czopernícze pak od vraga navchene, kod metania oneh vu glenczev &c. (*Narra plura similia*) Koiemi vszemi kod vrasiemi mestriami proti Perve Bosie zapovedi gresse koia vsza ovakova prepoveda onemi rechmi: *Non habebis DEos alienos*. Nimai tugyeh Bogov.

Nitimisze oude nai nigdor neizprichava govorecsi, isti naie da ja imam, y noszim pri mene oszebuine knisicze, ali pune pobosneh molitvicz pune Sz. Krisev, y Bosieh Imen koie molitvicze ja vszaki dan poboso molim, buduchi nekoie za zmersninu, nekoie za szrechu vu lovine, nekoie szuproti nepriatelom, nekoie za naidenie kincsa, nekoie za zadoblyenie szreche, chazti, y oztaleh takoveh potreboch; niti neveruiem dabi to moglo proti Perve Bosie zapovedi bitti; vkaniuietesze vszi vi takovi, koij vu takova veruiete, akoprem puna Sz.Krisev, y Bosieh Imen; ar imate znati da je to urasia mestria, y czigania, szvetoztium pokrivena, da vi niemu tem berse veruiete, y on vasz tem leglye vkani, veruiuchi vi vecs vu ova, neg vu Bosiu pomoch, y akoprem ova vam kada pomogu, ona pomocs neizhagia iz oneh krisev, y Bosieh Imén, nego od szamoga vraga: Ako pak vu one pobosne Molitvicze, Sz. Krise, y Bosia imena veruvati, je protiBosieZapovediPerve; kak nebudu oni krisi, y baiania oneh vrasieh szlug, y szlusbenicz, ona po szmetiu izizkavana vracstva, koiemi vnogi y vnoge, lyudi y sivinu nemu vrache?

Nainam bude na peldu ona senna vu Tuscie Latinzke zemlyè varassu od vraga obszedena, od koiesze szpomina Sz Gregur, koia, nitie szama znala, nitie gdo poznati mogel dabi obszedena bila, zlosszeie vendar chutila arie od szvoiega gozta jako traplyena bila, y zbok toga vnoga vszakoiachka naturalzka vracstva je jemala, ali vsze zahman, ar prez pomocsi, y polaschicze, to videchi nye rodbina

S. Greg. l. 1. Dialog. c. 10.

bina daie doctori, niti apotekari pomochi nemogu, pochelaie kai koga tolnacha pirati, y za vracſtva zezvedati, koiemibiſzeie pomochi moglo, y doznauſi za jednoga muſa, koiſze dobro k-vracſtvom razme, zato pochelamuſzeie tuſiti rodbina zverhu nevolyne one ſennè koiſzeie taki ponudil, daſze naimre on nyu uffa izvrachiti, damuſze liztor nai k-hiſe niegove dopelya, y nekuliko dan, daſze pri nyem nai na uracſtvu puztì; dopelyana k-nyemu, pochelie mus nad nyum vſzakoiachke kriſe chiniti, y rechi kaikakve bajati, chez nekuliko uremena pochelſzeie on otaini gozt vu nye uviaulyati, nyu znutra muchiti, y zato onaſzie vſze gorie chutila; mus pochelie nova uracſtva rabiti, zapelyauſi nyu k-iednomu potoku, vu koi potok, pomochium ſenne ſzvoie namakaliſzûiu naiperuo do kolena vu vodu, potlam do terbuha, k-zadniemu y do gerla, baiaiuch vſzaki put vſzakoiachkemi bahoriami: Zatem ſzadaſzuiu obrazom obrachali proti ſzunchenomu izhodu, ſzada proti zapadu, y kai kai drugo jeſzu ſnyum pochiniali: ali zeuſzemi kriſi, baianiem, y vracſtvi drugo niſzu opravili, nego da ona neſzrechnicza koiaie muchena, y traplyena bila, ondaie od czeloga legiona, toieto od 6666. uragov obſzedena poztala, pocheuſi tuliti y ruchati tak ztraſno, y glaſzno, kako dabi ona tuliko peklenzkeh páſz okol ſzebe imala koijbiu grizli, y muchili. Nemoreſze izrecſi kuliku ſalozt od potlam nye Rodbina nad onum neſzrechniczum je chutila, zpoznavaiuchiſze krivcze daſzuiu onomu muſu vu ruke dali na uracſtvo, kogaſzu znali da naturalzkem vracſtvom neuracſi; zakaizato pocheliſzu onda miſzliti, y zkerbetiſze za uracſtva duhovna dabi ſnymi kai pomochi nye mogli. Sivelie pak ono ureme jeden Sz. y Bogaboiechi Biskup imenom Fortunatus, koi imelie od G. Boga dar y miloſchu vrage iz obſzedeneh tel chlovechanzkeh izganiati, koiemu pochelaie rodbina preporuchati onu neſzrechniczu, nad koie nevolyum ſzmilúvalſzeie on poboſni Biskup, y pochenſi vrage iz nye izganiati, opitalieie, kulikoijhie vu nye? od govo-

voriſſemu da czel legion, toieto 6666. opitalie nadalye, zakai tuliko od nyh je vu nyu doslo? odgovorilisſzumu da zbok nye grehov jeden ſzam od G. Boga bilie vu nyu poſzlan; kaiti pak nye roditeli y rodbina, nyu jeſzu dali na vracſtvo jednomu muſu, za koiegaſzu znali da zna vecs neg hruske pechi, zato na kaſtigu jenaſz Bog tuliko vu nyu poſzlal: Ovo razumeuſi Sz. Biskup opomenulie naipervo onu neſzrechniczu na pokoru, y Sz. Szpoved, Rodbinu pako je oſtro pokaral zbok nyhovoga greha vuchinienoga proti Perve Boſie Zapvedi; zatem pochelie G. Boga zaſgano moliti, y po molitve vrage exorcziſuvati, zakliniati, y izganiati, koieie y iztiral vſze do jednoga, y Deklicha zdravoga Rodbine izruchil.

Je takai y druga fela oneh koij z-Vragom imaiu odpert zavez, zvun Czopernikov, kodſzu naimre oni, koij vu ſzvo jeh potrebochah vraga napomoch zazavaiu, ſeleiuchi od niega navchitiſze kakove meſtrie za nayti kakov kincs, za vuyti kakove neſzreche, za zadoblyenie kakove chazti ali ſzreche, za izpunienie ſzvoga telovnoga poſelenia, y zto drugeh zrokov ovom ſzpodobneh, koia za vuſivati do kratkoga vremena na ovem ſzvetu, ſzvoie neſzrechne duſſe niemu naveke zapiſſuiu, kod tomu imamo ztraſnu peldu vu onom neſzrechnom Mladenczu imenom Gunituſſu, od koiega Sz. Peter Damian piſſe, daie naimre on Mladencz Gunitus imel nekoie nepriatele, nad koiemi nemoguchiſze nikak fantiti, k-zadniemu utekelſzeie k-vragu za pomoch, koiega dozvauſi pochelgaie proſziti za pomocs fantitiſze nad nepriatelmi, dabi naimre nye mogel iz chazti nyhove izvrecſi, ſzebe chazti nyhove dobiti, y nye za podloſnike imeti; kai obechal muie duh pekleni vſze verno opraviti vu malom vremenu, ali tak, damu Mladenecz Gunitus duſſu ſzvoiu zapiſſe, privolilie Mladenecz, ali y on ovum Condiczium daga vrag tri dni pred ſzmertivm opomene da mora umreti. *Dictum, factum*, priztalie, y obechalie Vrag k-tomu; ſtimaiuchi Gunitus da vu oneh treh dneveh budeſze mogel iz grehov ſzvo-

ieh

ieh ſzpovedati, y pomochium Redounikov od peklenoga duha, y oſzloboditi, chez malo uremena duh pekleni ſegavoztium ſzvoium izvergelie iz chazti nepriatele Gunituſſeve, y niegaie na one chazti izviſzil, nye pako pod oblazt nyegovu je poztavil, ali do malo kruto uremena ono niegovo gozpoduvanie je terpelo, ar chez nekuliko dan zbeteſauſiſze Gunitus, doſſelie k-nyemu vrag pekleni z-tuſnemi novinami, da naimre do tretiega dneva umreti mora; kai razumeuſi Gunitus, poſzlalie taki po Redovnike, koiemie naipervo povedal ſzvoi neſzrechni y pogibelni ztalis, kak naimre y zakai zapiſzalſzeie uragu, potlam pak damuie jur od vraga ſzmert napovedana polek obechania; To razumeuſi Redouniki pochelisſzu naipervo Gunituſſa na pravu ſzpoved nagovariati, y na poſaluvanie za grehe, ali Gunitus nato nym je odgovoril, da toga nyemu ni moguche vuchiniti zbok grehov koijſzu tuliki y takovi, damuijh ni moguche pravo ſzpovedati, nitiſze uſſa miloſchu Boſiu zadobiti, y kaiſzumu goder Redovniki od miloſche Boſie, y od ztrahote muk peklenzkeh govorili, vſzeſzu kakti gluhomu prodekuvali, doklam k-zadniemu treti dan prez ſzpovedi, y pokore neſzrechnu duſſu, onomu komuiuie bil zapiſzal takai je zruchil na veke pod oblazt vu muke peklenzke. Oh! kak pravo adda pravo Duh Sz. po mudrom Syraku govori: *Qui amat periculum, peribit in illo.* Koi lyubi pogibel, pogine vu nye, kodie poginul ov neſzrechni mladenecz Gunitus y drugi neizbroieni koijſze z-vragmi pachaiu, y paidaſtvo imaiu, ali pogodbu kakovu chine, ar vragi pekleni zabztuny y prez haſzni ſzvoie nikomu nikai nechine, niti nepomaſu, nego czily nyhov je vſzigdar zkvarienie duſs. *Ut ita viciſſim ſuper eorum tum animas, tum corpora, per ejusmodi pactionem conſequantur imperium,* govori Maiolus Biſkup.

Eccl. c. 3. v. 27.

Maiolus p. 2. coll. 3. de ſagis.

Niti ſzamo ſivu vu pogibeli vekovechnoga zkvarienia oni ſzami koij z-vragom kakov poſzel ali zavez imaiu, nego tulikai y vſzi oni koijſze z-Czoperniki pachaiu, y od nyh kakovoga tolnacha pitaiu, ali pomochi vu potrebochah proſze,

ar vszi takovi proti Perve Bosie Zapovedi gresse, y zato vszem
Levit. c. 20. v. 6. tem takovem grozisze G. Bog, govorecsi: *Anima, quæ declinaverit ad magos, interficiam illam de medio populi mei.* Dussa, koiasze uteche k-Czopernikom, hochuiu umoriti, zmegy lyucztva moiega, y kako ne? ar veli Sz. Cyprianus k-navuku
S. Cyprian. lib. de dupp. martyrio. vszega kerschanztva: *Qui magicis artibus utuntur, tacitè Christum negant, dum cum dæmone fœdus habent.* Koij z-Czopernemi mestriami barachu, muchech Christussa zataiuiu, kad z-vragom zavez imaiu.

Oudesze naide gdo koi ova chuiuch mene odgovori. Ja znam y veruiem da G. Bog je vszamoguchen, koga hoche zdravoga ali betesnoga, sivoga ali mertvoga vu chiniti, to na niegve volye y moguchnozti ztoi, ali szada z-lyudmi nechini takoveh chud, dabi prez vracstvih lyudi mogli siveti, y zato ja vu moieh nevolyah ako ischem pomochi pri lyudeh, nezataiuiem zato Christussa kod Sz. Cyprian govori; Nato za odgovoriti, naimi bude szlobodno Kralya Asu za peldu napervo poztaviti, od koiegasze szpomina Sz. Piszmo daie ztrasnu bol vu nogah terpel:
2. Paral. cap. 16. v. 12. *Ægrotavit Asa dolore pedum vehementissimo.* Kai pak je zachel vu one teske bolli? je morebitti od G. Boga pomochi y polaschicze proszil? nimu niti namiszli Bog bil: *Et nec in infirmitate sua quæsivit Dominum.* Niti vu betegu szvoiem izkalie G. Boga na pomoch, nego kai je vuchinil? *Sed magis in medicorum arte confisus est.* Bolyeszeie vu Doctorzku mestriu pouffal, kade G. Bog nezameria iztinaie, polek szvedochanztva Sz. Cajetana, Kralyu Ase daie od Doctorov pomochi potrebuval, negomu zameria daie perulye od nyh pomochi potrebuval neg od nyega, y vexe szvoie vffanie vu nyhovu mestriu poztavlyal, neg vu vszamo-
S. Cajetan. guchnozt niegovu: *Non arguitur, quòd usus fuerit medicis, sed quòd usus medicorum fuerit ei ratio, ut non quæreret sanitatem à Deo.* Ni zato karania ureden bil Asa Kraly daie od Doctorov pomochi potrebuval, nego zato zamera je vreden da ono potrebuvanie biloie zrok dasze iz Boga pervo ni szpomenul, y od niega pervo neg od Doctorov pomochi proszil, kaimuszeie adda pripetilo? to, daie zeuszemi Doctorzkemi uracstvi moral umreti vu one bolli y betegu.

Sza-

Szada pako ja velim ovak, da Ako Kraly Aſa zamera, pokarania, y kaſtige je bil vreden zbok toga daie pervo, y vexe ſzvoie uffanie poztavil vu Doctore, neg vu G. Boga: Kuliko vexega zamera, pokarania, y kaſtige vredni jeſzu vſzi oni kerſcheniki, koij oztaulyaiuch pravoga ſivoga G. Boga, vu ſzvoieh ne ſzamo betegeh, nego y vu drugeh potrebochah pomochi iſchu y proſze pri vrageh, y naſzlednikeh nyhoveh Czopernicząh: Nainam y ovde bude na peldu jeden drugi Kraly, naimre Okoczias, koi opaduchi jenkrat iz ztolcza vu palache ſzvoie, noguſzie vtergnul bil, y vu one neſzreche, y bolli kai je vuchinil? morebitiſzeie k-G. Bogu utekel y niega na pomoch zazval? nikai menie nego to, kai adda? *Miſit nuntios.* Poſzlalie taki Poſzle, ali kam, y pokai? *dicens ad eos, ite, conſulite Belzebuh Deum Accaron, utrum vivere queam de infirmitate mea hac?* Poyte moij Poſzli tolnacha pitat Belzebuha Boga Akarona, ako ja ſiv oztanem vu ovom moiem betegu? zbok cheſza raſzerdilſzeie G. Bog, y poſzlalie bil pred one Poſzle, Proroka ſzvoga Eliaſſa ovemi rechmi: *Numquid non eſt Deus in Iſraël, ut eatis ad conſulendum Deum Accaron?* Kai ni Boga vu Izraelu, da idete tolnacha pitat Belzebuha Boga Akarona? Zakaizato pravi ſivi G. Bog Iſraëlzki porucha Kralyu vaſſemu: *Idcircò de lectulo, ſuper quem aſcendiſti, non deſcendes, ſed morte morieris.* Povecſte vi Kralyu vaſſemu damu porucha G. Bog Iſraëlzki, da iz poztelye na koiuie legel, vecs neizide, nego mora ſzmertium vmreti, y takſzeie pripetilo. 4.Reg.c.1. v. 2. Ibid. Ibid.

Rauno ovakve kaſtige nadeiatiſze moraiu vſzi oni kerſcheniki, koij proti Perve Boſie Zapovedi greſsè derſechi Boge nad Bogom, utechuchiſze ne ſzamo vu betegeh, nego y vu drugeh potrebochah ſzvoieh k-peklenzkomu Belzebuhu, y naſzlednikom niegovem Czopernikom, nym vecs veruiuch, y vu nyhſze vecs uffaiuch neg vu G. Boga ſzvoiega; oh! ter kaiſze drugo nadeiati mögu nego ſzmerti, y ſzmerti vekovechne kakovum kaſtiganie bil malo pervo imenuvani kraly Okozias. Ar veli Jus Canonicum. *Omnis curatio quæ à magicis artibus, vel ab ipſis demoniis expetitur, mors eſt potiùs dicenda, quam vita.* Uſzako urachenie koieſze od Czoper- Jus Canon. Can. 26. 92. cap. qui fine.

perneh meſtrijh, ali od izteh uragov potrebuie, za ſzmert moreſze bolye derſati, nego za ſitek, kod unogi y preunogi y dan danaſni takove Boſie kaſtige nad ſzobum zpoznavaiu, od koich Poſtuvani Hugo Cardinal govori. *Quia DEi conſilium, & auxilium reliquerunt, ideò nec ſalutis remedium invenerunt.* Kaiti Boſi tolnach, y pomoch jeſzu oztavili, zato niti zdrauiu pomochi niſzu vu Czopriah nasli, negoſzu neſzrechno poginuti morali, y dan danaſni pogiblyu.

Hugo Card.

Nitiſze ova razumeti moraiu prepovedana vu chlovechanzkeh ſzamo betegeh, nego y vu ſivinzkeh; niti ſzamo vu betegeh, nego y vu vſzeh drugeh neſzrechah, ali potrebochah, veru toieto y uffanie ſzvoie poztaulyati vu Czoprie, y bahorie, ar veli Sz. Ivan Chriſoſtomus. *Superſtitioſa illa quæ ægris applicatis, Idololatriam ſapiunt.* Ar vu ona dugovania vu koiaſze nebi ſzmeti uffati, niti veruvati, ter koi kerſchenik veruie y uſze ſzvoie uffanie poztaulya, ne vecs kot kerſchenik, nego kod poganin ſive, veruiuchi vu kaikakve vragulie, kakti vu tulike krive Boge, proti Perve Boſie Zapovedi: *Non habebis DEos alienos.* Nimai tugieh Bogov.

S. Chryſoſt. hom. 8.

Dokancham govorienie moie od Perve Boſie Zapovedi z-jednem lepem navukom kakſze obderſavati more, y to iz Sz. Piſzma, kade cstem pri Sz. Jeremiaſſu Proroku, da kadaie obſzeden bil varas Jeruſalemzki od kralya Babilonzkoga, poſzlalie bil G. Bog ſzvoga Sz. Jeremiaſſa k-Abdemeleku govorecſimu. *Vade, & dic Abdemelec Æthiopi.* Poidi, y povecs Abdemeleku harapu, idem Gozpone kod zapovedas odgovorilie Jeremias, ali kaimu moram povedati? povecſmu damu ja porucham ovak. *Liberabo te in die illa, & non traderis in manus virorum quos tu formidas.* Hochu tebe oſzloboditi od ruk nepriatelzkeh koiehſze bois, y proti koiem od mene pomochi proſzis, *Et gladio non cades, quia in me habuiſti fiduciam.* Niti od mecha neiches poginuti kaitiſziſze vu me G. Boga tvoga uffal.

Jerem. cap. 39. v. 16.

Nut N. N. kak G. Bog brani y pomaſe one koij vu niega veruiu, y uffaiu, k-niemuſze vu potrebochah ſzvoich

vte-

vtechu, y za pomocs preporuchaiu; kodie vuchinil z-Abdemelekom dagaic po szvoiem Proroku obatrivel, y szigurnoga vuchinil daga od szusanztva, y szmerti oszloboditi hoche. Tonamie y Sz. Kraly David hotel potverditi, y kakti nasz podvuchiti kak mora vszaki kerschenik polek Perve Bosie Zapovedi siveti, vu jednoga jedinoga G. Boga Ztvoritela neba y zemlye veruvati, niegasze boiati, y vsze szvoie uffanie vu niega poztaulyati, a ne vu vragulie, czoprie, y bahorie: *Ecce oculi Domini super metuentes eum, & in eis, qui sperant super misericordia ejus.* Psalmo 32. v. 18. Nut ochi Bosie, kak one viroztuiu y paze zverhu oneh koysze niega boiè, vu niega veruiu uffaiu, y vu potrebochah szvoieh od miloszerdnozti niegove pomochi prosze. Psal. 61. v. 9. *Sperate ergo in eo omnis congregatio populi.* Uffaitesze adda vu niega szamoga: *Effundite coram illo corda vestra, DEus adjutor noster in æternum.* Uffaitesze vu niega vszi verni niegovi, y szercza vassa niemu szamomu alduite, niega szamoga lyubech, niemu szamomu szlusech, od niega szamoga z-pravem uffaniem pomochi proszech y chakaiuch, znaiuch dobro y tverdno veruiuch, da *Præter spem in DEum, spes omnis est vana & inanis.* Zvun uffania vsza druga nikai nehaszneiu, niti nepomasu, arie on *Adjutor noster in æternum.* Pomochnik nas vekovechni, vu vszeh potrebochah nasseh telouneh, y dusseuneh, vremenitneh y vekovechneh: Takize adda vffaite, y tak vu niega szamoga veruite da budete z-iztinum na vasse zkradnie vure recsi mogli: *In te Domine speravi, non confundar in æternum.* Vu tebeszem G. Bose veruval, y vuteszemsze vszigdar uffal, neodverzime od preszvetloga licza tvoga na veke, Amen.

OD

OD DRUGE BOSIE ZAPOVEDI

PERVA PRODEKA.

Velika krivicza chiniſze G. Bogu niegovo Preſz: Ime nedoztoino zazavaiuch; Ali unogo vexa chiniſze znym prez potrebe, y krivo Priſzeſuch.

Non aſſumes Nomen Domini DEI tui in vanum. Exod. c. 20. v. 7.

Neprijmli Ime G. Boga tvoga zahman.

DIſputaczia ne malla bilaie negda megy mudremi, y ſzvetemi lyudmi, ako naimre Preſz: Ime Boſie, ali pako Ime Jeſuſſevo vexe chazti, y preſtimania je vredno? za koich lyudi diſputaczie Sz. Pavel Apos. nikai nemara, nitiſze megy nye vu diſputuvanie puſcha, nego pache vſzem vuzta zapira, ovemi ſzvoiemi malemi rechmi. *Donavit illi Nomen, quod eſt ſuper omne Nomen.* Daruvalmuie Ime, koie je zverhu vſzakoga Imena pokehdob da vu ovom Preſz: Imenu zaperti jeſzu kincſi Boſanzke mudrozti, y zmoſnozti, kod nadalye Sz. Pavel govori. *In quo ſunt abſconditi omnes*

Ad Philip. c. 2. v. 9.

Ad Coloſ. c. 2. v. 3.

The-

Thesauri sapientiæ, & scientiæ. Iz koiega Imena vsze szreche telovne y dussune nam izviraiu, arga ni imena ovak smosnoga, y lyudem hasznovitoga k-zdrauiu telovnomu, y dussnomu zvelicheniu. *Nec enim est aliud nomen sub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.* Niti ni drugo ime pod nebom dano lyudem, koiebi nam k-zvelicheniu potrebno bilo, velc chini Apostolzki, ar *Omnis quicumque invocaverit Nomen Domini, salvus erit.* Vszaki Bosi kerschenik koigod zazove Ime Gozponovo vu szvoich potrebochah telovneh y dussevneh, pomoch y obrambu, na telu y na dusse zpoznati hoche; koie Ime pobosno zazavano veszelì nebezke duhe, od ztraha chinì derhtati peklene vrage, y niemusze klaniaiu Angeli vu nebu, dussicze vu purgatoriumu, y lyudi na zemlye: Zakaizato visni G. Otecz Bog nebezki koi ovo Presz: Ime, Szinku szvomu jedinorogienomu, szebe vu vszem jednakomu je prikazal, hotelie takai szvetu taki drugu Zapoved poztaviti, y po szvoiem Moisessu Proroku obznaniti dasze nemora zahman y nedoztoino, a vnogo menie gresno vu vuzta prijmati: *Non assumes Nomen Domini DEI tui in vanum.* Neprijmli Imena G. Boga tvoga vu vuzta tvoia zahman, y taki pridaie grosniu proti onem koij ovu Zapoved nebudu hoteli obdersavati. *Nec enim habebit insontem Dominus eum, qui assumpserit Nomen Domini DEI sui frustrà.* Niti bude prez kastige on, koi zazaval bude Ime G. Boga szvoga zahman; buduchi adda da iz ovoga preszvetoga y preszmosnoga Imena nikai zla, nego vsze dobro telovno y dussevno izhagia, vsze Bosanzke milosche po nyemsze dobivaiu, ni vredno niti doztoino dabisze ono vu vuzta chlovechanzka zahman, y prez haszni, vnogo menie iz ssalè, y norie, naimenie pako gressech prijmalo, y imenuvalo, nego uszigdar chaztilo, hvalilo, y vu potrebochah telovneh y dussevneh na pomocs zazavalo. *Solent enim nonnulli etiam ludentes, & ridentes reverendum Nomen JESU proferre.* Jeszu vnogi preunogi kerscheniki (veli Theodoretus) koij igraiuch, szmeiuch, noruiuch, za vszakum tako rekuch rechium presz-

Actor. c. 4. v. 12.

Ibid. cap. 2. v. 21.

Exod. c. 20. v. 7.

Theod. cit à Maud. idsc. 1. in 2. Præc.

preszlauno Ime Jesussevo zazavaiu. Conradus pako Clingius jeden izCzirkveneh mudreh Piszczev y branitelov Sz. Vere katolich: zverhu druge Bosie Zapovedi rechih ovak govori. *In vanum Nomen DEI assumitur, quando quis inutiles fabulas, risiones, stultiloquia, aut quastiones inanes de Deo, ac rebus Divinis fabulatur, ut rideant homines.* Zahmansze vu vuzta Ime Bosie prijmlye, kada gdo fabule y ssalicze pripoveda norzke zganyke od Boga, y Bosanzkeh dugovany napervo daie, dasze lyudi szmeiu: Ali vszi ti takovi mogusze y moraiu ostre kastige Bosie nadeiati, arsze nym grozì G. Bog.

Conradus Clingi. in Cathec. l. 2. cap. 4.

Deuter. c. 5. v. 11. *Quia non erit impunitus, qui super re vana Nomen ejus assumpserit.* Ar nebude prez kastige koi prez potreboche vu ssalah y noriah Ime niegovo, toieto Szinka niegovoga zazaval bude. Ako pako oni koij vu ssalah y noriah, zahman y prez haszni Presz. Ime Jesussevo zazavaiu, kastig Bosieh nadeiatisze moraiu, kuliko bolye oni, koysze za vszakum rechium z-ovem Ptesz: Imenon prez potreboche priszesu, pacse vech krat krivo y napraudeno, koiemi priszegami kulik spot y kriviczu niemu chinè, szebe pako kuliku skodu y kastige zaszlusiu? vu ove Perve Prodeke pokazati hochu.

K-zverssenomu obdersavaniu Druge Bosie Zapovedi koiasze naivech, y naigusche z-Priszegum prekerssuie, potrebaie adda naipervo znati: *Quid est Juramentum?* kai je Priszega? naipervo Sz. Augustin ovak vuchi. *Juramentum est affirmare vel negare de aliqua re, Nominis DEI attestatione interposità.* Priszega je od chesza kai potverditi, ali zataiti Imena Bosiega szvedochanztva z-prilosseniem. Mudri Busembaum takai vuchi ovak. *Juramentum est invocatio tacita, vel expressa Numinis Divini tamquam prima, & infallibilis veritatis in testem alicujus rei.* Priszega je zazavanie mucheche, ali z-rechium Bosanzke naiperve, y vekovechne iztine na szvedochanztvo kakvoga dugovania. Ali ni dozta znati kai je priszega; nego vnogo bolye potrebnoie znati jelisze szlobodno priszegati? y to kak, kada, y zakai? y to ne prez zroka, arsze zna iz Sz. Evang. da odkupitel nas po vszaki put prepoveda

S. August.

prisz-

prisztegatisze govorecsi pri Sz. Matheu: *Ego autem dico vobis non jurare omninò.* Ja pako govorim vam dasze neprisztesete, nego ako hochete kai potverditi, ali zataiti, reczete je ali pak nì: *Sit autem sermo vester, Est, est. Non, non.* Nai bude pak govorenie vasse Je, Je, Ni, Ni: *Quod autem his abundantius est, à malo est.* Kaigoder pako od oveh dveh rechi je vecs receno, vszeie zlo, y greh Sz. Jakop Apost. tulikai polek navuka szvoga nebezkogaMestra za naipervi navuk daie dasze prisztegati nemoramo: *Ante omnia fratres mei nolite jurare.* Pred vszemi navuki bratia moia ov vam nai bude na szerczu y na pameti, dasze neprisztesete: Jz druge ztrani pako znasze daszusze priszegali Angeli, kod on kogaie Sz. Janus Apostol videl vu Apocalipsu, y chul priszegati. *Et juravit per viventem in sacula saculorum.* I priszegelie po sivuchem na vsze veke vekoma; da pacse ne szamo Angel, nego y szam G. Bog polek szvedochanztva Sz. Kralya Davida jesze priszegel: *Juravit Dominus & non pœnitebit eum.* Priszegelszeie Gozpon y nebudemu sal.

Matth. c. 5. v. 12.

Jacobi c. 5. v. 12.

Apoc. c. 10. v. 6.

Psal. 109. v. 4.

Ova adda dobro premiszlivsi, jelisze szlobodno priszegati, ali nì? nato Sz. Thomas od Aqvine 2. 2. q. 69. a. 2. odgovaria, da ako rauno jeszusze priszegali Sz. Lyudi, kod Sz. Pavel Apostol vu liztu kogaie piszal Rimlyanom: *Testis est mihi DEUS.* Szvedok je mene Bog, y vu drugom kogaie piszal Corintianczem: *Testem invoco DEum.* Szvedoka nazavam Boga; ako rauno priszegalszeie Angel, y szam G. Bog, povszem tom prez velike, y oszebuine potreboche ni szlobodno priszegatisze, kod Sz. Thomas vuchi dersechisze oneh Sz. Jeremiassa rechi: *Et jurabis, vivit Dominus in veritate, & justitia, & judicio.* I budes priszegal sive G. Bog (ar takovaie bila negda priszegatisze navada vu ztarom zakonu) z-iztinum; praviczum, y razumom, y zato veli Sz. Thomas: *Jurantem omnem oportet cum judicio, veritate & justitia jurare:* Priszegaiuchemu vszakomu potrebnoie z-razumom, iztinum, y praviczum priszegati: Razumom, toieto dasze iz velike potreboche, a ne za lebudkai vnogo menie iz norie prisze-

Ad Rom. c. 1.

2. Corinth. c. 1.

Jerem. c. 4. v. 2.

S. Thom. 2. 2. q. 69. a. 2.

Socrates. ses, kod naimre mudri Socrates vuchì : *Vel ut teipsum turpi suspicione liberes, vel ut amicum ex magnis periculis eripias.* Ali da tebe od kakove nepostene szumnie, ali priatela tvoga od velike pogibeli oszlobodis. Ter naimre pred Praviczum, Szudzcem, ali koiem tvoiem Glavarom mores szlobodno priszechi, ali tak da priszega ona bude iztinzka, a ne kriva, y lasliva, y to hoche recsi : *In veritate.* Vu iztine, zakai ti ochivezto znas da je iztina ono kay govoris, a ne las; *In Justitia.* Vu Pravicze, hoche recsi da ti szlobodno priszeses za ono kai je posteno, y szlobodno chiniti, prez vregenia Bosiega, y skode blisniega, ar ono kay tebe ni dopuschcno prez greha vuchiniti, kakti opitisze, krazti, umariati, razbiati &c. blisniemu tvomu na telu, blagu, ali posteniu naskodeti, ovakova kod tebe ni szlobodno chiniti, tak y na ovasze priszechi prez szmertnoga greha zbok velike krivicze koiasze G. Bogu chinì, ni szlobodno. Odkuda Sz. Caietan zverhu Christussevoga prepovedania priszegatisze ovakie lepo razlase : *Praeceptum Christi prohibens non jurare, reffertur ad jurare nudum, & ad jurare non vestitum circumstantiis Judicii, Justitiae, & Veritatis.* Zapoved Christusseva prepovedaiucha priszegatisze, razumesze od priszegania gologa, ali ne oblechenoga onemi tremi condicziami kakti tulikemi szvitami Razuma iztine, pravicze, od koieh ako liztor jedna manka, tak priszega je gresna, ar ako priszese gdo razumno, y pravichno, ali ne iztinzki, gressì, ar lase; ako pak priszese razumno, y iztinzki, a ne pravichno, takov tulikai gressì, ar priszese na greh daga hoche vuchiniti : Ako priszese Iztinzki y pravichno, ali ne razumno, ov takai gressì, ar priszese za lebudi kai, iz norie, sale, ali za kakov mal dobichek, y ovakoveh prez razuma priszesnikov je pun szvet, naimre med kerschcniki.

S. Cajet in c. 5. Matth.

Nekudesze adda niti neprepovedaiu priszege Razumne, Iztinzke, y pravichne : Nego ja prigovariam onem kerschenikom, koy neznaiu jedne tako rekuch rechi recsi prez priszege, prez nazavania presz : Imena Bosiega na szvedochanztvo

chanztvo szvoich norijh, fabul, y lasih, y te takove ja kudim, y odurlavam; Ar ako chlovek zaide na piacz megy tergovcze; vu ftaczune megy kramare y kupcze; vu hise megy Gozpodare y drusinu; Na polye ali vu goricze megy tesake, kai chuie gusche nyh govoriti, kak Ime Bosie zahman vu vuzta szvoia prijmati priszesuchisze, kunuch, blaznech, natuliko da nemogu pet, sezt rechih recsi prez spota Bosiega Imena: *Ut fere nemo vendat aliquid vel emat, aut negotium aliquod peragat, qui non jurisjurandi religionem interponat Deique SS. Nomen millies etiam in re levissima, & inani temerè interponat.* Tomi szvedochi Tridentinzki katekismus, Natulikoie navaden ov greh Priszege megy kerschenіki, da zkoro nikoga ni koibi kai prodaval, ali kupuval, ali kakov drugi poszel opraulyal, ter nebi priszegalsze za lebudkai maloga, y prez haszni Presz: Ime Bosie zazaval; Dabi to islo za Ceszarzke korune, za kralyeuzke bate, za kralyeuztva, ali orszage, za blago y imania, za chazti y postenie, za izto telovno zdrauie y siulyene, josche chlovek tak ludo y neszpametno z-Presz Imenom Bosiem baratati nebi moral, kuliko pak menie prez greha moresze priszegati za kakov mal dobichek? *Pro decem obulis juramenta fiunt, & perjuria.* Govori Sz. Ivan Chrisostomus, za deszet bechev priszege bivaiu, kletve y blazne, ja pridaiem. Ali ô moy Sz. Ivane zlatovuzti, hodi ti vu nassu Horvatczku zemlyu y budes chul da ne szamo verztni lyudi nego y mala decza koia jos neznaiu Boga moliti, znalusze pako z-Bosiem imenom priszegati, y to ne za deszet bechev, nego y za jedno jelcze, za jednu hrusku, za jeden zalosai kruha, oh! kulike y kulike kletve y priszege chulusze od ztareh y mladeh, y to vecskrat krivo y nepraudeno szvedochesze z-Presz: Imenom Bosiem, y G. Boga za szvedoka lasih szvoich prijmlyu, a kai pak gorsega y ztrasnessega je, ali bitti more, kak G. Boga, koi je *æterna veritas.* Vekovechna iztina, za lascza dersati, nili to velika blaznozt, koiasze vu krive priszege zadersava!

Trithem. Cathec. de s. Præc. Decal. c. 1.

S. Joannes Chrys. hom. 9. in Acta.

Tusilszeie negda G. Bog proti gresnomu lyudztvu Izraël-

 raëlz-

raëlzkomu po ſzvoiem Sz. Jeremiaſſu Proroku, govorecſi.
Jerem. c. 2. v. 10. *Transite ad insulas Cethim & videte, & considerate vehementer si factum est hujuscemodi.* Poyte k-otokom Cethim, ter vigyte y premiſzlete akoie ono lyucztvo tulike y takovę grehe chinilo, kod vi chinite, *Si mutavit gens DEOS suos?* Akoie ono lyucztvo premenilo Boge ſzvoie? Rauno tak y ja krichim N. N. vam koijme poſzluſſate, poyte, pogleite, y premiſzlete vſze narode Poganinzke, ako oni tak na mallo preſtimavaiu krive Boge ſzvoie, kod kerſcheniki na mallo preſtimavaiu pravoga ſivoga G. Boga ſzvoga? koibiſze velim tak guzto, nedoztoino, y krivo klel, y priſzegal z-Imenom Boga ſzvoga, kodſze kerſcheniki kunù, y priſzeſu z-Imenom Ztvoritela, y Zvelichitela ſzvoga? pri koieh: *Plura sunt Juramenta, quàm verba.* Vech priſzeg ne ſzamo prez haſzni y potreboche, nego kriveh y lasliveh je na vuzteh, neg drugeh rechi, govori Sz. Auguſtin, a ne ja. Poyte velim poyte megy Turke, Agarene, y vſze druge Pogane, gleite, poſzluſſaite, y premislaite marlivò kak oni ſivu? akoſze oni Imenom ſzvoieh Malikov kunù ali priſzeſu, iz ſsale, norie, prez potreboche krivo y nepraudeno? y toga nigder neſchete naiti, chuti, niti videti, dabi oni vu tak malom poſteniu y preſtimaniu Imena Bogov ſzvoieh derſali, kod kerſcheniki z-G. Bogom chinè, za vſzakum recſium Preſz: Ime Boſie, ſzvete Ranno, y muku Chriſtuſſevu zazavaiuch prez potreboche, iz norie, bogmaiuch, priſzeſuch, kunuch, blaznecs, Oh! adda Kerſcheniki gorſi od Poganinov.

Kai pako hochu recſi od oneh Kerſchenikov koij pred Szudczi y Glavari krivo y nepraudeno priſzeſuſze na Razpelo, na Sz. Evangelium, na Preſz: Sacramentum, z evſzem Preſz: Troyztvom, B. D. MARIUM, y vſzem dvorom nebezkem, govorecſi Tako mene pomozi G. Bog y vſze Preſz: Troyztvo Otecz, Szin y Duh Sz. B. D. MARIA, y vez dvor nebezki, daie to iztina, ali da toga niſzem uzel, rekel, vuchinil: Te ako to vſze krivo tais, y tak ztraſſnum priſzegumſze izprichavas; znas ali neznas kai onda chinis? ako neznas?

nas? poszlussai ne mene nego Sz. Petra Damiana ovak govorecsega: *Quisquis iusjurandum violat, à Christi se corpore separat, & à Redemptionis humanæ mysteriis alienat.* Gdogod krivo priszese, ali priszegu prekersuie, onsze od Christussevoga-Tela od drusuie, y od muke Odkupitela, ztranzkoga chini; toieto vu ochiveztu pogibel vekovechnoga zkvarienia poztaulya, na szpodobu oneh kerschenikov koij veru katolichanzku oztaulyaiuch poganini poztaiu: S. Petr. Damia.

Kai hochu recsi od oneh, koij szvoiemi krivemi priszegami blisniem szvoiem na szreche, blagu, y postenju skode? krivo povedaiuch, y z-priszegum szvoie lasi potvergiavaiuch proti ovomu, ali one, daszu takov ali takov greh vuchinili, za koiega oni niszu ni miszlili, pri lyudeh pako posten glasz, y szrechu jeszu pogubili, y od pravicze birsaseni bili, kaisze adda od oveh takoveh drugo recsi more, ali mora, nego da: *Non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.* Ne odpuschasze greh, doklamsze nepoverne po krivicze vzeto blago y postenie, dusniszu adda rech szvoiu nazad uzeti, y postenie (akobi potrebno bilo) z-priszegum nazad povernuti kai akoli nevuchine? kastig ztrasneh Bosieh na ovom, y na drugom szvetu nadeiatisze moraiu, arsze grozi G. Bog: *Non erit impunitus, qui super re vana Nomen ejus assumpserit.* Neoztane prez kastige koi prez zroka Ime niegovo zazaval bude, vnogo pak bolye on koi z-Imenom niegovem bude krivo priszegal, klel, y blaznil, koia iztina moreisze potverditi z-vnogemi Historiami, zmegy koieh dve, ali tri napervo donezti hochu na kratkom. Deut. c. 5. v.

Pisse Gregorius Turonensis da neki zlochezt chlovek kadabi iz nazloba bil vusgal hisu jednomu szvomu szuszedu, na koiega imaiuchi szumniu Pravicza, potegnulagaie na szud, y na priszegu, koi batrivo je priszegel da on ni kriv, niti hise vusgal, ali nut pravicze Bosie, koiaie pred vszem lyucztvom onoga neszrechniaka z-goruchem ogniem obzterla, vu koiemie y zgorel, dussu pak vu ogeny peklenzki vekvechni poszlal.

Vu Zerczalu hiſtoriih cſteſze od jednoga Gozpodina koi vu uremenu Caroluſsa Velikoga Ceſzara krivoie bil uzel dvem ſzeztram nyhovu vekovechinu z-piſzmi zkupa, koiega one obtuſiuſi pri Ceſzaru, koiega zbok tulike krivicze onem dvem ſzeztram vuchiniene dozvalie Ceſzar predſze y zapovedal muie da poverne nazad ona po krivicze uzeta za koiaie obtuſen, ali ov tailie kakie naivech znal y mogel, potlam y priſzegel daſze za kriucza nezpoznava, vuchemſze potvaria, y jedvaiſzeie priſzegel krivo y nepraudeno, dagaje G. Bog pravichno kaſtigal, arſzeie onde na meztu razpuchil, y neſzrechnu duſſu zpuztil.

Apud Valer. Venetum. l. 8. c. 7. ex 2.

Valerius Venetus pako piſse od jedne ſennè Vdovicze vu ottoku Corſike, koia imaiuchi jedinu kcherchiczu, koiu za poſteno za muſa vdati kadbi na dobu dosla, oztavilieie bil nye pokoini Otecz 300. Rainiskov, ova pako Mati boiechiſze dabie gdo doma one peneze neukral, zauffalaieie iednomu ſzuſzedu vu ſzrambu dati, od koiega nenadeiaiuchiſze nikakve pſzine, zato niti od niega je potrebuvala kakvoga piſzma dabie priel bil vu ſzrambu, izraztuchi kchi na dobu y imaiuchi priliku za muſa poyti, potrebuvalaie Vdovicza peneze od ſzuſzeda, koi ni hotel znati za nye kako dabiih nigdar nebil priel, ona ſziromaska ni znala kai zacheti biliga isla tuſit pravicze, ali ne?nimaiuchi kai pokazati, videchi pako niega tak ztalno taiti, poslaie vendar pred Praviczu vſza tuſna ſuhkemi ſzuzami na ocheh, prituſiſze Szudczu, povemu vſze pripechenie, kak, kada, y kade je ona niemu one peneze pred niegovum ſennum zruchila y preporuchila, za koie vezda neſche nikai znati: Vuchinilie Szudecz dozvati predſze onoga malovrednoga chloveka, od koiega potrebuvalie peneze, on pako marlivoie tail, vuchinì doiti y Sennu niegovu, koia takai kod y on ztalno jeſzu taili da za nikakve peneze neznaiu, k-zadniemu prignalieie obodva na priſzegu, y obodva na ſitek ſzvoy y deczè ſzvoiè jeſzu krivo priſzegli da neznaiu nikai za potrebuvane peneze; ali Pravicza Boſia naslaie nye, y peneze, ar ova dva krivoklet

nika

nika imalifzu tri fzine, jednoga dva mefzecza, drugoga pet let, y tretiega 25. let ztara, povernuchifze zpred Szudcza matti domov, nasla je chudnem nachinom zibku preobernienu, y naimlaifega fzina pod nyum zadufsenoga mertvoga, pochelaiuie taki Confcizenczia grizti da ono mora pochetek kaftige Bofie bitti, y kadabifze bila morala grefniczum zpoznati, y od Boga profchenia grehov fzvoieh profziti, vfza zdvoiena prielaie nos y fnym zaklalaie drugoga fzina fzvoga, niti ovde ni bil konecz kaftige Bofie, ar doiduchi mus domov, y videchi dva fzina mertva, vez zdvoien zmeknul je mecs, y zabolgaie vu perfzi fenne fzvoie, y onde na meztu je nyu zarazil, potlam pochelie krichati dafzeie vfze fzufzedztvo zteklo, y nasloie punu hifu kervi prepovedauffifze on fzam za krivcza, od pravicze vlovlyen, y na fzmert ofzugien, ali rauno onda nimaiuchi onde henkara koibiga zkonchal, kai ftimate N. N. kaifzeie pripetilo? znam dafze domifzliti nemorete, zato pofzluhnete oftrochu PraviczeBofie; kadabi Szudecz chinil izpitavati gdobifze hotel vu henkarzku chazt podati y onoga lyudomorcza zkonchati, zkochilie napervo pred Szudcza naiztareffi fzin onoga nefzrechniaka, y ponudilfzeie da hoche on zkonchati Otcza, koi je niega Matere niegove mentuval; ali jofche y ovde ni konecz kaftige Bofie, ar on nefzrechni fzin potlambi Roditela fzvoga henkarzkem nachinom bil zkonchal na piaczu pred vfzem lyucztvom, pochelie razmislyati fzvoiu nezahvalnozt proti Roditelu fzvomu, y obfanozt veliku vu koiuie opal, vefz zdvoien, onum iztum rukum z-koiumie otcza zkonchal, y fzebe nefzrechnu fzmert je zaudal. Oudefzufze z-iztinum izpunile one rechi grozechega G. Boga pri Sz. Zakariafsu Proroku. *Maledictio veniet in domum jurantis in Nomine meo mendaciter.* Proklecztvo doiti hoche vu hifu prifzefuchega Imenom moiem laslyvo; Kaifzeie pako ovem do fzada imenuvanem pripetilo y neizbroienem drugem Prifzefnikom, togafze y fzadasniega vremena prifzesniki nadeiati moraiu. Razmete kerfcheniki kai je to? kaifze vam od toga vidi? Zach. c. 5. v. 4.

Nai-

Naideſze koigod koimi recſe, iztinaie prava da ja vecs krat priſzeſem, y Boſiem Imenom ſzvedochim, ali ne z-kvarom bliſniega, niti za kakovo veliko dugovanie, nego za potvergienie moiega govorienia, negda iz ſsale y norie, y to vecs iz navade, koiemiſze kakti ni moguche oztaviti, ar nigdar nemiſzlim ja z-priſzegum moium niti ſentavaniem moiem akoprem kriſem milem Bogom, niti Sacramentaniem, niti nazavanien Sz. pet Ran Chriſtuſſeveh, nekanim ja G. Boga pſaniti, y na niegov ſpot ovak govoriti, nego liztor iz neſzrechne navade, koieſze nemorem oztaviti. Tomu takovomu odgovariam ovak dabi od Preſzvetloga Ceſzara doſla zapoved, daſze nigdor neſzme vecs, ne ſzamo priſzegati budi pravo budi krivo, nego niti Ime Boſie, ali Preſz: Ranne ſzpominati, y akoſze gdo bude chul kai takvoga govoriti, za vſzaki put mora, akoie premoguch, jeden czekin platiti, akoli pak ni premoguch czekina dati, jeden dan y noch vu temnicze zapert mora ob ſzuhom poztiti: Szuprotiunem pako nachinom dabi tem takovem nauadnem priſzesnikom obechano bilo za vſzaki dan jeden zlat dukat, akoſze od takovoga govorenia zderſavali budu, Oh! kakbiſze jeziki za zubmi derſali, Oh! kakbiſze bolye na rechi pazilo, Oh! kakbiſze lyudi od nyhovoga navadnoga zloga govorenia zderſavli, ali zakai? za pogublenie, ali zadoblyenie jednoga zlatoga dukata, za vuyti jednoga dneva temnicze, y pozta. Ah Boſe moy miloztivni! vidis ti kak lyudi na vecs preſtimavaiu jeden zlat dukat, neg tebe, y z-kincſi tvoiemi nebezkemi; y kakſze vecs boiè jednoga dneva y nochi temnicze, neg tmicz y mùk vekovechneh peklenzkeh, z-koiemiſze ti grozis onem navadnem kletnikom, y vendar nemaraiu, niti za obetanie kincſev nebezkeh, niti za groſniu z-mukami peklenzkemi.

Ja znam da Rimlyani biliſzu vuchinili zapoved da koi godſzeie chul kada Priſzechi krivo ali pravo, z-potreboc hum ali prez nye, imenom nyhovoga malika Januſſa glavu je moral pogubiti. Nahagiam *in Decretis Eccleſiaſticis capite ſtatuimus.* daie

daie vuchiniena bila zapoved na pochetku Vere Katolichanzke, da akobiſze gdo bil chul Imenom Boſiem kleti, priſzegati, blazniti, moralie za pervi put 7. tiednov pred czirkvenemi vrati, z-vuſinczem na vrat obeſſenem klechati, y vſze petke ob ſzuhom poztiti.

Szadasnie pako tusno ureme, kakſze obderſava ova Zapoved Boſia pri kerſchenikch? kakſze kaſtiguiu tuliki koij Imenom Boſiem tak ztraſno priſzeſu? ah niga ni koibi liztor vuzta ſzvoia odperl za pokarati te takove, unogo menie koibi nye kaſtigal, ali nai vſzi ti takovi poſzluſſaiu Sz. Bernardina od Siene kai on govori: *Facinoris procul dubio culpam habet, qui, quod poteſt corrigere, negligit emendare.* Greha je delnik vſzaki on, koiga more pokarati, y zapachiti, ter nemara vuchiniti; Akoſze proti komu koia rech reche y kuliko dotichucha poſtenia, oh! kakſze chlovek nebrani? kulike Inquiſiczie chineſze? czeli proceſſuſſi, praude podiſu, ztroſki chineſze: Za braniti pako Preſz. Ime Boſie, gdoſze mara y zkerbi? gdo kara ali kaſtiga one, koij nye pſane? Kadeſzi ſzada ò moy Sz. Ivan Chriſoſtomus z-onemi tvoiemi zlatemi vuzti daſze pri kerſchenikeh nepuſchas chuti: *In proprijs injurijs patientes eſſe laudabile eſt, injurias autem DEI diſſimulare impium eſt.* Krivicze ſzebe vuchiniene terplivno podnaſſati hvale je vredno, krivicze pako Bogu vuchiniene nekaſtigati greh je, odkud ti takovi koij chuiu Boſiemu Imenu kriviczu y ſzpot chiniti, ter muchè, nebrane, nekaraiu, niti nekaſtigaiu, naimre akoſzu glavari, delniki poztaiu oneh grehov, y tako delniki poztanu tulikaiſse muk oneh greſnikov, ar *Participes in culpa, conſortes ſunt in pœna.*

S. Bernard. Senenſ.

S. Joann. Chryſoſt.

Naiſzi vzemu za peldu vſzi kerſcheniki jedno malyahno detecze, Szina naimre Creſzuſſa Ceſzara, koie joſche pri perſzah ſzvoie doike videchi jednoga ſzoldata z-gollem mechem nazkochiti Otcza ſzvoga Ceſzara, zakriknuloie: *Ne Patrem meum Creſſum occidas.* Nemoi Otcza moga Creſzuſſa vmoriti. Kai chinè pako kerſcheniki kada proti G. Bogu z-jeziki ſzvoiemi greſsè? Odgovaria Sz. Auguſtin: *Peccator cùm commit-*

S. Auguſtin

mittit peccatum, quantum in se est, mittit manus in D-um, & occidit eum. Gresnik kad greffi, kuliko pri nyem stoi, ruke szvoie na Boga pöztaulya, y niega umaria: *Gladio lingua*, z-mechem jezika, ar veli Sz. Kraly David: *Lingua eorum gladius acutus.* Jezik nyhov mecs oster.

Psal. 56. v. 5.

Adda ò K. D.! kada ti vidis, ali chuies blisniega tvoga Priszegatisze, kleti, blazniti z-Presz. Imenom Bosiem, ah! krichi krichi na vesz glasz: *Ne occidas Patrem meum Cœlestem.* Oh! neszrechnik, neszrechnicza, neumariai tak nemilo Otcza moga nebezkoga z-mechem prokletoga jezika tvoga, Nepriszesi, nekuni, neblazni Imenom niegovem Presz. kod y szam Duh Sz. po mudrom Syraku opomina vszakoga Bosiega Kerschenika: *Jurationi non asvescat os tuum; multi enim casus in illa.* Priszegam naisze neprivuchaiu vuzta tvoia; ar vu priszegah jeszu unoga pripechenia, ar vszi mudri y Sz. Navuchiteli vuchè, y szvedoche, da on koi ima navadu lsztor iz ssale priszegatisze, na kratkom uremenu podasze y vu takove priszege koie vnoge grehe za szobum budu ulekle, grehi pako kastige, kod Sz. Ivan Chrisostomus vuchi: *Qui consuetudinem facit jurare, in rebus idoneis, frequenter & in rebus superfluis, consvetudine trahente perjurat.* Koisze navadi priszegati vu potreboche, navadaga hoche zapelyati y na priszege prez potreboche, potlam pako y na krivichne.

Eccl. c. 23. v. 9.

S. Joann. Chrys. hom. 2. oper. imperfect.

Dokancham adda govorienie moie z-rechmi Duha Sz. pri mudrom Syraku: *Nominatio DEI non sit assidua in ore tuo.* Nezazavai za vszakum rechium Presz: y prezmosnoga Imena JESUSsevoga, niti Presz: niegoveh Ran, zahman y prez potreboche, kod rauno to G. Bog vu ove Druge szvoie Zapovedi prepoveda chiniti: *Non assumes Nomen Domini DEI tui in vanum.* Neprijmli Ime G. Boga tvoga vu vuzta tvoia zahman, nego vszigdar na chazt niegovu kodnaszie Christus nauchil vu Otecz nassu: *Sanctificetur nomen tuum.* Szvetisze Ime tvoie, y kodieie Job blagoszlaulyal: *Sit Nomen Domini benedictum.* Neka bude blagoszlovno Ime Bosie: *In orationibus ergo invoca*, krichì vuchech Sz. Ivan Chrisostom: *Voca eum ad*

Eccl. c. 23. v. 10.

S. Chrysost. hom. 27. ad popul.

ini.

inimici beneficium, voca ad anima tua salutem. Na molitve adda, y vu potreboche zazavai pobosno na pomoch Ime Bosie, zazavai na haszen nepriatela, zazavai nye na pomoch dusnoga tvoga zvelichenia y bude tebe schit, y obramba proti vszem nepriatelzkem szillam na zkradnie vure tvoie, Amen.

OD DRUGE BOSIE ZAPOVEDI DRUGA PRODEKA.

Blaznozt, ne menie neg y Priszega, zadersavasze vu Druge Zapovedi od Boga prepovedana, zbok velikoga spota koiega Blazniki nyemu chine; y kak takovi od G. Boga ostro kastigani jeszu.

Non assumes Nomen Domini DEI tui in vanum. Exod. c. 20. v. 7.

Neprijmli Ime G. Boga tvoga zahman.

U negdasneh ztareh Rimzkeh Annaleh, y Historiah vnoga chudna, y hvale vredna cstusze pripechenia, koia, akoprem od poganzke vere lyudi vuchiniena, za nas vendar navuk, y duhouni napredek kruto hasznovita ja cstem y nahagiam: Naimre pako k-czilyu szadasniega govoricnia moga

ga naipriklàdneſſe vidimiſze ono, kada Marcus Pinarius Rimzkeh Senatorov Glavar, na ſzvoiem pervom meztu ſzedechi megy Rimzkum Obchinum, jednu novu zapoved je vuchinil prezvati, y zapovedal daſze pod veliku kaſtigu od vſzeh marlivo mora obderſavati. Kai chuiuch Marcus Servilius, pochelſzeie oſzmehavati, y oſpotavati iz Glavara ſzvoga, y zapovedi niegove, y kaiti dobromuie znano bilo viteſko ſzercze Pinariuſſevo, zato ni hotel ochitö mermrati, nitiſzeie uffal obchinu burkati, y na puntariu duſziti, negoie hotel pervo zpoznati kai Pinarius od niega chùti, y ſtima? zato rekelie Pinariuſſu, povecsmi ò Pinarius dabi ja moy jezik proti tebe, y proti zapovedi tvoie prezvane, y obderſavatiu marlivo, tak oſtro zapovedano, podignul; biliſze ti proti mene tak oſtroga vu kaſtiganiu pokazal, kakti proti komugod drugomu, koi za nyu nebi maral, nitibiu obderſavati hotel? To razumeuſi Pinarius od Serviliuſſa odgovorilmuie ovak: Servili, moras znati, y mene tverdno veruvati, da akòſzem ja koi greh kada kaſtigal vu kom, takſzem nakanil y dokonial tak dobro vu tebe, kakti vu vſzakom drugom moiem podlosnikom grehe jezika kaſtigati. Takſzu y vnogi drugi mudri, y pri lyucztvu preſtimani lyudi davali czelem Obchinam zapovedi, polek koiehbi lyucztvo ſiveti moglo y moralo mirouno, ſzlosno, y lyubleno, kakti Mercurius y Trimegiſter davaliſzu zapovedi Egiptonczem, Fokoneus Gerkom, Licurgus Lacedemonczem, Solon Athenianczem, y tako vnogi drugi od koiehſze Sz. Iſidor ſzpomina, koij vendar vſzi, zeuſzemi ſzvoiemi Zapovedmi niſzu czilyali na kakovu duhovnu haſzen, nego liztor za ſzvoie Intereſſe y vremenitne chazti y bogacztva; za duſsno pako zvelichenie nitiſzu znali kai, niti miſzlili, Gozp. Bög pako koi je izta mudrozt vekovechna, koi vu jakozti, y zmosnozti nima ſzebe ſzpodobnoga na nebu, niti na zemlye, koiega ſelya y volya vſzigdar je bila vſze duſſicze od ſzebe ztvoriene pri ſzebe vu nebu imeti, izmiſzlilie Deſzetere Zapovedi, koienamie po Moiſeſſu ſzvoiem Proroku nazveztil, od koiega Sz. Gregur govo-

govori: *Ecce DEUS excelsus in fortitudine sua, & nullus est similis ei in Legislatoribus.* Nut visniega Boga vu zmosnozti y jakozti szvoie, koiemu ni szpodobnoga megy vszemi koijszu kada lyudem zapovedi davali: Ov velim visni vszam: G. Bog dalnamie deszetere zapovedi obechaiuch miloschu szvoiu, y diku nebezku vszem koij nye zversseno obdersavali budu; grozechisze pako ovem z-mukami pehlenzkemi, koij nye nebudu obdersavati hoteli, ter naimre pako y naioszebuineie onem, koij proti Druge szvoie zapovedi z-Jeziki szvoiemi gressili budu, niegovo Presz. Ime psanech ztrasnemi, odurnemi Blaznoztmi, govorecsi: *Non assumes Nomen Domini DEI tui in vanum.* Neprijmli Ime G. Boga tvoga zahman, koie rechi ovak tolnachi Sz. Antonin: *In vanum assumit, qui illud nominat blasphemando, & maledicendo.* Zahman prijmlye, koi nye imenuie blaznech, y kunuch od koiega prokletoga greha Blaznozti govore naipervo Sz. Hieronim. *Blasphemia veniam non meretur*: Blaznozt oproschenia ni uredna, tomu pako zrok daie Hugo à S. Vict. *Quia nihil horribilius blasphemiâ, quâ ponit in excelsum os suum.* Ar nikai ztrasnessega ni od blaznozti, koia poztaulya na visniega G. Boga vuzta szvoia; Od ztrahote adda ovoga greha blaznozti, z-koiemsze proti Druge Bosie Zapovedi gressi, bude govorienie moie.

S. Antonin. in Repert. Tit. 14. c. 4. paragr. 3.

S. Hiero. in Apolog. adverf Ruffin.

Hugo à S. Vict. l. 17. in c. 18. Isaiæ.

Mudri Teologussi, y Sz. Otczi izpiszuiuch Blaznozt z-koiumsze naigorie proti Druge Bosie Zapovedi gressi, govore ovak. *Blasphemia, est DEO, vel Sanctis, aut Sacris rebus, verbis injuriam irrogare.* Blaznozt je G. Bogu, ali Szvetczem, y szvetem dugoveniam, rechium spot chiniti. Ov greh blaznozti je tak velik daga ni greha vexega od niega veli recheni malo pervo Hugo. *Omne quippe peccatum Blasphemiâ levis est.* Ar vszaki greh ob blaznozti mensi je, iztinaie da gresnik uszakem grehom G. Boga ztrasno bantuie, ali nigdar z-niednem tuliko kuliko Blaznoztium, zbok prevelikoga spota koisze G. Bogu chini, zato Sz. Thomas od Aquine ovak Blaznozt izpiszuie. *Peccatum Blasphemiæ habet quamdam infinitatem ex infinitate Divinæ Majestatis, tanto enim offensio est major, quanto*

S. Thom. 2. 2. q. 13. a. 2.

to maior est ille in quem delinquitur. Greh Blaznozti zadersava nekai vekovechnozti Bosanzke, koiasze z-blaznoztium bantuie gorie neg niednem drugem grehom, ar tuliko bantuvanie je vexe, kuliko vexi je on, proti koiemusze blazni. Nili iztina da vexa obsanozt, y pregreska je ona, koiasze chini jednomu Gozponu, negie ona, koiasze chini szlugi; vexa, koiasze chini jednomu Gozpodinu, neg koiasze chini podlosniku, vexa koiasze chini Kralyu, neg koiemu Dvorianiku niegovomu. G. Bog pako buduchi kraly vszeh kralyev, y Gozpodin vsze Gozpode: *Rex Regum, & Dominus Dominantium.* Koi od szebe vexega, zmosnessega, jaksega, y vekovechnessega nima; adda y greh blaznozti z-koiemsze gresnik postenia niegovoga dotiche, y niega z-blaznoztium gorie neg niednem drugem grehom psani, je zmegy vszeh grehov naivexi.

Drugi grehi, kakti lyudomorztvo, praznozt, tatbina, y oztali jeszu proti G. Bogu vu tom ni dvoiti, ali vendar nedotichusze tuliko postenia niegovoga, kuliko blaznozt ne szamo heretichanzka, nego y vszaka druga od kerschenikov proti niemu, Matere niegove, Szvetczem, ali szvetem dugovaniam zblyuvana, y vendar ov prokleti greh natulikoie dossel, da ztari y mladi, vbogi y bogati, Gozpoda y kmeti, vu nyemsze nahagiaiu, natuliko daszi vnogi za spot dersè, ako nesentavaiu krisem milem razpetem G. Bogom, ako ne Erdegataiu, Boga vu Presz. Sacramentu za gresnika nederse, y imenuiu, ar kada gdo reche kurva Sacramentczka, vu Presz. pako Sacramentu je pravo Sz. Telo Bosie, je pravi Bog, adda polek takovoga govorienia moralbisze G. Bog za Lotra dersati. Oh ztrahota greha blaznozti! oh nebesza! zakai zdersavate one trezke, daiih nehitate vu proklete blaznike, y ti ò cherna zemlya! zakaiszi tak tverda, dasze pod takovemi nepuczas, y vu glubinu peklenzku nyh neposiras?

Sz. y Bogaboiechi Isaias Prorok premislyavaiuch hudobu y grehe naroda chlovechanzkoga podigsi szvoie ochi y glasz vu nebo pochelie krichati. *Audite Cæli, & auribus percipe ter-*

ru, quoniam Dominus locutus est. Poſzluſsaite nebeſza, y ti zemlya odpri tvoia vuſseſza, y vſza ztvorenia nebezka, y zemelyzka, poſzluſsaite marlivo kai vas, y moi G. Bog govori. *Filios enutrivi, & exaltavi, ipſi autem ſpreverunt me.* Szine jeſzem odhranil, y izviſzil, oni pako mene jeſzu oſpotali, opſanili, y za niſtar preſtimali. *Cognovit Bos poſſeſſorem ſuum, & Aſinus præſepe Domini.* Poznavalie Vol Gozpodara ſzvoga y Oſzel Jaſzle Gozponovo. *Iſraël autem me non cognovit.* Izraël pako mene ni poznal, zakaizato, *Va genti peccatrici, populo gravi iniquitate, Filiis ſceleratis.* Jai narodu greſnomu, Lyuczrvu velike hudobè, ſzinom nichemurnem.

Moy mili Uſzam: G. Boſe! kaiſzu takvoga morali on narod, ono Lyucztvo, oni ſzini vuchiniti, poveciſmi proſzimte, daſze ti tak jako pred nebom, zemlyum, y vſzemi zrvarmi proti nym tuſis, morebitiſzu znovich telle za Boga odebraliſzi y nye molili? kodſzu negda chinili vu puſchine; ne: Morebitiſzu tvoie dare y miloſche z-koiemiſzie ti nadelil, za niſtar derſali, nitiſze tebe za nye niſzu zahvalneh izkazali? ne, nego nekai gorſsega: Morebiti niſzu ſzvetkov obſzluſavali, ni za ſzlusbu tvoiu marali, unogo pak menie aldovov tebe alduvali? ah joſche nekai gorſega: Morebiti Sz. Czirkvih niſz uchaztili? iztinaie da niſzu, ali joſche y zverhu toga nekai gorſega jeſzu vuchinili; nu povecſnam zkoro kai vre takvoga jeſzu vuchinili? Morebiti tvoieh Poſzlov y Legatuſsev, tvojeh Prorokov niſzu poſzluſsali, niti poſtuvali, nego pacſe jeſzuie pſanili, preganiali, muchili, y vumariali? y toſzu chinili, ali zverhu vſzeh oveh grehov, hudob, y nichemurnoztih, joſcheſzu nekai gorſega vuchinili kaibi jur to moralo takvoga bitti? Ah! *Dereliquerant Dominum, & blaſphemaverunt ſanctum Iſraël.* Oztaviliſzu Goſzpona, blazniliſzu proti ſzvetomu Izraëlu. Ovo, ovoie mene naibolye ſal, daſzu ſnaimre oni ſzvoiemi prokletemi jeziki blaznili proti ſzvetomu Iſraëlu, ov nyhov greh je vexi, ztraſsneſſi, y mene odurneſſi od vſzeh drugeh grehov, koieſzu kada vuchinili; z-koiem grehom kaſuiſe blazniki ne-

razu-

razumneſſeh od vola y oſzla, da pacſe y od vſzeh nemeh ztvarih, ar vol, oſzel, kony, mezg, paſz, y vſza naiozoineſſa zverià kadaſzu zaperta, poznavaiu onoga koi nym hranu daie, y kai dobra chinì, y polek moguchnozti ſzvoie proti nym zahvalneh izkaſuiu: ſzam chlovek neſche zpoznati za ſzvoga Gozpona Ztvoritela ſzvoga, y vſzeh ztvari, Boga vſzamoguchega, od koiega nepreztanczè tuliko dobra, darov, y miloſch prijmlye, nitiſze nyemu zahvalnoga izkaſuie, nego pacſe na mezto zahvalnozti, na mezto hvale, y chazti, koiubimu moral dati, proti nyemu blazni ſentavaiuch kriſem milem Bogom, Sacramentaiuchi, Erdegataiuch &c. kadabiga velim moral hvaliti, chaztiti y blagoſzlaulyati, nyega pſani ſzvoiem prokletom jezikom, oh! nezahvalnozt prokleta!

S. Hiero. in Apolo & Ruff. lib. 2. *Ad benedicendum*, krichì Sz. Hieronim, *non ad maledicendum creati ſumus.* Oh lyudi greſni! kai neznate toga, danaſzie G. Bog ztvoril na ov ſzvet, dabi mi niega hvalili, chaztili, y blagoſzlaulyali, a ne dabiga prokliniali, pſanili, y proti nyemu, ali z-Preſz. Imenom niegovem blaznili. Niega kod Ztvoritela ſzvoga hvali y blagoſzlaulya ſzuncze, meſzecz, zvezde, ogeny, voda, zemlya, niega blagoſzlaulya zrak, roſza, deſgy, ſzneg, led, zima, y uruchina, den y noch, ſzvetlozt tmicza, vſze ztvari y ztvorenia blagoſzlaulyaiu y hvale Ztvoritela ſzvoga, ſzamo chlovek greſni, ter naimre blaznik niega pſani, odkud Sz. Bernardinus govori: *Omnescreatura numquam ceſſant à laude Creatoris, excepto maledicto*

S. Bernard. Senenſ. *blaſphematore.* Vſze ztvari nigdar nepreztaiu od hvale Ztvoritela, odlok prokletoga blaznika.

Povechmi adda ò prokleti blaznik! kaitie nigdar G. Bog zla, ali ſkode vuchinil, da ti niega z-tvoiem prokletem jezikom tak ztrasno bantuies, proti niemu blaznech, y niega pſanech? Ako ti koiemu chloveku kakovu naimenſu krivu rech recſes, aliſze poſtenia niegovoga doteknes? moras tvoiu rech nazad uzeti, nili to iztina? nemorasliga proſchenia proſziti, y vecskrat ſzam ſzebe pred nym obſaniti, govorecſi, kaiſzem rekel, peſzkiſzem rekel: Kuliko pak ovo jeſzi primo-

moran vuchiniti, ako ti koiemu vexemu od tebe Gozpodinu, ali Chaztniku kaj prigovoris? Ako pak kai takvoga vuchinis tvoiemu Poglauniku Kralyu, ali Ceſzaru? ti prez vſzake dvoinozti primoran jeſzi z-blagom, koſum, morebiti y ſitkom tvoy jezik platiti.

Ako adda ſpota y obſanozti neſche chuti, nit terpeti jeden chlovek, zakaibiu terpeti moral G. Bog? ako neſche ſzluga, zakaibiu terpel Gozpon? ako neſche ztvorenie, zakaibiu Ztvoritel? Ako ti ô greſna duſſa! nemores od bliſniega tvoga kakvoga naimenſega prigovora, ali ſpota podnezti, kak bude mogel Zvelichitel tvoy od tebe podnaſſati? Zakai zato tuſiſze G. Bog ſzuproti tem takovem greſnikom, po ſzvoiem korunienem Proroku Davidu, govorecſi: *Si inimicus meus maledixiſſet mihi, ſuſtinuiſſem utique.* Dabi nepriatel moy Turchin, ali Poganin koigoder proti mene blaznil, josſchebi preterpel, y podnaſſal; Nego da ti koibi moral moy priatel bitti, koiſze imenom moiem dichis: *Qui ſimul mecum dulces capiebas cibos.* Koiſze pri moiem ztollu z-preſzladkum jeztvinum Tela moiega hranis, y moium Preſz. Keruium napaias, terſze vſſas na me tvoia prokleta vuzta odpirati blaznech proti mene? Oh nezahvalnozt! Oh hudoba prokleta vſzeh blaznikov! *Nihil horribilius blaſphemiâ, quæ ponit in cælum os ſuum.* Nikai ztraſsneſſega ni od blaznozti, govori Sz. Bernardin, koia poztavlya na nebo vuzta ſzvoia, y nadalye pun ſzvete ſzerditozti krichì ſzuproti tem takovem: *O rabidi canes! ò diabolici homines! ò incarnati dæmones blaſphemi!* O ztekli pſzi! ò uraſi lyudi! ò telouni uragi blazniki! koij odpirate vaſſe proklete gubcze, y glaſze podiſete vu nebo na G. Boga pſanech, blaznech da vſze germì, miloſcha pak Boſia prevelika, da iz neba zverhu vaſz gorucheh ztrel nepuſcha, y ſnymi vaſz nezkonchava.

Pſal. 54. v. 14.

S. Bern. Sen. Tom. 4. c. 2.

Szpominaſze mudri Seneka vu jedneh ſzvoieh knigah od Szoldatov Ceſzara Kaiuſſa, da naimre oni videchiſze vecskrat od nepriatelov ſzvoieh obladaneh, raſzerdiliſzuſze na ſzvoie Boge, y hotechiſze nad nymi fantiti, hitaliſzu ztrele vu nebo,

Seneca l. 1. de Ira.

bo, ſtimaiuchi ſnymi Bogom ſzvoiem naſkodeti, ali kaiſzeie pripetilo? Ztrele jeſzu nazad dole opadale izraven oberh ſzoldatov, koieſzu na ſzmert ranile, y na meztu nekoie umariale. Rauno tak pripechaſze z-blazniki, koijſze vecskrat raſzerguiu na G. Boga, oſzebuinem nachinom kadaſze vide od nepriatelov obladaneh, od betegov traplyeneh, prez ſzreche vu igre &c. onda oni vſzi ſzerditi podiſu ſzvoie proklete jezike vu nebo vſzakoiachkemi blaznami, daie ztrahota miſzliti, a joſche vexa, nye ſzpominati, z-koiemi oni kod tulikemi ztrelami, dabijm moguche bilo, G. Boga bi zkonchali; Ali G. Bog odbia nym nyhove ztrele, oberh nyhoveh glav, toieto zbok oneh blaznoztih, joſche vexe neſzreche nad nyh poſſilia, y nye oude z-vremenitnemi na telu, tamo pak z-vekovechnemi mukami na duſſe kaſtiguie. Takie naſkodel greſni jezik onomu blazniku, kogaie G. Bog zapove-
Levit. c. 24. v. 14. dal bil po Moiſeſſu kamenuvati: *Educ blaſphemum extra caſtra, & lapidet eum populus univerſus.* Izpelyai van blaznika iz tabora, y naiga kamenuie vſze lyucztvo. Takie haſtigan bil Holofernes, za blaznozt ſzvoiu, kadaie govoril: *Non eſt De-*
Judith. c. 6. v. 2. *us, niſi Nabuchodonoſor.* Ni Boga nego Nabukodonozor, zbok koie blaznozti kaſtigalgaie G. Bog, dagaie jedna ſzlaba ſen-
4. Reg. c. 19. v. 35. chicza, kodie bil Judit, y glave, y ſitka mentuvala. Takie kaſtigal blaznoga Kralya Aſſirianzkoga, z-jednem Angelom, koimuie jednu noch 185000. toieto zto oſzemdeſzet, y pet jezer ſzoldatov na polyu poraſal. Takie kaſtigal G. Bog Kra-
2. Mach. c. 9. v. 9. lya Antiokuſſa zbok blaznoztih niegoveh, damuie ne ſzamo jezik, nego y vſze relo ſivomu zegnilo, y ovak iz vremenitne telounè muke, prepal vu muke vekovechne peklenzke, arſzumu chervi ſivomu relo poieli, vragi pak duſſu vu pekel od vlekli. Tak y dan danaſni G. Bog vſzakoiachkemi nachini kaſtiguie po ſzvetu blaznike, y vekoma vu peklu kaſtigal bude, niti ſzamo kaſtiga blaznike, nego pacſe vecskrat zbok jednoga blaznika, czele ſerege ſzoldatov, Varaſſe, Provinczic, Orſzage, zkonchava, y zatira.

Znam dobro daſze vnogi blazniki izprichavaiu, nekoij ſzer-

szerditoztium, nekoij pianztvom, nekoij ssalum, nekoij zlum navadum, koia vendar visza nyh neizprichavaiu od greha; na koia izprichavania puscham ja pobosnoga, y vuchenoga moiega Redda chloveka Bernardina à Busto odgovoriti tem takovem mezto mene, koi veli da vszaka blaznozt proti G. Bogu, y Imenu niegovomu, proti Muke, Rannam, Kervi, y Krisu Christussevomu, proti Presz. Sacramentu &c. je szmertni greh: Moresze vendar pripetiti daie negda liztor mali greh, kakti naimre kada chlovek nezna da one rechi koie govori jeszu blaznozt, kod bedazti musi vechkrat Erdegataiu, Terentetaiu kodszusze od drugeh navchili, neznaiu pako kai one rechi zlamenuiu, y tako prez vszakoga premislyenia dabi greh bile, nye govore: *Cùm autem advertit verba esse blasphematoria, licèt subitò ex ira impetu hoc faciat, non propter hoc excusatur à mortali.* Bern. rel. Busto. Kada gdo dozna da one rechi jeszu blaznozt, ako rauno iz szerditozti nagle nye govore, neizprichavaiusze zato od szmertnoga greha; ar gdo bude mogel izprichati od lyudomorztva, koi iz szerditozti, ali pianztva naglo mech zmekne, y snym chloveka prebode, y vmorì na meztu! ztanovito nigdor. Unogo menie izprichatisze more blaznik szvoium nagloztium, szerditoztium, ali pianztvom. Rauno tak govori zgora recheni Bernardin od oneh koij iz ssale y norie blazne: *Si quis blasphemat jocosè, aut temerariè, peccat mortaliter.* Idem. Ako gdo blazni iz ssale y norie, ali preuzetno gressi szmertnem grehom, ar vszaka blaznozt zadersava vu szebe spot y obssanozt Bosiu, koia obssanozt vszigdar je szmertni greh, zakaizato Layman zeu szemi Theologussi vuche da vszaki gresnik, dusenszeie pod szmertni greh zle navade oztaviti, naibolye pako blaznik, buduch da greh je vexi od vszeh drugeh grehov, kod Sz. Hieronym govoi: *Omne quippe peccatum comparatum blasphemiæ, levius est.* S. Hierom. in Isaiæ c. 18. Vszaki greh prispodoblyen blaznozti, mensi je od nye, ar z-blaznoztium chinisze spot y krivicza szamomu G. Bogu, a drugomu nikomu od ztvoreny niegoveh, kaisze z-drugemi grehi nechinì, ar ako gdo krade? chini kri-

viczu onomu komu krade, ako umaria, chini kriviczu onomu koga ubia, ako gdo praznuie, krivo szvedochi, krivo szudi, ogovaria? &c. iztinaie da proti Bosie zapovedi gressi, ali liztor proti ztvoreniu, blaznech pako gressi proti szamomu Ztvoritelu: Poztavemo na peldu ovak, dabisze koi nassel, koibisze pouffal koiega vernoga Czesżarzkoga szoldata na szmert raniti, nebili to za zlo Cesżar uzel, y za kriviczuszi prestimaval? ztanovito bi: dabi pako gdo to koiemu officzeru vuchinil, nebili toga josche bolye sal Cesżaru bilo? a dabi Generala koiega Regimenta tak ranil gdo, kaibi Cesżar rekel? nebili sentencziu ostre szmerti chez niega dal? prez vszake dvoinozti. A dabi pak na szamoga Cesżara orusie podignul y snym na niega zamahnul za zkonchatiga, ako rauno nebiga ni ranil, kaibi rekel, ? kai Cesżaricza? kai dvorianiki, gdebi ovomu szigurno mezto bilo, za obchuvatisze od Cesżarzke szerditozti y kastige? morebiti Klostri Redounichki? ne, morebiti Czirkve Bosie? ne: Morebitibisze gdo nassel zmegy Cesżarzkeh officerov, Generalov Dvorianikov koibisze Cesżaru za niega molil? Oh nikai. menie nego to, y pravo, ar koi poztaulya na Poglaunika szvoga ruku szvoiu, milosche ni vreden.

Szada hodmo â figura ad figuratum, na czily govoriенia, kai chinè gresni blazniki, kada szvoie proklete jezike poztaulyaiu na G. Boga? Odgovaria Sz. Augustin: *Peccator cum comittit peccatum, quantum in se est, mittit manus in Deum & occidit eum.* Gresnik ter naimre blaznik kada proti G. Bogu gressi blaznech, poztaulya kuliko na nyem ztoi ruke szvoie na Boga, y umaria niega: Odkud kodie negda ztaracz Heli szvoiem szinom govoril kadaieie videl zlo chiniti, y proti Bogu gressiti tak y ja govorim vszakomu gresniku, naibolye pako blazniku. *Si peccaverit vir in virum, placari ei potest DEus; si autem in Dominum peccaverit vir, quis orabit pro eo?* Ako zagressi chlovek proti chloveku, szmiluvatimusze more G. Bog; ako pak zagressi chlovek proti G. Bogu, gdo bude za niegasze molil? Razmete blazniki kai hochu recsi? Ako naim-

S. August.

1. Reg. c. 2. v. 25.

náimre kakovu kriviczu vuchinite vi na telu *ali* blagu blisniemu vaſsemu? ah ſzmiluvativamiſze moreG.Bog y on greh vam oproztiti, ako kakov ſpot vuchiniteSzvetczem aliSzveticzamBoſiem, kod tulikem Officerom, y Dvoriánikom nebezkem? ah ſzmiluvativamſze more G. Bog; ali ako vi budete izraven proti ſzamomuG. Bogu greſſili, blaznech, y niega kunuch? ali iemlyuchi niemu kaiſze niega dotiche, toietó daBog ni pravichen, ni miloztiven, da nezna niti nevidi kaiſze na zemlye chinì &c. *Quis orabit pro eo?* Gdoſzbuza takovoga blaznika bude molil? morebiti Angeli, ali Szvetczi Boſyi? eh nikai menie kakto: Morebiti Kralicza nebezka z-ſeregmi Szveteh Devicz y Muchenicz? oh joſche menie nego vſzi drugi, nebude na nebu blaſenoga duha koibiſze nad blaznikom ſzmiluval, y za niegaſze Kralyu nebezkomu molil: Nut adda Blazniki vu kakove pogibeli vi ſivete, y kakoveh kaſtig vi nadeiatiſze morate od Kralya nebezkoga, koiemu vi tulike ſpote, y kriviczе vaſsemi blaznoztmi chinite.

Nitimiſze oude nai nigdor neizprichava govorecſi, iztinaie ja vecskrat govorim, y tepem z-greſnem moiem jezikom, kaiſze nepriztoie, ali neſelem, nemiſzlim, niti nekanim onem moiem govorieniem G. Bogu prigovoriti, aliga poſpotati, y obſaniti, nego liztor iz ſsale y iz norie vecskrat to biva, y zato vſſamſze G. Bog mene neſche za zlo uzeti; nitime zato kaſtigati; Nato vam odgovariam z-iednum Hiſtorium koiu chtem od jednoga takovoga Mladencza, koi megy drugemi mladenczi vu tovaruſtvu buduchi pochelſzeie ſsaliti, y iz ſsale proti G. Bogu morguiuch blazniti, koiegaſzu drugi opominali daſze nai z-G. Bogom neſsali, koiemie on odgovoril, kaimi hoche Bog zato? Nut chudne Boſie kaſtige, ar jedvai daie izrekel on neſzrechniak, kaimi hoche Bog zato? damuie doletela jedna muha na nöſz, koiu on odtiraufi ali za malu haſzen, ar ona do tretiega pourachaiuchiſze vſze na jedno mezto, y niega vſze bolye bodechi, nad chim raſzerdilſzeie na muhu y rekelie, muha te-

beie szam urag ztvoril, y urag tebe okol moiega nosza noszi, zatem muha, ali da bolye rechem szam urag vu kipu one muhe zaletelszeie vu nösz, koiu peklenzku muhu chim bolye on je kopal van, ztem muha gore visse vu noszniczu je isla, doklamie y vu mosgeni zasla, onda on neszrechniak offerknuchisze okolu na naglom trikrat vu onem kollu szvoieh tovarussev, na tla tak ztrasno szobum je bussil, kako dabi iz zraka opal daszeie vsza zemlya ztreszla vesz cheru taki poztal, szvoi jezik prokleti van iztrebil; y onde ruchech kod nema ztvar neszrechnu dussu je zpuztil, na peldu onem y vszem drugem mladenczem koijsze neznaiu prez Bosiega sposa y krivicze ssaliti.

Szada pako velim ovak, ako G. Bog ssalne blazne tak oštro kaštiguie, kak nekaštiguie oneh szerditczev, y pianczev? Nai poszvedochi to ona Hištoria koiu Discipulus pisse *in suo Promptuario.* Od jednoga Igrasa koi zaigraussi vszekai je imel, akoprem molilie G. Boga za szrechu, ali nedobiussie raszerdilszeie, y rekelie Bose kadme ti nesches poszluhnuti, niti pomochi, od szada hochu raissi uragu szlusiti nego tebe, koiegaie onde na meztu vrag zgrabil, z-dussum y telom pred vszemi odneszel, kam pako? lahkosze szuditi more da ne vu nebo nego vu pekel.

Discip. in Prom. ser. 84. de temp.

Zakaizato akoli je gdo zmegy vasz N. N. grehu blaznozti podan, naiszi peldu uzeme iz oveh dveh Hištorijh, koiem szpodobneh pune jeszu knige, y naisze vszemi nachini terszi, y zkerbi ovoga greha oztaviti, ako nesche nad szobum kaštig uremenitneh, y vekovechneh zpoznati, ar kakti ni vexega, y ochiveztessega zlamenia vu betesniku, nego kada merzlu szapu ima kod Hipocrates govori. *Frigida respiratio lethalis.* Merzla oduha szmertna: zloie zlamenie kadaszu ruke y noge betesniku merzle, ali akoie merzla oduha? potrebaie za niega lesz pripraviti, y grob odpreti, ar mora umreti. Tak govorim ja ad gresne dusse, ako koi gresnik ima merzle ruke, da nikakvoga almustva nedaie,

je ; niti blisniega vu kakove potreboche sivuchega nepomasse ; toie zlo zlamenie ; ako ima merzle noge, nerad hodech po szvetkeh, josche menie po delatnikeh k-szlusbe Bosie, nepohagiaiuch vuzneh, y betesneh, niti zprevagiaiuch Sz. Sacramentum k-betesnem, niti mertve vu grob, roszu vsza zlamenia merzle lyubavi prori G. Bogu, y blisniemu, zlamenia szmerti. Ali kada polek ovch zlameny gresnik ima merzlu szappu, toieto kadasze ne szamo nechazti, niti nepostuie G. Bog z-dobremi deli, negosze pache od nyh psani onemi blaznoztmi, ova, ova szappa je naiochiveztesse zlamenie szmerti vekovechne. *Frigida respiratio mortalis.* Tçh takoveh blaznikov odpert grob mùk vekovechneh peklenzkeh chaka, za posretjjh, kodie poserl Koru, Datana, y Abirona, ar veli Sz. Augustin. *Non minus peccant qui Christum blasphemant regnantem in cœlis, quam qui eum crucifixerunt ambulantem in terris.* Nikai menie gressè koij blazne proti Christussu kralyuiuchemu vu nebu, negszu gressili koyszuga na zemlye hodechega razpeli na krisno drevo y umorili. Sidovi szamo jenkrat jeszu bichuvali, y muchili Christussa Szina Bosiega veli Sz. Augustin: *Flagellatus est Christus semel flagellis Judæorum.* Blazniki pako nepreztaiu nigdar szvoiemi blaznoztmi niega bichuvati: *Flagellatur autem semper blasphemiis Christianorum.* Bichuiesze pako vszigdar z-blazneniem kerschanzkem. S. August.

Adda ò kerschene gresne dusse! zvami dokancham ovo govorienie moie, z-koiemszemvam pokazal ztrahotu greha Blaznozti, y pogibel ochiveztu vekovechnoga zkvarienia vszeh blaznikov, velim, vszeh, toieto tuliko oneh koij iz szerditozti y pianztva, kuliko oneh koij iz navade, ssale, y norie proti Ztvoritelu, y Odkupitelu blazne, zakai zato: *Blasphemia tollatur à vobis cum omni malitia.* Opominam vasz Ephes. c. 4. v. 31. proszim, y zakliniam vasz z-rechmi Sz. Paula Apost. Blanozt naisze oduzeme od vasz, vszakum hudobum, toieto, dasze imate oztaviti tak dobro iz navade szerditozti, y pianztva, kak iz ssale y norie blazniti proti G. Bogu, ter niega

niega ovde morate chaztiti, hvaliti blagoszlaulyati, y vu vasseh potrebochah telouneh y dusseuneh pobosno na popomocs zazavati, ar tako chinech vuchiniteszе vredneh pri nyem vekoma vu nebu kralyuvati, Amen.

OD DRUGE BOSIE ZAPOVEDI

TRETIA PRODEKA.

Od ztrahote greha Kletvih, z-koiemi takai gressisze proti Druge Bosie Zapovedi; szpominaiuch Ime Bosie na skodu blisniega.

Maledicam maledicentibus. Gen. c. 12. v. 3.
Prekleti hochu kletnike.

Udreh, y vucheneh Doctorov, y Urachitelov navada, y Regula je ovo, da kada koiega betesnika pod szvoiu zkerb na uracstvo dobè, akoga vide y zpoznaiu vu kakove pogibelne uruchine, nym ni dozta tipati sille na rukah kak pulsus bie, y iz nyh szuditi vu kakovom ztalissu nahagiasze szercze, vu koiem dussa prebiva; nego polek onoga tipania sil na rukah, chineszi takai od betesnika jezik pokazati, iz koiega leglye, berse, y bolye zpoznaiu vu kako-

vom

vom ztaliſſu nahagiaſze beteſnik, ar vecs krat pulſus na rukah lepo y dobro bie, y kaſe da nikakve pogibelí vu beteſniku ni, alí vecs krat laſe, y vkaniuie priprozte Doctore koij neznaiu nikai za on Hipocrateſseu navuk, y regulu koiu on daie ovemi malemi rechmi. *Lingua nigra & virulenta, calamitoſa.* Jezik chern, y zelenkazt, pogibelen je, zlamenuie blizu ſzebe ſzmert, koía more beteſnika zadaviti, akomuſze kai berſe, to berſe nepomore od ſzpametnoga Doctora, y G. Bog akomuſze neſzmiluie. Szpodobnem nachinom ? poznavatiſze mogu betegi duſſeuni, ar oh! kuliko, y kulíko je zmegy vaſz N. N. beteſneh na duſſe, koieh ſille, y pulſus lepo biu, ali jeziki zlo y pogibelno kaſu: Jeſzu unogi koij hode vſzaki dan vu czirkvu, onde poboſno G. Boga mole, prodeke poſzluſsaiu, y po guztomſze ſzpovedaiu, pulſus lepo bie, y zlamenie zdrauia daie, y ſitka vekovechnoga, delè almuſtva, brane y zagovariaiu bliſnie, po guztom oſtro pozte, vu chiztoche, y poniznozti dobru peldu vſzem davaiu, oh! ovoſzu zlamenia prez vſzake naimenſe ſzumnie kakove ſzmertne pogibeli: Alí nai pokaſe vſzaki ſzvoy jezik Doctoru ſzvomu Duhovnomu, naimre Szpovedniku, oh! kak cherne, y zelene pune jada y chemera hocheie nayti, y zpoznati na nyh ochiveztu pogibel ſzmerti vekovechne, ar *Lingua nigra, & virulenta calamitoſiſſima.* Toieto oneh greſnikov koij z-chemernemi jeziki ſzvoiemi, ne ſzamo zahman prijmlyu vu greſna vuzta ſzvoia prezmoſno y Preſz: Ime Boſie, nedoztoíno priſzeſu, odurno blazne, y kunù bliſniega ſzvoga dayhie ztrahota poſzluſſati, ah! ovi vſzi takovi ímaiu cherne y zelene, ar pune chemera jezike, od koieh S'. Kraly David ſzvedochi: *Venenum aſpidum ſub labiis eorum, quorum os malediĉtione plenum eſt.* Chemer lyuticz kach pod vuztniczami ſzvoiemi, toieto na jezikeh ſzvoieh noſze, koy puna vuzta imaiu kletvih, y kaiti tak dobro Kletniki proti druge Boſie zapovedi greſsè, kakti Blazniki y Priſzesniki, koia zapoved prepoveda Ime Boſie prez haſzne imenuvati, y ako prepoveda prez haſzne, vnogo bolye prepovedaie

H imenu-

imenuvati na skodu blisniega, kod chinè kletniki kada govore, daiti G. Bog glavu vtergnuti, ali na galge doyti, dabi Bog dal dabisze zemlya pod tobum razpuchila, y na dno pekla tebe poserla &c. Vszi ovi takovi kletniki proti Druge Bosie zapovedi szmertnem grehom gresse; ar veli G. Bog *Non assumes Nomen Domini DEI tui invanum.* Neprijmli G. Boga tvoga Ime zahman, prez haszni tvoie, ali blisniega tuoga vu vuzta tvoia zahman, koie rechi Sz. Antonin ovak
S. Antoni in Repert. Tit. 14. c. 5. Parag. 3. tolnachi: *Invanum assumit, qui illud nominat blasphemando & maledicendo.* Zahmanie prijmlye, koi nye imenuie blaznech, y kunuch, y kaiti vu pressezrne Prodeke govorilszem od Blaznozti, vu ove pako kanim pokazati kakov greh je Kletva, kod vszem naiobchinzkessi, tak seleiem dasze od vszeh naibolye razme govorenie moie, y od vszeh dobro zapameti, koie pochiniam.

Rekelszem dasze iz jezika zpoznava naibolye pogibel duhovna vszake kerschene gresne dusse, adda ako Doctori zpoznavaiu szmertnu pogibel bolye iz jezika, nego iz pulsussa, tak szuprotiunem nachinom potrebnoie recsi, da ako rauno pulsus zlo kase, jezik pako je lep, friseg, rumen, szmertisze ni boiati, y to rauno vidimisze daie hotel kraly
Provic. 18. v. 18. Salamon obznaniti ovemi malemi rechmi. *Mors, & vita, in manu linguæ.* Szmert y sitek zpoznavasze na jeziku, od kud nekoi Poëta jezik ovak izpiszuie.

Nil melius linguâ, linguâ nil peius eâdem
Tristia cum dulci, toxica melle miscet.

Nikai bolsega, niti gorsega ni od jezika, ar jezik suhki chemer szladkem medom mesa; szladek med jeszu molitve, Sz. Szpovedi, branienie y zagovarianie, karanie y vuchenie na dobro blisniega szvoga, oh szladek med! Ali ovem medom szladkem, vnogi kerscheniki lyuti messaiu chemer kriveh priszeg, blaznoztih, Ogovorov, kriveh szvedochanztvih, odurneh nechizteh rechih na szpachenie, y zlu peldu, blisneh, z-chemerom tulikeh vszakoiachkeh preztrasneh kletvih, koiemu grehu kletvih podversseni jeszu bolye neg nied-

niednomu drugomu vszi ztari, y mladi, gozpoda y kmeti, muskoga y senzkoga szpolla persone: koie kletnike oh! kak G. Bog oftro na ovom, y na drugom szvetu kaftiguie oude na telu, tamo pako na dusse.

Pod jednum kruto lepum, ali chudnum, y punum Bosanzkeh zkrounoztih szpodobum izkazalszeie negda Criftus Sz. Janussu vu Apocalipsu kod Sz. Janus poveda, daię ztàl na szredi szedem zlateh szvechniakov, oblechen vu jedne duge halye, prepaszan zlatem paszom, imaiuchi laszi na glave na szpodobu jedne vune chizte y bele kakti szneg, Ochi niegove bilcszu kakti plamen szvetle, noge kakti razbelyeni bruncz, koiega kadabi Sz. Janus vu ove szpodobe bil zaglèdal, opalie pred niega, od velikoga ztraha, koiemuie Chriftus rekel. *Noli timere, ego sum primus & novissimus, vivus & mortuus, & ecce sum vivens in sæcula sæculorum, & habeo claves mortis, & inferni.* Apoc. c. 1. v. 18. Neboisze moy Janus jaszem naipervi y naizadni, siv y mertev, y nut sivem na vsze veke vekoma, y imam klyuche szmerti y pekla, koie vigienie Sz. Navuchiteli unogemi modussi tolnache, chudesze pak nad tem da Chriftus imaiuchi oblazt zverhu neba y pekla, pacse y izte klyuche od neba y pekla, ter klyuche od neba zauffalie jednomu chloveku, naimre Sz. Petru Apoft. y po nyem vszem Mesnikom da od grekov gresnike odvesuiuch, nym vrata nebezka odpiraiu; Klyuche pako od pekla y szmerti niednomu chloveku ni hotel zruchiti y zauffati, negoicie hotel pri szebe y pod szvoium oblaztium zadersati, zakai pak to? Sz. Juftinus Muchenik odgovaria daie on to iz nezgovorne dobrote y miloszerdnozti szvoie vuchinil, znaiuchi on dobro da dabi klyuche peklenzke koiemu chloveku bil zauffal, zdauniabi szvet bil zkonchan y malo koia dussa dosslabi vu nebo, ar oni szerditi, y nenavidni lyudi uszebi vu pekel k-vragu poszlali, kodsze to vidi, chuie, y zpoznava vszaki dan ne szamo megy nepriatelmi, nego y megy naibliśnum rodbinum, kulikem vragom jeden drugoga izdaie,

 sele-

ſelechi y od Boga proſzechi, ne ſzamo one velike teloune neſzreche, nego, y vekovechno zkvarienie duſſe.

Ali ti takovi kletniki nai dobro paze y premiſzle kai chinè, y naiſze z-G. Bogom nikai neſſale, ar kunuch bliſ-niega ſzvoga G. Bogu veliku kriviczu chine, buduchi to je-den veliki ſzmertni greh, kodize zpoznati morè iz onoga odgovora koiegaie dal Sz. Gregur Papa jednomu od koga-
S. Grego. l. 3. dialog. c. 13. ie opitan bil, ako kletva je greh? *De hoc peccato (Maledi-centia) cur me percontaris an grave ſit? Cum Paulus dicat, ne-que Maledici Regnum DEI poſſidebunt; penſa igitur, quàm gravis culpa ſit, quæ ſeparat à regno vitæ.* Od ovoga greha (kletve) zakaime izpitavas ako je velik? Pokehdob Pavel govori, ni-ti kletniki kralyeuztvo Boſie nebudu ladali; pazi adda kak velik greh je, koi razluchava od kralyeuztva ſitka vekovech-noga. Poſzluhnemo nadalye Sz. Tomaſa od Aqvine kai on
S. Thom. 2. 2. q. 76. a. 3. od greha kletve chùti y govori. *Dicendum eſt, quòd maledi-ctio, per quam pronuntiatur malum contra aliquem imprecando, vel optando ſecundùm ſuum genus, eſt peccatum mortale; & tantò graviùs, quantò perſonam, cui maledicimus, magis amare, & revereri tenemur.* Potrebnoie adda recſi, da kletva z-koium-ſzè imenuie kakovo zlo veliko proti komu proſzèchi, y ſele-chimuie je ſzmertni greh; y greh tem vexi, kuliko bolye perſonu koiaſze proklinia lyubiti y chaztiti jeſzmo duſni kod-ſzu Roditeli y Dobrochiniteli, Glavari ſzveczki, y Paztiri duhovni &c.

Dabi klerva nebila velik greh, nebi negda Judas Maka-
2. Mach. c. 6. beus zapovedal bil kletnike ſive sgati. *Maledicos vivos concre-mare juſſit.* Kletnike ſive zesgati zapovedalie. Niti G. Bog Moiſeſſevu ſzeztru nebi bil kaſtigal ztraſsnem betegom Gube dabi kletva nebila velik greh, ar ona ſzamo jenkrat prekleuſi Bratta ſzvoga, taki od Boga kaſtiganaie bila, daie od glave do pet gubava poztala: Ako pak ona neſzrechnicza za ſzamu jednu kletvu prez miloſche tak ztraſno bilaie od Boga kaſti-gana? kakoveh kaſtig nadeiatiſze moraiu, oni koij dan y noch nepreztaiu tak ruſno kleti bliſnie ſzvoie, ne ſzamo iz na gloz-ti,

ti, nego pacſe iz pravoga ſzercza ſeleiu y od Boga proſze veliko zlo telovnò, a joſche vexe duhovnò; kakova adda bude teh takoveh kaſtiga? ah bude kaſtiga takova, y tulika, od koie vexu ſzam G. Bog nemore dati, prokleczvo kodſze on ſzam grozì, govorecſi: *Maledicam maledicentibus tibi*, hochu prekleti one, koij tebe budu kleli oh ter moreliſze vexa kaſtiga od ove naiti ali izmiſzliti? bitti naimre prokletom od ſzamoga G. Boga: Ar ako jeden Noë prekleuſſi ſzina ſzvoga Kama: *Maledictus Cam*, Kam y z-deczum ſzvoium biliſzu vſzigdar neſzrechni y od vſzeh preganiani. Joſve prokleuſi Varas Jeriko, y one koijbiga znovich zidali, potlambi jenkrat bil poruſſen, zato on Varas jeſze uruſſil, y puzt oztal. Eliſeus prokleuſi onu Deczu, koiaſzu iz niega ſpot delala, y taki dua medveda iz gorè jeſzu iztekli, y onu deczu poraſali. David prokleuſi Gore Gelboie, y potlam na nye niti desgia, niti roſzè, ni kaplya ni opala, y tako od ſzuſse poztaho neplodne vnogo vremena. Gen. c. 12. v. 3.

Szada velim ja ovak, ako oveh lyudi kletve bileſzu tak oſtro y zverſeno izpuniene; kakſze nebudu izpuniavale kletve Boſie, zverhu oneh, koij tak nemilo, y vechkrat prez vſzakoga zroka, iz pravoga ſzercza kletvami vnogo vexemi, y ztraſneſſemi germe, y trezkaiu? *Ah maledicam maledicentibus tibi.* Prekleti hochu one, koij tebe budu kleli. Naipervoie G. Bog proklel kachu vu zemelyzkom paradiſumu, zato od vſzeh, zmegy vſzeh nemeh ztvari naibolye je oduriavana, y preganiana kakti naiſkodliveſſa zmegy vſzeh ztvoreny. *Maledictus eris inter omnia animantia, & beſtias terræ.* Prokleta budes megy vſzemi nememi ztvarmi y beſtiami zemelyzkemi. Rauno tak govori nekoi mudri Navuchitel da zmegy vſzeh greſnikov naibolyeſzu od Boga prokleti, kletniki, koie Sz. Kraly David priſzpodablya lyuticzam kacham, govorecſi od nyh. *Venenum aſpidum ſub labijs eorum, quorum os maledictione plenum eſt.* Chemer lyuticz kach pod vuztniczami nyhovemi, koie vuzta puna jeſzu kletvih. Gen. c. 3. v. 14. Psal. 13. v. 3.

Gdomi vezda bude mogel, ali ſzmel recſi da Kletva ni

velik greh? buduchi da G. Bog kletnike tak oſtro proklinia, iz koiega Boſanzkoga prokliniania tulike y takove neſzreche zverhu kletnikov dohagiaiu, y dabi nebile kletve ſzmertni greh, Sz. Pavel nebi govoril: *Neque maledici regnum Dei poſſidebunt.* Niti kletniki kralyevztvo Boſie ladali budu: ſzada naiſze ſzam vſzaki ſzudi kuliko krat chez dan ſzmertnem grehom zagreſſi, da naimre tuliko, kulikogodkrat bliſniega ſzvoga prekune, y niemu kakovo veliko zlo od G. Boga proſzi, ali poſeleie.

Kletva je tak velik greh, y tulika odurnozt, da Sz. Mihaly Arkangel borechiſze z vragom za telo Moiſeſſevo, niſzega vſſal prekleti, negomuie ſzamo rekel: *Imperet tibi DEUS.* Naiti zapove G. Bog, zverhu cheſza mudri Salvianus nemoreſze zadozta nachuditi, daſze chlovek pouſſa prekleti chloveka, y niega vragu zdavati, koi na Boſiu podobu, y za diku nebezku je ztvorien, y zato veli: *Si Angelorum Principi non licuit diabolo maledicere; quantò minùs licebit homini proximo ſuo dira imprecari?* Ako Angelzkomu Herczegu ni ſzlobodno bilo uraga prekleti, kuliko menie ſzlobodno bude chloveku, bliſniemu ſzvomu kakovo veliko zlo ſeleti? Ter vēdar kaiſze drugo chuie dan y noch, vuru y hip, od ztareh y mladeh, vbogeh y bogateh, Gozpode y kmetov, kak ztraſsne y odurne kletve NB. *Hìc enarra modos maledicendi patria.* Ruchi, bechi vrag iz tebe, y iz tvoie duſſe, jezero million vragov dabite na dno pekla zaneſzlo &c. Zverhu koieh kletvih chudiſze Sz. Ivan Chriſoſtomus da jedē kerſchenik ſzvoiemi vuztmi koia ima zazlamenuvana Imenom Preſz: Troyztva, vſſaſze liztor jenkrat zakleti ſzam ſzebe, ali bliſniega ſzvoga prekleti. Dabi pako on ſzadaſnie vreme doſſel na ov ſzvet, y po vſzem kerſchanztvu hodil, poſzluſsaiuch kakſze kerſcheniki megy ſzobum lyube, y pogaiaiu, oh ja veruiem dabiſze vnogo bolye ſzada, neg pervo vu ſzvoiem vremenu puztil chuti krichech na veſz glaſz: *O tempora, ô mores! ô Chriſtiani hominis ignominia! ô Religionis ſanctæ dedecus, & vituperium æternis lachrymis deplorandum.* O ſzlepota prevelika, ò odurnozt nezgovorna naroda

Judæ v. 9.

S. Salvian.

Joan. Chryſoſtom.

rodá chlovechanzkoga vekovechnemi ſzuzami vredna izplakana bitti, da jeden kerſchenik, koi na Sz. Kerztu okerſchen vu imenu Preſz. Troyztva, odgovorilſzeie vragu, ter ſzada guſchekrat chez ſzam jedan dan vragu duſſu ſzvoiu zdaie, negiu czelo leto G. Bogu preporucha, ô ludozt, y neſzpametnozt prevelika! Kterie on tolvay, koibi ſzam hotonczè zval k-ſzebe henkara dabiga muchil, y zkonchal? kteraie tak neſzpametna pticza dabi hotoncze k-iaztrebu letela dabiu vlovil y raztergal? niſzuli adda vſzi kletniki gorſi, y neſzpametneſſi od oveh? neznateli ò neſzrechniaki kai Sz. Peter govori: *Adverſarius veſter diabolus, tamquam leo rugiens circumit quærens quem devoret.* Protiunik vas vrag kakti oroſzlan ruchechi obhagia, iſchuch kogabi poſerl, akolite adda on ſzam iſche, nitiga potreba zvati, arti doide joſche y prerano, pacſe jurbite bil poſerl, dabimu tvoy mitoztiuni G. Bog nebil jakozti zkratil. Ali poſzluhni ò neſzrechni kletnik kai Duh Sz. govori od tebe. *Dilexit maledictionem, & veniet ei, & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.* Lyubilie proklecztvo, y doidemu, y ni hotel blagoſzlova, y dalko bude od nyega, chuieteli kletniki, y razmeteli kaivam Duh Sz. po Sz. Kralyu Davidu govori? Vi velim greſni kletniki, koy ne ſzamo deczu vaſſu, roditele vaſse, bliſnie vaſse, y ſzameh ſzebe tak ruſno y ztraſno kunete, y vſzem vragom zdaiete, tako rekuch vſzaku vuru y hip; à na Boſi blagoſzlov nitiſze nezmiſzlite morebiti vu meſzeczu jenkrat, kaiſze adda nadeiati morete od G. Boga? ono kaizte lyubili, y od G. Boga proſzili, doide vam toieto proklecztvo, doide vu vaſse hiſe, vu vaſſa tela vu vaſse duſſe. Ono pako kaizte oduriavali, toieto blagoſzlov, beſal, y dalko bude ztal od vaſz.

1. Petri c. 5. v. 8.

Pſal. 108. v. 18.

Toſzu zpoznali ſzvoium uremenitnum ſkodum oude na ovom ſzvetu unogi y neizbroieni, pacſe y dan danaſni unogi zpoznavaiu, ſivuchi vu oneh pregoneh, ſziromaſtvu, betegeh, y kaikakveh drugeh nevolyah, ar blagoſzlova Boſiega ni ſnymi, y kaije joſche gorie, boiatiſzeie da y na drugom

gom ſzvetu budu vekoma prokleti, zbog kletvih ſzvoich, kaibiſze moglo z-vnogemi Hiſtoriami poſzvedochiti, kak naimre G. Bog na ovom, y na drugom ſzvetu kletnike kaſtiguie, zmegy koieh nekoie na kratkom hochu napervo donezti.

Forneriuſ. Naipervo od jednoga Igraſſa. od koiega Fornerius piſſe daie imel navadu za vſzakum rechium kletiſze, govorecſi, vragme vzemi, zbok cheſza bilie vecskrat opominan od tovaruſſev, karan od ſzpovednikov, ali zahman, k-zadniemu prepuztilie G. Bog da ono proklecztvo koieſzie izkal dosloie zverhu niega, ar jenkrat vu igre zakleuſſiſze rekuchi, naime vſzi vragi vzemu, ako ſzada pogubim igru ovu, nut kaſtige Boſie, da on neſzrechniak komai izrekuchi onu kletvu, daſzuga vragi zgrabili od ztolla pri koiemſzeie igral, obetla hitili, y muchili, kai videchi tovaruſſi, oſzupnuliſzu od ztraha, vendar pocheliſzu krisatiga y Sz. Vodum vrage odganiati, doiduchi on neſzrechniak k-ſzebe y k-pameti napol mertev od ztraha y muke, nagovarialiſzuga na Sz. Szpoved, y pokoru; ali on zato ni hotel chuti, niti znati, nego onde na meztu ruchechi kod oroſzlan neſzrechnu duſſu je zpuztil, y taki veſz chern poztal, prez vſzake dvoinozti od vragov zadaulyen, y duſſa vu pekel odneſſena.

Delrio diſp. mag. tom. 2. q. 7. ſeſſ. 1. Ni menſe ztrahote uredna ona Hiſtoria, koiu piſſe Delrio glaſzoviti Piſzecz Tovaruſtva JESUSſevoya od jedne Gozpodichne vu Saxonie, koia vu velikom bogacztvu od Roditelov ſzvoieh na ſzvetu oztaulyena, ali vu dobrotah kruto maleh, ar pervo uremena doztoineh let ſenitve, za muſa je ſelela poyti, zbok cheſza unoge vure chez dan troſſilaie chez obluk ſzvoie hiſe na vuliczu gledech, y ochima zbrivaiuch po obrazeh muſkeh perſon, koiabiſzeioi bolye dopala, pripetiloſzeie megy oztalemi jednomu mladenczu ſznasnomu vu obrazu, ali ſziromahu vu imetku mimo preiti, koi zagledauſi Goſzpodichnu na obluku odkrilſzeie, y poklonilſzeie nye, y ona joſche bolye nyemu, arſzeie lepota niegovoga obraza nye dopala, vpametie uzel mladenecz on nye comple-

plement, povernulſzeie onem putom na zkorom nazad, y joſche vexi complement je dobil, kakvoga drugem lyudem ni chinila, to uzemſi vpamet mladenecz nye lepe complemente ſzebe dvakrat izkazane, pochne ſzam ſzobum miſzliti, da ono nemore prez kakve takve lyubavi bitti, kuſſalie drugi, y treti dan mimo hoditi, y vſzaki put vexe y lepſe Complemente, y zlamenia lyubavi je zpoznaval, pochne izkati priliku ſnyum govoriti, y zpoznatiſze, koiu dobiuſi y na hitrom ne ſzamo jeſze zpoznal, nego y priatelztvo vuchinil, natuliko dagaie Gozpodichna y za Zaruchnika ſzvoga potrebuvala, ali on poznaiuch nye Gozpoczku rodbinu, y obilno bogacztvo niſze uffal nato dozpeti, zato nitie hotel on ktomu privoliti, vendar na tulika nye zabaulyania privolilie mladenecz, y veruie nye dal, y ſnyum perzten premenil, ali joſche ſzumnechiſze mladenecz, damu ona zmanka vu vere, y parole, ali razgovoriena od rodbine, ali dobiuſi koiega drugoga lepſega, plemeniteſſega, y bogateſſega mladencza (kodſzeie y pripetilo) niega na czedilu oztavi, pocheliuie adda opominati da nai dobro pazi kai chini, da nai iz nyega norcza nechini, nato ona niemu je odgovorila. Ako ja nigdar drugoga vzemem, kak tebe ò dragi mladenecz, naime na one ſzvadbe vrag uzeme; ali kaiti ſenne ni veruvati, tak y ova onoga mladencza, ali joſche bolye ſzamu ſzebe je vkanila, arſzeie oglaſzil jeden drugi Gozpoczki vnogo lepſi mladenecz, naipervo pri rodbine, potlam pak y pri nye, proſzechi nyu za Zaruchniczu, koiaſzeie izprichala da toga nemore vecs vuchiniti, arie jur drugoga zaruchila, zato on pervi mladenecz od rodbine karan zato daſzeie pouffal z-onum Gozpodichnum zaruchiti povedalie kakie ona nyega ſznubila, a ne on yu, y kakſzeie zaklela, zato vſze rodbina ni hotela chuti, nego z-groſniami velikemi vuchinilagaie odztupiti, y ona Gozpodichna videchi drugoga gozpoczkoga vnogo lepſega mladencza, pogubilaie lyubav y volyu k-pervomu, zato dalamuie dobru moſniu penez y perzten niegov nazad, to videchi mla-

 denecz

denecz odgovorile nye ; Gozpodichna izpomeneteíze, ako ne iz one velike vasse proti mene lyubavi, konchema iz ztrasne kletve, koiuzte vuchinila, naszmeialaszeie ona, y opomenek niegov pod vuho je vergla, drugoga zaruchiusi y szvadbu vuchinivsi, kada drugi szvati naibolse volye jeszu bili, ona vsza tusna y saloztna je bila, ariuie Conscienczia grizla, y nut kadabisze szvati k-tanczu pripraulyali doide ieden nezvan gozt Gozpoczki jeden mladenecz megy nye, koi potlambisze bil razgovoril z-szvatmi, niemu naipervomu ponudilisszu Zaruchniczu na tanecz, koiu on prieussi za ruku pochne snyum lepo tanczati y kolo verteti, y dokonchaussi tanecz, polek navade vuchiniusi vszem szvatom Reverencziu, potlam pak kako dabi hotel drugi tanecz z-nyum vuchiniti prieliuie za ruku, y pod pazuha zgrabil, chez obluk snyum je odletel vu zrak, kai szvati videchi preztrassilisszusze, y pobegnusse vszaki szebe na dom, koiem on peklenzki mladenecz dossclie naproti, y opravu szvadbenu one neszrechnicze proklete je nazad doneszel, govorecsi da zverhu one oprave nima nikakve oblazti, nego liztor zverhu tela, y dusse one, koiaiuie noszila, y to zrekuchi neztalo, gaie zpred ochijh ; Nut izpuníeneh Sz. kralya Dauida rechih. *Voluit maledictionem, & veniet ei.* Hotelaie prokleczt-vo, y dosloieie, ar kotszeie zaklela pervomu Zaruchniku, y vragu zdala, takie y od G. Boga nyemu zdana pod oblazt z-dussum, y teom bila.

Kai hochu recsi od one Dekle, koía razbiusi jeden lonecz vu kuhinie, zbok koiega raszerdiussisze na nyu Gozpodaricza, y nyu ne szamo spotati, nego y z-paliczum pochelaie mlatiti, kai y dekle ni bilo po volye, szedechi za ztollom pri obedu Gozpodaricza, a dekla vu kuhinie od szerditozti fuczala y czmihala, koiu kadabi Gozpodaricza zvala k-obedu, odgovorilaie dekla, nai vraga poiem vu pervom zalosaiu, ako danasz budem pri tom ztollu jela ; ali za nedobiti znovich palicze po herbtu, z-koiumszeie Gozpodaricza grozila, poslaie k-ztollu, y vu pervom zalosaiu ko-
gaie

gaie vu vuzta poztavila, vraga je poſerla, koi je ſnyum ob tla hitil, y ztraſno muchil, koiega vnogo leth je vu ſzebe noſzila za navuk y peldu vſzem kletnikom.

Kai, kai hochu ja verh vſzeh oveh pripecheny recſi? oh! kai drugo, kai drugo, nego dabi G. Bog nebil tak miloztiven, terbi hotel vſzigdar vuſzliſſati one kletve, y greſne proſnie oneh kletnikov, kulikobi do ſzada lyudi na ſzvetu bilo? ztanovito kruto mallo, y to neſzamo ztareh, nego y malyahne deczè; od oneh pako maleh, kulikobijh bilo, koij nebi od vragov obſzedeni bili? tesko nieden, kak pako, y od kud to? Odtud, kaiti ztari y mladi na ſzvoieh jezikeh drugo nenoſze nego vraga, ar z-vragom na vuzteh idu ſzpat, z-vragom na vuzteh zbuguiuſze y gore ztaiu, z-vragom na jello, z-vragom na dello, koiega ako ſzami nenazavaiu, nyhovi ztarei Otczi y Matere, Gozpodari y Gozpodaricze k-nymga y vu nyh poſſilyaiu, oh ter kaiſze dobra more nadeiati jeden Otecz, ali Matti, od ſzvoie decze? koiu kadabi morali zlameniem Sz. Kriſa, y z-poskroplyeniem Sz. Vode poſzlati ſzpat, ali jezt, to vſze z-kletvami chinè: Nadeiatiſze moraiu Boſie kaſtige, kodie kaſtigana biſa ona Matti od koieſze cſte vu ſitku Sz. Zenona Muchenika koia imaiuchi jedinoga dve lette ztaroga ſzinka, koi zbeteſauſſiſze, y leſechi vu uruchine czelu noch nimaiuchi Mati pokoia polek niega, proſzechi vſzekontima pitti, koiemu dopol nochi matti je terpliuno ſzluſila, ali prigruztiuſſiſze n e tuliko zkoznuvati, y kadabimu piti davala reklaie iz neterpliunozti, ali ne iz ſzercza, na, pì, dabi vraga popilo, y kodie rekſa, takie G. Bog prepuztil da on hip, ono dete vu one vode vraga je popilo, z-koiemie hudi duhſzimo tamo hital, z-kulikum ſaloztium neſzrechne mateze, ? lahkoſze ſzuditi more, z-koiem neznaiuch kai zacheti, nego dopelyauſſie k-grobu Sz. Zenona Muchen: y niega na pomocs zazvavſi, vragie iz deteta izitsel. In vita ſ. zenon. M.

Dabi velim ja znovich vſzigdar uſzliſſal G. Bog. chlovechanzke kletve, oh kuliko y kulikobijh vu peklu jur tuliko

 leth

Jeth gorelo? kulikobijh mertveh bilo, koij y szada na ovom sivetu sivu? kulikobijh od vraga prozteh bilo? ah boimsze boim da nieden zmegy vasz, ar tesko veruiem daie koi sivuchi chlovek koi kada teda szam szebe nebibil preklel y vragu zdal, ali odkoga toga preklet bil.

Nahagiaiusze vnogi, koijsze tuse da nimaiu szreche szvoium dechiczum, daszu ozoina, nepokorna, nepobosna, &c. da po galgah szmerde; Nato nai poszlussaiu Roditeli ne mene, nego szamoga Duha Sz. govorecsega po
Eccli. c. 3. v. 11. mudrom Siraku: *Benedictio Patris firmat domos filiorum; maledictio autem matris eradicat fundamenta,* Blagoszlov Otchinzki ztalne chini hise nyhoveh szinou; proklinianie pako Materinzko ruie fundamente, razmete kai je to?

Naidusze drngi, koijsze tuse da nimaiu szreche vu blagu, marhe, goriczah y polyah, vu terstvu y mestrie: Ti takovi nai idu megy paztire, megy tesake na polye, vu goricze, na szinokosse, nai poszlussaiu one paztire y tesake kak Boga mole, poszlussaite vassu vu hise drusinu, premiszlete szameh szebe, kulikem vragom drusinu, mestriu, y blago zdaiete? kak kunete, tersze chudite da blagoszlova nimate? Eh! ne chudetesze, nego Boga hvalete da jo-
Isaiæ c. 24. v. 6. sche gorie ni, ar veli Duh Sz. po mudrom Esdre: *Maledictio vorabit terram.* Kletva bude posirala zemlyu, kletve vasse, jeszu, y budu zrok vszeh vasseh neszrech.

Nitimi nai nigdor nevogori ja vszaki dan prekunem vecskrat szam szebe y blisniega moga, prekunem zlo vreme, prekunem zemlyu, y druga ztvorenia Bosia, vendar hvala Bogu joschesszem siv, zdrau, y pri dobrom imetku? Ali ja tem
Eccli. c. 5. v. 4. takovem odgovariam rechmi mudroga Salamona. *Ne dixeris; peccavi, & quid mihi triste accidit?* Negovori, zagressilszem, y kaimiszeie zloga pripetilo? *Altissimus enim est patiens redditor.* Ar visni G. Bog podnassa do vremena gresnika, chakaiuchiga na pokoru y pobolsanie, y ako tebe ô gresna dussa oude nekastiguie, negoti vsze po volye puscha, oh! znai y verui daie zlamenie velike szerditozti Bosie kod

Sz.

Sz. Hieronim vuchi : *Magna ira eſt, quando peccantibus non iraſcitur DEus.* Velika ſzerditozt je, kadaſze greſsechem neizkaſuie ſzerditoga G. Bog, toieto kada nyh oude na telu y na blagu nekaſtiguie, arie zlamenie daijh na drugom ſzvetu kaſtigal bude doide vreme kada on bude tebe govoril. *Tacui ſemper, ſilui, patiens fui.* Muchalſzem vſzigdar, terpelſzem, y podnaſſal jeſzem tebe, ali ſzada : *Diſſipabo te, & abſorbebo ſimul.* Hochuti raztrezti tvoie bogacztvo, potuchi tvoie blago, zatreti tvoie goricze, y polya, tebe hochu poſreti naglum ſzmertium, y duſſu naveke vu pekel rinuti. Amen.

S. Hieron. l. 1. ep. 1.

Iſaiæ c. 42. v. 14.

OD DRUGE BOSIE ZAPOVEDI

CHETERTA PRODEKA.

Kakſze Zagovori chiniti y izpuniavati moraiu? koie chinechi ako neizpuniuiu? proti Druge Boſie Zapovedi greſsè.

Si quid vovіſti Deo, ne moreris reddere. Ecc. 5.

Akoſziſze kai zagovoril Bogu; nekeſzni izpuniti.

VU Deſzetereh Boſich Zapovedah nahagiam ja da G. Bog vu nyh vech prepoveda Chloveku, neg zapoveda chiniti, y obderſavati; ar veli, Jaſzem G. Bog tvoy, nimai tugieh Bogov pred menum. Vu druge veli pak Neprijmli G. Boga vu vuzta tvoia zahman, toieto nebogmaiſze, nepriſzeſi, neblazni,

blazni, nekùni, niti z-Bogom tvoiem nenorui zagovariaiuchisze z-jezikom chiniti ono kai nemores, neszmes, ali szerdczem izpuniti nekànis ar veli Duh Sz. po mudrom Syraku, da ovo ovakovo obechanie, y zagovarianie je norzko, y G. Bogu jako szuprotivno. Eccl. c. 5. v. 3. *Displicet enim Deo infidelis, & stulta promissio.* Salie Bogu zverhu nevernoga y norzkoga obechania: zakaizato taki zapoveda: *Si quid vovisti Deo; ne moreris reddere.* Akoszisze kai zagovoril Bogu; nekeszni izpuniti. Zapoveda takai Szvetke szvetiti, y Roditele postuvati; druge pako vsze oztale zapovedi, jeszu liztor prepovedne, kod neumori, nepraznui, nekradi, negovori krivoga szvedochanztva &c. koie zapovedi akosze prekersse, szmertnem grehom chloveka obtersze: Kai takai y Prepovedi, akosze neobdersavaiu; vu pogibel szmerti vekovechne, proti nym gresseche poztaulyaiu: Ar tak dobro on szmertnem grehom gressì koi Otcza y Mater nepostuie, kak on, koi proti perve zapovedi, vu Czoprie, y krive Boge veruie. Tak dobro kriuczem Bosiem poztaie on, koi Szvetkov Bosieh neszveti, kak on koi blazni, kune, umaria, praznuie, ali krade; y Zagovorov Bogu vuchinieneh neizpunuie, odkud nadalye Ibid. v. 4. Duh Sz. opomina: *Multò meliùs est non vovere, quàm post votum promissa non reddere.* Unogo bolye je nezagovariatisze, kak po zagovoru obechana neizpuniavati: Zadersavaiuchisze ja josche vu Druge Bosie Zapovedi, ali da bolye recsem Prepovedi, koia prepoveda Ime Bosie zahman, unogo bolye pak nepobosno, nedoztoino, y preuzetno vu vuzta prijmati, kod chinè oni vszi, koijsze prez uszakoga zroka, szille, y potreboche priszesu, koij blazne, y koij szami szebe, ali blisnie szvoiè kunù Imenom Bosiem, Krisem, ali Mukum Christussevum, govorecsi, poterite G. Bog, zaterite Kris, ali Muka Kristusseva &c. Kai rauno poleg navuka vszeh Navuchitelov chinè y oni vszi, koij vu szvoieh potrebochah Ime Bosie, Ime JESUSSA, y MARIE napomocs zazavaiu, y dabi tem berse od nyh poszluhnieni y pomiluvani bili, vszakoiachke zagovore chinè, iz koiehsze potlam lahko zpozablyuiu,

blyuiu, ali za izpuniti nye, lench y nemarnechſze izkaſuiu, do ſzmerti odulache, y tako umiriaiu pervo negie izpuniuiu zakaizato Sz. Antonin govori: *Multò magìs in vanum aſſumit Nomen DEI, qui vota facit pro illicitis, vel licita non implet.* D. Antonin. in reduc tit. 14. parag. 3. Unogo jache zahman zazava y prijmlye Ime Boſie vu vuzta, koi zagovore chinì za zadoblyenie onoga kai ni ſzlobodno. ni poſeleti, ali pak ſzlobodne zagovore neizpunuie, y pridaie vucheni Jacob Marcanczius govorecſi: *Peccant contra hoc Præceptum, qui vota Deo, vel Sanctis nuncupata non implent.* Jacob Marcan. Tract 3. de char. lec. 7. Greſsè proti ove druge Boſie zapovedi, koij zagovore Bogu, ali Szvetczem vuchiniene neizpunuiu, ar kadaſze gdo zagovaria G. Bogu- B. D. MARIE, ali Szvetczem Boſiem, kai na chazt moliti, vuchiniti, ali dati, ter zagovora ſzvoga neizpuniuie; Ime Boſie, y B. D. MARIE zahman vu vuzta ſzvoia prijmlye, y ovem nachinom vu Druge Boſie Zapovedi, koia prepoveda prijmati Preſz. Ime Boſie vu vuzta zahman. *Non aſſumes Nomen Dei tui in vanum.* Zapiraſze takai Zagovor, ar kadaſze gdo zagovaria, tako govori, oh vſ am. G. Boſe, y B. D. MARIA, ali, ò Sz. Anton, ò Sz. Florian, Sz. Lucia, Sz. Apolonia, oſzlobodeteme ove nevolye, ovoga betega, ja hochu na chazt vaſsu, moliti, almuſtvo dati, ali poztiti tuliko y tuliko, duſenie vuchiniti, y zagovor izpuniti verno, y marlivo, kod Duh Sz. opomina: *Si quid voviſti, ne moreris reddere.* Akoſzi kai obechal, y zagovorilſze vuchiniti, nekeſzni izpuniti, kai rauno obilneie nakanilſzem pokazati, kakſze naimre zagovori moraiu chiniti y izpuniavari.

Naipervo potrebnoie znari kaije Zagovor, y kai chlovek chinì, kada kakov zagovor chini. Obchinzkem nachinom Zagovor izpiſsuieſze ovak: *Votum eſt deliberata promiſſio Deo facta de meliori bono.* S. Thom. 2. 2. q. 88. Zagovor je obechanie G. Bogu vuchinieno z-kakovem dobrem dellom, iliti vuchiniti kakovo dobro dello G. Bogu bolyè drago, y dopadeche. Vu Zagovarianiu potrebnoie upamet dobro uzeti troie dugovanie; Pervich, Zagovor veliſze Obechanie, adda on koi kai nakani vuchiniti na chazt Boſiu, B. D. MARIE, ali Szvetcza koiega, takov

takov nechinì pravoga Zagovora, unogo pak menie Zagovariaſze on, koi liztor ſelì kakovo dobro dello vuchiniti: Negoie potrebno ono zaobechanie z-jezikom izrecſi, naiti, y ſzerczem moreſze chlovek zaobechati, y zagovoriti, ar kakti G. Bogu unogo dragſa je molitva koiaſze ſzerczem chinì, neg ona koia z-vuztmi, tak y zagovor, koiſze iz pravoga ſzercza G. Bogu chinì, moreſze recſi y veruvati daie konche tuliko prieten, ako ni y prietneſſi od onoga, koiſze z-vuztmi chinì. Nut navuka Sz. Thomaſa: *Promiſſio procedit ex propoſito faciendi; propoſitum autem aliquam deliberationem praeexigit, cùm ſit actus voluntatis deliberatæ.* Obechanie izhagia iz nakanenia vuchiniti kai, nakanienie pako potrebuie od Zagovornika ſzlobodno odluchenie, buduch jedno dello viſzeche od ſzlobodne volye naſſe, vuchiniti, ali nevuchiniti Zagovor. y tako veli nadalye Sz. Thomas: *Ad votum tria requiruntur, Deliberatio, Propoſitum voluntatis, & Promiſſio, in qua perficitur ratio voti.* K-Zagovoru troia jeſzu potrebna, ſzlobodno odluchenie, tverdno nakanienie, y ztalno zaobechanie, y vu ovom zadniem zaderſavaſze pravi Zagovor. Zakaizato, Zagovor koi chloveka veſe ſzmertnem grehom; Pervich mora biti vuchinien z-premislyenem y previgienem nachinom; Drugoch iz dobrè y ſzlobodne volye; Tretich z-nakanieniem zavezatiſze pod greh; Chetertich ono chimſze chlovek G. Bogu zaveſuie zagovariaiuch, mora biti dello G. Bogu drago, y povolyno; Petich, da Perſona koiaſze zagovaria, y zaveſuie, moraſze zpoznati moguchnum ſzvoy Zagovor izpuniti. Tak vuchì Leſſius.

S.Tho. 2.2. q. 88. a. 1.

Leſſius de Juſti. l. 2. c. 4. d. 1.

Daſze chloveh more zagovoriti, y Zagovorom ſzvoiem zazevati, imamo vu Sz. Piſzmu unoge pelde, megy koiemi je pervi Jakop Patriarka na peldu, koi putuiuchi vu Meſopotamiu: *Vovit votum dicens*, veli od niega Sz. Piſmo. *Si fuerit Deus mecum, & cuſtodierit me in via, per quam ambulo; reverſùſque fuero proſperè in domum Patris mei; erit mihi Dominus in Deum.* Ako bude G. Bog zmenum, y chuval mene bude na putu po koiem hodim: y akoſze povernem ſzrechno vu

Gen. c. 28. v. 20.

hiſu

hisu Otcza moiega; bude mene Gozpon, za Boga. Hotelie recsi, jasze zaobechuiem, y zavesuiem G. Bogu moiemu, da ja usze moie sive dni za niednoga drugoga Boga zvun szamoga jedinoga Ztvoritela moiega neschu znati, unogo menie veruvati, naimenie klaniatisze, ali moliti. Oudesze naide gdo, koimi recse, kai potreba Jakopu ova obetati, y z-ovemsze zagovariati, kai prez uszakoga zagovora je dusen chiniti. Nato ja odgovariam da nikai neskode, y nikai zato, da Perva Bosia zapoved, y izta natura Jakopu zapoveda zpoznavati, y veruvati do szmerti vu Ztvoritela szvoga, G. Bogu vendar Zagovor je drag y povolyen da chlovek iz vexe pobosnozti y lyubavi proti G.Bogu zavesuiesze niemu na vernozt, y szlusbu do szmerti.

Anna Mati Proroka Samuela, zasganoie molila G. Boga, y suhkemi szuzami poleiana zagovarialaszeie G. Bogu govorecsi polek szvedochanztva Sz. Piszma: *Votum vovit, dicens: Domine exercituum si respiciens videris afflictionem famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, dederisque servæ tuæ sexum virilem; dabo eum Domino omnibus diebus vitæ ejus.* Zagovorilaszeie govorecsi: Gozpone seregov akosze ogledas na salozt szlusbeniccze tvoie, y szpomenes iz mene; daduchimi jednoga Szinka; nyega ja hochu alduvati y prikazati tebe na szlusbu usze niegove sive dni. Asa Kraly Jude po szmerti Otcza szvoga, izpunilie Zagovor niegov: *Ea quæ voverat Pater suus, & ipse intulit in domum Domini argentum, & aurum, vasorúmque diversam supellectilem*, veli Sz. Piszmo. Ona koiaie zaobechal Otecz niegov, onie zaneszel vu hisu Bosiu, szrebro, y zlato, y uszakoiachkeh poszudih pohistvo. Takie Esdra izpunil zapoved Kralya szvoga Artaxersessa, koiemu zeuszem lyucztvom zapovedanoie bilo dare zagovorne szrebra y zlata zanezti vu Czirkvu Bosiu. Na zahvalnozt daijhie G. Bog oszlobodil od nepriatelzke szille. *Ut pergeremus in Jerusalem*, veli Sz. Piszmo, *Manus Dei nostri fuit super nos, & liberavit nos de manu inimici, & insidiatoris in via: Venimus in Jerusalem, apensum est argentum, & aurum.* Ruka Bosia bilaie zverhu

1.Reg. c. 1. v. 11.

2. Paral. c. 15. v. 18.

Esdræ 1. c. 8. v. 31. & 33.

K naſz

nasz na putu iduchem vu Jerusalem, y naszie oszlobodila od ruk nepriatelzkeh: dosduchi pak vu Jerusalem obessenie bil dar vu Czirkve Bosie iz szrebra, y zlata. Rauno tak chiniloie lyucztvo Betulsanzko, kadaicie z-rukam mlade udove
Judith c. 16. v. 22. Judite oszlobodil od nepriatelzke szille. *Omnis populus post victoriam venit in Jerusalem, adorare Dominum, & obtulerunt omnes holocausta, & vota, & repromissiones suas.* Uszolyncztvo po predoblyeniu nepriatela dosloie vu Jerusalem klaniatsze G. Bogu, y daruvaliszu uszi aldove, y zagovore, y za obechania szvoia. Ovoszu pelde Sz. Piszma, kakszusze negda zagovarsali, y kak marlivo zagovore szvoie jeszu izpunsavali.

Oude, pervo neg dalye poydem z-govoreniem moiem, potrebnoie da povem, kai znati je potrebno, naimre dasze unogi zagovarsaiu poztiti Sz. Apolonie za zubnu bol; Sz. Lucie za ochmu &c. Nai uszaki zna dasze szvoiem Zagovorom zavesuie szamomu G. Bogu, a ne Szvetczu, ali Szveticze, nego liztor zaobechuisze na chazt, y postenie ovoga Szvetcza, ali one Szveticze, ovo ali ono dobro vuchiniti, vu koich Szvetczeh vexem nachinom y oszebuinessem prebiva, G. Bog neg vu drugeh ztvoreniah, y tako koisze zaobechuie k-chazti koiega Szvetcza kai dobra chiniti, zagovariasze, y zavesuie szamomu G. Bogu, y tako koi vu szvoiem obechaniu esalli, takov G. Boga, y Szveteza ukaniuie, nechinech onoga kaije obechal. Zakaizato opomina Duh Sz. po mudrom Siraku:
Eccl. c. 5. v. 2. *Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere, displicet enim infidelis & stulta promissio.* Akoszi kai zaobechal G. Bogu, nekesni vuchiniti, ar ni drago niemu neverno, y norzko zagovarianie.
v. 4. *Multò meliùs est non vovere, quàm post votum promissa non reddere.* Unogo bolye je nezagovariatisze, nego po zagovoru obechana neizpuniti. Oude potreba dobro upamet uzeti onu rech: *Stulta promissio.* Norzko obechanie. Da naimre Zagovor mora biti szpameten, y obechanie kakovoga dobroga della, ar ono kaisze G. Bogu obecha, mora dobro, y niemu drago bitti, y tako dabisze gdo zagovoril kakovo zlo y gresno dello vuchiniti, ov zagovor bilbi norzki, y tako G.
Bogu

Bogu szuprotiven. Odkud y Sz. Bernard vu jednom szvoiem Razgovoru oztavilie zapiszane ove rechi : *Meliùs est non vovere, quàm vovere illud, quod sibi is, cui promittitur, nolit exolvi.* Bolyeie nezagovariatisze, nego obetati ono, kai on, koiemuie zaobechano, nesche dabisze izpunilo. S. Bernard.

Takov norzki zagovor vuchiniliszu bili Sidovi da nehte ni piti, ni jezti, doklam Sz. Paula Apost. neumorè : *Factâ autem die collegerunt se quidam ex Judæis, & devoverunt se, dicentes, neque manducaturos, neque bibituros, donec occiderent Paulum,* govore y szvedoche to Chini Apostolzki : Kaisze komu vidi od ovoga obechania, y zagovora Sidovzkoga, nili norzko y gresno ? kako dabi G. Bogu bilo drago y povolyno, ono kaisze prez lyuczkè skode, y prez greha vuchiniti nemore. Act. c. 23. v. 12.

Takov norzki Zagovor je vuchinil negda on glaszoviti Szoldat Jeffte Herczeg y Poglaunik Sidovzki, od koiegasze szpomina Sz. Piszmo : *Votum vovit Domino, dicens : si tradideris filios Amon in manus meas ; quicumque primus fuerit egressus de foribus domùs meæ, mihique occurrerit, eum holocaustum faciam Domino.* Moraiuchisze pobiti z-szinmi Amonovcmi, zagovorilszeie G. Bogu, da akomu da szrechu obladati nepriatele szvoie, da on pak hoche G. Bogu alduvati na dar onu ztvar, koiamu naiperva iz hise szvoie naproti doide, kadasze bude szrechno nazad pourachal iz tabora na dom szvoy, y nut priblisavaiuchisze on szrechno y veszelo domov, izeslomuie naipervo naproti jedino dete szerchena kchi szvoia : *Cum tympanis & choris.* Uszakoiachkemi musikami za prieti z-chaztium y veszelyem Otcza szvoga, Herczesicza naileps̃e dobè (koia dabi bila doma za pechium kudelyu prela, bolyebi bila upetila) koiu zagledausi Otecz preztrasilszeie, y zakriknul , Jay mene dete moie drago kaiszi vuchinilo ? Oh ! neszrecha moia , y tvoia prevelika , je tebe predme donesz la, ar imas znati kchi moia draga, szerchèno moie dete, daszem ja zaobechalsze G. Bogu na aldov daruvati, ono, kaimi naipervo naproti doide, kodszimi ti dosla, Judic. c. 11. v. 30.

la, y ov zagovor ja nemorem, niti neſzmem prelomiti, tebe adda ò veſzelye y radozt moia bude umreti. To chuiuch Herceſicza mlada Otcza ſzvoga govoriti, gdo nebi veruval daſze ona nebi preſzenetila, y iz muſike zpozabila z-koiumie ona naproti otczu ſzvomu dosla, y vendar nikai takvoga vu nye ni bilo, nego ſzercheno onaie otczu ſzvomu odgovorila: *Pater mi, ſi aperuiſti os tuum ad Dominum, fac mihi quodcumque pollicitus es, conceßâ tibi ultione, atque victoriâ de hoſtibus tuis.* Otecz moy akoſzi odperl vuzta tvoia, y obechal G. Bogu, kai y kod govoris, vnchini zmenum polek zagovora tvoga, daduchi tebe G. Bog ſzrechu obladati nepriatele tvoie. Negote ſzamo proſzim za zadniu miloſchu, da ovoga tvoga zaobechania izpunienie do dveh ſzamo Meſzeczev oduleches, y mene z-moiemi tovaruſſiczami y divoikami puztis na goru poyti, y okolu gore plakat lepotu, y mladozt moiu divoiachku: *Hoc ſolùm mihi preſta, quod deprecor, dimitte me, ut duobus menſibus circumeam montem, & plangam virginitatem meam cum ſodalibus meis.* Kai nye ſalozeni Otecz dobrovolyno jeie dopuztil govorecſi: *Vade.* Poydi. Odisſaie, y chez dva meſzeca vernoſzeie povernula nazad, y prez proſnie, ali batrivenia chiega za podieti dobrovolyno ſzmert, ona ſzama od ſzebe ſzercheno y batrivo pred velikum unoſinum Gozpodè, y proztoga lyucztva pokleknulaie pred Otcza ſzvoga, y ſzama ſzvoiemi rukami ſzvoy gozpoczki urat je odkrila, na mah naraunala, y vudarecz z-mechem od Otcza ſzvoiega rùk je hotonczè priela, y onde ſitek ſzvoy dokonchala. Oh! ova chuiuch gdoſze nebude chudil, nad ovum tulikum vernoztium, y Otcza, y Kchere, izpunienia Zagovora Bogu vuchinienoga? y gdebiſze ſzada megy Kerſcheniki koi Otecz, a unogo menye kchi takova nasla? Ako prem ja Jeſſtu vu tom nehvalim, niti zagovor niegov za ſzpameten derſim, ar y Sz. Hieronym govori zverhu nyega ovak: *In vovendo fuit ſtultus, quia diſcretionem non habuit, & in reddendo impius.* Zagovariaiuchiſze ovak bilie norcz, y vu izpunieniu ovoga zagovora bilie gresnik; Arie mogel on pre-

Ibid. v. 36.

S. Hieron.

premiſzliti pervo negſzeie zagovarial, kai bude akomi naproti koi chlovek doide (kodie y doſſel) ali pak koie nechizto ſivinche, zmegy koieh ni jednoga ni drugoga ni ſzmeti alduvati: Ar vu drugom delu Deuteronomia prepovedanoie bilo lyudi Bogu alduvati. Vu knigah pako Broia prepovedana je bila ſivina nechizta alduvati.

Niti ona mlada Herczeſicza Jeſſtova kchi ni bila duſna vu tom Otczu ſzvomu pokorna biti; ar on koi zagovor chinì, kodga ſzam iz ſzvoie dobre volye chini, takoga mora ſzam zaſze vuchiniti, ar uſzi mudri Navuchiteli vuche, da *Filius non tenetur ſervare votum factum à Patre, niſi in votum conſenſerit.* Szin ni duſen izpuniti Zagovor vuchinien od Otcza, ako k-onomu Zagovoru y on ſzam neprivoli, *& ratificaverit.* Y nepotverdi. Tak Sz. Bonaventura Doctor Serafinzki buduch zagovorien od Matere ſzvoie vu red Sz. Ferencza ſerafinzkoga, dabi on ſzam nebil privolil iz ſzvoie dobre volye k-onomu Materinzkomu zagovoru, nebiga bil duſen izpuniti. Odkud zpoznatiſze y izpelyati more da kada Roditeli zagovariaiu deczu ſzvoiu prez nyhovoga znania buduch joſche malyahna; ali prez nyhovoga privolyenia buduch jur pri pameti, kadaſzu naimre na putu, ali vu kakove nevolye, da akoijh G. Bog kakove neſzreche, ali betega oſzlobodi, budu morala poztiti, ali vina nigdar piti, ali kakovu drugu pokoru chiniti, ali pak vu koi Sz. Red poyti, chiztochu do ſzmerti obderſavati; ako za ove Zagovore decza niſzu znala, kadaſzuie Roditeli chinili, y potlam za nye doznauſi, k-nym niſzu privolili nitijh potverdili? obderſavati niſzuijh duſni, niti izpuniti. Takſze more recſi od oneh beteſnikov, koijſze zagovariaiu vu betegu k-uſzakoiachkem czirkvam na uſzakoiachke pozte, &c. ako ti takovi umrù? y Zagovori ſnymi pomrù, y tako mus za ſzvoiu ſennu, niti ſenna za muſa, ali na mezto muſa mertvoga ni duſna izpuniti zagovora, akoprem zna za one zagovore, ali knym ona ni privolila, dabie ona po ſzmerti muſa ſzvoga izpuniavala: Takſze nai recſe od deczè, y pria-

telov, po szmerti Roditelov y priatelov nyhovch, vuchemsze unogi ukaniuiu.

Psal. 75. Hugo Cardinal premislyavaiuch one Sz. Kralya Davida rechi. *Vovete, & reddite Domino DEO vestro omnes, qui in circuitu ejus affertis munera.* Hotechi Sz. Kraly David z-ovemi rechmi opomenuti lyudi kerschene da ono kaisze jenkrat G. Bogu po zagovoru obecha, izpunitisze takai mora, ali kaiszu to za jedni lyudi? pita Hugo z-koiem Sz. Prorok korunieni govori? Jeszu (odgovaria Hugo) oni malo pametni, ako ne y prez razuma lyudi koij tulike y takove ostre, teske, y kakti za izpuniti nemoguchne zagovore chinè poztavemo na peldu, Naidesze koia gingava Gozpodichna vu kakove teskoche y nevolye, koie za mentuvatisze, zagovorisze na Biztriczu k-B. D. MARIE bosza prez pilissa y jelissa iz Zagreba chez goru poyti, y nazad doyti. Zagovorisze ona mlada Grofficza, ali pak koia ztara Babicza, vu szvoie potreboche pessicze vu Marie-Czel poyti, koie komai mogu chesz hisu preyti. Zagovorisze ov poztati Redounikom; on drugi pomochi udati za musa onu sziromasku Divoichiczu; Ovi, y one od dneva do dneva, od tiedna do meszecza, do leta odulache izpuniti zagovore szvoie, izprichavaiuchisze one szlaboztium szvoium; ovi pako jedensze izprichava da ako poyde vu Red, nebude mogel chiztoche obderzavati y polek toga niegva familia hochesze dokonchati. Drugi veli, daszu teska leta, tenki dohodki, ni doma ob chem siveti, unogo menie Dekliche chim udavati. Uszi pako zkupa izprichavaiusze daszu oni one zagovore prisilyeni bili vuchiniti za oszloboditisze one velike nevolye vu koieszusze nahagiali.

Z-temi takovemi nai szada bude dopuscheno mene govoriti, y velim ovak: Kadaztesze zagovariali, alizte znali kai govorite, ali nizte znali? akozte znali, jezteli imeli nakanenie izpuniti ono kaizte obetali, ali nizte? ako nizte znali? znamenie da pri prave pameti nizte bili (kai mene je tesko veruvati) y tako jezte izprichani. Akozte pak znali,

li., y nakanenia nizte imeli? takztefze iz Boga y MARIE Dev. norcza delali; hotechijh ukaniti, kako dabi oni neznali vafseh mifzlih: Ako pak jezte znali kaizte govorili, y fzerczem rechi vafse potverdili? Tako kai naiberfe, y naibolye morete, izpuniti jezte dufni. Ar veli Sz. Pifzmo. *Cum votum voveris Domino DEO tuo, non tardabis reddere, quia requiret illud Dominus DEUS tuus; & fi moratus fueris, reputabitur in peccatum.* Kada Zagovor vuchinis G. Bogu tvoiemu, nebudes kefznil izpunitiga, arga bude potrebuval G. Bog tvoy; y ako budes kefznil, za greh budeti uzeto. Zakaizato ufzaki on koifzeie zagovoril G. Bogu hotoncze, dobrovolyno, y znaiuch, kakovo dobro dello vuchiniti, naifze z-Bogom, z-MARIVM Dev. y Szvetczi Bofiemi nefsali, y norcza nechini, ako nelche na telu y na dufse zpoznati kaftige Bofie, ar ako onomu koi liztor odulachi y kefzni izpuniti zagovore G. Bog jemlye za greh? kuliko bolye uzeme za greh onomu, koi nima volye, niti nakanenia izpuniti nye? Deut. c. 23. v. 21.

Sz. Antonin pifse od jednoga koifzeie zagovoril bil poyti vu Red Sz. Ferencza, koi zagovor odulachilie izpuniti, premislyavaiuch golotu, bofzotu, zimu, pozte, polnochno ztaienie, zdvoilie, da on toga nebi mogel obnafsati, y zato pofselie vu jeden drugi Red koifze zove Canonicorum Regularium vu koiem malo vech od pol leta buduchi, zbetefalfzeie na fzmert, nagovarian na fzpoved odgovorilie. Kaimi hafzne fzpoved, akofzem jur proklet, *Apparuit enim mihi Dominus, ut iratus dicens, vocavi te, & renuisti, ideo vade ad pœnas inferni.* Izkazalmifzeie G. Bog kakti fzerdit govorecfi, zvalfzemte vu Red moiega fzluge Ferencza, obechalfzimi, y jefzime ukanil, odhagiai adda vu muke peklenzke, ova povedaufsi nefzrechniak prez fzpovedi dufsu ie zpuztil. Razmete NN. kaije to? zato koigodfze vu kakovom zagovoru z-razumom G. Bogu vuchinienom nahagia, naiga nekefzni izpuniti, ar ako pervo umre, tesko po niegovu dufsu bude. *Cum votum voveris Domino, non tardabis reddere,* S. Antonin. 3 p. Histor. tit. 24. c. 2.

re; quia requiret illud Dominus DEUS: Et si moratus fueris? reputabitur tibi in peccatum. Kada kai obechas G. Bogu, nekeszni izpuniti, ar *omne promissum cadit in Debitum.* Kai obechas dusenszi izpuniti, y ov dûg G. Bog bude od tebe potrebuval: Ako pak umres? zgrehom szmertnem umres, y tako zkvarien budes.

Petrus Damianus. Drugu Historiu pisse Petrus Damianus od jednoga, koi vozechisze po zburkanom moriu, y videchisze vu ochivezte pogibeli utoplyenia obechalie G. Bogu da hoche Redounikom postati, akoga od one szmertne pogibeli oszlobodi, y kodie selel szmerti oszloboditisze, dobilie milosſchu, ali kaiti zagovora ni izpunil, zpoznalie kastigu Bosiu, ar buduchimu dragse naszladnozti teloune, neg Redounichke pokore, odulachilie na dugom izpunienie zagovora, hotechi pervo vu szebe ugasziti plamne nechiztoga poselenia, y zato kadabi jenkrat naibolse volye bil, y poseleniam szvoiem ugaial, po prepuscheniu Bosiem opalmuie jeden czigel na glavu, y na meztu onde zatukel, y dusu niegovu je poszlal vu plamne vekovechne peklenzke. Nut N. N. kak G. Bog kastiguie ne szamo one, koij prekersuiu Zagovore, nego y one, koij keszneiu, y odulache kai berse, to berse polek moguchnozti szvoie, izpuniavati nye.

Act. 5. Ali da nerecse gdogod, toszu Historie koiem niszmo dusni veruvati, ja vam iz Sz. piszma hochu szvedochanztvo napervo donezti, koie nahagiam vu Chineh Apostolzkeh, kak naimre Ananias prodausi jedno polye, y poloviczu oneh penèz doneszelie bil Apostolom, poloviczu pak zaszeje bil zachuval. Sz. Peter poznausi czigániu Ananiasevu opiralgaie lepem nachinom; Ananias, jeszuli ovo uszi penezi, koieszi ti za polye prodano priel? Ananias odgovorilie Gozpone jeszu: Niszi za vech polya prodal, nego szamo za ovuliko penez? Gozpone niszem. Ah nevernik! rekelie Ananiasu Sz. Peter, taklisze z-G. Bogom barache? *Non es mentibus hominibus, sed DEO.* Niszisze szlagal ti lyudem, nego G. Bogu, aliga hoches szlano platiti: *Audiens autem*

Ana-

Ananias hac verba, cecidit, & expiravit. Chuiuchi pako Ananias ove rechi, opalie y dusſu je zpuztil. Oh Boſe! kakovaie to kaſtiga? kaije zagreſſil Ananias daie tak oſtro naglum ſzmertium bil kaſtigan? Zatailie peneze, y ni iztine povedal; to znam y veruiem, alimi to memore vu glavu da za jednu las, tak oſtro ti kaſtiguies. Nechudemoſze N. N. nad tem, arſze nekai vech zaderſava kriunie vu Ananiaſsu, neg ſzama laſs, y ie ovo, da Ananias zagovoriliſzeie y zaobechal uſze peneze do novcza na chazt Boſiu dati, kaibiih god za polye prodàno priel, potlam pak ovoga ſzvoga Zagovora on ni izpunil, nedaiuch nego poloviczu penèz, a poloviczu zaſze je zaderſal, y ovoic bil zrok nagle ſzmerti niegove. *Ananias pecunias DEO voverat, quas, post, perſvaſione diaboli victus, ſubtraxit; ſed quâ morte mulctatus ſit, ſcis.* Ananias peneze G. Bogu je obechal, koie, potlam od naputchenia uraſiega obladan zkratilie, ali kakovum ſzmertium bilie kaſtigan, dobto znas; takie piſzal vu liztu Venancziuſsu Sz. Gregur. Sz. Hieronym takai ſzvedochi. *Ananias & Saphyra ideo repentinâ morte puniti ſunt, quia post votum obtulerunt quaſi ſua, & non ejus, cui ſemel ea voverant.* Ananias y Safira zato naglum ſzmertium kaſtigani jeſzu, kaiti po zagovoru, daruvaliſzu nekuliko penez kakti ſzvoieh, a ne kakti onoga, komuſzuie jenkrat po zagovoru zaobechali. S. Grego. in Epiſt. ad Venan. S. Hieron. ad Demetr.

Kaiſzeie ovem pripetilo, nai uſzaki pazi daſze niemu nepripetì, arie joſche on ztari pravichni Bog vu nebu, z-koiemſze ni potreba noruvati, nitiſze on puſcha od naſz ukaniuvati, zakaizato govori Duh Sz. po mudrom Syraku: *Melius eſt non vovere, quam post votum promiſſa non reddere.* Bolyebi ztokrat bilo nezagovariatiſze, nego po zagovoru obechana neizpuniavati y zrok tomu Duh Sz. daie ov, *Diſplicet enim DEO infidelis, & ſtulta promiſſio.* Salie G. Bogu neverno, y norzko obechanie. Eccle. c. 5. v. 4.

Oude naideſzeiih vech od jednoga, koij rekû, Iztinaie jaſzem vuchinil kaikakve zagovore, arſzemſze nahagial

 obztre-

obztrenoga od nepriatelov, ali obtersenoga z-praudami. Vu szmertne pogibeli na vode, vu betegeh napoztelye &c. Jednum rechium bilszem priszilyen zagovore chiniti, koieh nigdar nebi bil vuchinil, dabi vu tulike nevolye, y potreboche nebil, y zato uffamsze dami G. Bog za zlo neuzeme, akoijh neizpunim. Ovoie unogeh vech neg norzko izprichavanie, vigymo akoie pravo ali ni?

Znaneszu morebiti N. N. Tuge, nevolye y teskoche vasse ali pitam ja vasz takoveh jeszuli bile vexe od oneh koieie kraly David terpel kadaszeie zagovarial G. Bogu,? Nevelili on? *Reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea, & locutum est Cor meum in tribulatione mea.* Zagovore moie koieszem ja z-vuztmi y szerczem moiem G. Bose vuchinil vu moich pregoneh koieszem prijmal od Saula y Semeia; Ovmeie z-kameniem naganial, on iz kralyeuzke chazti iztirati mene y izurechi jesze tersil; vu ogovoreh koieie proti mene szpraulyal Mikol; vu nevernozti nezahvalnozti, y nepokornozti Absolona szina; vu szmertnom betegu mladoga y naidragsega szinka z-Bersabeum zadoblyenoga; vu kuge, vu voizkah &c. *Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus.* Zagovore moie hochu izpuniti pred uszem lyucztom. Odkud zpoznatisze more iz Davida Sz. rechi da ako prem chlovek je vu neznani kakove potreboche, teskoche, y nevolye, kadasze zagovaria, od Zagovorov izpuniena izprichan ni; Da pache ako hochemo pravo, y razumno govoriti, veliku nezahvalnozt izkasuiu proti G. Bogu oni, koij Zagovorov neizpuniuiu, ar akoie nym drago bilo daijhie G. Bog szmerti, y drugeh neszrech oszlobodil? Nai bude drago y platiti G. Bogu onu dobrotu y pomocs vu potrebochah izkazanu.

Ar dabi gdo vasz vu kakove neszreche, ali pogibeli pomagal, kogabi vi na pomocs zvali, y nyemusze z-ovem ali onem darom zaobechali zahvalnoga izkazati, poztavemo na peldu jednoga Prokoratora, onbi vam pomogel, vi pako za on dar obechani nebi hoteli ni znati, ni miszliti;

Kaibi

Kaibi on vas Dobrochinitel od vasz miszlil? Pripetilabivamsze kakova nova neszrecha, morebiti vexa od perve, vibi pak tekli k-niemu pomocsi proszit, kaibivam pak on odgovoril? bili bil polek vasz? eh! bi bil pondri vasz, a ne polek vasz, zakai? zato, kaiti kak vi snym, tak on zvami. Akoprem *Ab humanis ad Divina nulla comparatio.* Vendar nai bude mene szlobodno recsi na kratkom kak mi z-Bogom, z-MARIVM Dev. z-Szvetczi y Szveticzami Bosiemi barachemo tak y oni z-nami, ar veli Duh Sz. *Ruina est homini devotare DEUM & Sanctos, & post vota retractare.* Zkonchanie je chloveku Zagovariatisze, y po Zagovoreh szvoiu recs nazad jemati. Prov. c. 20. v. 25.

Unogi jeszu koij vu uremenu Sz Jubileuma chineszepo Szpovednikeh od szvoieh Zagovorov ali zeuszema odvezuvati, ali na menie, y leglye premeniati. Iztinaie dasze to more ne szamo vu Jubileumu, nego y uszaki dan od unogeh Szpovednikov vuchiniti, koi Privilegium illi oblazt imaiu, od Sz. Otcza Pape: Ali ti takovi nai poszluhnu Sz. Bernarda kai on nato odgovaria. *Absque necessitate remissio voti, non dispensatio, sed prævaricatio est.* Prez potreboche odvezanie od zagovorov, ni odvezanie, nego prelomlyenie y prekersenie. S. Bernar. in serm Apud Lochner.

Dokancham moie govorienie, y velim, da Zagovor koisze chini prez razloga, y pameti, ali z-nakaneniem snym G. Boga ukaniti, nimaiuchi na szerczu, y volye onoga izpuniti, kaisze zagovariaiuch obecha chiniti, ali z-nakaneniem iz onoga zagovora szpovedatisze, y po Szpovedniku od niega odvezati, ovako chinechi uszigdarsze proti Druge Bosie Zapovedi gresi. Mora adda Zagovor szpameten bitti, szerczem y jezikom obechan, vernosze izpuniti, y to kai naibezse, kai akolisze szuprotiunem nachinom vuchini, uszaki takov kastig Bosich nadeiatisze mora ne szamo telouneh na ovom, nego y dusseuneh na drugom szvetu, ako ne vekovechneh, konche uremenitneh vu Purgatoriumu arsze unoge Histórie cstù kakszusze preminucheh dussicze, sivu-

 chem

chem lyudem izkazvuale, y od nyh proszile dabi mezto nyh one zamugiene, ali pozablyene zagovore izpunili, zbok koieh moraiu vu purgatoriu goreti doklam izpunieni budu. Zakaizato velim y opominam vasz N. N. da z-vasemi Zagovori szpametno hodete, naimre nezagovariaiuchisze onokai nemorete; daite vuchinete, y izpunete kai naibolye, y naiberse morete zagovore vasse. *Vovete, & reddite*: Vu velike potreboche vasse, ali iz nuternie lyubavi vasse proti G. Bogu y MARIE Dev. *Vovete*, zagovariaitesze szlobodno, ali razumno, toieto da ono kaisze zagovorite, y Bogu obechate, verno izpunite. *Vovete & reddite*. Naisze nigdor tak lahko nezagovaria, niti neobecha Bogu, MARIE Dev. ali Szveczem Bosiem na chazt chiniti, kaisze neuffa do szmerti zverseno obdersavati, kod naimre vu chiztoche siveti, ali nigdarsze neseniti, ali vina nigdar nepiti, dalko Sz. mezta pessiche pohagiati &c. koij zagovori pervo negbisze od koga vuchinili, nebi skodelo od Szpovednika szvoga tolnacha pitati. Unogisze pako ukaniuiu, y vu pameti mute dvoiechi jeszulisze pravo zagovorili; ali pak liztor zaobechali proztem nachinom ovo, ali ono vuchiniti, dati, moliti? Zakaizato dusniszu Szpovednika opitati, koi nyh mora iz dvoinozti izpelyati, koiem y ja navuk daiem ovakov, naimre, Akoszi ti szerczem nakanil, y z-jezikom obechal iz tvoie dobre volye G. Bogu, B. D. MARIE ali koiemu Szveczu, na chazt ovo, ali ono dobro dello tverdno izpuniti, ali do uremena, ali do szmerti, dusenszi pod szmertni greh izpuniti. Ako pak ti jeszi szamo zaobechalsze z-Condiczium ako budes mogel, ali doklam budes mogel ovo, ali ono vuchiniti, ako nevuchinis, ali uszigdar, ali nigdar? zato negressis, arsze zaobechal niszi pod nikakov greh ono obechanie obdersati, akoli pak obdersavas ovo nakanenie tvoie doklam naiduglye, y kai naibolye mores? Naiem velik pri Bogu imas, y plache od G. Boga nadeiatisze mores, ar veli Sz. Pauel od G. Boga. *Fidelis enim est, qui repromissit*: Amen.

Hebr. c. 10. v. 23.

OD

OD TRETIE BOSIE ZAPOVEDI

PERVA PRODEKA.

Kakſze moraiu Szvetki Boſi ſzvetiti, od kerſchenikov y obſzluſavati?

Memento ut Diem Sabbati ſanctifices. Exo. 20. Szpomeniſze da Szvetke ſzvetis.

DA Uſzam: G. Bog ztvariaiuchi na pochetku ſzveta ztvari, y ztvorenia ſzvoia na nebu y na zemlye, odluchilie takai uſzakomu ztanovito mezto za prebivaliſche, ſztalis y poſzel, vu koiemſzu ona morala kontenta biti, y Ztvoritela ſzvoga hvaliti; Tako onie Angele vu nebu ztvoril, dabiga oni tamo gore nepreztancze hvalili, y dichili: Zvun neba vu Firmamentumu ztvorilie Szuncze, Meſzecz, Zvezde, dabi one ſzvet raſzvetchuvale, y z-jakoztium ſzvoium zemlyu krepile, y plodnu chinile. Zrak ztvorilie megy nebom y megy zemlyum, dabi uſzem zemelyzkom pametnem, y nemem ztvaram bil za oduhu, y pomagal ſiveti. Morie y vode ztvoriuſſi odluchilijmie kanale y ſille po koieh jedne vu druge tecſi, y razlevatiſze mogu, k-praniu y razhlageniu naroda chlovechanzkoga da ſzluſe. Zemlya pako tak

diuiem kak domachem nemem ztvaram odluchenaie od mu-
drozti Boſanzke za prebivaliſche. Uſze ztvari oztaiu na ſzvo-
iem redu y meztu od Boga nym odluchenom. Angeli ako
kam od Boga niſzu poſzlani, ztoie uſzigdar zmirom vu ne-
bu, vuſivaiuch ſzvetlozt licza Boſiega. Szuncze y planete
ztoiè vu nebu pomaſuchi Zemlye roditi, y uremena cze-
loga leta kazati. Zrak na ſzredine ſzvoie oztaie, koiega
prepuhavania mi uſzi uſivamo, koiega dabi nebilo, pogi-
nutibi uſzi morali. Morie oztaie na ſzvoiem meztu, niti
dalye ſzme raſſiritiſze, negmuie od G. Boga odlucheno.
Zemlya takai oztaie na ſzvoiem meztu, tak pticze vu zraku, tak
ribe vu moriu y vodah, y oztale neme ztvari domache y diuie, na
zemlye, uſzaka ztvar G. Boga vu ſzvoiem meztu da onde chaztì
y hvali kakti Ztvoritela ſzvoga, y niemu naſslusbu da dvori.
Szam chlovek ſzuprotiſze poztaulya Boſie volye; y zapovedi
niegove naimenie obderſava, koiegaie odluchil za diku ne-
bezku, y niegaie megy uſzemi ztvarmi zemelyzkemi ſzamo-
ga razumnoga ztvoril, dabi on zmegy uſzeh ztvarih Boga
Ztvoritela naibolye chaztil, y naizverſseneie zapovedi nie-
gove obderſaval, koie obderſavaiuch, mogelbiſzi pako zaſz-
luſiti diku nebezku. Ztvorilgaie z-pametium y razumom,
dabi on prepoztavil nebezka zemelyzkem, vekovechna vre-
menitnem, bogacztva ovoga ſzveta, kincſem nebezkem, opo-
minaiuchi uſzeh y uſzakoga: *Quærite primùm Regnum DEI*
y dabi to tem leglye mogliſzi lyudi zadobiti, odluchilie je-
den dan vu tiednu daſze konche vu nyem chlovek iz Boga
ſzvoiega ſzpomene, niega vu niem chazti, y poſtuie, vu
niem daſze za kralyevztva nebezkoga zadoblyenie zkerbi za-
povedauſi Szvetke ſzvetiti, toieto zderſavatiſze od uſzakoga
della, y od uſzeh zkerbih ovoga ſzveta, ter liztor niemu
ſzamomu ſzluſiti, ſzluſech za kralyeuzto nebezkoſze zker-
S Aug ſer. 251. de temp. beti. Kod Sz. Augu∫t. vuchi: *A veſpera die Sabbati, uſque ad veſperam diei Dominici ſequeſtrati à rurali opere, & ab omni ne-
gotio, ſoli Divino cultui vacemus.* Od vechera Szobotnoga,
do vechera Nedelynoga, preztauſi od vſzakoga della, ſza-
mo-

momu G. Bogu ſzluſemo. Kai rauno vu vezdaſniem govorieniu kanim pokazati, kak naimre G. Bog zapoveda vu Tretie ſzvoie Zapovedi ſzvetke ſzvetiti govorecſi: *Memento ut diem Sabbati ſanctifices*. Szpomeniſze da Szvetke ſzvetis, kakſze pak ſzadaſnie ureme na malo preſtimava, y da nerecſem menie neg niedna druga, jeli tomu tak ali nì? chuti hochete.

Szvetke ſzvetiti, naideſze morebiti gdo, koimi recſe, da ni nikakva Boſia zapoved, nego ſzamo jedno prozto opominanie, *Memento*. Szpomeniſze. Ar akoſze uſze Boſie zapovedi premiſzle, uſzaka ima ſzvoiu zapoved ali prepoved, kakti neumori, nepraznui, nekradi &c. ovde pako ſzamo veli ſzpomeniſze: Kai adda G. Bog z-ovum rechium hoche razumeti? Ja nato odgovariam, ovak hoche razumeti da chlovek buduch czel tieden vu velikeh poſzleh, y zkerbi, vu zadobivaniu blaga y bogacztva, kod y oztala k-ſitku telounomu potrebna, nemiſzlechi nikai za duſsu, za Boga, niti za nebo; y tako konche vu Szvetek nai ſzam vuſze uleze, nai ſzvoie raztreſsene miſzli ukup ſzpravi, naiſze iz G. Boga ſzvoga ſzpomene, naiſze natulike neizbroiene Boſanzke dare, y miloſche ſzebe nadelyene zmiſzli, za nye naimuſze konche vu Szvetek zahvalnoga izkaſe, y za druge vu napredek prepo-rùcha. Vu Szvetek naiſze chlovek zpomene iz grehov ſzvoieh, z-koiemije delaune dneve Boga ſzvoiega Ztvoritela, y Dobrochinitela tak nemilo zbantuval, za nye daſze greſnik vu Szvetek poſaluie, y iz nyh ſzpovè. Vu Szvetek naiſze ſzpomene chlovek na ſzvoiu duſsu, y nyu z-poſzluſſaniem Rechi Boſie, ali z-cſteniem kakoveh knig duhouneh, z-Sz. Molitvum pod Sz. Maſsami, Vecherniczami, y Completami, da nai okrepi, y nahrani. Da pako mi duſni jeſzmo Szvetke Boſie ſzvetiti, toie lahko veruvati, ar ako y poganini ſzvoich Bogov ſzvetke jeſzu ſzvetili, y do danasnie ga dneva nye ſzvete, kuliko bolye mi kerſcheniki duſni jeſzmo po Szvetkeh chaztiti G. Boga naſsega?

Da pak negda vu ztarom zakonu bilaie Zapoved ſzobotni dan ſzvetiti, na mezto koiega mi vu novom zakonu ſzvetimo

zimo dan Nedelyni, zroki jeszu ovi. Da naimre sidovom zapovedanoie bilo szobote szvetiti, kodie y do danasniega
S. Athanas. dneva szvete: *Ut recordarentur beneficii creationis, quod Sabbatho finitum est.* Dabisze szpominali iz dneva ztvoriena szvoiega, koieie bilo vu Szobotu dokonchano. Doiduchi pako Szin Bosi na ov szvet Narod chlovechanzki odkuplyavat szvoium Presz. Keruium, koi dar, y miloscha, je unogo vexi od milosche Ztvoriensa, y tako dabisze mi kerscheniki szpominali iz Odkuplyenia nassega, na mezto Szobote ov szpomenek od Sz. Apostolov na Nedelyni dan je prenessen bil, tak vuchi Sz.
S. Thom. Thomas: *Judæi in memoriam primæ creationis colebant Sabbathum: Christus autem veniens fecit novam creationem; per primam enim homo terrenus, per secundam homo cœlestis effectus est.* S. Cy-
S. Cyril. lib. 10. in Joan. rillus pridaie: *Dominicam debuisse substitui Sabbatho, quia lex Moysis desinere, & lex Evangelica subintrare debuit.* Nedelya szeie morala poztaviti, mezto Szobote, ar zapoved Moisesseva preztaiati, y Evangeliumzka pochiniati je zachela. Sz. Augu-
S. Aug. ser. 251. de temp. stin takaisse govori: *Dominicum diem Apostoli religiosâ solemnitate habendum sanxerunt.* Nedelyni dan Apostoli szvetiti, y uszum pobosnoztium obszlusavati jeszu zapovedali, y to zbok unogeh zrokov, zmegy koieh menesze oszebuinessi vide ovi 3. zbok szpomenka oszebuinesseh milosch y Darov Bosieh, ar Odkupitel nas narodilszeie vu Nedelyno jutro, kod szvedochi 6 *Sinodus Constanciensis.* Vu Nedelyu on je od mertveh gore ztal. Vu Nedelyu poszlalie Duha Sz. zverhu Apostolov, y ovoszu oni naivexi 3. dari, y milosche naioszebuinesse, na szpomenek koieh zapovedasze nam kerschenikom szvetiti Nedelyni dan, odkud Nedelyni dan zovesze Dan Gozponov, ar od Szina Bosiega z-unogemi chudi poszvechen: *Hæc dies quam fecit Dominus*, popeva Sz. Matti Czirkva na Vuzmenu Nedelyu. Ovo je dan koiegaie vuchinil Gozpon. Koie dneve kakszu negdasni kerscheniki szvetili, y kakie szadasni szvetè? kada od negdasneh vu knigah estem, szadasnie pako vidim y premislyavam, laszimisze od ztraha nadisu.

Ja

Ja cstem kai pisse Niceforus da negdasni kerschcniki ka- Niceph. l. 7. c. 6.
daszu preganiani bili od Diocleczianussa Ceszara prepuscha-
li niszu Szvetkov Bosich z-oszebuinum pobosnoztium obszlu-
savati pod vesz ztrah nevernoga Ceszara, natuliko da na
szam Bosichni dan vu szamom Nicomedie Varassu 20. jezer
kerschenikov biloie porasano, koijszusze tamo bili szpravi-
li kobszlusavaniu Sz. Bosichnoga dneva.

Cstem dalye kai pisse Rinaldus, dasze nahagia zapiszano vu Rinal. Anno 263. nu. 13. 14.
liztu Sz. Dionysiussa, da naimre szvoiega uremena kersche-
niki kade god szusze nahagiali pozkriveni, ali vu temniczah
zaperti, z-pobosnoztium naivexum kakszu znali, y mogli
zkupa szlosceni Szvetke Bosie obszlusavali jeszu. Od Gottov
pako cstem nekai vexega chuda uredno, naimre da ovi bu-
duchi na Sz. Vuzmeni Dan. nazkocheni od Nepriatelov szvo-
ich Rimlyanov k-chazti onoga Sz. Dneva raissiszusze puztili
porasati, neg branitisze, ali liztor orusie vu ruke uzeti:
Admirandum cunctis saeculis exemplum relinquentes, pisse od Joan. Mag. l. 15. c. 9.
nyh Magnus, *quod potius mori, quam se defendendo Christianae
Ecclesiae Festum violare voluissent.*

Kadeszu szada oni negdasni pobosni, y Bogaboiechi
Poglavniki szveta, koijszu pod ostre kastige zapovedali Szvet-
ke szvetiti od podlosnikov szvoich. Sz. Theodosius je za-
povedal da po Szvetkeh nemoraiusze komedie chiniti. Sz.
Constancius je prepovedal po Szvetkeh Praude szuditi, y
ftaczune odperte dersati, mesterzkem lyudem pako prodavati,
y delati. Leon, y Antimius daliszu ovakov Edictum van.
*Dies festos Majestati altissimae dedicatos, nullis volumus voluptati
bus occupari.* Dneve szvete visniemu Bogu alduvane zapove-
damo dasze z-nikakvemi naszladnoztmi, recreaczіami, y
veszelyi, obszlusavaiu, nego szamum liztor pobosnoztium,
y toszu oni z-peldami pokazuvali, ar akoie kada nyhov Go-
douni dan vu koi szvetek opal y dosel, niegaszu na delau-
ni dan odulekli, pod velike kastige prepovedaliszu vu szvet-
keh goschenia, musike, tancze, szvadbe, y oztale nasz-
ladnozti.

M Szadasnie

Szadasnie pako ureme kaksze megy nami kerschenikl sive ? Oh ztrahmeie ne szamo nego y szram liztor miszliti od toga, Da naimre on visni Uszam; G. Bog koije ztvoril usze dneve, y leta, odluchiusi zasze szam jeden dan, dabisze na chazt y diku niegovu potrossil, y od unogeh kerschenikov komai jeden fertaly vure dobiva, vu koiem fertalyu Sz. Mesu na jedne tako rekuch noge ztoiechi odszlusenu, oni na jednom kolenu klechechi poszlusaiu, z-iezikom berbraiuch kakovu molitviczu, z-ochima pako okolu zbrivaiuch, y szerezem Bog zna kud, klatechisze; Oztalo pako czeloga dneva ureme trosse vu goscheniah, pianchuvaniu Akoprem Sz. Szpravische Trullanzko zapoveda. *Tantam debere esse illius diei reverentiam, & observantiam, ut prater orationes, & Missarum solemnia, & ea, qua ad vescendum pertinent, nihil aliud fiat.* Tulika chazt odlagatisze mora dnevu onomu, toieto Nedelynomu, y taksze mora obdersavati, da zvun Sz Molitve, y Sz. Mass, y oneh koiaszu k-ustagdasnie hrane potrebna, drugo nikai zeuszema nesmesze niti nemora chiniti vu szvetechni Dan.

Conc. Trul. can. 8.

Sz. Gregur Papa rakai govori. *Dominico die à labore cessandum est, atque omnimodo orationibus insistendum, ut si quid negligentia per sex dies agitur, per diem Resurrectionis Dominica precibus expietur.* Nedelyni dan od della preztatisze mora, y po uszaki nachin vu molitve potrossiti, da ako gdo vu 6 dneveh je bil len vu szlusbe Bosie, ali G. Boga z-koiem grehom zbantuval, vu Nedelyni dan, dasze pobolsa. G. Bog oztavilie nam 6. dan vu tiednu, y zasze ni zachuval, nego szam jeden dan, ov adda dan Nedelyni gdogod neszveti, nego vu gosheniu, pianchuvaniu, tanczaniu, kaije josche gorie vu kakovom dellu y poszluvaniu potrossi? Takov moresze recsi, y dersati za Tata Bosiega, ar G. Bogu krade on dan koiegaie on zasze obdersal, y zachuval.

S. Greg. l. 11. epist. 3. in fine.

Sz. Gregur Nanzian pako pisuchi od Dneva Bosiega, toieto od Szvetka, govori. *DEI memoria pracipuum festi caput est.* Toieto hotelie recsi da Szvetek odluchilie G. Bog osze-

S. Gregorius Nanz. in Orat. S. Lumina.

oszebuiem nachinom dabisze on dan lyudi iz Boga Ztvoritela, y Odkupitela, szpominali, iz laztovitoztih, dobroth, y milosch niegoveh, Dabi mi konche vu Szvetek niemusze zahvalneh izkazuvali, niega chaztili, y niemu vu Czirkvah naimre szlusili, ne szamo od della, nego y od goscheny on dan zdersavali: Ali to usze szadasnie ureme za szmeh kerscheniki dersc, ar chlovek koi czel tieden sparoma five, vu Nedelyu hoche vech jeztvin imeti, on koi czel tieden ni vina morebiti pil; vu Nedelyu hoche biti pian, y kai czel tieden tesko delaiuch je dobil, vu Szvetek na igrah, y pianchuvaniu pogublya; On koi czel tieden je chizto y posteno sivel, vu Szvetek hochesze laihariti. Po Szvetkeh obszlusavaiusze szvadbe, chinesze szvade, pogublyasze postenie, zdrauie, blago, y dussa. Vu Szvetek jednum rechjum kadabi chlovek naibolye dusen bil od Boga miszliti, G. Bogu szlusiti, y za dusno zvelichenieszе zkerbeti, onda naivech od szveta, tela, y uraga miszli, y nym szlusi, szluscch dusse szvoie vekovechne muke zaszlusuie: *Quantò ergo magis putandum est*, krichi Isidorus Clarius, *eos gravissimè peccare, qui negotiationibus, spectaculis, ludis, tripudiis, saltationibusque incumbunt, qui vinolentis comessationibus, colloquiis pravis, & impudicis cantilenis diem festum conspurcant.* Gdo bude znal y mogel izprichati od szmertnoga greha one kerschenike koij po Szvetkeh bolye telu, szvetu, y uragu szlusech ugaiaiu, neg czel tieden, iz G. Boga pako meniesze szpominaiu, neg czel tieden. Za dusno zvelichenie menięsze zkerbè, neg nigdar, trossechi y pogublyuiuch one Sz. dneve vu noriah, tanczeh, pianztvu, lakomozti, nechiztochah, y oztaleh drugeh ztrasneh greheh. Isido Clar. ora. 21.

Kai haszne onem kramarom y Tergouczem po Szvetkeh zaperte dersati szvoie Staczune? kai haszne Mesterzkem lyudem zdersavatisze od della? kai haszne kmetom y Tesakom preztaiati od szvoieh trudov, po oneh Szvetkeh? ako pak vu Szvetkeh sivû vu vexeh greheh neg nieden delauni dan. *Quæ enim magis servilia opera, quàm peccaminosa?* Pita vuche- Barrad. tom. 11 l. 10. c. 4 moral.

 ni

ni Barradius: Oh kakbi unogo bolye chinili oni kramari dabi vu szvoich ſtaczuneh ziake prodavali, y oni meſterzki lyudi pri szvoiem dellu doma szedeli po Szvetkeh Bosieh, neg daſze kaikud laihare, trudech telo szvoie vech jeden Szvetek vu greheh, neg czel tieden doma pri meſtrie, ar dabi vu Szvetek doma delali, szam jeden greh bi vuchinili, ovak pako vu Szvetku jednom vech grehov chinè, neg czel tieden pri meſtrie szedech. Kulikoie oh Bosie! kerſchenikov na szvetu koij vu delauni dan liztor pol vure boieſze pogubiti vu manguvaniu, niti drusine szvoie puzteſze pravo pochinuti ali naiezti, takſzu zkerbni daſze nyhovi poſzli marlivo opraulyaiu, unogo menie puſchaiu drusinu, ali szami miſzle kakov greh chiniti, odulachech uſze grehe na Szvetek, onda
Tertulianus szvoiem poseleniam ugaiaiuch bolye neg czel tieden. *Haccine solemnes dies Domini decent, quæ alios dies non decent?* Pita mudi Tertulianus. Ovaliſze priztoiaiu szvetoga Dneva Bosiega, koiaſze drugoga dneva nepriztoiaiu?

Cſtem vu Sz. Piſzmu, da buduchi odpraulyen Apollonius od nevernoga Antiokuſsa vu on veliki prelepi, y Sz. Varas Jeruſalemzki z-dvadeſzt y dvemi jezermi szoldatov, za poraſati, y zkonchati onoga varaſsa lyucztvo, vu koiega doiduchi kakti priatelzkem nachinom, kaſuchiſze nikai zla nemiſzliti, y sivelie mirouno priatelzkem nachinom tia do Szobote, nego vu Sz. Szobotni dan, kada uſze ono sid ouzko lyucztvo siveloie vu pobosnozti nyhove, y vu alduvaniu Aldovov, Apollonius muchech y znevarczè podig-
2. Macha. c. 5. v. 26. nulic orusie proti nym, y nyeie nemilo poraſal. *Tunc feriatis Judæis arma capere suis præcepit, omnésque, qui ad ſpectaculum proceſſerant, trucidavit &c.* Szpodobnem nachinom pekleni duhi z-kerſchenemi lyudmi barachu, koie czel tieden puſchaiu pri miru szvoie poſzle opraulyati, kako dabiſze za nyh
Ibid. v. 25. nemarali. *Pacem simulans quieſcit uſque ad diem ſanctum.* Miruie do Sz. Dneva kakti Apollonius. Nego vu Szvetek podiſeſze uſzum szillum y jakoztium proti nym z-tovaruſſi szvoiemi telounemi uragmi, koich uſzemi nachini tenta y zkuſsava,

va, od pobosnozti odurachaiuch, y na ussakoiachke grehe napelyuiuch, y tako na dusse umariaiuch ar *Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur.* Oh kai nechini, y kolikosze nezkerbi peklenzki Satan za ukrazti G. Bogu dneve, koieie on zasze odebral y odluchil, y po grehu vuchinitie szvoie. *Et gloriati sunt qui oderunt te, in medio solemnitatis tuæ.* Govori Sz. Kraly David z-G. Bogom, y hvalilisszusze koijszu tebe oduriavali, na szredi Szvetka tvoiega. Psal. 73. v. 4.

Negdasnia uremena imelisszu Sidovi unoge Szvetechne dneve, koieszu oni prez kraia y kocza bolye obdersavali, nego mi kerscheniki obszlusavamo nasse, ar oni vu Szvetek niszu ni ognia doma vusigali, unogo menie jezti kuhali, y goschenia chinili, kod szada kerscheniki chinè, nut szvedochanztva iz Sz. Piszma: *Non succendetis ignem in omnibus habitaculis vestris, per diem Sabbati.* Nebudete podsigali ognia vu hisah vasseh, vsze Szobotne dneve. Nitiszu szmeli prodavati ali kupuvati, niti prenassati nikakvoga dugovania iz jednoga mezta vu drugo, tosze pak zpoznati more iz oneh rechih koieszu jednomu betesniku od Christussa ozdravlyenomu Sidovi govorili: *Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum.* Vu Szvetek nigdor ni szmel putuvati; Neki pako Sidov vu Anglie pri Theokspurgu letta 1260. vu uremenu Henrikussa III. ovoga imena Kralya Anglianzkoga putuiuchi vu Szvetek pripetiloszeie daie opal vu jednu punu szmrada y gnoia mlaku, mimo koiega iduchi jeden kerschenik, y pitalgaie kai chini vu onom blatu? zakai neide van? akoli nemore, damu hoche pomochi. Nato odgovorilie Sidov, *Sabbata nostra colo, de stercore surgere nolo.* Szobotu nassu szvetim iz szmrada sztati neschu. Drugi pako dan toieto vu Nedelyu jutro pourachaiuchisze kerschenik onem iztem putom nazad, nasselie josche Sidova do gerla vu mlake, koiegaie pochel prosziti Sidov dabimu pomogel van iziti, ali ni hotel, govorechimu: *Sabbata nostra quidem Salamon celebrabis ibidem.* Obszlusavalszi uchera ti vu tom blatu tvoy Szvetek, moras y danasz nas pako Szvetek obszlusavati vu tom iztom Exodi. c. 35.

 blatu

blatu, ar ako tebe ni bilo ſzlobodno uchera vu tvoiem Szvetku van iziti; Niti danaſz mene vu moiem ſzvetku ni ſzlobodno tebe pomagati. Vu Szvetek Sidovi niſzu ſzmeli ne ſzamo kakovo teſko dello delati; nego niti piſzati, ali broiti, niti ſzvech ali lampaſſev uſzekuvati, niti lizta odpirati, akobijm neznam od koga doſſel y piſzan bil, unogo menie na niega odgovariati.

Nut NN. kak verno y marlivo Sidovi Szvetke ſzvoie obſzluſavali jeſzu; A kak pako kerſcheniki obſzluſavaiu ſzvoie? ſzram ne menie nego y ztrah je mene na to liztor miſzliti, poſzluhnete N.N. mezto mene Sz. Bernarda, kaj on od toga chuti? y nutga, kai govori: *Nunc vix contineo lacbrymas, ita pudet teporis, torporisque miſerabilium temporum horum.* Komaiſze morem od ſzuz zderſati y placſa, kad razmislyam lenozt, y malo preſtimanie kerſchanztva vu obſzluſavaniu Szvetkov, koij ſtimaiu da obderſavaiu, y ſzvetè Szvetke kod Sz. Mat. Czirkva zapoveda, ſivu pako gorie od Sidovov y Turkov. Ali daſze bolye zpoznaiu Sz. Bernarda rechi, y pomankanie ſzadasnieh kerſchenikov vu obſzluſavaniu Szvetkov, potrebaie napervo donezti duſnozt zapovedi Boſie, *Memento, ut diem Sabbati ſanctifices.* SzpomeniſzeSz.Dan ſzvetiti. Zatem pako pridaie ove druge rechi: *Non facies in eo omne opus ſervile.* Vu perveh recheh zapoveda, vu drugeh pak prepoveda, ali premiſzlemo bolye rechi, ako ſelimo razmeti zapoved. *Memento.* Szpomeniſze, zakai veli Szpomeniſze, a neveli kod vu drugeh zapovedah: *Sabata ſanctifica.* Szobote ſzveti; Mudri Cajetanus nato veli da G. Bog hotelie kakti opomenuti chloveka da po Szvetkeh je duſen ne ſzamo od uſzakoga della zderſatiſze, nego polek toga mora on dan vu poboſnozti potroſſiti, hodech vu jutro y po poldan vu Czirkvu k-Sz. Maſſam, k-Prodekam, k-Vechernie. *Ad hoc enim*, veli Sz. Thomas Ang. *homo ab alijs operibus, ad Dei ſervitium non pertinentibus, abſtinet die Sabbato, ut vacet operibus ad Dei ſervitium pertinentibus.* Zakai pako veli: *Sanctifices.* Szveti? Zato kaiti dabi nepridal ove rechi, takobiſze lyudi ſzpominali iz Szvetka,

S. Bern. ſer. 2. in Cant.

S. Thom. 2. 2. q. 122. a. 4.

agila

aliga nebi szvetili, nego pacse vexe grehe vu nyem, neg vu delauni dan bi chinili.

Vu chemsze adda zadersava Szvetchenie Szvetkov? *Non facies omne opus servile in eo.* Nebudes chinil nikakvoga della vu nyem. Toie usze jedno kako dabi Gozp. Bog hotel recsi da chlovek kerschenik morasze neszamo od della, nego y od greha vu Szvetek zdersavati. Adda, recse morebiti koi neszpametni, pokehdob prepovedasze vu Szvetek gressiti, tak vu delaunik bude szlobodno gressiti. Nè, nedai Bog nato nit pomiszliti, nego zato G. Bog zapovedalie da nimamo vu Szvetek gressiti, kakti vu dnevu, koiegaszie G. Bog oszębuinem nachinom na szlusbu, y molitvu odluchil, y zatoie lyucztvu Izraelzkomu govoril: *Calendas vestras, & solemnitates vestras odivit anima mea*: Dneve vasse, y Szvetke vasse oduriava dussa moia, toieto bolye G. Bog oduriava onoga koi vu Szvetek grefsì, neg onoga, koi po Szvetkeh kai dela, y tako bolyesze grefsì proti ove 3. Bosie Zapovedi pianchuiuch, tanczaiuch, igraiuch &c. neg kakovo drugo posteno dello opraulyaiuch. Da pacse govore Navuchiteli: *Peccantem in die festo, duplex peccatum incurrere.* Oni koi vu Szvetek grefsì, dva greha chinì.

Quandoque etiam in festis licet laborare.

Sz. Mat. Czirkva nebuduchi machaha, nego miloztiuna Mati vszeh V. K. koia dobro zna, ako y kada je dopuschheno po Szvetkeh delati? toieto kod vsze duhoune pravde govore *Pro necessitate*, kade Glossa pridaie: *Puta, si res esset peritura*, y zato moy Bernardin. Bustensis veli p.1. Ros. ser.19. parte 3. dasze izprichava od greha uszaki on, koi po Szvetkeh szpraulya pod krov sitek, ali szeno, kadsze ochivezto zloga uremena nadeiaiu: *Licitum est hoc tempore res suas portare ad locum securum.* I to potverguie moy Eligius Bessæus Flor. Theol. mor. fest. Tom. 2. *Certum est ex communi sententia Doctorum, licere agricolis laborare, & exercere servilia diebus festis, quando adest necessitas.*

Iztinaie da ova 3. Bosia Zapoved prepoveda vu Szvetek usza-

uſzako, naimre teſko kakovo dello, ali vendar kakti vele
Lucae c. 6. diaki: *Nulla Regula ſine exceptione.* Tak y ova Zapoved neprepoveda tak oſtro dellati vu Szvetek, dabi kada teda prez uſzakoga greha neprepuſchala, y to vidimſze da vu 4. pripecheniah prepuſcha. Pervich vu kakove velike ſzille, y po-
Matth. c. 12. treboche; ar ja znam daie negda Chriſtus pred Fariſeuſſi izprichaval Apoſtole ſzvoie, zato daſzu vu Szvetek pobirali klaſzie, nye mlatili za vuchinitiſzi kruha, arſzu od glada po-
Ibid. gibali, jezti pako niſzu imeli kai. Drugoch, nahagiam pri Sz. Mattheiu kakie Chriſtus izprichaval Mesnike pred Sidoumi od greha kadaſzu naimre vu jedne velike potreboche nekai delali vu Czirkve na diku y chazt Boſiu. Tretich, Szlobodnoie vu Szvetek delati za kakovu ochiveztu, y naglu pomocs, y potrebochu bliſniega, y tomu imamo peldu vu ſzamom Chriſtuſſu koi vu Szobotu kakti ſzvetechni dan ozdravelie jednoga ſziromaha ſzuhu ruhu imaiuchega, y onem Sidovom koijſzuſze zato na niega karali, oſtro je odgovoril, daiuchi nym napervo priliku ovu, ako koiega od vaſz vol, ali oſzel vu jamu opade vu Szvetek, netechetelimu taki na pomocs, za izulechiga van iz one jame? Chetertich, Pokornozt Glavarom izprichava od della, kad naimre Gozpoda, y Gozpodari zapovedaiu kai vu Szvetek delati, duſniſzu pokorni bitti, y greha nimaiu, ali Glavari malo kada jeſzu izprichani od greha, zapovedaiuch podloſnikom ſzvoiem delati kada naimre to chinè prez velike ſzille, y potreboche ochiveztе. Jednum rechium Szvetke Boſie koi hoche pravo ſzvetiti, y ovu Boſiu zapoved zverſſeno obderſavati? Od Della, y od Greha moraſze zderſavati, G. Boga chaztiti, y moliti, Dare y miloſche nam od niega nadelyene premislyavati, y za nyelze niemu zahvalnehſ izkazuvati. Sz. pako Matti Czirkva zapoveda pod ſzmertni greh uſzakomu kerſcheniku, uſzaki Szvetek konche jednu czelu Sz. Meſſu poſzluſſati, koia zapoved iztinaie da izprichava one beteſne, y putnike, koijbi radi Sz. Meſſu poſzluſſati, ali nemogu, kakti y one koij beteſnikom dvore, y unoge druge, ali nigder
ne-

necſtem dabi izprichavala one koij po ſzenymeh hode, ter zbok terſtva ſzvoiega Sz. Meſſu nepoſzluſſaiu. Ovemſze z-pravum iztinum mogu recſi one rechi: *Quærite primùm Regnum Dei.* Iſchete naipervo Kralyevztvo Boſie odkud pravichnaie ona tusba; y zdihavanie Sz. Jeremiaſſa Proroka: *Viæ Sion lugent eo quòd non ſint, qui veniant ad ſolemnitatem.* Puti Sion zkiſze plachu, daga ni zgledati chloveka koibi po nyh hodil na poboſnozt k-Czirkve Boſie. Koie rechi morem ja unogo z-vexum iztinum od ſza-daſnieh kerſchenikov recſi, koieh ako prem puni jeſzu puti, y na jezera ſzpraulyaſzeijh zkupa k-Sz. Czirkvam kada znaiu daie pri koie Czirkve Boſie Poſzvetiliſche, ali Proſchenie, ali od jezero resko jedenſze nahagia koibi zbok poboſnozti iſ-ſel; nego uſzi zbok terſtva, zbok pianztva, zbok zezta-iania z-onemi priatelmi y priateliczami &c. koiem proſche-nie y poboſnozt nit namiſzli ni, y od teh takoveh tesko zmegy ſzto jeden Sz. Meſsu poſzluſsa. Takoie y ni drugach, nego da ſzadaſnie ſaloztno y neſzrechno ureme chimſzu vexi Szvetki, ztemſze menie G. Bogu ſzluſi, ar ztem vexiſze gre-hi chinè, ztem bolyeſze ſzvetu telu, y uragu ſzluſi, neg G. Bogu, natuliko daſze izti duhi pekleni ztem diche po-lek ſzvedochanztva Sz. Kralya Davida. *Et gloriati ſunt, qui oderunt te, in medio ſolemnitatis tuæ.* Y hvaliliſze jeſzu koij-ſzu oduriavali tebe, vu ſzredi Szvetka tvoiega, kade Hu-go Card. jemlye upamet da uragi pekleni chloveka bolye tentaiu vu Szvetek, neg vu nieden drugi delauni dan, y to iz nenavidnozti koiu noſze proti ſzluſbe Boſie, kakti o-nem takai naimom, koijſze po Szvetkeh od lyudih dobiva-iu. *Gloriati ſunt Dæmones.* Rechiſzu poſtuvanoga Hugona zverhu zgora rechench Davidoveh rechih: *Quòd in diebus fe-ſtis plura, & peiora peccata accidiſſent.* Hvaliliſzuſze Uragi daſze po Szvetkeh vech, y vexeh grehov chini, neg po de-launeh dneveh, y Bogbi hotel dabi iztina nebila. Odkud millo zdihavaiuch krichi Sz. Antonin. *Heu miſeranda cœcitas Chriſtianorum! quia plura peccata faciunt & graviora diebus feſtis,* quàm

Pſal. 73. v. 4.

S. Anton. in ſu. p. 2. tit. 9. c. 7.

quàm ferialibus. Jay neszrechna szlepota kerschenеh lyudi! ar vexe grehe chinè po Szvetkeh, neg delaune dneve.

Akolije pako to iztina, y akoszu oude koij zmegy vasz takovi? Tak snymi dokancham szadasnie govorienie moie, proszechi nyh dabi naszleduvali ne jur one Sidove, koijszu Christussa na kris razpiniali, kod Sz. Janus szvedocsi. *Quærebant illum in die festo.* Daszuga vu szveteczni dan naszmert izkali. Nego hochu, y proszim naisze doztoiaiu naszleduvati one druge Sidove, koij, kadaszeie za Christussa govorilo dabiga uredno uloviti, vuziti y umoriti, razgovariali-szu druge, da toga nai nechine vu Szvetek, *Non in die festo.* Rauno tak y ja velim uszem Mladenczem y Divoikam, akolisze morate, priszilyeni od vasse zlochezte pameti, y gresneh poseleny zkupa zeztaiati, noruvati, tanczati &c.? tak velim ja nym. *Non in die festo.* Zeztaitesze, noruite, y tanczaite, ali ne vu Szvetek. Hochete vi poseruhi vassemu gerlu. y tetbuhu ugaiati? Eh *Non in die festo.* Serete, y pianchuite akoprem proti moie, y Bosie volye dopuschati vam moram, ali toga nechinete vu Szvetek. *Non in die festo.* Hochete pouszaki put chuteniam vassem po volye hoditi, y snyni G. Boga vassega bantuvati? *Ah non in die festo.* Nechinete toga vu Szvetek ne, *Festivitates ne dehonestetis.* Szvetkov Bosieh nespotaite, takie piszal negdasniem kerschenikom Sz. Ignaczius Muchenik, y ja vam govorim o N. N. imate 6. dan vu tiednu za ozkerbeti telo vasse, y za ugoditi nyemu, szedmi dan G. Bog je zasze zachuval, nekradetemuga, ov izti 7. dan odluchilie za dusno zvelichenie vasse, nezgubetega ludo, y nezaszlusuitеszi vu nyem vekovechnoga zkvarienia. Kodszie zaszlusila ona malo postena, menie pobosna Senna, od koie pisse Castipratensis daie bila vu Brabanczie neka Senchicza na tancze kruto nagniena, koia vszaki Szvetek hotelaie tanczati, jeden Szvetek doznausi za mladencze kadeszusze kugliali poslaie z-hegedussi knym, y nyh na tanecz vabech, y okol nyh offerkavaiuchisze, po Bosiem prepuscheniu zmeknulszeie mladenczu globus na ztran

(kogaie

Joan. c. 7. v. 11.

(kogaie vu kugline hotel hititi) y zaletelie vu glavu one neizrechnicze, koiu razbiuſſi, y moſgiene iz nie van izhitiuſi na meztu je opala y neſzrechnu duſſu je zpuztila, kam poſzlala? to naibolye G. Bog zna, y od naſz ſzuditiſze lehko more odkud govori Sz. Anguſtin. *Præſtaret ſæpius vel juvenes ſtivam aratri ducere, vel puellas lanam nere, quàm diebus feſtis periculosè ſaltare.* Meniebi greſſili mladenczi dabi na polyu pluſili, y divoike dabi vunu prelle, neg po Szvetkeh pogibelno tanczali, ar veli vucheni Oleaſter opominaiuch vſzakoga Boſiega kerſchenika. *Nota DEUM non dicere, quòd Sabbathi recordaberis, ut in eo gaudeas, tripudies, ſaltes, ſed ut illud ſanctifices.* Zapameti dobro ò kerſcheni chlovek da negovori G. Bog vu Tretie ſzvoie Zapovedi, dabiſze ſzpominal iz Szobotnoga dneva kot Szvetnoga, dabiſze vu niem veſzelil, goztil, pianchuval, igral, pleſzal, naſzladuval, nego daga ſzvetis, vu Czirkvu hodech Sz. Meſsu, y Prodeku poſzluſsaiuch (od koieh obedveh budem zoſzeb govoril) tem nachinom niega chaztis, hvalis, molis y niemu ſzluſis. Za dare y miloſche od niega priete zahvalnogaſze izkaſuies, y za nieſze vu napredek preporuchas. Zakai zato N. N. *Non in die feſto.* Negreſsete po Szveteh Dnevch, niti nedelyaite, ako neſchete oſtreh Boſieh kaſtig na ovom, y na drugom ſzvetu zpoznati, kod ſzuie zpoznavali vnogi y preunogi oude do vremena, neizbroieni pako nye zpoznavaiu, y vekoma zpoznavali budu vu mukah peklenzkeh, kai obodvoie vu druge Prodeke izkazati hochu, Amen.

S. Auguſtin. lib. de 10. Chordis.

Oleaſter in Exodi. c. 20.

OD TRETIE BOSIE ZAPOVEDI

DRUGA PRODEKA.

Kakſzu od Boga kaſtigani, na ovom, y na drugom ſzvetu koij Szvetkov neſzvetè.

Cuſtodite Sabbatum meum; Sanctum eſt enim: Qui fecerit in illo opus, peribit anima illius. Exod. c. 31. v. 14.

Chuvaite Szobotu moiu; ar je Szveta: Koi bude vu nye delal, poginuti hoche duſsa niegova.

Udri, y vucheni Democritus ſmelie navadu govoriti da ov ſzvet dvoie ſzamo dugovanie zderſava: lyubav naimre y ztrah, ar nekoij lyudi ovoga ſzveta hote lyubauium, nekoij pako ztrahom raunani biti, pri nekoieh z-dobra, y iz lyubavi nikai ni mochi opraviti, nego liztor ztrahom, pri nekoieh pako ſzuprotiunem nachinom ztrahomſze nikai nemore opraviti, nego liztor z-lyubauium. Zato Cyrus Kraly Perſianzki lyubav y ztrah prizpodablyalie dvem rukam uſzakoga

koga szpametnoga Poglaunika, da naimre z-jednum rukum mora plachati z-dobrem podlosnike poleg zapovedih niegoveh sivuche, vu druge pako ruke mora dersati kaftige, y snymi hudobne, zlo sivuche, y zapovedi kralyeuzke prekersavaiuche kaftigaiuch, vu ztrahu dersati. Ovem rauno nachinom Kraly neba y zemlyè izkasuiesze proti narodu chlovechanzkomu kakti podlosnikom szvoiem od koiega Sz. Kraly David szvedochi govorecsi: *Dulcis & rectus Dominus.* Szladek, y pravichen G. Bog, Koie Sz. Kralya Davida rechi Cassiodorus ovak razlase: *Dicitur dulcis, ut ametur; & rectus, ut timeatur.* Govorisze zato szladek G. Bog dabisze od podlosnikov lyubil, Pravichen pako zato dabiszega lyudi boiali y ztraffili, y ov izti Sz. Kraly David josche ochiteie govori od ztraha da naimre prez niega nebimogel szvet obztati, ar ztrah je pochetek mudrozti, y uszeh dobrot kerschanzkeh: *Initium sapientiæ timor Domini.* Ar nikai ni kaibi chloveka bolye od greha odurachalo, y zapovedi Bosie zversseneie obdersavati chinilo, negie ztrah Bosi, premislyavanie oneh ztrassneh kaftig y mùk, koieszu od Boga hudobnem gresnikom pripraulyene. Rauno ovakove miszli bilisžu y nekoiј poganini takai, ar veli Pliuius da ztrah gresnike preobracha, y premenia na pravichne lyudi, Livius veli da ztrah je naivexi vuzel lyubavi vu jednom Varassu. Sz. pako Bernard veli da ztrah je tovarus pobosnozti, y dasze ova dva razdrusiti nemogu, ar akoie koga ztrah G. Boga, y kaftig niegoveh ni moguche dabi pobosen nebil; rauno tak on pobosen chlovek ni moguche dabisze G. Boga neboial. Picianus dersì ztrah za nairauneffi, y naipravichneffi put proti blasene vekovechnozti. Oh! takoie y ni drugach, nego da ztrah Bosi je szvet, y od uszeh mudreh, pobosneh, y szveteh lyùdi hvalyen, ar dussnomu zvelicheniu zeuszema potreben, tak da one, koieh lyubav Bosia nemore od grehov, y prekerssavania zapovedih Bosieh zdersavati, zdersavaie ztrah kaftig Bosieh; Zakai zato vu ovom szadasniem govoreniu moiem ztrasne kaftige Bosie kanim napervo donezti z-koiemije G. Bog

Psal 24.

Cassiodor.

Bog oſtro kaſtigal, y do danesniega dneva kaſtiguie uſze one, koij Szvetkov neſzvete kodbi morali, y duſni bili, zderſavaiuchiſze od uſzakoga della, niega ſzamoga chaztiti, moliti, y za duſsnò ſzvoie zvelichenieſze zkerbeti to doklam pokaſem proſzim za marliv poſzluh.

Negdasnie ztaro ureme vu ztarom naimre zakonu tak ztraſsnogaſzeie G. Bog izkazuval ſzuproti onem koij Szvetkov niſzu ſzvetili, da ſzinom Izraelzkem ne ſzamo jeprepovedal delati po Szvetkeh, nego tulikai je prepovedal vu Szvetek brati po zemlye onu Mannu kruh nebezki, kogaie on nym 40. leth iz neba dole puſchal uſzaki tieden 6. dan, toieto vu nedelyu, pondelyek, tork, ſzredu, chetertek, y petek, a vu ſzobotu nikai, negoſzuſzi oneh 6. dan morali prezkerbeti y za ſzobotu akoſzu hoteli jezti; Kakov pako zrok tomu je moral biti? Odgovaria Abulenſis, dabi naimre ono pobiranie nyh neoduracħalo od poboſnozti, y od ſzlusbe Boſie vu Szvetechni dan, kodie pri nyh onda bila Szobota, kai ſzada pri naſz je Nedelya, dabi jednum rechium vu Szvetek od nicheſza drugoga nemiſzlili, nego od Boga, y za nikaiſze drugo nezkerbeli, nego za duſsnò zvelichenie ſzvoie. Zakaizato dalie po Moiſeſſu lyucztvu onomu Izraelzkomu zapoved ovakovu. *Cuſtodite Sabbatum meum; ſanctum eſt enim; qui polluerit illud, morte morietur; Et qui fecerit in illo opus, peribit anima illius.* Chuvaite Szobotu moiu, arie Szveta; koi ozkruni nyu, ſzmertium hoche vumreti: koi chinil bude vu nye dello kakovo, poginuti hoche duſsa niegova na veke y ove zapovedi oſtrochu zpoznalie ſzvoium ſkodum on koi vu Szobotu bilie vigien od Szinov Izraelzkeh derva pobirati, koiega dello biloie taki razglaſſeno megy onem lyucztvom, y ov chlovek bilie dopelyan k-Moiſeſſu, od koiega zapovedanoie bilo daſze takov vu temniczu poztavi, potlam pako poſſelie Moiſes pitat G. Boga kakovu kaſtigu on je zaſzluſil? y G. Bog odgovorilmuie: *Morte moriatur.* Szmertium nai umre, oh ztrasna kaſtiga! za tak malu pregreſku, ali kakovum ſzmertium? Uſza obchina koiaſze vu taboru

Exodi c. 31. v. 14.

na-

nahagia naiga kamenuie, y tako be vuchinieno, izpelyafse niega van iz tabora lyucztvò, y ondegaie kamenuvalo, y umorilo. Ova Zapoved dabifze y fzada obderfavala, oh kuliko y kulikobi moralo lyudi kamenuvaneh biti? koij naimre po Szvetkeh ne fzamo pobiraiu po lozah ztaro fzuho fzverfiè, y kolye, nego pacfe czele voze glauny fzekù, vu lyuczkeh lozah vechkrat y nafzecheneh kradù, y domov nofze, ali voze po Szvetkeh Bofieh, doma pak nye czepaiu, nut kakkfze Szvetki Bofi fzvetè? ne fzamo delaiuch, nego y kraduch.

Da pako ovoga koi fzamo ie pobiral, y ukup fzpraulyal vu loze fzuho dreuie G. Bog je zapovedal tak oftro prez ufzake milofche kaftigati zrok tomu je bil ov, kaitije on bil naipervi, koi zapoved ovu Bofiu je prelomil, y drugem zlu peldu dal. Odkud hotelnamie G. Bog na znanie dati, kod upamet jemlye Ifidorus. *Quòd fi,qui ligna collegerat in die Sabbati, juffu Domini lapidibus obrutus eft: quantò magìs putandum eft, eos graviffimè peccare, qui negotiationibus, tripudiis, faltationibus, colloquiis pravis, & impudicis cantilenis feftum confpurcant. &c.* Sz. Cyrillus jofche nekai vech upamet jemlye, y velì, da kaktigoder trefche y derva jefzu zrok ognia, tak nechizte rechi, nefzramne popeuke, malopofteni pogledi, jefzu zrok ognia nechizteh pofeleny, y ufzakoiachkeh odurneh grehov, zkoiemifze bolye, y gufche G. Bog bantuie po Szvetkeh, nego po drugeh delauneh dneveh, ako adda on je moral kamenuvan biti, koi za fzvoiu potrebochu, prez nichie skode, fzamo zbok kakovoga maloga fzpachenia tak oftrum kaftigum od Boga je bil kaftigan, kakove kaftige moraiufze nadeiati, koi po Szvetkeh tulike, tak ztrafne, y odurne grehe chinè z-ochiveztem fzpacheniem ufzega Varafsa? S. Ifidorus.

Tonam pofzvedochiti naipervo more ona Hiftoria, koiu pifse Cantipratanus od jedne Gozpodichne koiaie imela navadu ufzaki Szvetek nefzamo derva pobirati, nego y podfigati fzercza unogeh Mladenczev z-koiemifzeie nafzladuvala S. Thomas Cantipr.

la tanczaiuch y kaikakve druge grehe chinech, koi z-tanczi zkupa hode, y to z-ochiveztem szpacheniem: koiu G. Bog nemoguchi podnasati prez kastige, nemaraiuchisze ona za opominania Redounikov, niti za karania Prodekatorov, y Szpovednikov, y zato jeden Szvetek kadaszeie ona naibolye vu tanczu offerkavala od trezka iz neba vudrena y na meztu umoriena je natla opala, y buduchi na pokop nessena, dosselie naproti jeden ztrassen vol, ali da bolye recsem pekleni urag vu kipu jednoga volla, koi szvoiemi rogmì izhitil je van ono mertvo telo, y nye na falate je z-rogmì raztergal jednum takovum ztrasnum y odurnum vonybum, daszeie lahko szuditi moglo nye vekovechno zkvarienie. Dabi G. Bog y szada ovem nachinom hotel kastigati usze one, koie, y koij po Szvetkeh od pol dan do polnochi, y vechkrat tia do zoriè vu tanczeh y nechizteh paidastveh ureme trossè, y G. Boga z-tulikemi nechiztemi grehi bantuiu, oh! kuliko y kulikobijh k-uragu islo? Nai adda uszi tì takovi poszluhnu kakisze nym G. Bog po szvoiem Amossu Proroku
Amos c. 5. v. 21. grozì, govorecsi. *Odi, & projeci festivitates vestras, & non capiam odorem cœtuum vestrorum.* Oduriavam Szvetke vasse y duha paidastvih, y szpraviischih vasseh mene ni draga niti povolyna, zakaizato imatesze tverdno nadeiati da ja *Convertam festivitates vestras in luctum.* Hochu obernuti Szvetke, toieto veszelya szvetkov vasseh na plach, tugu, y salozt. Ovakovu grosniu z-kastigum zkupa jeszu unogi nad szobum zpoznali.

Eucherius in Vita S. Maurit. Ar ja cstem kai pisse Eukerius *in vita S. Mauritii.* Da jeden szrebernar bilie vesz ztuchen jednu noch od nekoieh szveteh Thebeov zato kaitije vu Nedelyu nekai delal. Rinaldus Rinaldus pisse da jeden koi vu Nedelyu je na serniah melyu mlel, melyaie gorela, Ruka pako niegova nepreztancze szama od szebe jesze obrachala, kakti melinzki kamen, z-koiumie on vu Nedelyu on serninzki kamen obrachal. Gregur Gregorius Turon. Turon: szpominasze daie dossel iz neba jeden ogeny na jednu hisu koiuie vusgal y zesgal, kaiti on chiaie hisa bila, Szvetka

ka Sz. Mariana ni szvetil. Od jednoga drugoga szpominasze komuszeie obraz nazad bil obernul onda, kadaie vu jeden Szvetek hotel poyti vinograda obdelavat. Nadalye Rinaldus szvedochi od jednoga koi na dan Sz. Kunegunde je sel nekoi sitek, usze lyucztvo je videlo iz klaszià kerv van czureti; Ruka pako onoga koi on izti dan zmlatcheni sitek je veial, je uszehnula. Rodericus Toletanus szvedochi od jednoga koi vu Szvetek Sz. Uldarica szeno pokosseno je preszussaval y na kup szpraulyal, ono szeno nakupu szamo odszebe jesze vusgalo y usze zgorelo. Od Ivana pako Kralya Kastiglie ov izti Piszecz pisse da jednu Nedelyu iziahausi konya van za vuchitiga na ruku jahati, konygaie iz szebe hitil, y poteptal, daie onde na meztu mertev oztal. Rodericus Toletan.

Nu szada N. N. premiszlemo y szudemo mi, ako ova malla della, koia ni szpodobna kakti niszu koiemu velikomu grehu tak ostro od G. Boga jeszu bila kastigana? kakoveh kastig moraiusze nadeiati oni, koij vu Szvetek y po Szvetkeh chinè ono, kai prez greha nieden delauni dan nebi szmeli chiniti, buduchi od nature szvoie grehi, od Boga y Czirkve prepovedani. Dasze pak szadasnie ureme nasse nevide konche tak po guztom ovakve Bosie kastige nad onemi koij Szvetkov neszvetè, ne szamo zdersavaiuchisze od greha, nego y od della, ja drugi zrok nenahagiam, niti nestimam dabi mogel bitti, nego kaitie takoveh gresnikov tuliko, koi ove Sz. Bosie zapovedi neobdersavaiu, da dabie kastigati hotel, mallo gdo bi siv oztal, ali konche prez kakve takve ostre kastige: Zato izto z-obchinzkemi kastigami zosze bne grehe kastiguie, ar one tuche, one szusse, one povodnie, oni betegi, kuga, glad, voizka, ogeny, odkud tulike kastige? *Eh! neque à dextris, neque à sinistris, sed quia DEUS justus est.* Nedohagiaiu ova usza po czopriah, ali po pripecheniu, kod unogi stimaiu, nego kaiti G. Bog je pravichen, koiszeie zagrozil po szvoiem Sz. Aggeassu Proroku govorecsi: *Seminastis multum, & intulistis parum; comedistis, & non estis satiati; operuistis vos, & non estis calefacti.* Agge. c. 1. v. 6.

Szeializte unogo, alizte szpravili mallo; Jelizte y pili, ali sze nizte zasszitili; Odevalizteszc, alisze nizte ztopili; Takoie N. N. y ni drugach, nego da y szadasnie ureme unogi kerscheniki gresni ovakove Bosie pravichne kastige nad szobum zpoznavaiu, ar unogi szeiu, ali malo szpraulyaiu, unogi serů, y sleve, aliszę naszititi nemogu, ar blagoszlova Bosiega nimaiu, unogisze zkerbè, trudc, y potè delaiuch po dnevu, y po nochi, techuch po gorah y dolinah, po Szvetkeh y petkeh za napuniti mosnie z-penezi, hambarę sitkom, peunicze vinom, skrinie szrebrom y zlatom. Nemaraiuchisze za Szvetke, niti za szlusbu Bosiu. Ali nai uszi ti takovi dobro premiszle kaksze nadalye G. Bog nym grozi po
Ibid. v. 9. Sz. Ageassu Proroku. *Respexistis ad amplius, & ecce factum est minus: Intulistis in domum, & exsufflavi illud.* Chimzte vecs imeli, temztesze za vech zkerbeli, jaszem pako y ono kaizte imelli, pomensal: Nanoszilizte vu hise vasse blaga; jaszemie pako izpuhal, da nizte znali szami kamie dozpello. Koi pako zrok tomu mora bitti da vu tulikeh dobichkeh nikakovoga blagoszlova, niti hasne ni? Na ovo pitanie od-
Ibidem. govaria szam G. Bog. *Dicit Dominus exercituum; quia domus mea deserta, & vos festinatis unusquisque in domum suam.* Veli G. Bog seregov; kaiti hisa moia je zapuschena, y vi iscetuiete vu hise vasse: Toieto hotelie recsi G. Bog nai to vszaki tverdno zna, y veruie da usze kastige y neszreche koie nad szobum zpoznava, dohagiaju zbok toga, kaiti po Szvetkeh Bosieh nemaraiuchisze za szlusbu Bosiu, niti za hisu Bosiu, toieto Sz. Czirkvu, vu koiu kadabi moralí poyti molit, y chaztit G. Boga, onda alisze doma goztè, ali vu kerchmah, y kletah pianchuiu, ali po szenymeh hode ali na polyu szeno y sitek zpraulyaiu, vu lozah derva szekù, po gorah zverinu lovech techu, vech krat y prez poszlussania Sz. Masse: Tośe adda zrok da ni blagoszlova, kaiti lyudi za vszasze bolye zkerbe, neg za Boga y za nebo; vu vsza vexa uffania poztaulyaiu neg vu Boga, za usza vech miszle neg za szlusbu Bosiu, y Szvetke niegove, ar kak gdo z-Bogom, tak Bog snym. Od-
kud

kud mudri Cornelius â Lapide zverhu zgora recheneh Ageaſ-ſa Proroka, ali da bolye recſem ſzamoga G. Boga po ſzvoiem Sz. Proroku rechih ovak govori. *Notent hic Agricolæ, diſcantque ſe parum fructum ex ampla ſemente ſubinde colligere, quia neglexerunt templum, Miſſas, Feſta; DEUS enim punit fame, & pauperie neglectum Sui, & Sacrorum.* Nai zapamete Teſaki, y naiſze vuchè malu haſzen iz velike ſzetve dobivati, kaiti zapuſchaiu Czirkve Boſie, nemaraiuſze za Sz. Maſſe, prekerſuiu Szvetke; Ar G. Bog kaſtiguie gladom, y ſziromaſtvom uſze one koij za niega, niti za Sz. Zapovedi niegove nemariu; y to liztor do uremena na ovom ſzvetu, na drugom pako po ſzmerti kaſtigaie z-vekovechnem gladom, ſeium, ſziromaſtvom, y mukami peklenzkemi, kod je kaſtigal onoga neſzrechniaka, od koiega piſse Godeſcalcus Hollen vu velikom Zerczallu Peldih. Cornelius à Lapide in c. 1. Aggæi.

Daie naimre bil nekoi prez ztraha Boſiega chlovek plemenit y bogat koiſzeic mallo maral za ſzlusbu Boſiu, ter naimre za Sz. Maſſu, koiu vech y vechkrat je zamugſaval, ar po Szvetkeh jahalie uſzako jutro van, akoie mogel dozpeti k-Meſſe, dobro, ako ne? vu tomſzi glave ni terl. Vu Czirkvu akoie y doſsel kada, vech greha neg dobra je vuchinil; ar pod Sz. Maſsum aliſzeie razgovarial, ali od Gozpodarztva ſzvoga miſzlil, ali po Czirkve z-velikem ſzpacheniem vech po ſenzkeh obrazeh, nego po Oltareh gledal Prodecſtvo pako bolyemuie ſzmerdelo, neg uragu temian; k-zadniemu nemoguchiga G. Bog vech podnaſsati dopuztil je uragu oblazt zverhu niega, koi pekleni duh, jaſsuchemu Gozponu vu Czirkvu doſselie naproti, hitilgaie iz konya, zgrabilgaie za urat, koiegamuie y utergel, z-preleianiem unoſine kervi, koiaſze y do deneſniega dneva na onom meſztu vidi na jednom tverdom kamenu za vekovechni ſzpomenek, nemoguchiſze nikak odeprati, niti oztrugati, rekuchimu urag, ti niſzi hotel rad Sz. Meſſe, y Rechi Boſie poſzluſſati ſzada budes moral uſzaki dan na veke jaukanie y czvilenie, placs y zubnò skripanie poſsluſsati, Bogbi hotel da- Goſcal. Hollen in Mag. Spec. Exemp V. Miſſa.

bi ov szam neszrechniak bil vu peklu, alisze boim daijh vexi del zbok prekersenia ove Tretie Bosie Zapovedi ide vu pekel, neg zbok niedne druge, ar ako G. Bog ne szamo velike pregreske tak ostro kastiga nego y male kodszam malo pervo povedal, *Et quis poterit salvus fieri?*

Surius. Chudno pripechenie pove da Surius od jednoga Bogaboiechega Opata Ricardussa koi vu szvoich poszleh zabaulyen nekak zabechki vuchinilszie jeden Szvetek bradu podbrivati, koiu kadabimu Barber podbrival zagledalie jednoga uragulina offerkavatisze okolu Barbera, opitalgaie Opat, kai isches, y kai chinis oude? Odgovorilie urag, jaszem Barberov szluga, laszi koie on tebe na brade podbriva, ja pobiram, y sznasim da nieden neoztane na zemlye, zakaito chinis? odgovorile chinim zato, kaiti na zkradnie vure tvoie ja tebe doneszem napervo jednu bradu iz oveh laszih koie ti chinis tebe vu Szvetek podbrivati, z-koium bradum budes imal dozta poszla, morebit y moy oztanes. Zakaibi ti szotona moral mene rentati z-temi laszmi, ako ja nikai nedelam, nego Barber, odgovorilie urag, Barber je tvoy szluga, y on mora chiniti kaimu ti zapoves. z-Barberom adda ja za ovo podbrivanie nimam nikai poszla, nego z-tobum, koiszi nyemu zapovedal vu Szvetek delati. Adda podbrivanie je dello? ako pak je dello? tak Barberi koij vu Szvetek brade podbrivaiu, proti Tretie Bosie Zapovedi gresse,? prez uszake dvoinozti, y kako ne? Ako vu Szvetek jutro imaiu vech poszla z-bradami nego czel tieden, tak da vechkrat komai mogu k-Messe, y one ne czele dozpeti, y to za plachu, kai josche bolye povexava nyhov greh, y gdo je on koibi nato zmiszlil? koibi to za greh dersal?

Iz chesza uszega moresze ov kratek navuk uzeti da Gozpoda y Gozpodari, koij ne szamo znaiu da nyhova drusina y podlosniki Szvetkov Bosieh neszvete kodbi morali, nego pache oni nym zapovedaiu po Szvetkeh delati; Znaiu da drusina nehodi k-Sz. Masse, niti k-Sz. Prodecstvu, ne szamo nemaraiusze zato, nego pacse nym zapovedaiu kamogod

poy ti,

poyti, ali kaigod chiniti ono vreme prez uſzake potreboche: Oh kakov rachun budu G. Bogu davali od ſzvoie druſine grehov, y ovo naibolyeſze razumeti more od Szukachev, koij chimſzu vexi Szvetki, tem vech poſzla imaiu, y tem menie Bogu ſzluſe, a za Sz. Maſsu niti nemiſzle, y tomuſzem ja ſzam dober ſzvedok, kodſzem vechkrat vu Dvoreh vpamet uzel, da na izti ſzam Sz. Boſichni dan niſzu bili ſzukachi pri Meſſe, y czelu noch y dan jeſzu delali, ah neſzrechno telo naſse, daſze lyudi vech za nye trude y zkerbè, neg za mile duſſicze ſzvoie.

Dokancham adda govorienie moie z-rechmi ſzamoga G. Boga, koie nahagiam vu Sz. Piſzmu, y jeſzu ove: *Cuſtodite Sabbata mea, & pavete ad ſanctuarium meum; Si in praeceptis meis ambulaveritis, & mandata mea cuſtodieritis, dabo vobis pluvias temporibus ſuis, & terra gignet germen ſuum, & pomis arbores replebuntur.* Chuvaite moie Szobote da nebudete vu nyh kakovoga della delali, y boiteſze vu ſzvetom meztu kai gresnoga miſzliti chiniti ali govoriti: Ako ove moie zapovedi obderſavali budete? ja vam dam potrebne roſzicze y desgie za zemlye vaſse, koievam vuchinim plodne y rodne. *Dabo pacem in finibus veſtris.* Puſztim vaſz na miru ſiveti vu kotareh vaſseh. *Auferam malas beſtias.* Hochu oduzeti uſze ſkodlive neme ztvari davam vu nichem nebudu mogle naſkodeti. Levit. c. 26. v. 2. &c.

Akoli pak nebudete Szvetke moie ſzvetili, niti Czirkve moie chaztili! Budem uſze naopak zvami baratal. *Quòd ſi non audieritis me, nec feceritis omnia mandata mea; ſi ſpreveritis leges meas? Ego quoque hac faciam vobis.* Akoli nebudete poſzluſsali mene, niti chinili uſza koia vam zapovedam, ako zaniſtar budete derſali zapovedi moie? Ja tulikai ova vuchinim vam: *Viſitabo vos in egeſtate, & ardore.* Pohodim vaſz ſziromaſtvom, y z-uruchnum ſzunchenum koiavam zemlye jalove vuchini, y ognienum, koiavam uſze kai imate zesge, y popàli, y z-neizbroienemi drugemi kaſtigami groziſze G. Bog y dan danasni uſzem onem koij Szvetkov niegoveh neſzvete Ibid. v. 14.

kodbi morali; y Zapovedih niegoveh neobderſavaiu, kodbi dusni bili: Zakaizato Sz. Ivan Chriſoſtomus opomina vſzakoga Boſiega kerſchenika verno y marlivo obderſavati ovu Tretiu Boſiu Zapoved, toieto Szvetke ſzvetiti, zderſavaiuchiſze od uſzakoga della, ter ſzamomu G. Bogu ſzluſiti, nezkerbechiſze tuliko za dobichke uremenitne ovoga ſzveta, kuliko za vekovechne nebezke, ar G. Bog placha verno na ovom ſzvetu uſze ſzvoie verne kerſchenike koij ovu Tretiu niegovu zapoved marlivo obderſavaiu, y one neverne y nepoboſne koijſze vecs za blago uremenitno, neg zvelichenie duſſeuno po Szvetkeh zkerbe.

Thom. Cantiprat. l. 2. Apum c. 51.

Kak adda G. Bog blagoſzlaulya, y verno placha one koij Szvetke niegove ſzvetè, y vu nyh niega chaztè, poſzvedochitiſze more onum Hiſtorium koiu piſſe Tomas Cantipratan od jednoga Teſaka pobosnoga y Bogaboiechega chloveka, koi koſzechi z-drugemi naietemi teſaki jednu ſzinokoſsu vu Szobotni dan, y pod vecher chuiuchi pri Czirkve zvoniti na zlamenie Nedelynoga Szvetka, taki preztalie koſziti, y odpravilſzeie domov, pak vu Czirkvu Boga molit, iz koiega oſzmehavaſzliuſze drugi teſaki, y pri Gozpodaru jeſzuga obtuſili da ni zaſzluſil plache ar dokoncza ſnymi ni delal, koie niti ni dobil na punom kod drugi teſaki, koijſzu do nochi koſzili, ali on zato ni maral; doiduchi pak vu pondelyek jutro znovich na onu Szinokoſsu megy one izte teſake koſzit, y zamahnuchi pervi put z-koſzum po trave, potegnulie megy travum jeden veliki zlat dukat, na koiem ove rechi bileſzu napiſzane; *Manus DEI me compegit, & donum me redegit, pauperi qui non fregit, diem feſtum celebrem.* Ruka Boſia mene je napravila, y dar je mene vuchinila, ſziromanu koi ni prelomil dan Szvetechni, y takomuie G. Bog naplatil ztoverztium, kai vu dveh vurah nyemu ſzluſech ja zamudil. Nut adda kak G. Bog blagoſzlaulya josche na ovom ſzvetu one koij niegove Szvetke ſzvetè, y vu nyh niega chaztè vu Szveteh Czirkvah niegoveh oni pako koij toga nechine, nit ovoga teſaka nenaſzleduiu, zpoznati hote nad ſzobum na

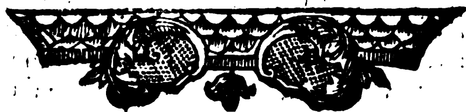
mezto

mezto blagoſzlova, prokleczt vo uremenitno y vekovechno, odkud Sz. Ivan Chriſoſtomus opomina uſzakoga Boſiega Kerſchenika ovak govorecs: *Vide, ne fortè, dum per exiguum temporis ſpatium non vis teipſum à terrenis curis amovere, integrorum annorum laborem amittas.* Pazi dobro ô kerſcheni chlovek, da morebiti za koie kratko ureme, za jeden mal chaſz, vu koiemſze ti po Szvetkeh od zemelzkeh zkerbih, y od della zderſati neſches kod tebe G. Bog zapoveda, da nepogubis na jenkrat uſza koiaſzi ynogo leth trudom y potom zpraulyal, y to na ovom Szvetu: Na drugom pako, (opominam ja vſzakoga kerſchenika) pazi dobro da nepogubis tvoie duſse na veke z-kincſi nebezkemi vekovechnemi, ar veli vucheni Heroldus; *Puniuntur in anima, quod eſt maximum bonorum omnium bonum, prævaricatores feſtorum Domini, quia, quoties ſcienter feſtum ſolvunt, toties mortaliter peccant, & propriam animam occidunt.* Kaſtigaiuſze od Boga na duſſe, koia je vſzeh dobroth naivexe dobro, vſzi oni koij Szvetkov Boſieh neſzvetè, ar kulikò god krat hotoncè y znaiuch kai po Szvetkeh prez velike ſzille, y potreboche delaiu, ſzmertnem grehom greſſè, y greſſech duſſe ſzvoie umariaiu.

S. Chryſoſt. contra eos, qui Div. Off. abs.

Heroldus.

Anda N.N. ako ſeleiete blagoſzlov Boſi na vaſſem telu, y blagu zpoznati, duſſicze pako vaſſe vekoma zvelichiti, Szvetke Boſie ſzvetete, ne ſzamo zderſavaiuchiſze od uſzakoga della, y ſzmertnoga greha, nego y G. Boga chaztech y molech ter naimre vu Czirkvah niegoveh Sz. Maſſe, y Prodeke pobosno poſzluſſaiuch, od koieh obodvoieh, kulikoſzu uſzakomu potrebna, y haſznovita k-duſsnomu zhelicheniu, bude priduche moie govorenie, a za ſzada, Amen.

OD

OD TRETIE BOSIE ZAPOVEDI

TRETIA PRODEKA.

Szvetki moraiuſze ſzvetiti neſzamo zderſavaiuchiſze od uſzakoga della, y greha: nego y k-ſzlusbe Boſie, naimre k-Sz. Maſsam hodechi, kod y Sz. Matti Czirkva to zapoveda.

Immola DEO Sacrificium laudis. Pſal. 49.

Aldui Bogu Aldov hvale.

IZtinaie da negda vu ztarom zakonu unogi uſzakoiachki Aldovi od lyudih G. Bogu alduvani jeſzu bili; Kakti Abel alduvalmuie pervinu ſzvoieh ovacz. Noe po obchinzkom potopu podignulie bil y zezidal Oltar, na koiem od vſzake fele ſivine, y pricz alduvalie G. Bogu. Abraham gotovie bil alduvatimu jedinoga Szinka ſzvoga Iſaka, dabimu Angel od Boga poſzlan nebil zapachil. Elias alduvalie Bogu volle; Aron alduvalie temian; Melkizedek kruh y vino: Salamon pak oh! kuliko jezer vſzakoiachke ſivine na chazt Boſiu je alduval? Sz.

Sz. III. Kralyi alduvalifzu Bogu vkup y chlovcku, Temian, zlato, y plemenitu mazt. Niti dalye oude govoriti kanim, ali hochu od velikeh, y ofzebuineh darov koiefzu unogi zmosni Kralyi y Czefzari alduvali G. Bogu, buduchi da ufzi aldovi koiefzu od pochetka fzveta lyudi G. Bogu alduvali nifzu nikai proti Aldovu Prefz. Oltarzkoga Sacramenta vu Sz. Meffe, kadefze alduie Otczu Bogu nebezkomu Prefz. Telo y Kerv Szina niegovoga Chriftuffa JESUSSA, koi aldov je naivexi, naiplemeniteffi, y naipreftimaneffi, y Otczu Bogu nebezkomu naidragfi, y naipovolyneffi, na proti koiemu ufze fzrebro y zlato je menie neg gnoy y blato, naproti fzrebru y zlatu. Nitifze mogu Szuncze, Mefzecz, ali Zvezde fnym tekmiti, ar veli Sz. Albertus: *Cæterarum omnium hoftiarum vim, & magnitudinem; magnitudine fuâ & dignitate obruit.* Oztaleh vfzeh drugeh aldovov jakozt y velichanztvo; velichanztvem fzvoiem y urednoztium obladuie ov Bofanzki Aldov, nebuduchi vexega aldova od onoga koifze pod krufnom kipu od Mafnikov vu Sz. Meffe Otczu nebezkomu alduie, kodnam to potverguie B. Lourencz Juftinian govorecfi. *Nihil hoc facrificio acceptabilius DEO Patri pro reconciliandis peccatoribus, pro expiandis fceleribus, ac captivis fidelibus redimendis, utilius nihil in Ecclefia DEI offerri poteft.* Nikai od ovoga Aldova (toieko Sz. Mefse) ni prictnefsega Bogu, za pomiriti fnym grefnike, za grehov oprofchenie dobiti, y fzufniev kerfchanzkeh odkuplenie, hafznovitefsega nikai nemorefze vu Czirkve Bofie alduvati, y tomu zrok daie ov, *Quippè cùm fit memoriale efficaciffimum illius excellentiffimæ charitatis, quam ipfe Dominus JESUS Chriftus ultimum Pafcha celebraturus oftendit; quam in crucis patibulo moriendo notam fecit; & in ipfo idem Dominus myfticè quotidiè defignatur.* Kaiti buduchi ov Aldov fzpomenek naivexi, one nezgovorne lyubaui koiuie fzam Gozpon nas Chriftus JESUS na zadnie vechere pokazal, y na krifnom drevu razpet vumiraiuch obznanil, y vu Sz. Mafse ov izti Gozpon nas vufzaki dan pod krufnom

S. Albertus lib. 2. de Sacrif.

B. Laurent. Juftinianus de Inftructione Prælat. c. 20.

kipu alduieſze. Iz cheſza vſzega zpoznatiſze more kulike urednozti y preczembe je Sz. Meſsa, vu koieſze tulika zkrounozt, y tak veliko zlamenie lyubavi Szina Boſiega proti narodu chlovechanzkomu zaderſava, zato ne prez zroka Sz. Matti Czirkva vſzem kerſchenem katolikom zapoveda konche jednu Sz. Meſsu vſzaki Szvetek poboſno poſzluſsati, y nyu poſzluſsaiuch Szvetke ſzvetiti, koiſze nemogu pako bolye ſzvetiti nego pohagiaiuch Czirkve Boſie, y vu nyh pri ſzlusbe Boſie bitti, toieto pri Sz. Maſsah, Prodekah, Od Vecherniah, Completah; Boga chaztiti y hvaliti; kod vrednozti adda y jakozti Sz. Maſse, vu koie Meſnik Otczu nebezkomu Szinka niegovoga pod kruſnom kipu; vu Preſz: Oltarzkom Sacramentu za uſze verne ſive, y mertve alduie; Drugoch od haſznovitozti nye poboſnoga poſzluſsania; potlam pak y od duſnozti kerſchanzke polek zapovedi Sz. Mattere Czirkve, naimre po Szvetkeh knyoi hogenia, bude ſzadaſnie moje govorenie.

Zmed uſzeh adda ſzlusbih koie Sz. Matti Czirkva G. Bogu izkazati y vuchiniti more, naivexe, naidraxe, y naipreſtimaneſse dello je Sz. Meſsa; ar akoprem uſza dobra dela G. Bogu jeſzu draga y prietna, vendar kaiti dela chlovechanzka jeſzu unogem nezverſsenoztiam podverſena, y vexe ſzvetozti vu ſzebe nezaderſavaiu, negiu nym chlovek daie, chinechi vſza ſzvoia dobra dela, dobrem nakaneniem na chazt y diku Boſiu: Sz. pako Meſsa ni dello chlovechanzko, nego Boſanzko, kod ono koieie od ſzamoga Chriſtuſsa izmislyeno, y pocheto, po koie Meſse vexu chazt, y poſtenie, vexu radozt y veſzelye chuti Preſz. TROIZTVO, nego zverhu uſzeh chaztih koie od koruſsev Angelzkeh, y vſzeh duhov nebezkeh prijmlye; vexu velim radozt y chazt zaudaie G. Bogu jedna ſzama Sz. Meſsa od kogagod akoprem naipriproztеſsega Meſnika povedana, neg zaudaiu uſzeh blaſeneh Duhov nebeſzkeh, y vſzeh naipoboſneſseh lyudi zemelyzkeh hvale y molitve.

Tri pako zroki jeszu zakai mi G. Bogu alduiemo vu Sz. Messe presz. Telo Kervf Christusseviu, koij zroki priszpodablyaiusze onem trem Aldovom ztaroga zakona, zmegy koieh pervi zvalszeie *Holocaustum.* Vu koiem Aldovu vsze kaiszu alduvali, jeszu zelgali, tak da nikai ni oztaialo, dabisze od oude lyudi navuchili, y zpoznali kakszu dusni iz pravoga szercza dusu y telo G. Bogu alduvati. Drugi Aldov zvalszeie *Sacrificium pro peccatis.* Aldov za grehe, koi Aldov lyudi alduvaliszu G. Bogu za odpuschenie grehov szvoieh. Treti Aldov zvalszeie *Hostia pacifica.* Toieto on Aldov kogaszu alduvali G. Bogu za zahvalnozt zbok tulikeh dobrochineny, koiaszu od Boga prijmali, ali za zadoblyenie koie nove milosche, koiuszu od Boga seleli dobiti, y rauno zbok oveh treh zrokov mi tulikai Otczu Bogu nebezkomu alduiemo Sz. Messu, kodszmo to y dusni chiniti veli Sz. Thomas od Aquine. *Maximè enim obligatur homo DEO propter ejus majestatem, secundò propter offensam commissam, tertiò propter beneficia percepta, vel primò speranda.* Naivech dusen je chlovek Bogu zbok niegove zmosnozti y velichanztva; drugoch zbok grehov zkoiemigaie chlovek zbantuval; tretich, zbok dobrochineny prieteh, ali ztoprav z-vffaniem dobitie. S. Thom. 1. 2. q. 102. a. 3.

Mi pako G. Bogu nassemu zmosnomu, miloztiunomu, y dareslyvomu draxega y povolynessega dara nemoremo alduvati od ovoga, toieto od Sz. Messe, ar ako razmiszlimo vsza koiasze na szvetu nahagiaiu, neschemo naiti niedinzke ztvari koiabi vredna bila alduvana niemu bitti, kodieto negda zpoznal Sz. Mikeas Prorok kadaie govoril. *Quid dignum offeram Domino?* Kai vrednoga hochu ali morem alduvati Gozponu? nebuduchi na szvetu ztvari koiabisze mogla vredno y doztoino G. Bogu alduvati. Michæ. c. 6. v. 6.

Aldovi ztaroga zakona biliszu G. Bogu dragi, koijszu bili kakti jedna pelda y szpodoba szadasniega Aldova Sz. Messe, y szpomenek Zvelichitela nassega koiszeie Otczu szvomu nebezkomu zverhu Oltara znovich alduval, k-vexe

P 2 pomochi

pomochi y haſzne duſſicz naſseh, odkud govori Sz. Janus. *Agnus occiſus eſt ab origine mundi.* Agnecz je zaklan od pochetka ſzveta. Da pak Aldov Sz. Meſse zmed uſzeh aldovov od pochetka do koncza ſzveta niemu alduvaneh, je naidraxi y naiprietneſſi, to moremo zpoznati iz oveh pobosnoga Tomaſa Kempiſsa rechi. *Sacerdos cùm celebrat, DEum honorat, Angelos lætificat, Eccleſiam ædificat, vivos adjuvat, defunctis requiem præſtat, & ſeſe bonorum omnium participem reddit.* Maſnik kad Meſsu ſzluſi Boga chazti, Angele veſzeli, Czirkvu izviſzuie, ſive pomaſe, Mertvem pokoy zadobiva nye oſzlobagaiuch iz muk purgatoriumzkeh, y ſzam ſzebe vſzeh dobrot delnika chinì. Oh! kulike adda dobrote vu Sz. Meſse zaderſavaiuſze: Koia Meſsa da tem bolye bude od vſzakoga kerſchenika preſtimavana, poſzluhnemo Sz. Navuchitele Czirkvene kai od nye piſsu y govore, y naipervo zlatovuztoga Sz. Chriſoſtoma koi ovak veli. *Per id tempus & Angeli Sacerdoti aſſident, & locus altari vicinus in illius honorem, qui immolatur, Angelorum choris plenus eſt.* Ono vreme kada Meſnik Meſsu ſzluſi, Angeli nebezki niemu dvore, y mezto naibliſne oltara za chaztit onoga koiſze na oltaru alduie, je puno koruſsev Angelzkeh. Tonam potvergiuie Sz. Gregur Papa piſsuchi od Aldova Sz. Meſse. *Quis fidelium dubium habere poſſit in ipſa immolationis hora ad Sacerdotis vocem Cœlos aperiri, & in illo JESU Chriſti myſterio Angelorum choros adeſse?* Gdo dvoì, ali dvoiti more od verneh Kerſchenikov vu uremenu Aldova Sz. Meſse na glaſz Meſnika nebeſza odpiratiſze, y koruſse Angelzke dole dohagiati na ſzlusbu; toieto hoche recſi Sz. Navuchitel, da kada Maſnik hoche onu blagoſzloulyenu Hoſtiu poſzvetiti, y pochne one Sz. Rechi zgovariati, ondaſze nebeſza od piraiu, y Chriſtus z-koruſſi Angelzkemi kakti Kraly z-dvorianiki ſzvoiemi dole na Oltar, y vu ruke Maſnika dohagia: Sz. pako Hieronim joſche vech pridaie govorecſi. *Beata Virgo MARIA, & omnes Sancti commitantur Chriſtum in manus Sacerdotis venientem.* Blaſena Devicza MARIA, y uſzi Szvetczi zprevagiaiu Chriſtuſſa vu ruke Maſnika iduchega.

Apoc. c. 13. v. 8.

Thomas à Kemp. l. 4. c. 5. Paragr. 3.

Joannes Chryſoſtomus lib. 7. de Sacram.

S. Gregorius lib. 4. dialogus cap. 56.

S. Hieronymus contra Vigilium.

Na

Na potvergenie ove iztine nai bude ono kai cstem vu sitku Sz. Oswalda Biskupa, da naimre kadaie ov Sz. Biskup Messu szlusil, po Bosiem prepuscheniu zagledausi niegov minister Angela polck oltara ztoiechega preztrassilizeie bil y pobegnul, na mezto koiega Angel Bosi do koncza Messe je ministruval Sz. Biskupu. Nut adda N. N. gdo ova chuiuch od Sz. Czirkveneh Navuchitelov veruval y za iztinu dersal nebude, y Sz. Messu na vnogo prestimaval, prestimavaiuch k-nye ne szamo po Szvetkeh, nego y vszaki dan nebudesze terszil hoditi, nyu pobosno poszlussati, y Sz. zkrovnozti koies e vu nye zadersavaiu premislyavati, od koieh zkrovnoztih Sz. Bernard govori. *Missa tam plena est mysteriis, sicut mare guttis, sicut sol attomis, sicut firmamentum stellis, & Cœlum empyreum Angelis.* Messa je tak puna zkrovnoztih, kakti szuncze praha, kakti dolyne nebo zvezd, y gornie Angelov: Na koie vendar zkrounozti od jezero lyudi teskosze jeden naide koibisze pod Sz. Messum zmiszlil, nego kai chine lyudi vu Czirkvah pod Sz. Messum? vech zla neg dobra, ar vech gresse neg Boga mole, zbrivaiuch ochima szvoiemi po obrazeh chlovechanzkeh premislyavaiuch nyhovu lepotu, y vu nyusze zalyublyuiuch, herbet pako k-oltaru obrachaiuch onomu koi je *Speciosus præ filiis hominum.* Nailepsi zmed vszega szveta lyudi, y onem blasenem duhom nebezkem koij okolu oltara Mesniku dvore, kada Szina Bosiega Otczu nebezkomu za grehe nasse alduie. Kai vech chine? razgovariaiusze, oszmehavaiu, druge ogovariaiu, oszuguiu, y vu vszakoiachkeh gresneh miszlah zadersavaiu. zkoiemi G. Boga bantuiu, kadabimusze morali zahvalneh zaprieta dobrachinenia izkazati, za grehov oproschenie moliti, y za priduche potreboche dussevne y teloune pobosno preporuchati.

In Vita S. Oswaldi.

S. Bernardus comp. Theo. Virt. lib. 6. c. 13.

Vu Sitku Sz. Theodosiussa Cesszara cstem da on kada godie issel vu Czirkvu k-Sz. Messe, usszigdarie pred Czirkvum szvoiu Cesszarzku korunu y mech, pache y obutel oztavil, premislyavaiuch kam, pred koga, y pokai ide? Da

naimre ide vu hiſu Boſiu, pred Kralya nebezkoga, grehov ſzvoich oproſchenia proſzit, y zato iſselie nuter böſz, gologlav, y prez oruſia veſz ponizen y poboſen, kadeie on tulikum chednoztium klechal, kako dabi ſzvoiemi telovnemi ochima videl pred ſzobum Kralya nebezkoga onako, kotga vu nebu Szvetczi nebezki vide: Koi ſzveti y Bogaboiechi Ceſzar dabi ſzada na ſzvet doſsel y videl kerſchenike kak oni vu Czirkvu idu oboruſni kakti na voizku, dabi videl kakſze vu Czirkve derſe, ? naimre da ne drugach nego dabi na kakove Komedie bili. Oh! ter kaibi od teh takoveh ſzudil y govoril?

Kaibi ſzudila y govorila jedna Sz. Elizabeta Kralicza Ugerzka? koia kadaie vu Czirkvu isla, naipriproztesſu opravu ie oblekla, govorecſi diſze nepriztoi gizdavo y czifrazto doiti pred onoga, koiſzeie ponizil y ſziromah poztal za chloveka, oztavivſi nebezko kralyevztvo naturu chlovechanzku naſze vzemſi uſzem podverſen, y podloſen iz gluboke ſzvoie poniznozti je poztal; zato y ova Sz. Kralicza natulikoſzeie ponizuvala pred nym, da kakti jedna petlyaricza pred nyega vu Sz. Czirkvu je hodila, y putem iduchi premislyavala kam y pred koga ide? zato govorilaie ſzama ſzobum, vane oztanete vſze chalarne miſzli ar idem pred onoga koi vidi ſzercza chlovechanzka, y doiduchi vu Czirkvu poztaulyalaſzeie vu takov kut ali mezto, kade ni lehko od lyudi vigiena bila. Kaibi velim ja ova Sz. Kralicza rekla dabi ſzadaſniega vremena ſenzki ſzpol videla czifrazteie y gizdaveie hoditi vu Czirkvu neg dabi na ſzvadbu ali na tanecz isle, y to ſzam Bog zna kakovem nakaneniem hodiſze tem nachinom vu Czirkve Boſie, ja nikoga niti niednu neſzudim, nego rechi Sz. Auguſtina napervo donasſam, y jeſzu ove: *Diabolo ductore in Eccleſia conventum pergitis; qui iſtic non precibus inſiſtitis, ſed fabulis, jocis, & aliis peccatis cum ipſo dæmone ad æterna pergitis tormenta.* Od vraga jeſzu te takove pelyane, y zprevagiane, koie vu Czirkvu tak czifrazte hode za bitti vigiene, y za mochiſze zeztati z-ovemi ali onemi z-koiemi

S. Auguſti. ſerm. 311.

pod

pod Sz. Massami vech greha chine neg Boga môle, razgovariaiuchisze, oszmehavaiuch, y kaikakva nym od vraga vu szercze y glavu poztaulyena miszlech, vech neg na Sz. Messu, y tako snym zkupa vu peklenzke muke prepadaiu, zato pravo pravo govori Sz. Ambrosius: *Multi cum parvo peccato ad Ecclesiam veniunt, & cum multis ac maximis ab Ecclesia recedunt.* Vnogi y vnoge z-malem grehom dohagiaiu vu Czirkvu, ali z-vnogemi y velikemi izhagiaiu iz Czirkve. S. Ambros. Ser. 11.

Oude proszim dami pove vszaki zmed vasz N.N. kaisze komu vidi dabi nas preszvetli Ceszar uszem szvoiem podlosnikom dal na glasz y znanie, da on ztanovit dan vu takovo mezto doiti hoche, kade bude szvoie graczie, milosche, y dare delil, krivczem krivicze oprafchaiuch, vboge z-blagom nadelyuiuch &c. jednum rechium koigod ono ureme vu takovo mezto pred niega doide, niemusze ponizi, y molilsze niemu bude, kaigod proszil bude, zadobiti hoche; Gdo ova znaiuch nebi ssetuval pred niega doyti? Dabi pako koi krivecz Poglaunikov dossel pred niega, y kadabimusze moral, ne szamo kolenom, nego y glavum do cherne zemlyè prignienum ponizno za oproschenie moliti, toga on nebi chinil, negobi bahato dossel vu palachu, y prez vszakoga naklona pred Ceszarabisze poszadil, okolu po palache gledal, z-dvorianiki y drugemi podlosniki Ceszarzkemi razgovarial, oszmehaval, noruval, na Ceszara pako nebi ni miszlil, ni gledal; Kaibi Ceszar z-ovem takovem krivczem pochel? bilimu krivicze oproztil? Eh! palichie, temniczu, henkarzki mech, mezto milosche y darov uredenbi bil, y prez vszake dvoinozti bie zadobil. Dabi jedna sziromaska y od nevolye pogibaiucha senzka persona ono ureme dosla pred Ceszara vsza czifrazta y naspekana, y ovabilsze vszakomu drugomu naimensemu Inassu pervo neg Ceszaru naklonila, po drugeh ochima zbrivala, naszmehavala, namigavala kako dabi vu koie burdelnicze, à ne vu Ceszarzkom dvoru, pred tronussé, y ochima Ceszarovemi bila; Kaibi Ceszar z-ovum takovum pochel? kakbiu nadelil? lahkoie szuditi, y zato ja od toga

dalye

dalye negovorim, nego k-czilyu govorenia moiega velim na kratkom ovak, da naimre vnogi y unoge hode y dohagiaiu vu Sz. Czirkve kakti vu palache Kralya nebezkoga, y pred niegovemi ochima zponaſſaiuſze gorie neg vu kerchmah, ali burdelniczah, y ovi takovi na mezto oproſchenia grehov zaſzluſuiuſzi y zadobivaiu muke peklenzke? na mezto pomochi vu nyhoveh nevolyah y nyhovom ſziromaſtvu, tem vexeh neſzrech, y nevòly nadeiatiſze moraiu, od Kralya nebezhoga, koi pod Sz. Meſsum iz neba dohagia ſzvoieh miloſch, y darov delit onem poboſnem kerſchenikom.

Zakaizato potrebnoie vſzakomu vu Czirkvu iduchemu kerſcheniku dobro premiſzliti kam, pred koga, y pokai ide? da naimre ide ne na ſzvadbu, ne na tanecz, ali na komediu, nego vu palachu y pred tronus Kralya nebezkoga koi iz neba dohagia z-tulikum pompum kodſzmo od zgora chuli, dohagia ſzvoieh miloſch y darov delit ſzvoiem poboſnem y poniznoga ſzercza kerſchenikom, ar veli Sz. Innocenczius III. ovoga iména Papa: *Per hujus Sacrificij virtutem, universa in nobis virtutes augentur, & omnium gratiarum fructus exuberant.* Po ovoga Aldova, toieto Sz. Meſſe krepozti vſze vu naſz dobrote povexavaiuſze, y vſzeh miloſch Boſanzkeh dar izhagia: *Salutaris enim Hostia immolatio* (veli nadalye ov Sz. Otecz) *est DEI glorificatio, bonorúmque ejus copiosa bonificatio.* Preſz. Hoſtie alduvanie je Boſie odichenie, y uſzeh dobroth obilno zadoblyenie. Nikai adda ni preſtimaneſſega niti Otczu Bogu nebezkomu dragſega od Aldova Sz. Meſſe, koiu, koi god kerſchenik poboſno poſzluſſa, naimre prez ſzmertnoga greha, vech naima pri Bogu zadobiva, neg dabi neznam kak dalka Sz. mezta pohagial, ar nigder ni ſzveteſſega mezta od onoga kadeſze Preſz. Telo y Kerv Szina Boſiega Otczu niegovomu nebezkomu alduie: Niti ſzamo naime vu nebu pri Bogu zadobivaiu oni koìj radi k-Sz. Meſſe hode y nyu poboſno poſzluſſaiu, nego pacſe y na ovom ſzvetu Boſanzkemi bla-

Innocentius III. lib. 3. de Sacrifi. Miſſa.

blagoſzloumi nadelieni jeſzu, kod vucheni Diſcipulus vuchi govorecſi: *Qui Miſſam audit, proſperabitur in illo die in laboribus, in artificio, in peregrinationibus: Et Dominus confortabit eum in corpore, & in anima.* Koi Mèſſu poſzluſſa, napreduval bude on dan vu ſzvoieh poſzleh, vu meſtrie, vu putuvaniu: y Gozpon obiachi niega na telu y na duſſe.

Ove izte Vuchenoga Diſcipuluſſa rechi mogelbi ja unogemi hiſtoriami poſzvedochiti, dabimi vreme dopuſchalo, nekoie vendar oſzebuineſze budimi ſzlobodno na kratkom napervo donezti, y naipervu akoprem vnogem dobro znanu, naimre od Sz. Iſidoruſſa, koiu Surius ovak izpiſſuie vu ſitku niegovom, da naimre Iſidorus ſzluſechi jednoga gozpodara takſzeie pogodil bil ſnym, da bude mogel ſzlobodno vſzaki dan k-Sz. Meſſe hoditi, iz cheſza tuliko gozpodar, kuliko druſina oſzmehavaſseſze iz Iſidora, ali on zato nikai ni maral, pripetiuſſiſze pako da neki dan buduchi Iſidor z-plugom na polyu, y zachuſſſi ov poboſni ſzluga Boſi pri jedne Czitkvicze k-Meſſe zvoniti, oztavilie na polyu plug ſzvoi, y volle vu jarmu, odiſſelie k-Sz. Meſſe, koiu doklamie on poſzluſſal, dosliſzu Angeli od Boga poſzlani, y vu vremenu pol vuricze zoraliſzu Angeli vech neg drugi teſaki czel dan, nut nili iztina kai Diſcipulus ie rekel? *Qui Miſſam audit, proſperabitur in illo die in laboribus.* Koi Meſsu poſzluſsa, napreduval bude on dan vu dellu.

Pedagogus Chriſtianus ſzpomiaſze od nekoiega glaſzovitoga, ali vkup y poboſnoga Viteza Ferdinanda Antolinuſſa, koi imaiuchi voiſzku z-Saracenuſſi, y doiduchi ureme za pobitiſze ſnymi, koij akoprem buduchi jur blizu za podignuti oruſie, Antolinus vendar kod poboſni Junak ni hotel proti nym poyti, doklam ni Sz. Meſsu poſzluhnul, y na konczu Meſse blagoſzlova od Meſnika dobil, y zato dobilie pri Bogu miloſchu da niegov Sz. Angel Chuvar derſalie Saracene vu ztrahu doklamie Antolinus doſsel y ſnym zkupa nad nepriatele vudril, koieie z-pomochium Boſium y Angelzkum ta..i vu ztrah poztavil, y ſzrechno obladal, ada *Pedago. Christ. pag. 2. c. 8.*

da y oude zpoznavaiusze iztinzke one Discipulusseve rechi. *Qui Missam audit, prosperabitur in illo die.* Koi Messu poszlussa, napreduval bude on dan, y kaiti Discipulus veli da ne szamo vu dellu nego y vu mestrie napreduie chlovek, koi pobosno Messu poszlussa. *Prosperabitur in artificio.* k-potvergeniu adda y ove iztine Lucas Pinellus, y Surius pissu od dveh mesterzkeh lyudi ovak.

Lucas Pinellus.

Daszu naimre vu jednom Varassu bila dva mesterzka chloveka, jeden bogat, drugi sziromah, ov sziromah delalie y trudilfzeie dan y noch, ne szamo po delaunikeh, nego y po Szvetkeh, zkerbechisze za posten fallat kruha, zkoiembi mogel szebe, sennu, y drusinu vu zdrauiu y sitku obdersati, alimu od ruk mestria ni isla, y chimie marliveie delal, temie menie dobival: Drugi pako mester ako prem imelie punu hisu decze y drusine, niti poloviczu tuliko ni delal, vendarie imel vszega dozti y obilno; zeztaussisze adda ova dva mestra zkupa, pochelszeie on pervi onomu drugomu tusiti, da chim marlivese dela, tem menie ima, y damu mestria od ruk neide, kaiszi to zlamenuie, kakov tomu zrok mora bitti? Vi pako kume ni pol toliko nedelate, y vszega zadozta imate, odkud to? Nato odgovorilmuie ov dobro ztoiechi, akoli moy kume selete tomu zrok znati, doidete zutra ranehno k-mene, y ja vam zrok moie szreche ne szamo povem, nego y pokasem, *dictum factum.* Doiduchi drugi dan kodmuie recheno bilo, ov Bogati rekelmuie hodmo vu Czirkvu, poidosse obodva zkupa, y poszluhnuchi Sz. Messu, povernosseze nazad, y odpravilgaie domov delat, govorecsimu kume poyte domov na vas poszel, ter zutra pak doydete, dosselie pak drugi dan vu jutro, y on pelyalgaie k-Messe, y tako do tretiega dneva ovomu prigruztelosszeie tuliko krat inym terczariti vu Czirkvu, pochelmuie govoriti ja szam znam put vu Czirkvu, y veruiem vu Sz. Messu, ti mene liztor povech zrok szreche tvoie; Nato odgovorilmuie on bogati, kume dragi zroka szreche moie ja tebe drugoga nemorem, niti neznam povedati,

vedati, nego vſzagdaſnie poſzluſsanie Sz. Meſse znaiuchi dobro kai Chriſtus je rekel: *Quarite primum Regnum DEI, & omnia adjicientur vobis.* Iſchete naipervo kralievztvo nebezko, y oztala hote vam bitti dana, iz poſzluſsania vſzagdaſniega Sz. Maſse ja vſza imam, koia imam, ſeleies y ti vu tvoie meſtrie od Boga blagoſzlovlien bitti? terſziſze y ti vſzaki dan pri Sz. Meſse bitti, y od Meſnika na konczu Meſse blagoſzlov dobiti, pochelie polek ovoga navuka ſiveti, y blagoſzlov Boſi nad ſzobum zpoznavati, tak da vu malom vremenu bogat je poztal. Adda y oude zpoznavaiuſze iztinzke one Diſcipuluſseve rechi. *Qui Miſſam audit, proſperabitur in laboribus, in artificio.* Koi Meſsu poſzluſsa napreduval bude vu dellu, y vu meſtrie. Matth. c. 6. v. 33.

Joſche dve rechi oztaiumi zgora rechenoga vuchenoga Diſcipuluſsa za iztolnachiti, y jeſzu ove. *Et Dominus confortabit eum in corpore, & in anima.* G. Bog obiachiti hoche niega na telu, y na duſse, kade chuiem Sz. Gregura Papu govoriti. *Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium eſt contra omnia mundi pericula firmamentum.* Preſzveti Meſni Aldov je ſzuproti uſzem ovoga ſveta pogibelyam ſchit y obramba, koia iztina nemoreſze bolye poſzvedochiti, y potverditi nego z-peldami y hiſtoriami, koieh akoprem pune jeſzu knige, ja vendar ſzame dve zmed oztaleh koieſzem cſtel, kod prikladneſse k-czilyu govorenia moiega napervo donezti hochu, y ſnymi govorenie dokonchati, y naiperva nai bude ona, koiu nahagiam in Biblioteca Lohner od treh Terſczev. S. Gregorius loco ſupra citato.

Piſse adda Lohner glaſzoviti Piſzecz iz Tovaruſtva Jeſuſſevoga da letta 1570. pripetiloſzeie blizu Rima, da iz varaſſa Gubio posliſzu bili tri Terſczi na ſzeniem, koij opraviſſi terſtvo ſzvoie pri vechere pocheliſzuſze razgovariati kak drugi dan putuvali budu, od koieh dva jedne miſzli jeſzu bili, govorecſi daſzeie potreba zutra vu zoriu ztati y na put odpraviti, da za dneva budemo mogli domov doyti, treti paidas pochelie govoriti, bratia draga zutraie Sz. Nedelya potrebaie premiſzlitiſze zaradi Sz. Meſse, koiu, vi Biblio. Lohner y Sacri. n. 42.

 dobro

doбro znate daſzmo duſni poſzluſsati, y ako oude nebudemo pri nye, tak nebudemo nigder, ia ſzudim dabi bolye oude poſzluhnuti Sz. Meſſu, y malo kai zaloſiti, neg prez Sz. Maſſe na teſche domov poyti, ali ona dva niſzu hotela k-ovomu pametnemu tolnachu privoliti, y zato vu zoriu ztauſſiſze, y oztavivſi paidaſſa na poztelye odisliſzu putom ſzvoiem, on pako poboſni y Bogaboiechi nyhov paidas poſzluhnulie Sz. Meſsu, y po Meſse froſtuklyal jednomalo, y onako Boſiem blagoſzlovom od pravilſzeie na put, doiduchi do jednoga potoka, naſselie pri kraiu vnogo lyucztva, koieie ona dva neſzrechna niegova paidaſsa mertva kod merczine iz vode van ulеklo, pod koiemiſzeie mozt uderl, oni vu vodu opali, vu nye vtopili, blago, ſitek, y duſsu pogubili, preztraſsilſzeie, y Bogu je zahvalil da ſnymi ni iſsel, y tako ſzrechu ſzvoiu Sz. Meſse poſzluhnieniu, y blagoſzlovu od Meſnika prietomu je pripiſzal; Nut nili iztina kai Sz. Gregur je rekel da. *Miſſa contra omnia mundi pericula firmamentum.* Meſſa proti vſzem zveta ovoga pogibeliam obramba.

S. Antoni p. 2. Tit. 9. c. 10 paragr. 2.

Niti ona druga Pelda koiu Sz. Antonin Erſek Florentinzki od dveh mladenczev piſse, je menſega chuda, y zapametenia uredna, da naimre dogovorilaſzuſze bila vu vecher da drugi dan hote poyti na polye pticz lovit, jeden zmed nyh bilie pervo pri Sz. Meſſe kod poboſneſſi od drugoga, drugi pako za Meſſu nimaral, odidoſse adda zkupa van napolye, kade dobro dugo buduchi, y klatechiſze po polyu vu prepovedani Szvetek, nemiſzlechi on drugi na Sz. Meſſu, za koiugaie on poboſni tovarus niegov opominal, y nagovarial dabi isli nazad domov zaradi Sz. Meſse, koiu ni poſzluhnul buduchi Szvetek, ali kaiti bolyeſzumu pticze na miſzli bile y pri ſzerczu neg Sz. Meſſa, oſzmehavalſzeie iz tovaruſſa ſzvoga, alimuie ſzmeh preſzel, ar onizti chaſz pocheliſzuſze oblaki podigati, meſſati, burkati, germeti blizkati pocheloie vu nyh, y iz nyh zachulſzeie jeden glaſz ove dve rechi izgovariaiuchi, Vudriga vudri. Y taki zpuztilſzeie trezk iz neba, y vu onoga nepoboſnoga Mladencza vudril, koi vu Szvetek Sz. Meſſe ni

poſz-

poſzluhnul, niega onde do ſzmerti vmoril, ovu ztrahotu chuiuch y videchi drugi Mladenecz pochelie beſati domov, y zachulie glaſz iz neba kod pervich, Vudri vu niega, vudri, alſ neki drugi glaſz je odgovoril pervomu, nemoremga vudriti arie danaſz chul. *Et Verbum Caro Factum eſt.* Rech Meſzom je vuchiniena, toieto daie bil pri Sz. Meſſe on Mladenecz tia do koncza zadniega Evangeliuma. Iz koie pelde, y pripetchenia moguſzi peldu uzeti vſzi lovczi, jagari, terſczi, y oztali koij tak ludo y nemarno vech krat po Szvetkeh Sz. Meſſe zamugiuiu, hodechi po loveh y ſzenymeh, nemaraiuchiſze za Boſiu y Czirkvenu zapoved, koie jeſzu Szvetke ſzvetiti, y ſzvetech vu Czirkvu k-ſzlusbam Boſiem, a ne vu love, y na ſzenyme hoditi, ako nehte nad ſzobum kaſtig Boſieh zpoznati, kodſzuie zpoznali rechena dva terſcza, y on lovecz, y drugi neizbroieni kod ſzini nepokorni Sz. Matere Czirkve, koia zapoveda vſzaki Szvetek Sz. Meſſu poſzluſati konche jednu, y nyu od pochetka do koncza, ali konche od pochetka pervoga Evangeliuma, do koncza zadniega, to tulikaiſſe zapoveda Szpraviſche Agathenzko govorecſi. *Miſſas die Dominico ſacularibus totas audire ſpeciali ordine pracipimus; ita ut ſaltem ante benedictionem egredi non praſumat populus.* Meſſe dneve Nedelyne ſzveczkem lyudem czele poſzluſſati oſzebuinum zapovedium zapovedamo; tak da konche pred blagoſzlovom nebude ſzmelo iziti, y oditi lyucztvo od Czirkve, y Meſse. Concil Agatho c. Miſſas.

Ali ni dozta po Szvetkeh vu Czirkvu k-Sz. Maſſe hoditi, negoie vech k-tomu potrebno, koi hoche zapovedi Boſie y Czirkvene zadozta vuchiniti, ar vnogi hode vu Czirkvu, y vendar Sz. Meſſe nepoſzluſſaiu, kodſzu naipervi oni, koij po Czirkve ziake prodavaiu, po obrazeh zbrivaiu, z-drugemiſze razgovariaiu, y druge oſzmehavaiu, ogovariaiu, oſzuguiu; Jeſzu y drugi, koij na chiſzlo Boga mole, ali ſzami ſzebe nerazmeiu, ar Bog zna kudſze ſzvoium pametium klate, proti koiemſze tuſi G. Bog: *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè eſt à me.* Lyucztvo ovo z vuztmi mene huali, ſzercze pako nyhovo je dalko od mene, kodſzeie negda proti

ti

ſi Sidovom tuſil, y tako ovi obodvoij Sz. Meſſe nepoſzluſſaiu, niti zapovedi Czirkvene zadovolyno nechine, pacſe vecs zla neg dobra chine; Kai pako hochu recſi od oneh klateſev y pianczev, koij po Szvetkeh kadabi morali k-ſzlusbe Boſie, y naimre k-Sz. Maſse poyti, ondaſze klatare po oſtariah, po kerchmah, po kletah. ſerùch y pianchuiuch, kakſze budu mogli od greha ſzmertnoga izprichati? kak kaſtigam Boſiem vuyti? Kuliki Szvetki obſzluſavaiuſze chez leto po Czirkvah Boſieh z-Rimzkem vech krat proſcheniem? y kulikoie kerſchenikov koijſze niti za Szvetke, niti za Czirkve, niti za proſchenia Rimzka maraiu? od koiehſze more y ſzada Sz. Jeremias pravichno tuſiti, govorecſi. *Viæ ſion lugent, eò quòd non ſint, qui veniant ad ſolemnitatem.* Puti Sionzki plachuſze zato daga ni koibi doſsel na poboſnozt. Ja pako velim da puti k-Sz. Czirkvam plachuſze zbok nepoboſnozti kerſchanzke, buduchi malo malo kerſchenikov koijbi po nyh hodili, y oni koij hode, Bog zna kakovem nakaneniem hode.

Zklenuiem adda y nagovariam uſze Verne kershenike rechmi Sz. Auguſtina, z-koiemie on nagovarial lyucztvo ſzvoiega vremena. *In die Dominico nullus ſe à ſacrarum Miſſarum celebratione ſeparet, neque quis domi remaneat.* Vu dan Nedelyni naiſze nigdor od Sz. Meſseh doma nezaderſava, negoſze nai terſzi vſzaki polek vſze moguchnozti vſzaki Szvetek konche jednu Sz. Meſsu, y nyu czelu poſzluſati, vſve zkerbi, vſze poſzle na ztran oztavivſi, ar veli Chriſtus pri Sz. Matheu. *Quærite primum Regnum DEI, & omnia adjicienter vobis.* Iſchete naipervo Kralyevztvo nebezko, y oztala vam budu dana, imate czel tieden zkerbetiſze za telo, y blago, konche vu Szvetek zkerbeteſze za Boga, y za nebo, to pako chinili budete, kada budete zapovedi Boſie, y Czirkvene obderſavali, Szvetke doztoino ſzvetech, vu nyh k-ſzluſbe Boſie hodech, y Sz. Maſse poboſno poſzluſſaiuch. Amen.

S. Auguſtin.

OD

OD TRETIE BOSIE ZAPOVEDI
CHETERTA PRODEKA.

Niti ſzamo zderſavaniem od della, y hogeniem k-Sz. Maſsam, nego y poſzluſsaniem Sz. Prodik Szvetki Boſi ſzvetitiſze moraiu.

Beati qui audiunt Verbum DEI. Lucæ c. 11.
Blaſeni koij poſzluſsaiu Rech Boſiu.

V Szigdar je navada bila, kodie to vſzakomu dobro znano, da ne ſzamo med pametnemi lyudmi, nego tulikai y med nememi ztvarmi, otczi, y matere moraiuſze zkerbeti za hranu ſzvoiem mladem ſzinom, y kcheram: Ottecz Bog nebezki pak buduchi kod Ztvoritel Ottecz miloztiuni vſzeh ztvari, zato on ſzvoium Boſanzkum mudroztium zkerbiſze za hranu vſsem ſzvoiem ztvoreniam, kod on, koi odpiraiuch ruku ſzvoiu vſze ztvari blagoſzlovom napuniuie, kod od niega popeva Sz. Kraly David: *Oculi omnium in te ſperant Domine, & tu das illis eſcam in tempore.* Ochi vſzeh ztvari vu teſze uffaiu Gospone, y ti daies nym hranu, vu vremenu. Pſal. 144. v. 15.

Dvo-

Dvoium pako hranum nahagiam vu Sz. Pisſzmu daie hranil perve one ſzvoie negdasnie ſzine toieto, ono ztaro lyucztvo Iſraelzko potlakamieie po Moyſeſſu vuchinil izpelyati iz ſzuſanztva Faraona Kralya, pervo negieie zapelyal vu zemlyu obechanu; Jedna hrana bila je Manna, koiaie vu ſzebe zaderſavala uſzakoiachke fele ſzlazti, y ſmahe, koium Mannum czeleh 40. leth hranilie G. Bog ſzvoie lyucztvo vu puſchine; Druga hrana bilaie duhovna, toieto oni duſſeuni navuki koieie G. Bog nym po Moiſeſſu daval, y ovi bili jeſzu unogi, med koiemi takai bile jeſzu, Deſzetere Zapovedi, z-koium hranum onie hranil duſſe nyhove, dabie bil mogel pripelyati vu zemlyu dike nebezke: Ovo lyucztvo Izraelzko da znate N.N. zlamenuvaloie naſz ſzadasniega vremena kerſchenike; ar ako nye G. Bog oſzlobodilie od oblazti y ſzuſanztva Faraona Kralya, naſz je oſzlobodil zpod oblazti uraga peklenoga; akoie nyh hranil Mannum kruhom Angelzkem vu puſchine, naſz tulikai hrani vu puſchine ovoga ſzveta pervo neg naſz zapelya vu domovinu obechanu dike ſzvoie nebezke: Akoie nyh dvoie fele kruhom hranil, Mannum naimre y duhovnemi navuki; naſz tulikai dvoie fele kruhom hrani, materialzkem toieto, y Rechium Boſium, z-kruhom tela naſſa hrani koia do vremena moraiu terpeti; Rechium pako Boſium, toiezt duhounemi navuki hrani duſſicze naſſe za vuchinitie vekoma ſiveti y ſzobum kralyuvati vu dike ſzvoie, odkud Zvelichitel nas kadaie vu puſchine od vraga zkuſſavan bil, dabi naimre kamenie na kruh premenil, odgovorilmuie:
Matth. c. 4. v. 4. *Non in ſolo pane vivit homo, ſed in omni verbo, quod procedit de ore Dei.* Neſive ob ſzamom kruhom chlovek, nego vſzakum rechium koia izhagia iz vuzt Boſieh, rechi pako koie izhagiaiu iz vuzt Prodekatorzkeh kod nameztnikov Apoſtolzkeh jeſzu rechi Boſie, arie Kriſtus rekel Apoſtolom, y po nyh vſzem Prodekatorom govori: *Non enim vos eſtis, qui loquimini, ſed*
Ibid. c. 10. v. 20. *Spiritus, Patris veſtri, qui loquitur in vobis.* Nizte vi koij govorite, nego Duh Otcza vaſſega koi zvami govori; Zakai ato pravoie ſzudila Sz. Matti Czirkva, daie odluchila Prodekatore

koijbi

koijbi Rechium Bôſium, kod hranum duhonnum lyucztvo kerſchanzko hranili, y to oſzebuinem nachinom po Szvetkeh, kada lyucztvu prepoveda delati, y Szvetke ſzvetiti zapoveda: *Memento, ut diem Sabbati ſanctifices*, Szpomeniſze da Szvetke ſzvetis. *Non facies omne opus in eo*: Nikai nebudes poſzluval vu nyh, kai adda mora chiniti chlovek vu Szvetek, y kak Szvetke ſzvetiti? morebiti manguiuch, ſzpech, igraiuch, pianchuiuch, tanczaiuch, y vnoge druge grehe chinech? kod Bogbi dal dabi unogi y preunogi neſiveli, ah! ne, ne, neg po Szvetkeh kerſcheniki duſni jeſzu vu Sz. Czirkve k-ſzlusbe Boſie hoditi, vu nyh Sz. Meſſe y Rech Boſiu, toieto Sz. Prodeke poſzluſſati, y ovum hranum duhovnum Rechi Boſie, duſſicze ſzvoie krepiti, prez koie one moraiu poginuti, kod telo chlovechanzko prez hrane nemore ſivo obztati, zakaizato od duſnozti, y potreboche poſzluſſania Rechi Boſie bude ovo govorenie moie. Exodi c. 20. v. 10.

Razgovariaiuchiſze neki put Szin Boſi z-Vucheniki ſzvoiemi od zkrovnoztih Boſanzkeh, med oztalemi rechmi rekelie nym takai ove: *Beati oculi, qui vident, quæ vos videtis; & aures, quæ audiunt, quæ vos auditis: dico enim vobis, quòd multi Prophetæ & Reges cupierunt audire, quæ auditis, & non audierunt.* Blaſene ochi koie vide ona, koia vi vidite; y vuſſeſza koia chuiu ona, koia vi chuiete: ar vam govorim da vnogi Proroki y Kralyi ſeleliſzu videti y chuti koia vi vidite y chuiete, y niſzu chuli, ovo izto moreſze pravichno recſi od ſzadasniega vremena kerſchenikov, da naimre blaſene jeſzu nyhove ochi koie vide tuliko poboſneh Redovnikov, y mudreh Szpovednikov, kod tulikeh Nameztnikov Chriſtuſſeveh, y blaſena Vuſſeſza nyhova koia chuiu tuliko vucheneh Prodekatorov zkrovnozti Boſanzke nazveſchati, od prave vere y zapovedih Boſieh prodekuvati, ar kada nyh chuiu, ſzamoga G. Boga poſzluſſaiu, buduch da on ſzam ſnymi govori, y potverguie govorecſi: *Qui vos audit, me audit.* Koi vaſz poſzluſſa, mene poſzluſſa, ar Prodekatori jeſzu nameztniki y Poſzli od Chriſtuſſa poſzlani ſzvetu pokoru nazveſchat, Lucæ c. 10. v. 23. Lucæ c. 10. v. 16.

kodie Sz. Pavel Apoſt. negda ſzam od ſzebe y ſzvoieh tovaruſſev, kod y od Prodekatorov nyhoveh naſzlednikov govoril: *Pro Chriſto legatione fungimur, tamquam ipſo exhortante per nos.* Na mezto Chriſtuſſa naſſe poſzluvanie opraulyamo, kako dabi on znami govoril. Oh! dabi ſzada imali vnogi y prevnogi poganinzki Kralyi, Ceſzari, y narodi ovu ſzrechu od Boga y miloſchu, chuti naimre Prodekatore kod tulike Boſie Poſzle, prez vſzake dvoinozti vechbiſzeijh na veru obernulo, negſze greſnikov obracha na pokoru: y daie to prava iztina, poſzluſſaite N.N. kaiſzeje vu jednom latinzkom Varaſſu pripetilo, naimre da neko ureme hodechi neki Turchin mimo jedne Czirkve, vu koiuie vſze lyucztvo ſsetuvalo, za koiem lyucztvom poſſelie y on, zagledauſſi na prodekalnicze jednoga glaſzovitoga Prodekatora, koiegaie tia do koncza tak marlivo poſzluſſal, daſzeie lyucztvo chudilo, y po prodeke iziduchi Turchin zdrugem lyucztvom iz Czirkve, opitanie bil, kaimuſze vidi od one prodeke koiuie tak marlivo poſzluſſal? Odgovorilie ove rechi. Vira moia muhamedova, dabi one rechi povidane bile va Czarigradu, ali Babilonu, od deſzet illiadi, toieto, jezer Turak, ſezt illiadi obratilobiſze na viru kavurzku, toieto, kerſchanzku. Nut N.N. nili to ſpot y ſzramota naroda kerſchanzkoga? Boſe moy! y vſze dobro moie, kulikoſzi ti razpoſzlal tvoieh Poſzlov y Nameztnikov po ſzvetu, ter naimre po kerſchanztvu, koij po vſzeh Czirkvah tvoieh nazveſchaiuch zasganem ſzerczem Rech tvoiu Boſanzku, ali za kakovu haſzen? gdeſze kakovo poboljſanie vidi?

1. Corint. c. 5. v. 20.

Zakaizato kakſzeie goder Chriſtus onem dvem Varaſſem Koroczainu, y Betſaide grozil govorecſi: *Væ tibi Corozain, væ tibi Bethſaida: quia ſi in Tyro & Sidone facta fuiſſent virtutes, quæ facta ſunt in te, olim in cinere & cilicio pœnitentiam egiſſent.* Jay tebe Koroczain, jay tebe Bethſaida: ar dabi vu Tyru, y Sidonu vuchiniene bile krepozti, koieſzu vu tebe chiniene, negdabi ono lyucztvo vu pepelu y ciliczïumu bilo pokoru delalo. Tak rauno y ja, akoprem naimenſi zmed

Lucæ c. 10. v. 13.

Pro-

Prodekatorov kod Poſzlov y Nameztnikov Chriſtuſſeveh tebe govorin ò lyuczt vo Varaſſa N. koie po vſzeh Czirkvah imas tulike Prodekatore, koij tebe peldum y rechium vuchè kak moras vu tvoie vere ſzvete ſiveti, Boga lyubiti, niegove Sz. Zapovedi obderſavati, grehaſze habati y vu Sz. ztrahu niemu ſzluſiti, koij navuki dabi vu poganinzkeh varaſſeh povedani, y peldum pokazani bili, vnogi y preunogibiſze omekchali, na veru obernuli, y za grehe pokoru oſtru chinili, koiu vi nechinite, y zato vexi rachun budezte Bogu davali, y vexe prokleczt vo od poganinov zadobivali, toieto vexe muke peklenzke terpeti morali neg poganini: *Verumtamen Tyro & Sidoni remiſſius erit in judicio, quàm vobis.* Ar Tyru y Sidonu leglye bude na ſzudu nego vam. v. 24.

Odkud pako tulika neſzrecha naroda kerſchanzkoga? mogelbi oude rechi Sz. Paula napervo doneztı da naimre kerſchanztvo: *A veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur.* Kerſchanztvo velim ſzadasniega vremena od iztine Evangeliumzke, y pravichneh navukov Prodekatorzkeh vuſſeſza ſzvoia odvrachaiu, y fabulam ali pripoveztiam bolye veruiu neg Boſanzkem navukom: Ako hode, ali nehode prodik poſzluſſat, za fabulu vſze derſe kai Prodekatori govore: Ali y ove kerſchanzke hudobe ja jeden drugi zrok nahagiam, y je ov, da kaktigod telo chlovechanzko nemore prez hrane ſiveti telovne, tak ni duſſa nemore ſiveti vu pravichnozti y miloſche Boſie prez hrane hrana pako duſſeuna je Rech Boſia kod Sz. Gregur Papa govori: *Cibus mentis eſt ſermo Dei, & quaſi acceptus cibus ſtomacho languente rejicitur, quando auditus ſermo in ventre mentis non retinetur; ſed quisquis alimentum non retinet, hujus profectò vita deſperata eſt: æternæ igitur mortis periculum formidate.* Hrana pameti, illi duſſe, je Rech Boſia, y kakti prietu jeztvinu beteſen ſeludecz nazad pouracha, tak y rech Boſia vu raztreſſene pameti nezaderſavaſze, nego chez jedno vuho nuter chez drugo van; ali koi god ſeludecz jeztvine telovne, y koia god pamet hrane duhovne vu ſzebe nezaderſava, toga

2. Tim. c. 4. v. 4.

S. Gregor. hom. 15. in Evang.

takovoga sitek je zdvoien: Zakaizato N.N. chuvaitefze pogibeli szmerti vekovechne, koiavasz za szigurno chaka, ako hranu duhovnu dussiczam vassem zkratchuvali budete, toieto ako Sz. Prodik y duhovneh Prodekatorzkeh navukov poszlussali marlivo, nye na pameti y szerczu verno zadersavali, y polek nyh siveli nebudete? szmerti vekovechne nadeiatisze morate. Te pako takove mudri Origenes za neszpametnesse od izteh nemeh bestijh dersì, y prestimava govorecsi: *Omnia animalia cognoscunt proprios cibos, & appetunt eos: sed & inter homines ætas, valetudo, & habitudo corporis, diversa alimenta appetit, solus Christinnus anima cibos fastidit, & nauseat.* Vsze neme ztvari zpoznavaiu laztovite jeztvine, y z-apetitom nye sele; Kakti oroszlan, medved, vuk, selè jezti meszo, naimre chlovechanzko; Jelen, Kony, vol, selè jeszti travu, golub, gerlicza, vrabecz, kokossi selè zobati sitto, pache y med lyudmi polek vèrznozti sele szebe laztovitu hranu, kakti malyahna dechicza hlepe za mlekom, kad na dobu doidu selesze hraniti uszakoiachkemi jeztvinami od mesza, rib, y trauf, szladkemi y kiszelemi, pechenemi y kuhanemi, y vszaki seli, y terszisze polek moguchnozti seludczu szvomu vgoditi, szam szamehni kerschenik hranu dusse szvoie besi, y oduriava, y nyu gladom zbok pomankania rechi Bosie vmaria.

Origenes.

Nahagiaiusze takai vnogi kerscheniki, ali da bolye rechem henkari dussicz szvoieh, koij govore Ja jur znam kai Bog y Sz. Matti Czirkva vu nyhoveh Zapovedah prepovedaiu, znam damie jenkrat vmreti, po szmerti na szud Bosi doyti, y onde polek zaszlusenia ali vu nebo, ali vu pekel oszugienomu bitti, vsza ova znam y veruiem, kaimie adda potrebno vszaki Szvetek k-prodekam terczariti, y onde vreme gubiti; Razmeliszemte dobro ò nevernik mile dussicze tvoie, y odgovariamti na norzko y neszpametno govorenie tvoie, pitaiuch naipervo tebe, kaitisze vidi od ognia, koi akoprem je neznam kak velik y goruch, akosze k-nyemu nebude prilagalo dervf, kak dugo bude gorel? doklam bude imel kai sgati, nili istina? akomusze pako dervf neprilosi, neugaszneli?

neli? toie vſze pravo, y ia velim daie prava iztina. Takſze recſi mora od lampaſſa punoga olya, kak dugo bude gorel, y ſzvetil? nili iztina da doklam bude imel olya kai ſgati? akomuſze pako olya nebude prilevalo, neſcheli vgaſznuti? prez vſzake dvoinozti. Takſze recſi mora od jednoga verta, ali czvetniaka, koi akoſze danaſz oſznaſi, okopa, ſzemeniem napuni, koi akoſze nebude plel, y zaleval, ono ſzeme aliſze poſzuſſi, ali akoſze y vklie, pred travami razti nebude moglo, nego bude zaduſſeno, niti czvetia bude rodilo, ako velim po guztom nebude zalevano, y pleveno.

Rauno tak potrebnoie ſzuditi y govoriti od Duſſicz kerſchanzkeh, da naimre akoprem danaſz koia duſsa vſza gori vu lyubavi Boſie, akoliſze ovomu goruchemu ogniu nebude prilagalo dervſ Boſie naimre Rechi, y navukov duhouneh, on ogeny lyubavi moraſze na zkorom vgaſziti. Duſsa naſsa je on Vert danaſz oſznaſen od hudeh greſneh trauf, y poſzeian ſzemenom rechi Boſie toieto onemi duhovnemi navuki, kakti tulikem czveticm, koi vert duhovni akoliſze y kuliko zapuzti, nitiſze plel, ali zaleval nebude, one koprive grehov koie joſche iz ſzercza niſzu izkoreniene bile, hote zaduſſiti dobro ſzeme da ſzada nikakvoga rodilo nebude, jednum rechium da ochito recſem, on kerſchenik koi akoprem je neznam kak poboſen y Bogaboiech, pun ſzveteh dobroth, akoſze nemara za Sz. Prodeke, y duhovne navuke, do malo vremena vu poboſnozti, y dobrotah ſivel bude.

Drugoch odgovariam ovak da vſzaki chlovek naimre kerſcheni akoprem je neznam kak muder y vuchen, vendar imaſze joſche kai od drugeh vuchiti, y navuchiti, ar G. Bog zapoveda daſze lyudi od lyudih vuchè, y to potvergiuie naimudreſſi Kraly Salamon. *Audiens ſapiens, ſapientior erit.* Prov. 1. v. 5 Poſzluſsaiuch ſzpameten, ſzpametneſſi bude. Gdoie pak zmed vaſz, koij velite da vſza znate kai Prodekatori prodekuiu, ſzveteſſi od Davida Kralya? y vendar onie marlivo poſzluſsal Natana Proroka kadagaie karal za pregreske niegove. Gdoie zmed vaſz vexi Boſi priatel negie bil Moyſes?

z-koiemie vech krat govoril, y vendar ovic mirovno poszlusſal Tazta ſzvoga Madiana, od koiegaie oſtro karan bil. Komu zmed vaſz je nazveſcheno kada od ztrani Boſie bilo, daſzumu grehi oproſcheni, y molitve vuſzliſſane bile, kakti Corneliuſsu? y vendar ov izti Cornelius bilie od Boga poſzlan vu skolu k-Sz. Petru Apoſ. Ti pako ò nevolyni greſni kerſcheni chlovek, koi nitiſzi ſzvet kodie bil David; niti tak muder kodie bil Salamõ; niti tulik priatel Boſi kodie bil Moiſes; nititie kada ob7nanieno bilo oproſchenie grehov kakti Corneliuſsu, y vendar ti ſzmes recſi ali liztor pomiſzliti da tebe ni potreba Prodekatorov, niti nyhoveh navukov? Oh! toie jedno ochitno znamenie tvoie tverdokornozti, y nemarnozti za milu duſſiczu tvoiu, koia na zkorom bude morala poginuti, y ti ſnyum budes primoran na veke vu pekel poyti, buduchi iztina ono kai vſzi Sz. Otczi vuchè, da naipervo y naivexe znamenie je ako gdo zvelichen, ali zkvarien bude? ako naimre rad ali nerad Sz. Prodeke poſzluſsa? Kod na peldu.

Hochete N. N. poznati da koi chlovek je ſiv ali mertev, zdrav ali beteſen? pazete naipervo ako diſse, y z-kotrigi giblye? tak ſzudete daie ſiv: ako friško govori, pie, je, hodi? tak reczete daie zdrav: protiunem pako nachinom ako komai vuzta odpira, ako vſzaku jeztvinu oduriava, za vino nemara, niti na nogah ztati nemore? Oh! toie ochito zlamenie daie beteſen, ako pak nediſse nitiſze negiblye, zlamenie daie mertev. Rauno tak reczete od oneh koij redkokrat, ali pak nigdar k-Prodeke hode, da naimre ti takovi aliſzu vu pogibeli ſzmerti vekovechne, aliſzu jur mertvi y zapiſzani vu broiu prokleteh, ar ako Iztina vekovechna
Luca c. 11. v. 28. Szin Boſi je rekel. *Beati qui audiunt verbum DEI, & cuſtodiunt illud.* Blaſeni koij poſzluſſaiu rech Boſiu, y nyu oberſavaiu: Ako adda ove takove za blaſene preſtimava y imenuie? Tako od oneh koij rechi Boſie nepoſzluſſaiu kaiſze drugo more, y mora recſi nego daſzu ti takovi prokleti; poſzluhnemo Vuchenoga Didaka Stellu kai on od teh

tako-

takoveh szudi y govori. *Magnum* veli on *reprobationis signum est, nolle audire verbum DEI: Est ergo signum quod homo non sit à Deo, qui recusat audire verbum Dei.* Veliko zkvarnozti zlamenie je, nehoteti poszlussatiRechBosiu: Je adda znamenie da chlovek ni od Boga, koi nesche poszlussati Rech Bosiu, y to izto szam Szin Bosi potverguie pri Sz. Janussu, da kakie z-onem Sidovzkom lyucztvom govoril, tak takai szadasniemi kersche-niki govori, koijsze nemaraiu za Rech Bosiu. *Qui ex DEO est. Verba DEI audit; propterea vos non auditis, quia ex DEO non estis.* Koi od Boga je, rechi Bosiu poszlussa; zato pak vi neposzlussate, kaiti od Boga nizte; Ako pak ti takovi niszu od Boga, nitiBosi, tak ja morem recsi daszu od uraga, y urasi szini. Didac. Stella. Joan. c. 8. v. 47.

Naturaliste pissu od nature mladeh ovchicz illi janczev, da naimre imaiu *Cognitionem agnitivam.* Oszebuinu laztovitozt poznania, y zato Sz. Isidorus veli dasze zato janiecz diachkem jezikom zove *Agnus.* Kaiti zmed vszeh nemeh ztvari naivexe nagnenie naturalzko ima poznati szvoiu mater. *Agnus ab agnoscendo.* Kodsze to zpoznava da vu naivexem credu ovacz, vszaki janiecz pozna glasz matere szvo-ie, y knye teche, oztavivsi vsze druge na ztran; koie nature kozlichi nimaiu. N. N. selelbi dabi vszi janczi bili, a nieden kozlich, imamo vszi jednoga Otcza Boga nebezkoga, y mater jednu Sz. Czirkvu, koieh kod janczi dusni jeszmo poszlussati, ako selimo kod pravi szinki od nyh zpoznavani bitti, y od nyh branieni pred peklenzkemi nepriatel-mi ar Christus Szin Bosi veli. *Oves meæ vocem meam audiunt Et cognosco eas; Et sequuntur me.* Ovcze moie glasz moy poszlussaiu; y poznavam nye, y one naszleduiu mene, kai vecs? *Et ego vitam æternam do eis, & non rapiet quisquam de manu mea.* Ja nym fitek vekovechni daiem, nitijh gdo bude mogel zgrabiti iz ruk moieh. Oh! blasene zto jezero krat te takove ovchicze Bosie, koie rade poszlussaiu glasz Bosi, ar na szudni dan. *Statuet oves quidem à dextris suis, hoedos autem à sinistris.* Poztaviti hoche ovcze na desznicz szvoiu, Matth. c. 25. v. 33.

ſzvoiu; kozliche pako na levu, Ovchicze ſzobum vu nebo hoche odpelyati; kozliche pako z-vragmi vu pekel pretirati. Szada N. N. nai vſzakí ſzam ſzebe ſzùdi budeli na deſzno, ali na levo, poideli vu nebo, ali vu pekel? y to naileglye zpoznati more iz toga ako rad ali nerad Rech Boſiu poſzluſsa, y zkupa ono kai chuie obderſava, ar ni dozta poſzluſſati, negoie k-tomu potrebno y obderſavati, ako ſeleiemo blaſeni poztati, ar veli Chriſtus: *Beati qui audiunt verbum DEI, & cuſtodiunt illud.* Blaſeni koij poſzluſſaiu Rech Boſiu, y nyu obderſavaiu, odkuda oni koij po Szvetkeh hode vu Czirkvu k-Prodekam, ali nepaze na Prodekatora kai govori, y kak vuchi, nego pod prodekum ali dremlyu, aliſze zkem razgovariaiu, ali na ſzvoie terſtvo, y gozpodarztvo miſzle, ti takovi blaſenztva zadobiti nehte, kod ni oni koij marlivo poſzluſsaiu prodeku, ali vendar polek navukov neſivu, ar veli Sz. Jakop Apoſ. *Si quis auditor eſt verbi & non factor, hic comparabitur viro conſideranti vultum nativitatis ſuæ in ſpeculo.* Ako gdo poſzluſſitel je Rechi Boſie, a nechini pako niti neſive polek nye, bude priſzpodoblyen chloveku premislyavaiuchemu obraz ſzvoy vu zerczalu, ar on koiſze vu zerczalu gledi kokovie na obrazu, doklam gledi vu zerczallo zna kakovie, berſeliſze od zerczalla odverne, zabi ſzam naſze kakovie, zakaizato opomina Sz. Jakop *Eſtote factores verbi, & non auditores tantum.* Izpuinuite Rech Boſiu, a nepoſzluſſaite liztor.

Jacobi c. 1. v. 23.

Takovie bil on greſnik od koiega cſtem vu velikom zerczallu Peldih kogaie videl on Bogaboiechi Puſchenik imenom Paulus Simplex Sz. Antona Opata Vuchenik, koi imelie od Boga tu miloſchu daie poznaval vſzakoga chloveka nuternia, y ztalis vu kakovomſze nahagia; jenkrat iduchi lyucztvo vu Czirkvu k-Sz. Prodeke, pred Czirkvenemi vrati je ztal, gledal, y premislyaval vſze vu Czirkvu iduche, y videlie kak vexi del lyudi isloie od Angelov zprevagianeh, ali med nymi zagledal je takai jednoga greſnika imaiuchega na noſzu jednu veliku kariku, y dva lancza, koieſzu derſali

dva

dva vraga vu rukah, jeden na jednu, drugi na drugu ztran onoga grefnika natefuch, y nazad od Czirkve vlekuch, za nym pako od dalka iſſelie niegov Angel Chuvar veſz tuſen y ſaloztem; Nad ovem vigeniem raſaloztilſzeie takai on Puſchenik, y iſſelie za nym vu czirkvu, kade zaſgano molilie G. Boga za onoga greſnika dabimuſze ſzmiluval, dabiſze zpoznal, y zpokoril za grehe ſzvoie, y po molitve iſſelie gledat onoga greſnika vu kakovom ztaliſſu nahagiaſze, y zagledalga je prez karike, prez lanczev, y prez vragov, Angela niegovoga Chuvara veſzeloga polek niega ztoiechega, za prodekum iziduchi van iz Czirkve, y onoga chloveka zazvalie na ztran, proſzechiga dabimu povedal, kaiſzeie navuchil na Prodeke, y kai pod prodekum je chinil? Odgovorilmuie chulſzem prodekuvati od velikoga miloſzerdia Boſiega, koie je tuliko, da dabi chlovek neznam kak velike grehe vuchinil, akoſze za nye poſaluie y zpokori, oproſchenie dobì, *Si fuerint peccata veſtra ut coccinum, dealbabuntur ſicut nix.* Rekelie Prodekator Ako budu grehi vaſſi cherni kakti okſtan, hoteſze obeleti kakti ſzneg, koie rechi opekleſzume k-ſzerczu, y obechalſzem Bogu moiemu daſze hochu iz grehov moieh zpokoriti, ſzpovedati, y pobolſati, buduchi G. Bog tak miloztiven: Ovo razumeuſi Puſchenik pochelie pak on niemu povedati ſzvoie pred prodekum, y za prodekum vigienie, kak naimre iſſelie vu Czirkvu zavuzdan, od vragov pelyan, y kod vuglen veſz chern; iz Czirkve pako veſz bel kod ſzneg od ſzvoga Angela Chuvara zprevagian, kai tem bolye je genulo onoga greſnika na pokoru, koiuie tia do ſzmerti oſtru chinil za grehe ſzvoie, y ſzveto Bogu ſzluſech, ſzrechno je preminul. *Beati ergo qui audiunt Verbum DEI, & cuſtodiunt illud.* Blaſeni adda koij poſzluſſaiu Rech Boſiu, y nyu obderſavaiu, razmete kerſcheniki kai je to? da naimre ne oni koij poſzluſsaiu, nego koij y obderſavaiu ono kai chuiui; ar kakti goder ni za dozta k-ſitku chlovechanzkomu telounomu da gdo ima dozta ſitka vſzakoiachkoga y penez; negoie potrebno daſzi on ſitek chinì

S zem-

zemlyeti, kruha zpechi, y niega jezti, za peneze pak daſzi kupi meſza, rib, ali kai drugoga, koia potrebno je daſzi chinì zkuhati, zpechi, y onem daſze hrani: Tak rauno velim ja da ni dozta ako gdo dozta Prodik poſzluſsa, negoie potreba obderſavati ono kaiſze chuie, polek Prodekatorzkeh navukov daſze terſzi ſiveti, koi hoche blaſen bitti. Nai takai gdo ima pred ſzobum uſzakoiachkeh jeztvin, y pitvine, akoſze nebude hotel ſnymi hraniti od glada bude moral poginuti y umreti: Tak y on koi poſzluſsa vſzakoiachke prodeke, ako polek oneh navukov Prodekatorzkeh nebube ſivel, ſzmertium vekovechnum poginuti mora. Kodie poginul on Mus od koiega cſtem in Prato fiorito, y Jacobus de Vitriaco piſſe.

Jacobus de Vitri. ſerm. 190.

Daie naimre bil nekoi Mus unogem grehom podan, hodilie vendar rad Rech Boſiu poſzluſſat, ali kadaie chul Prodekatore krichati, y karati chez one grehe koiem onie bil podan y podverſen, niſzi puztil k-ſzerczu nyhova karania y navuke, negdaie pochel kai drugo pod prodekum miſzliti, negdaie iziſſel van iz Czirkve, tako on vech y vech krat chinechi doklamie od vraga zaſzleplyen bil, da vech niti k-Prodekam ni hotel hoditi, za nechuti kai takvoga kaibi duſſe niegove na hranu y ſitek vekovechni moglo haſzneti, nego pache dabi tem ſzlobodneie mogel greſſiti, kodie y chinil tia do ſzmerti, y tako ſivuch za Boga, y za duſſu nemilzlech prez ſzpovedi y pokore je umerl, y neſzrechnu ſzvoiu duſſu vu pekel poſzlal, kodie to ſzam Chriſtus Szin Boſi za vekovechni ſzpomenek, y navuk uſzemu ſzvetu ochituval, ar drugi dan po ſzmerti onoga greſnika buduchi mertvo telo niegovo na pokop vu Czirkvu doneſſeno, y pred Meſſum pocheuſi Plebanus z-drugemi Popi Officium mertvechki za duſsu niegovu popevati, Razpelo koieie na ſzredi Czirkve ztalo od tergnuloie ſzvoie obodve ruke od kriſa, y ſnymi zatiſznuloſzie vuſseſza krichechi: *Non audiam, non audiam.* Neſchu chuti, neſchu chuti: kai Redouniki y vſze lyucztvo chuiuchi y videchi, preztraſſiliſzuſze, neznaiuchi kaibi ovo

veli-

veliko chudo zlamennvati moglo, zato od Plebanusfa nagovorieni poklekoffe vszi pred ono Razpelo, molilisźu Razpetoga Odkupitela dabijm obznanil zrok onoga prechudnoga pripetchenia, y dobilisźu miloſchu, daijmie Razpeti Chriſtus odgovoril ove rechi. Ov za koiega duffu vi jezte pocheli moliti, ja molybe y molitvih vaſseh neſchu chuti niti poszluffati, pokeh dob daie on gladom duſsu szvoiu pogubil, nehotechi nyu hraniti, y krepiti hranum Rechi Boſie, nemaraiuchisze za Sz. Prodeke, y hotoncze nehotechi hoditi k-nym za poszluffat duhouneh navukov, polek koieh bilbi mogel ſiveti, y duffu szvoiu zvelichiti, koiuszu jur uragi vu pekel odneszli, to chuiuchi Popi y lyucztvo, onu merczinu greſnu izneszliszu van iz Czirkve kod neurednu vu Sz. meztu pok imati, nego na gnoiu jeszuiu zakopali. Oh! kak pravo adda pravo mudri Markanczius je rekel. *Qui non vult Ecclesiæ januam intrare humiliatus, necesse est ei, ut januam inferni intret coactus.* Koi ni hotel chez Czirkvena vrata hoditi nuter ponizen, potrebaie da chez peklenzka ide vu pekel priszilyen: toieto hotelie recſi on mudri chlovek da vszaki kerſchenik koi nerad hodi vu Sz. Czirkvu, naimre po Szvetkeh Boſieh k-szlusbe Boſie kod naimre k-Sz. Maſſam y Prodekam, potreba je da ov takov iz Boga y duſse szvoie zpozablyeni chlovek bude moral poyti vu muke peklenzke vekovechne. Jacob. Marcan.

Vu koie ako y vi N. N. neſchete zaiti, Rech Boſia naivam tak dobro na Szerczu bude kakti y Sz. Meſſa, za poszluffati naimre vszaki Szverek polek vsze moguchnozti jednu y drugu, ar imate znati da Rech Boſia je kakti jedē goruchi lampas koi szveti hodechem po tmiczah da kam nezablyude od pravoga puta zvelichenia, kod Sz. Kraly David je govoril. *Lucerna pedibus meis verbum tuum.* Lampas nogam moiem rech tvoia: da anda vnogi hode po tmiczah oneh vszakoiachkeh grehov, kakvoie chudo, y da vnogi zablyuguiu od pravoga puta vu nebo pelyaiuchega, ter prepadaiu vsze naglauczè vu glubinu muk peklenzkeh, gdoſe tomu kriv nego vszaki szam szebe, kaitisze nemara za lampas goruchi Rechi Boſie, kaiti velim k-Sz. Prodekam hoditi neſche, y zato tem takovem rechisze more *Perditio tua ex te.* Pogublyenie tvoie iz tebe, Amen. Psal. 118.

 OD

OD CHETERTE BOSIE ZAPOVEDI

Kulika, y kakova dusnozt Dechinzka proti Roditelom szvoiem zadersavasze vu ove Cheterte Bosie Zapovedi.

Honora Patrem tuum, & Matrem tuam. Exod. c. 20. v. 12.

Postui Otcza tvoga, y Mater tvoiu.

Urie vszem y vszakomu dobro znano, kod y od mene na pochetku govorienia moicga od Deszetereh Bosieh Zapovedi povedano, ono kaisze vu Sz. Piszma Knigah Deuteronomia vu chetertom delu zapiszano nahagia; kak naimre G. Bog daiuchi po Moisessu szvoiem, Lyucztvu Izraelzkomu Deszetere Zapovedi, nyeie na dveh iz kamena tablah napiszal: *Scripsit in duabus tabulis lapideis.* Piszalie na dveh tablah kameniteh, ali zakai tak male zapovedi hotelie G. Bog na dveh tablah piszati, koiebi lahko bil mogel na jedne szame table zapiszati, hotelbi morebiti gdo od mene zrok tomu znati, y mene opitati? koiemu ja odgovariam, da naimre

Deut. c. 4. v. 13.

zato,

zato, kaiti perve tri zapovedi dotichuſze ſzamoga G. Boga;
oztale pako druge dotichuſze chloveka, y megy ovemi oz-
talemi zapovedmi naipervuie poztavil ovu, da Decza moraiu
poſtuvati Roditele ſzvoie: *Honora patrem tuum, & matrem tu-
am.* Lyubi otcza tvoiega, y mater tvoiu. Ar y Sz. Thomas
veli: *Tibi ſunt parentes, primo honorandi loco.* Toieto hoche
recſi, ò Szin! ò Kchi! tvoia duſnozt je pod Bogom naiper-
vich lyubiti, y poſtuvati Roditele tvoie: *Conveniens enim erat* S. Thom. 2.
poſt præcepta, quibus in DEUM ordinamur, dari hominibus præ- 2. q. 122.
ceptum de honore Parentum, qui noſtri poſt Deum particulare prin- a. 5.
cipium ſunt. Priztoialoſzeie y doztoialo da za zapovedmi,
koieſze G. Boga dotichu, naipervaſze ona poztavi zapoved,
koiaſze dotiche poſtenia Roditelov, kod naſſeh naiperveh
pod Bogom pochetnikov. Niti ſzamo Sz. Navuchiteli ovu
Chetertu Boſiu Zapoved ſzude y govore daie uredna y doz-
toina pervoga mezta za tremi pervemi, nego tulikai y izti
ſzlepi Poganini, na unogo derſe y preſtimauaiu ovu Boſiu
Zapoved, ako rauno neznaiu daie od Boga dana, zmegy
koieh on ztari Filoſofus Soffocles priſzpodablyaiuch Rodi-
tele Bogom, govori: *Lex jubet parentibus honores, æquales præ-* Soffocles.
ſtare Divinis. Zapoved zapoveda Roditelom chazti jednake
izkazuvati, kakti Bogom, y imelie zrok tak ſzuditi, y go-
voriti, ar chlovek ima telo od Roditelov, Duſſu pako od
Boga, y tako chlovek ima nekai Boſanzkoga vu ſzebe, ar
Duſſu od ſzamoga G. Boga vu telo ſzvoie poztaulyenu, zbok
koie duſſe kodſzmo G. Bogu duſni zahvalni bitti: Tak tuli-
kai duſni jeſzmo zahvalni bitti Roditelom naſſem zbok tela
koieſzunam oni dali, ovu pako duſnozt koiuſzmo naivecs
pod Bogom duſni Roditelom naſſem, naipervich moramo z-
chaztium y poſteniem izkazati, kodnam to ſzam G. Bog za-
poveda: *Honora Patrem, & Matrem.* Poſtui Otcza y Mater,
polek izkazania chazti y poſtenia Roditelom potrebnaie lyu-
bav, pokornozt, y vu potreboche pomoch, kai vſze vu
ovoi Prodike obilneie izkazati kanim, y hochu.

Akoprem V. G. Bog Ztvoritel vſzeh ztvari, dalie na

oneh zgora imenuvaneh kameniteh tablah zapoved vszem szinom y kcheram naroda chlovechanzkoga, kak moraiu Roditele szvoie chaztiti, y postuvati, obechaiuchi dugo sivulyenie, blagoszlov vu blagu, y odvetku: *Honora Patrem, & Matrem, ut sis longævus super terram.* Postui Otcza y Mater da budes dugo sivel na zemlye. Duh pako Sz. po mudrom Syraku ovak lepo vuchi Deczu kak, y zakai moraiu

Eccles. c. 3. v. 9. & 10. postuvati Roditele szvoie: *In opere, & sermone, ac omni patientia honora Patrem tuum, ut superveniat tibi benedictio.* Vu chineniu y govoreniu, vszum terpliunoztium postui Otcza tvoga, da zverhu tebe doide blagoszlov, y malo nise vu 7. de-

Idem c. 7. v. 29. lu opomina Duh Sz. vszako dete: *In toto corde tuo honora Patrem tuum, & gemitus Matris tuæ non obliviscaris. Memento, quoniam nisi per illos, natus non fuisses.* Iz vszega szercza tvoga, lyubi Otcza tvoga, y zdihavania Matere tvoie nepozabi. Ar szpomenisze da dabi nyh nebilo, y ti nebi bil rogien. *Memento.* Szpomenisze, kulike omilavicze tvoia mati je preterpela kadateie zanoszila, kak marlivu zkerb na te je imela kadateie noszila dabite nezgubila, ali telu nenaskodela. *Memento.* Szpomenisze, kulikum teskochum ona je tebe vu szvoie vutrobe noszila, kulikum bolyum y mukum ona je tebe na szvet rodila. *Memento.* Szpomenisze, kak milo ona je tebe doila, vu plenicze obviala, kupala, sznasila, y zibala, kulike nochi je ona zbok tebe zkoznuvala. Oh! *Memento, memento.* Szpomenisze szpomeni iz oneh velikeh zkerbih y trndov, koieie ona na te imela, pervo negoteie, jezti, hoditi, y govoriti navuchila, doklamteie na noge poztavila y chloveka vuchinila. Takie y ztaracz Tobias pred szmertium szvoium opominal y vuchil szinka szvoga, govorecsimu: *Ho-*

Tobiæ c. 4. v. 3. *norem habebis Matri tuæ, omnibus diebus vitæ ejus; Memor enim esse debes, quæ, & quanta pericula passa sit propter te, in utero suo.* Postuval budes Mater tvoiu, vsze dni sitka nienoga; szpominaiuchisze iz pogibelih koieie ona terpela, y nevoly koieie imela noszechi tebe vu vutrobe szvoie.

Akoprem, rekelszem malo pervo, Ztvoritel nas Otecz

Bog

Bog nebczki dalnamie po Mosiessu na Tablah napiszane Zapovedi szvoie, polek koieh znalibi y morali siveti, vendar to niemu ni zadozta bilo, negoie hotel on jedinorogienoga Szinka szvoga na szvet poszlati, naturu chlovechanzku vu prechizte Vutrobe MARIE Dev. nasze uzeti, y od nye roditisze, dabi on z-peldum pokazal, y Adamov odvetek navuchil kak Decza moraiu Roditele szvoie poštuvati, lyubiti, nym pokorni bitti, y za nyhsze zkerbeti, koi akoprem pravi Bog vu chlovechanzke nature buduchi, hotelie vendar szvoiem ztarciem Josefu, y MARIE podlosen bitti, kod od niega Sz. Lukach Evang. szvedochi. *Et erat subditus illis.* Luce c. 2. v. 51.
Y bilie podlosen nym: Ali zakaiszeie zmosnozt Bosanzka natuliko ponizila, daszeie hotela odvetku Adamovomu, y ztvorieniu szvoiemu podlositi, kodszu bili Josef, y MARIA? jeda morebiti zbok velike nyhove szvetozti, za pokazati szvetu kulikosze vu nebu preštimavaiu dobrote szveteh y pobosneh na zemlye sivucheh lyudi? Ne. Jeda morebiti zato, kaiti Josef y MARIA iz viszokoga Kralya Davida pokolenia jeszu dosli? Ne, ne, nego szamo zato, kaitiszu oni niegovi Ztarei bili, kaiti velim MARIA akopremgaie zverhunaturalzkem nachinon od Duha Sz. priela, zanoszila, y rodila, kakti prava vendar niegova Mati jega 9. meszecz vu szvoie prechizte Divoiachke vutrobe noszila, rodila, doila, y odkoila Sz. Josef pako kakti Zaruchnik MARIE Dev. vu odkoieniu, y ozkerblyeniu uszu Otchinzku lyubav proti niemu izkazausi, tem nachinom ime Otcza, Szina Bosiega jeszi zaszlusil, kodgaie imenuvala MARIA Dev. k-Szinku szvomu govorecsi. *Fili, quid fecisti nobis sic, ecce Pater tuus, & ego dolentes quærebamus te.* Kadaszuga vu Jerusalemu bili pogubili, y vu Czirkve megy Doctormi nasli bili; Szinko zakaiszinam tak vuchinil; Nut Otecz tvoy Josef, y ja velikum saloztum jeszmote izkali: Kademisze napervo poztaulya Sz. Ambros zverhu ovoga pripechenia govorecsi. *Honorabat igitur Joseph, & MARIAM Christus, non naturæ debito, sed pietatis officio.* S. Ambros. l. 8. in Luc. c. 18.
Poštuvalie adda Josefa y MARIV Christus, ne iz na-

naturalzke duſnozti, nego iz Lyubavi koiuie on kakti Bog proti nym imel. *Et erat ſubditus illis.* Y bilie podloſen nym, gdo, komu? Bog chloveku, Ztvoritel ztvoreniu, Chriſtus JESUS, MARIE y Joſéfu, kai Sz. Bernard premislyavaiuch, obrachaſze k-ſzadaſnieh vremen Szinom, y kcheram, ovak
S. Bern. Ab. hom. 1. vſzakomu govorecſi. *Diſce & tu, quid parentibus tuis debeas; diſce ò homo obedire, diſce terra te ſubdere, diſce pulvis obtemperare.* Vuchiſze y ti, ò Szin, y kchi, kaiſzi Roditelom tvoiem duſen; Vuchiſze ò Chlovek pokoren bitti, vuchiſze zemlya podloſiti, vuchiſze prah zapovedi izpuniavati.

Hodmo vu Sz. Piſzmo, kade vu tretich knigah Kralyeuzkeh naiti hochemo lepu kruto peldu za navuk vſzem ſzinom kak Matere ſzvoie chaztiti moraiu, kak naimre poiduchi jenkrat Bethſabea pred ſzina ſzvoga Kralya Salamona, jedne male miloſche proſzit, y kadabi Kraly vu tronuſſu ſzvoiem ſzedechi, y z-Tolnachniki ſzvoiemi tolnach chinechi
3. Reg. c. 2. v. 19. zagledal bil Mater ſzvoiu proti ſzebe iduchu: *Surrexit Rex in occurſum ejus, adoravitque eam.* Ztalſzeie gore Kraly iz tronuſſa ſzvoga, poſſelie naproti Matere ſzvoie, koie nizko pokloniuſſiſze, vuchinilie ztolecz za nyu donezti, *poſitúsque eſt tronus matri ejus, quæ ſedit ad dexteram ejus.* Koiuie na deſzniczu ſzvoiu vuchinil ſzezti, koia pochelamuie govoriti: *Petitionem unam parvulam ego deprecor à te;* Jednu maliahnu proſniu imam pri tebe ò Kraly, kai razumeuſi Salamon iz
v. 20. vuzt matere ſzvoie, taki odgovorilie nye: *Pete mater, neque enim fas eſt, ut avertam faciem tuam.* Proſzi Matti ar ni vredno, ni doztoino, dabi ja tebe kai zkratil. Oh! kak lep, y vekovechnoga ſzpomenka vreden odgovor je ov jednoga ſzina proti matere ſzvoie, koi pervo negie proſniu materinu chul ali razmel, obechalieie izpunitiu: Jezte chuli, razmelli, y vpamet dobro vzeli ò ſzini chlovechanzki chazt y poſtenie, koieie naizmoſneſſi, y naimudreſſi zmeg vſzega ſzveta lyudmi Kraly Salamon proti matere ſzvoie izkazal? kakſze pako vi zponaſſate z-Roditelmi vaſſemi? Nechuieteli kaivam Sz. Bernard krichì govorecſi: *Tenentur filij parentes*

reve-

revereri, ſcilicet aſſurgendo, obtemperando, & ſimila faciendo. S. Bern. Ab. T. 1. ter. 4. poſt. Dom. 1. quad.
Duſni jeſzu ſzini Roditele ſzvoie chaztiti, ztoiechi naimre pred nymi, izpuniavaiuchi zapovedi nyhove, y ovem ſzpodobna chinecchi: Szadaſnie pako vreme, kak ſzini navuke ſzveteh Navuchitelov izpuniuiu? kak Chriſtuſſa Szina Boſiega peldu naſzleduiu? koi Joſefu y MARIE bilie podloſen y pokoren od narogenia ſzvoga: *Erat ſubditus illis.* Natuliko, da kaiſzu god iz niega hoteli chiniti, y od niega imeti, onie nym vu vſzem y vſzigdar pokoren bil, y podloſen; Akoliſzu nyemu Joſef, ali MARIA rekli, Szinko hodi ſzimo podaimi, ali derſimi ovo, doſſelie, podalie, derſalie; akomuie recheno bilo poi tamo, doneſzimi, ali vuchini ono, poſſelie, doneſzelie, vuchinilie, y to vſze pokorno, ponizno, veſzelo, prez vſzakoga izprichavania, omuhavania, mermrania, ali merzkoga na nyh gledania, prez vſzake naimenſe neterplivnozti, vnogo menie ſzerditozti; kodſze ſzadaſnega uremena ſzini y kchere ſzvoiemi Roditelmi zponaſſaiu, daie ztrahota miſzliti, a unogo vexa chuti, ali gledati. Nemaraiuchiſze za Sz. Paula Apoſt. rechi. *Filii obedite Parentibus per omnia.* Decza pokorna budete Roditelom vu vſzem, nitiſze maraiu za zapoved Tridentinzkoga Katekiſmuſsa. *Ut Parentibus filii honorem habeant, ut pareant, ut obſequantur.* Da ſzini Otcze ſzvoie chazte, daſzuim pokorni, daijm ſzluſe, dvore, y nyh pomaſu: Ali vſzi takovi nepokorni y nezahualni ſzini y kchere, nai dobro zapamete rechi Duha Sz. zkoiemiſze nym grozi, y jeſzu ove. *Qui affligit Patrem, & fugat Matrem, ignominioſus eſt, & infelix.* Koi ſalozti Otcza, y pregania Mater, obſanien bude y neſzrechen, koiu iztinu potverditi hochu jednem chudnem pripecheniem, koie izpiſzuie jeden novi, noveh Pripecheny Piſzecz. Cathec. Trid. lib. 3. de 4. praec. Decal. Prov. c. 19. v. 26.

Da naimre Letta 1552. na jedenaizti dan Septembra pripetiloſzeie jednomu malovrednomu, y nezahvalnomu ſzinu koi ſzvomu Otczu dozta tuge y ſalozti je zaudaval, kakti on koi za ochine rechi ni maral, koiemu jenkrat zapove-

 dauſi

dauſi Otecz nekoi poſzel opraviti, y gruztechimuſze Otchinzku volyu y zapoved izpuniti, chiniliſzeie gluhoga kako dabi nechul kai Otecz govori, nitiſzeie iz mezta genuti hotel, zbok cheſza raſzerdiuſſiſze Otecz rekelmuie iz one ſzerditozti, Nedaitiſzę G. Bog nigdar iz toga mezta genuti, kad za rechi nemaras, y ova kletva bilaie od Boga poſzluhniena y potvergiena, ar Dechak na onom meztu je tak ztalen obztal, da niti ſzam, niti nikakvum chlovechanzkum jakoztium ali meſtrium, niſze mogel iz onoga mezta genuti, dan y noch na nogah je ztal z-nezgovornum mukum ſzvoium, niti ſzezti, niti obernuti niſze mogel, ar veſz dreven, drugach ſiv y zdrav na ſzerczu, kruto malo jeduch, menie piuchi, nikai neſzpech vu 3. letah veſz je zeſzehnul, y to G. Bog je prepuztil niemu za kaſtigu, druge pako decze za peldu, koiuſzu iz dalkeh orſzagov Roditeli vodili gledat, daſze navuche kak G. Bog nepokornozt Deczè kaſtiguie: Roditeli y drugi lyudi ſzmiluiuchiſze nad onem nevolynakom, koiemu nemoguchi nikakvemi uracſtvi pomocſi, pocheliſzuſze za niega G. Bogu moliti, y unoge zagovore chiniti, ali za malu haſzen, ar G. Bog gledechi na onoga Dechaka neduſnozt, toieto da drugoga od one nepokornozti vexega greha ni imel nad ſzobum, zato dopuztilmuie jakozt daie mogel ſzedeti na onom meztu, y onak ſzedech ali ztoiech druga chetiri leta moralie onde obſanozt, y pokoru za ſzvoi greh nepokornozti chiniti, vuchechi peldum y rechmi drugu Deczu koiuſzu Roditeli k-nyemu vodili, kak G. Bog kaſtiga nepokornu y nezahvalnu Deczu proti Roditelom ſzvoiem, y buduchi od lyudi izpitavan kakſzi chuti? Odgovar ſalie, ſivem do volye Boſie vu ove pokore koiumie za nepokornozt moiu poſzlal, z-tverdnem uffaniem vu miloſzerdnozt Boſiu, dami moy greh oprozti, y nakonczu ſzedmoga leta poſzlalmuie ſzmert, koi z-velikem zkruſſeniem ſzercza pred unoſinum lyucztva onde ztoiechega batreven od Szpovednika veſzelo y ſzrechno Duſſu ſzvoiu je zpuztil, y G. Bog na znamenie oproſchenia greha niegovoga puztilie ono mert-

vo

vo telo iz mezta odmeknuti prez vszake pachke, y teskoche, koie kerschanzkem nachinom jepokopano bilo. Iz koie Pelde naiszi Decza peldu uzemu, ako nehte kastige Bosie nad szobum zpoznati, kodszuie unoga y neizbroiena decza, vremenitne y vekovechne, na telu y dusse zpoznala, od koieh, pune jeszu knige peldih, kai y Sz. Piszmom poszvedochitisze more, naimre vu Kamu Szinu Noiessevom, koi videchi pianoga Otcza szvoga, ospotavalszeie, y oszmehaval iz niega, bilie proklet od niega. *Maledictus Chanaam, servus servorum erit fratribus suis.* Proklet Kanaan, szluga szlug bude bratie szvoie. Preganialie y Absolon Otcza szvoga Davida, y bilie od Boga kastigan, da besechi pred neprijatelmi pod jednem hraztom, y zamotaussimusze laszi na szvers raztovu onde neizrechno obessen, y kopiem preboden mertev je oztal. Takovu kastigu zpoznalie nad szobum Abimelek potlamie na trucz Otczu szvomu zatukel y pomoril 70. Brattov szvoieh, daie y on bil umorien. *Reddidit DEUS malum, quod fecerat Abimelec contra Patrem suum.* Povernulie G. Bog zlo, koieie vuchinil bil Abimelek proti Otczu szvomu. Takovu kastigu zpoznalaszu dva szina ztarcza Heli, Ofni naimre y Finees, od koieh kadabi ztaracz Otecz bil chul kakov oni spot chinè vszemu Izräelu, y kakszu szpavali z lyuczkemi sennami, onie nye karal, ali za karanie nyegovo niszu marali, y zato G. Bog nieie naglum szmertium kastigal.

Gen. 9. v. 25.

2. Reg. c. 18. v. 9.

Judic. c. 9. v. 56.

1. Reg. c. 2. v. 24. & 3. 4.

Nai poszvedochi to y ona historia koiu cstem *In libero Apum.* Kak naimre vu Franczuzkom orszagu je bil jeden Mladenecz, koi szvoium hudobum, nepokornoztium, nezahvalnoztium, y nemiloszerdnoztium pervo vremena szpravilie pod zemlyu Roditele szvoie, ar ne szamo on nyh ni lyubil y postuval, nego vsze kai on nym je mogel szuproti volye vuchiniti, toie chinil, za nye y za nihove rechi nemaraiuch, nye odurjavaiuch, preganiauch, prez vszake milosche, y lyubavi natuliko daszu vech od salozti y tuge, neg od kakove druge nevolye umreti morali: Ali pravichni

In libero Apum. l. 2. c. 14. p. 17.

ni G. Bog ni hotel ovoga nevernoga szina na szvetu terpeti, negomuie jeden ztrassen beteg poszlal, koigaie muchil tia doklamie y dussu zpuztil, ar buduchi blizu szmerti on neszrechni szin pochelie na vesz glasz krichati, pomagaite kerscheni lyudi, pomagaite, ar moy Otecz, y Matti hote mene zatuchi, kai chuiuchi lyudi okol niega ztoiechi, zachudissesze, y opitasse niega, zakai to govori, pokehdob da Otecz y Mati jeszu zdaunia pomerli, ali on jos bolye pochelie krichati kakti manen y zvun szebe, pomagaite kerscheni lyudi, ar moy Otecz je mene kamenom glavu razbil, y to rekuchi, ruchech kod nemo sivinche neszrechnu, dussu je zpuztil prez vszake szpovedi, y pokore, koiega telo mertvo taki vsze cherno y odurno ztrasno voinuche je poztalo, zato izto y na gnoiu zakopano; Odkud szuditisze more da y dussa tesko licza Bosiega vusiva, kai je tomu vszemu zrok? Neobdersavanie Cheterte Bosie Zapovedi, koia veli *Honora Patrem & Matrem*, postui Otcza v Mater.

Nitiszeie potreba izprichavati, kod unogi navadu imaiu, govorecsi, moy Otecz je pianecz, moia mati je chudna y uragometna, nijm nigdar mochi ugoditi, nitijhie mochi podnassati, vszem lyudem koijh poznaiu jeszu na szmeh, nam pako na spot, y salozt, kakie adda moguche pred nymi muchati, ? nyh lyubiti ? ako ni moguche polek nyh siveti? Decza moia draga, ako vi jezero izprichavany napervo doneszete, morate vendar znati, da nebudete nigdar izprichani od obdersavania Cheterte Zapovedi Bosie, koia veli *Honora Patrem &c.* Postui Otcza y Mater, ar vi nemorate gledati Otcza vassega kakti piancza, raszipnika, ali kakove god druge fallinge imaiuchega, nego szamo kakti Otcza y Roditela, y kod takovoga vszigdar dusni jezte postuvati, lyubiti, pokorni y poszlusni niemu bitti, y vu potreboche uszum moguchnoztium tia do szmerti pomagati: Kai pako hochu recsi od oneh Szinov, y kcherih, koij ne szamo nepostuiu, y nelyube, niti nepomasu Roditele szvoie, nego zverhu toga szramuiusze z-nymi, chinechisze kako

dabijh

dabijh nepoznavali; y to zato, kaiti morebiti jeſzu petlyari, ali kmeti, decza pako po navukeh, y razumnozti, ali po ſzreche od Boga dane, na viſſe izviſſena.

Oudemi napamet dohagiaiu unoga dugovania, koia mudri Syrak napervo donaſſa, radi koiehbiſze vſzaki chlovek moral ſzramovati, megy koiemi je tulikai ovo, daſze Decza ſzramuiu ſzvoiemi Roditelmi, kada naimre vu kakovu neſzrechu Roditel opade, Decza pako videchiſze od kakove ſzreche izviſſeneh na chazti, y vu bogacztvah obilneh: ali kuliko vexe hvale jeſzu uredna ona Decza koiaſze ponizuiu pred Roditelmi ſzvoiemi, koie vide vu proztom ztaliſſu, vu nevolye, y petlyarie; tuliko vexega ſpota uredna jeſzu ona Decza, koia videchi ſzebe od ſzreche izviſſeneh na chazti y bogacztva, iz kmetczkoga ſziromaſkoga ztana, ſzramniuſze z-Roditelmi ſzvoiemi, nitiſze za nyh maraiu, dabijh vu nyhove nevolye pomagali.

Niſzu takovi bili oni dva Pape, Benedictus naimre XI. y Bonifacius VIII. koij iz proztoga, ſziromaſkoga ztana poviſſeni jeſzu bili na Papinzku chazt, doklamſzu joſche nym nyhove Matere ſivele, koie doiduchi vu Rim, y vu Papinzki dvor za pozdravit ſzine ſzvoie, videchi pako nye Dvorianiki vu kmetczke czundrave oprave oblechene, ſzudiliſzu dabiſzi Papa za ſpot uzel dabi niegovu mater onak czundravu pred niega dopelyali, zato vuchiniliſzuie preoblechi vu gozpoczke oprave, y onak pred Papu dopelyali, ali ova obodva Sz. Otcza jednakoſzu odgovorili dvorianikom, ni ovo moia mati, ar mati koiaie mene rodila, y odhranila, bilaie ſziromaſka kmeticza, y zato ove gozpe nezpoznavam za moiu mater, odpelyaiteiu zpred mene, y tako vuchiniſe, izlekuſſi nyh iz gozpoczke oprave, y oblechene vu nyhovu z-koiumſzu dosle bile, onak pred Pape puſchene, za prave matere zpoznane, obilno nadelyene, y z-dobremi moſniami domovſze povernule.

Nitiſzu takovi bili oni tri ſzini jedne matere udovicze, od koieh piſſe Franciſcus Solier *in Hiſtoria Japonica*, da letta 1404. Franc. Soli. in Hiſtor.

Japonia ad Anno 1404. 1404. nekoia Gozpa Udovicza z-tremi szinmi vu tuliko sziromaſtvo dozpela, da vecs ni bilo mochi, niti znati kud kam; Mati miluvalaie szine, szini pak mater, y za pomochi drage matere zkerbeliszusze kakszu naibolye znali, y mogli; k-zadniemu videchi da ni mochi posteno zmagati hrane za mater koia ni mogla szlusiti, a szramuvalaszeie petlyati, za pomochi adda nye, vuchinisse szini tolnach, kakbiu naimre mogli posteno do szmerti hranu provideti, koie rauno vreme vuchinienoie bilo jedno veliko zlo, ali od koga? niszeznallo, zato Kraly Indianzki puztilie na glasz da gdogod krivcza pove, ali dopelia, dobru summu penez dobi, ovoie mlaiſſemu szinu napamet bilo doslo, dabisze jeden zmegy nyh za krivcza dal, y szmert podiel za pomochi matere onemi penezmi pohvaliſſe ztareſſa dva ovo izmislyenie mlaiſſega brata, y k-nyemu privoliſſe, zato pochelisszu koczku hitati da on koi naimenie hiti, za krivczasze van da, y opalaie koczka na naimlaiſſega szina, koi za pomochi drage matere, dobrovolyno je privolil vumret; Odidoſſe adda dva ztareia bratta pred Magiſtratus, y obtusiſſe brata szvoga, po koiega taki szoldati poszlani beſſe, y naiduchiga na putu, zgrabiſſega, y pred praviczu odpelyasse, kade buduch opitan, akoie on ono zlo dello vuchinil? odgovorilie da ie, y zato taki okovan, y na lancz vu temniczu je poztaulyen bil, onem pako brattom obechana summa penez odbroiena je bila, z-koiumszu veszeli domov k-matere dosli, y nyu obatriveli da bude imela obchem siveti, koia videchi peneze, pochelaieie izpitavati odkudszu nym oni penezi, szumnechisze da morebitti jeszu vkragieni, y da ona hoche raiſſi umreti neg tatbinum siveti, potlam pochelaie y za mlaiſſega szina izpitavati, oni pak taiechi da neznaiu za niega, pochelaszeie takai szumniti daszuga morebiti prodali, y zato ni hotela ni gledati oneh penez, doklam god nye nepovedu, kak, y od-kuszuie dobili? y kadeie nye naimlaisi szin? videchi ova dva dobra szina mater szvoiu dragu tak saloztnu, y prez pokoia, da ne mogla jezti, pitti, niti szpati od velikeh szumnih, y

zkerbi

zkerbi za szvoga naimlaissega szinka, y boiechisze za nyu dabisze nezbetesala od velike zkerbi, y salozti, povedosseie vszc pripechenie; kai ona razumeusi pochelaszeie suhko plakati y javkati za szinom szvoiem, krichech dasze ona nesche keruium szina szvoga hraniti, zato uzelaie peneze y snymi poslaie pred Senatus, od kogaszu bili dàni, y pred nye hitiusi peneze nazada, potrebuvalaie pravichnoga szina szvoga, povedausi pripechenie, y veliku lyubav szinov szvoieh proti szebe, z-koiumszusze zkerbeli nye pomochi vu potreboche postaulyene: Ovo chuiuch Senatus dalie Kralyu na znanie, Kraly pako zapovedalie mater y szine predsze dopelyati, koieie szam izpitaval kakszeie pripetilo, y povedausimu usze iz puta, pohvalilie lyubav tuliko szinov proti matere, kuliko materinu proti szinu, zakaizato prikazalie Kraly dvem ztareiem szinom, dve zto zlateh dukat, mlaissemu pako szinu odluchilie plachu z-koium mater szvoiu, y szebe mogelie do szmerti dohraniti. Oh! blaseni Orszag koi takovu deczu ima; Oh! blasena matti, koia takove szine rodì; Oh! blasena decza, koia takoku lyubav imaiu proti roditelom szvoiem; Oh? blasena lyubav, koia takovu hvalu ima.

Szadasne pako ureme oh! kaksze malo takoveh histerijh na szvetu nahagia, akoprem naturalzka zapoved giblie, poganini, y nema sivina peldami vuchè, G. Bog zapoveda, dasze moraiu Roditeli od szinov y kcheri szvoieh ne szamo postuvati, y lyubiti, nego tia do szmerti pomagati. *Honora Patrem & Matrem.* Postui Otcza y Mater. Nego pacse szadasniega uremena decza, nahagiaiusze unoga y unoga, koia Roditele szvoie psane, spotaiu y kunù nazochi pred ochima, pred drugemi pak nye ogovarsaiu, snymisze szramuiu, nye oduriavaiu, szerde, preganiaiu, od glada y nevolye pogibati, y umirati puschaiu; Kaisze pako moraiu nadeiati vsza takova nezahvalna, nemiloztiuna, Bogu y Roditelom nepokorna decza? Nai poszluhnu ostre grosnie, y kastige, koie szam Duh Sz. naipervo po mudrom Salamonu nym obznanuie: *Qui affligit Patrem, & fugat Matrem, est ignominiosus, &* Prov. c. 19. v. 26.

& infelix. Koi saloztì, ali szerdi Otcza szvoga, y pregania Mater szvoiu, bude na spot uszemu szvetu, y neszrechen ne szamo na ovom do uremena; nego y na drugom szvetu na veke, ar bude vekoma proklet, kod Duh Sz. po mudrom
Eccli. c. 3. v. 18. Siraku govori: *Quàm mala fama est, qui derelinquit Patrem; & est maledictus à Deo, qui exasperat Matrem.* Kak zloga glasza, y nepostenoga imena je, koi zapuscha, oduriava, ali pregania Otcza szvoga; y je proklet od Boga koi raszerguie, y salozti Mater szvoiu.

Nu szada ò nezahvalna y nemiloztiuna decza, razmete kai je to? kaksze G. Bog grozì vszem vam koia neobdersavate niegove Sz. Cheterte Zapovedi, toieto koi nepostuiete
Deuter. c. 27. v. 16. Roditele vasse: *Maledictus, qui non honorat Patrem suum, & Matrem suam.* Proklet vszaki szin y kchi, koi nepostuie Otcza, y Mater szvoiu, kaisze pak od ove kastige gorsega naiti more? Zakaizato z-vami dokancham govorienie moic od ove Cheterte Bosie Zapovedi, kodszemie y pochel, naimre: *Honora Patrem tuum, & Matrem tuam, ut sis longævus super terram.* Ako hoches na ovom szvetu unogo let szrechno, zdravo, y veszelo siveti, na drugom pako vekoma kralyuvati? Postui Roditele tvoie, obdersavai Bosiu Zapoved; kade morebitisze naide koie dete, koieme opita, kakbisze mogla, y morala ova Zapoved naizverseneie obdersavati? Ja tomu odgovariam, kodie jenkrat na takovo pitanie jedna mudra glava odgovorila bila Kralyu Tolomeussu malemi rechmi, y jeszu ove; *Si nulla in re illos tristitiâ afficies.* Ako vu nichem nigdar ti tvoie Roditele nezbantuies, niti nerasaloztis: ovak ako sivel, y z-Roditeli tvoiemi baratal budes, nadeiatisze mores dugo siveti, blagoszloulyen vu blagu y dechicze tvoie
NB. Vide plura de hac materia Part. 4. Dom. 1. post Fest. 3. Reg. od Boga biti, snymi pod ztarozt veszelye imeti, y napokonezz koncza sitek y veszelye vekovechno od Boga zadobiti, adda velim y ja z-Poëtum.

Qui cupis esse felix, charos venerare Parentes.
Quæ Patri facies, filius illa tibi.
Koi selis bitti szrechen, drage postui Roditele;
Kai Otczu vuchinis, szin ona tebe, Amen.

OD PETE BOSIE ZAPOVEDI

PERVA PRODEKA.

Od ztrahote greha Lyudomorztva; kulikemi nachini moreſze vuchiniti? y proti Pete Boſie Zapovedi zagreſſiti?

Non Occides. Exodi c. 20. Neumori.

POtlambi G. Bog ſzvoium Boſanzkum mudroztium, y vſzamoguchnoztium na pochetku ſzveta ztvoril bil nebo, y zemlyu, ſzuncze, y meſzecz, tmiczu y ſzvetlozt; potlambi jur bil napunil zrak z-pticzami, vode z-ribami, zemlyu travami, gore zverinami; doiduchi naizadnich do chloveka, koibi moral Herczegom poztati vſzega ſzveta, y kod takov gozpoduvati, y gozpodariti zverhu vſzeh ztvari, y ztvoreny Boſieh; uzelie G. Bog naizadnich jednu grudu zemlyè vu ruke ſzvoie Boſanzkè, iz koieie napravil chloveka, y pritiznulie ſzvoja Boſanzka vuzta, k-vuztam onoga iz zemlyè napraulyenoga chloveka, *Et inſpiravit in faciem ſpiraculum vitæ.* Y dehnulie vu niega duh ſiulenia, *Et factus eſt homo in animam viventem.* Poztalie chlovek ſiu, hoditi y govoriti taki je pochel, koiega

chloveka zbok razumne dusse, koiuie vu niega dehnul, je ne szamo razluchil od nemeh ztvari, nad koiemi je gozpoduval negogaie vuchinil zverhu szamoga sebe gozpodarom, nadeliusiga razumom, pametium, y volyum, tak daie znal razluchiti dobro od zla, y daie na niegove volye ztalo zlo, ali dobro chiniti, polek szvedochanztva mudroga Siraka
Eccli. c. 15. v. 14. govorecsega. *DEUS ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui.* G. Bog na pochetku poztavilie chloveka, y oztavilgaie vu ruke tolnacha szvoga; toieto da sive polek szvoie szlobodne volye, ali vendar dalmuie; y zapovedi polek koiehbi znal y moral sitek szvoi raunati: *Adie-*
v. 15. *cit mandata, & præcepta sua.* Aliga ni priszilil k-nym, negomuie na szlobodnu volyu zpuztil polek nyh siveti, ali nesiveti. *Si volueris mandata servare, conservabunt te.* Akoli budes hotel Zapovedi obdersavati? *conservabunt te.* Chuvale budu tebe od vszakoga zla, naimre vekovechnoga. Zapovedi pako koieie G. Bog chloveku po szvoiem Proroku Moisessu dal jeszu one Deszetere, megy koiemi naivexa y naiosszebuinessa je Peta toieto Lyudomorztvo, arie zapovedal vu nye da Chlovek chloveka nemora umariati, *Non occides.* Neumori. Znaiuch dobro G. Bog kulikaszę krivicza niemu chinì od lyudomorcza, y onomu koga umaria, y kajti proti ove Bosie Zapovedi gressisze unogemi nachini, naimre. *Facto, Præcepto, Consilio, & Auxilio.* Chinom, Zapovedium, Tolnachem, y Pomochium. Odkud kulikomi bude moguche terszitisze hochu pokazati ztrahotu greha Lyudomorztva, y oſtrochu szerditozti Bosie z-koium on na ovom y na drugom szvetu Ludomorcze kaſtiguie, proszim za poszluh.

Naipervo adda potrebnoie znati kai je Lyudomorztvo? mudri Teologussi vuchè ovak. *Homicidium est hominis ab homine facta cæsio.* Lyudomorztvo je chloveka od chloveka vuchinieno ranenie, po koiem raneniu vnogaszę razumeti moraiu, z-koiemisze proti ove Pete Bosie Zapovedi gressi, ar vu ove rechi. *Non occides.* Neumori, nezadersavasze szamo prozto umorenie illiti zaudavanie szmerti, budi orusiem,

che-

chemerom, vodum, ogniem, ali kakovem god drugem nachinom: Nego tulikai y jezikom, kak pako jezikom? vu drugom prodecſtvu pokaſem, ſzada ſzamo od proztoga Lyudomorztva govorim kulik naimre greh je chloveka zkonchati, y ſitka mentuvati, koi greh premislyavaiuch Sz. Thomas od Aquine izpitava, ieli vexi od blaznozti proti G. Bogu y ov Sz. Angelzki Navuchitel taki ſzam na ſzvoie izpitavanie odgovaria ovak: Akoliſze premislyavaiu rechi jednoga blaznika, zkoiemi on G. Boga pſani, y nachin koiem Lydomorecz bliſniemu ſzvomu na telu y ſitku skodi, takoſze mora blaznozt za vexi greh od Lyudomorztva derſati: Akoliſze pako premislyava skoda koia iz lyudomorztva y blaznozti izhagia? Tak lyudomorztvo je vnogo vexi greh od blaznozti. *Si autem comparentur ſecundum effectum nocendi ſic homicidium præponderat.* Ar kai more jeden blaznik blaznoztium ſzvoium naskodeti G. Bogu? Nikai naimenſega. Lyudomorecz pako onomu koga umaria, uzimlye ſitek kogamu veſz ſzvet povernuti nemore, koi chlovechanzki ſitek od ſzamoga G. Boga natulikoie preſtiman, da zbok ſitka chlovechanzkoga ztvorilie nebo, y zemlyu, na nebu ſzuncze, meſzecz, y zvezde; na zemlye pako vſzakoiachki ſzad, y zverie; ztvorilie zrak y vu nyem pticze, ztvorilie vodu y vu nye ribe, ztvorilie ogeny za vſze potreboche, znaiuchi Ztvoritel nebezki da chlovek prez oveh elementumov nebi mogel ſiveti, zakaizato iz vſzega toga zpoznatiſze more na kuliko G. Bog chloveka, y ſitek niegov je preſtimaval; Velim vech, za lyubav y volyu chloveka ſzam Ztvoritel naturu chlovechanzku naſze je uzel, y za oſzloboditi chloveka od ſzmerti vekovechne, ſzam ſzebe na muku, y ſzmert je dal: Ako pak chlovek proti chloveku tak nemiloztiunogaſze izkaſuie, da niega nemilo zarazuie, y umarja, oh kuliku kriviczu ta takov Ztvoritelu nebezkomu chinì? A kuliko pak joſche vexu chini kriviczu Odkupitelu, ako chloveka vu ſzmertnom grehu ſivuchega umaria? arga tem nachinom ſitka telounoga y duſſeunoga, uremenitno-

S. Thom. 2. 2. q. 13. a. 3.

ga y vekovechnoga mentuie, koi chlovek na kip y szpodobu Bosiu je vuchinien, *Ad imaginem quippe DEI factus est homo.* Veli Sz. Piszmo, ako pak chlovek na kip Bosi je ztvorien, tak velim ja ovak, da vszaki on koi neprestimava kipa, neprestimava niti onoga, na koiega szpodobu je vuchinien, ar veli Aristoteles. *Est idem motus in Imaginem, & Imaginatum.* Je jednako dello koieszе chinì kipu, y onomu koiegaie szpodoba.

Gen.c.9.v.6.

Aristot.

Vezda velim ovak, dabi jeden kip na szpodobu nassega Preszvetloga Czeszara napraulyen, y na ochito mezto poztaulyen bil, y nasselbisze koi takov chlovek koibisze pouffal on kip zkonchati, y zatreti, nèbili vuchinil. *Crimen læsæ Maiestatis?* Nebili proti szamomu Ceszaru zagressil? ztanovito bi, y kod takov bilbi ostro kastigan. Velim vech, dabisze koi kerschenik znassel, koibi na jedno Razpelo illi kip y podobu Razpetoga Odkupitela nassega szvoie ruke poztavil, nye razbil, pod noge hitil snymi poteptal, y na *nistar* szpravil, kaibi rekli y szudili drugi kerscheniki od toga takovoga? nebili vszi na niega krichali oh! prokleti Sidov, oh poganin! oh vragometniak! kakbiga praude szvetczke y Czirkvene szudile? A kakovoga szuda, kakoveh kastig chakati, y nadeiatisze mora vszaki Lyudomorecz, koi kipe niegove, toieto kerschene lyudi na kip y szpodobu niegovu vuchiniene, y na ochito mezto szveta ovoga poztaulyene nemilo zarazuie, umaria, y zkonchava?

Od Ceszara Teodosiussa pissu Historie da kadabi on doznal bil preuzetnozt veliku lyucztva Antiokenzkoga, daie naimre ono porussilo, poterlo, y na nistar szpravilo kipe, illi Statuæ, koieie on na szpodobu szvoiu bil napravil, y na szredi piacza poztavil; natulikoszeie bil raszerdil, daie zapovedal bil vesz on glaszoviti varas do fundamentov porussiti, y vsze lyucztvo pomoriti, y dabisze Redouniki nebili namolili, zapoved Ceszarzka izpunienabi bila: Ako pak jeden chlovek kodie bil Teodosius Ceszar natulikoszeiè raszerdil za on spot, y kriviczu niemu vuchinienu, z-porusse-

russeniem oneh niegoveh kipov iz dreva izrezaneh, ali pak iz szrebra izleianeh na szpodobu szvoiu; oh! kuliko vexa je Bosia szerditozt zverhu Lyudomorczev, koij, sive kipe niegove iz licza zemlyè zkonchavaiu, y dussicze nyhove za koieie szin Bosi muku terpel, kerv preleial, y britku szmert podneszel.

Hodmo vu Sz. Piszmo, k-naipervomu Lyudomorczu pervorogienomu Szinu chlovechanzkomu Cainu, koi iz nenavidnozti pravoga bratta szvoga Abela je zkonchal iz licza zemlyè, *Cumque essent in agro, consurrexit Cain adversus fratrem suum Abel, & interfecit eum.* Gen. 4. v. 8. Iziduchi van napolye Cain z-brattom Abelom podignulszeie Cain proti brattu szvomu Abelu, y zatukelgaie: Kai videchi G. Bog opitalgaie naipervo za bratta Abella, potlam pak odkrilmuie greh brattomorztva, *Quid fecisti?* Oh neszrechniak kaiszi vuchinil? Tisze laslivo pred menum izprichavas da neznas za bratta tvoga Abela, a kerv niegova koiuszi tvoium prokletum rukum preleal krichì iz zemlyè kmene vu nebo *Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra.* Zakaizato proklet budes zverhu zemlyè. *Nunc igitur maledictus eris super terram. Cum operatus fueris eam, non dabit tibi fructus suos.* Budesiu oral, kopal, szeial, trudech y potechi, ali zahman, ar ona tebe szada nebude rodila: Nut kastige Bosie lyudomorczu Cainu na zemlye sivuchemu dane; k-tomu vszemu pridalie G. Bog josche drugu kastigu y je ova. *Vagus, & profugus eris super terram.* Klatilsze budes po szvetu, y nigder ztalnoga ali szigurnoga mezta nebudes imel, koiemi rechmì zbudilie G. Bog vu Conscienczie Cainove jeden velik ztrah, koigaie muchil y trapil tak, da akoszeie liztor jeden lizt na drevu ali na zemlye od vetra genul, ongaie taki zachul, y stimal, damu gdo za herbtom gollem mechem ztoì za zkonchatiga, y zato vesz zburkan Cain pochelie govoriti G. Bogu. *Ecce eiicis me hodie à facie terræ, & à facie tua abscondar.* Ti ò pravichni Bosie natulikoszisze zbog greha moiega name raszerdil dame tiras iz licza zemlye, y moramsze zkriti od licza

tvoiega, ali neznam kam? ar *Omnis qui invenerit me occidet me.* Vszaki koi mene naide, mene ubie, y umori, y ni prez zroka on to govoril, domislyaiuchisze on dobro iz oneh Bosieh rechi. *Quicumque effuderit sanguinem humanum, fundetur sanguis illius.* Gdogod bude preleval chlovechanzku kerv, prelevana bude kerv niegova, jaszem neszrechniak preleal kerv bratta moga, moia takai kerv bude prelevana; jaszem nemilo zatukel bratta moiega, zato y ja budem zatuchen, y tako Cain vszaki chasz, vszaki hip, vu vszakom meztu, nadeialszeie y boial ali od chloveka, ali od nemoga zvereta umorien y zkonchan bitti; zbok chesza onszeie ogibal orszachkeh putov, y obchinzkeh ztez, dabisze zkem nezeztal, besalie po gorah, y po lozah, zkrivaiuchisze y szmerti boiechi, akoie od dalka videl chloveka ali koie zvere, zkrivalszeie vu jame y pechine; Natulikogaie muchila y trapila gresna Conscienczia niegova daie krichal vesz zdvoien oh Bose! dabimisze mochi, y znati kam od licza tvoga zkriti, ar *Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear.* Vexaie hudoba moia, neg dabi oprosche-nia bil ureden, y tako zdvoien, od lameka bilie umorien, y od vragov vu pekel odvlechena dussa niegova.

Ali ne szamoga Caina G. Bog zbog lyudomorztva je tak ztrasno kastigal, nego pacse y do danasniega dneva vnogi lyudomorzczi zpoznavaiu nad szobum kastige Bosie, koieh nyhova Conscienczia grize, muchi, y trapi, miszlech na krivicze koieszu oni blisniem szvoiem vuchinili, nyh nemilo umariaiuch, y morebiti dussicze nyhove vu pekel possilyaiuch.
2. Mach. c. 4. Negovorim oude od peldih koiesze vu Sz. Piszmu nahagiaiu, kod naimre od Andronikussa, koi po naputcheniu y prosnie Menelausa muchech velikoga Popa Oniassa je zkonchal, zakai doznausi Kraly Antiokus zapovedalie na onom iztom meztu Andronikussa zkonchati, Niti od Abimeleka koi 70. brattov szvoieh je pomoril- dabi szam kralyuvati mogel, aligaie
Judic. c. 9. v. 56. uffanie ukanilo, ar chesz malo uremena: *Reddidit Deus malum, quod fecerat Abimelech contra Patrem, interfectis septuaginta fra-*

fratribus suis. Povernulie G. Bog zlo, koieie vuchinil Abimelek proti Otczu szvomu, vmorechi szedemdeszet brattov szvoieh, arie y on neszrechno moral umreti. Od Joaba pak iztinaie dabi imal unogo govoriti, ali na kratkom hochu povedati da niega niti Sz. Czirkva, niti vu Czirkve Sz. Oltar za koiegaszeie bil priel kadaszuga Salamonovi Szoldati na szmert izkali szmerti ne oszlobodil; damu Salamon ni hotel oproztiti, negoie zapovedal Banaiasu szvoiemu szoldatu poidi y gde god naides Joaba: *Interfice eum.* Umoriga prez vszake milosche, za koiu zapoved doznausi Joab pobegnulie iz doma szvoga vu Czirkvu Bosiu, vu koie vszi hudodelniki imaiu szvoiu obrambu, ali Joab moralie vu Czirkve polek Oltara nemilo poginuti; kakova adda pregreska bilaie Joabova? Lyudomorztvo, arie on dva mlada Herczega prez znania y dopuschenia Kralya szvoga Davida szvoium rukum umoril, y zkonchal; nitisze ni sonal Absolona Davidovoga szina zkonchati, akoprem pred vszemi Oberztari, zapovedalie bil David ochito daszu vszi officiali y szoldati chuli, megy koiemi je y Joab bil: *Custodite mihi puerum Absolon.* Chuvaitemi Dete y Szina moiega Absolona, Joab vendar za onu Kralya szvoga zapoved ni maral, nego je troiem kopiem prebol szercze Absalonovo, naiduchiga obessenoga za laszi na szversi jednoga hrazta viszeti, y onako neszrechnomu Absolonu szmert zaudal, y dussu vu pekel je poszlal, ar Absolona vu velikeh szmertneh greheh je zkonchal, kai Davida y Salamona je naivech, y naibolye pri szerczu peklo, y zato szvetozt Davidova, y mudrozt Salamonova, szudilaie, y dopitala prez vszake milosche szmert gresnomu lyudomorczu Joabu nad kemszusze takai izpunile one Bosanzke rechi: *Quicumque effuderit humanum sanguinem, fundetur sanguis illius.* Gdogod bude preleval chlovechanzku kerv, prelevana bude kerv niegova: Koie pripechenie tak dobro Cainovo, kak Joabovo moreszi vszaki kerschenik za peldu vzeti, y na ovo zmislyaiuchisze od lyudomorztva zdersavati, ter naimre y naibolye da gdo koga vu szmertnom grehu neumorì, y tako 3. Reg. 2. 2. v. 29.

sitka

ſitka telounoga, y duſſeunoga nementuie. *Non occides.* Neumori, da morebiti tebe tulikai Czirkve, Altari, B.D. MARIA, Szveczi y Szveticze Boſie ſzvoie obrambe nezkrate, kadaſze vu nye, y k-nym vu ſzmertne pogibeli teloune y duſſeune vutekal budes, ar Kraly neba, y zemlyè zapovedal bude ſzmerti, y vragòm, kakti ſzlugami ſzvoie Boſanzke Pravicze, *Vade, interfice eum.* Poidi umoriga gdega god naides, ar miloſche ni vreden niti pomiluvania, koi nemilo bliſniega ſzvoga umaria, y duſſu niegovu vu pekel poſſilya; y zato tem takovem nemilem lyudomorczem groziſze G. Bog po

Iſaiæ c. 1. v. 15. ſzvoiem Iſaiaſſu Proroku: *Cùm extenderitis manus veſtras, avertam oculos meos à vobis, & cùm multiplicaveritis ora-orationem, non exaudiam, manus enim veſtræ plenæ ſunt ſanguine.* Kada vu ztrahu pogibeli ſzmertne podigali budete ruke vaſſe k-mene vu nebo, obernuti hochu ochi moie od vaſz davaſz nebudu videle, y kada budete podigali glaſze vaſſe milo zdiſſuch, ſuhko plachuch, mene proſzech, y molech za miloſchu, y pomiluvanie: *Non exaudiam.* Zatiſznuti hochu vuſſeſza moia, nitivaſz poſzluhnuti hochu: ali zakai ne? O milozstivni drugach G. Boſe: *Cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere.* Koiega laztovitozt je ſzmiluvatiſze vſzigdar y oproztiti, toie iztina, daſze ſzmiluvati moram, y hochu chez vſzakoga greſnika, ali chez onoga: *Cujus manus plenæ ſunt ſanguine.* Koiega ruke pune jeſzu kervi chlovechanzke, po nieden nachin, ar *Vox ſanguinis clamat ad me de terra.* Glaſz kervi koiuſzu oni prelevali nemilo zarazuiuch, y umariaiuch bliſne ſzvoie, proti moie Pete Zapovedi, krichì kmene vu nebo od zemlyè, mene na fantchenie y na kaſtiganie primariaiuch, y to ne ſzamo kaſtigami vekovechnemi, nego joſche y na ovom ſzvetu uremenitnemi, kaibiſze neizhroienemi hiſtoriami poſzvedochiti moglo, zmegy koieh ja cſtem pri Baroniuſſu jednu oſzebuinu, y je ovakova.

Baron Anno Chriſ. 659. Piſſe Baronius da od Chriſtuſſevoga Narogenia letto 659. Ceſzar Conſtans II. po naduſzeniu vraſiem bratta pravoga ſzvoga Theodoſiuſſa jur Diaconuſſa, toieto Sz. Redde imaiuchega

fuchega nemilo je zarazil, aligaie taki nasla pravicza Bosanzka, ar kerv ni kriva, ni dusna krichalie vu nebo k-Bogu, kodie krichala Abelova proti brattu szvoiemu Cainu, zato kod drugi Cain bilie kastigan od nye na ovom y na drugom szvetu, ar od gresne Conscienczie szvoie muchen, y traplyen, kod Cain *vagus & profugus.* Klatilszeie besech po szvetu, za koiemie obtekala gresna Conscienczia niegova, koiagaie vnogo bolye muchila, nego Caina niegova, ar *Posuit Dominus Cain signum, ut non interficeret eum omnis, qui invenisset eum.* gen. 4. v. 15. PoztauilieG.BogCainu zlamenie,daga nebi umoril vszaki koibiga nassel, toga zlamenia ov Brattomorecz Constans ni imel, pacse, nitimuie kada na miszel dosla pokora, ali miloscha Bosia, kodie Cainu dosla bila, kadaie krichal: *Major est iniquitas mea, quàm ut veniam merear.* Vexaie hudoba moia, neg dabi oproschenia vreden bil, y tako zdvoiusi vu milosche Bosie neszrechno naveke poginul, ov pako Brattomorecz bilie tem neszrechnessi od Caina da nitiszeie na pokoru zmiszlil, vnogo menie je nyu chinil, neg vesz manen, kod norcz prez pameti obtekalie vsze kute, y zakutke dabisze kade mogel zkriti, y pokoi Conscienczie szvoie naiti, ali vsze zahman, ar gdegoderie bil, vszigdar pred ochima szvoiemi imelie bratta Teodosiussa vu dalmatike oblechenoga kod Diakonussa, y pehar pun kervi vu ruke dersechega, koiegamuie ponuial pitti, govorecsi. *Bibe Frater.* Pì Bratte kako dabimu hotel recsi, ovo imas bratte pehar pun kervi moie, koiuszi iz tela moiega tak nemilo preleial, pì, y napiszeie. *Bibe Frater.* Pì Bratte kerv iz pehara ovoga kerv,ne onu z-koiumteie Christus odkupil, nego koiumszisi ti proklecztvo zaszlusil. *Bibe Frater.* Pì Bratte, ne kerv Agnecza Bosiega z-koiumie on mir med Bogom y chlovekom gresnem vuchinil, nego pehar pun szerditozti Bosie, koiuszi ti proti tebe zbudil, y podignul. Vzemi pehar pun kervi moie, koia potrebuie kerv tvoiu od pravichnoga G. Boga: Videlie, y chulie vsza ova neszrechni Brattomorecz Ceszar, y od ztraha derschuch nitiszeie znal pomochi, nitiszeie znal

kam zkriti, gdega nebi niegova gresna Conscienczia trapila y muchila, ako prem vu Sicilsu bilie odissel, ona snym povszud je bila, doklam vu Syrakuse bilie neszrechno umorien od szvoich dvorianikov, letta 668. y tako iz muke uremenitne, na vekovechnu je preminul, kod szvedochi Sigonius. *Lib. 3. de Regno Italiæ.*

Niti szame kerschenike lyudomorcze, nego y Poganine neznaiuche za ovu Petu Bosiu Zapoved G. Bog ostro kastiguie na ovom y na drugom szvetu, kodie naimre kastiguval Lucrecziussa polek szvedochanztva Suriussa Pisczca glaszovitoga, da naimre Sz. Beatrix Devicza imaiuchi jedno dobro imainiche, koiegaszeie zpohtelo bilo rechenomu Poganinu Lucrecziussu, y nemoguchie od nye nikak dobiti zdobra, zato possellie pred Poglaunika szvoga zatusiussi Beatrix daie ona kerschenicza, y kod takova proti nyhovem Bogom blazni, koiemu dopuztilie Poglaunik daiu zkoncha, y zato vloviliuie taki, y onu noch nyu je zkonchal, y drugi dan poztavilszeie vu nye Imainiche, koiegaje do malo uremena vusival, ar chez nekuliko dan buduchi vu nyem z-nekoiemi priatelmi szvoiemi dobre volye, kade, noszechi neka senna jedno malyahno detecze vu naruchaiu ni pol letta ztaro, po prepuscheniu Bosiem pocheloie glaszno y chizto zgovariati ove rechi. *Audi Lucreti, occidisti, & invasisti, itaque datus es in manus inimici.* Chuies Lucreczius umorilszi, y dobilszi kaiszi selel, zato dan jeszi vu ruke nepriatela, ovo chuiuch Lucreczius y z-goztmi szvoiemi, zachudiliszusze vszi y preztrassili, ali naibolye krivecz Lucreczius, prebledelie y derhtati pochel, vu koiegaie on izti hip urag pekleni ulezel, koigaie onde pred uszemi 3. czele vure ztrasno, muchil y k-zadniemu snym obetla hitiusi, pod koiemszeie zemlya razpuchila, y vu glubinu peklenzku dussum y telom poserla: Oude velim ja szada ako G. Bog poganine neznaiuche za Bosie Zapovedi tak ostro kastiguie, kaisze moraiu nadeiati kerscheni lyudomorczi? *Solet enim DEUS,* veli mudri Cornelius, *Etiam apud gentiles homicidium miro judicio,*

Corn. à Lap. in c. 21. Deut.

dicio, & indicio detegere, ac vindicare. Nauadenie G. Bog y pri poganineh chudnem szudom y nachinom lyudomorztvo odkrivati, y kaſtigati: Ako pak z-poganini G. Bog tak oſtro barache, nye na telu y duſſe kaſtigaiuch za prelevanie kervi chlovechanzke, koij za ovu petu Boſiu Zapoved nikai neznaiu; kuliko ztokrat vexeh kaſtig na ovom, y na drugom ſzvetu od oſtre Boſanzke pravicze nadeiatiſze moraiu oni kervoloki, koij tak nemilo zarazuiu y umariaiu telo y duſſu bliſnieh ſzvoieh?

Ali oude potrebaie znati, da ne ſzamo oruſiem, y kervi prelevaniem greſſiſze proti ove pete Boſie Zapovedi, nego y unogemi drugemi nachini, a naimre y oſzebuinem nachinom jeſzu one Doike y Matere, koie doiech malyahnu dechiczu, ali napoztelye, ali vu zibke, na nyhſze naſzlaniaiuch, nyu zaduſſuiu, y umariaiu. Niti ſzamo ovem nachinom, nego kaije joſche gorie, da unoge Matere, ali da bolye recſem kurvende, za neupazti vu ſpot pri lyudeh, berſeli dete porodè, damu vrat zavinu, y kamen na vrat obeſze, zahite vu vodu ali kam drugam, prez kerzta, y tako duſſu y telo pogubè, kai niedna nailyuteſsa nema ztuar ſzvoiemi mlademi nechinì. Kai hochu recſi od oneh, koie ne ſzamo rogienu deczu umariaiu, nego vſzakoiachkemi nachini joſche vu Vutrobah ſzvoieh milu dechiczu umariaiu, nekoie tanczaiuch, nekoie teska bremena zdiſuch, ali noſzech, kod chine one Zakonzke; Nekoie vſzakoiachke pitnicze piuch, nekoie z-rukami terbuhe gnietuch, za zkonchati dete vu vutrobe kod one kurvende chinè, od koieh Sz. Ivan Chriſoſtom govori. *Non ſolum quod natum eſt occidunt, ſed & ne naſcatur prohibent.* Nahagiaiuſze, veli Sz. Navuchitel, unoge tak nemile kerſchenicze, koie ne ſzamo deczu koiu rodè umariaiu, nego daſze rodila nebi, za pachuiu: Zakaizato mudri Tertulianus ovak govori. *Homicidii feſtinatio eſt prohibere naſci, nec reffert natam quis eripiat animam, an naſcentem diſturbet.* Kako dabi hotel recſi, tak dobro greſno je lyudomorztvo, kadaſze dete zanoſſeno pokvari, pervo neg duſſu do-

S. Chryſoſt. hom. 25. in Epiſt. ad Rom.

Tertul. in Apolo. c. 9.

dobì, kodie lyudomorztvo kadaſze iz deteta rogienoga, ali nerogienoga duſſa iztira, ar vſze takove greſsè proti ove Pete Boſie Zapovedi. *Non occides.* Neumori. Odkud vſze te takove prez ſzercza chlovechanzkoga ſenne nai poſzluh. nu naipervo mudroga Athenagoraſſa koi napochetku Sz. Matere Czirkve na velikom glaſzu je bil, kodie ſzada Sz. Au- guſtinus, veli adda: *Mulieres medicamentis abortivis utentes, homines occidere, & DEO rationem reddituras dicimus.* Senne koie rabe vracſtva za iztirati plod lyudomorkinie jeſzu, y kod takove oſter rachun Bogu davale budu, y Sz. Auguſtin pridaie ove rechi. *Quia quacumque hoc fecerit, ante tribunal Chriſti ſciat ſe eorum cauſam, quos occiderit, eſſe daturam.* Ar nai vſzaka takova lyudomorkinia zna y veruie, da pred ſzudom Chriſtuſſevom, od vſzeh koie pomorì, rachun bude davala. Tuliko za zkonchanie telouno, kuliko za pogublyenie oneh mileh duſſicz, koie licza Boſiega nigdar nebudu videle. Koie iz oneh tmicz limbuſſa kriche vu nebo k-G. Bogu. *Uſque quo Domine non judicas, & vindicas ſanguinem noſtrum?* Kai chinis G. Boſe da ti nezkonchas matere naſſe nemile, nyh na tvoy pravichni ſzud nepotegnes, y nad nyimſze nefantis zverhu kervi naſſe?

Atenag. in Legat. pro C...

S. Auguſti. ſer. 244 de temp.

Joſche zverhu vſzeh oveh, lyudomorztuih, Sz. Auguſtin nahagia nekoia druga, toieto oneh koij davaiu pitti ſennam. *Potum ſterilitatis.* Napitek neplodnozti, ali one koiega ſzame, hotoncze più vuto ime da nebi decze rodile, kod chinè one kurvende, dabiſze ſzlobodneie mogle kal, ati vu burdelniczah; y takaiſſe one Zakonzke koie aliſzu teskoga poroda, ali pak maloga imetka za deczu hraniti, y koiti: Mogelbi joſche oude nekai recſi od zakonzkeh lyudi kak oni vu Sz. Zakonzkom ztaliſsu poztaiu lyudomorczi, ali to oztaulyam na Sz. Auguſtina koiega rechi Zakonzki lyudi nai dobro zapamete, y jeſzu ove, *Quantoscunque parere poterat, & non peperit, tantorum homicidiorum ſe ream agnoſcat.* Kulikogod decze mogla je koia ſenna roditi, y ni rodila, tulikeh lyudomorztvih krivum naiſze zpozna, to-

S. Auguſtin. loco Cita.

ieto

ieto daie tuliko lyudi umorila, kuliko deczê moglabi bila roditi, y nijh rodila, niti zanoszila, po szvoie kriunie, ar ni hotela: Oh! kaksze vsze ove uffaiu na szud Bosi doiti? kak Szudczu nebezkomu od tulikeh dufficz vu tmicze vekovechne poszlaneh gde nebudu nigdar licza Bosiega videle rachun dati? kaksze budu mogle, ali znale izprichati? Oh tesko, tesko, ali zeuszema y nemoguchno, nego tak dobro vu nyh, kod y vu vszeh drugeh lyudomorczeh izpunitisze hote one Sz. Sz. Ianussa Apostola rechi koieie vu pervom szvoiem liztu piszal Vuchenikom szvoiem. *Scitis quoniam* 1. Joan. c. 3.
omnis homicida non habet vitam aeternam. Znate dobro da v. 15.
uszaki lyudomorecz toieto nieden lyudomorecz, nima sitka vekovechnoga, ako pak Sz. Apostol od vszakoga lyudomorza to govori, kaisze budu mogli nadeiati oni lyudomorczi, koijszu tulike nekerschene dusse vu limbus, iliti tmicze vekovechne poszlali? A kai oni, koijszu tulike dusse kerschene vu muke vekovechne poszlali? Toga mene ni potreba kazati, ar vszaki szpametni more lehko szuditi, zato ja dokancham y velim,

AMEN.

OD PETE BOSIE ZAPOVEDI

DRUGA PRODEKA.

Priſeptauczi Lyudomorczem ſzpodobni, y od Lyudomorczev groſi; koij z-jeziki ſzvoiemi unogem vecs' skode, neg lyodomorczi oruſiem ſzvoiem.

Non Occides. Exodi 20. c. 13. Neumori.

A Ztvoritel neba, y zemlyè, na pochetku ſzveta vſzakoiachka prechudna ztvorenia je ztvoril na zemlye, y vu moriu, to vſzaki dobro zna, y veruie, a naibolye pak oni, koij cſtu, ali cſteti jeſzu chuli Piniuſſa, y druga od ztvarih naturalzkeh Piſcze: Teſkoie vendar veruvati ono, kai nekoij piſſu od nature, y jakozti nekoieh Pticz; od koieh ja cſtem daſze nahagia nekoia Pticza Laran imenuvana polek Indianzkoga moria, velika kakti golub, tulike pako jakozti da more naivexu morzku Ribu Balenu umoriti, ar kada ova Riba Balena iz moria van ſzvoy gubecz pokaſe, za izhitit iz ſzebe morzku vodu, ondaſze ova pticza Laran zaletì vu ſzvoy gubecz, y tia vu terbuh preletì, kakti chez jeden obluk vu

kakovu

kakovu hiſu, ali komoru, y zaiduchi do ſzercza, nye do teh dob klyuie, doklam uſze izklyuie, poiè, y ono ztraſſillo morzko umorì; koiu Ribu kada mornari naidu mertvu, na ſzuho nyu izulekù, na fallate poſzekù, y Pticzu Laran ſivu vu nye naiduchi proztu odleteti puſchaiu. Druga Pticza nahagiaſze vu Gorah koie razluchuiu Tatarzki Orſzag od Indianzkoga, Perſianzkoga, y Medinzkoga, koia tulikeie veliko che, y jakozti, da more Volla, Konya, y z-konianikom odnezti, y zoveſze Griffus, od zpreda pticze lepe, od zada pako lyutomu Oroſzlanu zpodobna, imaiucha krelyuti deſzet pedniev duge. Treta Pticza zoveſze Remora, koia ſzamem ſzvoiem pogledom, y krichem chloveka mimo ſzebe iduchega chinì tak ztalnoga na meztu obztati, kako dabi privezan bil, nitiſze more kam genuti, doklam god ona kam drugam neodletì. Nahagiaiuſze joſche nekoie druge Pticze, koieſze zovu Incendiarie tak zgrablive, da kaigod kade popazti mogu, ſzilum zgrabe, nitiſze mogu od iztoga ognia zderſati, nego gdega naidu, vu niegaſze zaletè, vu parklye, y vu klyun zgrabe vuglenia, koie do teh dob noſze po zraku lechuch, doklamyh pochne pechi ondaie iz parklyev, y klyuna dole puztè opazti, y vechkrat pripetiſze da vuglenie goruche na krove opade, y tako da vecskrat czele Varaſſe zesgù, y na niſtar zprave. Ovakoveh Pticz ako prem ne vu truplu, vendar vu nature, oh Boſe! kuliko y kuliko, nevelim po vſzem ſzvetu, nego liztor vu naſſem Horvatezkom Orſzagu nahagiaſze? y zovuſze Priſſeptauczi, koij vu gubczeh ſzvoieh noſze on jezike oſtre y ſpichazte kakti tulike meche, od koieh Sz. Auguſtin govori: *Exacuerunt tamquam gladium linguas ſuas.* Nabruſziliſzu kakti mech jezike ſzvoie. Z-koiemi oſtremi, y ſpichaztemi jeziki unogem vexu ſkodu chinè, y vexu muku zaudaiu, doklam y ſzmerti nyhove zrok poztaiu; Neg oni lyudomorczi koij chloveku oruſiem kakovem ſzmert zaudaiu, odkud ne ſzamo lyudomorczem priſzpodobiti, nego paçſe y od nyh gorſi rechiſze mogu, tak dobro ovi, kakti y oni greſſechi proti Pete Boſie Zapovedi, zbok

S. Auguſtin. Tract. in Pſal. 63.

zbok ſzvoieh pregreſkih jednakeh kaſtig nadeiatiſze moraiu, kai y pokazati hochu, liztor nai vſzaki N.N. marlivo poſzluſſa.

Mudri, y vucheni Teologuſſi izpitavaiuſze med ſzobum: *Quid eſt Suſurratio?* Kai je Priſſeptavanie? Sz. Tomas od Aquine odgovaria kai nam dozta bude znati, danam vecs nebude potreba drugeh izpitavati, y veli ovak: *Suſurratio eſt occulta oblocutio contra proximum, ad diſſolvendam amicitiam, & ſeminandas diſcordias inter proximos, & amicos.* Priſeptavanie je otaino ogovarianie proti bliſniemu, za raztepzti priatelztvo, y poſzeati ſzvadu med bliſniemi, y priatelmi, y rauno tak vuchè ona dva mudra Valenczia, y Sotus, da naimre Priſeptavanie ni nikai drugo nego otaino ogovarianie, mira, lyubavi, y priatelztva med priatelmi raztepanie, y ſzeianie zmutnih, karkih, nemira y nepokoia, iz koieh unoga zlà, keruna prelevania, y izte ſzmerti, aliti lyudomorztva izhagiaiu. Ovi takovi Priſeptauczi ſzmertnem grehom greſsè, ne menie neg Ogovorczi, y koij ochivezto potvariaiu kakovem grehom bliſniega ſzvoiega: Da pacſe Priſeptavanie je unogo vexi greh, od oveh dveh, veli Sz. Tomas, y zrok daie, govorecs: *Eſt autem peccatum hoc gravius detrectatione, propter damnum gravius, quod infert proximo; tollit enim amicitiam, quæ cuicumque bono temporali prævalet.* Je pako greh ov (toieto Priſeptanie) vexi od ogovora, zbok vexe ſkode koiu Priſeptavecz chinì bliſniemu ſzvomu; mentuiuchi nyega priatelztva, lyubavi, ſzloſnozti y vernozti, koiuie z-bliſniem ſzvoiem uſival, buduchi daga ni kaibiſze od ſzercza chlovechanzkoga moglo bolye ſeleti, y lyubiti, kak jeden pravi zveztni vernì priatel, y to ſzam Duh Sz. po mudrom Syraku vuchì ovemi rechmi: *Amicus fidelis, protectio fortis, qui autem invenit illum, invenit theſaurum.* Priatel verni obramba jaka, koi pako naide niega, naide kincs, y nadalie: *Amico fideli nulla comparatio; & non eſt digna ponderatio auri & argenti contra bonitatem fidei illius.* Priatelu vernomu nikaiſze priſzpodobiti nemore; Nitiſze zlatom ali ſzrebrom prevagnuti y preczeniti more vernozt niegova.

S. Thom. 2. 2. q. 74. a. 1.

Idem ubi ſup. a. 2.

Eccleſ. c. 6. v. 14. & ſeq.

Ovo

Ovo adda Priatelztvo tuliko od szamoga Duha Sz. preſtimano, y hvalieno, koi razmetche, nechinili velike ſkode, y krivicze bliſniemu ſzvoiemu? Negreſſili velikem ſzmertnem grehom? prez vſzake dvoinozti, odgovaria mudri Cornelius à Lapide, da pacſe vexi greh ſzmertni chinì Priſeptavecz od Lyudomorztva: *Eſt enim ſuſurrationis peccatum majus homicidio; quia per hanc occiditur charitas inter duos, quæ plus æſtimatur, quàm vita naturalis.* Ar Priſeptavania greh je vexi od lyudomorztva; kaiti z-Priſeptavaniem umariaſze lyubau megy dvemi, koia lyubau vecs preſtimavaſze neg ſiulyenie naturalzko: Ja pako joſche vecs pridaiem, da naimre iz Priſeptavania izhagia ne jedno Lyudomorztvo, nego unoga, y zkonchavanie unogeh gozpoczkeh Familijh, czeleh Varaſſev, y Orſzagov, y to mene potverguie mudri Drexelius govorecſi: *Lingua ſuſurronis liberos in parentes, fratres in ſorores, maritos in uxores, cognatos in cognatos, vicinos in vicinos, amicos in amicos commovet.* Jezik Priſeptaucza deczu proti Roditelom, bratiu proti ſzeztram, muſe proti ſzvoiem ſennam, rodbinu proti rodbine, ſzuſzede proti ſzuſzedom, priatele proti priatelom poduſzuie, kaiſze adda more vecs od prokleteh Priſeptauczev izmiſzliti, ali gorſega vuchiniti? koie pravichno Sz. Gregur Papa imenuie ſzine urazie: *Suſurratores filij ſathanæ.* Priſeptauczi ſzini ſzotone peklenzkoga, y tomu ov zrok daie: *Quia ſi filij DEI vocantur, qui pacem faciunt, procul dubio filij erunt Sathanæ, qui eam confundunt.* Ar ako ſzini Boſi zovuſze oni, koij mir chinè, y lyube; prez uſzake dvoinozti ſzini ſzotone peklenzkoga jeſzu, y budu oni, koij mir razteplyu, y neſzloſnozt med bliſniemi chinè; Ar kaktigod Lucifer vu nebu razmetalie priatelztvo med Bogom y Angelmi; Na zemlye pako megy Bogom y Narodom chlovechanzkem, ſzvoiem prokletem nenavidnem Priſeptaniem vu nebu Angelom; na Zemlye perve Matere Eve: Tak y ſzadaſnie ureme razmechu Priſeptauczi kod ſzini uraſi mir y lyubau med lyudmi! Ali kai je dobil Lucifer z-onem ſzvoiem Priſeptaniem? dobilie to daie iz nailepſega Angela naio-

Corn. à Lap. in Prov.

Drexel.

S. Gregorius Papa.

durneſſem vragom poztal, y iz viſzine nebezke, vu glubinu penklenzku hitchen bil na uſze veke proklet od Boſanzke Pravicze, tak rauno y uſze ovoga ſzveta Priſeptaucze proklinla G. Bog polek ſzvedochanztva mudroga Syraka.
Eccli. c. 28. v. 15. *Suſurro, & Bilinguis maledictus, multos enim turbavit, pacem habentes.* Priſeptavecz, y Dvoiezichen proklet, arie unoge zburkal vu miru ſivuche; v. 17. *Multos commovit, diſperſit illos de gente in gentem, Civitates muratas divitum deſtruxit, & domos magnatorum effodit.* Priſeptauczi prokleti obzidane bogate Varaſſe poruſſuiu, tia do fundamentov; Poglavite, y Gozpoczke Famllie na niſtar ſzpraulyaiu, chinechi med Poglauniki Kralyi y Herczegi neſzloſnozt, koij medſzobum, podiſu velike voizke, z-ogniem, y oruſiem prauichnu kervſ prelevaiu, Varaſſe robè, y ogniem pale, lyucztvo ni krivo ni dusno raſaiu, y pomariaiu, Oh! prokleti Dvoiezichni Priſeptauczi, kulikem zlam oni jeſzu zrok?

Ovoſzu ovo one proklete, y G. Bogu odurne Pticze koieh naturu na pochetku ovoga moiega govorenia jeſzem povedal, koieh Pticz ni nam potreba kaikud po tugieh Orſzageh poyti izizkavat, buduchi daijh vu naſſem Horvatczkom orſzagu nemanka: Ar ako Pticza Laran moguchna je umoriti naiveхu Ribu Balenu z-klyunom ſzvoiem; Tako y Priſeptavecz moguchenie umoriti ſzvoiem prokletem jezikom glaſz, poſtenie, y telo vſzake naivexe Gozpoczke Familie Perſone; Laran Pticza zaletiſze vu terbuh ribe Balene, y ſzvoiem klyunom nutre nye ſzercze klyuie; Tak
Prov. c. 18. v. 8. chinì y Priſeptavecz kod mudri Salamon ſzvedochi. *Verba Bilinguis (id eſt Suſurronis) quaſi ſimplicia, & ipſa perveniunt uſque ad interiora ventris.* Rechi dvoiezichnoga (toieto Priſeptaucza) videſze kakti priprozte, prez vſzake hudobe y ſkode, da pache kakovoga dobroga hotenia, lyubavi, y priatelztva pune, aliſze zaletavaiu tia do ſzercza, koie muche, tràpe, y zkonchavaiu, y unogem ſzmerti zrok poztaiu.

Poztavemo na peldu dva Mladencza, zmed koieh jeden imaiuchi dobru priliku dobiti za Zaruchniczu jednu pleme-

menitu, poſtenu, ſznaſnu, y bogatu Gozpodichnu, koie marlivo dvori, po guztom pohagia, ſnyumſze paidaſſi, y okolu hodi, zakai zkoro uſzi lyudi znaiu; Ovo videchi on drugi Mladenecz daſze jur ov kakti k-Szvadbe pripraulya, pochnemu na vuho priſeptavati kako dabimu naivexi priatel bil, y muchech na uſſanom govoriti: Bratte dragi vidim ja di ti neznas kai lyubis, y za chim hodis, vidim y zpoznavam datiſze hoche kachu za nadreh, kris na plecheh, y roge na chellu noſziti? negovorimti dalye, ſzpametenſzi, moreſ-me lehko razumeti. Ova chuiuch on pervi Mladenecz, prime k-ſzerczu one rechi, miſzli ſzam ſzobum, on moy priatel mora nekai vech znati od one Gozpodichne negſzem ja chul, ali vpamet uzel povenemu ſzercze, y vu nyem pochnuſze ugaſzuvati oni pervi plamni lyubavi, doklamiu odurì y oztavi; drugi lyudi to videchi, koijſzu znali za lyubav, y nakanenie nyhovo, pochnuſze chuditi, ſzumniti, y ſzuditi daie ona Gozpodichna morala negde partu pogubiti, adda dalko od takove, y tako ona ſziromaska od uſzeh oduriena, akoprem ni kriva, ni duſna, nigdor za nyu marainchi, kervſ pako vu telu kipuchu podnaſſati nemoguchi, prodà ſzvoiu chiztu y poſtenu partu, za hipnu naſzladnozt, koiaie pako zauda veliku ſalozt, y zapelya na zdvoinozt, ar zadobi dvoia jetra koia dabi na ſzvet, y nye kurvinztvo, na ſzvetlo nedoslo, zkerbiſze uſzakoiachkemi nachini ona jetra, ali da bolye recſem ono jur zanoſſeno, y morebiti jur ſivo dete iz ſzebe pervo uremena iztirati, y zkonchati, y tako morebiti vecs, y vecs krat: Chuies Priſeptavecz kai jeto? niſzili ti ovomu lyudomorztvu pervi zrok y pochetek? Ov Mladenecz pako pogubiuſi ovu dobru ſzrechu y iſchuch druge, nameriſze na pravu kakovu lyuticzu kachu, koiaga dotehdob ſzvoiem ſpichaztem jezikom grize, chemerom napaia, doklamga y zkoncha, chuiesly pak ò Priſeptavecz kai je to? niſzili ti zrok uſzeh grekov y ſzmerti, ne ſzamo teloune, nego morebiti y duſſeune ovoga nevolynaka?

Druga Pticza zoveſze Remora, koia ſzamem pogledom,

 ali

ali glasfzom privese chloveka dasze nemore pomochi: Takov je vszaki Priseptavecz, koi videchi dasze gdo pochinia iz kakove nevolye izkapati, y pomagati, vu bogacztvu napreduvati; On pochne to tesko gledati, pache y vuzta szvoia prokleta odpirati y blisniemu szvomu vu napredku pachiti. Poztavemo na peldu jednoga Ceszarzkoga, Herczeskoga, ali koiega drugoga Gozpodina Officiala, koi iz sziromaſtva szvoiem razumom dosselie na kakovu chazt, vu koie chazti szvoiemu Gozpodinu verno szlusechi, od nyega takai bilie lyublyen y preſtiman pochnesze pomagati, z-plachum koiu ima od Gozpodina pochneszi pokuplyavati zemlye y vinograde, iz koieh dobiva z-Bosiem blagoszlovom kruha obilno y vina, z-ovem pochne tersiti, y vu imetku napreduvati: Zagleda to Pticza Remora, naimre Priseptavecz pochne vuzta szvoia prokleta odpirati priseptavaiuchi onomu Gozpodinu kak zlo on niegov Official niemu Gozpodari, kakmu vecz krade neg dobiva od dohodkov, y z-onemi tatbinami, on szebe zemlye y vinograde kupuie, nye obdelava z-kmeti niegovemi, kaksze vszaki dan gozti, kak czifrazto opraulya: Koia on Gozpodin Priseptauczu veruiuch, raszerdisze na Officiala, iz chaztiga izverse, y usza koia ima niemu uzeme, kakti tulike tatbine, y tako mentuiega blaga, y dobroga glasza, zbog chesza videchisze prez blaga, y preſtimania, vu sziromaſtvu y salozti, kod ni kriv ni dusen, zbetesasze, od nikud nimaiuch pomochi, Bog zna kulike grehe chinì, vu koieh umre, telo y dussu pogubi; gdo tomu zrok? Ah Priseptavecz prokleti, Pticza prokleta Remora.

Tretia Pticza zovesze Griffus, koia je tak jaka, da more uszagoga naituzteſſega konya, y volla podignuti, y od nezti, zpreda szpodobnaie miloztiune pticze, od zada pako lyutomu Oroszlanu; Takov je uszaki Priseptavecz, koi zpreda toieto nazochi kasesze lyublyen, y miloztiuen, ali od zada je lyuti oroszlan tak jak da more na jenkrat ne jednoga Volla, ali konya, nego unosinu od nyh more podig-

nuti, y odnezti; Ar ako vidi koiega blisniega szvoga vu gracze y milosche koiega zmosnoga Gozpodina, z-koiemsze on na uffanom paidassi, y od uszega klyuche noszi, koiemu Gozpodin ne szamo blago, y kincs, nego y usze szvoie zkrounozti zauffa: Vu szvoiem takai Gozpodarztvu dobro napreduie, dersechi na Marofeh lepu tuztu, y pitanu Marhu, vu stallah drechne konye, jednum rechium videchi Priseptavecz da ov takov vu blagu, y prestimaniu je velikom, toga niemu nemoguchi terpeti, kai chini? Ide k-onomu Gozpodinu z-maztnemi rechmi pochnemu priseptavati, y proti onomu blisnemu szvomu marlivo lagati, da naimre on niegove zkrounozti prodaie, z-blagom niegovem bogat poztaie, konye y marhu pokuplyuie zasze, koie pune stalle y hleve ima; To chuiuch Gozpodin, y naglo veruiuch onem maztnem rechem prokletoga Priseptaucza, odurì onoga, uzememu klyuche od uszega, nitiga puzti vecs predsze doyti kod nevernika szvoga, y kod tata szvojega blaga, usze konye y uszu sivinu iz niegoveh stal, y hlevov podigne, y odnesze; onoga pako nevolynaka vuchini vuziti y praudumu szuditi, ako prem pravichnomu, tak da mora y glavu pogubiti: Gdoie tulike krivicze zrok? Prokleta Pticza Griffus, toieto Priseptavecz.

Cheterta fela Pticz je, koiesze zovu Incendiarie, toieto one, koie goruchi ogeny vu szvoieh klyuneh nosze, y snym hise, dvore, grade, varasse y czele orszage vusisu, sgù, pale, y na nistar szpraulyaiu, vu nyh ztanounike umariaiu, y unoge Gozpoczke Familie nekoie na petlyarztvo szpraulyaiu, nekoie zeuszema zkonchavaiu. Takoviszu Priseptauczi koij ne szamo vu hisah, dvoreh, gradeh, ali varasseh raznassaiu ogeny onoga priseptavania vusisuchi szercza szerditoztium oneh, koiem priseptavaiu, y lasu; nego tulikai lechu y po orszageh z-guzkinemi perutmi pissuchi onem Poglaunikom y Herczegom vszakoiachke lasi z-koiemi nyhova szercza vusisu, nazlob chine, tak da velike voizke zdisu, prelevaniu pravichne kervi, y szmerti neisbroieneh ker-

 scheneh

ſcheneh lyudi zrok poztaiu, oh ter moreliſze kai gorſega, y uragometneſſega naiti, ali izmiſzliti? *Ah! maledictus ergo ſuſurro & bilinguis*: Proklet adda Priſeptavecz y dvoiezichni chlovek, koi tulike zmutnie med mirounemi lyudi chinì; koi tulikem karvavem voizkam je zrok; koi tulikem pravichnem ſzmert zaudaie; tulike varaſſe na pepel obracha, tulike Familie Gozpoczke zkonchava: Nili adda ov Greh Priſeptania vexi od ogovora, od tatbine, od tolvaiztva, y lyudomorztva? ztanovito je, zbok tulikeh ſkod y krivicz, koie tulikem neizbroienem pravichnem chinì: Kaiſze pak ima nadeiati za plachu od Boga, y chloveka uſzaki Priſeptavecz?

Prov. c. 6. v. 15. Odgovaria mudri Salamon govorecſi: *Huic ex templò veniet perditio ſua, & ſubitò conteretur.* Ovomu znevaricze doide pogublyenie niegovo, y taki zkonchan bude.

Joſeph. Judæ. Kodie bil zkonchan Antipater Kralya Herodeſſa Szin, od koiega piſſe Joſephus Judæus, koi Antipater videchi da niegov ztaracz Otecz Herodes mora na zkorom umreti, y boiechiſze dabimu koi Brat Kralyevztva nepreuzel, Alexander, toieto, ali pak Ariſtobulus brat, zato priſeptalie Otczu ſzvomu Antipater, da dva niegova bratta dogovoriliſ. uſze daga hotte umoriti y zkonchati, zakai zato Ottecz uchinilie obedvem onem ſzinom taki glave odſzechi; cheſz nekuliko uremena doznauſſi Ottecz hudobu tretiega ſzina Antipatra, y niegovo krivo obtuſenie, uchinilgaie prez vſzake miloſche na ſzredi piacza obeſziti, toie dobil ſzvoiem priſeptaniem neverni Antipater daſze pravo nad nym izpuniuin

Prov. c. 6. v. 15. one Duha Sz. rechi: *Huic ex templò veniet perditio ſua*, ovomu znevarczè doide zkonchanie niegovo. I one druge: *Suſurratori autem odium, & inimicitia, & contumelia.* Priſeptavczu pako naztor, nepriatelztvo, y obſanozt.

Ribadan. in vita S. Eliſab. Drugu cſtem vu ſitkuSz. Elizabbete Portugalzke Kralicze koiu piſſe Ribadaniera *in ejus vita*, da ova Sz. y Bogaboiecha Kralicza videchi jednoga ſzvoiega Inaſſa chiſzteſſega y popoboſneſſega od drugeh, zbog toga boliegaie lyubila neg druge, y nyemu vecs zauffala neg drugem, kai oni drugi niſzu mogli

mogli videti, zato izto jeden zmeg nyh, koiegafe ovo preſtimauanie bolye pri ſzerczu peklo od vraga napuchen priſeptalie Dionyſiu Kralyu muſu ove Sz. Kralicze, da Kralicza z-takovem y takovem uſzekuntinom zkupa prebiva, na ſzamom vecskrat zaperta po dnevu y po nochi, on od vſzega kliuche noſzi,ſnyumſze noruie opehaua &c.Kraly to razumeuſi odluchilie daga hoche zkonchati, vuchinì anda iednu vapneniczu vsgati, y onem teſakom zapovedalie, da koigod perui doide od Kralya poſzel pitaiuch, jezteli jur izpunili kai je Kraly zapovedal, toga takovoga da vu goruchu pech ſiuoga hitte: Zapovedah anda Kraly ovomu obtuſenomu da ide tam z-takovem glaſzom, koi za izpuniti Kralyeuzku zapoved, nenadeiaiuchiſze nikakvoga zla, odidoh, y iduchi mimo jedne Czirkuicze, zachulie zvoniti na podignanie nauernulſzeie nurer y pri one Meſſe oztal, pache kakti poboſni mladenecz oztalie y pri druge czele, megy temtoga ov koigaie obtuſil ſeleiuchi znati jeli jur nyegov tovarus zgorel, iſſelie ako prem y nepoſzlan gledat, y doiduchi k-Pechi opitah delaucze jezte jur izpunili kaivamie Kraly zapovedal? to chuiuch delauczi zgrabiſſega y na glauczè vu pech goruchu hitiſſega cheſz mal chaſz doide on perui kogaie kraly bil poſzlal,y opitaiſh jeſzti vuchinili kaivamie Kraly zapovedal? Odgovoriſſe da jeſzu, povernefze nazad marlivo ov y doiduchi pred Kralya povè daie izpuniena zapoved, zachiudiſze Kraly zagledauſſi niega, pochne izpitauat dugovanie y zpoznalie praviczu Boſiu y kaſtigu nad onem priſſeptauczem, od onoga uremena Kraly oztavilſzeie perveh praznoztih, y vu velike lyubaui ſzvoium Kraliczum do ſzmerti je ſivel; pravo anda veli Duh Sz. *Maledictus ſuſurro*, prokleti Priſſeptauecz, ar toſze z-ochima vidi.

Ali joſche bolye to proklecztvo Boſie zverhu Priſeptavczev potverditinam more ona hiſtoria, koiu piſſe Joannes Ægidius Redda Dominikanzkoga od jedne Babe, z-koium dokonchati hochu govorienie moie, y je ovakova; da naimre iduchi jenkrat putem nekoia Baburda, y naiduchi pod jed- Joan. Aegidius in Lib. Scala cœli.

jednem drevom jednoga mladencza ſzedechega, y jednu moſniu penèz vu ruke derſechega, ali uſzega ſaloztnoga, koiega opitalaie Baba kai onde chini? zakaiſze ſalozti? y kai vu ruke derſi? gdoie, kam, y odkud ide? Odgovorilie mladenecz, jaſzem urag iz pekla, koiſze ſalozten nazad vu pekel pouracham iz Varaſſa, zbok toga da pri oneh Zakonzkeh tovaruſſeh, toieto pri takovom kramaru, y ſenne niegove, med koiemi unogo uremena jeſzemſze terſzil mir, lyubav, y ſzloſnozt raztepzti, y poſzvaditie med ſzobum, alimi ni bilo moguche toga vuchiniti; akoliſze uſſas to vuchiniti? prikaſemti ovu moſniu penez: Videchi Baba daiu ſzrecha iſche bogata poztati, privolilaie, obechalaie, y moſniu penèz uzela, y domov odneſzla, potlam pak poslaie naipervo vu ſtaczun k-onomu kramaru, kadeſzie zebrala ſzukna na halyu, y niemuie platila, ali vu ſtaczunu je nye oztavila pri kramaru, govorecſi da ima nekai oprauka, *zato* potlam ali ſzama doide, ali pak poslye po nye: Od kramara poslaie izkat niegove ſennè, z-koium pominaiuchiſze lepo, pochneie priſſeptavati, govorecſi, moia draga Gozpà meneie vaſz kruto millo, da vas Gozpon druge bolye lyubi nego vaſz, y ſnymi ſive, zakai morebiti vi neznate, ali ja dobro znam kai on vu Staczunu chinì, kada vi vu hiſe kudelyu predete, kai akolimi neveruiete? pazete na obluku vu takovom uremenu, gdo nuter, ali van podie, y kai noſzi, ar on ſzvoiem priateliczam prikaſuie, kai one ſzame hotte: pazilaie marlivo ſenna, y zapazilaie kakie Baba povedala, pochelaſzeie ne ſzamo ſzumniti, nego y veruvati Babinomu priſſeptaniu: Drugi dan pazilaie Baba na Gozpu kadaie vu Czirkvu k-Meſſe isla, y ondaie Baba k-kramaru dosla koiemuie priſeptala da niegova Gozpa ima priatelztvo nechizto -Sacriſtanom Redounikom, da nai liztor pazi na nyh, kak ona z-onem Redounikom po zakutkeh Czirkveneh lepo govori ſepchuch, y ſzmeiuch, veruvalie kramar Babe, pochelſzeie ſzumniti, y na ſennu merzko gledati, ſenna pako joſche merſeie na muſa, pochelaſzuſze obodva vu

ſzerczah

szerczah burkati, y jeden drugoga z-kurvarium potvariati, preganiati, videchi Baba da nye peklenzki ogeny vu szerczu oneh dveh zakonzkeh dobro gorì. Priztupilaie znovich k-Gozpè, govorecſi nye, milomivaſzie moia draga Gozpa da vi tulike ne ſzamo krivicze, nego y pregone terpite od vaſſega Gozpona, akoli hochete davam bude dober, vuchinete ovak, vecherez kada poidete ſzpat poztaveteſzi ovu moiu oſtru kozturiczu pod vankuſniczu, y kada vas Gozpon polek vaſz na poztelye zaſzpì, ondamu vi nekuliko dlak iz brade odreſete, zutra pak zeſgete, y popiti vu vinu on pepel daite, privolilaie, y zahvalilaſzeie Babe Gozpa za on navuk. Od Gozpe poslaie Baba vu ſtaczun k-kramaru, pochelagaie maztnemi rechmi opominati daſze nai chuva ſzmerti, ar Gozpa niegova je nakanila onu noch z-kozturum poſirake prerezati, y zaklati, veruvalie y to kramar, y imelie zkerb na ſennu, odiduchi ova dva Zakonzka ſzpat na poztelyu zkupa ako prem puni jada y chemera, chez mal chaſz pochelie mus naglozt herkati, kako dabi ſzpal, kai upamet uzemſi ſenna pochelaie polahko zpod vanykuſnicze kozturu ulechi, y okol brade muſeve ſuslyati y pipati gdebi mogla kai odrezati; Onda mus zgrabilie nyu, za ruku, pochelie krichati y druſinu zvati, da ſzvechu doneſzù, koiu doneſzuchi, y naiduchi, ſenne vu ruke britvu, hotelie on nyu z-onùm britvum zaklatì, y bilbi vuchinil dabi druſina, y lyudi koijſzuſze na on krich zbuchili y doteklì, nebili zapachili, med koiemi lyudmi doteklaie bila y ona Baba, za Babum pako y on peklenzki mladenecz, koi je mir med onemi dvemi Zakonzkemi vuchinil, povedauſſiſze gdoie, y kak 3. leta uſzum ſzvoium ſsegavoztium ni mogel tuliko opraviti pri oneh dveh, kulikoie ova Baba opravila vu 3. dneveh, zato potrebnoie daie platim polek zaſzluſenia nienoga, zgrabilie adda urag Baburdu, ſnyum vu zid je bubnul, niega prederl, y ſnyum odiſſel, kam pako? ſzudete vi koijme poſzluſſate.

Nut adda N. N. kak G. Bog kaſtiguie, y placha Priſep-

taucze proklete ne szamo na ovom, nego y na drugom szvetu, kod unogo gorse gresnike od Lyudomorczev; koij tulikem skodam y zlam zrok y pochetek jeszu, y kak on nye proklinia? koiemu proklecztvu ako sceleiete y hochete
Eccli. c. 28. v. 30. vuyti, y vu diku nebezku doyti? *Attende ne labaris in lingua, & casus tuus sit insanabilis.* Pazi da nezagressis z-jezikom, oszebuinem nachinom Priseptavaiuch, ar z-Priseptavaniem jemlyesze blisniemu postenie, blago, y siulyenie (kodszem pokazal) ova pako doklamsze nazad nepovernu, greh ni oproschen, ar *Non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.* Neodpuschasze greh, doklamsze nepoverne kai je komu uzeto, Priseptavecz pak usza ova troia szvoiem jezikom jemlye blisniemu szvomu, koiamu ni moguche povernuti, adda niti je moguche dabisze mogel zvelichiti, Amen.

OD SEZTE BOSIE ZAPOVEDI

PERVA PRODEKA.

Od odurnoga, y pogibelnoga greha Lotrie: koiasze kod y uszako nechizto dello; vu Sezte Zapovedi prepoveda.

Non Mœchaberis. Exo. c. 20. Nelotrui.

Remislyavaiuchi ja priproztem moiem razumom unoga velika, y prechudna Bosanzka dela, tuliko vu ztarom, kuliko vu novom Testamentumu popiszana, nachuditisze zverhu nyh zadozta nemorem: Kak naimre na zapoved Josve Generala kadszeie szuproti nepriatelom voiuval, szuncze vuchinilie G. Bog na meztu obztati,

tati, doklamie nepriatele predobil, y obladal. Kak Moiſeſſu dalie jakozt jednum ſibum morie razdeliti. Kak Samſonu dalie oblazt iz oſzelſzke laloke chiniti vodu van tecſi. Kem nachinom vuchinilie od Eliſeuſſa jednomu mertveczu ſitek povernuti. Kuliko ſzercze je dal Davidu mladomu Paztiriczu ſzuproti oboruſnomu Goliatu, prez oruſià poztavitiſze, y niega obladati. Nili chuda uredno dello Szina Boſiega bilo vu Novom Teſtamentumu, ono na ſzvadbe premenenie vodè na vino? Ono nahranenie viſſe pet jezèr lyudi, ſzamemi petemi hlebczi kruha? Ono zapovedanie vetrom y vihrom na moriu miruvati? Tulikem ſzlepem vigenie, gluhem chuienie, hromem hogenie, gubavem ochiſchenie, mertvem ſitek povrachati? Oh ter gdo bude mogel nigdar vu tom dvoiti da ova vſza niſzu bila. *Opera dextera Excelſi.* Chudovita dela deſznicze viſniega G. Boga? Niti menſega chuda, y preſtimania uredna jeſzu Zvelichitela naſſega dela vu izkaniu zvelichenia duſſicz chlovechanzkeh; kak naimre on je zval za ſzobum Petra y Andraſſa od ribichkeh mres; Jakopa y Januſſa od ſzercheneh roditelov nyhoveh; Matheuſſa od harmiczarzkoga ztolla; Zakeuſſa od vſurarzkeh knig; Samaritanku pri zdenczu od praznikov nienih; Magdalenu od nechizteh lyubitelov ſzvoieh; vſza ova, y neizbroiena druga ovem ſzpodobna dèla od mudrozti y vſzamoguchnozti Boſanzke vuchiniena, jeſzu velikoga chuda y preſtimania uredna, ali vendar jedno od drugoga kodie vexe dello bilo, tak y vexega chuda vredno; y zato vuchè Sz. Otczi da unogo vexe y preſtimaneſſe dello je obernenie jednoga greſnika na pokoru, negie povernenie jednomu mertveczu ſiulenie, y akoprem nahagiaiuſze unogi greſniki na ſzvetu vu uſzakoiachkeh grehch ſivuchi, uſzeh vendar leglyeie obernuti na poboljſanie ſitka, y na pokoru, neg jednoga ali jednu greſniczu vu nechiztochah ſivuchu, kodmi to ſzvedochi B. Lourencz Juſtinianus govorecs od nechizteh greſnikov. *Ex his rarus invenitur, qui realiter ad DEUM convertitur.* Zmegy oveh takoveh redeg- S. Laurent Juſti.

 ſze

ſze nahagia, koibiſze pravo k-Bogu obernul, y akoprem vu ove Sezte Zapovedi prepovedaſze ſzama Praznozt, *Non Moechaberis.* Vendar Sz. Ambros, Auguſtin, y vſzi Sz. Navuchiteli ſzvedoche daſze ne ſzamo Praznozt, nego takai lotria, y uſzi oztali nechizti grehi prepovedaiu, zato ja vu ovom Prodechtvu kanim od ſzame lotrie, vu drugom pako od Praznozti govoriti. Proſzim za Poſzluh.

Chudno vigenie biloie pokazano Sz. Danielu Proroku, koiemu vu ſznu pokazaſſeſze chetiri vetri, iz chetireh kraiev ſzveta puhati, y na velikom moriu boritiſze kakti megy ſzobum, iz koiega moria izidoſſe van chetvere fele zveria: Pervo zvere podobnoie bilo jednomu Oroſzlanu z-orlovemi kreliutmi. Drugo podobnoie bilo medvedu. Tretie podobu imeloie jedne Pantere z-prichemi perutmi. Cheterto pako Zvere biloie naiztraſneſſe. *Et non habebat formam cui aſimilaretur.* Ni imelo podobe, y tako nitiſzeie moglo komu prizpodobiti: Zverhu kojega vigenia Danielovoga Sz. Otczi uſzi jednako ſzude y govore, daſze po pervom troiem zveriu razmeiu tri pervi glauni grehi Gizdozt, Jal, y Zkupozt, po chetertom pako zveretu razmeſze Lotria, ar kaktigoder ztrahota y odurnozt onoga chetertoga zvereta nemoreſze zadozta izpiſzati, tak y Lotria nemoreſze iztolnachiti kak velik y oduren je greh, ar y naimudreſſi Kraly Salamon uſzum ſzvoium mudroztium niga znal kak izpiſzati nego ovemi malemi rechmi. *Penè fui in omni malo.* Zkoro bilſzem vu vſzem zlu, kadſzem naimre lotruval, y praznuval, ar greh nechizti vſza zla, hudobe, y odurnozti vu ſzebe zaderſava, koieſze na zemlye naiti mogu.

Prov. c. 5. v. 14.

Jeſzu unogi koij govore da greh nechizti, ni tak velik greh, kod unogi ſtimaiu, vu tomſze ja nebudem diſputuval, niti z-tem uremena gubil, doztamie imeti Sz. Gregura Papu koi na mezto moie odgovori, da naimre. *Peccata carnalia ſunt minoris culpæ, & maioris infamia.* Grehi nechizti jeſzu menſe pregreske, y vexe obſanozti uredni, toieto greſniki nechizti vexi ſpot y obſanozt zadobivaiuſzi pri lyudeh

S. Gregor l. 33. moral c. 21.

lyudeh szvoiem nechiztem siulyeniem, neg gizdauczi, tàti, lyudomorczi, y oztali: Ar polek szvedochanztva Sz. Paula Apostola uszi drugi gresniki szvoiemi grehi skode liztor dussam szvoiem, y nye osimrade, telu pako krivicze nikakove nechinè: Nechizti pako gresniki skode, izmrade, y krivicczu chinè ne szamo dusse, nego y telu. *Qui fornicatur.* Veli Sz. Pavel. *In corpus suum peccat.* Koi Lotruie, na telo szvoie gressi, neveli *per corpus.* Po telu. Nego veli *in corpus.* Na telo, koie rechi Sz. Isidorus ovak razlase. *In ipsum delinquit, ipsum polluit, reum criminis ipsum effecit.* Na nye gresì, nye ozkruniuie, y gresno chinì nye. Ovu iztinu jeszu negda zpoznavali, y valuvali negdasni ztari Babilonczi, Egiptonczi, Gerki, y Rimlyani z-onum navadum koiuszu obdersavali uszigdar, daszusze naimre uszigdar kupali za uszakem nechiztom dellom. *Purgantes flumine noctem.* On szmrad nochni z-koiemszu tela szvoia szmradili y ozkrunievali, vu potochne vode jeszu chiztili, chesza ni bilo potreba chiniti gizdauczem zkupczem, szerditczem, niti oztalem gresnikom; Akoprem vu tom kupaniu szvoiu veliku szlepotu jeszu izkazuvali, nebuduch uszega szveta vode zadozta za oprati, ochiztiti, y oposteneti telo jenkrat ozkrunieno, chiztochu pogublyenu. *Tanta est fœditas, & spurcities violatæ castitatis.* Veli Sz. Clemens Papa. Tulikaie neszna-ga y odurnozt ozkruniene chiztoche.

1. Cor. c. 6. v. 18.

Isid. Pelus. l. 4. ep. 129.

Clem. Rom. 6. Constit. c. 18.

Kakie pako G. Bogu y Angelom nyegovem oduren uszaki nechizt gresnik, y gresnicza, zpoznatisze more iz one Historie, koiasze cste vu sitkeh Sz. Otzev, kakszeie naimre jenkrat pridrusil bil na putu za tovarussa Angel Bosi, jednomu Sz. Otczu Puschcniku, koi putuiuchi zkupa nameriszesze na jednu gnylu, chervivu, voinuchu merczinu polek puta lesechu, y mimo uye iduchi, on Sz. Puschenik zakrilszie z-jednum rukum ochi, à z-drugum zatisznnlie nösz y vuzta, doklamie mimo pressel: Angel pako nikai takovoga ni yuchinil, kakò dabi on nikai nevidel, y upamet neuzel. Chez mal chasz dosselie naproti nym jeden kruto lep, sznasen Mladenecz, koiega

In vitis PP.

koiega berſelie zagledal Angel, unogo bolye zatizkalſzie vuzta, nöſz, y ochi pred nym, negie chinil on Sz. Otecz pred onum merczinum. To videchi Puſchenik zachudilſzeie, y Angela je opital, zakaiſzi nöſz y ochi zatiſche? koiemuie Angel odgovoril ovak; Vam lyudem je ſzuprotiuna y odurna jedna voinucha merczina koiega mertvoga ſivincheta; Ali imas znati y tverdno veruvati da G. Bogu, y nam Angielom nyegovem prez kraia y koncza je odurneſſa y ſzuprotiuneſſa voinba uſzake nechiſzte perſone, kodie y ov Mladenecz, neg mogu odurne y ſzuprotiune biti uſzega ſzveta merczine jednomu ſivuchemu chloveku: Od ovch takoveh chinimiſze,
Psal. 48. daie miſzlil Sz. Kraly David kadaie popeval: *Homo cùm in honore eſſet, non intellexit, comparatus eſt jumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis, quibus non eſt intellectus.* Chlovek kadabi vu poſteniu bil, ni razmel, priſzpodoblyenie ſivine neſpametne, y vuchinienie ſzpodoben nye, kakti kony y mezg koij nimaiu razuma. Ovi ovakovi nechizti greſniki G. Bogu jeſzu tak odurni, y ſzuprotiuni, da on hoche raiſſi pri krivovernikeh chizto ſivucheh biti, y ſnymi prebivati, neg z-
Antiochus hom. 114. nechiztemi kerſcheniki, kod Antiochus piſſe Hom. 114. *Nam Deus cum carnalibus eſſe non vult, niſi ad puniendos, & eligit potiùs habitare cum infidelibus pudicis, quàm fidelibus impudicis.* Neſche, neſche G. Bog z-nechiztemi greſniki ſiveti drugach, nego ſzamo za kaſtigatiſh, kodie rauno kaſtigal jednoga velikoga Goſzpodina, koiega chazt, y ime muchim, ako prem uſzemu ſzvetu je znana chazt, ime, y nechizto ſiulyenie.

Baron. anno 1054. Piſſe adda Baronius da letta 1054. od jednoga velikoga Gozpodina zbok nechiztoga ſiulyenia zkvarienoga, polek ſzvedochanztva Sz. Petra Damiana, koiega duſſa po ſzmerti izkazalaſzeie bila jednomu konyaniku vu ſzpodobe jednoga ztraſsnoga zvereta, ali da bolye recſem iztoga ztraſſilla, imaiuchi vuſſeſza y rep Oſzelzki, truplo pako kakti medved, na ovo vigienie preztraſſilſzeie konianik, y hotechi pobegnuti, pregovoriloie ono ztraſſillo z-chlovechanzkem glaſzom k-onomu konianiku, y pochelomuie govoriti, neboiſze, niti nebeſi,

běſi, ar imas znati daſzem ja bil chlovek, kodſzi y ti, y bilſzem vu takove chazti, tako imenuvan: *Sed quia beſtialiter vixi, poſt finem vitæ, beſtiæ præferre ſpeciem merui.* Kaitiſzem beſtinzki ſivel, po ſzmerti, beſtinzki kip y ſzpodobu obnaſſati jeſzem polek zaſzluſenia primoran.

Nekai ſzpodobnogaſze cſte od jednoga drugoga ztraſſilla, ſenzkomu ſzpollu za zerczallo, kak naimre jenkrat jedna poboſna kchi, molechi za duſſu mertve matere ſzvoie, y ſeleiuchi znati vu kakovomſze ztaliſſu nahagia, nut po Boſiem prepuſcheniu izkazalaſzeie duſſa na ſzpodobu jedne oderte praſzicze, zprevagiana od dveh velikeh cherneh ztraſneh Komuſzev, na koie ztraſsno y odurno vigienie preztraſſilaſzeie kchi, daie hotela chez obluk van vuiti, ali ono ztraſſillo peklenzko pocheloie govoriti, neztraſſiſze niti nebeſi, arſzem ja duſſa neſzrechne matere tvoiè, za koiuſzi ſelela znati vu kakovomſze ztaliſſu nahagia, nutme adda ovo vekoma prokletu; Nato obatrivelaſzeie kchi, y opitalaie duſſu, koi zrok mora bitti prokleeztva tvoiega? niſzili ti tak poboſuo ſivela, y mene poboſnozti vuchila? odgovorilaie duſſa, ah! kaimie haſznela poboſnozt, kad chiztoche niſzam lyubila, nego vu praznotiah, da paeſe y z-Otczem tvoiem proti nature ſivuchi odurneie neg nemo ſivinche, iz koieh grehov nigdar pravo ſzpovedalaſze niſzem. niti pravoga poſaluvania, unogo meníe nakanenia pobolſſati imela jeſzem, y tako kod nema ztvar ſivuchi, y prez pokore preminuchi, ſzvinzkum ſzpodobum kodme vidis od Boſanzke pravicze y vu peklu kaſtigana jeſzem, to zrekuchi, z-velikem potreſzom rulech y czuilech kod ſzvinia neztaloie duſſe, oztaviuſi veliku ztraſsnu, y odurnu vonybu za ſzobum vu one hiſe, da ni bilo moguche vech ztanuvati vu nye.

Nut greſniki y greſnicze nechizti, zerczala beſtinzkoga ſitka vaſſega, uglcitefze dobro vu nye y premiſzlete kaizte ſzada, y nakaivamie doyti? kakove plache nadeiatiſze motete za vaſſe beſtinzke naſzladnozti! ah! kak pravo govori Sv. Peter Chryſologus, da nechizti greſnik: *A ſe migrat, & ab homine* S. Petr. Chryſolog. ſer. 2.

de ſil prodi. *homine totus transſit in beſtiam.* Chlovek na kip y ſzpodobu Boſiu ztvorien podauſſiſze vu nechizto ſiulyenie, od ſzebe preminuie, y od chlovechanzke ſzpodobe veſz premeniaſze na beſtiu, chinechiſze ſzpodobnoga konyu y mezgu prez razuma y pameti. *Sicut equus, & mulus, quibus non eſt intellectus. Eh! confundimini, & erubeſcite ſuper vijs veſtris.* Krichivam Sz. Ezekiel Prorok: Szramuiteſze, y zacherleneteſze zverhu putov vaſſeh. Ali ò moy Sz. Ezekiel chudimſze ja tebe da ti nechizte greſnike na ſzrameslyvozt, y zacherlenienie nagovarias, buduch oni prez toga joſche y prevech ſzrameslyvi; natuliko daſze od velikoga ſzrama niti ſzpovedniku neuſſaiu ſzpovedati ſzvoieh odurnoztih, y beſtinzkeh naſzladnoztih, y akolie ſzpovedaiu, prez velikoga zacherlenienia, nechinè, ako prem za mallu haſzen nyhovoga duſsnoga zvelichenia, arſze oni ſzramuiu y ſonaiu bolye jednoga chloveka, neg Boga Ztvoritela ſzvoga, y uſzega nebezkoga dvora.

Ezech. 36. v. 32.

Vezda pak z-vami govorim ò nechizti greſniki, y greſnicze! koij ako ſzami ſzebe jezte odurni, kuliko ſtimate dazte odurneſſi lyudem? koiem grehi vaſſi nechizti znani jeſzu, ah znaite! davaſz uſzaki chizt, y poſten kerſchenik bolye oduriava, neg niednoga naigubaveſſega chloveka. Ako pako od chizteh y poſteneh lyùdi, natuliko jezte oduriava ni; kuliko bolye vaſz oduriava izta chiztocha nebezka G. Bog? poſzluhnete vuchenoga Lactanciuſſa, onvam poveda govorecs. *Nihil tam invisum DEO, quam mens inceſta, & animus impurus.* Nikai menie nemore videti G. Bog, kak pamet nechiztu, y ſzercze ſzmradno, z-poſelieniem na Lotrie, na praznozti, na rodbinztvo; ako ſzamo nechizta ſzercza y miſzli oduriava G. Bog, kuliko neoduriava chinenia? A vi Angeli Chuvari oveh ztraſſil peklenzkeh, koijzte lepota nebezka navadni vugledatiſze vu zerczalo prez makulicze preſzvetloga licza Boſiega, kak morete obztati polek tulikoga ſzmrada y vonybe odurneſſe od uſzake gube? z-kojum vonjaiu y ſzmerdè oni nechizti greſniki, y greſnicze, koiemzte vi za Chuvare

Lact. Firm. ib. ad Hoph. l. 3.

re od Boga odlucheni: koieh ne szamo sivuchi, nego y mertvi lyudi podnassati niszu mogli.

Ar ja cstem da doiduchi naproti Sz. Filipu Nereiu, y Sz. Catharine od Siene nekoi nechizti gresnik, malo da niszu omegleli od velike tesine chutechi odurnozt nechiztoche niegove. Sz. pako Magdalena de Paczis, koie dussa je jur vu nebu megy Serafini szvetlozt licza Bosiega vusivala, doiduchi pako nekoi nechizt mladenecz nye Sz Tela gledat, daloie zlamenie ono mertvo telo, da nemore podnassati nechiztoga gresnika, obernuchisze z-herbtom k-nyemu, : Sz. Ferencz de Paula takai dalie zlamenie po szmerti, kuliko nechiztochu oduriava, ar doiduchi nekoia nechizta senna vu Neopol za videti, y chaztiti Zub Sz. Ferencza, koi Zub buduchi vu Kristalu zapert, y hotechiga ona kusnuti, na dvoieszeie razpuchil.

Nu adda, ako lyudem ovoga szveta, Angelom nebezkem y Szvetczem Bosiem sivem y mertvem natulikoie odurna uszaka nechizta dussa, bude morebiti povolyna uragom peklenem? Oh nikai menie nego to! ar akoprem uragi pekleni uszakoiachki, na uszakoiake grehe nasz tentaiu: Stimate morebiti da uszakoiachki na nechiztochu takai nasz tentaiune, neveruite toga, opomina Sz. Thomas, ar oni plemenitessi y blisnessi Lucifera nedoztoiaiusze nasz na nechiztochu tentati, nego ovu chazt izpuschaiu na naimense, y naiproztesse Angele peklene, rechi Sz. Thomasa jeszu ove. *Dicuntur Magistri aliquot dæmones, qui memores antiquæ nobilitatis, dedignantur de luxuria tentare.* Adda ò nechizti gresnikì y uragom peklenem jezte odurni, y kako ne? ako pissu Historie od jedne gresnicze koia szama szvoiem telom y dussu je szmradila, izkazalszeie nye urag zatisznienem noszom, y zakrivenemi ochima krichech pfui, pfui, pfui, y ovakoie besal od nye, nemoguchi one nye nechiztoche podnezti.

Kai szada hochemo recsi od G. Boga, kak y kulikoie nyemu szuprotiuna nechiztocha? ako to selimo zpoznati, hodmo vu Sz. Piszmo, vu koiem nigdersze nemahagia zapiszano,

no, dabiſze natuliko G. Bog zbok koiegagod greha bil ſaluval, kodſzeie ſaluval zbok nechiztoga greha daie chloveka
Gen.c.6.v.6. ztvoril: *Pœnituit eum, quòd hominem feciſſet.* Salmuie bilo daie chloveka ztvoril, ali zakai? ſzvedochi Sz. piſzmo, y veli
Ibid. v. 5. da zato, kaitie videl. *Quòd multa malitia hominum eſſet in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malum.* Videlie G. Bog daie velika hudoba chlovechanzka nàſztala na zemlye, y naroda chlovechanzkoga miſzli, y ſzercza naguiena
Ibid. v. 3. jeſzu bila na zlo; zakaizato. *Non permanebit ſpiritus meus in homine.* Nebude prebival duh moy vu chloveku. Zakai ne? zato, *Quia Caro eſt.* Kaitie Meſzo, koie rechi Gloſa razla-
gloſa. ſe ovak. *Id eſt nimis implicatus peccatis carnalibus.* Kaitie prevech podan, y zamotan vu greheh nechizteh. Zbok nechizteh grehov adda vu koichſzeie kalyal narod Chlovechanzki, kaſtigalgaje z-obchinzkem potopom, y zkonchalgaie iz licza zemlyè ar *venit diluvium, & predidit omnes.* Doſſelie potop, y zkonchalie uſze, ſztare y mlade, goſzpodu y kmete, uboge y bogate. Natulikoſzu lyudi onoga uremena G. Bogu odurni bili zbok nechiztoga obchinzkoga ſiulyenia, vu koiemſzuſze tak odurno kalyali, daijh ni mogel podnaſſati; Oudemiſze nekak chudna vidi ona rech. *Omnes* Uſze adda y malu deczu G. Bog z-potopom je zkonchal? prez uſzake dvoinozti, a kaiſzu decza kriva bila? ona joſche niſzu greſſila, eh neveruite N. N. niti decze, ter naimre ſenzkoga ſzpolla, kaigoder od ſzedmoga leta je ztareie, ar vu unogeh. *Malitia ſuperat ætatem.* Kod vuche Theologuſſi, y opominam uſze Roditele ter naimre Matere, da nai imalu marlyvu zkerb na kchere ſzvoie, ako nehte y one z-kcherami nad ſzobum zpoznati kaſtige Boſie, ovo ja negovorim prez iztinzkoga zroka; ar ovu iztinu pomaſemi
S Remigi in Epiſt. ad Roma. potverditi Sz. Remigius Biskup govoreceſi. *Demptis parvulis ex adultis propter vitium carnis pauci ſalvantur.* Zvun malyahne deczè, oude potreba dobro zapometiti ove dve rechi, malyahne deczè, toieto one decze koja neznaiu pravo govoriti, niti hoditi, zlata od jabuke razluchiti, y preſtima-
ti,

ti, ova ovakova niszu podversena grehu, od druge pako povexe deczè malo gdosze zvelichi, zbok szamoga nechiztoga greha, y tomu daie zrok Sz. Biskup ovakov. *Nam alia vitia forinsecus sunt, hac autem pestis connaturalis est.* Kaiti drugi grehi kod gizdozt, nenavidnozt, blaznozt, lakomozt, do malo chasza terpè, neoztaulyaiu korena vu szerczah: Greh pako nechizti. *Inhæret intus.* Nutresze vu szerczu dersì privezan y prikloplyen, dasze nepuztì tak lahko odtrechi, veli Sz. Thomas Ang. toieto da kadasze vu mladozti, vu detinztvu koie dete podà nechiztocham, vechga tak lahko ni mochi prez oszebuine milosche Bosie odvinuti, y na odurienie nechiztoga sitka nagovoriti; koiu teskochù ja szam jeszem zpoznal, ali zmegy jezero neznam nego za szamu jednu nechiztu vu nailepse dobe, à vu naiodurnesseh greheh navadnu y zakorenienu od detinzkeh nòg gresniczu, koiu na pravi pùt z-pomochium Bosium jeszem obernul y pripelyal. S. Basilius.

Iztinaie moij N. N. prevech velika ne szamo nam Prodekatorom, nego josche bolye Szpovednikom, y unogem Bogaboiechem kerschenikom dobro znana, da naimre koi hoche jednoga gresnika vu greheh zakorenienoga od greha odvernuti, y na pravi pùt pokore, y pobolsania sitka dopelyati, mora doszta truda usiti, y dozta rechih potrossiti ar ti takovi za pokoru nemaraiu, za pobolsanie niti nemiszle. *Renuerunt accipere disciplinam.* Veli Sz. Jeremias Prorok. *Induraverunt facies suas.* Nehtesze povernuti, nego vu terdokornozti szvoie oztaiu. Ove rechi akoprem mogusze od uszeh gresnikov vu greheh zakorenieneh razumeti, naibolye vendar y naioszebuineie od nechizteh lotrissev, buduch nyh tese neg niedne druge gresnike omekchati, na pokoru y pobolsanie sitka pripelyati; Kod to naturalski szvedoche zroki, ar chimio drevo szirovesse y mokresse, stemszega tese ogeny prijmlye, buduch faihtnozt y voda ogniu szuprotiuna; Rauno tak szabl, a ali szekira tese szeche selezo, ali kamen, neg drevo, buduch tverdeie sele- Jerem. c. 5. v. 3.

zo y kamen od dreva. Koi pako greh, zmegy uſzeh gre-
hov je faihtneſſi od nechiztoche? buduch izti gnyli ſzmrad.
Koi greſnik je tverdeſſi od praznika, ali lotriſſa, y koibi-
ſze bole poztaulyal ſzuproti Rechi Boſie, negſzu nechizti
greſniki? Rech Boſia je jeden Boſanzki ogeny z-koiemſze
Pſal. 118. v. 140. vuſiſu ſzercza greſna kod Sz. Kraly David govori. *Ignitum eloquium tuum vechementer.* Rech Boſia je jeden oſter mech,
Ephes. c. 6. v. 17. kod Sz. Pavel ſzvedochi. *Aſſumite gladium ſpiritus, quod eſt verbum DEI.* Uzmete mech duha, kai je Rech Boſia. Ter-
vendar z-ovem Boſanzkem Ognyem ni moguche vuſgati ona
gnyla ſzercza nechizteh greſnikov, zakai ne? ah zato, od-
govaria Sz. David. *Quia in limo profundi defixum eſt.* Kaiti
ſzercze nechiztoga greſnika, y greſnicze zakopanoie vu glu-
bine onoga ſzmrada y jur tuliko leth leſi vu mlake oneh
uſzakoiachkeh nechizteh odurneh grehov. Niti je moguche
preſzechi ona ſzercza od oneh nechizteh lyubavih y naſzlad-
noztih, vu koieh jur tuliko leth ſivu, buduch ona tverdeſa
od kamena mramora, y ſeleza.

Cſtem, da buduch jenkrat izganian vrag iz jedne obſzedene
perſone, bilie zaklet da pove kakov greh je naivexi? y zbok koie-
ga greha naivech duſs ide vu pekel? Odgovorilie duh pekleni, da
zmegy uſzeh grehov naivexi je, nechiztocha, y zbok nechiztoche
naivech duſs ide vu pekel. Nato Redovnik ſzuprotiſzeie pozta-
vil, y rekel da Heretichanztvo, blaznozt, y zdvoinozt jeſzu vexi
grehi od nechiztoche, ali Urag kod ſini Theologus odgovori-
lie ovak. *Quantum ad Theologiam maiora ſunt iſta, quantum ad reditum maiora ſunt illa.* Iztinaie daſzu veliki grehi, hereti-
chanztvo blaznozt, zdvoinozt, aroſzu taki ſzuproti Bogu,
ali vendar nechizti greh je vexi, ar iz uſzeh drugeh grehov
leſe izide greſnik, y leſeſzeiih oztavi, tak daſze vech vu
nye nepoverne. Ali on koiſze jenkrat vu nechiztochu po-
da, y vu nye zakoreni, teskoiy, ſmehko, van izide, y ni
kakvi moguche dabiſſzeiih oztaviti mogel tak dabiſze nigdar
vech vu nye nepourachal.

Ako adda tak teskoſze iz nechiztoga greha izhagia, y

tak lahkosze vu niega pouracha? kai je potreba tuliko kricha-ti nam Prodekatorom nad nym, y gresnikom nyemu pod-versenem? buduch ovo jeden beteg odurne szmerdlyve gu-be koiasze kruto tesko izurachiti more, y gresnik nechizti, koi ali koiasze jenkrat vu nechiztochu poda, y onu szmerd-lyvu gresnu naszladnozt zpozna, tesko y smehkosze vech van iz nye izkopa, ar od teh takoveh rauno gresnikov vi-dimisze daie hotel Duh Sz. Ove rechi, recsi. *Impius cùm in profundum peccatorum venerit, contemnit.* Nechizti gresnik kadasze jenkrat vu nechiztoche poda, y vu nyh zakoreni globoko, *Contemnit.* Zanikuie Zverhu koie rechi mudri Lyranus ovak govori. *Contemnit supplicia, contemnit correp-tionem, pœnitentiam, omnémque medicinam.* Zanikuie vsze muke, zaniſtar dersi karania, pokoru, y uszako duhouno urachtvo. Zakaizato zahmanie ztemi koijsze neboie niti kaſtig uremenitneh, niti muk vekovechneh, koijsze oszme havaiu iz karany Prodekatorzkeh, iz grosnyh Szpovednikov, iz opominanyh Redouuikov, y Bogaboiecheh kerschenikov; koij za pokoru niti nemiszle, za urachtvo duhouno znati nit chuti nehte. Odkud nekrichi prez zroka Sz. Mikeas Prorok nam Prodekatorom govorecsi. *In Geth nolite annun-tiare, lachrymis ne ploretis.* Vu Gethu neprodekuite niti szuz neteochete, ali zakai ne o Sz. Prorok? *Quia desperata eſt plaga ejus.* Arie zdvoiena ranna niegova. Geth, potreba-ie znati, dasze zove jeden varas pun uszakoiachkeh gresni-kov, ar akoie kade drugde koi gresnik na kaſtigu, ali na szmert izkan, vu Geth pobegne, y ondeie sziguren, on-demu nigdor nikai nemore, niti nesche; Da pache on koi hoche szlobodno prez ztraha nechizto siveti, vu Gethu tomu proztor naide. Zverhu oveh adda Sz. Mikeaſſa Pro-roka rechi moi Sz. Anton Paduvanzki ovak govori: *Iſtis ergo nec tubâ prædicationis debemus annuntiare, nec lachrymis plorare; quia nec tuba prædicationis cordis duritiem, nec lachry-ma corporis mollitiem, ignémque libidinis, extinguere valent.* Ovem adda niti z-trumbetum prodekuvania moramo naz-veschati,

Prov. c. 18.

Lyranus in cita. cap.

Michæ. c. 1. v. 10. v. 9.

S. Anton. de Padu.

veſchati, niti ſzuzami plakati? ar niti trumbeta prodekuvania ſzercza tverdokornozt, niti ſzuze tela nechiztochu, y ogeny odurnoga poſelenia ugaſziti mogu, y tako akoſze ja razpuchim od kricha, ako raztalim od placſa, nad nechiztemi greſniki, zahman vidimiſze da bude; Ar te takove nit lepota chiztoche, nit odurnozt nechiztoche, nit zalyublyenie vu diku, nebezku, niti ztrah mùk peklenzkeh mogu ztegnuti od beſtinzkoga nyhovoga ſitka, zakai ne? ah zato, zato! *Quia deſperata, deſperata eſt plaga eorum!* Kaiti nyhova ranna, y beteg greſnoga nechiztoga ſiulyenia je zdoien, damu ni vech mochi pomochi, ar ti takovi oſzmehavaiuſze iz Redounikov, oſpotavaiu iz Szpovednikov, norcze chine iz Prodekatorov; Kakovi naiſzi budu ſzami.

Oh! Pater! Oh Pater! Kai je to, gdome to zove? oh Pater! oh Pater! Gdoſzi, jeſzili duh, ali chlovek? ah nitiſzem duh, nitiſzem chlovek, negoſzem neſzrechna vu nechizteh greheh zakoreniena duſsa, kai adda ſelis, y potrebuies od mene? ah! kaibi potrebuvala, kadami pomochi ni mochi, buduch ranna moia, y beteg moy zdvoien. Ar moie telo y ſzercze niſzu iz meſza y kervi, negoſzu iz chiztoga ſvepla, koia za vuſgati zadovolynaie uſzaka naimenſa izkricza pogleda, rechi, ali zlamenia kokovoga zvunzkoga, y potlamſze jenkrat vuſge, plamnov nechizteh, kakti ni moguche vech ugaſziti. Chulaſzem y chuiem vechkrat ptoti ovomu neſzrechnomu grehu Prodekatore krichati, zmukami peklenzkemi proti nyemuſze groziti, koie doklam chuiem krichati, karati, y groziti ſze, ztraſſimſze, y imam volyu oztavitiſze nechiztoga ſitka, y odurriti naſzladnozti nichemurne, *Ali*, kai zlamenuie ov tvoy Ali? ah zlamenuie tugu y nevolyu! ar akoprem chutimſze od Prodekatorov gibati na poboljſanie, ali chutimſze takai z-jednem ztraſſnem lanczem, ale navade, privezanu, y ztiſznienu, daſze genuti iz meſzta nemorem: Jeſzem oberſena od nechiztoga betega, toga netaim; moy beteg nechizti da je pogibelen, to veruiem y valuiem; pomochi y urachtva za niega da neman-

mankaiu, vu tom nedvoim; negomisze nekak chudno y tesko vidi, radabi ozdraveti, ter nemorem; radabisze zvelichiti, ter neznam kak. A kakovoie to govorienie? zpoznavati beteg, y pogibelnozt niegovu, ter nemaratisze za uracſtva, y za zdrauie, izprichavaiuchisze da vech ni moguche ozdraveti; oh! ter kakie to moguche veruvati? Poszluhnime adda o gresna prokleta dusa!

Jeda morebiti ona miloszerdnozt Ztvoritela, y Odkupitela tvoga, koi, za izurachiti usze dusseunè betege, iz szvoie laztovite Presz. Kervi vuchinilie jednu kupely, ſtimas y veruies da tebe nebude mogel izurachiti? Moglisżusze izurachiti jeden Bonifacius Papa vu Rimu; Auguſtinus vu Milanu; Gulielmus vu Aquitanie? Moglesżusze izurachiti, jedna Samaritanka pri zdenczu? Magdalena vu goscheniu; jedna Pelagia, jedna Taida, jedna Maria Egiptcziaka, y neizbroieni drugi, y druge velike y odurne gresnicze, vu izteh nechizteh burdelniczah; Ti pako velis, dasze izurachiti nemores? dasze tvoieh nechiztoch oztaviti neznas? *Oh desperata, desperata eſt plaga tua!* Zdvoiena, zdvoienaie ranna tvoia! Hodi adda hodi ò prokleta dussa! odhagiai ò kamen szpachenia! taraczat glubine peklenzke. Hodi ò goruchi ogorek! podsigat ognia peklenzkoga; Hodi hrana peklenzkeh pozoiev! hranit y napaiat, glad y sèiu vekovechneh plamnov peklenzkeh.

Ali pervo neg odides, y neg z-tobum dokonias razluchitisze od nasz, obztoisze jednomalo, y poszluhni jeden navuk koiegati tia iz Rima od ztrani Sz. Matere Czirkve Katolichanzke po mene possilya, y porucha Sz. Otecz Papa Gregur, koisze vu maleh recheh zadersava, daga ztem leglye zapametiti, y napameti obdersavati budes znala, y mogla, y jeszu ove jedine rechi; *Momentaneum quod delectat; æternum, quod cruciat.* Hipno je kai naszladuie; Vekovechnoie kai muchi: toieto hipne jeszu ove nechiztoche teloune, vu koiehsze naszladuies: Vekovechne pak jeszu muke peklenzke vu koie poides. Vu koie pervo neg poides; hodi k-ogniu, uzemi jednu izkriczu goruchu na tvoiu dlan, ali poztavi tvoy

nai-

naimensi perztecz na goruchu szvechu, kussai kak dugo budes mogla onu izkriczu na dlani, y perztecz na goruche szveche dersati? ter premiszli kaije ona izkricza, y gorucha szvecha proti peklenzkomu ogniu? kaije ovo vreme muke kratko, proti vekovechnozti mük peklenzkeh? vu koie budes morala poiti za hipnè naszladnozti tvoie teloune.

Ahi neszrechnicza! kakie mene tebe milo y iz velikoga pomiluvania govorimti z-Sz. Isaiassem Prorokom: *Non est abbreviata manus Domini.* Josche nad tobum ni zkratchena ruka Goszponova, ako rauno Sz. Pavel Apost. je rekel: *Neque fornicarij, neque adulteri, neque molles Regnum DEI possidebunt.* Niti lotrissi, niti Prazniki, niti kakvigod nechizti gresniki kralyeztva Bosiega budu ladalì, y pravo govori, ar koijgod vu takovom grehu premine, Licza Bosiega nigdar nevidi; Nevelì pak dasze nebi mogel greha oztaviti, y zvelichiti, ako rauno postuvani Franciscus Mendoczá govori: *Impurus homo per magnum miraculum ab infausta morte, & inferni supplicio liberatur.* Nechizt chlovek po velikom chudu, od neszrechne szmerti, y peklenzkeh mük moresze oszloboditi; Zdvoiti vendar nemoras, vu miloszerdnozti Bosie, ar imas znati, da ov izti Odkupitel y szadate z-odpertem szerczem chaka, za prieti tebe vu miloschu szvoiu, chakate z-rassirienemi rukami za obieti, y k-szebe pritiznuti tebe, chakate z-nagnienum glavum za kusnuti tebe. Ako pak ti nemaras, y pobolsatisze nesches? Ja tebe neznam nit nemorem pomochi. *Perditio tua ex te.* Pogublyenie tvoie iz tebe, Amen.

Isaiæ c. 59. v. 1.

1. Cor. c. 6. v. 9.

Franc. Mendoza.

OD

OD SEZTE BOSIE ZAPOVEDI

DRUGA PRODEKA.

Greh Praznozti, kuliko vexi je od lotrie: Tulikoſze bolye vu ove Sezte Zapovedi Boſie prepoveda.

Non mœchaberis. Exod. c. 20. Nepraznuy.

CHudno izpitavanie biloie negda onoga Sz. y Bogaboiechega Iſaiſſa Proroka, koie ja cſtem vu 40. delu knig niegoveh, y je ovakovo: *Quis menſus eſt pugillo aquas, & cœlos palmo ponderavit?* Gdoie meril ſsakum vode, y nebeſza pedniem vagal? *Quis appendit tribus digitis molem terræ?* Gdo zderſava tremi perzti ſmechinu zemlyè? koiemu naimudreſſi zmegy vſzega ſzveta lyudi Kraly Salamon odgovaria, da naimre to chini on koi nebeſza, zemlyu, y vſze ztvari je ztvoril, kaiſze zpoznava iz oveh Salamonoveh rechi: *Omnia in menſura, & numero, & pondere diſpoſuiſti.* Vſzaſzi G. Boſe na mere, y broiu, y vage na red poztavil, kako dabi hotel bil recſi, G. Boſe tiſzi on zmoſni G. Bog koiſzi vſzem ztvaram poztavil meru, broy, y vagu: Oude muchim ja od mere, nikai negovorim od broia, ztvarih ovoga ſzveta, nego ſzamo od ſmechine y vage nyhove kanim povedati kai na ſzvetu je naiſmehkeſſega

Iſaiæ c. 40. v. 12.

Sap. c. 11. v. 21.

za iziti van, y doyti na czily moiega govorenia, toieto, kakov naimre greh je naivexi, y naismeksi, koiemsze ova Sezta Bosia Zapoved prekersuie, Ar zpoznavam da megy vszemi chetiremi Elementumi, Zemlya je naismeksa, ar Voda je lehkessa Od zemlyè, Zrak je lehkessi od vodè, Oogeny je lehkessi od zraka. Megy mehkemi y czurechemi ztvarmi, Med je naismeksi ar mleko je lehkesse od meda, voda od mleka, vino od vodè, olye pako nailehkesse od vszeh oveh, ar ober vszeh plava. Megy Rudami, nailehkessi je koszitet, ar selezo je smekse od koszitra, kotlovina od seleza, szrebro od kotlovine, Olovo od szrebra, Zlato pak od olova y vszeh oztaleh je naismekse. Rauno tak y vu drugeh dugovaniah szuditi, y recsisze more, kod naimre od Dobroth, y hudob chlovechanzkeh, jedne od drugeh jeszu vexe, y smekse. Ali ja oude nekanim od Dobroth govoriti, koia je vexa od druge, G. Bogu dragsa, y prestimanessa; Nego szamo od hudob y grehov ter naimre nechiztch, z-koiemisze Sezta Bosia Zapoved prekersuie, proti koie Zapovedi, vecs nachinmi moresze zagressiti, neg proti niedne druge, ali, vsze druge nachine na ztran oztaulyam, ter prozteh rechi ove Zapovedi naimre. *Non Mœchaberis,* NePraznuy; dersatisze hochu, pokazausi vu perve Prodeke kak Lotria je oduren y pogibelen greh Oude pako govoriti hochu od szame Praznozti kak naimre Praznozt je velik, y smehkek greh, kak G. Bogu szuprotiven, od poganinov, y nemeh ztvarih oduriavan, y kastigan, kastigami uremenitnemi, od G. Boga pako ne szamo kastigami uremenitnemi, nego y mukami vekovechnemi, kai doklam pokasem proszim za poszluh,

Da vszamoguchi G, Bog vu ove Sezte szvoie Zapovedi prepoveda liztor szamu Praznozt ovemi rechmi. *Non Mœchaberis,* Nepraznui, neszpominaiuchisze nikai iz Lotrie, y drugeh josche vexeh nechizteh grehov, vu tomsze nai nigdor, nechudi, ar tomu Sz. Antonin ovakov zrok napervo donassa. *Cum præcepta Decalogi pertineant ad justitiam, quæ reddit debitum alteri, & nemini infert nocumentum, vel injuriam,*

S Antonin. p. 1. tec. 14.

magis

magis fit clare iniuria proximo per Adulterium, quam per alios modos luxuriæ, ideoque expresſè prohibetur. Kaiti Deſzetere Zapovdi, jeſzu Zapovedi Pravicze, ſnymiſze prepovedaiu oſzebuinem nachinom grehi oni, koij voiuju proti pravicze, koia nikomu skode nechinì, z-Praznoztium pako chiniſze skoda y krivicza Zakonzkomu ztaliſſu, koiu nechinì lotria, niti drugi niedeu greh nechizti, zato zoſzebnem nachinom od Boga prepovedaſze Praznozt, Takai za Lyudomorztvom, ar vu Pete Zapovedi rekelje G. Bog. *Non occides.* Neumori. Vu ove pako Sezte veli. *Non Mœchaberis.* Nepraznui, ar za lyudomorztvom naivexa krivicza chiniſze bliſniemu z-Praznoztium, y zato Sz. Ivan Chriſoſtomus veli. *Adulterium gravius eſt furto, quia Adultero omnis adempta eſt excuſatio.* Praznozt je ſmekſi greh od Tatbine, koiaſze vu Szedme Zapovedi prepoveda, ar Tat izprichatiſze more daie priſzilyen bil krazti za mochi ſiveti, Prazniku pako oduzetoie izprichavanie, ar prez praznuvania ſiveti lehko more. S. Joannes Chryſoſtomus hom. 3. de verb. Iſaiæ.

Tri Dare ima Sz. Zakonztvo, zato ako Zakonzki chlovek pregreſsì, dve skode ſzvomu ztaliſſu vuchinì: Senna pako tri skode: Pervi Dar je vernozt, drugi Sacramentum, treti Szàd, kaiſze vernozti doztoie, y dotiche, obodva Zakonzka tovaruſſa nyu duſni jeſzu jeden drugomu obderſavati, kodſzuſzi na udavaniu z-priſzegum obechali tia do ſzmerti. Kaiſze Sacramenta Zakonztva doztoie, jeſzuſzi obodva Tovaruſſa jednaka, y ovoga Sacramenta delnika, arſzuſze obodva jednako zavezala. Kuliko pako za Szad, oudeſze unoga moraiu znati, naipervo po Szadu razumetiſze moraiu Decza, vu ovomſze vech ſenne ned muſi krivè, ar mùs Fachuka nigdar ne doneſze vu hiſu ſzvoie ſennè, kodga ſenna doneſze ſzvoiemu muſu, zanoſziuſi od drugoga muſa, doneſze ſzvoiemu muſu lyuczko dete, potvariaiuch ſzvoiega muſa ſnym, y z-ovem Fachukom ſenna chinì veliku kriviczu druge prave zakonzke decze, ar on fachuk druge decze kruh iz vuzt jemlye: Zakaizato Pra nicza duſnaie pod ſzmertni greh, zakonzku deczu bolye lyubiti, y verneie

neię nyu prigledati, neg fachuka; Mora polek toga Otcza onoga Fachuka nagovariati, da pomore ono szvoie dete hraniti. Ako ono Dete zrazte na dobit, mora Praznicza zkerbeti snym tak, da ono druge decze nebude na kvar, dabi naimre ono moralo z-drugum deczům dèl Otchinztva imeti. Zverhu ovoga nai Praznicze Szpovednika tolnach pitaiu kai, y kak chiniti moraiu, oude uszega ni mochi napervo donezti. Je josche jedna krivicza koiu Praznicze tovaruſſu szvomu, y Sz. Zakonu chinè, ali od nye oude ochito ni szmeti govoriti to oztaulyam na Szpovednike.

S. Joannes Christostomus loc. cit. Pravo adda pravo govori Sz. Ivan Chrysostomus. *Adulterium omni latrocinio gravior transgreſſio.* Praznozt od uszakoga tolvaiztva, je vexe pregreſſenie, ar Praznicze z-onem fachukom, zakonzke decze, krivicżu veliku chinè; akoli decze zakonzke nì? tak chinè krivicżu Rodbine onoga zakonzkoga musa, koi szvoie blago oztaulya fachuku ſtimaiuchi szvoie pravo dete, koięga blaga vuchinilbi odvetnike rodbinu szvoiu, ali za szvoiu duſſu, y duſſicze preminuchëh szvoieh bilbi razdelil na Sz. Maſſe y almuſtva.

Clem. Pap. epist. ad Jacob frat. Domini. *Quid in omnibus peccatis adulterio gravius?* Kai more bitti megy uszemi grihi od praznozti vexega? pita Sz. Otecz Papa Clemens, y zrok ovomu szvoiemu pitaniu ovakov pridaie. *Secundum namque locum in pœnis obtinet.* Ar drugo mezto megy kaſtigami ima koie rechi Gloſſa ovak razlase.

Gloſſa. *In pœnis, id eſt, in prohibitionibus secunda tabula Moysis.* Praznozt je drugi greh vu kaſtige, toieto vu prepovedaniah Bosieh na druge table Moyseſſeve: Ar vu perve table Moyseſſeve prepovedalie G. Bog uszę grehe koiiszegod proti chazti niegove, y Sz. Katolichanzke Vere vuchiniti mogu; na druge pako table prepovedalie uszę grehe koisze chloveku vuchiniti mogu, kakti. *Non occides.* Neumori. Toie naiperva druge table prepoved, buduch da vexega zla, krivicze, y skode chlovek chloveku nemore vuchiniti, nego kadaga ſitka mentuie, kodszem to pokazal, za ovum pako taki nadozpeva druga prepoved. *Non Mœchaberis.* Nepraznui, buduchi za

lyudo-

lyudomorztvom naivexi greh Praznozt, ar praznozt je jedna odurna makula, koiaſze more pokriti daiu lyudi nevide, illi za onu otainu praznozt da neznaiu, aliſze odeprati, y izbriſzati nemore. Praznozt, je jeden ſzmertni chemer zakonzkoga ztaliſſa, je jeden dim peklenzki, jedno poruſſenie hiſs, jeden cherv conſcienczie, y toie zrok da negda vu ztarom zakonu tak oſtro prepovedalaſzeie praznozt ar ako liztor doteknulſzeie gdo lyuczke ſenè ſzmertium moralie umreti. *Qui tetigerit hominis uxorem, morte moriatur.* Kuliko bolye prepovedaſze izta Praznozt? Gen. 26. v. 11.

Dabi ſzadaſnie ureme ovakova zapoved tak vernoſze obderſavala, ter. liztor Prazniki y Praznicze, prez oneh, koij z-onem obimaniem, opipavaniem, kuſſuvaniem na praznozt vabe, ſzmertium kaſtiganibi morali bitti, gdebiſze tuliko grobov naiti moglo za zakapatijh? Sz. piſzmo ſzvedochi da Judas ſzvoiu ſznehu Thamar zpoznauſi za prazniczu, zapovedaliuie ſivu zeſgati. *Producite eam ut comburatur.* Dopelyaiteiu ſzimo daſze nai zeſge. Vu drugom meztu ztòi zapiſzana ova Zapoved. *Si quis Adulterium perpetraverit cum coniuge proximi ſui, morte moriatur.* Ako gdo praznozt vuchinì, z-ſennum bliſniega ſzvoga, ſzmertium nai umre, toieto naiſze kamenuie; Ovakova Zapoved dabiſze y ſzada po ſzvetu, med kerſcheniki obderſavala, oh Boſe! kulikobi dervſ potrebno za zeſgati vſze praznicze? kuliko kakamenia za kamenuvat praznike? Gen. 38. Levit. c. 20.

Niti ſzamo vu Sz. Piſzmu nahagiaiuſze Prazniki oſtro kaſtigani, nego y od Poganinov piſſe Diodorus, da naimre pri Egiptonczeh bilaie navada y zapoved Prazniku jezero palicz omeknuti, Praznicze pak nòſz odrezati. Plutarkus piſſe da pri narodu Kumanzkomu bilaie navada Praznike y Praznicze na Szeniem voditi, onde k-iednomu kamenu, (kodie pri naſz Berlin) moralie Praznik privezan od uſzega lyucztva ſpot terpeti: Praznicza pako po uſzem ne ſzamo ſzenymu, nego y po uſzeh varaskeh vuliczah moralaie na Oſzlu jahati za ſzvoy vekovechni ſpot, y obſanozt. Oh Diodorus. Plutar.

 kuliko

kuliko Oſzlov potrebabi uſzaki ſzenyem pri naſz, dabiſze
Cœlius Rodeg. uſze praznicze doznale, y ovak kaſtigati morale? Cœlius
Rodeginus piſſe od Ceſzarov Juliuſſa, Auguſtuſſa, Tiberiuſſa, Domiczianuſſa, y Aurelianuſſa, daſzu Praznike ovem nachinom kaſtigali, naimre, dveh drev ſzverſi jeſzu prignuli, na nye za ruke y noge praznike privezali, y onak puztili od oneh drev razcheſznutijh. Dabi y ſzada ovakov ztrah bil Praznikom, y ovakovemi ztraſſili dreva punila vu Horvatczkom Orſzgu, oh! kakbiſze chizteie ſivelo.

Chuda ne maloga uredne jeſzu ove kaſtige od krive vere lyudih zaudavane Praznikom, ali unogo vexega chuda je uredno da izte Beſtie oduriavaiu, y naztore Praznozt ne ſzamo megy ſzobum, nego y megy lyudmi. Ar Stroki imaiu ovu naturu, da kada naidu koiu ſzamiczu daſzeie z-drugem Strokom ſzamczem zmeſſala, uſzega onoga kotara Stroki ſzpraveſze na jedno mezto, kam onu prazniczu ſzobum dopelyaiu, y na jeden breſaniek nyu poztave, zverhu koie oni jeden chaſz obletavaiuch, proti nyeſze zpuztè, nyu raztergaiu, y umore. Elianus pak piſſe, daie vu Teſſalie bila jedna
Aelianus lib. 8. & 11. de natura animal. c. 8. & 15. ſenna imenom Alcione, koia, kada nye muſa ni bilo doma, zmeſſalaſzeie bila z-jednem ſzlugum ſzvoiem, koie praznuvanie videchi Strok koiſzeie vu one hiſe odhranil, zkochilie na praznika, y z-klyunom ſzvoiem obodve ochi jemu van izpehnul. Nadalye piſſe ov izti Piſzecz od jednoga Elefanta, koi, kada, Gozpodar niegov ni bil pri nyem, zagledalie jednoga koi Sennum Gozpodara ſzvoga je greſſil nechizto, raſzerdilſzeie Elefant zverhu tulike krivicze koiaſzeie onum praznoztium Goſzpodaru ſzvomu chinila, y nyh nazkochilie, onde na meztu obodva je zatukel. Oh kuliko y kuliko ſzlepczev praznikov, y udouczev zakonzkeh muſev bi bilo? dabi G. Bog ſzada Beſtiam tuliko pameti y razuma dal, kulikoſzu Stroki y Elefanti imeli, kodſzem do ſzada pokazal, zakai zato.
Job. c. 12. v. 7. *Interroga jumenta & docebunt te; & volatilia cæli, & indicabunt tibi.* Velim ja z-Sz. Jobom, Opitai ò kerſcheni chlovek nemu ſiuinu y vuchila bude tebe, opitai pticze nebezke,

ke, y povedù tebe y pokaſu z-chinom kak oni chiztochu y vernozt proti tovaruſſem ſzvoiem lyube. Oh! ſpot y ſzramota naroda Chlovechanzkoga, daſzu unoge naimre Senne gorſe od nemeh beſtijh; Daite liztor Prazmicze proklete ukaniuite lyudi, zaſzleplyuite vaſſe Zakonzke tovaruſſe, ali znaite da Boga vaſſega niti ukaniti, niti zaſzlepiti budete nigdar mogle, arvam Sz. Ambros govori. *Etſi Maritum feſelleris, eum non falles, & non evades judicem totius mundi, quem cuſtodem thalami tui ſpreviſti.* Ako ranno zakonzkoga tovaruſſa tvoiega ukanis, onoga neſches ukaniti, niti budes mogla vuyti Szudcza uſzega ſirokoga ſzveta, koiega kakti Chuvara tvoie zakonzke poztelye jeſzi zaniſtar vergla; Od niega moras za-ſzigurno nadeiatiſze kaſtige ne ſzamo uremenitne telonne, nego y vekovechne na drugom ſzvetu, kodie ove obodve Boſie kaſtige zpoznal na jenkrat jeden poglavit Mladenecz, jednoga velikoga Gozpodina jedini ſzin. S. Ambroſi. lib. de Abrah. c. 2.

Koj Mladenecz hodech k-P.P. Jeſovitam vu ſkolu, derſalſzeie lepo, chedno, poboſno, y poſteno nekuliko uremena vu menſeh naimre ſkolah, doklam podraztuchi y vù letah y vu ſkolah nekai od tela, nekai od uraga, nekai od zleh tovaruſſev zapelian pochelſzeie veſz premeniati, chuteniam vuzdu puſchati, chednozt y poboſnozt pogublyati, poſeleniam ugaiati &c. za koia uſza znalie dobro Otecz ali buduchimu jedini ſzin dragſi od deſznoga oka ſzvoga, uſzamuie prepuſchal, y z-niednum naimenſum rechium niga hotel razſaloztiti, poztalie klates, igràs, tanczàs, kurvis, na veliko ſzpachenie uſzeh diakov, pache y uſzemu Varaſſu paidaſſechiſze po dnevu, y po nochi z-jednum zakonzkum Gozpum, nigdormu ni ſzmel kai ſzuproti recſi, unogo menie kai vuchiniti, nego jeden Prodekator Tovaruſtva Jeſuſſevoga uzelſzie ſzercze z-onem duhom Apoſtolzkem prodekuvalie iz prodekalnicze proti takovomu grehu, kod y ja ſzada prodekuiem, ali zahman, poſſelie k-Otczu niegovomu pochelmuie ſzina tuſiti, duſnozt veliku otchinzku z-ko-

iumsze moraiu decza vu ztrahu Bosiem odkoievati, na pervo donaffati, ali Otecz liztorszeie szmeial nad tem uszem, y odgovorilie Prodekatoru: *Adolescentum sunt hac vitia, fervor juvenilis non adeò temperari potest.* Ovoszu fallinge mladeh lyudih, uruchina kervi nyhove nemoresze taki ugasziti, eh lyudem mladem morasze kai prepuztiti, takoviszmo y mi bili, kada bude ztaressi, ondaga bude od toga leglye zdersavati: Oh neszrechni Otecz! oh Szinomorecz prokleti! Na ov odgovor onoga prokletoga Otcza odgovorilie Peter Prodekator ovak: *Timendum est Domine, & utinam sim falsus vates, ne tibi, ac filio tuo aternum brevi à vindice manu Dei, inferatur exitium.* Boiatiszeie jako Gozponne dragi, y barbi ja kriv prorok bil, dabi zverhu tebe, y szina tvoga na naglom vekovechna kastiga Bosia nedosla, y ni krivo govoril, ar chez nekuliko dan potlam naiduchi Mus one Praznicze vu szvoie hise Mladencza y snyum na poztelye ukupa, dossclie muchech nuter z-gollem mecsem, y vu naivexe naszladnozti koiuszu ona dva megy szobum vusivala, zabolie mecs szvoy vu nye, niega, nyu, y blazinu je prek y prek prebol, y tia vu dezku zabol kade onak pribita moralaszu ona neszrechniaka dusse szvoie izpuztiti, y iz naivexe naszladnozti telounе, vu naivexe muke peklenzke poszlati. Oh neszrechna, spotlyva, y prokleta szmert! oh ter kai saloztneffega negie to? na jenkrat kadasze chlovek naimenie nadeie pogubiti telo, sitek, postenie, y dussu. Otecz razumeusi ovu neszrechnu szmert, zpoznavaiuchi szebe szamoga vu tom krivcza, nedavaiuch ztraha szinu kodmuie od Prodekatora povedano bilo, poztalie zvun szebe, y on do malo uremena kakti vesz zdvoien neszrechno sitek szvoy je dokonchal. Nut adda N.N. kak G. Bog na ovom y na drugom szvetu kastiguie greh Praznozti, to premiszlete doklamvam vech kai povem.

Atheneus pisse od jedne glaszovite kurve y Praznicze imenom Fryne vu Orszagu Greczie sivuche, koia szvoiem nechiztem sitkom od unogeh mladeh y ztareh, zakonzkeh

y prozteh lyudih takov y tulik kincs je ukup szpravila, daie ona obetala szvoiem ztroskom obgraditi, y obzidati on veliki y glaszoviti Varas Thebu, koiegaie negda veliki Alexander bil razgradil, y porussil, akoie Varasczi hote dopuztiti na mramoru izrezane ove rechi: *Quod Alexander destruxit, Phyrne meretrix extruxit.* Za vekovechni szpomenek zverhu Varaskeh urath poztaviti. Toieto kaiAlexander je porussil,toie Fryne kurva zezidala. Oh kulikobi y szada takoveh prokleteh bestijh muskoga y lenzkoga szpolla person vu praznoztiah y lotriah gorie od neme sivine sivucheh chlovek nassel, koijszu natuliko zaszleplyeni, y zakorenieni vu nechiztochah daszе ne szamo G. Boga neboie, y lyudih neszramuiu, negoszе josche hvale. *Gloriantur in malitia.* y za chazt dersè kadaszе mogu zkem zmessati, ar te takove persone vabe kszebe one Mladencze, nye szvoiemi prokletemi pogledi zaszleplyuiu govorechijm onum Sz. Piszma prazniczum: *Veni inebriemur uberibus, & fruamur cupitis amplexibus, donec illucescat dies, non enim est vir in domo sua, abijt via longissima.* Hodi daszе napiemo y zaszitimo perszih, da usiemo obimania do dneva, ar musa ni doma, odisselie na dalek put: Taklijе to ò prokleto praznicze? kada zakonzkeh musev vasseh ni doma, onda vi vusivate bestinzkeh vasseh naszladnoztih? Takliszе obdersava vernozt na koiuzte priszegle pred razpetem na krisu Odkupitelom vassem, chuvati tia do szmerti Zakonzkem vassem, veru, nyh szameh y nikoga drugoga lyubech? Veruieteli da ov izti Odkupitel vas ie videl y chul vasz priszegati na udavaniu? Veruieteli davasz on bude takai po szmerti vasse szudil? Veruieteli da on usza vassa nechizta mislyenia, poselenia, chinenia, y praznuvania, koia vi vu naiotainesseh meztah, y naiskuresseh nochah chinite, y miszlite, on velim da chuie, vidi, y zna? Oua usza ako vi neveruiete? Kerschheniki niste, nego pogani: Akoli pako veruiete, y vendar nemarate? tako jeszte: *Sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus.* Kakti kony y mezg koij razuma y pameti nimaiu, kalyaiuchiszе vu oneh nechiztochah y praznoztiah gorie od Prov. c. 7. v. 18.

izte neme sivine, kada vassi musi trudesze y pote, tech"ch po vode y zemlye, po zleh uremenah y puteh, glad y seiu terpechi za zadobiti y prisparati koi novchecz, z-koiembi vasz mogli posteno hraniti, y opraulyati, onda vi nym roge pribiate, spot y szramotu chinite? odkud moratesze szlobodno nadeiati od Bosanzke pravicze ostreh y ztrasneh kastig ne szamo uremenitneh, nego y vekovechneh, ar Sz. Pavel
Ephes. c. 5. Apost. odperto govori: *Hoc scitote, intelligentes, quod omnis fornicator aut immundus, non habet hæreditatem in regno Christi, & DEI.* To morate znati, y veruvati, da nieden lotris, ali nechizt kerschenik, nima dela, niti vekovechine vu dike nebezke, ali josche odperteie od szameh praznikov y praz-
1. Cotin. c. 6. v. 10. nicz vu jednom drugom liztu ov Sz. Aplostol govori. *Neque adulteri Regnum DEI possidebunt.* Niti Prazniki budu nigdar z-kralyeuztvom nebezkem ladali.

Vu velikom Zerczallu Peldih estem kak G. Bog Praznike ostro kastiguie, kai negda hotelie pokazati jednomu Vuglaru, koi Bogaboiechi chlovek zbok dobrote szvoie bilie kruto drag jednomu Gozpodinu, ov Vuglar sguch vuglenie vu loze, y polek onoga vuglenia virozuiuch vu nochi, zagledalie proti szebe tecsi jednu gollu sennu, za koium tekelie jeden chlovek na jednom chernom konyu, z-gollem mecsem vu rukah, y dotekuchi ona senna do one goruche jame vu koieszeie vuglenie sgalo, pochelaie okolu nye besati pred onem konyanikom koiu on doztigsi, preboliuie z-mecsem, y vu goruchu onu jamu hitil, koia buduch dobro pechena uzeliuie predszc na konya, y odisselie nazad: Ovo vigenie vech nochih jesze kazalo Vuglaru, koi neznaiuchi kaibi zlamenuvalo, y kaibi nyemu chiniti, vesz zamislyen, y salozten buduchi Vuglar, opitanie bil od onoga Gozpodina kaimu manka daie tak salozten? Odgouvorilie nikaimi nemanka, nego takovo y takovo vigienie chinime saloztnoga, y povedalmuie usze, kai Gozpodin hotelie szam takai videti, zato szpovedalszeie y pokaluval za grehe, y premeniusi opravu odisselie z-Vuglarom vu goru, kade obod-

va vu nochi vrroztuiuch, opol nochi zachulifzu glafz jedne Trumbete glafzne, prekrifilifzufze, y ztrahom onch ztaffil chakali jefzu, y nut zagledafle fennu gollu pred konianikom befechu, koiu on doztigfsi preboliuie z-mechem, y vu ogeny hitil, megy temtoga dodalfzie fzercza on Gozpodin y vu imenu Bofiem zaklelie onoga konyanika damu pove, gdoie? kaije! y kai zlamenuie ono vigienie? obztalfzoie konianik, y povedalie daie ona fenna duffa jednoga niegovoga fzoldata Officera zakonzke tovarufficze, koia zalyubiufifze vu me, z-menum je praznuvala, y dabi tem fzlobodneie y gufche mogla z-menum greffiti, fzvoiemu zakonzkomu tovaruffu je fzmert zaudala, y zmenum do fzmerti nechiztch lyubvih je vufiuvala; za koi greh moralibi bitti zkvarieni, ali milefzerdnozt Bofia dalanamie ureme na fzmertne poztelye dafzmofze fzpovedali vendar, y tako muk vekovechneh ofzlobodili, negonamie ova muka od oftre Bofanzke pravicze do fzudniega dneva odluchena, y imas znati da ova duffa chuti jezerokrat vexu muku od prebadania moiega, neg dabi z-kakovemgod orufiem ranjena bila, muka pako onoga ognia je nye jofche vexa: Ov cherni kony nakoiem jaisem je urag pekleni, koi pak mene nefzmerno muchi: Bilivam kak mocfi pomocfi? opitalie Gozpodin, koiemu odgovrilie dabi, y povedaufimu kem nachinom, zgrabiufi onu fennu, neztaloie onoga vigienia. Nut Prazniki y Praznicze oftroche Pravicze Bofie, a kai neterpe onch duffe vu peklu, koie prez vfzake milofche vu niega jefzu riniene? fzudete vi N. N.

Plutarkus piffe od velikoga Kralya Alexandra, da naimre on zagledaufi jednu fznafnu fenzku perfonu felelfzeie fnyum zpoznati, y priatelztvo vuchiniti, zato poruchilie y pofzlal bil po nyu ona pako buduchi kefzno vu vecher k-Alexandru doplyana, opitaliuie, zakai tak kefzno na zapoved kralyeuzku hodis? koiemu ona je odgovorila, chakalafzem uremena y prilike, dafzem mogla prez znania mufa moiega fzimo tebe ò Kraly na fzlusbu doyti, to chuiuchi Kraly y razumevfi da ona Mufa ima, rekelie kai? *Virum habes;*

 Mufa.

Mula adda imas ti? besi, odhagiay od mene, y dalko ztoy od poztelye moie, arsze nepriztoie Kralyu praznuvati, koiega dusnozt je praznike y praznicze ostro kastigati. Oh David Kraly! kadeszi? chuiesli kai zmosni Kraly Alexander govori? priztoilisze tebe chiniti, z-Bersabeum Uriassevum sennum praznuvati, kaisze Alexandru Kralyu ni priztoialo? Oh moy David! dabi ti bil Bersabeiu taki nazad odpravil, kulikem kastigam bilbi ti vussel? Ti nebi pogubil bil kralyeuzkoga Titulussa, ar dobro znas da kadaie od Boga k-tebe poszlan bil Natan Prorok tebe karat zbog praznozti tvoie, on tebe kralyem ni imenuval, nego szamoie rekel. *Tu es ille Vir.* Tiszi on gresni chlovek. Drugoch, tibi nebil chûtil one velike tuge y salozti imel zverhu pogublyenia onoga tebe tak dragoga deteta, koietije Bersabea rodila. Tretich, nad tvoium takai deczum tulike salozti, y spota nebi bil imel, ar Aman tvoy szin obszililie szeztru szvoiu Thamar, y zato od Absolona bratta szvoga nemilo je bil zarazen; Absolon pred nepriatelmi besech, oztalie za laszi na hraztu od ruke Bosie obessen, y z-kopiem preboden, neszrechno sitek szvoy je dokonchal. I tako Davida, Praznuvanie niegovo, vu unoge neszreche je poztavilo, koie mudre Padilla z-malemi rechmi ovak izpissuie.

Ioseph. Padilla in c. 3. Habac. disc. 9. *Qui alieni honoris thalamum violavit, non modò regnum, sed & generosam indolem perdidit, juréque imperium in alios amisit, qui imperium ad alienam uxorem usurpavit.* Koi lyuczkoga postenia poztelyu je ozkrunil, ne szamo kralyeuztvo, nego y gegiernu deczu je pogubil, y po pravicze oblazt zverhu drugeh je pogubil, koiszeie poussal z-lyuczkum sennum zapovedati:

2. Reg. c. 12. v. 10. y Natan Prorok od ztrani Bosie obznanilmuie ovak. *Uriam Hethaum percussisti gladio, & uxorem illius accepisti tibi in uxorem, quamobrem non recedet gladius de domo tua usque in sempiternum.* Uriassa vuchinilszi z-mecsem zkonchati, y sennu niegovu uzelszi za sennu tvoiu, zato neodide mecs od hise tvoie na veke.

Za vuyti adda y oszloboditisze tulikeh uremenitneh,

y

y vekovechneh kaštig Bošich, kaisze chiniti mora ? Nedvoim dami uszaki odgovori, daszeie potreba tak velikoga greha kod je Praznozt chuvati, ali kaksze more pomochi onomu koi vu takovom grehu je zakorenien, y zaszleplyen natuliko da nitisze mara za poštenie, niti za zdrauie, niti za dušno zvelichenie ? Ja z-dvemi kratkemi Peldami hochu lep navuk dati, y govorienie moie dokonchati. Naipervo jednu szmešnu cštem od jednoga koi polek szvoie zakonzke šenne imalie dve druge priatelicze, ov hotechi jenkrat poyti vu Coloniu na szeniem, pochelamuszeie jedna preporuchati dabie iz szenyma košuh doneszel iz košicz zverinzkeh. Druga pako proszilaie dabie doneszel lepoga szukna za jednu halyu, koiemie y obechal; za šennu pak szvoiu ni nemiszlech dabi nye kai doneszel, vendar opitalie y nyu kai pak ona proszi dabie iz szenyma doneszel ? koiamuie rekla mene naidragše bude, y naibolye ugodiš, ako kupiš tuliko pameti dašze budeš videl vu kulike szlepote šiveš, lyubech polek mene y vech neg mene dve praznicze tvoie, obechalie da hoche y to on donezti, oszmehavaiuchisze iz ove nye prošnie: Doiduchi vu Coloniu na szenyem pokupilie Prazniczam kaiszu šelele, ali pameti ni bilo na prodaiu : Povedalie oštariašu pri komie na ztanu bil kakie od szvoieh šen prošen za szenyem, koiegaie y kupil, ali za šennu nezna gde kupiti pameti, koiabiga mogla razdrušiti od Praznicz, koiemu Oštariaš recše, ja tebe takove pameti prodam y prez plache, vuchini liztor ono kai tebe nauchim, Poidi domov y pervo zakolyi jednoga kokota, ter z-keruium niegovum pomašiszi obrasz, oblechisze vu ztaru opravu, y ovak poydi pred jednu priateliczu vesz šaloztem povechie kakszi na putu razbit, ranien, y uszega mentuvan; y rauno tak poydeš k-druge priatelicze, hodilie, vuchinilie, y one szerdite na niega pocheleszuga zpredszebe y odszebe tirati, y van iz hiše czukati videchiga vu sziromaštvu, govorechimu odhagiay tepecz k-tvoie šene, nikakvoga poszla nimaš pri naszi: pošelie y k-šenne szvoie koiagaie pochela miluvati, y batriveti,

Godescalkus Holen. ser. 41. ex spec. Exem.

veti, dalze nai nesalozti za pogublyenem blagom daie liztorisiv oztal, toie dozta, jur z-pomochium Bosium dobisze blago z-uremenom. On to videchi kak niegova senna za koiu on ni maral, nyega lyubi, y batrive. One pako kurvende videchiga vu sziromastvu jesszuga od szebe triale, zpoznalszeie, odurilise one kurvende, y szvoiom sennum vu lyubavi y szlosnozti do szmerti je sivel.

Drugu cstem vu Annaleh Sz. Dominika od jedne viszokoga rodda Gozpe koia imaiuchi szvoga Gozpodina velikoga Praznika, koiega kaiti ona je opominala dabisze onoga sitka oztavil, zlo iz nye je chinil, y on bolsi nikai ni poztaial, kaiszeie pripetilo? Ona za vuchiniti trucz y spot Gozpodinu szvomu prezkerbelaszie y ona jednoga koije snyum szpaval, y onu noch pervo negoie nyega k-szebe puztila, videloszeie nye kako dabi vu peklu bila, y videla onde muke za Praznike, y Praznicze priprau lyene, kak naimre onch praznicz dusse iz jedne goruche pechi vu drugu od pozoiev peklench jeszu prehitavane bile. Kak szmolum razczvertum y sveplom oblevane jeszu bile, one neszrechne dusse y krichalse, daieie po uszem peklu chuti bilo: Megy oztalemi pokazanaie bila nye jedna pech prazna usza ogniena y razbelyena, povedaussi nye uragi da ona prazna pech chaka gotova dussu nye Mussa Praznika, kai videchi y chuiuch pochelaszeieluhko plakati, y plachuch jeszc prebudila, y vu takve tesine na szerczu nasladaszeie od velikoga ztraha y potila y plakala. Drugi dan poslaie k-Sz. Dominiku, y povedalamuie vigienie, koi Sz. Chlovek dalie nye szvoie chiszlo, y rekel daie nai szvoiemu Gozpodinu pod vanykus poztavi kada szpat, poyde; vuchinilaie, y onu noch rauno onokovo vigienie je videl Gozpodin nad koiemszeie y on preztrassil; vu jutro taki k-Sz. Dominiku je rekel; y povedal vigienie, proszechiga za tolnach, kai naimre chiniti mora, koiemu Sz. Dominik je odgovoril rechmi ztarcza Tobiassa koieie on szinu szvomu go-
Tobiæ 4. v. 13. voril za vekovechni navuk, naimre: *Attende tibi fili mi ab omni fornicatione, & præter uxorem tuam, numquam patiaris*

tiaris crimen scire. Pažiszi szinkô y chuvaisze od vszakeloruie, y odlog tvoie zakonzke senne, nigdar negreszi z-drugum. Takie opominal Sz. Dominik onoga Praznika, Tak opominam ja takai vszakoga Praznika, y Prazniczu koisze seleie muk peklenzkeh oszloboditi, y vu dike nebezke vekoma veszeliti, oztavetesze velim lyuczkeh sen, ar veli Sz. Duh po mudrom Salamonu: *Fovea profunda os aliena.* Jama globoka jeszu vuzta lyuczko senne; zverhu koieh rechi govori postuvani Beda: *Qui enim verba, vel oscula meretricis amplectitur, quasi januam jam gehennalis pulsat abyssi, citoque mergitur, si pedem cautus non retrahit.* Ar gdo rechi kurvinzke poszlussa, y kussuvania prijmlye, jur na vrata peklenzka kuchi, y na hitrom prepada, ako nog szpametno nazad neodmiche, kodie odmeknul bil on malo pervo imenuvani Gozpodin vu praznozti sivuchi, koi priemsi k-szerczu navuk Sz. Dominika, pobolssalie szvoy gresni sitek, vuchinilie pokoru za odurne grehe praznozti, y szrechno z-Gozpum szvoium sitek szvoy je dokanchal: *Descendant ergo in infernum viventes, ne descendant morientes.* N.N. dokanchaiuch ja ovo moie vezdasnie od Szeztc Bosie Zapovedi govorenie opominam, y nagovaram vasz, da zeupete szada z-miszli vassemi vu pekel, y premiszlete kak tamo Prazniki szvoie praznozti plachaiu, ako nechete po szmerti z-dussiczami vassemi dole poyti na veke, znaiuch y tverdno veruiuchi Sz. Paulu Apostolu govorechemu: *Neque adulteri regnum Dei possidebunt.* Niti Prazniki kralouztvom Bosiem ladali budu, Amen.

Prov. c. 22. v. 14.

Ven. Beda in Prov. c. 22.

1. Corinth. c. 6. v. 10.

OD

OD SZEDME BOSIE ZAPOVEDI

Od Greha Tatbine, kulikemi nachini greh Tatbine moreſze vuchiniti? y kak pun ſzvet je Tatov.

Non furtum facies. Exod.c.20. Nekradi.

Naiuchi od veka V. G. Bog kai vſzakomu chloveku je, y vſzigdar bude naidragſega, y naipovolyneſſega, naimre ſitek telouni, poſtenie, y blago, zato hotelie vu ſzvoieh Deſzetereh Zapovedah pod ſzmertni greh prepovedati uſze one grehe, koiiſze ſitka chlovechanzkoga, poſtenia, y blaga dotichu, y to kruto malemi ar ſzamemi dvemi rechmi, ar vu Pete zapovedi veli: *Non occides.* Nai umariati. Vu Sezte: *Non mœchaberis.* Nai Praznuvati. Vu ove pako Szedme: *Non furtum facies.* Nai krazti: y to ne prez zroka, ar znaiuchi dobro on kulike hudobe jeſzu ovi grehi, y kulikemi nachini moreſze proti ovem trem zapovedam greſſiti, buduchi unoge fele lyudomorztva, ne menie fel nechiztoch, koieſze vſze pod rechium praznozti zadersavaiu, kodſzem vu preſſeztneh Prodekah pokazal, y takai kak grehi lyudomorztva jeſzu ztraſni, grehi Praznozti y oztali nechizti kakſzu odurni; Szada pako od Szedme Boſie Zapovedi, toieto od Tatbine moraiuchi govoriti, neznam kak, y odkud moiega pocheti

chteti govorenia buduchi ov greh obchinzkessi od oztaleh dveh perveh toieto od lyudomorztva, y Praznozti, ar ovomu Grehu Tatbine podverseni jeszu ztari y mladi, Gozpoczkoga y kmetczkoga pokolenia lyudi, ar nekoij skomczè kod Tati; Nekoij szilum kod Tolvaij lyuczkò grabe; Nekoij z-Cziganium kod Sidovi y Czigani lyudi ukanuiuch, z-lyuczkemi kervavemi sulyi bogati poztaiu, y dusse szvoie hotonczè uragu prodavaiu, znaiuchi kruto dobro da naimre. *Non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.* Neodpuschasze greh, akosze nepourucha oduzeto. Nigdor pako nekrade, niti szilum, ali cziganium kai jemlye vu to ime dabi nazad povrachal, y tako z-lyuczkem blagom do mallo uremena, dobrosze goztechi, lepo opraulyaiuch, muke vekovechne zaszlusuiuszi, arsze grozì G. Bog po szvoiem Sz. Habakuku Proroku. *Va ei, qui multiplicat non sua! usquequo & aggravat contra se densum lutum?* Jai y pomagai uszakomu, koi povexava pod oblazt szvoiu lyuczkò blago; y kak dugo szuproti szebe szpraulya guzto blato? toieto guzte kastige Bosie. *Quia tu spoliasti gentes multas, spoliabunt te omnes.* Kaitiszi ti, toieto Tat, y Tolvay Sidov, y Czigan unoge lyudi mentuval nyhovoga imetka, y nym nyhovo blago pograbil, imas tverdno veruvat, da y tebe tvoie vszi na jagmu budu grabili, da tebe, unogo menie tvoiemu odvetku ono krivo zadoblyeno blago nebude nahaszen, nego pache tebe y nym na vekovechnu skodu; kak adda skodliv y pogibelen je greh Tatbine, koiasze vu Szedme Bosie Zapovedi od G. Boga prepoveda. *Non furtum facies.* Nekradi, to ja Sz. Piszmom y Sz. Navuchitelmi poszvedochiti hochu, z-Historiapako potverditi y pokazati kuliko fel Tatov, y Tolvaiev je na szvetu, koij proti ove Szedme Zapovedi gressè, y vu kulike pogibeli zkvarenia sivu, vu ove Prodeke nakanil jeszem, y hochu, liztor proszim za poszluh. Habac. c. 2. v. 6. Ibid. v. 8.

Vu oveh adda rechèh. *Non furtum facies.* Nechini Tatbine, illiti nekradi, zadersavaiusze usze tatbine, razbiania, y cziganie, koiu tatbinu vszi mudri Teologussi ovak izpiszu-

 iu.

iu. *Furtum est ablatio rei alienæ, invito Domino.* Tatbina je uzetie dugovania lyuczkoga, prez znania onoga chigovoie, toieto, kada gdo kai muchech, ali ochito po szille uzeme; Od vszeh pako mudreh y vucheneh lyudi razluchavasze greh tatbine, od greha tolvaiztva, ar velè Sz. Canones, toieto Duhoune Praude. *Pœnale est occultè auferre; multò majoris pœna est visibiliter eripere.* Kastige uredna je tatbina, toieto skoma kai uzeti, y odnezti, ali unogo vexe kastige je uredno tolvaiztvo, illi ochito kai szilum uzeti. Na to morebiti rekelbimi gdo god, akoli Tolvaiztvo je vexe kastige uredno zbog toga, kaiti je vexi greh od tatbine, zakai anda szpomenulszeie G. Bog vu szvoieh zapovedah liztor od Tatbine od Tolvaiztva pako zeuszema nikai? Na ovo pitanie odgovaria mezto mene Sz. Augustin govorecsi. *Non enim rapinam permisit, qui furtum prohibuit, sed utique furti nomine in lege veteris testamenti, & rapinam intelligi.* Ni dopuztil tolvaiztva, koi tatbinu, je prepovedal, nego tatbinzkem imenom vu Zapovedi ztaroga zakona tolvaiztvo takai razumevaloszeie; iz koieh rechih zpoznatisze more vszaka fela y modus, illi nachin krivichnoga poszvoiavania blaga luczkoga, budi szilum cziganium, ali koiemgod drugem nachinom, koij vszi proti ove Szedme Bosie Zapovedi gresse, niti vu dike nebezke kralyuvali budu, ako nepovernu luczczko po krivicze uzeto blago, od koieh Sz. Pavel Apostol ochito govori.. *Neque fures, neque rapaces regnum DEI possidebunt.* Niti Tati, niti zgrablivczi kralyevztvo Bosie ladali budu. Kakoviszu pako ti zgrablivczi? opita mene morebiti gdo, koiemu ja odgovariam da ne szamo tati, y tolvaij, koij po nochi kradu, y po dnevu na puteh razbiaiu, razumetisze moraiu po zgrablivczeh, ar prez oveh jeszu y unogi drugi zgrablivczi, koijszu unogo urednessi na galgah viszeti, neg oni koie vi vidite obessene, y oveh ovakoveh je vech po szvetu, neg prozteh tatov, ali tolvaiev, Hodmish szvetu izkat, y pochnemo naipervo od male deczè, adda po zmed koieh unoga znaiu pervo krazti neg Boga moliti, ar ova gde

Canon. 14. q. 5. c. pœnale.

S. August.

1. Corin. c. 6. v. 10.

gde naidu kakov ſ ad, kruha, ſzira, jaicze, uzemu muchech za pojezti y vina za napitiſze ali pak kai takvoga druge decze podeliti, y prikazati, Tomu za Szvedoka poztaulya Sz. Auguſtin ſzam ſzebe, govorecſi. *Furta faciebam de cellario parentum, & de menſa., vel gula imperante, vel ut haberem quod pueris darem.* Kralſzem iz peunicze Roditelov moieh, y od ztolla, ali iz lakomozti, ali dabi imel kaibi decze dàl. Poztauſſi pako Mladenecz pameten, valuie takai ſzam od ſzebe kakie z-drugemi hodil po lyuczkeh verteh, y vinogradeh po nochi ſzada y grozdia krazt, ne jur iz potreboche, kako dabiga doma nimal, nego iz proxie, y malourednozti ſzvoie. *Nam id furabar quod mihi abundabat, & quod multò meliùs erat.* Arſzem ono kral kaimie prevecs bilo, y kai unogo bolſe ie bilo: Mladenczi priemſiſze maleh tatbin, prihagiaiu y na vexe naimre na peneze, koie, nekoij Roditelom, nekoij Gozpode pri koieh ſzluſe, kradù, y nye troſsè prez potreboche, na pianztva, na igre, na gizdave oprave, y lotrie.

S. Auguſt. lib. 1. Conf. c. 19.

Idem ibid. lib. 2. c. 10.

Od Deczè, y Mladencztev, hodmo k-Terſczem naimre onem koij z-Cziganiami ſivu, krive mere derſechi, predrago prodavaiuch, blago zlocheztó za dobro davaiuch, ali konche zlochezto z-dobrem meſſaiuch, zato govori mudri Salamon. *Statera doloſa abominatio eſt apud DEUM.* Studera, iliti vaga vkanieſliva, odurna je G. Bogu, toieto ono vkanieslivo vaganie, y prodavanie blaga, kod tatbinu, y tolvaiztvo oduriava G. Bog, y te takove oſtro kaſtiguie na ovom, y drugom ſzvetu, kod cſtem od takoveh dveh Terſczev, ali kramarov ztraſſno pripechenie y je ovakovo.

Prov. c. 11. v. 1.

Piſſe Poſana od dveh kramarov verleh tatov koijſzu zkupa terſili, kaikakvem terſtvom, y ſeleiuchi hitro bogati poztati, terſiliſzuſze vu vſzakom terſtvu duplit dobichek imeti, zakaizato z-blagom, y uagum, vkaniuvaliſzu lyudi kailzu naivecs mogli, kod y ſzada unogi chinè, ali on V. G. Bog koi vſza vidi, chuie, y zna, krivicze prez kaſtig nepuſcha preyti, y ovem dvem ni oproztil, ar jednoga

Poſana. Parte 2.

ga od nyh zdravoga, y friskoga, vu nochi na poztelye dopuztilie uragu daga zadavi, y szobum vu pekel odnesze, kod y je vuchinil. Drugi pako tovarus niegov videchi paidassa naglum szmertium kastiganoga, od salozti, y ztraha zberesalszeie na naglom, y szvoi gresni sitek neszrechno dokonchal, ar videchi niegova senna, rodbina, y priateli dasze beteg povexava, on pako szlab poztaie, nagovarialiszuga na Szpoved, y zkrussenie za grehe, kakti y na Sz. Prichescschanie poputno, koiemie on odgovoril, kaimiszeie potreba szpovedati, y prichescchati, akoszemsze k-vuzmu szpovedal y pricheztil, ter vendar josche y szada nemorem posreti Sz. Hostie, koiamiszeie vu vuzteh neba priela, y tak prilepila, z-nezgovornum moium bolyum, daiu nikakvem nachinom nemorem odtrechi, to razumeusi okolu ztoiechi, tem bolye jeszuga nagovariali na pokoru, ar je ono ochivezto zlamenie kastige Bosie, napervo donassaiuch niemu pogibel zvelichenia, ali vendar da G. Bogie miloztiven, aliszu gluhomu prodekuvali, arie on nym odgovoril, kakszemore recsi Bog miloztiven, koi mene je oszudil vu muke peklenzke, koieszem jur videl mene pripraune polek mojega paidassa, koieszmoszi obodva z-nassem krivem terstvom, y dobichkom zaszlusili, to izrekuchi neszrechnu dussu je zpuztil, y vu pekel poszlal, kade szebe szpodobne vu czigamiah kramare, y tersczе chakaiu.

Ovakoveh kastig Bosich nadeiatisze moraiu oni druge fele Tersczi, y gorssi od perveh, koij naimre tatbine kupuiu, y pri szebe zadersavaiu, znaiuch dobro da ono blago ne szamo je ukragieno, nego pacse znaiu od koga, y komu je ukragieno, ter kai je josche gorie, da morebiti snyovem tolnachem, y naputcheniem, od koieh Tridentinzki Katekismus govori: *Sunt enim fures, qui furto sublatas res emunt.* Jeszu takai tati, koij vkragiena dugovania kupuiu; y rauno takovi jeszu Tati vszi oni koij tatbine knyum vu szrambu donessene chuvaiu, ar ovem nachinom pomasu krazti, ako rauno krazt nehode, y tako vszi ti takovi: *Participes in culpa, consortes sunt*

Cathech. Trid. de 7. Prac. Dec.

in pœna. Delniki vu grehu tatbine, tovarussi budu vu muke.

K-ovem iztem Tatom Katekismus Tridentinzki prizpodablya one, koij kada kai zablyenoga, ali pogublyenoga naidu, zasze obdersavaiu, niti nepourachaiu, kodbi dusni bili: *Sunt etiam fures, qui res inventas detinent.* Jeszu tulikaisse tati, koij dugovania naidena zadersavaiu, tatinzkem nachinom ona poszvoiavaiu, niti nepourachaiu kodbi dusni bili, kakie pako to G. Bogu sal, zpoznatisze more iz Sz. Piszma, ar kadabi po zapovedi Bosie Josve General Szoldatczki podszel bil Varas Jeriko, pervo negoszuga pocheli bili sturmati, dalie po vszem seregu, y taboru van ovu prepoved da ako nym G. Bog da szrechu dobiti pod oblazt on Varas, niedén szoldat naisze nepovssa nikai naimensega vzeti, y zasze obernuti, sturmaliszu, y szrechno dobili jeszu on Varas Jeriko pod oblazt, prepoved takai Generalovu verno jeszu obdersavali vszi szoldati, odlog szamoga jednoga Akana, koi pourachaiuchisze van iz varassa, nasselie na putu jeden plasch velike urednozti, y nekuliko szrebra, koia obodvoia kakti pogubliena pobralie Akan, y odneszel szobum; koiega Akana dabi gdo bil opital, zakaiszi to vuchinil? znam dabi on odgovoril bil, nitiszemga vkral, nitiszem szilum vzel, negoszem na zemlye leseche kod zgublyeno nassel, pobral, y odneszel; y vendar G. Bog raszerdilszeie ne szamo na jednoga Akana, nego y na vsze lyucztvo Izraelzko, proti koiemu tusilszeie ovak govorecsi: *Peccavit Israel, & prævaricatus est pactum meum: tuleruntque de Anathemate, furati sunt, atque mentiti.* Zagressiloie lyucztvo Izraelzko, y prekersiloie zapoved moiu: arszu lyuczkò uzeli; ukrali, y szlagaliszе jeszu, zakaizato rekelie G. Bog: *Non ero ultrà vobiscum, donec conteratis eum, qui hujus sceleris reus est.* Nebudem ja vecs dalye zvami, doklam nezkonchachate onoga, koi ove pregreske je krivecz, ova chuiuchi iz vuzt Bosich Josve, pochelie zezvedati za krivcza one pregreske, y doznaussi daie Akan, y pochelmuie govoriti: *Fili mi, da gloriam Domino Deo Israel, & confitere, atque indica mi-*

Idem l. 1. c. 2.

Josue c. 7. v. 11.

v. 12.

v. 19.

bi, quid feceris. Szinko moy dai hvalu G. Bogu Izraelzkomu ter povech y kafi kaifzi vuchinil. Onda Akan pochelie valuvati fzvoiu pregrefku govorecfi: *Verè ego peccavi Domino Deo Ifraël,*
v. 20. *& fic, & fic feci.* Ztanovito jafzem pregreffil G. Bogu Izraelzkomu, y tak jefzem vuchinil, povedaiuch kak, y kai na putu je naffel, pobral, y odnefzel: Nato Jofve vuchinilie onu tatbinu poizkati y napervo donezti, pache y van na polye iznezti, Akana z-nyegovum drufinum, blagom, y fivinum
v. 25. izpelyati. Kadegaie vuchinil zkonchati: *Lapidavitque eum omnis Ifraël, & cuncta, quæ illius erant, igne confumpta funt.* Ondefzuga Izraelczi kamenuvali, y vfza koiaie imel jefzu zesgali.

Nut N.N. kak G. Bogu fzuprotiuno je dugovania naide na pofzvoiati, y greffiti proti niegove Szedme Zapovedi, ar takova naidena dugovania pofzvoiati je vfze jednako kakti nye vkrazti polek navuka takai Sz. Auguftina: *Si quid inveniſti, & non reddidiſti, rapuiſti.* Akofzi ò chlovek kai naffel, y nifzi povernul, takfzi fzilum vzel. Kuliko bolye moraiu fzuprotiune bitti tatbine, y tolvaiztva? zbog koieh vecskrat G. Bog kaftiguie Varaffe, Provinczie, y Orfzage, kugum, gladom, y voizkum, one pako koijbi dufni takove kaftigati, y nechine, kaftiguie na telu, blagu, y duffe; y vendar kulikoie fzada na fzvetu ne fzamo tatov y tolvaiev, nego y Akanov, koij lyuczko naideno blago pofzvoiavaiu, ali kakfze kaftigaiu? Jafze nefzpominam dabi kada chul bil, unogo menie videl takovoga kaftiganoga, ali ako ovde nifzu niti povernuli, niti od pravicze kaftigani bili, nailze za fzigurno nadeiaiu od G. Boga kaftigani bitti: *Non dimittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatum.* Neodpufchafze greh, niti neoprafcha, doklamfze lyucztko nepoverne.

Odkud ukaniuiufze jako unogi nefzpametni lyudi, koij naiduchi kai, vefzelefze, y za fzrechufzi derse, od koieh Sz. Hieronym ovak govori: *Multi ſine peccato putant ſe eſſe, ſi alienum, quod invenerint, teneant, & dicunt: Deus mihi dedit, cui debeo reddere?* Unogi prez greha ftimaiufze bitti, ako lyuczko,

ko, kai naidu, dersè, y velè, Bogie mene dal. Komu moram povernuti? Stimaiu y verniu prez greha szlobodno dersati y vusivati ono kaisze naide, kod dar Bosi, akoprem gresè prez uszake dvoinozti proti 7. Bosie Zapovedi, ali veli Sz. Hieronym. *Discant hoc peccatum esse rapina, si quis inventa non reddit.* Nai znaiu uszi ti takovi daie to greh zgrablyvozti illi tatbine, kada gdo naidena, nepouracha. Odgovariaiu iztinaie unogi: *Deus mihi dedit: cui debeo reddere?* G. Bog je mene ovo poszlal, y dàl, komuie budem moral pourachati? koiem ja odgovariam znovich da povernuti morate onomu, komu szlissa, y chieie bilo, akoli neznate chieie bilo? izpitavaite gdoie ouem putom issel, gdoie vu onom meztu bil, y akoli nikak nemorete zezvedeti gozpodara, morate usze ono ubogem razdeliti polek navuka zgora rechenoga Sz. Augustina. Naidesze pak gdo koimi recle, koncse zapitek morem zame zadersati, kogabimi prez toga moral dati gozpodar dabisze znassel, kai? moral dati zapitek? a gdeie ov moras zapiszan, y zapovedan? po nieden put tebe neide naimensi giukesz za zapitek, nego akotj on iz szvoie dobre volye kai prikazati hoche, josche y ovoga nebi moral uzeti, ako naimre nifzi imel kakvoga velikoga truda y zkerbi vu nosseniu, ali chuvaniu onoga naidenoga blaga.

Sz. Augustin jednu lepu Historiu poveda od jednoga koije bil nassel jednu mosniu vu koieie 200. czekinov bilo, koi kakti dobre conscienczie chlovek pochelie taki izpitavati, y zezvedati, za gozpodara oneh penez, ar *Reddendum sciebat, sed cui redderet, ignorabat*, veli Sz. Augustin, povernuti da mora, znalie, ali komubi povernul, ni znal. Nassclie gozpodara koiemuie on verno mosniu povernul, kodiuie nassel z-czekini punu, prez potrebuvania za zapitek naimensega giukesza, ou vendar gozpodar odperlie mosniu, y odbroilmuie 20. czekinov iz szvoie dobre volye, ov pak pochelszeie izprichavati da nesche ni jednoga, menie 20. czekinov od niega uzeti, pochnega proszitj gozpodar da konche polovicza, toieto 10. czekinov uzeme zasze koiemu za zlamenie

zah-

zahvalnozti iz dobre volye prikasuie, alisze y nato ov pregovoriti ni puztil; k-zadniemu pochelgaie gozpodar y truczati da mora za szpomenek niegove dareslyvozti konche 5. czekinov uzeti, ali y z-truczom nikai ni opravil; Nato gozpodar pokehdob da ti nesches od oveh penez nikai uzeti, neschuijh ni ja imeti, neszie kamti drago, chini snymi kai hoches, nezpoznavamie za moie, razumeusi on chlvek uzelie kakti priszilyen oneh 5. czekinov, koieie pak taki pervem petlyarom na koieszeie nameril, razdelil; *Quale certamen fratres mei*, krichì Sz. Augustin: *qualis pugna? qualis conflictus?* Kakovo borenie Bratia moia draga, kakov harcz, kakovo chudno y prechudno voiuvanie biloie megy onemi dvemi? krichì Sz. Augustin vesz od chuda oszupnien. Kada drugi kai nahagiaiu pozablyenoga, ali pogublyenoga, znaiuch da moraiu lyuczko povernuti, teskoijmsze vendar vidi onoga naidenoga blaga mentuvati, y znaiuch da drugach nemore biti, nego daie lyuczko akoprem naideno povernuti, kulike y kakove zapitke nepotrebuiu pervo neg iz ruk daiu? zakaizato opomina Sz. Augustin. *Discant hoc peccatum esse, si quis inventum non reddat.* Nai zna uszaki daie szmertni greh proti 7. Bosie Zapovedi szpodoben tatbine, y tolvaiztvu. Kada gdo kai nahagia, ter nepouracha.

S. August. ser. 19 de Verb. Apost.

Idem.

On glaszoviti negdasnieh ztareh sseg y pripecheny imenom Elianus, pisse da pri Stagiriteh lyucztvu Macedonzkem bilaie ova navada, y zapoved, da ono kai gdo ni kade poztavil, niti od onud vzeti ni szmel. *Quod non deposuisti, ne tollas.* Kai nisi dole poztavil; neuzimli niti neodnassai. Od jednoga pako drugoga lyucztva pisse ov izti Piszecz Elianus, koie lyucztvo dersaloie za ochitoga tata, vszakoga onoga, koi kadaie kai na putu zgublyenoga, ali kade zablyenoga nassel, y poszvoial, y takov zapopaden, od pravicze kakti vszaki tat za nepostenoga bilie dersan, y kastigan: Suprotiunem pako nachinom oszebuine hvale, chazti, y postenia urednoga dersali jeszu nekoiega chloveka Demonatessa imenom, koi naiduchi jeden zlat perzten, poztavi-

tavilie bil na ochitno mezto, na jednom paperu ove rechi napiszane, koi takov perzten je pogubil, Demonates jega naſſel, naiszi po niega doide, dobitiga hoche. Szadaſnie takai ureme hvale y preſtimania uredenbi bil takov chlovek, ali oh! kak maloie na szvetu megy kerſcheniki takoveh lyudi, koij akoprem znaiu za szedmu Boſiu zapoved, koia prepoveda krazti, y lyuczko blago po krivicze zadoblyeno poszvoiavati, y vendar nikaiſze nemaraiu, nego paciſe za szrechuſzi derſe od Boga poszlanu kad kade kai naidu, ali vszaki takov chlovek nai poszluhne Sz. Auguſtina. *Si quid inveniſti, & non reddidiſti, rapuiſti, quantum potuiſti, feciſti, DEUS cor interrogat, non manum.* Akoszi kai naſſel, y niszi povernul, szilum jeſzi uzel, kulikoszi mogel, jeſzi vuchinil, G. Bog szercze pita a ne ruku: toiero tiszi dobro znal da ono dugovanie kojeſzi ti naſſel, ni tebe G. Bog iz neba dole hitil, niti iz zemlye ni zraszlo, nego daieie negdo po neszreche pogubil, y tako kod lyuczko duſenszi vszemi nachini gozpodara izkati, ali kod zgora recheni Demonates, ali po nazveſchaniu iz prodekalnicz od Prodekatorov, y ako nikak gozpodar nemoreſze zezvedeti, joſche y onda neverui dabie mogel poszvoiati, y zaſze zaderſati, ar veli Sz. Auguſtin. *Quòd ſi rerum Dominus nulla ratione inveniri poteſt, illa bona inventa ſunt in uſus pauperum conferenda.* Ako Gozpodar dugovany naideneh nikakſze nemore zvedeti y naiti, moraiuſze vbogem razdeliti. A po nieden put poszvoiavati, arbiſze greſſilo proti szedme Boſie Zapovedi, koia prepoveda krazti. S. Auguſtinus lec. 9. hom. 9. q. 5. c. ſiquid. Idem.

K-ovem do szada povedanem Tatom pridruſitiſze moraiu y oni, koij Teſtamentumov neizpuniuiu, kodszu naimre Executori, ne menie neg y oni, koij Czirkve okragiuiu, ar veli moy vucheni Bernardinus Buſtenſis. *Comittitur rapina ab his, qui nolunt ſolvere legata facta ad pias cauſas, & comittunt ſacrilegium.* Chiniſze razboiztvo y tatbina od oneh, koij nehte plachati teſtamente, y izpuniavati ona, koiaszu na szveta mezta, ali na Sz. Maſſe oztaulyena, ar kai je bolſega to Executori zaſze zaderſavaiu, y megy szobum delè, Bernar. a Buſto Roſ. p. 1. ſer. 28.

Ee po

po Executoreh pako razumetisze moraiu, vszi oni, koiem umiraíuchi jeszu blago szvoie oztavili, zauffali, y naruchili, dabie za nyhove dusse na Czirkve, kloštre, špitale, y Sz. Masle razdelili, onísze pako z-onem blagom goztè nemilo trossech na igre, pianztva, gizdozti, lotrie, a na dusse preminucheh niti nemiszle, odkud Sz. Ivan Chrisostomus govori. *Si quis testamenta perquirat, innumera etiam hic mala, fraudes, furta, insidias, deprehendet.* Ako gdo testamentume pregleda, neizbroiena y oude zla cziganie, tatbine, razboiztva nahagia: Ar ako umiraíuchi koi kerscheni chlovek kai za dussu szvoiu oztaulya, naruchaiuch, y zapovedaiuch Odvetnikom y Executorom da ovoga ali onoga blaga tuliko y tuliko na Sz. mezta, ali Sz. Messe razdele, oni onde vech szvoga dobichka, neg pomochi preminuchem ischu, ako ne vsze zasze obdersavaíuch, tak konche. *Quid pro quo.* Davaíuch, toieto ako umiraiuchi oztaulya za dussu szvoiu 100. Rainiskov, oni szamo deszet davaiu, ako oztaulya volla, oni davaiu telle, ako koiu drevenku pschenicze, oni daiu koiu mericzu zmeszi, y tako izhagiaiu van vnoge krivicze, tatbine od obchinzkeh tatov, y tolvaiev sivuchem lyudem, ar ovi lyudi joschesze pomochi mogu, y szvoiemi trudi bogati poztati, umiraiuchi pako, y na drugi szvet odhagiaiuchi, szobum nikai neneszu, nego szvoie testamentume, toieto ono razluchenie blaga szvoga, za dusse szvoie, naruchaiuch Odvetnikom y Executorom, daie kai berse, to berse za nymi poslyu, toieto, daíe razdelè, kodszu naruchili y zapovedali, ovi pak toga nechinechi, nyh puschaiu tamo od glada, y segie pogibati, koiesze proti nym tuse. *Quare persequimini me, & carnibus meis saturamini?* Zakai preganiate mene, y meszom moiem hranitesze, koie rechi Gulielmus Parisienis ovak razlase. *Quare durissime in purgatorio me cruciari permittitis, qui carnibus meis, id est bonis vobis relictis, saturamini?* Zakai tak ztrasno mene muchitisze vu purgatoriumu puschate, koisze meszom moiem toieto blagom van oztaulyenom zaszichuiete?

S. Joannes Chrysostomus hom. 88. in Joan.

Guliel. Parisi. ep. de Demanc.

te? morelisze pak vexa tatbina od ove naiti? vszi mudri, y vsze praude govore da chimsze sziromaskeſſemu kai vkrade, tem vexi je greh, koi pako na szvetu sivuchi chlovek je ali more bitti sziromaskeſſi, y vu vexe potreboche poztaulyen, negszu one mile Purgatoriumzke duſſicze? zakaizato vszi takovi tati moraiusze oſtreh kaſtig od Szudcza nebezkoga kod zaruchnika oneh mileh duſſicz nadeiati, koieszu oni okrali,oplenili,y porobili,kodie unogi zpoznavaiu,y zpoznavali na veke vu peklu budu.

Thomas Cantipratanus piſſe od jednoga takovoga tata, da naimre vu uremenu Caroluſſa pervoga ovoga imena Czeszara,nekoi szoldat zbetesalszeie bil na szmert,y na zkradnie vure zapovedalie bil Vnuku szvomu da taki berseli premine iz ovoga szveta, proda konya, y orusie niegovo, y za one peneze nai taki vuchinì Sz. Meſſe szlusiti, Vnuk pako ni zato maral, nego konya y orusie zasze je zachuval, nemaraiuchisze pak za duſſu Deda szvoiega, po prepuscheniu pako Bosiem izkazalaszeie szoldatova duſſa Vnuku kakti tatu szvomu, usza vu ogniu, niega oſtro pokarausi zbok nevernozti y nemiloztiunozti obznanilamuie da nazkorom mora umreti, y od Bosanzke pravicze za nevernozt y tatbinu szvoiu doztoinu kaſtigu prieti, kod ie bilo vuchinieno daie na naglom prez szpovedi y pokore umerl. Tom. Cant. l. 2. Apum. c. 55.

Sz. Bernardin pako piſſe od nevernozti jedne zakonzke sennè proti mertvomu musu szvoiemu, koia dva zkonzka tovaruſſa dogovorilisz usze bili megy szobum, kuliko Sz. Maſs jeden za drugoga po szmerti dusen bude chiniti szlusiti, iz imetka, y blaga vu hisu doneſſenoga, pripetiloszeie daie pervo umerl mus, koiega senna na dan pokopa vuchinilaie nekuliko Sz. Meſs za duſſu musa szvoga szlusiti, ali potlam vechie ona miszlila za drugoga musa, neg za duſſu pervoga, tak daszeie y zabila iz nye, prepuztilie pak G. Bog nekoie druge pobosne senne videti telounemi ochima szvoiemi onoga mertvoga y zakopanoga klechechega pred jednem razpelom,y pravicz u Bosiu nazavati dabilze zyerhu

 ne-

nevernozti ſenne niegove fantila, y ovo vigenie do tretiega videlaie y chula ona pobosna ſenna, kai ona obznaniuſi Vdovicze, ová pak za ſzmeh y noriu to je derſala, alieie preſzello, arſzeie na naglom na ſzmert zbeteſala, prez vſzake ſzpovedi y pokore neſzrechno umerla, kam pako duſſa? lehkoſze ſzuditi more toieto kam vecs takoveh tatov, y taticz, koij prez pokore, y pourachania krivo uzetoga blaga, umiraiu:

Kulikoijh je pako umiraiucheh, koij ſzvoie blago, kod ſzrebro, zlato, polya, goricze, marhu, y koiagod druga na Czirkve, Capele, Oltare, Sz. Bratovchine oztaulyaiu, po ſzmerti koieh, ſzini, kchere, odvetniki, Executori ova zaſze obderſavaiu, niſzuli ovi takovi Tati, y tolvaij? oh gdobi vu tom dvoiti mogel? Od koieh Sz. Mati

Can 17. 4. 4. c. Sacr. Czirkva govori. *Sacrilegium, & contra legem eſt, ſi quis, quod venerabilibus locis relinquitur, pravæ voluntatis ſtudiis, tentaverit ſuis compendiis retinere.* Je veliki ſzmertni greh, y proti Zapovedi (toieto ſzedme koia prepoveda krazti) ako gdo, od onoga kai ſzvetem meztam je oztaulyeno, zaſze obracha, y poſzvoiava: Kai meneſze vidi da je vſze jedno, kakti dabi iz Czirkve, Capele, ali iz Oltara vkral, y nadalye govore

Ibidem c. ſi quis. Sz. Canones. *Sacrilegium committitur aufferendo Sacrum de Sacro, vel non Sacrum à Sacro, ſive Sacrum de non Sacro.* Szmertni greh koiſze zove Sacrilegium chiniſze, odnaſſaiuch ſzveto od ſzvetoga; kod ſzvetu Ruhu, ali poſzvechen kelih od Sz. Czirkve, ali ono kai ni poſzvecheno, kodſzu aldovi, ali blago ſzvetem meztam Czirkuam toieto Capelam &c. Oztaulieno, ali pak ſzveto od neſzvetoga, kodbi bilo vu koie hiſe na ſzrambe buduchu poſzvechenu ruhu, ali kelih vkrazti.

Takove Tate nahagiam ja vu Sz. Piſzmu naimre Antiokuſſa Kralya Sirie koi doiduchi vu Czirkvu Jeruſalemzku kaigoderie naſſel od zlata, ali ſzrebra vu nye kod ſzvechniake, lampaſſe, kuppe, korune &c. vſzeie pobral, y odneſſel. *Qui accepit argentum & aurum, & vaſa concupiſcibilia, & accepit theſauros*

ſauros occultos, quos invenit, & ſublatis omnibus, abijt in terram 1. Mach. c. 1.
ſuam, veli Sz. Piſzmo: Daie pobral ſzrebro, zlato, y kincſe v. 24.
otaine, koiaie naſſel, y odneſzelieie vu domovinu ſzvoiu,
alieie y platil ſzlano, ar: *Qui univerſa conſpicit Dominus Deus* 2. Mach. c. 9.
Iſraël, percuſſit eum inſanabili, & inviſibili plagâ. On zmoſni v. 5.
G. Bog Izraelzki, koi uſza vidi, koiaſze na zemlye chine, kaſtigalie ovoga gizdavoga tata Antiokuſſa nuternium rannum, koia nitiſzeie mogla videti, vnogo menie izurachiti, doklamſzuſze nutre vu vutrobe niegove chervi napravili, koijſzuga grizli, doklamſzumu y koſu pregrizli, y onako van z-gnylem meſzom czureli, y kapali: *Ita ut de corpore impij* Ibid. v. 9.
vermes ſcaturirent, ac viventes in doloribus carnes effluerent, y ovo tulikum vonybum daga nigdor ni mogel terpeti, y tako od vſzeh oztaulyen, y zapuſchen kod jedna cherviva ſzmerdecha merczina: *Peregrè in montibus miſerabili obitu, vitâ fun-* Ibid. v. 28.
ctus eſt. Megy gorami neſzrechnum ſzmertium kod nemo ſivinche na gnoiu, ſitek ſzvoi je dokonchal, akoprem ponizuvalſzeie pred G. Bogom, molechimuſze za oproſchenie y pomiluvanie, ali zahman, ar prekeſzno: *Orabat autem hic* Ibid. v. 13.
ſceleſtus Dominum, à quo miſericordiam non eſſet conſecuturus Obetalie ne ſzamo povernuti vſza koia je vu Czirkve pograbil y odneſſel, nego y z-naibolſemi darmi da hoche Czirkvu okincſiti, y vnogo vech poſzud za Czirkvu napraviti: *Tem-* Ibid. v. 16.
plum etiam ſanctum, quod priùs expoliaverat, optimis donis ornaturum, & ſancta vaſa multiplicaturum. Ali vſze zahman y zaludo, ar miloſche vecs ni bilo mezta, od kuda pravoie rekel Sz. Ivan Chriſoſtomus: *Si peccaverit vir in virum, placari poteſt ei Deus, ſi peccaverit autem in Deum, quis orabit pro eo?* Ako zagreſſi chlovek proti chloveku, ſzmiluvatimuſze more G. Bog, koi pako zagreſſi proti G. Bogu, gdo bude za niega molil? koie rechi Gloſa razlale y veli: *Peccare in Deum, eſt peccare in ea, quæ ad Dei cultum pertinent.* Greſſiti proti G. Bogu, je greſſiti na ona, koia ua chazt Boſiu napraulyena, y dana jeſzu, kodſzu Czirkveni Kelihi, Maſsne, y Oltarzke ruhe, oztalà vſza koiaſzu k-Czirkvam, Oltarom, y ſzlusbe

 Boſie

Bosie potrebna, y tako, ako gdo ova poszvoia, y pokrade, naiize nadeie ostreBosie kastige, ako ne na ovom, tak ztanovito na drugom szvetu kodiuie zpoznal recheni Kraly Antiokus, na ovom y na drugom szvetu.

Ova izta kniga Sz. Piszma szpominasze od Heliodorusssa, kogaie Kraly Seleucus poszlal bil vu Jerusalem dabi vu Czirkve pobral peneze, ne jur Czirkvene, nego nekoich Vdovicz, koieszuie tamo vu szrambu, kod vu szegurno mezto poztavile bile, y idoiduchi Heliodorus do Czirkve Bosie, kod szvetoga mezta, szvoiemi Junaki, koiemszeie po Bosiem prepuscheniu izkazal y naproti poztavil jeden ztrassen konyanik vesz vu zlatu oblechen, koi podbolie konya daie pervemi nogami na glavu Heliodorussa zkochil, nadozpesse takai dva mladencza od Boga poszlani, y ovi biliszu Angeli:
2. Mach. c. 3. v. 26. *Apparuerunt duo juvenes virtute decori, speciosique amictu, qui circumsteterunt eum, & ex utraque parte flagellabant, sine intermissione, multis plagis verberantes.* Koij mladenczi obztreusi Heliodorussa prignienoga od konyzkch nog nepreztancze jeszuga bichuvali y unogemi rannami napunili. Heliodorus pako je zamertev lesal, koiegaszu szoldati niegovi oztavili, y od ztraha komai povusli, to videchi lyucztvo Izraelzko hvaliloie G. Boga, daie Czirkvu nyhovu obchuval od nepriatelzke szille; Nekoij pako priateli Heliodorussevi posliszu k-velikomu Popu Oniassu, proszechiga dabisze on G. Bogu
Ibid. v. 33. molil za Heliodorussa dabiga nepuztil umreti: *Cúmque Summus Sacerdos exoraret, ijdem juvenes eisdem vestibus amicti astantes Heliodoro, dixerunt: Quia Sacerdoti gratias age.* Potlambi veliki Pop molil, oni izti mladenczi, vu oneh izteh lepeh halyah oblecheni ztoiechi polek Heliodora, rekossemu: Oniassu Masniku hvali, koi zate je molil, date niszmo do szmerti zatukli: *Nam propter eum tibi Dominus vitam donavit.* Ar zaradi niega tebeie G. Bog sitek prikazal: Ov akoprem nikai szvetoga ni vu Czirkve szvetom meztu vzel, nego szamo peneze nekoie vdovicze, y to ne zasze, niti szam szvoium volyum, nego za Kralya Seleukussa, y za niega, po zapovedi niegove,

gove, vendar od G. Boga tak oſtro bilie kaſtigan: *Non tam propter illa bona*, govori Hugo Cardinal: *quantum propter libertatem loci.* Ne tuliko zaradi oneh penez, kuliko zbok ſzvetozti y ſzloboſchine mezta czírkvenoga, zverhu cheſza mudri Cornelius ovak govori: *Si ita Deus caſtigavit Heliodorum, depoſita ſolùm, à templo aufferre conantem: quomodo caſtigabit eos, qui templorum, monaſteriorum, & piorum locorum res proprias diripiunt, & in profanos uſus convertunt?* Akoie tak G. Bog kaſtigal Heliodoruſſa, koi liztor ona koiaſzu vu ſzrambu poztaulyena bila vu Czírkve, terſzilſzeie odnezti: Kak kaſtigal bude one, koij Czirkvena, Kloſterzka, y ſzveteh mezt dugovania kradu, ali ſzilum jemlyu, poſzvoiavaiu, y na grehe troſsè? kulikoijhie pako koijſze gozte, pianehuiu, czifraiu, y na druge grehe troſsè ono blago koieſzu poboſni Kerſcheniki Czirkvam, Kloſtrom, y drugem ſzvetem meztam oztavili? Ali kak pravo, tak zdravo, ar koi krade, zloga glade. Hugo Card. Corn. à Lap.

Piſſe Bolandus *in Vita S. Andrea*, od dveh tatov koij vu Sz. meztu zakopane perſone hotechi porobiti, kaſtige Boſie nad ſzobum jeſzu zpoznali, ar jeden hotechi jednu mertvu Gozpodichnu vu rake zakopanu iz nye lepe halye ſzlechi, potlambi klaruſſ pravoga gungia odvezal, y opraveſze priel, onde na meztu je oſzlepel. Drugi hotechi rauno ovak z-jednum mertvum Gozpum vuchiniti, koie kadabi bil pochel halyu odvezuvati, onda po Boſiem prepuſcheniu podignulaſze je gore Gozpa kod ſiva, tatu ſzvoiemu obodve ochi je zpehnula, od obodveh pako doznavſi pravicza, polek zeſzluſenia je zkonchala. Nut tati Czirkveni nut tati mertvechki, nut tati mileh duſſicz, y lyudi ſivucheh, kaivamſze iz oveh peldih vidi? Boland. in Vita S. Andr.

Ali joſche tatom ni koncza, arijhie unogo vech, negſzemijh do ſzada povedal, koiebimi prevecs vſze na pervo donezti, nekoie vendar povexe, y oſzebuineſſe zamuchati nemorem, kodſzu naimre vnoga velika Gozpoda, koij naimre ſzvoie podlosnike derù, y iz ſulyev nyhoveh kerv van preſſaiu, ovu iztinu Sz. Ferencz de Paula jednem velikem chudom pokazalie Ferdinandu Kralyu Neapolitanzkomu, koi

Kraly

Kraly ovomu Sz. chloveku ponuialie jednu summu penez na zidanie jednoga Kloſtra, aliſzeie Sz. Ferencz ponizno izprichal Kralyu, govorecſi, da on neſche oneh penez koijſzu izpreſſani iz ſulyev ſziromaſkeh podloſnikov, na koie rechi raſaloztilſzeie Kraly, neſtimaiuchi niti neveruiuchi dabi kai krivichneh penez vu niegove komore bilo, Sz. Ferencz pako za pokazati iztinzko govorenie ſzvoie zagrabilie onde pred Kralyem ſsaku penez oneh, koijſzu na jednom kupu bili, koieie pochel pred ochima kralyevemi ſmikati, y nut chuda, pochelaie taki kervf van czureti, y Sz. Ferencz rekelie Kralyu: *Annè hic miſellorum cruor mutus erit?* Kai ſtimas ò Kraly da ova ubogeh nevolyneh lyudi kervf muchala bude? y praviczu Boſanzku, daſze nad tobum ſanti, nazvala nebude? oh! vkaniuies ti ſzam tebe ako to ſtimas, y veruies.

Niti ſzamo Gozpoda, nego vnogo bolye Officiali, y chaztniki nyhovi proti ove ſzedme Boſie Zapovedi greſsè, kodſze Sz. Mathe Evang. od jednoga takovoga ſzpomina vu 8. delu, koi rachune daiuchi Gozponu ſzvomu, zaoztal muie bil duſen deſzet jezer talentumov, koieie on poſzvoial, pokral, y potroſſil bil, y nimaiuchi chim platiti, zapovedalie bil Gozpon ſennu niegovu, y deczu prodati: *Cùm non haberet unde redderet, juſſit eum Dominus venundari, & uxorem ejus, & filios.* Ali zakai ſennu, y deczu vuchinilie Gozpon ſnym zkupa prodati? Odgovaria mudri Origenes: *Multorum talentorum factus eſt debitor, quia ſecutus eſt mulierem.* Zato on ſzluga, y Officzial zaoztalie tuliko duſen Gozponu ſzvomu, kaiti ſenne ſzvoie je po volye hodil, koiaie potrebuvala obilneſſu hranu, czifrazteſſu opravu, negie placha niegova znaſſala, y moſnia premagala, kaiti ſenna y decza pomagali jeſzu krazti, ali konche zrok one tatbine bili, zato y kaſtige vredni poztali y tako: *Participes in culpa, conſortes ſunt in pœna.* Delniki vu grehu, jednaki paidaſſi moraiu bitti vu kaſtige, a kuliko pak y kuliko takoveh tatov y ſzadaſnie vreme na ſzvetu?

Matth. c. 18. v. 25.

Origen. hom. 7. in Matth.

Tomas Cantipratanus ſzpominaſze od jednoga takovoga koi doiduchi na ſzmertnu poztelyu, zpoznavaiuchi da vſze

kai

kai ima po kriveh nachineh je zadobil, y to za lyubav, y volyu szvoie sennè, y dèczè, videchiszi szmert priblisavati, pochelie testamentum dictuvati Notariussu ovak govorecsi, Vu Imenu urasiem Amen, Telo moie naisze vu zemlyu zakopa, Dussu pako moiu oztaulyam vragom, ovo chuiuchi Notarius y szvedoki stimaliszu da fantasera, y daie zvun szebe pocheliszusze jeden drugova gledati, kai betesni upamet uzemsi, daite (rekelie nym) liztor marlivo pissete, y veruite daszem pri dobre pameti, y znam kai govorim ali ne prez zroka, Oztaulyam adda dussu moiu, y dusse senne, y decze moie vragom peklenem, kakti y dussu Szpovednika moiega, ar zaradi sennè y deczè moie jeszem ja tuliko blaga krivo szpravil, y po zlu vergel, koiega ni mochi povernuti, zbok cheszа niszam nigdar bil od Szpovednika karan, y zato on, potreba da za menum, z-sennum moium, y deczum moraiu vu pekel poyti, ovo zrekùchi neszrechnu dussu je zpuztil.

K-zadniemu da vsze oztale proti szedme Bosie Zapovedi gressече na ztran oztavim dokancham govorienie moie z-Prokoratori, od koieh Sz. Thomas od Aquine ovak govori. *Qui scienter injustam causam defendunt, absque dubio ad restitutionem tenentur ejus damni quod contra iustitiam per eorum auxilium pars altera incurrit.* S. Thomas 2. 2. q. 71. a. 3. Gdogod znaiuchi krivichnoga brani, prez vszake dvoinozti dusenie na pourachanie one skode, koiu proti pravicze z-pomochium niegovum druga ztran terpì. Dabi pako vszi Prokoratori hoteli pourachati vsza, koiaszu ovakovem nachinõ dobili, y ne szamo ovakovèm, nego y unogemi drugemi nachini, koieh mene ni potreba oude napervo donassati, arszu y prevech dobro znani, neznam kakbi siveli, y szmertisze dochakali? kaiti pako toga nechinè, na vecs prestimavaiuch postenie y sitek telouni, neg diku y veszelie vekovechnò, zato ti takovi, naisze nadeiaiu poyti za onem Prokoratorom od koiega pisse Momignus.

Nasselszeie adda bil nekoi Prokorator, koi szvoiemi Momig. in Quadr. fol. 150.

 Alle-

Allegaczíami unoge praude je dobil, ali krivo y nepraudeno, unoge processusse je odulachil, dabi on tem vecs poulechi mogel, y takovemi nachini branech krivichne, preganiaiuch pravichne, je bogat poztal, unogem unoge krivicze vuchiniusi, y na petlyariu dopelyausi: Jenkrat iziduchi van iz varassa, y hotechi poytí na marof szvoí gledat kaisze chinì, pridrusilmuszeie za tovarussa duh pekleni, koiegaie on ochima szvoiemi telouneni videl ne prez ztraha, argaie grizel chervf gresne consciencezie, znaiuchi dobro kem nachinom on marof on, y vsze drugo blago y imania, koia lada, je zadobil, naimre po eziganie, y dasze grehi neoprafchaiu, doklamsze lyuczka krivo zadoblyena nepourachaiu, bilbisze rad onoga rogatoga tovarussa oszloboditi, ali ni znal, nit mogel kak; pripetiloszeie daie jeden mus jednoga tuztoga pralzeza na prodaiu pelyal, y nehotechi praszecz napervo poytí, pochelgaie mus kleti, govorecsi, hodi napervo urag vute vlezi. Prokorator ovo chuiuchi, obernulszeie k-tovarussu szvomu uragu rekuchimu, kai nechuies musą kakte vu szvoiu szviniu zove? odgovorile urag, nimam ja nikai poszla z-szviniami, nego z-dussami; Iduchi malo dalye, pripetiloszeie mimo jedne hise preyti, kade pred urati neka mati szedechi szvoie dete je cheszala, y nehotechi dete zmirom glave dersati, preklelaicie govorecsi, budi zmírom dabite urag uzel; nato rekelie pak Prokorator uragu, jeszili chul kai ova senna je rekla? Odgovorilie urag chulszem, ali nimam nikai snyum poszla, ar ona ni ono iz szercza rekla, toszu navadne senzke rechi, nad detetom pako nimam oblazti, ar dete ni gressilo; K-zadniemu doiduchi Prokorator z-paidassem szvoiem k-nekoie hise pred koiumszu dva chloveka ztala szpominaiuchisze rauno od onoga Prokoratora, kulike krivicze onie nym vuchinil, y nyh nyhovoga sziromastva mentuval, koiega onde nazochi pochelisza kleti, govorecsi Gozpone jeztenasz na petlyariu zpravili, alivam nai Bog da tak szrechno usivati nassega sziromastva, y umreti, kodztenasz pravo nassega mentuvali,

vali, naivasz urag uzeme y snym, misze budemo hranarili kak budemo mogli, oude obztalszeie urag, y Prokoratora zadersal, govorechimu, chuies kai ova dva govore? nato rekelie Prokorator, chuiem ja, ali Bog nechuie kai pszi laiu, recse niemu Urag, Chulie G. Bog, y uszlissalie nyhovo govorenie, y mene je zapovedal, da nyhovu prosniu izpunim, zato hodi ti zmenum, zgrabilgaie prod ochima oneh lyudi, y onde snym na zemlyu bubnul, pod koiemszeie razpuchila, y Prokoratora z-uragom zkupa poserla, prez vszake dvoinozti vu glubinu peklenzku.

Nut N. N. kak G. Bog placha one koij niegovu szedmu Sz. Zapoved neobdersavaiu, nego vszakoiachkemi nachini. *Per fas, & nefas.* Lyuczko blago nekoij tatbinzki muchech nekoij po szille ochitno, nekoij z-Cziganium dobivaiu, ladaiu, vusivaiu, za koiem szirote suhko plachu, milo zdihavaiu, od nevolye pogiblyuchi, nekoij kunù, nekoij od Boga praviczu potrebuiu, y zato takove ostro kastiguie, kodzte do szada chuli. Kakoveh kastig nadeiatisze moraiu takai uszi Szudczi krivichni, koij prodavaiu Praviczu za dare y takovemi darmì bogati poztaiu. *Væ ergo ei qui multiplicat non sua.* Dokancham govorenie moie z-rechmi Sz. Habakuka Proroka, Jay onomu, koi povexava, krivo y nepraudeno grabech lyuczko blago, koij za poztati szami bogati, druge robè, oplenyuiu, y na petlyariu zpraulyaiu, ar nai znaiu, y tverdno veruiu, da *Non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.* Neodpuschasze greh dokisze lyuczko nepoverne ytako. 1. Cor. c. 6. v. 10.

Neque fures, neque rapaces Regnum Dei possidebunt. Niti tati, niti zgrabliuczi kalyevztvom nebezkem ladali nebudu, Amen.

OD OSZME BOSIE ZAPOVEDI
PERVA PRODEKA.

Kakſze z-Laſium proti Oſzme Zapovedi greſsi? kada, y kakov greh je laati.

Non loqueris falſum teſtimonium. Exo. c. 20.

Negovori krivoga ſzvedochanztva.

N zmed glaſzoviteh negdaſnich ztareh uremèn Piſczev mudri, y vucheni Herodotus, govorecſi od plemenſchine chlovechanzke, zpoznalie y valuval, da zmed, vſzeh daròv naturalzkeh koiemi G. Bog chloveka je nadelil, naivexi dar, je dar govorenia, toieto da more, y zna govoriti; ar da ima razumnozt, ova je laztovita y Angelom; da ima chutenie, to imaiu y beſtie, ar chùte kadaie gdo bie; govoriti pako ſzamomu chloveku je laztovito, y meneſze vidi da mudri Herodotus ni krivo rekel, ar ako kincſi, y velike preczembe dari neztoie na ochitnom meztu, nego med zidmi zkriveni, tak y jezik z-koiem chlovek ima dar govorenia, zakrilaie natura dvemi jakemi zidinami, jednum meſznum, drugum koztenum, toieto yuztniczami, y zubmi; Ali zakai G. Bog je tak jako obgra-

gradil jezik chlovechanzki, bolye neg nieden drugi kotrig? Odgovaria Sz. Ivan Chrisoſtom: *Ideo DEUS voluit linguam velut muro dupplici circumdari, nam dentium tegmine, & labiorum cuſtdia continetur, ne verba improvida garrulitate proferantur.* Zatoie G. Bog hotel jezik kakti dvoiem zidom obztreti, arſze med zubmi y vuztniczami brani, chuva, y zaderſava, dabi rechi nerazumne y proti pameti negovoril: y akoprem chlovek ima bitie z-kameniem, ſiulenie z-dreuiem, chutenie z-beſtiami, razumnozt z-Angelmi, ima vendar zverhu vſzega toga y govorenie, koiega niedno ztvorenie Boſie zvun ſzamoga chloveka nima, y zato chlovek od kamenia, dreuia, nemeh ztvarih, y izteh Angelov nebezkeh moreſze na vecs preſtimati, zbok govorenia, dagaie pako G. Bog z-govoreniem nadelil, meneſze vidi naivexi zrok ov, dabi naimre on Ztvoritela ſzvoga hvalil, chaztil, y molil, grehe ſzvoie ſzpovedal, za priete dare y miloſche zahvalnogaſze izkazuval, bliſniega pako ſzvoga vu nevolye batrivel, vu pregoneh y ogovoreh branil, y zagovarial. Ali oh tuga y ſalozt! daſze ſzadaſnie ureme vſze drugach vidi, chuie, y zpoznava, med kerſchenemi lyudmi, koij z-jeziki ſzvoiemi nehvale, niti nechazte Ztvoritela ſzvoga, negoga ſane y bantuiu, proti niemu blaznech, morguiuch, y ſzvoich grehov niega za ſzvedoka potvariaiuch, onemi naimre krivemi priſzegami, laſmi, y krivichnemi ſzvedochanztui, z-koiemi veliku kriviczu chine bliſniem ſzvoiem, ni krivem, ni duſnem, skodechi nym na telu, blagu, y poſteniu, koiem nachinom kakſze proti 8. Boſie Zapovedi greſſi, hochu naipervo vu ove Prodeke govoriti od prozteh laſih, kulik, y kakov je greh lagati, kak G. Bogu ſuprotiven, laſczu pako kak skodliv greh je laganie? pokazati hochu, ar Duh Sz. govori po mudrom Salamonu. *Sex ſunt quæ odit Dominus; Oculos ſublimes, linguam mendacem, manus effundentes ſanguinem innoxium, cor machinans cogitationes peſſimas, pedes veloces ad currendum in malum, proferentem mendacia, teſtem fallacem, & eum qui ſeminat inter fratres diſcordias.* Seztera jeſzu,

S. Ivan Chryſoſtomus.

Prov. c. 6.

szu, koia oduriava G. Bog, naimre ochi z-koiemisze negleda lepo na blisniega, Jezik lasliv, ruke prelevaiuche nedusnu kerv, szercze koie vu szebe kuha hudobne miszli, noge hitro tekuche na kvar blisniega y na vszako zlo, chloveka lasi govorechega, szvedoka krivichnoga, y onoga koi szvoiem jezikom szeie szvade y karke med bratium. Zakaizato pokeh dob daszem do szada govoril od uszeh oveh G. Bogu odurneh gehov, oztaiumi josche dva, naimre od lagania, y krivoga szvedochanztva zato vu ove prodeke govoriti hochu od Lagania, y pokazati kak Bogu y lyudem je odurno: Vu druge pako Prodeke od krivoga szvedochanztva, za vezda proszim za poszluh.

Od lasi adda kod naiobchinzkesse fallinge naroda chlovechanzkoga, z-koiumsze proti 8. Bosie Zapovedi gresi pochiniam govorenie, ar ako prem veli G. Bog. *Non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium.* Negovori proti blisniemu tvomu krivoga szvedochanztva. Vendarsze vu ove zapovedi ne szamo krivo szvedochanztvo nego y laganie prepoveda, arsze krivo szvedochiti prez lasi nemore; Kai pako hoche recsi las po diachki? *Mendacium*, toieto, *Contra mentem dicere.* Odkud Sz. Thomas od Aquine veli. *Mendacium nominatur ex eo, quod contra mentem dicitur.* Las imenuiesze iz onoga, kaisze proti pameti govori, proti pameti pako govori vszaki on, koi poveda, ali govori ono, kai zna da iztina ni, ar veli Sz. Augustin. *Mendacium est falsa significatio, cum voluntate fallendi.* Las je krivo povedanie, z-volyum y hoteniem govoriti ono kai zna da ni iztina: Ovakovo pako govorenie je troie fele naimre kod vuchè mudri. *Jocosum, officiosum, & pernitiosum.* Perve fele las, velisze Sfalna, y chinisze onda, kada gdo kai iz norie govori kai zna dani iztina, prez vszake naimense skode, ali krivicze blisniega szvoga, niti kani G. Boga onum lasium bantuvati. Druge fele las zovesze *Officiosum.* I je ona., kada gdo govori kai ni iztina, za obraniti szebe, ali blisniega od kakove neszreche, kakti y za preprechiti put vexem szvadam, kletvam,

S. Thom. 2. 2. q. 110. a. 1.

S. Augustin. cont mend. lib. 4. c. 1.

vam, priszegam, blaznoztiam, lyudomorztvu, y drugem grehom. Trete fele las, velisze *Perniciosum.* Skodliva, kada naimre gdo krivo govorecs je zrok kakove neszreche, ali skode, y obsanozti; y ove vsze tri fele lasi, niszu prez kakvoga takvoga greha, ter naimre perve dve fele, kaisze pako tretie fele lasi doztoie, grehie tem vexi, chim vexe skode, ali neszreche je lasecz zrok, blisniemu szvomu: Ar akosze Christus grozi vu Sz. Evangeliumu. *Quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii.* Od vszake nehasznovite, y nepotrebne rechi, koiu govorili budu lyudi, rachun budu morali dati na szudu Bosiem, ako pak to od vszake rechi nepotrebne, kuliko bolye od laslive? ar veli Sz. Pismo. *Os, quod mentitur, occidit animam.* Vuzta koia lasu, vmariaiu dussu, y vu drugom meztu grozisze Duh Sz. Lasczem. *Omnibus mendacibus, pars illorum erit in stagno ardenti, igne, & sulphure, quod est mors secunda.* Vszi lasczi imaiu szvoy del y mezto vu jame ognia y svepla pune, kai hoche recsi szmert druga, toieto dusseuna, vekovechna, y tosze razumeti mora od Lasczev tretie fele, koie iz szercza oduriava G. Bog.

Matth. c. 12. v. 36.

Sap. c. 1.

Apoc. c. 21.

Adda ni, niti nebude nikak nigdar szmeti lagati? prez uszake dvoinozti da ni, niti nebude, ar dabisze y kak dopuschalo prez greha lagati, tak Prodekatorom na prodekalniczah, Szpovednikom vu Szpovedalniczah, Szudczem vu praudah, Kramarom vu Staczuneh, neizbroienem drugem nebisze vsze veruvalo, odkud Sz. Bernard govori. *Nullum justum mendacium; omne mendacium in omnibus peccatum est.* Niedna las ni pravichna; vszaka pako las vszigdar y vu vszem je greh: Zakaizato opomina Sz. Augustin. *Quisquis autem esse aliquod genus mendacii, quod peccatum non sit, putaverit, decipit seipsum turpiter.* Gdogod pako kakovu god las stimal bude da ni greh, on szam szebe merzko vkaniuie. Ar dabi vszaka naimensa las nebila greh Sz. Anselmus Biskup nebisze negda bil puztil chuti govoriti ochito pred

S Bernardus lib. de grat. & lib. arb.

S Augustin.

vszem

vszem szvetom, z-koiem, y vszi Sz. Otczi dersè, ovak govorecsi Dabi ja mogel vesz peklenzki ogeny vgaszití, y vsze proklete dusse iz pekla oszloboditi, jednum szamum kakovum naimensum lasium, toga josche nebi moral, niti hotel vuchiniti, zbok zbantuvania Bosiega. Sz. pako Augustin pridaie, Dabi ja znal dasze mora vesz szvet urussiti y zkonchati, y jabiga mogel najmensum lasium zdersati, y obchuvati, toga vendar nebi hotel vuchiniti, zaradi krivicze koiubi G. Bog moiemu onum lasium vuchinil y ovosze razme od perveh dveh fel lasi, y zato veli Sz. Augustin. *Duo sunt omnino genera mendaciorum, in quibus non magna culpa est, sed non sunt tamen omnino sine culpa, cum aut jocamur, aut ut proximo prosimus, mentimur.* Dvoie fele jeszu lasi, vu koieh ni szmertnoga greha, ali vendar niszu zeuszema prez greha, kadasze naimre ali noruiemo, ali blisniemu pomocsi zkerbimo, lasemo: Zakaizato vkaniuiusze jako vszi oni, tak Redounì kak Szvetczki lyudi, koij stimaiu da ni greh iz fsale y norie, za dug chasz, y razveszelenie blisniega kakovu malu, ali veliku las omeknuti, ar putuiuchi jenkrat Sz. Thomas od Aqvine szvoiem tovarusfem Redounikom, vesz zamislyen, koiemu rekelie tovarus iz norie y fsale Thomas nut poglei volle po zraku leteche, to chuiuchi Thomas podignulie vu zrak ochi szvoie kakti verniuch tovarussu, ov pako naszmeialsze je zverhu hitroga veruvania, tak mudroga chloveka, ali Thomas pogledausi ostro tovarussa szvoga, rekelmuie. *Facilius ò frater credendum boves volare, quam Religiosum mentiri.* Leglieie ò bratte veruvati, volle po zraku letati, neg jednoga Redovnika lagati; Takie Sz. Chlovek fsalnu las ostro karal.

S. Augustin. in Psal. 129.

Ali nekai vexega chuda uredno pisse Surius vu sitku Sz. Anselmussa Biskupa, da naimre ov Sz. chlovek od vszeh kerschenikov je szudil, y govoril, ono kai malo pervo imenuvani Thomas od szameh Redounikov, tak da Sz. Anselmus vszakomu kerscheniku vsze je veruval; kaigodmuie gdo povedal, hotechiga pako nekoij lyudi ukaniti, y buduchi

chi od priatelov opomenien daijm nai neveruie, odgovorilie ove rechi: *Numquid non Christiani sunt? quomodo ergo mentiri possunt?* Kai morebiti niszu kerscheniki? kakbi adda kerscheniki lagati mogli? kako dabi hotel recsi, da ni moguche dabi kerscheniki lagati mogli, ako izti poganin Aristoteles vuchì daſze od laſi vſzaki chlovek chuvati, habati, y beſati mora: *Omne mendacium per se pravum, est fugiendum.* Vſzaka las kod hudoba moraſze beſati. **Arist.Eth.4.**

Kak pako ſzadasniega uremena kerſcheniki besè, y chuvaiuſze lagania? ako unogi govore da ni moguche prez laſi ſiveti, ter naimre oni Terſczi y Kramari, da oni prez lagania nemogu vu ſzvoiem terſtvu dobichka imeti, prez dobichka pako ni moguche poſteno ſiveti: Ja pako rauno tem tako govorechem velim da laſu, dabi naimre oni nemogli prez laſi krame ſzvoie prodavati, niti dobichka imeti, y tako niti poſteno ſiveti, kay nym jednum hiſtorium potverditi hochu, koiu piſſe Ceſarius od dveh kramarov Varaſſa Kolonie, koich nyhov duhouni Glavar oſtro pokarauſi chuiuchie lagati, y krivo priſzegati, koiemu jeden od nyh odgovorilie, Gospone, Kramar ali terſecz, potreba da zna y lagati, y priſzegati, toſzu naſſe perve ſkole lekczie, koieh, gdo nezna, vu terſtvo naiſze nepuſcha. Nato rekelie duhovni Glavar, ali ò moy chlovek toſze od Boga prepoveda, y ova prepoved vu 8. Boſie zapovedi zaderſavaſze, zakaizato proſzimte vuchini onak, y ono kai ja tebe navuchim, naimre daſze zagovoris nekuliko uremena prez vſzake laſi prodavati blago tvoie, povedaiuch kupczu czenu pravichnu, y budes videl da ov zagovor tebe bude na dobichek: Obechalie, y vuchinilie, jeden y drugi, kodſzu navcheni bili, y terpeliſzu vu obechaniu do leta dan, ali nyhov zagovor ne dobichek, nego kvar nym je doneſzel, kodſzuſze na konczu leta Glavaru prituſili, od koiega nagovorieniſzu bili da joſche jedno leto nai kuſſaiu zderſavatiſze od lagania, y hote zpoznati ſzrechu, vuchiniſſe, y zpoznaſſe, ar lyucztvo uzemſi to vpamet daſzu pravichni y zduſsni Kramari, da glede vecs na duſſu, **Cæsarius.**

neg na blago, pochelisszu vszi lyudi od nyh kupuvati, kulikoszu potrebuvali plache za blago, davati, y tako szrechni y bogati jeszu poztali: Iz chesza, zpoznatisze more da laganie ni hasznovito, nego pache skodlivo, y tako ne szamo za kakov god mal dobichek, nego pacse za zadoblyenie vszega szveta blaga, naimensa las nemoraszе recsi, kod Sz. Augustin vuchi: *Non licet mentiri pro ullius boni causa, nec pro ullius salute æterna, nec pro toto mundo.* Ni szmeti lagati za niednoga dobra zrok niti za nichie zvelichenie vekovechno, niti za vesz szvet; Naisze adda lyudi med szobum szvade, naisze preganiaiu, naisze kolyu, y umariaiu, naisze czele familie, Varassi, Provinczie, y Orszagi zkonchavaiu, vesz szvet nai pervo po zlu ide, neg dabisze jednum szamum naimensum lasium G. Bog zbantuval, ar: *Non sunt facienda mala, ut eveniant bona.* Neszmeusze chiniti zla, dabi iz nyh dobra dosla, Razmete kerschenski kai je to!

S. August. in Psal. 70.

Zovuchi Christus na szvoie naszleduvanie, y za szobum vszakoiachke fele lyudi, toieto, dobre, y zlochezte, pravichne y gresne je zval, kakti zmed gresnikov zvalie preuzetnoga pregonitela Rerschanzkoga Saula, Vsurassa Matthea, y Zakeussa, ochitu gresniczu Magdalenu, priprozte lyudi vsze Apostole, nigdersze pako necste dabi koiega lascza zval, y tosze zpoznati more vu onom Piszmoznanczu Sidovzkom, koi doiduchi predChristussa, seleiuchi y hotechi on takai niegov naszlednik bitti, rekelmuie; *Magister sequar te, quocumque ieris.* Mester idem za tobum, kamgoder poides, aliga Christus ni hotel imeti, znaiuchi dobro niega, daie naimre on jeden zmed oneh, od koieh Sz. Bernard govori: *Hi sunt, qui docuernt linguas loqui grandia, cùm operarentur exigua, largissimi promissores, parcissimi exhibitores, diserti adversùs justitiam, eruditi pro falsitate.* Ovi jeszu koijszu vuchili govoriti velika, y vnoga, kadaszu szami chinili malla, obilni vu obechaniu, zkupi vu davaniu, mudri proti pravicze, razumni za lasi, y kaiti lasczi jeszu vucheniki y szini urasi, zato lascze chini dalko od szebe ztati: *Vanitatem, & verba mendacia longè*

Matth. c. 8.

S. Bern. Epi. ad Eug.

Prov. c. 30. v. 8.

gè faciam à me. Chalárnozt, y rechi laslive dalko hochu vuchiniti od mene, zakaito? zato, kaiti: *Quia mendaces sunt discipuli, filiìque diaboli.* Kaiti lasczi jeszu vucheniki y szini vrasi, za koie pripraulyenoię meztọ, y prebivalische: *In stagno ardenti, in igne, & sulphure.* Vu peklenzke goruche jame, vu ogniu, y sveplu vekovechnom, veli Sz. Janus Evangelista, y vendar po vszem tom ov greh lagania, zmegy vszeh drugeh grehov je zkoro naiobchinszkeſſi med szadasniega uremena kerscheniki, tak daga vnogi vechkrat ne szamo nederſe za greh, nego pachę stimaiu y veruiu, daszu dusni lagati, za oszloboditi szebe, ali blisniega szvoga, od kakove velike obsanozti, neszreche, ali szmerti teloune, ali oude tem takovem odgovaria Sz. Bernard govorecsi: *Nemo, ne quidem suam vitam tueri debet mendacio.* Nigdor, niti szvoga siulenia braniti mora lasium, kodszu chinili vszi Sz. Mucheniki y vnogi drugi szluge Bosi, odkoiehsze prez broia historie vu knigah nahagiaiu, daszu raisi hoteli umreti, neg naimensum lasium kakovum G. Boga szvoga zbantuvati, imaiuchi na szerczu y na pameti on lepi navuk Sz. Thomasa od Aquine: *Melius est mori, & crudeliter quidem, quàm solum minimum proferre mendacium.* Bolyeie, szpametneie, y hasznoviteie umreti ako prem pod mukami neznam kak velikemi, neg szamu jednu naimensu las recsi. **S. Bernard. de gratia & Arbit.** **S. Thomas 2.2.q. 10. c. 8.**

Tomu imamo lepu peldu vu Sz. Antimusſu Biskupu Nicomedie, koi sivuchi vu uremenu kadaie Maximianus Cesżar preganial kerschanztvo, y poszlausi dvadeszet szoldatov izkat Antimusſa Biskupa, zapovedium daga marlivo ischu, y gdegoderga naidu, daga ulove, y zvezanoga pred Ceszara dopelyaiu, za zkonchatiga, kod naivexega branitela vere Katholichanzke, doiduchi szoldati trudni y gladni vu Nicomediu, y nameriuſſisze naipervo na hisu Antimusſa Biskupa, vech miszlech kakbisze mogli okrepiti, neg Ceszarzku zapoved izpuniti, pochelisżu proszìti piti y jeszti, koiehſe Biskup lyublyeno priel y kod putnikom trudnem y gladnem vuchinilie dobru vecheru pripraviti, pri koie onie szam nym **Surius in Vita S. Antimi Epis.**

 dvo-

dvoril, y tuliku lyubav izkazal dasze szoldati niszu mogli zadozta nachuditi, y med szobum szpominati da tak dobroga chloveka niszu nigdar videli. Onda opitalie nyh Sz. Antimus Biskup, odkud, kam, y po kakovom poszlu oni idu? Koiemu oni odgovorisse daszu oni poszlani od szvoga Ceszara Maximinussa izkat, y lovit nekoiega Biskupa Antimussa imenom, koiega Ceszar zkonchati kani, zbok toga da on veru katolichanzku tak jako brani, y mi neznamo gdebiga naiti mogli, onda Sz. Biskup odgovorilie nym, budete dobre volye bratia, arvam nebude potrebno dalko niega izkat poyti, ja szam vasz k-niemu zapelyam, y niega vam vu ruke dam, gdo veszelessi neg oni, k-zadniemu potlambisze naieli dobro y napili, pochelisszu Biskupu hvaliti za tuliku lyubav nym izkazanu, potlam pako y proszitiga dabijm povedal kadeieAntimus? koiem je on odgovoril Jaszem on Antimus koiega vi ischete, ovoszemvam chinete zmenum kaivam drago; ovo chuiuchi Szoldati, preszenetilisszusze, od chuda, y ztraha niszu znali kai zacheti, niti recsi; premislyavaiuch niegovu veliku lyubav y dobrotu proti nym izkazanu, iz druge ztrani ostru zapoved Ceszarzku, k-zadniemu dokonialiszu med szobum oproztiti Antimussu, y pred Ceszarom zlagati govorecs daga niszu mogli naiti; Onda Antimus recse nym, po nieden put vi toga neszmete chiniti, ar kerschenikom nigdar ni dopuscheno lagati, niti prepuztiti dabi drugi zbog nyh lagali, hodmo liztor zkupa pred Ceszara, ar raissi hochu ja umreti, neg dabi vi zbog mene, y znaniem moiem lagali, y tako Sz. Biskup vsza oztaviusi poslelie snymi batrivo pred Ceszara, od koiega taki na muke y szmert bilie oszugien, koiu raissi y veszelessi je podneszel, neg dabi bil prepuztil G. Boga z-naimensum lasium zbantuvati.

S. Hieron. Epist. 94.

Alî unogo vexega chuda je vredno ono pripechenie vu Vercelle Varassu Orszaga lombardie od koiegasze szpomina Sz. Hieronym, kak naimre jeden Gozpodin szumnechisze na szvoiu Gozpù daie z-jednem Inassem praznuvala, vuchinilie

nilie dozvati Szudcza y henkara, da Szudecz nai praviczu vuchini snymi dvemi, nimaichi pako zadovolnoga zroka, niti szvedoka, dopitalie naipervo mladenczu muku, da na nye valuie iztinu, ov pako ako prem pravichen, kod tatov tailie na pochetku da ni nigdar z-Gozpum szvoium praznuval, ali nebuduchimu veruvano, potegnienie bolye bil od henkara, y nemoguchi muke podnassati, zlagalszeie govorecsi daie snyum sivel: Za tem potegnienaie bila y Gozpa na muku, na koie, kod pravichna podignulaie ochi szvoie vu nebo govorecsi. Tiszi moi jedini szvedok ò dobri JESHS! koi vsza vidis y znas, da ja neschu zato taiti pravichnozt moiu, dabi nepoginula; Nego zato lagati neschu, dabi negressila; Ti pako ò neszrechni mladenecz! ako na szmert setuies, zakai chinis y mene ztobum prauichnu umreti? seleiem iztinaie y ja umreti ali ne kod lasicza, unogo menie kod praznicza, pravichnozt moiu z-menum poneszem pred pravichnoga Szudcza nebezkoga: Nato povexanesztu bile nye muke dabi valuvala praznozt, ali zahman ar ona ztalna na vszeh mukah koieie henkar znal y mogel nye zaudati, govorilaie henkaru, Schipli, sgi, resi, szeczi, deri, kulikoti drago ja lagati neschu, kriva niszem, doide ureme y dàn, kadsze pravichnozt moia odkrie:. Chudilszeie Szudecz, niti menie henkar, koi Szudczu je rekel, kaiszeie potreba chuditi nad ovum, koia raissi hoche vize muke terpeti, neg szmert podieti, mladenecz valuie, ova pak ztalno taì, od jednoga szamoga praznozt nisze mogla vuchiniti, zato zapovedalie Szudecz obodvem glave odszechi, mladenczu naipervo na jeden mah glavu je odszekel; Gozpà pako szama je pokleknula nitiszi ni puztila ochi zavezati, negoieie uperte vu nebo dersala, y vrat henkaru podvergla, koi na niega z-mechem je zamahnul kakie treba aliga ni preszekel, nego nekuliko maliahneh kaplicz po belom vratu rumene kervi jesze prelealo, zamahne drugoch, ali kod od mramora kamena nazad mech je od zkochil, zamahne y tretich kai naiaxe je mogel, ali vsze zahman, prez-

trassisze henkar, pochne derhtati y bled poztaiati, Gozpa pako od oneh jakeh vudarzev omeglevati, y napol mertva natla opaduchi, koieie hotel henkar posirake z-mechem obrezati za zkonchatiu, alimuszeie mech previl kako dabi iz voizka bil onak napol mertvu zakopaliszu Gozpù, pod vecher pako buduchi jedne druge senne pokop, vu onom iztom grobu, hotechi one Gozpe mertvo telo van hititi na hranu pticzam y zveriù, nasliszuiu pod zemlyum frisku zdravu, rumenu, govorecsu, ò dobri moi JESUS uffanie szercza moga, tebe sivem, y od szada sivela budem, kai lyudi onde buduchi, videchi, y boiechisze dabi znovich od pravicze na muku nebila potegniena, ostrigliszuie nye lepe laszi, y vu musku opravu preobleki, vu koie odeslaie vu puschinu, onde do szmerti szveto sivuchi G. Bogu szlusila. Nut N. N. kak ova Gozpà znalaie umreti, lagati pak ni znala.

Takszu vuchinili vnogi y vnoge drugi, koij blago, y bogacztvo, veszelie y naszladnozti, chazti y priatelztva oztavili jeszu, telo na muke, y sitek na szmert raissi dali, neg dabi G. Boga naimensum lasium zbantuvali, odkud Sz. Augustin ovak govori. *Si nec ipsa vita præponenda est veritati, quid obiici potest, propter quod mentiendum esse contendunt, qui aliquando putant oportere mentiri?* Ako niti laztoviti sitek prepoztavitisze mora iztiene, kaisze mora szuproti recsi, zbok cheszabisze moglo lagati, kod oni govore daie negda potrebno lagati? kako dabi hotel recsi, ako ni szmeti lagati za oszloboditisze od szmerti teloune, buduchi sitek illi siulyenie vszakomu chloveku dragse od vszega szveta blaga, kak bude szmeti lagati za zadoblyenie kakvoga god maloga dobichka, veszelya ali naszladnozti vremenitne y hipne? y zato vu jednom drugom meztu veli Sz. Augustin. *Posito in angustiis vel damno pecuniæ, aut damno justitiæ, perde potius pecuniam, ne perdas justitiam.* Buduchi pozzaulyen vu ztizke y pogibeli terpeti skodu penez, ali skodu pravichnozti, pogubi herlye peneze, da nepogubis pravichnozti, arie

S. Augustin. in Psal. 139.

Bo-

Bosia Zapoved prezvana po Sz. Paulu. *Non sunt facienda mala, ut eveniant bona.* Nemoraiusze chiniti zla, dabi iz nyh van dosla dobra: Toieto dabi gdo mogel vszega szveta blago pod oblazt zadobiti, y vesz siroki szvet od zkonchania zdersati jednum naimensum lasium, joschesze nebi morala vuchiniti zbok krivicze koiasze onum lasium G. Bogu chini, y zrok tomu daie Sz. Augustin. *Injuria DEO illata gravior est omni humano malo,* Krivicza koiasze naimensum lasium Bogu chini, vexa je y smehksa od vszakoga chlovechanzkoga zla, y skode.

Poztavemo y reczemo, ako prem rechisze neszme, niti nemore, de naimre las ni nikakov greh, nitisze nigder neprepoveda, toieto prozta las z-koiumsze nikomu neskodi, ja vendar velim da vszaki posten chlovek zdersavatisze mora od lagania, zbok one hudobe y merzkoche, koiu las vu szebe zadersava, ar kuliko krat iz jedne prozte lasi izhagiaiu van tulika bogmania, priszege, kletve, lyudomorztva z-koiemi lasczi szami szebe brane dabi za lascze dersani nebili, y prestimania pri lyudeh nepogubili, ar akosze gdo vu lasi zapopade jenkrat, dvakrat, ali trikrat, potlam ako bude y priszegal, veruvania nebude imel, kod Sz. Hieronim govori. *Antiquus sermo est, mendaces pro munere consequi hoc, ut nec cum vera dixerint, fidem inveniant.* S. Hieron. Epist. ad Julian. 14.
Ztaro govorenie je, da lasczi to dobivaiu za dar, da ako kada y iztinu povedaiu, lyudi nym neveruiu, to y poganin Aristoteles je rekel od lasczev, kadaie opitan bil kakovu haszen y dobichek zaszlusuieszi lasecz szvoiem laganiem? odgovorilie. *Hoc unum, ut cum vera dixerit, nemo credat.* Ovo jedno jedino zaszlusuieszi, da ako y kada y iztinu govori, nigdormu neveruie.

Szada dokancham moie govorenie zeuszemi onemi koiem lagati je drago, morebiti y navadno, povecstemi proszimvasz jeli vam drago vasse postenie? ja veruiem dami vszaki pametni odgovori, da je, y pravo; Dabivam pako gdo rekel tiszi jeden lasecz, biliszi za postenie ov titulus vzeli? ali

ali pak dabi vi kai povedali budi krivo, ali pravo; terbi vam gdo nazochi rekel, toie las kai povedas, kakbisze pri szerczu chutili? kaibi pocheli? kulike szvade, karke, plyuzke, keruna prelevania, lyudomorztva nebi van izisla, kaksze nebi fantili za szvoiu obsanozt? Kakie pak moguche da lyudi tak lahko lagati znaiu, y mogu, y za lascze dersani nehte bitti; da pacse za spot dersejszi kadaijh gdo za takove potvaria, szramvaszie za lascze dersaneh bitti, a nivasz szram lagati, zakaizato opomina Sz. Hieronym vszakoga takovoga govorecsi: *Obsecro te, ut qui mendacij alterum criminaris, desinas ipse mentiri.* Proszim ja tebe, koi vu drugom kudis laganie, szam da preztanes lagati, ar iz lasih nezgovorna zla van izhagaiu tak telouna, kak dusseuna, kod Sz. Bernard vuchì: *Mendacium est causa innumerabilium malorum, & scelerum.* Las je zrok neizbroieneh zel y grehov, koia velika zla y grehe premislyavaiuch Sz. Pavel Apostol opominanasz govorecsi: *Nolite mentiri invicem.* Naite lagati med szobum, y vu liztu
Ad Colosc. 3. v. 9. kogaie Efesianczem piszal opomina: *Deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo.* Obalyuiuch iz jezikov vasseh las, govorete iztinu, vszaki z-blisniem szvo-
Ephes. c. 4. v. 25. iem, ar G. Bog lascze jako oduriava: *Odit Dominus proferentem mendacia, & testem fallacem,* Lascza y szvedoka krivichnoga.

Da pako G. Bog oduriava Lascze, ni prez zroka ar on koi lase, iztine negovori, niti las z-iztinum prebivati nemore. Christus pako Szin Bosi je Iztina vekovechna kod szam od szebe govori: *Ego sum Via, Veritas, & Vita.* Jaszem put, iztina, y sitek, y koij iztinu govore, oni jeszu pravi naszledniki, Christussevi, koij pako lasi lyube y govore, oni jeszu naszledniki, y szini vrasi, buduchi da las je vu peklu izmislyena od Luczifera Otcza vszeh lasczev, koiuie vu paradisus zemelzki doneszel y snyum nassu pervu Mater Evu prekanil, kadiuie pital, zakaivamie Bog prepovedal iz vszakoga dreva koie vu paradisumu razte szad jezti? Koiemu odgovorilaie
Gen. c. 3. v. 4. Eva da zato: *Nè fortè moriamur.* Dabi morebit ne umerli, onda lasecz pekleni omeknulie naipervu veliku las z-koiumie

Evu

Evu prokanil, govorecsi: *Nequaquam moriemini, sed eritis sicut Dij.* Neschete umreti ako iz ovoga vam prepovedanoga dreva szad budete jeli, nego budete kakti Bogi, y tako z-lasium prekanilie urag sennu, senna pako prekanilaie musa szvoga Adama, y tako ovo szeme urasie poszeano vu szerczu perveh nasseh Otczev Adama y Eve razlaszloszeie po vszem sirokom szvetu kod Sz. Oseas szvedochi: *Non est veritas in terra, sed maledictum & mendacium inundaverunt.* Ni iztine na zemlie nego proklecztvo y las zeuszemi lada. Kaisze pako moraiu vszi lasczi kod szini urasi, y kod takovi od Boga odurieni nadeiati za plachu szvoieh lasih? Vekovechinu Otcza szvoga ar veli Sz. Antonin: *Diabolus mendax est, & Pater mendacij, ipse primus mendacium invenit, cùm per serpentem mulieri prima dixit: Nequaquam moriemini.* Vrag je lasecz, y Otecz lasi, arie on pervi las nassel, kadaie po kache pervu sennu vkanil, govorecs neumrete: *Ex quo sequitur, quòd mendaces sint filij diaboli per imitationem.* Odkudsze izpelyuie da lasczi jeszu szini urasi, po naszleduvaniu, y dokancha szvoie govorenie rechen Sz. Antonin. *Filijs debetur hæreditas patris, hæreditas autem diaboli est cruciatus ignis & sulphuris.* Szinom doztoiesze vekovechina Otcza nyhovoga, vekovechina pako urasia kod Otcza vszeh lasczev jeszu muke peklenzke ognia y svepla, adda ravno oveh muk moraiusze nadeiati vszi lasczi, y to potverguie Sz. Kraly David: *Perdes omnes qui loquuntur mendacium.* Pogubiti hoches vsze koij lasi govore.

Osee c. 4.

S. Antonin. p. 2 t. 10. c. 1.

Ephes. 4. v. 25.

Dokancham adda Sz. Paulom govorenie moie, opominaiuch vszeh koij do szada laganiu podverseni jeszu bili: *Propter quod deponentes mendacium loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo.* Zbok chesza odztaplyaiuch las, illi laganie, govorete iztinu vszaki z-blisnem szvoiem, y kodie negda Sz. Bernard vu jednom liztu Szeztre szvoie piszal ove rechi: *Charissima soror, moneo te, ut summoperè fugias omne genus mendacii: leges sæculi damnant falsarios, leges Dei puniunt mendaces.* Predraga Szeztra opominam tebe, da uszum moguchnoztium besis vszake fele lasi: Zapovedi Szvetczke oszu-

Psal. 5. v. 7.

S. Bern. ser. 11. ad Soror.

giuiu krivcze, zapovedi Bosie kastiguiu lascze, y ravno ov navuk od Sz. Bernarda Szeztre szvoie dàn, ja takai vam N.N. moij daiem, y napervo poztaulyam glaszoviteh lyudi pelde, koij nigdar naimense lasi niszu vuchinili, kodie naimre bil jeden Bogaboiechi Puschenik Arnulfus, koi na szmertne poztelye buduchi pohogien od drugeh Puschenikov, y oprosszen dabijm kakov duhouni navuk za zadni szpomenek oztavil, koiemie odgovoril, Brattia draga, ja neznam dabi kada za sivota kai dobra bil vuchinil, nego szamo vu tom imalszem vszigdar zkerb, da nigdar nikakve naimense lasi niszem rekel. Szpodobnoga nekai cstem od Opata Benussa koiemu za vekovechnu hvalu pripiszane jeszu bile ove rechi: *Numquam iratus, numquam mentitus.* Nigdar szerdit, nigdar ni lagal. Muchim od drugeh nezgovorneh ovakove hvale redneh lyudi, nego szamo uszakomu lasem podversenomu chloveku velim rechi Sz. Effrema: *Mendacium ut draconem fugito, & paradisum intrabis.* Las kakti pozoia besi, y vu nebo zaides, Amen.

OD

OD OSZME BOSIE ZAPOVEDI DURGA PRODEKA.

Od Krivoga Szvedochanztva, z-koiem kulika Krivicza chiniſze Szudczu nebezkomu, y zemelyzkomu, kakti y bliſniemu proti koiemuſze ſzvedochi.

Non loqueris contra proximum tuum falſum teſtimonium. Exod. c. 20.

Negovori proti bliſniemu tvomu krivoga Szvedochanztva.

KUliko uſzako laslivo, y krivo govorenie je ſpota y obſanozti uredno, tulikoie pravichno y iztinzko od uſzeh ſzpametneh ne ſzamo kerſchenikov, negó y izteh poganinov uſzigdar hvalyeno bilo, ar veli mudri Epictetus: *Nihil nobilius, nihilque aſtimabilius veritate.* Nikai plemeniteſſega, y preſtimaneſſega nì od iztine, ar iztinzko govorenie chinì chloveka uſzake chazti, y preſtimania urednoga, rekelie Marſilius: *Veritas virum reddit dignitate dignum,* Epictetus. Marſilius.

&

& honore. Zakaizato szpametni Egiptonczi naibolyeszu prestimavali chloveka, koiegaszu zpoznavali iztinu lyubechega, y las oduriavaiuchega, y toga takovoga poztaulyaliszu za glavara zverhu drugeh akoprem plemenitessch, vuchenessch, y bogatessch, govorecsi z-Ciceronom mudrem: *Homini est propria, & necessaria veri prolatio.* Chloveku je laztovito y potrebno iztinzko govorenie; od koiega nieden Sz. Navuchitel Czirkveni bolye nebi bil mogel recsi, naimre od kerschenech lyudi, koij dusni jeszu naszleduvati Christussa, koi je prava iztina kod szam od szebe szvedochi govorecsi: *Ego sum Via, Veritas, & Vita.* Ja jeszem Put, Iztina, y Sitek, Sz. pako Kraly David od niega govori: *Universa viae Domini misericordia, & veritas.* Uszi puti Gozponovi jeszu Miloszerdnozt, y Iztina, toieto vu vszem siuleniu Christussevom naibolyesze szveti Miloszerdnozt koiuie on proti vszem lyudem izkazuval, y iztinzko niegovo govorenie, koiemie lyucztvo vuchil, y karal, odkud buduchi jenkrat Demostenes mudri opitan od jednoga: *Quid Deo simile haberent homines?* Kaibi lyudi ovoga szveta mogli vu szebe imeti, vu chembisze mogli Bogu szpodobneh pokazati? malemi tpieto dvemi szamemi rechmi je na pitanie szvoie odgovoril, naimre: *Veritatem amando.* Iztinu lyubechi. Odkud ja izpelyuiem da akoszu oni G. Bogu kod Iztine vekovechne szpodobni, koij Iztinu lyube, y govore? Tak oni koij radi lasu, y lasuch krivo szvedoche moraiusze uragu priszpodobiti, koi je pochetnik lasi, y vszeh lasczev Otecz, G. Bogu oduren y szuprotiven, zeuszemi szinmi szvoiemi, odkud Sz. Augustin opomina vsze kerschenike govorecsi: *Cavete fratres mendacium, quia omnes, qui amant mendacium, filij sunt diaboli.* Chuvaitesze brattia lasi, ar vszi koij lyube las, szini jeszu vrasi, y zato G. Bog prepovedalie vu oszme szvoie Zapovedi vszaku las, koium naimre naskoditibisze moglo blisniemu, oszebuinem pako nachinom krivo szvedochanztvo, govorecsi: *Non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium.* Nai govoriti proti blisniemu tvomu krivo szvedochanztvo. Pokazausi adda ja vu pre-

Cicero.
Joan. c. 14. v. 6.
Psal. 24. v. 10.
Demosthen.

prefeztnom Prodecftvu kakov y kulik greh je vfzaka las; fzada potreba da pokafem kulik y kakov greh je krivo fzvedochanztvo, kak Bogu y lyudem odurno, y od nyh kak oftro kaftigano? To doklam pokafem profzim za pofzluh.

Da vfzaki Bofi kerfchenik zna kai je krivo Szvedochanztvo, vu Ofzme Zapovedi od G. Boga prepovedano? vu tom nedvoim, da pako vfzaki zna kulik y kakov greh je? Kak Bogu oduren, y lyudem fkodliv? to tefko veruvati morem, zakaizato potrebnoie naipervo vfzakomu znati dafze proti ove 8. Zapovedi Bofie dvoiem nachinom greffiti more, govorecs naimre y Szvedochecs proti blifniemu ono kai zna da je recfeno, ali vuchinieno, y to naimre na fzudu, kada od Szudcza je izpitavan da iztinu valuie, y tako ali kriviczu govorecs, ali praviczu zataiuiuch, jednakofze proti ove 8. Zapovedi Bofie greffi, ar veli Sz. Auguftin: *Reus eft, qui veritatem occultat, & qui mendacium dicit; quia ille prodeffe non vult, & ifte obeffe defiderat.* Krivecz je, koi iztinu zataiuie, y koi las poveda; ar on pomochi, y hafzneti nefche, ov pako fkodeti fell, y tako obodva jednako proti 8. zapovedi grefse, greffech pako trem veliku kriviczu chine polek fzvedochanztva Sz. Ifidora: *Teftis falfidicus tribus eft perfonis obnoxius. 1. Deo, peierando, quem contemnit. 2. Judici, quem mentiendo fallit. 3. Innocenti, quem falfo teftimonio lædit.* Szvedok krivogovorecsi trem perfonam kriviczu chini: Pervich G. Bogu, kadaga fzvoium prifzegum za fzvedoka fzvoie lafi potvaria: Drugoch, kad Szudcza lafuch ukaniuie: Tretich, kada proti niemu krivo y nepraudeno fzvedochech, chiniga ne fzamo vu obfamozt opazti, nego z-mofnium ukup y kofum plachati, y morebiti vu henkarzke ruke doyti, Oh! ter kulika krivicza, y falozt je ova pravichnomu chloveku, od krivoga fzvedoka? kakmu krivi fzvedok vfza ova poverne? nigdar, ako pak nigdar? tak y greh niegovoga krivoga fzvedochanztva nebude niemu nigdar oprofchen, ar *Non dimittitur peccatum, nifi reftituatur ablatum.* Neodpufchafze greh, doklamfze nepoverne lyuczko. Krivi fzvedok pako fzvoiem jezikom, S. Auguft.

mentuiuchi bliſniega ſzvoga ni krivoga ni duſnoga, poſtenia, blaga, zdrauia, ſitka, kak bude ova vſza pourachal? Nikak, adda pravo Duh Sz. govori: *Teſtis mendax peribit.* Szvedok laslivi poginuti hoche, y to naveke.

Prov. c. 21. v. 28.

Ako pak koi greſni chlovek buduchi vu rukah Pravicze dobi zaſze ſzvedoke, koij niega za obraniti z-laſium, morebiti y priſzegum taie da on onoga ni vuchinil, zakai niega Szudecz y Pravicza potvaria, y vuzi; poztavemo jednoga tata, za tatbinu, za koiubi on vreden bil ſzmerti, akoliga ſzvedoki z-laſmi obrane od ſzmerti; ti takovi vkaniuiu Szudcza, zaſzlepliuiu praviczu, y kriveczu priliku daiu znovich krazti, lyudem ſkodu chiniti, y pekelſzi ſzluſiti, koiemu, y oni, kod delniki grehov niegovch, vuyti nehte. Od koieh ſzvedokov govori Sz. Iſidorus. *Quatuor modis pervertitur humanum judicium: Timore, dum intuitu poteſtatis alicujus veritatem loqui pertimeſcimus: Cupiditate, dum premio animum alicujus corrumpimus: Odio, dum contra quemlibet adverſarium molimur: Amore, dum propinquo, vel amico complacere contendimus.* Chetiremi nachini zapelyuieſze chlovechanzki ſzud: Ztrahom? kada gledech na perſone vu chazti poztaulyene iztinu govoriti boimoſze: Poſeleniem, ali pohlepeniem, kada darmi koga podmitimo: Nazlobom: kada proti koiemu nepriatelu rog ſgemo: Lyubauium, kada rodbine, ali priatelu ſeleiemo pomochi, y niemu dragi bitti, y ovi vſzi chetiri nachini krivch ſzvedokov, nikakvemi zrokmi od ſzmertnoga greha izprichati nemogu, y naimenie pak one, koij za kakov mal dobichek krivo ſzvedoche, y priſzeiu proti pravichnomu, koij ne ſzamo moguſze prizpodobiti Judaſſu, negoſze moraiu recſi, y preſtimati za gorſe od Judaſſa, ar Judas prodalie Iztinu vekovechnu Chriſtuſſa Szina Boſiega koi ſzam od ſzebe ſzvedochi. *Ego ſum veritas.* Jaſzem Iztina. Prodalgaie velim Sidovom kod nepriatelom za 30. ſzreberniakov: Zverhu koie nevernozti Judaſſeve vnogi kerſcheniki chudeſze, y zpachuiu, koij morebiti jeſzu ſzami gorſi od Judaſſa ar za menſu plachu,

S. Iſidorus.

ehû, nasimre za 5. 6. groſſi, morebiti y za menie prodavaiu iztinu, krivo ſzvedochech, y ſzvedochanztvo ſzvoie priſzegum, y kletvum potvergiuiuch: Judas prodalie, y izdal Chriſtuſſa Sidovom na muku, neſtimaiuch daga umoriti hote, videchi pako daſzuga na ſzmert oſzudili, doſſelie z-penezi nazad, koieie pred Sidove hitil, govorechi: *Peccavi, tradens ſanguinem juſtum.* Zagreſſilſzem prodaiuch pravichnu kervi krivi pako ſzvedoki kad vide da koi pravichni chlövek polek nyhovoga ſzvedochanztva, ni kriv ni duſen, oſzugienie na ſzmert, nezpoznavaiu pred Praviczum greha ſzvoga; niti nepourachaiu oneh novacz koieſzu dobili; adda jeſzu gorſi od Judaſſa. Judas ſzamo Jenkrat prodalle Chriſtuſſa Sidovom, koijſzuga muchili, y umorili: krivi ſzvedoki pak vechkrat Szina Boſiega prodavaiu, pache ſzamì niega na kris razpiniaiu, kad naimre iztinu zataiuiu, y laſi povedaiu, tako chinechi greſſe, ar veli Sz. Auguſtin: *Peccator cùm committit peccatum, quantum in ſe eſt, mittit manus in Deum, & occidit eum.* Greſnik kada greſſi, kuliko na nyem ztòi, poztaulya ruke na Boga, y umaria niega, tonam potverditi mogu takai one Sz. Pault Apoſt. rechi: *Rurſum crucifigentes ſibimetipſis Filium Dei.* Znovich razpiniaiuch Chriſtuſſa Szina Boſiega.

Od oveh kriveh Szvedokov Duh Sz. po mudrom Salamonu govori, daſze moraiu oſtreh kaſtig Boſich nadeiati. *Teſtis falſus non erit impunitus. & qui mendacia loquitur, non effugiet.* Szvedok krivichni nebude prez kaſtige; y koi laſi govori neuvide. Toie to: *Non effugiet.* Nevuide pravicze Boſanzke, kod niſzu vusli oni tri zlochezti, y greſni lyudi, koij buduchi od Sz. Narciſſuſſa Biſkupa Jeruſalemzkoga zbog nyhovoga ſulenia vech krat oſtro karani y kaſtigani, cheiza oni nemoguchi podnaſſati, zato iz jala obtuſiliſzu niega, zbok greha lotrie, za koiu on ni nit miſzlil, y niega pred Ceſzarom tuſech krivo y nepraudeno, za vexega veruvania radì, Pervi je rekel, naime Bog ogniem zkoncha, ako krivo govorim, Drugi je rekel, Naime Bog Gubum kaſtiga, ako iztinu nepovedam. Treti je rekel, Nai taki ſzlep poztanem ako

Prov. c. 19. v. 5.

Fulgoſius l. 8. c. 1.

ako lasem? y kaiszuszi proszili toszu dobili od Bosanzke Pravicze, ar vu hise onoga Pervoga lascza y krivoga szvedoka, on izti vecher izisselie ogeny van, koi niega z-drusinum, blagom, y hisum je zesgal. Drugi berselie domov dossel od pet do verhuncza glave odurnum y szmerdlivum gubum bilie poszipan. Treti onde na meztu je oszlepel, kod pisse Fulgosius. Niceforus, y Baronius.

Non effugiet. Nevuide, krivi Szvedok Bosanzke Pravicze, kod ni vussel on Prefectus Groffa Sigefrida vu Brabanczie, koi Grof imaiuchi za szvoiu sennu jednu lepu, mladu, Gozpoczke familie, kcher imenom Genovevu, koia dva sivelaszu kod dva golubka vu miru, lyubavi, y szlosnozti, chez dve lete doiduchi od Herczega Groffu zapoved vu tabor, illi ne voizku, koi na odhodku szvoiem preporuchilie Prefectussu szvoiu dragu Grofficzu, da ima zkerb na nyu, daie nikai nebude mankalo, odiduchi Grof iz doma, dohagialie vech krat Prefectus pred Grofficzu, z-koium govorecs, pochelomuszeie szercze zasigati vu nechizte lyubavi proti nye, doklamsze, ni sonal, niti szramuval nyu na nechizti greh vabiti, y lyubav szvoiu proti nye odkrivati, ali ona chizta Golubicza pochelagaie ostro karati, y grozitimusze, da akoie bude vech zabaulyal, daga hoche Groffu obtusiti, to razumeusi Prefectus, nekai iz jala proti nye, nekai iz ztraha dabi Grof nedoznal, piszalie on szam Groffu, y obtusil krivo pravichnu Grofficzu, daie naimre smehka od szukacha poztala; To razumeusi y veruvausi Grof onomu lasczu, odpiszalmuie da obodva taki zkoncha, y zato vuchinilie szukachu glavu odszechi, Grabantom pako zapovedalie pod glauno zgublyenie da moraiu po nochi Groficzu van iz grada muchech izpelyati, y vu puschinu zapelyati, onde nyu zaklati, y zakopati, mertve jezik izrezati, y niegamu na zlamenie doneszti; moraiuchi adda grabanti zapoved izpuniti, izpelyasse Grofficzu, y putem pochelisszusze med szobum razgovariati, dabi skoda bila ovak lepu, mladu, y dobru Groficzu zkonchati,

koia

koia morebiti kriva ni, zato dokonialiſzuie oproztiti ſitek, proſzechiu dabiſze nazad vu grad nepourachala, arbi y tak morala umreti, y oni glave ſzvoie pogubiti, nego da kam naidalye more nai po puſchine odhagia, koia zahvaliuſi nym za miloſchu nye vuchinienu; odislaie ſzvoiem putom, oni pako zatukliſzu jednoga pſza, y niemu jezik izrezali, koiegaſzu Prefectuſu doneſzli. Genoveva pako poslaie po loze, y puſchine kam naidalye je mogla, y nachinilaſzie Czelliczu kakie znala y mogla, vu koiuſzeie zaperla, y k-Bogu zdihavala za pomoch, hranechiſze travami, y koreniem, kade y jednoga Szinka prez vſzake pomochi chlovechanzke koiaie vu uremenu poroda rodechem potrebna, na ſzvet je ſzrechno rodila, y kaiti mlada doika nimaiuch ſzebe potrebne hrane, chez mallo uremena pogubilaie y mleko vu perſzah, z-koiembi ſzinka ſzvoga hranila, zbok cheſza y dete pochelo ie od glada y nevolye pogibati, Genoveva pako vſze ſzvoie uffanie poztavivſi vu G. Boga, da naimre on koi pticze, y vſze neme ztvari hrani, y oſzkerblynie, na nye pravichnozt ogledatiſze hoche, kodie y vuchinil, poſzlauſi naimre nye na pomoch jednu koſſutu, koia doteklaie iz puſchine k-nye Cellicze, jednu zaichevu koſiczu vu gubczu noſzecha, koiii kadabi pred Genovevu poztavila, leglaie na zemlyu, y zadnie ztegno gore zdigſſi, pochelaie glavum kazati ſzvoie vime puno mleka, to videchi Genoveva zpoznalaie providenie Boſie, zaviuſi Szinka ſzvoga vu onu koſiczu, pak vuznicza niegova priteknulaie k-vimenu koſſute, iz koiega pochelie ſzeſznuti mleko y krepitiſze, y toie nekuliko uremena terpelo daie koſſuta vſzaki dan dvakrat dohagiala doit onoga deteta: Medtemtoga povernulſzeie Grof iz Tabora, y domov doiduchi veſz ſalozten pochelie zdihavati Oh Genoveva moia! kadeſzi? za izbitiſzi ſaloztne miſzli iz glave neki dan odpravilſzeie na lov vu goru, y puztiuſi na trak ſzvoie pſze, koij ſzimo tamo pe gore traſech, podehnuliſzu trak koſſute, po koiem tekliſzu doklamſzuiu y naſli vu Cellicze pri Genoveve, onde pocheli laiati, czviliti, y zlamenie

naidenoga zvereta Jagarom davati, kamo dotekelie y Grof na konyu do oneCellicze, odszede od konya ide okolu gledat kaibi to bilo? y aut naide jednu senzku personu vszu szuhu, chernu, razterganu, z-iednem deteszczem vu naruchaiu, polek nyh kossutu, zachudisze nad vigeniem, pochne izpitavati gdoie ona, y kai onde chini? koiemu povedalaie Genoveva vsze szvoie neszrechno pripechenie, opitaiu kaksze imenom zove? ona odgovorilaie moie ime ie Genoveva, y Groffa moiega ime je Sigefridus, to razumeusi Grof obieliuie lyublyeno, y vu szvoy plaich nyu je zavil poszlal szluge szvoie domov po hintov, vzemsi szinka vu naruchai odpravilszeie snyum po puschine, koiemie kossuta put kazala doklamszu van izisli, onda kossuta povernulaszeie vu puschinu, Grof pako szvoiu dragu Groficzu, odpelialie vu hintovu domov, y dozvausi Prefectussa predsze, y taki zapovedal onem iztem Grabantom daga zvesu, zvezanoga vu onu puschinu odpelyaiu, onde damu naipervo obodve ruke, y noge odszeku, potlam pako damu na zatilyku sivomu jezik izresu, y onak sivoga oztave, da od glada y nevolye pogine, y takoie vuchinieno bilo, oh! pravo adda pravo Duh Sz. je rekel. *Testis falsus non erit impunitus, & qui mendacia loquitur, non effugiet,* Krivi szvedok nebude prez kastige, y koi lasi govori, nevuide Bosanzke pravicze.

Non effugiet. Nevuide kastige Bosie krivi szvedok, kod niszu vusli y oni szvedoki, od koieh pisse Eusebius, daszusze znasli bili takovi lyudi, koij od nepriatelov Gregura Biskupa Agrigentinzkoga buduchi podnuiteni zpenzmi dabiga Pape obtusili zbok nekoieh odurneh grehov, za koie on nigdar ni miszlil, koij berszeliszu pred Papum zgovorili krivo szvedochanztvo proti pravichnomu chloveku, G. Bog prepuztilie uragom oblazt zverhu nyh, koieszu onde pred Papum zgrabili, vu zrak odneszli, onde nye muchene, y ztuchene iz zraka na zemlyu hitili vsze cherne kakti harape ztrasnemi obrazi, odurnemi gubczi, od uragov obszedeni, na peldu vszemu szvetu nekuliko uremena

Euseb. Caesar. l. 9. c. 7. Hist. Eccles.

jeszu

jeſzu ſiveli, y onak neſzrechnò ſitek ſzvoy dokonchali, y duſſe vu pekel poſzlali, kodſzo kruto boim, ali vendar toga Piſzecz neſzvedochi.

Non effugiet. Nevuide kaſtige Boſie, kod ni vuſſel on Gozpodar hudobni, koiemu letta 1619. prigruztiuſſiſze derſati jednoga ſzlugu ſzvoga pri ſzebe, a joſche bolye platitimu niegve kervave ſulye, odpravilgaie odſzebe potvoriuſſiga krivo y nepraudeno znekakvum tatbinum, zbok cheſza dosliſzu y pred Szudcza, pred koiem nemoguchi Gozpodar zadovolyno probuvati ſzvoie tatbinzke potvore, k-zadniemu zaklelſzeie Gozpodar govorecſi, dabi Bog dal dabi na ovom meztu naglum ſzmertium umerl, ako pravo negovorim, koie rechi komai izrekuchi na onom meztu je mertev dole opal, y neſzrechnu duſſu zpuztil. Da pako ſzadaſnie ureme tak maloſze vidi takoveh peldih, y ochivezneh Boſieh kaſtig na ſzvetu, morebiti da ni takoveh hudobneh lyudi? Oh Bogbi hotel dabijh nebilo, aliſze boim daijhie y prevech vnogo, koij iz jala, nazloba, ali ztraha, iz lyubavi proti rodbine, priatelom, y penezom koijſze obechu, gotovi jeſzu krivo lagati, Iztinu zamuchavati prez vſzakoga ztraha z-kletvami y priſzegami laſi ſzvoie potvergiavati, y duſſe ſzvoie vragom izdavati, y prodavati na veke vu pekel; Za koie vech krat Glavari znaiu, ali vendar nigdar niednoga nekaſtigaiu, niti ſnym drugem pelde nepokaſu, kodſzu negda izti Poganini chinili, y Poganzki narodi do danaſniega dneva chine, ar Alexander ab Alexandro piſſe od Indianczev, da naimre ovi, kadaſzu koiega zeznali daie krivo proti bliſniemu ſzvomu ſzvedochil vuchiniliſzumu za kaſtigu na rukah, y nogah perzte odſzechi. Narod Piſſidie imelje navadu krivem ſzvedokom Nöſz y Vuſſeſza odrezavati. Narod Libie imelie navadu prodavati krive ſzvedoke drugem Narodom, kod kerſcheniki prodavaiu zlochezte lyudi Benechanom na Galie, nekoiem pako je ochi izbadal, y to na nyhovu obſanozt, y drugem lyudem na peldu, daſze nebi uffali krivo ſzvedochiti, zna-

ſuch kulika zla, y ſkode iz takoveh van dohagiaiu. Traianus Ceſzar zapovedie po ſzvoiem Czeſzarztvu van dal, da gdogodſze naide dabi krivo ſzvedochil, moraiuga utopiti ſivoga. Claudius Ceſzar zapovedalie takove na ſalate zeſzechi, y pſzom dati poiezti; y tako neizbroieni drugi Narodi, y Poglauniki oduriavali, y kaſtigali jeſzu krive ſzvedoke, y zato pravichneieſzeie ſivelo, leglyeſzeie pravicza kraiala, y ſzvedokov ni unogo potrebno bilo; Szadaſnie pako ureme med kerſcheniki, pri Narodu Horvaczkom kakſze ſive? kakſze praude ſzude? kakſze krivi ſzvedoki kaſtigaiu? Negovorim dalye, arie dobro znano.

Povernemoſze nazad vu Sz. Piſzmo, y vu knige Deuteronomia naiti hochemo kakie G. Bog zapovedal Szudczem y Glavarom, kai, y kak chiniti moraiu z-krivemi Szvedo-
Deuter. c. 19. v. 18. & 19. ki, y veli. *Cumque diligentiſſime perſcrutantes, invenerint falſum teſtem dixiſſe contra fratrem ſuum mendacium: reddent ei, ſicut fratri ſuo facere cogitavit.* Potlakam marlivo zvedaiuch naidu krivoga ſzvedoka daie lagal proti brattu ſzvomu: Naimu povernu y vuchine, kodie on brattu ſzvomu miſzlil vu-
v. 20. chiniti, zrok pako tomu daie ov. *Ut audientes cæteri timorem habeant, & nequaquam talia audeant facere.* Da naimre drugi lyudi kad chuli y videli budu kaiſze z-krivemi ſzvedoki chini, buduſze boiali, y nikai takvoga chiniti nebuduſze uſſali.
v. 21. *Non miſereberis ejus, ſed animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, exiges.* Nemiluiga nikai, nego duſſu za duſſu, oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nogu za nogu potrebuval budes: Toieto, da kada gdo koga krivo obtuſi, ali proti komu hotoncze krivo ſzvedochi, kaſtiga rauno onakova moraſze dati tomu, takovomu krivomu ſzvedoku, kakovabi dopitana bila onomu koi je obtuſen, dabiſze kriuczem bil naſſel y ova kaſtiga zoveſze diachkem jezikom *Pœna Talionis.*

Koia Zapoved vu ztarom zakonu marlivoſzeie obderſavala, vu praudah, kodſze zpoznati more iz unogeh peldih, mene budi zadozta jednu ſzamu Suſannu napervo donezti,

koia

koia od dveh ztarczev buduchi vablyena na praznozt, koiem ona nehotechi privoliti k-nyhovomu odurnomu poſceleniu zatuſenaie od nyh iz jala bila pred praviczum kod praznicza, zbok koiega greha navada y zapoved je onda bila, takove kamenuvati, ali po Boſie pomochi naidenaie bila Suſanna pravichna, y oni Ztarczi krivichni ſzvedoki, zato na mezto Suſanne ſzvedoki od vſzega lyucztva kameniem poſzipani y kaſtigani jeſzu bili polek Zapovedi Boſie, koia veli. *Si invenerint falſum teſtem dixiſſe contra fratrem mendacium, reddant ei, ſicut fratri ſuo facere cogitavit.* Ako naidu krivoga ſzvedoka povedati proti brattu ſzvomu las, nekamu odvernu, kodie on brattu ſzvomu vuchiniti miſzlil, oniſzu miſzlili dabiſze polek nyhove laſi Suſanna pravichna kamenuvala, kaiti pak nyhovo krivo obtuſenie zeznanoie bilo, zato onum rauno iztum kaſtigum, kaſtigani jeſzubili, poſzipani toieto kameniem y umorieni.

Ovakovem nachinom negdaſne ztaro ureme imeliſzu navadu y kerſchanzki Herczegi krive ſzvedoke kaſtigati, kodſze iz unogeh iztinzkeh hiſtorijh zpoznava, mene dozta budi jednu ſzamu iz knig Rimzkeh pripecheny napervo donezti od naipervoga kerſchanzke Vere Herczega Conſtantinuſſa Velikoga Ceſzara, koi ſzvoie Ceſzaricze Fauſte vuchinilie od henkara glavu odſzechi, doznauſi daie krivo tuſila y ſzvedochila proti Criſpuſſu Paztorku ſzvomu, kako dabie ſzillu bil hotel vuchiniti, ako prem on, kod chizti Joſef Putifarove ſenne ni hotel privoliti, kadgaie ona po ſzebe obrachala, tak ni Criſpus ſzvoie machahe ni hotel privoliti, kadgaie ona po ſzebe obrachala, y na nechizto dello vabila, zato ona raſzerdiuſſiſze na niega, obtuſilagaie krivo y nepraudeno pri Ceſzaru, koi prenaglivſſiſze vu veruvaniu, vuchinilie ſzinu ſzvomu glavu odſzechi, ali chez nekuliko vremena doznauſi Ceſzar daie Ceſzaricza na niega krivo povedala, buduchi ona ſzama kriva, zato preſz vſzake miloſche zapovedalie y nye glavu odſzechi, na kiſtigu nye krivoga ſzvedochanztva. Lib. 10. Hiſt. Roman.

Rechemi morebit oude gdogod: Ova Zapoved negda vu ztarom zakonu, y morebiti na pochetku kerschanztva jesze obdersavala, ali szadasnie ureme nye niti glasza ni, ni velim videti, niti chuti, dabisze koi krivi Szvedok kastigal, y zato tak lehkosze szvedoki nahagiaiu koij zaradi priatelztva y rodbinztva, nekoij iz jala y nazloba, nekoij pako za kakovgod mal dobichek gotovi jeszu pred praviczum proti pravichnomu krivo szvedochiti, y proti krivichnomu iztinu zamuchati, y zataiti, y to zkletvami y priszegami potvergiavaiuch dusse szvoie vragom prodavati; Ako prem Praude Szveczke, imaiu szvoie Zapovedi kakbisze ti takovi kastigati morali, naimre *pœnâ Talionis*, kodszem jur z-peldum Susanne pokazal iz Sz. Piszma, tu kastigu y Sz. Szpravische Londinzko pod Sz. Otczem Papum Gregurom IX. ovoga imena krivem szvedokom je dopitalo ovemi rechmi: *Testis falsus in præjudicium tertij, pœnâ falsarij puniendus est.* Krivi szvedok na skodu tretiega govorecs, kastigum onoga proti komu krivo szvedochi kastigatisze mora. Sz. pako Szpravische Czirkveno vu Sabinu obszlusavano dopitaloie, y zapovedalo daszze vszi krivi szvedoki moraiu prokleti: *Testes falsi sunt excommunicandi.* Josche vecs, y nekai oszebuinessega jedno drugo Szpravische Czirkveno je dopitalo ovemi rechmi: *Inducens ad testificandum falsum, excommunicetur usque ad mortem.* Da naimre vszaki on koi z-prosnium, ali grosnium, ali pak kakovum plachum napelyuie krive szvedoke, morasze prokleti, do szmerti, tak daga nigdor od proklecztva nemore odvezati, nego na zkradnie vure, ako pak onda Szpovednika imati nemore, y tako umre, vu proklecztvu pogine.

Concil. londin.

Concil. Sabinen. c. 6.

Concil. Matisconense c. 17.

Dokancham govorenie moie, uffaiuchisze da koimeie marlivo poszlussal, lahkomeie razumeti mogel kak naimre velik, y pogibelen greh je krivo szvedochanztvo kore G. Bog vu Oszme szvoie Zapovedi tak ostro prepoveda, znaiuch kulika kriviczaisze snym chloveku, y szebe chini, y vu kuliku pogibel vekovechnoga proklecztva krivi szvedok szam szebe poztaulya, ar zverhu vszeh do szada imenuvaneh Bo

sich

ſich y chlovechanzkeh kaſtig koiem je podverſen, duſenie na pourachanie vſzeh krivicz, ſkode, y poſtenia, koie pravichni po niegovom krivom ſzvedochanztu je preterpel y podneſzel, kai ako; y doklam nepoverne? Greh niegov niemu oproſchen ni, *Non dimittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatum.* Neopraſchaſze greh, doklamſze krivo uzeto nepovracha.

Zakaizato opominam y nagovariam vaſz N.N. vſzeh zkupa y vſzakoga zoſzeb, rechmi Sz. Petra Damiana: *Tu itaque dilectiſſime, noli ſupprimere veritatem, ſed eam in omni negotio, & controverſia, juxta tuum poſſe defende.* Ti adda prelyubleni Bratte, nai zatirati iztine; negoiu vu vſzakom poſzlu, meztu, y prilike poleg tvoie moguchnozti brani: y zrok tomu daie ov, *Chriſtum enim, qui Veritas eſt, negare, convincitur; qui veritati pro humana gratia reluctatur.* Ar vſzaki takov Chriſtuſſa koi je iztina vekovechnà zataiuvati ſzudiſze; koi god Iztine za lyubav y volyu chlovechanzku, ali kakov god doblchek miloſche, ali blaga ſzuprotiſze poztaulya. Nezataiuimo adda Chriſtuſſa Iztinu vekovechnu z-laſini, y krivem ſzvedochanztvom proti Iztine, y Pravichnozti, negoſze derſemo Iztine, nyu lyubech, za nyu ztoiech, ſnyum ſivuch, y za nyu gotovi umreti; ako ſeleiemo z-Chriſtuſſem vu nebu na veke kralyuvati, koi je prava *Via, Veritas, & Vita.* S. Petr. Damia. lib. 8. Epiſt. 10.

Put, Iztina, y Sitek, Amen.

OD

OD DEVETE BOSIE ZAPOVEDI.

Kak, y Kada z-Poſeleniem nechiztem proti Devete Boſie Zapovedi zagreſsitiſze more.

Non concupiſces Uxorem proximi tui. Ex. 20:
Nepoſeli Sennè bliſniega tvoiega.

Epoie nebo, ſzvetloie ſzuncze, chizteſzu zvezde, ali gdo nevidi vechkrat ovu nyhovu lepotu, ſzvetlozt, y chiztochu, od chernch oblakov pokrivenu? lepoie okinchena zemlya vſzakoiachkem Czvetiem, traviczami, y dreuiem, ali ova nye lepota nili po letu vechkrat tuchum, po zime pako mrazom, y ſznegom poſpotana, y pokvariena? Lepoie, chizto, y ſzvetlo, zlato y ſzrebro, kadaie palerano, ali ovu niegovu lepotu, chiztochu, y ſzvetloſzt, hergia pokvari. Lepoie morie, doklamie tiho, y chizto, narodu chlovechanzkomu takai kruto haſznovito; ali vechkrat od vetrov zburkano, ztraſno y odurno poztaie, y po niem vozeche vu veliku pogibel poztaulya. Lepa jeſzu unoga druga ztvorenia Boſia, y unogo preſtimana, ali vecskrat pogublyaiu pri lyudeh ſzvoiu lepotu y preſtimanie, med koiemi ztvoreini nailepſu, y naipreſtimaneſſu ja nahagiam duſſu vſzako-

ga

ga pravichnoga chloveka, kakti onu, koia je na kip y podobu Bosiu ztvoriena, y Preszvetum kerviium Szina Bosiega odkuplyena, odkud Sz. Bernard veli: *Totus mundus ad unius animæ pretium æstimari non potest: Non enim pro toto mundo Deus animam suam dare voluit, quam pro anima humana dedit.* Dussa chlovechanzka od szamoga G. Boga ztvoriena, od Szina niegovoga je na vecs prestimavana neg vesz siroki szvet zeuszemi kincsi szvoiemi; Ar on, toieto Szin Bosi, za vesz szvet ni hotel dati Dusse szvoiè, koiuie pak dal za odkuplenie dusse chlovechanzke, y vendar ovu tak lepu, y prestimanu dussu oh! kuliko, y kuliko krat megle oneh nechizteh, prekoredneh, y nedoztoineh poseleny, y cherni oblaki onch privoleny k-nechiztomu dellu z-vszakoiachke verzti y ztalissa personami, pokrivaiu, y nye lepotu zakrivaiu, szmrade, y pospotavaiu? Kulikokrat vetri oneh vszakoiachkeh nechizteh misleny y poseleny burkaiu szercza, y pameti nasse, koia chine pogublyati lepotu y chiztochu dussicz nasseh, kodnamie to hotel Sz. Pavel Apost. obznaniti, govorecsi: *Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me in lege peccati, quæ est in membris meis.* Ja chutim drugu zapoved vu kotrigeh moieh, szuprotiunu zapovedi dusse moie; chutim y zpoznavam kak mene moie poselenie uleche na zkvarenie proti volye y pameti moie, priszilyuiuchi kakti nyu na privolenie, y tonamie Christus pri Sz. Matheu obznanil govorecsi: *De corde enim exeunt cogitationes malæ, adulteria, fornicationes.* Iz szercza izhagiaiu zle miszli, praznozti, lotrie, toieto, poselenia na praznozti, y lotrie, koia szvetlozt y lepotu dussicz nasseh zakrivaiu, szmrade, y nye G. Bogu odurne chinè; zakaizato ni prez zroka G. Bog vu Sezte szvoie Zapovedi prepovedal praznozt, y vszaku lotriu, ovemi dvemi rechmì: *Non mœchaberis.* Nepraznui toieto chuvaiszе od vszakoga nechiztoga greha daga nevuchinis. Vu Devete pako Zapovedi prepoveda ne szamo vszako nechizto dello, nego y mislyenie, ali poselenie na nye: *Non concupisces Uxorem proximi tui.* Neposeli senné blisniega tvoiega. Pokazausi

S. Bern. lib. medi. 2. c. 2.

Rom. c. 7. v. 2.

Matth. c. 15. v. 19.

 adda

adda ja vu Seztc Zapovedi kuliki grehi jeſzu Praznozt, y lotria, vu ove pako Zapovedi Devete prepovedàiuch G. Bog y mislénie z-poſeleniem na takove grehe ; Pokazati adda kanim kak, y kadaſze z-poſeleniem nechiztem proti Devete Zapovedi pregreſſiti more? y kaiti vu Deſzete takai prepoveda poſelenie za blagom lyuczkem. *Non concupiſces Domum proximi tui.* Neposeli hiſe bliſniega tvoga, Zato od ovoga takai poſelenia ñekai na kratkom zoſzeb ove Prodeke pridati hochu, y pokazati kak takai y kada ſnymſze greſsi proti Deſzete Zapovedi Boſie, Poſzluh adda nai bu marliv.

To jur vſzaki Boſi kerſchenik dobro zna y veruie da G. Bog je pouſzud, y da on zna, chuie, y vidi, kaigod michinimo, govorimo, y miſzlimo, zbog toga naſz opomina
Ad Gala. c. 6. v. 7. Sz. Pavel Apoſt. govorecſi. *Nolite errare, DEUS non irridetur, quæ enim ſeminaverit homo, hæc & metet.* Kako dabi hotel recſi. Lyudi, naiteſze vkaniuvati, niti miſzliti dabi G. Bog neznal kai vi miſzlite, y nevidel kai vi chinite, ar ſmate
Ad Hebr. c. 4. v. 12. znati daie on. *Diſcretor cogitationum, & intentionum cordis.* On vidi, zna, y ſzudi vſza naiotaineſſa mislenia, y nakanenia naſſa. *Quæ enim ſeminaverit homo, hæc & metet.* Koia bude ſzeial chlovek, ona bude y ſel, zato potrebaie marlivo paziti na ſzeme, koie, y kakovo mi vu naſſeh ſzerczah ſzeiemo, ar kakovoie ſzeme, takovie y ſzad, pokehdob da kakogod iz ſzemena koieſze vu zemlyu poſzeie izide van ſzad zlochezt, ali dober, toieto takov, kakovoie y ſzeme; Rauno tak iz miſzlih koie mi vu ſzerczah naſſeh ſzeiemo, akoliſzu dobre? dober ſzad van izhagia, akoſzu pak zlochezte? tak zlochezt: Odkud Sz. Auguſtin govori.
S. Auguſtin. citat. à Ludovicus de Ponte. *Impoſſibile eſt, ut habeat mala facta, qui habet cogitationes bonas, & è contra, ut habeat bona facta, qui habet cogitationes malas: facta enim de cogitatione procedunt, & quæ ſemenaverit homo, hæc & metet.* Ni moguche dabi zlo chinil on koi dobro miſzli niti ni moguche dabi dobro chinil on, koi zlo miſzli: Vuchem naipervi naſſi Otczi Adam y Eva jeſzu falili, koij doklam god vu ſzerczah ſzvoieh dobre miſzli jeſzu imeli, ſzrech-

ni

ni y G. Bogu dragi jeszu bili; berseli pako puztilifzu vu szercza szvoia onu gresnu miszel, od kache peklenzke nym natuknienu. *Eritis sicut Dij scientes bonum & malum.* Budete kakti Bogi, znaiuchi dobro y zlo, toieto doklam god Eva je na szerczu y na pameti imela Bosiu zapoved zdersavatisze naimre od szada nye prepovedanoga szrechnaie bila, ali kak dugo je terpela ona nye szrecha? doklamie dosla pod drevo onoga prepovedanoga szada, na koiega podigsi ona szvoie ochi, od koich Poëta poveva. *Oculi sunt in amore duces.* Ochi jeszu vu lyubavi voggie, tak y nye ochi jeszuiu napelyale daszeie ona vu on prepovedani szad zalyubila; *Vidit mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectúque delectabile.* Veli Sz. Piszmo. Zagledalaie Gen. c. 3. v. 6. senna szad dreva onoga daie lep pred ochima, y vu gledaniu naszladen: kaiszeie pripetilo, morebiti daie zagreffila, y Bosiu Zapoved prekersila? Ne, po nieden put, akoprem Sz. Auguftin veli. *Impossibile est quin visis tangamur.* Ni moguche dabi od vigieneh dugovany gibani nebili vuchiniti kakovo zlo, ali dobro, toieto ni moguche dabi chloveka negibalo na poselenie, niegovo vigienie: Dabi pak mi vszigdar greffili kada kai zagledamo y poselimo, tak nigdor zvelichen nebi bil: Dabi takai ovo poselenie bilo greh, illi prepovedano pod greh, mibisze ovoga greha po Sz. Kerztu oszlobodili bili, kodszmosze oszlobodili greha Iztochnoga, ar Sz. Kerzt vsze grehe obalya, poselenia pako neobalya, adda prozto poselenie greh nemore bitti, nego szamo je Bosia kaftiga y pokora za on Iztochni greh chloveku dana; kakti kadasze gdo szpoveda, Szpovednik akoprem odvese od grehov, vszigdar vendar kakovu pokoru nalosi; Rauno tak dalie G. Bog naffemu Otczu Adamu, y vszemu niegovomu Odvetku za pokoru, Poselenie, adda poselenie kakti poselenie szamo od szebe, y vu szebe ni greh, doklamsze chlovek znaiuch hotonczè vu nyem nezadersava, nenaszladuie, y k-niemu neprivolyuie, kod Sz. Gregur Papa vuchì govorecsi. *Mentem nequaquam cogitatio immunda inquinat, cùm* S. greg. lib. 21. moral. c. 3.

 pul-

pulsat, sed cùm hanc sibi per delectationem subiugat. Pamet po niedcn put miszel nechizta nezateplye, kada kuchi, nego kada nyu szebe z-naszladnoztium pod oblazt dobiva.

S. Augustin. hom. 42. c. 8. Sz. Augustin zverhu oneh Sz. Jakopa Apost. rechi. *Concupiscentia cum conceperit, parit peccatum.* Ovak govori y nye razlase, *Non est unde concipiat, nisi de te, consensisti? quasi concubuisti cum corde tuo.* Kako dabi hotel recsi, Gresno poselenie je kakti jedna matti, koia szama od szebe prieti nemore, unogo menie roditi; prez pomochi volye, koia je kakti jeden Otecz od koiega ova matti prijmlye y poragia szad greha, toieto zlo poselenie; koiemu poseleniu ako ti ò chlovek tvoiu volyu prilases, y privolyuies? tako ti vu szerczu tvoiem greh poraggias. *Cum conceperit, parit peccatum.* Kada szerczem kakovomu poseleniu privolis, onda szerczem onakov greh vuchinis, akopremga dellom neizpunis, toieto ako tebe poselenie doide z-koium Divoikum gressiti, y tisze vu onom poseleniu hotoncze zadersavas, y naszladuies? prozti szmertni greh vuchinis; Ako pak privolis snyum pregressiti, ako y dabi moguche bilo? onda vu szerczu tvoiem snyum lotruies. Rauno tak morasze recsi od Zakonzkeh, y Redouneh person, kakti y od Rodbine &c.

S. Joannes Chrysostomus hom. 19. ad pop. Odkud Sz. Ivan Chrisostomus govori. *Concupiscere naturale est, at male concupiscere, voluntatis est.* Poseleti, naturalzko je, ali zlo poseleti pri volye je, na peldu. Zagleda kade koi mladenecz sznasnu senzku personu, budi Divoiku, budi Zakonzku, poseleniega vleche k-nye, y snyumsze zpoznati vu nechizt van, gressili zato? Ne, arie to naturalzko muskomu y senzkomu szpollu, Nego akosze hotoncze znaiuch vu onom poseleniu naszladuie, y k-nyemu privolyuie onda, onda, szerczem on izti greh izpuniuie. *At male concupiscere voluntatis est.* Lotrie, Praznozti &c. y tonam pot-

S. Prosp. de vita contemp. lib. 2. c. 2. verguie Sz. Prosper. *Non has affectiones habendo, sed eis male utendo, dilinquimus.* Negressimo zato danam vszakoiachke zle miszli, y poselenia na pamet dohagiaiu nego akosze vu nyh hotoncze naszladuiemo, y k-nym privolyuiemo, onda

gressi-

greſſimo, ar veli Sz. Gregur Papa. *Tribus modis tentatio agitur, ſuggeſtione, delectatione, & conſenſu.* Tremi nachini zkuſſavanieſze chini, poduſzavaniem, naſzladuvaniem y privoleniem. *Et nos cùm tentamur, plerumque in delectationem aut etiam in conſenſum labimur.* I mi kadaſzmo zkuſſavani, y poduſzavani, naivech vu naſzladnozt, y takai vu privolyenie opadamo: Odkud to? Odgovaria Sz. Otecz. *Quia de carnis peccato propagati, in nobis ipſis gerimus, unde certamina toleramus.* Ar buduchi mi iz greſnoga tela rogieni, vu naſz takai zaderſavamo, odkud voizku podnaſſamo, kodſzeie negda Sz. Kraly David G. Bogu molil, y izprichaval za greh praznozti kogaie bil vuchinil, govoreci. *Et in peccatis concepit me mater mea.* I vu greheh zanoſzilameie matti moia. Zakaizato ovomu poduſzavaniu, illi one perve nechizte miſzli koianam na pamet naturalzkem nagneniem doide, berſcliu zpoznamo, y pochutimo gibatinaſz na naſzlaienie, duſni jeſzmo taki izbitiu iz glave, kai akoli vuchinimo? Naiem, y korunu vu nebu dobivamo, y to tuliko krat, kuliko kratſze proti nye oborimo, ar veli Sz. Pavel. *Quoties reſtiteris, toties coronaberis.* Kuliko kratſze oboris, tuliko krat korunien budes. Szuprotiunem pako nachinom, ako mi toga nevuchinimo, negoſze hotoncze vu onom poſeleniu naſzladuiemo, ſzmertnem grehom greſſimo, Ako pak privolimo, k-onomu poſeleniu? mallo menſi greh chinimo, neg dabiga zdellom izpunili, ar veli Chriſtus pri Sz. Mattheu. *Qui viderit mulierem, ad concupiſcendum eam, jam mœchatus eſt eam in corde ſuo.* Koi videl bude ſennu za poſeleti nyu, jurie zagreſſil ſnyum vu ſzerczu ſzvoiem: Tak rauno y od Senzkoga ſzpolla razumeti y rechiſze more, da koiagod Senzka glava gledi koiu muſku perſonu, za poſeletiu, jur ſnyum vu ſzerczu ſzvoiem greſsi, y lotruie, ali praznuie. Odkud vkaniuiuſze jako y vu ochiveztu pogibel ſzmertnoga greha poztaulyaiu oni, y one, koii, y koie, naglozt hode vu takove hiſe, Czirkve, ali mezta, kade znaiu da naidu takove perſone, koie nyhovomu ſzerczu

S. greg. loc. cit.

Pſal. 50. v. 6.

Matth. c. 5. v. 28.

drage budu, ar *Oculi sunt in amore duces.* Ochi jeszu vu lyubavi voggie, koie persone chim gusche, y duglie budu gledali, tem vexe plamne lyubavi vu szerczah szvoieh proti nym budu chutili, doklam y privole snymisze zpoznati, naszladuvati y vu velike grehe prepazti kaisze z-Peldami poszvedochiti more, y hochu.

Christoph. de Vega. Christof della Vega pisse od jedne oszebuinoga rodda, y dobrote Gozpè, od vszeh kakti za jednu szveticzu dersane koia vendar od szvoieh Ochijh vkaniena, na veke je zkvariena, ar ova imaiuchi jednoga mladoga friskoga, y vu obrazu lepoga Dvorianika, z-koiem jenkrat na szamom buduchi pogledausiga vu obraz, iz koiega pogleda proztoga prez vszake hudobe, doslaieie nechizta miszel vu glavu, od koie podusza vana dabiga y drugoch pogledala, kai y je vuchinila, vu koiega lepote pochelaszeie naszladuvati, doklam gaie poselela, y privolila greh snym vuchiniti, y to vsze vu kratkom chaszu, aliszeie taki proti nye oborila, y nyu iz glave izbila, nekai zbok szrama chlovechanzkoga, nekai iz ztraha Bosiega, zpoznausisze daie zlo vuchinila, y proti Bosie zapovedi zagressila, ali po naputcheniu urasiem batrivelaszeie szama da ona tak kratka miszel nemore bitti tak velik greh, zato nitiszeie iz one miszli szpovedala, y tako umerla vszemi. Sz. Sacramenti provigiena y obiachena, za koie dussu molechi nye Szpovednik, po Bosiem prepuscheniu, za nas nauk, pokazalaszeie ona dussa vsza vu goruchem plamnu, Szpovedniku, rekuchimu, nemoli zame arszem naveke prokleta, preztrassisze Szpovednik, y opitalie zrok nye proklecztva, koiaie tak szveto sivela, y preminula iz ovoga szveta? odgovorilaie, iztinaie, daszemsze tersila vszigdar pobosno G. Bogu szlusiti, y zvelichenabi bila, dabisze iz iedne szame kratke nechizte miszli vu koieszemsze malo chasza naszladuvala, y k-nye privolila, szpovedala bila, kaitiszemiu pak zbok kratkoche uremena za niftar dersala, y szpovedalasze niszem, akopremszemsze saluvala, armeie Conscienczia grizla, zato na veke jeszem prok-

prokleta, y ovo izrekuchi neztaloie onoga ztraſſila. Oh Boſe! adda za jednu kratku miſzel, vekovechna muka zadobivaize? Iz koiega neſzrechnoga pripetchenia zpoznatiſze more, da ne ſzamo, dellom, nego ochima, miſzelyum, y ſzerczem lotruvati, y praznuvatiſze more, toieto kakova perſona je ona koiaſze, vidi, y poſelè z-privoleniem, akoie naimre ſzlobodna, ali pak zakonzka? Ar veli Sz. Iſidorus. *Antequam perficiatur Adulterium in opere, jam adulterium extat in cogitatione.* Pervo negſze izverſsì praznozt vu dellu, jur praznozt poztaie vu miſzle, kadſze naimre z-miſzelium k-praznozti privoli. S. Iſidor. lib. 2. Sent. c. 37.

Jeden beteſnik; od betega k-poztelye prikovan, akoprem nemoreſze gore ztati, niti rukami ali nogami gibati, more vendar tat, lyudomorecz, loter, y praznik bitti, prez vſzake chlovechanzke pomochi, ako naimre od ovakoveh grehov miſzli, y k-misleniu privoli, ar veli Sz. Peter Chryſolog. *Principium peccati à cogitatione ducitur.* Pochetek greha od mislyenia izpelyuieſze; Zakaizato akoſze adda perva miſzel greſna nepotiſſi, y iz glave neiztira, nego vu pameti zaderſava, y vu ſzercze prehagia, vu koieſze chlovek hotonczè naſzladuie, y naſzladuiuch k-one miſzli privolyuie, onda on greh ſzerczem izpuniuie. S. Petrus Chryſol.

Takovie bil on Mladenecz odkoiega Ceſarius piſſe, da vu mladozti ſzvoie bilie kruto pobosen, ali prevech od nature nagnien paidaſſitiſze, ſsaliti, y noruvati z-mlademi divoikami, ali vendar prez ozkrunienia divoiachtva, ali kaiti ſzlama polek ognia nemore obztati prez plamna, tak y on mladenecz polek mladeh divoiak ni mogel obztati prez plamna gorucheh nechizteh poſeleny, koia poſelenia on za tulik greh ni derſal, da liztor dellom ni zagreſſil. Zbeteſauſſiſze mladenecz na ſzmert, vuchinilſzie Szpovednika dozvati, koiemu chizto vſze ſzvoie grehe je valuval, y za nyeſze plachuch ſaluval, Sz. Sacramentumi na put proti blaſene vekovechnozti obiachil, ako rauno na mezto blaſene vu prokletu neſzrechnu duſſu ſzvoiu je poſzlal, koiaſzeie chez nekuliko dan Ceſarius.

po

Boſiem prepuſcheniu izkazala bila jednomu priatelu ſzvomu vſza vu goruchem ſveplenem ogniu, koiu zagledauſi chlovek preztraſſilſzeie, koiemu duſſa je pregovorila, rekuchi, neboiſze, jaſzem duſſa onoga mladencza priatela tvoga, nemoli zame arſzem na veke prokleta, na to recſe chlovek, kakie to moguche? niſzili ti tak zkruſſena, tak lepo, ſzveto, y poboſno iz ovoga ſzveta preminula, daſzmo vſzi ſtimali daſzi izraven vu nebo odisla; Nato odgovorilaie duſſa, iztinaie daſzem vſza vuchinila, koiaſze poboſnoga kerſchenika doztoiaiu na ſzmertne poztelie chiniti, y bilabi zvelichena, dabi k-jedne ſzame nechizte miſzli nebila privolila, koiumie duh pekleni vu ſzercze bil poztavil, kakoveh naimre naſzladnoztih zakonzki lyudi vuſivaiu, koiu naſzladnozt zpoznati tuliko uremena imelſzem tuliko prilik z-tulikemi Divoikami, ali nigdar niſzem hotel, na zkradniem pako urememu ſitka moiega, po naduſzeniu duha peklenoga jelzem privolil, da ako ſiv oztanem zpoznatie hochu, vu ovom misleniu hipnom jeſzem iz tela izesla, y vu peklenzke vekovechne muke zasla. Razmete mladenczi, chuieteli divoichicze kai je to? zapamete dobro ovoga mladencza neſzrechno pripechenie, ali joſche bolye mudroga Corneliuſſa govorenie: *Homo infirmus ex habitu facilè cadit, & conſentit, ſicq; peccat, & damnatur.* Chlovek beteſen iz navade lahko opade, y privoli, y tako zagreſſi, y zkvariſze, toiecto hoche recſi, on chlovek koi doklamie zdrav radſze naſzladuie vu nechiztom mislyeniu, y poſeleniu, kadſze takai zbeteſa iz one navade perve, polek naduſzavania uraſiega radie ima, k-niemu privolyuie, vu nyem umira, y zkvarien poztaie. I tonam potvergiuie Sz. Tridentinzko Szpraviſche da od nechiztoga poſelenia jeſzu traplyeni ne ſzamo mladi. y zdravi lyudi, nego takai ztari y beteſni, tia do ſzmerti. *Concupiſcentiam in renatis manere uſque ad agonem, atque adeò ad meritum, & coronam iis, qui fortiter ei reſiſtunt, neque non conſentientibus poſſe nocere.* Poſelenie vu kerſcheneh lyudeh prebiva, y ztoì tia do zkradnie vure, y tako na vexi naiem, y koru-

Cornel. à Lap.

Conc. Trid. Seſſ. 5.

nu

nu onem, koijsze proti niemu bore, niti poselenie more naskodeti, nego onem koij k-nyemu privolyuiu kodie naskodelo malo pervo imenuvanomu mladenczu, koiemu dabi on na zkradniem uremenu sitka szvoiega nebil privolil, proklet nebi bil.

Hodmo vu Sz. Piszmo, y naimre vu Evangelium Sz. Janussa Evang. koisze szpomina vu 13. delu od neszrechnoga Judassevoga pripechenia, kak naimre on iz Christusseve Skole vu pekel je prepal, iz Apostola szuseny urasi poztal, koie velike y vekovechne neszreche, gdo y kakov pochetek je bil? ochito poveda Sz Janus. *Cùm diabolus misisset in cor ejus, ut traderet eum Judæis.* Kadabi urag poszlal bil vu szercze niegovo, dabi izdal niega (toieto Mestra szvoga, Szina Bosiega) Sidovom: Kai pako je urag poszlal vu szercze niegovo? gresnu miszel, vu koiem mislyeniu onszeie zadersal hotonczè, y dobrovolyno hlepechi za penezmi. Odkuda pravo govori Sz. Hieronym. *Diabolus solet, antequam veniat præcursorem adventûs sui facere cogitationem.* Urag pekleni ima navadu, pervo neg szam doide, prehodnika prihoda szvoga vuchiniti miszel; y tako pervo nego on je dosszel szam vu szercze Judassevo poszlalie pervo miszel, za videti ako vu Judassevom szerczu ztan dobì, ali ne? toieto akosze Judas zadersì vu one miszli, y k-nye privoli, ali ne? Judas jesze zadersal, y privolil, odiduchi k-sidovom y snymi govorecsi. *Quid vultis mihi dare, & ego eum vobis tradam.* Kai hochete mene dati, y ja vam niega izdam. *Et obtulerunt ei 30. Argenteos.* I ponudissemu trideszet szreberniakov koie dobiusi Judas. *Introivit in eum Sathanas.* Ulezclie vu nyega szotona peklenzki. Oh! neszrechni Judas, kaiszi vuchinil? kamszisze vergel? Daszi ti predragoga tvoga Mestra, y Zvelichitela dusse tvoie Sidovom za 30. szreberniakov, dussu pako tvoiu uragom tak neszpametno prodal? Dabi ti ne szamo vsze kincse y bogacztva Sidouzka, nego y vszega szveta za plachu bil dobil, y nyh do szudniega dneva vusivati mogel, uszebi to premallo bilo, a vendar ti za szamch 30.

Joan. c. 13. v. 2.

S. Hiero. Epist. 22.

ſzreberniakov, koich niſzi nego ſam jedan dan vu tvoich rukah imal, y nym nikakve haſzniniſzi uzel, Zvelichitela tvoga Sidovom na muku y ſzmert uremenitnu, Duſſu pak tvoiu uragom na muku y ſzmert vekovechnu jeſzi prodal. Kaiteie tak jako zaſzlepilo, y tebe tvoiu pamet zmutilo? Jedna ſzama miſzel, koiumuie urag vu ſzerçze poſzlal. *Cùm diabolus miſiſſet in cor ejus.* Koiu dabi on taki iz ſzercza bil odhitil y nye mezta vu nyem nedal, nezaderſauſſiſze y nye, na vekebi vu nebu z-drugemi Apoſtolmi Kralyuval, kaiti pako toga on ni vuchinil, navekeſze vu peklu z-uragmi muchil bude. Oh neſzrechna takva miſzel!

Szadſze k-vam obracham ò greſniki y greſniçze, Mladenczi y Divoike, Zaruchniki y Zaruchnicze, Udovczi y Udovicze, y pitam ja vaſz, akomi liztor znate odgovoriti, kuliko krat urag pekleni vu ſzercza vaſſa je poſzlal one nechizte miſzli, vu koichzteſze vi naſzladuiuchi zaderſavali, miſzlech pervi kakbi ſzladko y vugodno bilo ovum, ali onum perſonum ſiveti: premislyavaiuchi drugi toieto Zaruchniki naſzladnozti koie vu Sz. Zakonu vuſivali budu; treti pako Udovczi y Udovicze ſzpòminaiuchiſze od naſzladnoztih koieſzu negda vu Sz. Zakonu vuſivali, y vu oveh miſzlah kuliko y kuliko krat jezteſze hotonczè naſzladuvali? a kuliko pako krat jezteſze iz takoveh misleny y naſzladuvany ſzpovedali? boimſze da nigdar, ar ja buduchi do ſzada blizu 40leth Szpovednikom, nemoremſze ſzpomenuti dabimiſze nigdar gdo od teh takoveh misleny zverhu priducheh, ali preſeztneh Zakonzkeh naſzladnoztih ſzpovedal bil, koi zrok adda tomu? Ja drugoga nemorem naiti, nego da Zaruchniki y Udovczi toga za greh nedersè, aliſze vu tom jako vkaniuiu, ar ni pervi, ni drugi oblazti nimaiu zverhu tovaruſſev ſzvoich, unogo menie naſzladnoztih telounch vuſivati, y tako kai ni ſzmeti z-dellom izpuniti, niti miſzliti od onoga della je ſzlobodno; y tako ja nahagiam unoge greſnike neſzpametneſſe, y bolye od uraga zaſzleplyene negiel neſzrechni Judas bil, ar akoie Judas Meſtra ſzvoga Chri-
ſtuſſa

ftussa Szina Bosiega, y dussu szvoiu prodal, imelie kulik tulik dobichek, naimre 30. szreberniakov, gresniki pako prez vszakoga naimensega dobichka prodavaiu mile dussicze szvoie uragom peklenem, ar povechtemi ò gresne dusse! kakov dobichek, kakovu haszen imate vi, iz oneh gresneh nechizteh misleny od uraga vam vu szercza vassa poszlaneh? vu koiehsze znaiuch, hotoncze zadersavate, y naszladuiete? pokasete vasse dobichke, koie iz nyh dobivate, kotie Judas pokazal. Oh! koi galseniak moresze za neszrechnessega dersati od onoga, koi z-tatmi dersechi, uffaiuchisze kakov dèl oneh tatbin dobiti, y nikai ni dobil, viszeti podpunoma mora na galgah z-toraruſſi szvoiemi, koij z-tatbinami jeszu dobro ztali. Rauno tak velim, koia dussa vu peklu je neszrechnessa od onè koia za szamu kakovu nechiztu miszel je tamo zasla, iz koie miszli oude nikakve haszni ni zpoznala, tamoiu vendar z-lotrissi y Prazniki vu mukah plachati mora, krichechi na szpodobu kralya Lisimakussa koi za jeden napitek friske vodè prodalie szvoie kralyevztvo, szloboschinu, y vsze kai god dobra je imel, potlam pak millo zdihavaiuch, y suhko plachuch je krichal. *Oh! quam brevis voluptatis gratiâ, & Regnum; & libertatem amisi.* Oh! kak za kratku naszladnozt y kralievztvo jeszem pogubil y szloboschinu. Tako tako krichè vu peklu dusse oneh nechizteh lotrisev y Praznikov, koij za kakovu kratku naszladnozt nechiztu telovnu koiuszu oude vusivali, pogubiliszu kralyeztvo nebezko, y poztaliszu na veke szusni uragov pekleneh: krichè, krichè unogo bolye one dusse vu peklu, koie na ovom szvetu naszladnozti teloune niszu szpoznale, nego vu szamom miszleniu proti Devete Bosie Zapovedi jeszu gressile, iz koiega mislenia dobichka nikakvoga niszu imelle. Judas szamo jenkrat Christussa je prodal, gresniki pako oh! kuliko y kuliko krat vszaki dan prodavaiu dusse szvoie gressechi proti ove Devete Zapovedi Bosie, adda szadasniega uremena gresniki jeszu gorsi, y neszpametnessi od Judassa prokletoga.

Zakaizato dokanchaiuch govorenie ovo moie od Devete Bosie Zapovedi, opominam vsze verne Bosie kerschenike rechmi Sz. Bernarda. *Ne admittatur à vobis suggestio, & prava cogitatio, quia ignem gehennalem in se conceptum gestat, quo, si exarserit? totus conflagrabit homo.* Naisze neprepuscha od vasz poduszavanie, y gresno mislenie vu szercza vassa doiti, ar ogeny peklenzki vu szebe noszi, z-koiem - akosze vusge? vesz zgoreti hoche chlovek. Ar poduszavanie urasie je na szpodobu jedne izkricze goruche, koiu ako mi taki na pochetku, berselinam na gollu kosu opade, y pecsi pochne, neodhitimo od nasz y iz kose nasse, ona vsze bolye bude sgala, doklam veliku rannu vuchini, koiesze pront priverse, y chloveka zesge: Tak jedna mala nechizta miszel koiu urag chloveku vu szercze hiti, akoliu prepuztì, y odhititi taki na pochetku zamudì, chinì rannu poselenia, za poseleniem priversesze pront privolenia, koi neszrechnomu chloveku szmert zaudaie, y szmert vekovechnu, ar veli moy Serafinzki Doctor Sz. Bonaventura. *Concupiscentia est quidam animæ ignis, quæ citò inflamatur, & vix extingui potest.* Poselenie je ogeny dusse, koisze hitro vusge, y kruto tesko vgaszitisze more: Zakaizato Duh Sz. opomina vszakoga kerschenika po mudrom Salamonu. *Omni ergo custodiâ serva cor tuum.* Vszum adda marlivoztium ò kerscheni chlovek chuvai szercze tvoie da urag pekleni nevuchinì ztobum na szpodobu Pompeiussa Ceszara, koi doiduchi pod jeden velik Varas, y niega szvoiemi seregmi podszel, videchi pako daga nikak nemore pod oblazt z-orusiem dobiti pochelie miszliti kakbiga segavoztium dobiti y obladati mogel, y zmiszlilie ovu pszinu, daie naimre dal na znanie Varasczem, daijh on hoche vu miru oztaviti, y voizkum szvoium zpod niega odztupiti, nego szamo proszi Varasceze dabimu ovu miloschu vuchinili, y szoldate niegove betesne, y ranienc koij hoditi nemogu nuter na ztan puztili, doklambi ozdraveli; damu nebi na putu poginuli: Na koiu prosniu privolisse neszpametni Varasczi, to razumeusi Ceszar

S. Bernard. in c. 31. gen. sect. 11.

S. Bonaven. in Diæt. sal. tit. 3. c. 8.

Prov. c. 4. v. 23.

Julius Frontin.

Cesʒar odluchilie naibolſe ſzoldate navuchiuſſie kakſze moraiu nevolyni y beteſni kazati, pod opravu pako da pozkriu ſzvoie oruſie, ter liztor z-paliczami vu rukah da idu vu Varas; Koiemſzu Varaſczi vu Spitalu kvarter odluchili, nenadeiaiuchiſze, niti neſzumnechi kakvoga zla od nyh prieti, y tako prez vſzake ztraſe jeſzu puztili nye vu Spitalu pochivati po dnevu y po nochi: Kadſzu pako Varaſczi vu nochi poſzpali, izisliſzu ſzoldati iz Spitala oboruſni, koijſzu ztraſcze pri vrateh varaſkeh potukli; urata ſirom odperli Cesʒara y ſeregmi niegovemi nuter puztili, y Gozpodara Varaſſa onoga vuchinili; tak ſzvedochi Piſzecz ztareh pripeſcheny Julius Frontinus. Rauno tak peklenzki Pompeus ukaniuie one, koie na nechizto dello nemore dopelyati, y pod oblazt ſzvoiu dobiti, ponuia chloveku one male ſzlabe miſzli, y poſelenia, koiaſze na pochetku vide daſzu ſzlaba, y grehu neſzpodobna, koia akoſze vu ſzerčza naſſa puztè, hitro jaka poztaiu, y neſzpametnoga chlovcka pod oblazt uraga peklenoga poztaulyaiu.

Ali ò moy chlovek povechmi proſzimte, kai ti vidis, y nahagias vu drugom chloveku takovoga oſzebuinoga, kai tebe na zalyublyenie, y poſelenie nechizto, proti ove Devete Boſie Zapovedi giblye? nedvoim dami odgòvoris, da lepota obraza, y to ja tebe veruiem. Ali povechmi nadalye ako znas k-chemu naibolye y obraz, y vſze telo chlovechanzko priſzpodobitiſze more? Meneſze vidi da toga neznas, zato hochu ja tebe povedati, da naimre vſzaki ſivuchi chlovek budi mus, ali ſenna naibolyeſze priſzpodobiti mogu jednomu vutlomu ſaklyu punomu ſzmrada, gnoia, y vonybè, koi iz niega na uſze kraie van idu ckez luknie, y pred koiem gnoiem ti ochi tvoie odurachas, nöſz zatiſches, y od niega dalko besìs; jeli to iztina, ali ni? dobro premiſzli, y ſzam ſzudi. Ja pako velim da ſzlepota zverhu vſzeh ſzlepot je ova naivexa, zalyublyavatiſze vu jeden takov ſzmrad, y niega poſeleti, y ſnymſze naſzladuvati, ter za jeden ſzam ſalachecz, lepe koſicze, koiaſze na liczu chlovechanzkom

vidi

vidi; koie chlovek uſiti nemore, pogublya pako vekovechno uſivanie preſzvetoga, y preſzvetloga licza Boſiega; Za jednu hipnù naſzladnozt, koiaſze chuti vu ſzerczu z-onem poſeleniem, aliſze neuſiva z-chinom pogubiti ona vekovechna veſzelya y naſzladnoſzti koiaſze, od oneh blaſeneh duſſicz, vu chiztoche ne ſzamo tela, nego y ſzercza ſivucheh na ovom ſzvetu, gore vu nebu uſivaiu y vekoma vuſivala budu, vu gledaniu preſzvetloga licza Boſiega. Poſzluhnete adda uſzi zkupa N.N. ne mene greſnika, nego Sz. Navuchitela Ivana Chriſoſtomuſſa, y dobro zapametete niegove rechi, z-koiemi zklenuiem govorenie moie, y jeſzu ove. *Quod momentaneum eſt, & leve delectationis noſtræ; æternum ignis ac tormentorum pondus operabitur in nobis.* Kai hipnò, y ſzlabo je naſzladnoſzti naſſe (kodſzu naimre nechizte miſzli y poſelenia) vekovechno breme ognia y mùk peklenzkeh zrok jeſzu uſzem onem koijſze vu nyh naſzladuiu, y nym privolyuiu,

S. Joa. Chriſoſt. lib. de Relig.

AMEN.

OD

OD DESZETE BOSIE ZAPOVEDI.

Poſelenie pako blaga lyuczkoga, prepovedaſze vu ove Deſzete Boſie Zapovedi, ali kak, y kada prekerſitiſze more?

Non concupiſces Domum, nec rem aliquam, Proximi tui. Exod. c. 20.

Nepoſeli Hiſe, niti dugovania kakovoga, Bliſniega tvoga.

SZ. Janus Evang. premislyavaiuchi ov ſzvet, y chalarnozti niegove, zeuſzemi lyudmi od Kralya do petlyara, ztare y mlade, uboge y bogate, gozpodu y kmete; muſkoga y ſenzkoga ſzpolla lyudi, kak naimre vſzi ſivu, zakaiſze zkerbè, y trude, kai ſelè, y za chim naibolye hlepè, y naſſelie vu vſzeh lyudeh y chineh nyhoveh chalarnozt ſzveta, y da vexi del od nyh vechſze trudi, zkerbì, y hlepì za ſkodlivemi neg haſznovitemi dugovaini. *Quoniam omne, quod in mundo eſt, concupiſcentia carnis, & concupiſcentia oculorum eſt.* Joan. c. 2 v. 16. Ar vſze kaigodie na ſzvetù, poſelenie telounò, y poſelenie ochnò je. Selè naimre uſzi, y klepè za telounemi naſzladnoſzti

nosztmi od koiega poleenia telounoga do szada obilnoszem vu Devete Bosie Zapovedi govoril; Od szada pako kanim na kratkom zverhu Deszete Bosie Zapovedi govoriti od Poselenia naimre ochnoga, y pokazati kaksze y kada z-Ochnem poseleniem proti ove Bosie Zapovedi gresi, vu koie Zapovedi prepoveda poseleti lyuczku hisu, lyuczkò drusinche, lyuczko sivinche, lyuczko blago, y vsze kai drugi ima szebe dragoga, y potrebnoga, zakaizato ako gdo kai takovoga pri blisnem szvoiem ochima zapazi, y vidi, takiga volya ulcche ono imeti, y poseleti, ali vendar negressisze vszigdar proti Bosie zapovedi z-onem proztem poseleniem, ar moy

Bernardin. Bustens. pti. Ros. ser. 30. p. 2.

vucheni Bernardinus à Busto vuchì ovak: *In hoc Precepto prohibetur omnis concupiscentia alicujus rei, inordinata, & immoderatus appetitus habendi, maximè cum damno proximi.* Vu ovoi Zapovedi prepovedasze vszako poselenie koiega god dugovania prekoredno, y nedoztoino hlepenie imeti, naimre skodum blisniega; odkud zpoznatisze more da vech fel jeszu poselenia, illi da vech nachinmi more gdo kai lyuczkoga poseleti. Negda z-grehom; negda prez greha.

Ar jeden koi kai takovoga szebe povolynoga na drugom, ali pri drugom vidi, poztavemo kakovu lepu opravu, sznasno orusie, drechnoga konya, gozpoczku szpravu, verno drusinche, szpametnu gozpodariczu, plodno polye, dobro vino rodeche goricze, lep dvor, tuzto marse &c. pochnemu szercze hlepeti za takovem, miszli szam szobum y govori, ah dabi mochi ovo, ali ono imeti kakbi szrechen ja bil, ovo ovakovo poselenie ni nikakov greh, nitisze snym proti Deszete Bosie Zapovedi gresì: ar na cziganiu nikakvu nemiszli, akoprem morebiti prez kakve takve nenavidnozti ni, da rexi ov ali on, ovo ali ono ima, a ja nimam. Nego akobi gdo kai takvoga poselel kai pri drugom vidi niemu dragoga, y potrebnoga, ter hlepechi za onem pochelbi miszliti na pszine y czíganie, kakbi naimre szvoga blisniega mogel one oprave, orusia, konya, szprave &c. mentuvati, y pod szvoiu oblazt dobiti, szilum ali cziganium, blisniega pako

ſaloztium y ſkodum, ovem ovakovem poſeleniem vſzigdar chlovek ſzmertnem grehom greſſi, proti Deſzete Boſie Zapovedi, odkud ne prozto poſelenie nego nachin zkoiemſze ſeleie, chinì chloveka Deſzetu BoſiuZapoved prekerſſiti, akoli pako tem nachinom kai takovoga zadobì, ne ſzamo proti Deſzete Zapovedi, nego y proti Szedme greſsì Boſie, koia kratti prepoveda: *Nō furtum facies.* Nekradi, vu koie rechi zaderſavaſze takai tolvaiztvo, y vſzako krivemi nachinmi zadoblyenie blaga, kodſzem to pokazal govoreci od Szedme Zapovedi Boſie.

Szada hodmo vu Sz. Piſzmo vu Perve naimre Knige Kralyeuzke, kade hochemo naiti zapiſzano kakſzeie negda Kraly Saul puztil bil obladati od prekorednoga poſelenia, y nedoztoinoga pohlepenia za blagom lyucztva Amalecitanzkoga, koiemu zapovedauſi G. Bog po ſzvoiem Proroku Samuelu: *Vade, & percute Amalec, & demolire univerſa ejus; non parcas ei, & non concupiſcas ex rebus ipſius aliquid; ſed interfice à viro uſque ad mulierem, & parvulum atque lactantem, bovem, & ovem, camelum & aſinum.* Poidi ò Saul y vudri Amaleka lyucztvo greſno y neverno, y poruſſimu vſza koia ima, neproztimu, niti nepoſeli od blaga niegovoga kai; nego potuczi y umori od chloveka do ſennè, mladu deczu, y ſzeſznuchu, Volla y Ovczu, Gamilu y Oſzla. Razumeuſi Kraly Saul od Proroka ovu Boſiu zapoved, podignulſzeie ſzvoiemi ſeregmi proti lyucztvu Amalecitanzkomu, koie pochelie tuchi y raſati uſze ſzploh ztare y mlade, muſkoga y ſenzkoga ſzpolla, ſzamoga Kralya Amaleciranzkoga ſivoga je ulovil. *Et apprehendit Agag Regem Amalec vivum; omne autem vulgus interfecit in ore gladii.* Videchi Saul Kralya Amalecitanzkoga Agag mladoga y lepoga vu perſone, lyublyenoga y drechnoga vu derſaniu, obilnoga vu blagu, oproztilmuie ſitek, kakti y ſivine niegove lepe y tuzte, *Et pepercit Saul; & populus, Agag, & optimis gregibus ovium, & armentorum.* Oproztilie Saul y lyucztvo niegovo Kralyu Agagu, y Chredam niegovem ovacz, y marhe, pache ne ſzamo Ktalyu, ovczam y marhe niegove je oproztil Saul pro-

1. Reg. c. 15, v. 3.

Ib. v. 8.

v. 9.

 ti

ti Zapovedi Bosie, nego takai oprave, y vszemu kai lepoga ie bilo, zpozabiussisze iz rechih Bosieh. *Et non concupiscas ex rebus ipsius aliquid.* Neposeli nitisze nepohlepi na kakovo dugovanie nyhovo: Zbok koiega prekersenia Zapovedi Bosie, zpoznalie vu kratkom chaszu nad szobum kastigu Bosiu, ar hotechi Saul y lyucztvo szvoie iz one sivine koiuszu proti Bosie Zapovedi sivu puztili bili, y domov, z-kralyem Agagom odpelyali, hotechi velim lyucztvo Aldove G.
v. 21. Bogu alduvati. *Tulit de præda populus, oves & boves, ut immolet Domino DEO suo.* Ali Prorok Samuel pochelie Saula Kralya karati, od ztrani Bosie nyemusze groziti, vezda poszluhnemo kak?
v. 22. *Numquid vult Dominus holocausta & victimas, & non potius ut obediatur voci Domini?* Hoche morebiti G. Bog raissi aldove, neg dabisze oddersavale rechi, y zapovedi niegove? Akoli to stimas ò Kraly, krivo stimas, y jakosze ukaniuies, kai z-tvoiem vekovechnem spotom, y skodum zpoznaval budes: ar *Melior est obedientia quam victima, & quasi scelus idololatriæ, nolle aquiescere.* Bolsaie pokornozt, negszu aldovi, y je kakti greh poganztva neobdersavati Zapovedi Bosie Zakaizato ò Saul imas znati da kak ti z-Bogom
v. 23. tak Bog z-tobum. *Pro eo ergo quod abiecisti sermonem Domini, abiecit te Dominus ne sis Rex.* Zato adda kairiszi zavergel rech y Zapoved Bosiu, zavergelie tebe G. Bog da nebudes kod Kraly zapovedal, y tako Saul zbog nepokornozti szvoie, zkoiumie G. Boga zbantuval prekersiusi zapoved niegovu, bilie od Boga odversen iz kralyeuztva izversen, od uraga obszeden y traplyen, doklam vesz zdvoien szam szebe szvo-
1. Reg. c. 31. v. 4. iem mechem je zkonchal. *Arripuit itaque Saul gladium, & irruit super eum.* Zgrabilie adda Saul mecs, koiega spiczu naraunalszie proti szerczu, y onak na niega opal, szercze prebol, y dussu vu pekel poszlal. Nut N. N. kulikem neszrecham uremenitnem, y vekovechnem poselenie y hlepenie za blagom lyuczkem, neszrechnomu Saulu je zrok bilo.

Szadsze k-vam obracham N. N. y pitam ja vasz, znateli vi Szvete Deszetere Bosie Zapovedi? Oh Pater Prodekator

kako-

kakovoie to vaſſe pitanie? Ter kakovibi mi kerſcheniki bili, dabi neznali kai nam G. Bog zapoveda, ali prepoveda? dragomie to chuti od vaſz, ali kaiti ni dozta ova znati, negoie potreba y obderſavati: Vi adda dobro znate kai G. Bog vu ove Deſzete Zapovedi vam prepoveda, naimre Poſſelenie lyuczkoga blaga, y imetka. *Non Concupiſces domum nec rem Proximi tui.* Nepoſeli hiſe bliſniega tvoga, po koie hiſe vſzi Navuchiteli razmeiu vſza ona koiaſze vu hiſe nahagiaiu, kod lyudi, ſzluge, dekle, Oprave, pohiſthva, konye volle y oztala, kakti takai vſza ona, koia k-hiſam ſzliſſaiu, kodſzu vinogradi polya ſzinokoſſe, verti, gore, loze &c. Ova adda vſza prepoveda G. Bog poſeleti, toieto krivem nachinom dobiti, y podſze podkopati, ſkodum velikum y ſaloztium bliſniega: Naiſzi adda vſzaki kerſchenik ſzvoiu ruku na perſzi poztavi, nai premiſzli, jeli kada kai lyuczkoga poſelel proti ove Deſzete Boſie Zapovedi, y kai je joſche gorie jeli kai od koga prepovedanem nachinom dobil? Akoli je kai dobil? naiſze poverne vu Szedmu Boſiu Zapoved, iz nieſze navuchì, kai ima chiniti, y naiſzi uzeme peldu ne ſzamo od zgora imenuvanoga Saula Kralya nego takai y iz Hiſtorie koiu ſzada hochu napervo donezti, y je ovakova.

Ivan Nicius piſſe od jednoga Portugalzkoga Gozpodina, koi zvunzkem nachinom ſivelie tak poboſno, y Bogaboiechi, da ni bilo izrecſi, molilie vſzaki dan Breviar, kodga mole Meſniki, ſzpovedalſzeie zkoro vſzakeh oſzem dan, Almuſtva obilna delilie vbogem, y Redounikom, natuliko da vnogi koijga niſzu poznali, za ſzvetoga chloveka jeſzu derſali, y ſtimali; ali nuterniem nachinom vechie uragu ſzluſil neg Bogu, ar ſzercze niegovo hlepeloie bolve za bagom lyuczkem; nego za kincſi nebezkemi, gdegodie kai videl ſzebe dragoga y povolynoga, obtomie doteh dob hodil, doklamie y dobil, ne prez velike ſalozti y ſkode bliſnich ſzvoieh od koieh klet y preklinian je bil, y kletve nyhove, kod pravichne tusbe proti niemu G. Bog je poſzluhnul, ar neki dan iziduchi on Gozpodin z-Chiſzelczem vu rukah, van iz dvora

Joan. Nicius lib. de Vir. & Vitiis. c. 4.

dvora szvoga na ssetanie , ali bolye miszlech na szvoie dobichke, neg na Chiszlo zagledalie da jedenz-liztom, teche proti dvoru szvomu, obztalszeie Gozpodin doklamie chlovék dossel, od koiega lizt priemsi y zpoznausi daie od nekoga niemu pisza, pochelgaie odpirati, chlovek pako on neznani szvoiem putom nazad obernulszeie y odissel, odkudie bil dossel, Gozpodin pako berselie pochel lizt csteti, pochelie farbu na obrazu premeniati, od ztraha derhtati, y glaszno krichati Jay mene neszrechnomu! Dvorianiki za nym ztoiechi pocheliszusze chuditi, jeden drugoga gledati, y miszliti kakove to saloztne novine moralie Gozpodin dobiti? szumniliszusze vendar da nikai dobra ni, megy temtoga Gozpodin od ztraha y salozti je onde na meztu omeglel, y zamertev v a tla opal, koiegaszu dvorianiki domov odneszli, y na poztelyu polosili, na koie lesechi, y plaho okolu gledechi zagledasie pred szobum 27. ztrassil, koij bili jeszu pekleni duhi, od koich dvadeszet je vu niega ulezlo, koijszuga ztrassno muchili y trapili, Redouniki dozvani na pomocs, ali za mallu haszen, ar akoprem oni jakemi Exorcismussi jeszu nye zakliniali, y van tirali, oniszu nym iz nutra odgovariali, miszmo po Bosie zapovedi vu ovoga gresnika ulezli, zato za vasse zapovedi mi mallo, ali nikai maramo; Oneh takai szedem uragov koijszu okolu poztelye vu kaikakveh podobah onoga gresnoga pohlepnoga chloveka obhagiali, y dussu niegovu ztregli Redouniki jeszu zakliniali dabi nazad vu pekel odisli aliszusze oni peklenzki duhi oszmehavali iz Redounikov, pacse y grehe nyhove otaine ochito pred vszemi onde ztoiechemi lyudmi povedali, zakai Redouniki niszu marali, nego pache y szami jeszu iz poniznozti potvergiavali, da ne szamo one, nego y unoge druge grehe jeszu vuchinili, koia poniznozt oneh Redounikov gizdave urage bolye je muchila, neg uszi nyhovi preiaki Exorcismussi, natulika daszu pocheli med szobum govoriti, kai chinimo mi oude, y kai chakamo tak dugo? zakaisze puschamo tak dugo od oveh Redounikov muchiti, trapiti, y psaniti? Uzememo

kai

kai je naſſe, y odhagiaimo ſnym, doklamſzu to govorili pekleni duhi, neſzrechni Gozpodin zpuztilie duſſu ſzvoiu, y neztaloic vu onom hipu uragov, odkud ſzuditiſze lahko more daie od oneh uragov vu pekel odneſſena bila koiemu ni molitve nit almuſtva pomochi niſzu mogla, doklam god za lyuczkem blagom hlepechi proti Deſzete Boſie Zapovedi je ſivel.

Iz ove Hiſtorie moguſzi unogi ſzadaſnich uremen kerſcheniki peldu vzeti, oni naimre koij nebuduchi kontenti y zadovolyni z-onem kai G. Bog je nym dal nego y za lyuczkem blagom hlepè, kai pri drugeh lepoga, y ſzebe povolynoga vide, ſelè, terſzeſze y zkerbè kakbi mogli ono od bliſniega ſzvoga zadobiti, y podſze podkopati, ali nai poſzluſſaiu vſzi ti takovi kakſze nym G. Bog po ſzvoiem Sz. Mikeaſſu Proroku grozì, govorechi. *Va, qui cogitatis inutile, & operamini malum.* Jay vam koij miſzlite nehaſznovita, y zlo chinite, toieto hoche recſi Sz. Prorok Jay vſzem onem koij miſzle ne ſzamo nehaſznovita, nego pache na krivicze, y ſkode bliſnyeh ſzvoieh, hlepechi za blagom nyhovem, y miſzlechi kakbi oni mogli nyh onoga nyhovoga blaga mentuvati, y nye podſze podkopati, ne prez velike ſkode, y ſalozti bliſnyeh, buduchi to ptoti Deſzete Boſie Zapovedi: *Non concupiſces rem proximi tui.* Nepoſeli blaga bliſniega tvoga, po koiem blagu razmeſze vſze kai lepoga, dobroga, dragoga ima gdo kai niemu ſzamomu je povolyno y potrebno, budi ovo oprava, ali ſzprava, budi druſinche ali ſivinche, &c. *Et concupierunt agros, & violenter tulerunt, & rapuerunt domos*: govori Sz. Mikeas Prorok. Dalzu poſeleli lyuczka polya, y ſzilum jeſzuie poſzvoiali, y pograbili jeſzu lyuczke dvore y ztania; Zakaizato veli G. Bog: *Ecce ego cogito ſuper familiam iſtam malum, dicit Dominus.* Nut ja miſzlim zverhu ove takove poſeruſne familie zlo, veli G. Bog, y zlo veliko, nyh naimre oſtro kaſtigati na ovom, y na drugom ſzvetu, oude, poſzlati miſzlim nad nyh betege, na druſinu ſzmert, na nemu ſivinu kugu, na polya nyhova ſzuſſu, na

Mich. c. 2. v. 1.

v. 2.

v. 3.

goricze tuchu, na dvore ogeny, y miſzlim takoveh moieh nevernikov, koijſze za Zapovedi moie nemaraiu, duſſe vu muke peklenzke vekovechne poſzlati.

Zakaizato dokancham govorenie moie naimre od ove Deſzete Boſie Zapovedi, rechmi Sz. Ivana Chriſoſtomuſſa, y jeſzu ovakove. *Vis ditari ò homo? Amicum habeas Deum, & omnium ditiſſimus eris.* Hochesli ò chlovek bogat poztati? Priatela imai Boga, y zmed vſzeh naibogateſſi budes; Ako pak hoches da G. Bog tvoy priatel bude? potreba da y ti niegov priatel budes, kakſze pako ovo priatelztvo zpoznavati bude moglo? Iz Lyubavi priatelzke, Lyubav pako priatelzka odkudſze zpoznava? iz poſzluſſania glaſza dragoga priatela. Ar veli Sz. Ambros: *Da amantem, & audit quod dico.* Dai pravoga lyubitela, y poſzluſſa kaimu priatel govori. Nas pako priatel naivexi, y nailyubleneſſi da je Szin Boſi C. J. koi za lyubav naſſu doſſelie iz neba na zemlyu, chlovekom poztal, muku terpel, kervf prelejal, y britku ſzmert podneſzel, to vſzaki dobro zna. Ov izti Priatel nebezki nam govori pri Sz. Januſſu Evang. *Si diligitis me, mandata mea ſervate.* Akozte pravi lyubiteli moij, y ako mene lyubite, Zapovedi moie obderſavaite, ar *Qui habet mandata mea, & ſervat ea, ille eſt, qui diligit me.* Koi ima zapovedi moie, y obderſava nye, on je, koi lyubi mene: Adda ò K. D.! krichi iz glubine ſzercza tvoga k-predragomu priatelu tvomu Chriſtuſſu Jeſuſſu z-rechmi Sz. Auguſtina: *Prabe mihi Domine lucem, & intelligentiam, ut intelligere valeam mandata tua, intelligendo ſervare, ſervando vivere tecum in æternum.* Nadelime Gozpone ſzvetloztium, y razumnoztium, da razumeti budem mogel zapovedi tvoie, razumeuſi obderſavati, obderſavaiuch nye, z-tobum na veke ſiveti vu tvoie dike nebezke, Amen.

S. Joannes Chryſoſtomus hom. 2. ad popul.

S. Ambroſi.

Joannes c. 14. v. 21.

S. Auguſt.

PRO-

PRODEKA NAI-ZADNIA.

ZVERHU LAHKOTE OB-DERSAVANIA ZAPO-VEDIH BOSIEH.

Finem loquendi pariter omnes audiamus: DEUM time, & mandata ejus observa. Ecclesſ. c. 12. v. 13.

Zverſsetek govorenia takai vſzi poſzluſsaimo: Bogaſze boy, y Zapovedi niegove obderſavai.

DA uſzakomu chloveku je reſko po ſzille dobromu bitti, vu tom ni dvoiti; ar gdoie on, koibi ſelel, y rad terpel one uſzakoiachke betege, y neſzreche? one pregone, ſpote, y obſanozti? Gdoie on, koibi veſzel bil vu ſziromaſtvu, y za one, koijſzuga vu ſziromaſtvo y obſanozt poztavili: G. Boga molil? Gdoie on koibi telo ſzvoie poztom, diſciplinami, y cilicziumi tràpil; chutenia y poſelenia na vuzde derſal, polek Deſzetereh zapovedih zverſſenoga obderſavania poboſno G. Bogu ſzluſil? Oh! *Rara avis Phœnix.* Redka pticza Fenix. Ar kak goder megy vſzemi vſzega ſveta pticzami naired-

nairedkeſſa je pticza Fenix, tak y med lyudmi vſzega ſzveta vairedkeſſi je chlovek zverſſenozti takove, y dobrote tak zverſsene, pokehdob da zmed oneh ztaroga uremena lyudi zerczallo terpliunozti, y zverſſenozti Job Szveti premislyavaiuch teſkochu y ſzlabozt ſzvoiu veliku vu obderſavaniu tulikeh y tak teſkeh Boſanzkeh Zapovedih, po Moiſeſſu lyucz-
S. Auguſtin. tvu Sidovzkomu daneh, koie Sz. Auguſtin imenuie: *Sarcina innumerabilium obſervationum.* Biſzaga neizbroiench obder-
Job. c. 6. v. 12. ſavany, zato ovakſzeie Sz. Job G. Bogu tuſil: *Nec fortitudo lapidum, fortitudo mea; nec caro mea ænea eſt.* Niti jakozt kamenia, jakozt moia; niti meſzo moie bruncheno je, dabi moglo tulike tak teſke y oſtre zapovedi tvoie obderſavati: Niti ſzam Job vu ztarom zakonu zpoznavalie teſkochu, oſtrochu, y ſmechinu Boſieh zapovedih onomu Sidovzkomu lyucztvu po Moiſeſſu Proroku daneh; nego y Sz. Peter Apoſt. vu novom zakonu valuie prez uſzakoga ſonania daſzu prevech teſke, ſmehke y oſtre bile, govorecſi od nyh z-Apoſtolmi, y pregovariaiuchiſze, akobiſze moralo polek nyh ſiveti, kod-
Actor. c. 15. v. 10. ſzu nekoij ſtimali, koiemie Sz. Peter rekel: *Quid tentatis Deum, imponere jugum ſuper cervices diſcipulorum, quod neque Patres noſtri, neque nos portare potuimus.* Kai zkuſſavate G. Boga za poztaviti jarem zverhu naſz, koiega niti Otczi naſſi, niti mi noſziti jeſzmo mogli, y ni chudo daſzuſze tuſili, y poteſchavali zverhu teſkoche jarma 600. y 13. zapovedih od Otcza Boga nebezkoga po Moiſeſſu onomu ztaromu lyucztvu daneh, ar imaloie zrok poteſchavatiſze: Nego da ſzadaſnieh uremen poteſchavaſze lyucztvo kerſchanzko na jarem Kriſtuſſev, toieto na zapovedi niegove, koieh on ni vech nam nego ſzamo deſzet dàl, zmed vſzeh oneh ſezt zto y trinaizt, govorecſi kerſcheniki da ov jarem zapovedih niegoveh nam na urat obeſſen, je prevech ſzmehkeh, koiega ni mochi noſziti, toieto da zapovedih niegoveh ni moguche obderſavati, akoprem on ſzam naſz batrive, y nagova-
Matth. c. 11. v. 29. & 30. ria: *Tollite jugum meum ſuper vos, & diſcite à me.* Uzmete jarem moi zverhu vaſz, y vucheteſze od mene niega noſziti.

Jugum

Jugum enim meum ſvave eſt, & onus meum leve. Jarem moy je vugoden, y breme moie lahko, y vendar unogiſze poteſchavaiu, y poteſchavaiuch vkaniuiu, miſzlech y govorecs da put koi pelya vu nebo je teſck y oſter, da ſiveti polek Zapovedih Kriſtuſſeveh, je noſziti preteſko y preſmehko breme, da pocheti za grehe pokoru delati, y Bogu ſzluſiti trapech y na vuzde derſech nedoztoina ſzvoia poſelenia je jedna vſzagdaſnia ſzmert, jednum rechium. *Lex Chriſtianorum, lex impoſſibilium*, govore unogi kerſcheniki ukup z-Lurerani, Calvinuſſi y nym podobnemi krivoverniki da naimre Zapovedi kerſchanzke jeſzu zapovedi nemoguchne za obderſavatiſze? Oh! ovo, ovo je chuda uredno. Zakaizato dokanchaiuch ja ovu moiu Petu y naizadniu kniſiezu z-Deſzeteremi Zapovedmi opomınam uſzeh zkupa N. N. rechmi mudroga Salamona, zkoiemi on takai petu knigu ſzvoiu je dokonchal, govoreсſi. *Finem loquendi pariter omnes audiamus; DEUM time, & Mandata ejus obſerva.* Zverſſetek govorenia takaiſſe vſzi poſzluſſaimo; Bogaſze boy, y zapovedi niegove obderſavai, y ovem naizadniem moiem govoreniem hochu pokazati da zapovedi Boſie niſzu nemoguchne, niti teſke, ali ſmehke za obderſavati, nego kruto lehke polek ſzvedochanztva Sz. Januſſa Apoſt. *Mandata ejus gravia non ſunt.* Zapovedi niegove teſke niſzu, kai doklam pokaſem proſzim za poſzluh. 1. Joan. c. 5. v. 3.

Prez zapovedih ni moguche ſiveti, y veſz ſzvet moralbi na nikai doyti dabiſze zapovedmi neraunal, toie vech neg iztina, koiu ſzam mudri Cicero zpoznava, y valuie govoreсſi. *Sine lege nec domus ulla, nec gens, nec Civitas, nec univerſum genus humanum ſtare, nec rerum natura omnis, nec ipſe mundus ſubſiſtere poſſunt.* Prez Zapovedi hiſa niedna, niti narod, niti varas koi, niti veſz narod Chlovechanzki ztati, niti natura vſzeh ztvari, niti izti ſzvet obztati mogu. Mudri Plato pako oztavilie vu ſzvoieh knigah zapiſzane ove rechi. *Si absque legibus homines viverent, nihilo à feris atrociſſimis diſcreparent.* Dabi prez Zapovedih lyudi ſiveli, vu nikaiſze Cicero 3. de legib. Plato de leg.

chemſze nebi od zveria nailyuteſſega razluchavali, k-zadniemu y mudri Ariſtoteles piſſuchi od Zapovedih ovakie zapiſzal
Ariſto. de leg. vſzemu ſzvetu za izpomenek vekovechni y navuk. *Sicut optimum animalium homo lege fruens, ſic peſſimum à lege & juſtitia ſeparatus.* Kakti naibolſi zmegy vſzeh nemeh ztvarih je chlovek polek regule, y Zapovedi ſivuchi, tak naigorſi moreſze recſi da je on od vſzeh nemeh ztvari koi prez razloga y Zapovedi ſive. Zakaizato vſzi narodi naineverneſſi imeliſzu ſzvoie Glavare y Poglaunike od koichſzu regule y Zapovedi prijmali polek koichſzu ſzvoi ſitek raunali, tak piſſu Hiſtorikuſſi daſzu Perſianczi imali Zoroaſtu, Egiptonczi Trimegiſtra, Candianczi Minou, Cartaginenczi Carona, Lacedemonczi Licurga, Athenianczi Dragona, y Solona, Rimlyani Numu Pompilia, Arabi Mahometa, Sidovi Moiſeſſa po vuzteh Boſieh, kod mi kerſcheniki imamo Chriſtuſſa Szina Boſiega: Odkud dvoiaſze imenuie Zapoved, Boſanzka toieto y Chlovechanzka, Moiſeſſeva y Chriſtuſſeva, zovuſze Boſanzke kod od Boga dane, oztale pako chlovechanzke kaiti od chloveka izmiſlyene y dane: Zapoved Boſanzka je prava regula vſzeh drugeh zapovedih, po koichſze
Prov. c. 8. v. 15. vſze druge chlovechanzke zapovedi raunati moraiu. *Per me Reges regnant, & legum conditores juſta decernunt.* Veli Duh Sz. po mudrom Salamonu. Po mene Kralyi raunaiu, y zapovedi davaiuchi pravichno ſzude, zato Sz. Auguſtin zver-
S. Auguſtin. hu oveh Duha Sz. rechi ovak lepo govori. *In lege temporali nihil eſt juſtum atque legitimum, quod ex lege æterna homines ſibi non derivaverint.* Vu zapovedi uremenitne nikai ni pravichnoga, kai iz zapovedi vekovechne lyudi ſzebe nebi uzeli. Odkud Zapovedi Boſie potrebnoie vu velikom preſtimaniu derſati, ter naimre od kerſchenikov kod raſzvetchenech vu Sz. Vere katolichanzke, koij znaiu y veruiu da prez nyh niti poboſno ſiveti, niti vu nebo doyti nemogu, ar veli ſzam
Matth. c. 19. v. 17. Chriſtus pri Sz. Mattheu. *Si vis ad vitam ingredi ſerva mandata.* Ako hoches ò kerſchena duſſa vu ſitek dike nebezke doyti, obderſavai Zapovedi, buduchi one nam potrebne

y

y hasznovite, kod orlu nyegove krelyuti za leteti vu nebo k-Szunczu Pravicze Christussu JESUSSU.

Premiszlemo onu veliku pticzu imenom Orla letechega pod nebo proti szunczu, y hochemo videti kak one niegove velike y smehke krelyuti niega poviszuiu na viszinu proti szunczu, koie akomusze poteru, ali izpuchu, y akomusze rauno ono tesko y smehko breme oduzeme, on ztem nikai lehkessi, nego pache smeksi poztane, nitisze bude mogel jeden pedeny viszoko prez nyh od zemlye podignuti, ali zakai ne? Zato kaiti one perutnicze illi krelyuti koiesze chlovechanzkem ochem velike y smehke vide, Orlu pak jeszu na pomoch y lahkotu za mochi leglye, y hitreie doleteti y doszechi do szvoga predragoga szuncza. Rauno tak govori Sz. Bernard od Sz. Zapovedih. *Ut onus allevians simile pennis avium, quæ corpulentiorem reddunt substantiam, sed agiliorem.* Toieto hoche recsi da Zapovedi Bosie jeszu iedna smechina lehkochinecha na izpodobu perutnicz ptichieh, koie vexe chinè telo, ali lehkesse; Rauno tak velike y smehkesze vide ochem chlovechanzkem Zapovedi Bosie, kadaie liztor gledaiu, á neobdersavaiu; ali onem koij nye obdersavaiu, lehkotu veliku zaudavaiu leteti na viszinu nebeszku k-Szunczu Pravicze Christussu akosze pak Orlu, ali koiegod Ptjcze izpuknu iz krelyutih naiperve y naivexe dve pere, veliku szlabinu chûti letati. Akosze pako ali vsza pera iz perutnicz izpuschu, ali pak perutnicze pretergnu, onda zevszema nemore leteti, nego pri zemlye oztane, y nevolyno pogine. Rauno tak rechisze more od oneh, koij naiperve y naivexe dve Zapovedi Bosie pogubè, lyubav naimre Bosiu, y blisniega, veliku szlabinu chûte podigatisze vu nebo, toieto siveti vu dobrotah; Ako pak vsze deszetere zapovedi prelamlyu, toiezt neobdersavaiu? smehki y teski poztaiu vu szlusbe Bosie, y vu podiganiu szvoieh miszlih vu nebo k-szunczu Pravicze Odkupitelu szvomu, oh! kuliko pak y kuliko med kerscheniki nahagiasze takoveh Orlov prez Perutnicz, y prez peria, ozkubeneh ar prez dobreh del, y

S. Bernard. sup. Decal.

naimov pri Bogu, hochu recsi, oneh kerschenikov, koij zapovedih Bosich neobdersavaiu, nitisze za Boga maraiu, ali za szvoie dussno zvelichenie zkerbè, nepodisu razumov, y szercz szvoich k-Szunczu Pravicze Kristussu, nego po zemlye hodech, za zemelyzka y telouna, akoprem uremenitna y hipna zkerbechisze, uragu szluse; niegove zapovedi obdersavaiuch verneie, y zverssencie nego Bosie, akoprem zapovedi urasie unogo tesesse jeszu, nego Bosie; ar kai neterpè oni Szerditczi pervo negsze fante y naplatè nad onemi od koichszu zbantvuani? Kai neterpè oni Gizdauczi pohlepni na chazti, pervo nego blisniemu szvoiemu jamu zkopaiu, niega iz chazti vu nyu hite, y szebe na niegovu chazt podignu? Kai neterpè oni Terszczi y Kramari po letu y po zime, po dnevu y po nochi putuiuch po gorah y vodah z-pogibelium sitka szvoga, terpechi glad y seiu, zimu y uruchinu, za zadoblyenie kakvoga maloga dobichka, y ovo z-tulikemi cziganiami, y priszegami, z-prelamlyaniem Sz. poztov, y zamugiavaniem Sz. Mass po szvetkeh? Kai neterpè oni nechizti szmerdlivi lotrissi pervo neg koiu chiztu senzku personu obernu na nyhovo odurno poselenie? Ah! Kristus moy predragi dabi ti ona nym zapovedal, koia zapoveda szerditozt, nenavidnozt, gizdozt, zkupozt, lotria, ja tverdno stimam y veruiem, dabi tebe szadasniega uremena kerscheniki na szredi piacza prezvali za nemiloztiunoga Atilu, Nerona, y Diocleczina nailyutesse poganine.

Velim dalye, dabi Kristus zapovedal ob szuhom kruhu y vode poztiti, kodie zapovedala Bosicza Diana lyucztvu Scitie, ali da moramo iz nasseh tel meszarnicze chiniti, kodie zapovedal Bog Mercurius Gallom; ali da ne szamo mi moramo nassu kerv prelevati, nego y sitek na szmert dati, kodie zapovedal Bog Saturnus Affrikanczem, dabi ovem nachinom sivuchi urednehsze vuchinili zadobiti korunu y sitek vekovechni nebezki; visza ova mibi dussni bili vuchiniti, govori Sz. Thomas de Villanova; Ali toga takovoga

S. Thom. de Villa Nova. nikai nam nezapoveda Zvelichitel nas. *A vobis non exigitur*

mors,

mors, *non sanguis*, *non supplicia.* Od vasz nepotrebuiesze szmert, niti kerv, niti muke, nego szamo on vam zapoveda szvoie deszetere zapovedi kruto lahke y szladke, y za nyhovo obdersavanie obecha sitek vekovechni, korunu y diku; govorecsi vszakomu od nasz. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Ako hoches vu sitek ulezti, obdersavai zapovedi; kaksze pak obdersavaiu? y oni koij nyh neobdersavaiu, kaksze od Glavarov szvetczkeh, y duhovneh kastigaiu?

Poztavemo jednu kratku peldu naimre ovakovu, Dabi nasz Preszvetli Csszar poszlal vu Horvatczki Orszag jeden mandatum, y vu nyem zapovedal ono izto kai Kristus vu szvoieh deszetereh zapovedah prepoveda, y zapoveda chiniti dasze naimre nebi szmeti z-imenom Bosiem ssaliti, kleti, priszegati, blazniti, vu Czoprie y uragulie veruvati, niti nyh kaikud po szmetiu, y pri babah izizkavati, Szvetki Czirkveni pobosno obszlusavati, dasze moraiu, y Roditeli od decze vu postenin dersati, koij proti ovomu Mandatumu zagresil, da mora kastigan y iz Orszaga iztiran bitti y proscribuvan: Dasze nigdor neszme nad nepriatelom niti orusiem, niti jezikom fantiti; Dasze nemoraiu Tatbine, niti usure chiniti; Dasze lyudi moraiu od lotrie, y praznozti izdersavati; Da nigdor neszme proti blisniemu krivo szvedochiti, niti nikak lagati unogo menie szvoie lasi y kriva szvedochanztva z-priszegami potvergiavati; y vszakomu zmed oveh gresnikov za vszaku pregreszku kakov birsag, ali kastiga vu Cesszarzkom mandatumu dabi prepiszana bila; Glavarom pako hisnem varaskem, y orszachkem ostra zapoved dana, da pod glauno pogublenie moraiu na takove gresnike paziti, y nyh kastigati. Oh! kakbisze verno kruto ove zapovedi od Glavarov y podlosnikov obdersavale. Oh! kakbisze pobosneie na szvetu sivelo. Oh! kakbiszeijh kruto malo chulo tusiti na ove Cesszarzke zapovedi daszu teske y nemoguchne za obdersavatisze, oh! kakbi Glavari marliveie pazili na takove gresnike. Zakai to? za neupazti vu kakovu vre-

uremenitnu kaſtigu : Adda (velim ja) za neupazti vu kakovu uremenitnu kaſtigu zapovedi chlovechanzke obderſavalebiſze tak lehko verno, y marlivo, od glavarov y podloſnikov, za koich obderſavanie, jednem y drugem Ceſzar plache nikakve neobeche, y tako nitibiſzeie lyudi nadeiati mogli. Zapovedi pako Boſie Ceſzara vſzeh Ceſzarov, Kralya uſzeh Kralyev, y Gozpodina vſze Gozpode tak teſko, ludo, y nemarno obderſavaiuſze od kerſchenikov, za koich on obderſavanie obeche ſitek y veſzelye vekovechno, onem pako koij nyh neobderſavaiu groziſze z-mukum y ſzmertium vekovechnum peklenzkum: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Ako hoches vu ſitek vekovechni ulezti, obderſavai zapovedi, govori Iztina vekovechna Kriſtus JESUS, iz koich rechi moreſze ovak izpelyati da ſzami oni koij obderſavaiu Zapovedi Boſie ſitek vekovechni dobivaiu, oni pako koij nyh neobderſavaiu ſitka vekovechnoga nedobivaiu, kai adda za plachu dobivaiu? odgovaria ſzam G. Bog po Sz. Ezekielu Proroku: *Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur.* Duſſa, koia zapovedi Boſie neobderſava greſsi, koia pako greſsì, na veke umira vu mukah peklenzkeh zakopana.

Szada govorim z-onemi kerſcheniki, koij od uraga zaſzleplyeni y uputcheni z-krivoverniki Luterani y Calvini govore daſzu Zapovedi Boſie prevech teſke y ſmehke, daijh ni moguche obderſavati, y tem takovem za zerczallo napervo poztaulyam onoga Evangeliomzkoga Mladencza koi doiduchi pred Kriſtuſſa pochelmuie govoriti: *Magister bone, quid boni faciam, ut vitam æternam possideam?* Meſtre dobri, kai imam dobra chiniti, da ſitek vekovechni zadobim? Koiemu Kriſtus taki je odgovoril: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Ako hoches vu ſitek ulezti, obderſavai zapovedi, ztem ni bil Mladenecz kontent, negoie opital Kriſtuſſa *Quæ?* Koie Zapovedi? nato Kriſtus pochelmuie reczituvati ſzvoie deſzetere zapovedi, neumori, nekradi, nepraznui &c. kai chuiuch Mladenecz odgovorilie Kriſtuſſu: *Omnia hæc custodivi à juventute mea.* Uſza ova jeſzem obderſaval od mladozti

moie.

moie. Razmete kerſcheniki kai ov mladenecz je rekel, da od mladozti ſzvoie je uſze Boſie zapovedi zverſſeno obderſaval, akoie pak mogel on nye obderſavati, zakai nebi mogli y vi? Dabi Zapovedi Boſie nebile moguchne za obderſavati, takbi mallo Szvetczev y Szveticz vu nebu bilo. Dabi Zapovedi Boſie nemoguchne bile obderſavatiſze, tak nigdar nebi mogla, niti ſzmela Pravicza lyudi vusiti, muchiti, y henkarom vu ruke davati; velim vecs na vexu obſanozt krivovernikov, naimre, dabi iztina bila (kod oni vuche) da Zapovedi Boſie jeſzu nemoguchne obderſavatiſze, adda uſzi Luterani, Calvini, y Krivoverniki jeſzu Lyudomorczi, Tatſ, Tolvaij, Czoperniki, Prazniki &c.

Dabi Szin Boſij Zvelichitel nas z-nami Kerſcheniki tak oſter bil, y tak nemiloztiunogaſze proti nam pokazal, kodſzeie negda Roboam Szin Kralya Salomona po ſzmerti Otcza ſzvoga pokazal oſtroga proti podloſnikom ſzvoiem takbi joſche kakov takov zrok imeli poteſchevatiſze proti niemu, koiega lyucztvo molilоſzeie Roboamu govorecſi: *Imminue paululùm de imperio Patris tui duriſſimo, & de jugo graviſſimo, quod impoſuit nobis, & ſerviemus tibi.* Pomenſai malyahno zapovedania Otcza tvoga pretverdoga, y jarma preſmehkoga, kogaie na naſz obeſzil, y hochemo tebe verno ſzluſiti, na koiu proſniu Roboam kadabiſze bil moral omekchati, y ſzmiluvati nad lyucztvom ſzvoiem, ondaie tverdei y nemiloztiunei poztal, niemu ov odgovor daiuch. *Pater meus poſuit ſuper vos jugum grave; ego autem addam ſuper jugum veſtrum; Pater meus caecidit vos flagellis, ego autem ſcorpionibus vos cadam.* 3. Reg. c. 12. v. 4. Ibid. v. 11.
Ottecz moy poztavilie zverhu vaſz jarem ſmehkek; ja pako pridati hochu zverhu jarma vaſſega; Ottecz moy tepelie vaſz z-bichi, ja pako z-ſkorpioni budem vaſz tepel: Koi nemiloztivni odgovor Roboamov razumeuſi nevolyno lyncztvo preztraſſiloſzeie y od niega odbillo, terſzie drugoga kralya naslo y zebralo.

Unogo drugach Kriſtus JESUS Szin Kralya nebezkoga znami kerſcheniki, neg Roboam Szin Kralya Salamona z-podloſ-

loſniki ſzvoiemi, jeſze zponeſzel, y miloztivneſſega proti nam izkazal, ar on pervi jarem koiegaie Ottecz niegov nebezki na urat tverdokorneh Sidovov bil obeſzil, nam ni povexal, nego pomenſal, y nam ſzvoi jarem kruto lehkeh y ſzladek je vuchinil, batrivechi on ſzam naſz ſzvoie zebrano lyucztvo kerſchanzko govori nam.: *Tollite jugum meum ſuper vos.* Uzemete jarem moy zverhu vaſz, y nehoiteſze nikai dabivam ſmehkeh bil, ali dabi ja vaſz z-onem ztaroga teſtamenta, od Ottcza moga Sidovom na vrat obeſſenem obterſziti hotel, ne, ne, negovam daiem jarem lehkek, ſzladek, y vugoden; ar ja od ſeztztò y trinaizt zapovedih koieie Otecz moy Sidovom dal oztaulyam ſeztzto y tri, ter ſzameh deſzet jemlyem y vam daiem, vam oztaulyam, koie vam budu ne na vexu teſkochu, ali muku, nego pacſe na vexi pokoy, ſzlazt, y radozt. *Jugum enim meum ſuave eſt, & onus meum leve.* Jarem moy ſzladek je, y breme moie lehko, y vendar oh Boſe! kuliko y kuliko kerſchenikov nahagiaſze ſzadaſnie ureme na ſzvetu, koijſzi chinè teſke, y nemoguchne zapovedi Kriſtuſſeve, nitijh obderſavaiu, niti niega za Kralya ſzvoga zpoznavaiu, nego telu ſzvetu y uragu ſzluſe, nyhove zapovedi za lahke y ſzladke derſech, polek nyh lyudo y neſzpametno ſivu vu uſzakoiachkeh greheh.

Potlambiſze ono greſno lyucztvo Izraelzko G. Bogu zneverilo bilo, y nepokorno poztallo, tuſechiſze y mermraiuch proti niemu, y zapovedam niegovem, kako dabi nemoguchne bile za obderſavatiſze, koie lyucztvo za obſaniti, y pokazatimu da zapovedi niegove niſzu teſke, niti nemoguchne obderſavati, y kakſze ono krivo proti niemu tuſi. Dozvalie k-ſzebe Sz. Jeremiaſſa Proroka kodſze cſte vu 35. delu knig niegoveh, y zapovedalmnie da uzeme jeden baril dobroga vina, z-koiem barilom vina da nai ide vu hiſu Rekabitov:

Jerem. c. 35. *Vade ad Domum Rechabitarum, & dabis eis bibere vinum.* Poidi moy Jeremias vu hiſu Rekabitov z-barilom vina, koiega nym podnudis pitti. Rekabite pakò biliſzu jedno oſzebuino lyucztvo, y narod vu Izraelu ukup ſzpraulyeno, koiega naroda

da pervi Ottecz bilie imenom Rekab, koiega pokolenie zvadosztie Rekabite, koi narod unogo zto leth je pervo sivel, negie Jeremias bil od Boga k-niemu poszlan: On adda dobri y Bogaboiechi chlovek Rekab iz oszebuine szvoie pobosnozti, y vernozti proti G. Bogu hotelie deczu szvoiu, y vess szvoy odvetek kakti jeden Red Sidouzki vuchiniti, illiti med Sidoumi jeden Redounichki ztalis pocheti, koiemie on nekoie Zapovedi izmiszlil y poztavil, polek koiehbi ono lyucztvo siveti moralo, y nye verno obdersavaiuch G. Bogu szlusiti dusno bilo, y jeszu ove: *Non bibetis vinum vos, & filij vestri usque in sempiternum.* Nebudete pili vina vi, y szini vassi tia na veke. *Et domum non ædificabitis, & sementem non seretis, & vineas non plantabitis, nec habebitis: sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris, ut vivatis diebus multis super faciem terræ.* Hise nebudete zidali, niti szemenia szeiali, niti vinogradov nebudete szadili, ali imali: nego pod satormi budete prebivali uszevasse sive dni, da tem nachinom, unogi chasz siveti budete mogli zverhu licza zemlyè. Ibidem v. 5.

Poszlalie adda G. Bog szvoga Proroka Jeremiassa k-ovomu Rekabitanzkomu lyucztu z-barillom dobroga vina, zapovedaussimu da nai ono lyucztvo vkup szpraui, y niemu da nai ponudi y napie onoga vina: *Et dabis eis bibere vinum.* Koi Sz. Prorok za izpunit zapoved Bosiu possellie k-lyucztvu onomu y je nye szpravil vkup vu jednu herczesku palachu, poztavilie pred nye vino, y nye iz barilla pochelie vu kupicze tochiti, napiati, y ponuiati govorecsi: *Bibite vinum.* Pite vino lyudi, y budete dobre volye, y neboytesze dabivam kai naskodelo: Nato odgovoriloie ono lyucztvo Sz. Proroku, mentuinasz Bog to vuchiniti ò Prorok Bosi, mi jeszmo Redoune persone, koiem nas pervi Ottecz je prepovedal vu perve szvoie zapovedi vino piti, niti szamo nam nego sennam, y szinom nassem, y uszemu odvetku nassemu, zakaizato: *Non bibemus vinum.* Nebudemo pili vina, y za obdersavánie ove niegove zapovedi, gotovi jeszmo pervo umreti nego nyu prelomiti, y prekersiti vu naimensem kolu god

zmed nyh; Nego mi hochemo vu treznozti, mertuchlivozti, y glubokom fziromaſtvu dobrovolyno do fzmerti fiveti, y G. Bogu fzlufiti, uffaiuchifze vu provigenie niegovo da on hafz neoztavi nigdar vu potrebochah naffeh, koie Zapovedi naffi Dedi, y Prededi tuliko ztotin loth jeſzu obderſavali, zakaibie adda morali y hoteli mi prekerſiti? Tebe adda ò dobri Prorok za tvoiu dobru volyu, y lyubav koiuſzi nam hotel izkazati lepo y ponizno hvalimo, a twoga vina pili nebudemo; *Non bibemus vinum.* Nebudemo pili vina.

Ovo chuiuch y videchi Jeremias uzelie fzvoy baril z-vinom na plecha fzvoia, y odiſſelie nazad putom fzvoiem koiem doſſelie bil k-nym; potlam pak opitalie G, Bog Jeremiaſſa jeli izpunil zapoved niegovu? koiemu odgovorilie da je marli-

Ibid. v. 5. vo; *Poſui enim coram filijs Rechabitarum ſcyphos plenos vino, & calices; & dixi ad eos; Bibite vinum.* Poztavilfzem pred Szine Rekabitanzke kupicze, y kuppe pune vina dobroga, y nagovarialfzemie dabi pili, ali niſzem nikai mogel opraviti pri nyh, arſzumi mahom odgovorili; *Non bibemus vinum in ſempiternum, at Pater noſter præcepit nobis, dicens: Non bibetis vinum.* Otteez nas prepovedalie nam govorecs: Nebudete pili vina, y zato moralfzemfze z-moiem barillom punom vina nazad povernuti.

Nato rekelie G. Bog Jeremiaſſu, fzada poidi k-Szinom Izraelzkem, koijſze proti mene, y zapovedam moiem tuſe, daſzu prevech oſtre y fmehke daijn nemogu obderſavati, povecs y prodekui nym kaiſzeie tebe z-Rekabiti pripetilo, poztavi nym pred ochi kak naimre jeden chlovek lyudem, jeden Otteez Szinom fzvoiem teſke zapovedi je dal, y poztavil, da naimre neiſzmeiu nigdar vina pitti, ni polya, ni vinogradov imeti, niti his naprauľyati, nego da pod ſatormi moraiu prebivati y vendar fzebe y deczu moraiu hraniti, niſzuli ovo teſke zapovedi? y vendar Rekabite nye tak verno prez vſzakoga poteſchavania obderſavaiu. Moie pako lyucztvo tuſiſze proti mene y zapovedam moiem koieſzu ztokrat menſe, y lehkeſſe, negſzu zapovedi Rekabitov, go-

vo-

vorecs daijh obdersavati nemogu, niti mene pokorno bitti hoche, nili to spot y szramota?

Szada pako ja velim ovak daszeie G. Bog proti onomu nevernomu sidovzkomu lyucztvu tusil koiemuie tulike y tak teske zapovedi bil dal daijh ni moglo, ali hotelo obdersavati, to ni tulikoga chuda uredno; Nego dasze proti szadasnega uremena kerschenikom tusiti mora; koij nimaiu nego szameh deszet zapovedih, y oneh kruto lehkeh y povolyneh, oh! to je ne szamo chuda, nego y vekovechnoga spota uredno. Dabi G. Bog bil dal kerschenikom, onak ostre zapovedi, kod Rekab odvetku szvomu, joschebisze dusni podlositi zbok vekovechne plache koiebisze nadeiati morali po szmerti vu dike nebezke, koiu G. Bog je pripravil, y obechal onem koij niega lyube, y za lyubav niegovu zapovedi niegove obdersavaiu, ako veruiemo Sz. Paulu Apost. koi je videl onu plachu, y povedal da. *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit DEUS diligentibus se.* Niti oko Chlvechanzko je videlo, niti vuho je chulo, niti vu szercze chlovechanzko je doslo, ono kai G. Bog je pripravil szebe lyubechem. Da adda kerscheniki tak ludo y neszpametno sivu, y Zapovedi Bosie prekersavaiu, tulechisze daijh nemogu obdersavati, odkud to dohagia? ne jur iz, ali od zapovedih, arszu one lehke szladke, y vugodne, nego to dohagia iz tvoie zlocheste pameti ò moy kerscheni chlovek, dohagia iz tvoieh gresneh poseleny, od prekoredne lyubavi proti telu tvoiemu, à kruto malle y merzle proti G. Bogu, y zato Sz. Augustin za odpreti ochi szlepe tem takovem prez lyubavi Bosie kerschenikom ovak lepo govori. *Quomodo est enim grave, cùm sit dilectionis mandatum? Aut enim quisque non diligit; & grave est: aut diligit, & grave esse non potest.* Kak more bitti smehka, buduchi lyubavi zapoved, ali vszaki nelyubi, y tesinu chuti: ako pak lyubi, niemu nikai teskoga ni, nikakve tesine nechuti vu obdersavaniu zapovedih Bosieh, y vu drugom meztu govori ov Sz. Otecz. *Amanti suave est, non amanti durum est; amanti*

S. Augustin. lib. de Vit. & grat. c. 69.

Idem ser 12 de verb Apos. c. 7.

amanti soave est : Dominus dedit suavitatem. Lyubechemu vugodno je, nelyubechemu tesko je: Lyubechemu vugodno je, Gozpon je dal vugodnozt, kadaie naimre rekel. *Jugum meum suave est.* Jarem moy, toieto zapovedi moie jeszu vugodne y lehke, ali liztor onem koij mene lyube.

Dokancham z-onem chudnem pripechenìem vu Turzke zemlye, kak naimre Turzki Czar dalie bil van zapoved obchinzku, da pod glauno zgubl enie nigdor neszme vu lov hoditi na zverniak ztanovit, koiegaszie on szam za szvoiu rekreacziu bil odebral, ov izti Czar imalie dva mlada Szina, koij mladi herczegi, neznam jeszuli zabech za Czarovu prepoved, ali pak stimaluch n m szlobodno vu onom ternaczu loviti, neki dan posliszu tamo vu lov, to doznausi Ottecz, zapovedalie nepokorne szine zkonchati, to chuiuch Gozpoda Turzka posliszu pred Czara proszit milosche za mlade herczege, ali Czar tverd vu szvoie szerdidozti, ni hotel proztiti po nieden put, koiega tverdokornozt videchi Gozpoda, pochelaszuga nagovariati da kouche jednomu nai oproztì, koi za nym bude mogel Czarom poztati, y familiu niegovu povexati, na kai komai nagovoriusiga; zapovedalie Czar dasze doneszu tri mali ztoleki jeden na levo, drugi na desno tronussa niegovoga dasze poztave; treti pako ztolek na szredi palache, vszi tri z-barsunom pokriti poztaulyeni buduchi, zapovedalie dasze na ztolek iz desne ztrani poztavi niegova koruna, na ztolek pako iz leve ztrani zelena szvilna snora; na szredni pak ztolek dasze poztave koczke; onda vuchinilie pred vszum Gozpodum szvoia dva szina doyti, koiem potlambi bil nyhovu nepokornozt pred ochi szerdistemi rechmi poztavil, zapovedalie dasze nai koczkalu za siulyenie, ar on koi vech hiti dobì korunu na glavu, koi pak menie hiti, dobì zelenu onde pripraunu snoru na urat. N. N. *Finem loquendi pariter omnes audiamus: DEUM time, & mandata ejus observa.* Dokanchaiuch moie govorenie, velim y opominam vsze Verne kerschenike, y vszakoga zoszeb, rechmì mudroga Syraka, ali da bolye rechem

chem szamoga Duha Sz. Zverſſetek govorenia moiega takaiſſe vſzi poizluſſaimo, y jeſzu ove rechi *DEUM time.* G. Bogaſze boy. *Et Mandata ejus obſerva.* I Zapovedi niego ve obderſavai, ar Imas znati, y tverdno veruvati, da *Hinc tibi Corona, inde Gehenna paratur.* Od ovud tebe koruna nebeſka od onud pak muka peklenzka tebe pripraulyena chaka. *Elige ergo.* Izberiſzi adda, ali tvoy urat jarmu kriſtuſſevo-podurecſi, y zapovedi niegove zverſſeno obderſavati, ter za plachu korunu vekovechnoga blaſenztva dobiti? ali pak *Elige.* Izberiſzi proti zapovedam Boſiem, tvoiem beſtinzkem poſeleniam po volye hoditi, y uragu ſzluſiti, od koiega zadergnien y navoke vu muke peklenzke zaulechen budes, ar *Hinc tibi Corona, inde Gehenna paratur.* Od ovud Koruna, od onud muka Peklenzka tebe pripraulyena chaka; na tvoie volye ztoi ſzada zebrati ſzebe jednu, ali drugu, y to z-obderſavaniem, ali neobderſavaniem zapovedih Boſieh. *Quid ergo tibi opus eſt, ut bonus fias?* pita mudri Seneka, y odgovaria ſzam na ſzvoie pitanie jednum ſzamum rechium, toieto *Velle.* Hoteti; ja pako velim tebe ò kerſcheni chlovek! *Quid tibi opus eſt, ut ſalvus fias?* Kai tebe je potrebno da zvelichen budes? *Velle* Hoteti, toieto jedno ſzercheno y ztalno hotenie obderſavati zverſſeno Zapovedi Boſie: Podigni adda ſzercze, y miſzel tvoiu vu nebo k-G. Bogu, terga proſzi y molli z-kralyem Davidom. *Deduc me Domine in ſemitam mandatorum tuorum, quia ipſam volui.* Zapelyaime G. Boſe na put zapovedih tvoieh, od koiegaſzem bil zablyudil, ar od ſzada kanim, tverdno obecham, y hochuſze terſziti vſzemi nachini po nyem hoditi, tebe lyubiti, tebeſze boiati, y tvoie Sz. Zapovedi do koncza ſitka moiega obderſavati. Psal. 118.

Amen tako neka bude na uſze veke vekovechne. Amen.

ET
HÆC OMNIA
TAM

Præsentia, quam Præcedentia, Pabula Spiritualia cedant ad DEI Ter Optimi, Maximi, à quo bona cuncta procedunt, Gloriam & Honorem. Ovium Christianarum æternam Salutem. Pastorúmque earundem comodum atque utilitatem.

REGISTER ZVERHU NEDELY.

PERVA NEDELEYA PO TROIAKEH.

DA jè jeden G. Bog vu Treh Perſonah ; toſze zpoznava ne ſzamo iz Sz. Piſzma, nego y iz unogeh ochituvany : Od koiega kulikoie chloveku menie mocſi govoriti : tulikoie vecs vu niega veruvati, y lyubitiga potrebno.

Quod unus ſolus Dominus DEUS in Tribus Perſonis exiſtat ; hoc patet non ſolùm ex ſacris Paginis, verùm & ex multis revelationibus : De quo quantò minùs homini loqui fas eſt, tantò magis in eum credere, eúmque amare neceſſe eſt. fol. 1.

DRUGA NEDELYA PO TROIAKEH.

Chudo zverhu vſzeh, chud naivexe izkazalaie mudrozt, y dobrota Boſanzka, daduchi chloveku na hranu ſzvoie Boſanzko Telo vu Preſz : Oltarzkom Sacramentumu, koiſze ove dneve na proceſſiah obnaſſa ; y odkud ove Proceſſie ſzvoy pochetek imaiu?

Miraculum miraculorum maximum oſtendit Divina ſapientia, dando homini in cibum ſuum Corpus Dominicum in SS. Sacramento, quod hiſce diebus in Proceſſionibus circumfertur ; & unde hæ Proceſſiones ſuam originem trahant? fol. 13.

TRETA NEDELYA.

Kak ſkodlivo, y ſpotlivo jè, bolye na lyuczkè ; neg na ſzvoie paziti grehe, y nye odkrivati.

Quàm pernitioſum, & exitioſum ſit, ad aliena magis, quàm ad propria attendere peccata, eáque palam facere. fol. 25.

CHE-

JEDE-

ZVER-

ZVERHU DESZETEREH
BOSIEH ZAPOVEDIH
OD PERVE ZAPOVEDI
PERVA PRODEKA.

DRUGA PRODEKA.

OD DRUGE ZAPOVEDI.
PERVA PRODEKA.

DRUGA PRODEKA.

TRE-

OD

OD PETE ZAPOVEDI.

PERVA PRODEKA.

DRUGA PRODEKA.

OD SEZTE ZAPOVEDI.

PERVA PRODEKA.

DRUGA PRODEKA.

OD SZEDME ZAPOVEDI.

OD OSZME ZAPOVEDI.

PERVA PRODEKA.

F I N I S.

